

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavsrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i marginen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

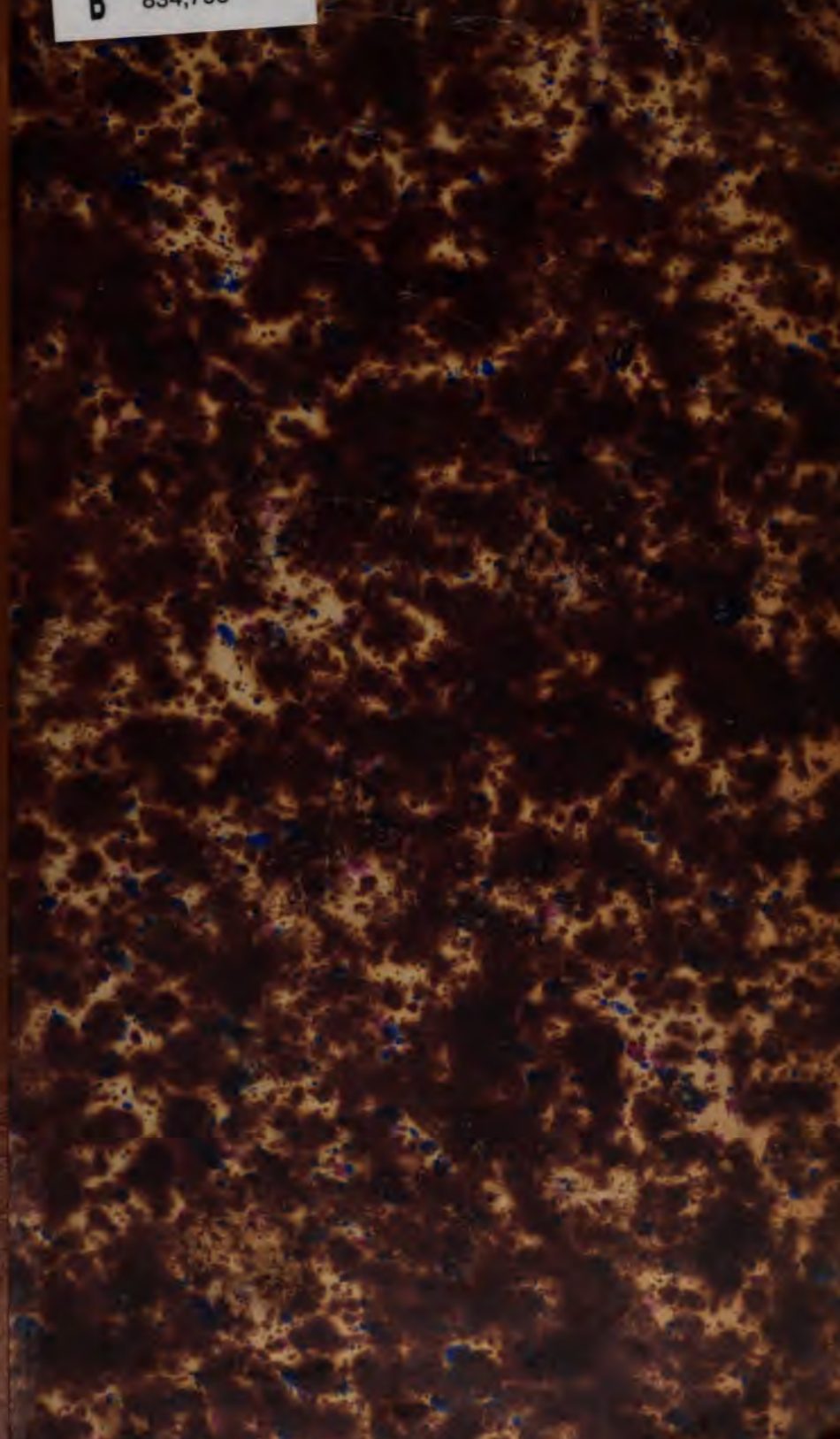
Vi ber deg også om følgende:

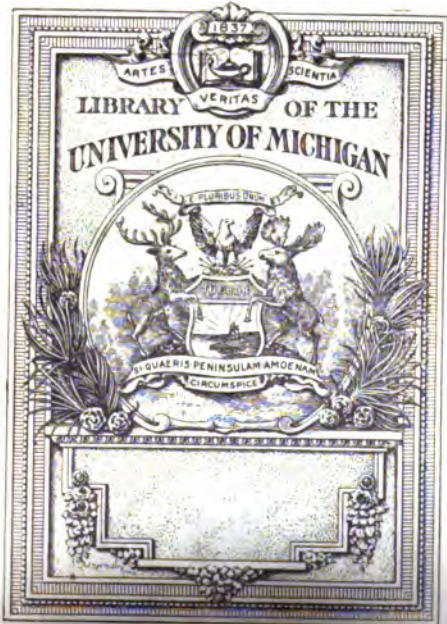
- **Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål**
Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.
- **Ikke bruk automatiske søk**
Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.
- **Behold henvisning**
Google-"vanmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.
- **Hold deg innenfor loven**
Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavsrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på <http://books.google.com/>

D 634,733

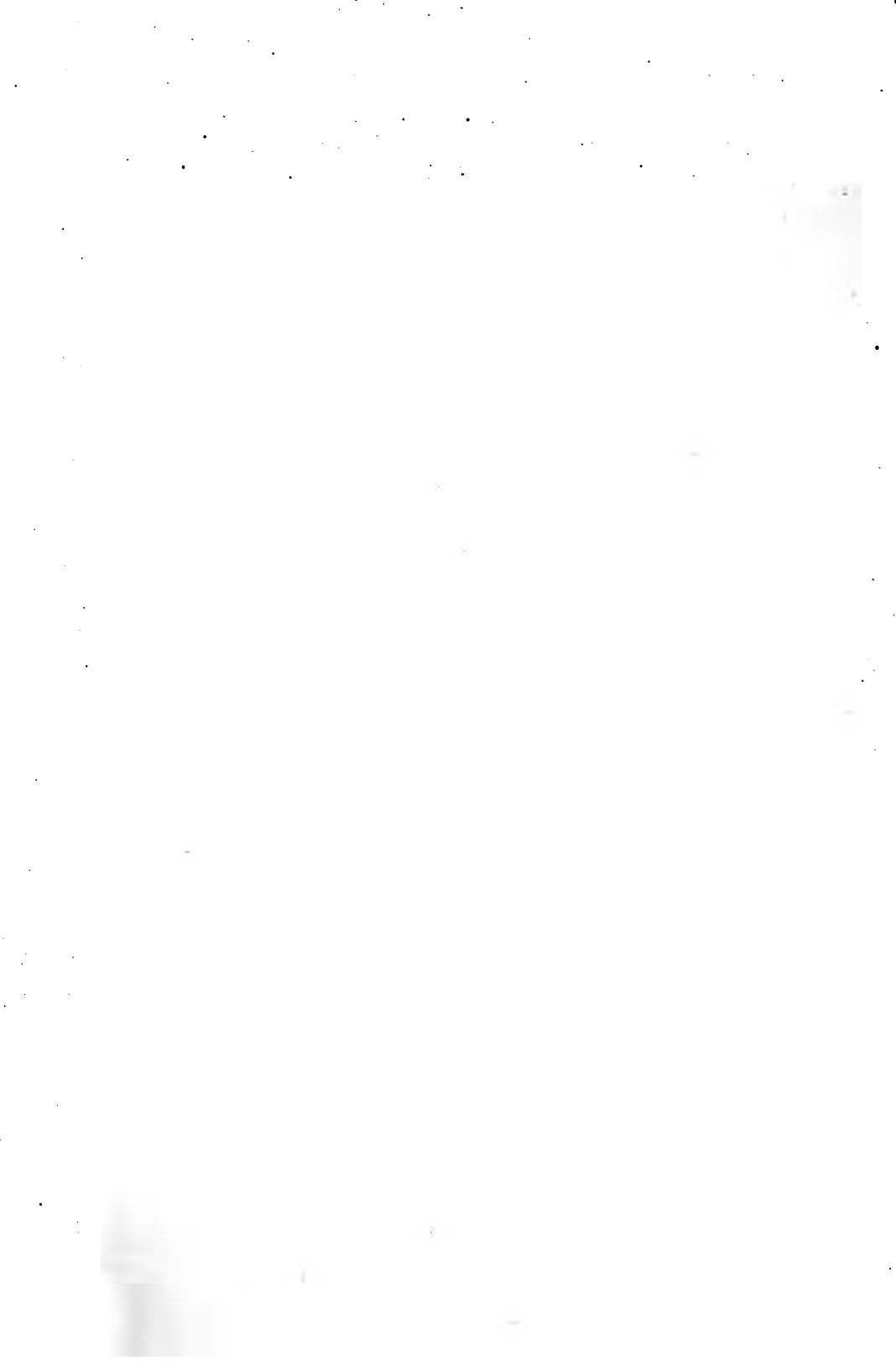

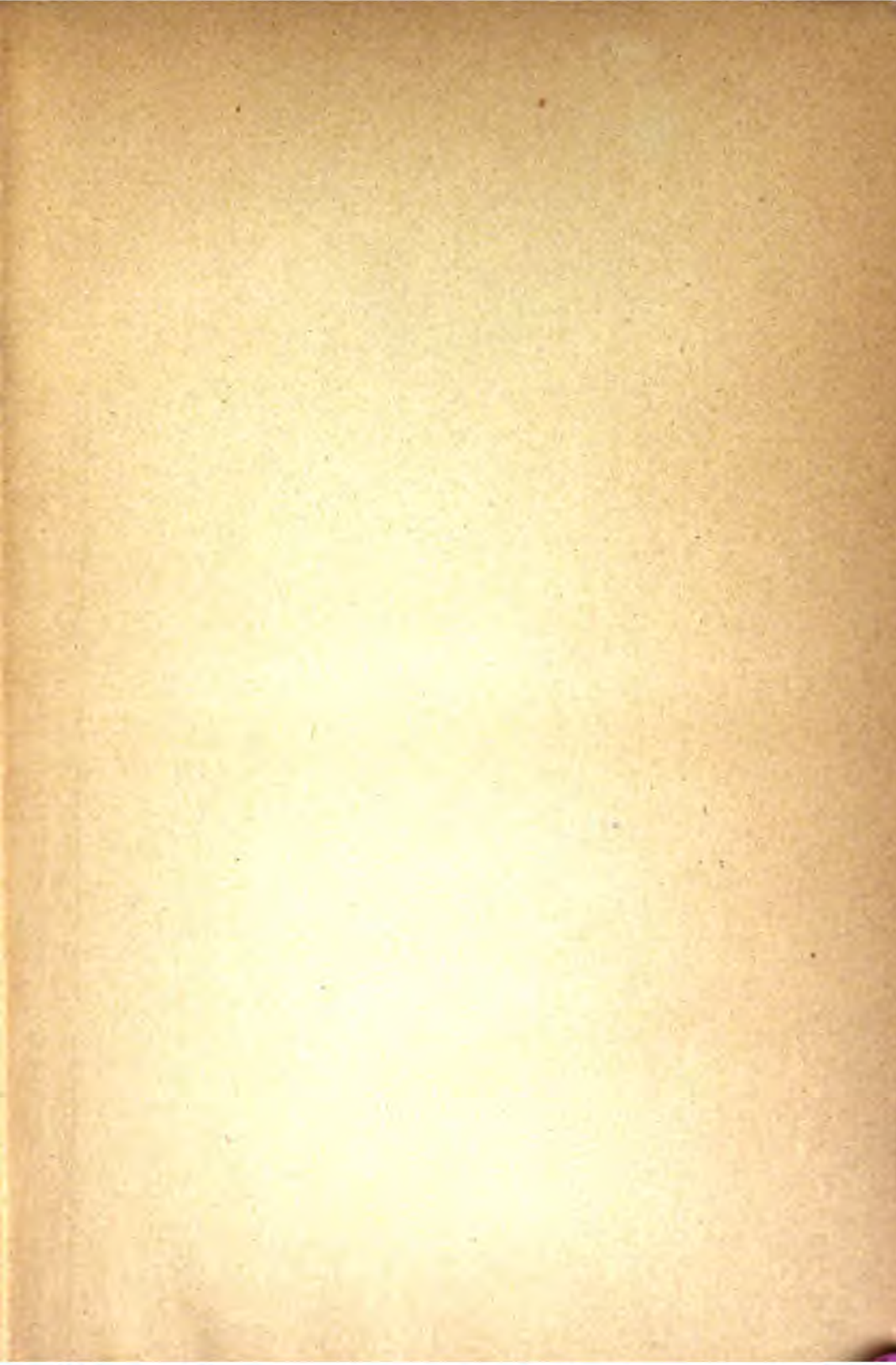

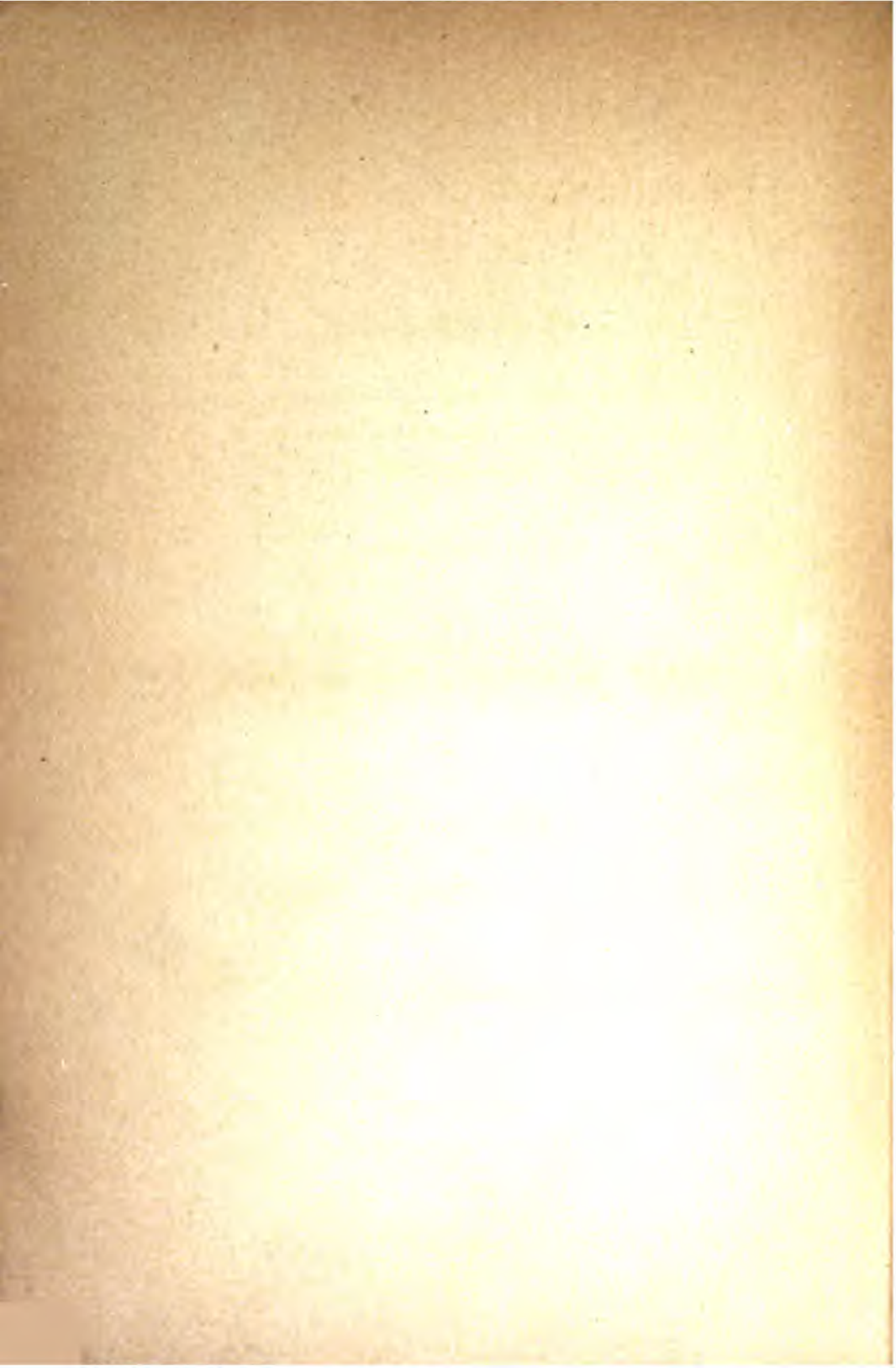
Q

403

16

DIPLOMATARIUM NORVEGICUM.

OLDBREVE

TIL KUNDSKAB OM NORGES INDRE OG YDRE FORHOLD, SPROG,
SLÆGTER, SÆDER, LOVGIVNING OG RETTERGANG
I MIDDELALDEREN.

SAMLEDE OG UDGIVNE

af

Chr. C. A. Lange og Carl B. Unger.

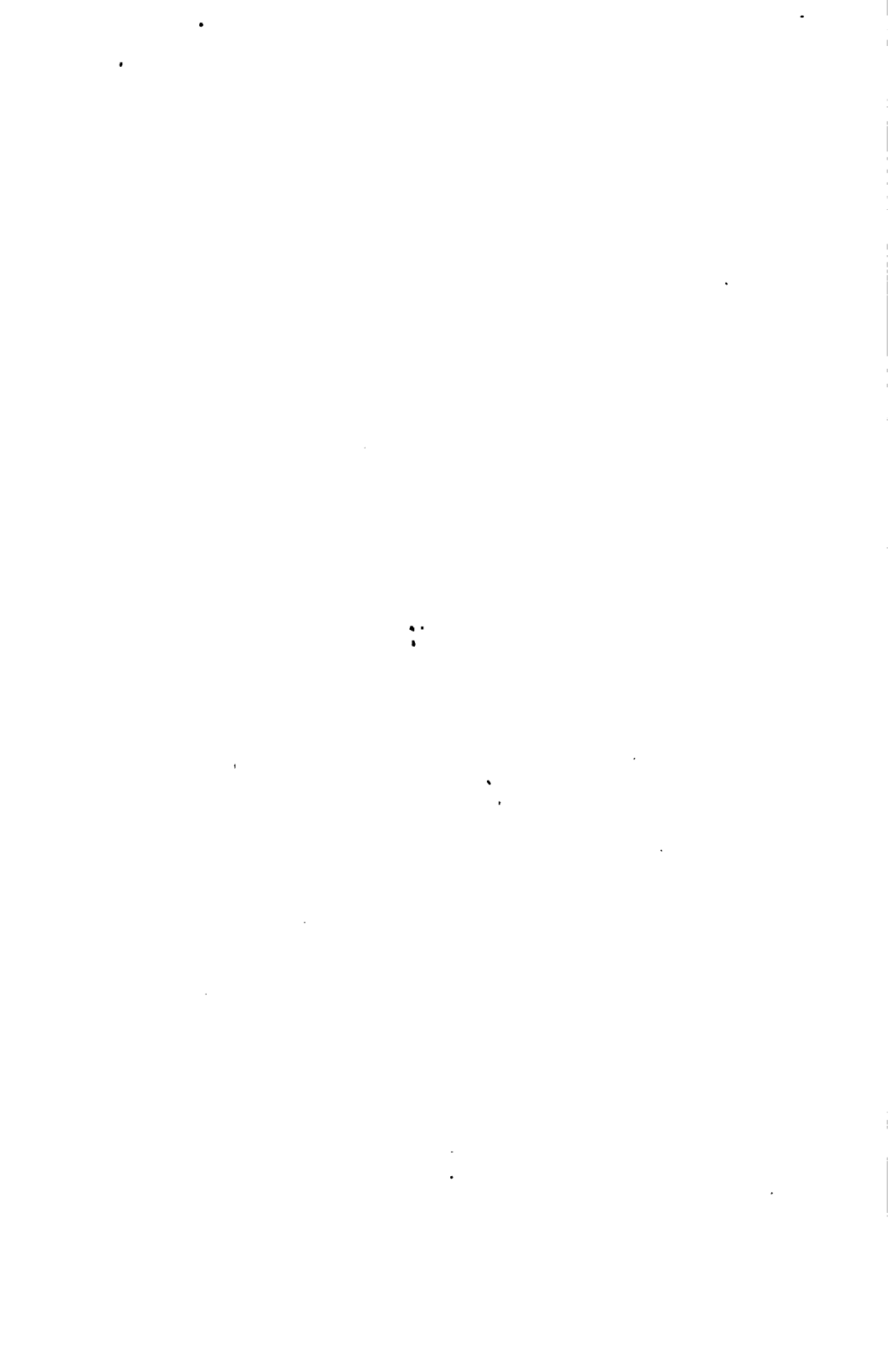
FØRSTE SAMLING.

Andet Hefte.

CHRISTIANIA.

P. T. MALLINGS FORLAGSHANDEL.

1849.

DIPLOMATARIUM NORVEGICUM.

OLDBREVE

TIL KUNDSKAB OM NORGES INDRE OG YDRE FORHOLD, SPROG,
SLÆGTER, SÆDER, LOVGIVNING OG RETTERGANG
I MIDDELALDEREN.

SAMLEDE OG UDGIVNE

af

Chr. C. A. Lange og Carl R. Unger.

FØRSTE SAMLING.

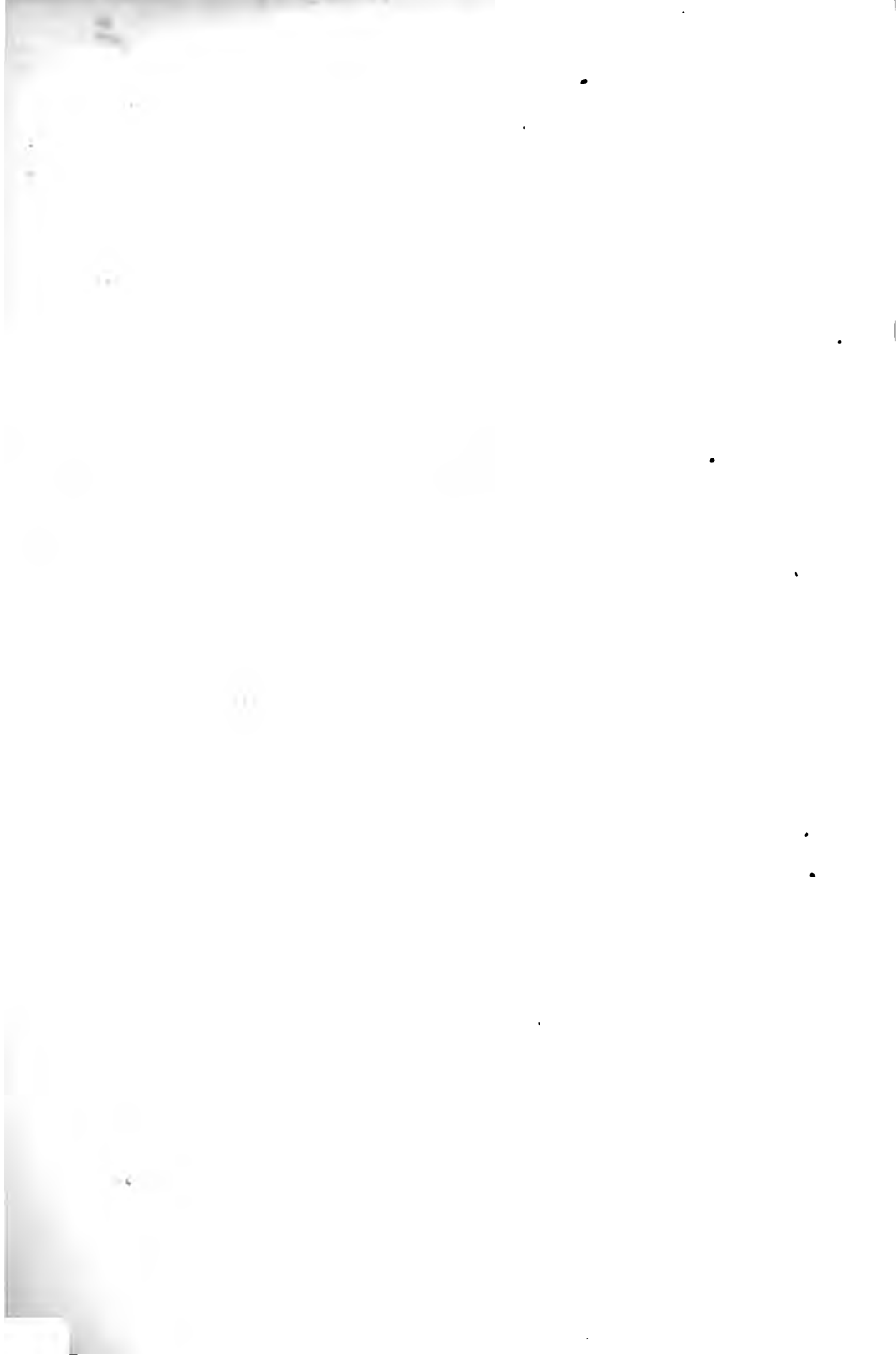

CHRISTIANIA.

P. T. MALLINGS FORLAGSHANDEL.

1849.

N. og

HJÆLPEMIDLER

til

Beregningen af de i norske Oldbreve forekommende

TIDSBESTEMMELSER

af

Christian Lange.

I Henhold til hvad ovenfor S. X er ytret, leveres her de *chronologiske Oplysninger*, som til Diplomatiets Brug og Bedømmelse ansees fornødne. Meddelelsen af de øvrige Bemærkninger maa af Mangel paa Rum i dette Bind udsættes til de følgende Samlinger. Ved denne Undersøgelse ere foruden vor Litteraturs bekjendte historiske Kildeskrifter hovedsagelig følgende Verker benyttede:

L'Art de vérifier les dates des faits historiques etc. etc. par des Religieux Bénédictins. 2 Parties. Paris 1750. 4to.

A. Pilgram, Calendarium chronologicum medii potissimum ævi monumentis accomdatum. Viennæ 1781. 4to.

J. Helwig, Zeitrechnung zu Erörterung der Daten in Urkunden für Deutschland. Wien 1787. fol.

H. Nicolas, the Chronology of History. London 1833. 8, af hvilket Skrift *E. Brinckmeiers* Præctisches Handbuch der historischen Chronologie, Leipzig 1843. 8, for en stor Del kun er en tydsk Bearbejdelse.

Missale pro usu totius regni Norvegiæ, sec. ritum s. metropolitanæ Nidrosiensis ecclesiæ. (Besørget af Erkebiskop Erik Valkendorf.) Hafniæ 1519. fol.

Norges gamle Love indtil 1387, udg. af Keyser og Munch. 1—3die Bind. Christiania 1846—1849. 4to.

XIV

Desuden ere de hidtil udgivne udenlandske Diplomatarier, Register og lignende Kildeskrifter raadspurgte, samt den norsk-islandske Saga-Litteratur og den hele tilgængelige Samling af norske Diplomer i Norge, Danmark og Nordtyskland foreløbig gennemgaaet for Dateringernes Vedkommende. Professorerne *Keyser* og *Munch* i Christiania samt Dr. *Paludan-Müller* i Odense have i forskjellige Henseender veiledet mig ved disse chronologiske Forskninger, ligesom den Førstnævnte som flereaarig Bestyrer af Universitetets Diplom-Samling, der nu er indlemmet i Rigsarkivet, egentlig har lagt Grundvolden for en selvstændig, til Kilderne støttet norsk Chronologi, der vistnok endnu har sine mørke Punkter, men dog maa antages at være bragt saavidt paa det Rene, som de fleste norske Breves paalidelige Datering udkræver. Da Hensigten med disse Blade kun er for Norges Vedkommende at supplere og berigtige de almindelige kalendariske Skrifter, ere alle Oplysninger og Beviser vedkommende det almindelige christne Kalendervæsen, Paaskeregningen m. v. udeladte og alene de til Dateringen foruødne praktiske Tabeller meddelte for det Tidsrum, Diplomatariet omfatter.

II. AARETS BEREGNING.

Man finder Aaret betegnet paa forskjellige Maader. Af disse var Beregningen efter *Christi Aar* almindeligst i 13de, Slutningen af 15de samt 16de Aarhundrede, men efter *Kongens Aar* i hele 14de og Begyndelsen af 15de. Stundom benyttedes begge, ja endog flere, Dateringsmaader i Forening. Desuden daterede Paverne saagodtsom stedse fra deres Regjeringsaar, enkelte Biskopper fra deres Vielsesaar o. s. v.

BEREGNING AF CHRISTI AAR.

Hvad denne angaar, da havde man gennem hele Middelalderen ingen fast almindelig Regel for *Dagen, hvormed Aaret skulde begynde*. Fra Numa Pompilius ligetil langt hen i den christne Tid regnedes Aarets Begyndelse paa romersk Vis fra *1ste Januar*, men paa den Tid, da Christendommen naaede Norge, var det allerede blevet almindeligt at begynde Aaret 7 Dage før, nemlig fra Jesu antagne Fødselsdag *25 December*, hvortil Kong Haakon Adelstensfostre henlagde den hedeuske *Julehelg*. Kjendskab til romersk Tidsregning havde Nordmændene før Christendommen ikke, og de kunne derfor ei heller som Christne fra først af have reguet Aaret fra 1 Januar, men snarere paa deres christne Læreres

Angelsaxernes Vis fra 25 December¹. Imidlertid udfandt den scholastiske Spidsfindighed, at Christi Aar ikke passende kunde regnes fra hans virkelige Fødsel (nativitas, Oldn. burðr), men maatte regnes fra Undfangelsens Dag, da hans Kjødsannammelse (incarnatio, Oldn. holdgan) begynde, eftersom Kirken ellers kom til at festligholde hans Fødsel (25de Decbr.) for hans Undfangelse (25de Marts). Som Følge heraf blev det paa flere Steder Brug at begynde Aaret med den foregaaende 25 Marts, 9 Maaneder og 7 Dage for vort Aar (*calculus Pisanus*), medens Andre vel ogsaa begynde Aaret med 25 Marts, men i det følgende Aar, altsaa omtrent 3 Maaneder senere end vi (*calculus Florentinus*)². Begge disse Regnemaader, der altsaa variere netop et fuldt Aar, benævnes i Almindelighed *annus incarnationis*.

Denne Aarsregning har sikkert ikke været almindelig i Norge. I de flere tusinde med Hensyn til dette Spørgsmaal gjenneemgaaede originale Breve fra 13de, 14de og en Del af 15de Aarhundrede benyttes saagodtsom udelukkende enten Udtrykket *anno domini* eller *år eptir guðs burð, frá burð, frá burðartíð* eller *burðartíma vårs herra*, medens derimod saavel Udtrykkene *anno a nativitate* eller *nativitatis*, som *anno ab incarnatione* eller *incarnationis* kun yderst sjelden³ forekomme, især de sidstnævnte, ligesom jeg kun i et eneste Diplom har fundet *frá holdgan vårs herra Jesu*⁴. Heraf synes man berettiget til at slutte, at Beregningen fra Jesu Fødsel eller Byrd har været saa almindelig, at man ei har anseet det nødvendigt at antyde Aarets Begyndelse anderledes end ved det ubestemte *anno domini*, idet man efter Angelsaxernes Brug ved Incarnationsaar ei har forstaaet andet end Jesu Fødsels Aar⁵.

Men derfor kan Incarnations-Aaret fra 25de Marts nok undtagelsesvis være

- 1) Trettende-Dagens (fest. Epiphaniæ, 6te Jan.) Navn forklares i et ældgammelt angelsaxisk Digt deraf, at den er den 13de Dag i Aaret. *Menologium or the poetical Calendar of the Anglosaxons*, ed. Fox. London 1830. 8. Notes p. 60.
- 2) Atter andre begynde Aaret med *Paaskedag*, uden Hensyn til naar denne indfaldt; Venetianernes Aar regnedes fra *1ste Marts* o. s. v. Jfr. herom *Helwigs Zeitrechnung*. S. 61 ff.
- 3) Incarnationsaaret nævnes kun i de to Breve No. 7 og No. 745 i den her trykte Samling af mere end 1100 Breve, og No. 745 er desuden tillige dateret fra Jesu Fødsel („anno a nativitate“) i Brevets Begyndelse. I *Thorckelins Dipl.* II. benyttes det S. 60. 66 og 259, samt i *Analecta* p. 134.
- 4) Codex dipl. monast. St. Michaelis (*Munkelivs-Bogen*) ed. P. A. Munch. p. 58.
- 5) C. Paludan-Müllers kirkelige Kalendervæsen, (Odense 1847. 8.) S. 44.

brugt, da det tydeligt sees, at man i Norden har kjendt en saadan Beregning af Aaret⁶; men da det hører til de sjeldne Undtagelser, hvis rette Brug endnu er dunkel, ansees videre Undersøgelse om Beregningsmaaden deraf her ufornöden.

At Aaret af Nordmændene i den første christne Tid er blevet regnet fra *Juledag* (25 Decbr.), og at dette længe har vedvaret, synes derfor meget rimeligt⁷, men naar man har ophört hermed, og regnet fra *1 Januar*, lader sig for Tiden ikke bestemme. Der er som en Følge af Julefreden udstedt faa Breve mellem Jul og Nytaar, hvilket vanskeliggjør Afgjørelsen, men tillige formindsker Spørgsmaalets praktiske Betydning. Men fra 2den Halvdel af 15de Aarhundrede kan man med Bestemthed regne Aaret fra *1ste Januar*. *Dipl. Norv.* I. No. 822 sammenlignet med No. 823 (begge skrevne med samme Haand) og No. 995 viser dette; det sidste, dateret 4de Juledag 1498, kan ikke henføres til vort Aar 1497, da det netop var i Advent og Julen 1498, at Erkebiskop Gaute opholdt sig i Konghelle. Her er saaledes Beregningen fra 1ste Januar vis. Forövrigt vedbleve Benævnelserne 8de Dag Jul om Nytaar, 13de Dag om Epiphania og 20de Dag om 13 Januar ligefuldt, og have vedligeholdt sig til vore Tider, saa man ei fra dem kan slutte til Varigheden af Aarets Beregning fra Juledag.

⁶) *Annal. vetustissimi* (i *Script. Rer. Dan.* II. 178) begynde udtrykkelig fra den Dag, da Engelen Gabriel aabenbarede sig for Maria, d. e. Mariæ Behudelses-Dag, 25de Marts. *Flatöbogen* bestemmer Kong Haakon Haakonssöns Begravelsesdag saaledes: Häkon konungr var jarðaðr 3 náttum fyri Mariumessu (d. e. 22 Marts). Var þá liðit frá burð ok holdgan várs herra Jesu Christi þúsund. cc. lx ok iii ár ok þrim náttum minnr. (*Fornm. Sög. X.* 151). Medens dette Udtryk klarligt nok viser, at man mod Slutningen af 14de Aarh. har kjendt en Aarsberegning fra 25de Marts, kan man dog ikke negte, at selve den usædvanlige Nöiagtighed, hvormed dens Benyttelse her er tilkjendegivet, bestemt taler mod dens Almindelighed, ligesom Udtrykket *frá burð ok holdgan* jo netop ophæver Distinctionen mellem begge Aarsberegninger.

⁷) Mod at antage Juledag som Aarets Begyndelse kan man maaske anföre Beretningen i Harald Haardraades Saga cap. 43 (*Fornm. Sögur VI.* 243), „at da 8de Dag Jul kom, fik Kongens Mænd sin Löñ,“ hvilket antyder Nytaarsdagen som Aarets Vendepunkt, da Löñningerne udbetaltes.

XVII

I. Tabel over de norske Kongers Regjeringsaar fra 1263—1481
tilligemed Søndag Septuagesima, Paaskedag, Pindsedag
og Søndagsbogstav for denne Aarrække.

Christi Aar.	Kongens Rigsaar.	Søndag Septuagesima.	Paaskedag.	Pindsedag.	Søndags- bogstav.
<i>Kong Magnus Haakonssøns Regjering. 16 Decbr. 1263 — 9 Mai 1280.</i>					
	16 Decbr.				
1263.	— 1.	28 Jan.	1 April.	20 Mai.	G.
1264.	1— 2.	17 Febr.	20 —	8 Juni.	F E.
1265.	2— 3.	1 —	5 —	24 Mai.	D.
1266.	3— 4.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1267.	4— 5.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1268.	5— 6.	5 —	8 —	27 Mai.	A G.
1269.	6— 7.	20 Jan.	24 Marts.	12 —	F.
1270.	7— 8.	9 Febr.	13 April.	1 Juni.	E.
1271.	8— 9.	1 —	5 —	24 Mai.	D.
1272.	9—10.	21 —	24 —	12 Juni.	C B.
1273.	10—11.	5 —	9 —	28 Mai.	A.
1274.	11—12.	28 Jan.	1 —	20 —	G.
1275.	12—13.	10 Febr.	14 —	2 Juni.	F.
1276.	13—14.	2 —	5 —	24 Mai.	E D.
1277.	14—15.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1278.	15—16.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1279.	16—17.	29 Jan.	2 —	21 Mai.	A.
1280.	17.	18 Febr.	21 —	9 Juni.	G F.
<i>Kong Erik Magnussøns Regjering. 10 Mai 1280 — 13 Juni 1299.</i>					
	10 Mai.				
1280.	— 1.	18 Febr.	21 April.	9 Juni.	G F.
1281.	1— 2.	9 —	13 —	1 —	E.
1282.	2— 3.	25 Jan.	29 Marts.	17 Mai.	D.
1283.	3— 4.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
1284.	4— 5.	6 —	9 —	28 Mai.	B A.
1285.	5— 6.	21 Jan.	25 Marts.	13 —	G.
1286.	6— 7.	10 Febr.	14 April.	2 Juni.	F.
1287.	7— 8.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1288.	8— 9.	25 Jan.	28 Marts.	16 —	D C.
1289.	9—10.	6 Febr.	10 April.	29 —	B.
1290.	10—11.	29 Jan.	2 —	21 —	A.

XVIII

<i>Christi Aar.</i>	<i>Kongens Rigsaar.</i>	<i>Søndag Septuagesima.</i>	<i>Paaskedag.</i>	<i>Pindsedag.</i>	<i>Søndagsbøgstæv.</i>
	10 Mai.				
1291.	11—12.	18 Febr.	22 April.	10 Juni.	G.
1292.	12—13.	3 —	6 —	25 Mai.	F E.
1293.	13—14.	25 Jan.	29 Marts.	17 —	D.
1294.	14—15.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
1295.	15—16.	30 Jan.	3 —	22 Mai.	B.
1296.	16—17.	22 —	25 Marts.	13 —	A G.
1297.	17—18.	10 Febr.	14 April.	2 Juni.	F.
1298.	18—19.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1299.	19—20.	15 —	19 —	7 Juni.	D.

Kong Haakon V. Magnussøns Regjering. 10 Aug. 1299 — 8 Mai 1319.

	<i>10 August.</i>				
1299.	— 1.	15 Febr.	19 April.	7 Juni.	D.
1300.	1— 2.	7 —	10 —	29 Mai.	C B.
1301.	2— 3.	29 Jan.	2 —	21 —	A.
1302.	3— 4.	18 Febr.	22 —	10 Juni.	G.
1303.	4— 5.	3 —	7 —	26 Mai.	F.
1304.	5— 6.	26 Jan.	29 Marts.	17 —	E D.
1305.	6— 7.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
1306.	7— 8.	30 Jan.	3 —	22 Mai.	B.
1307.	8— 9.	22 —	26 Marts.	14 —	A.
1308.	9—10.	10 Febr.	14 April.	2 Juni.	G F.
1309.	10—11.	26 Jan.	30 Marts.	18 Mai.	E.
1310.	11—12.	15 Febr.	19 April.	7 Juni.	D.
1311.	12—13.	7 —	11 —	30 Mai.	C.
1312.	13—14.	23 Jan.	26 Marts.	14	B A.
1313.	14—15.	11 Febr.	15 April.	3 Juni.	G.
1314.	15—16.	3 —	7 —	26 Mai.	F.
1315.	16—17.	19 Jan.	23 Marts.	11 —	E.
1316.	17—18.	8 Febr.	11 April.	30 —	D C.
1317.	18—19.	30 Jan.	3 —	22 —	B.
1318.	19—20.	19 Febr.	23 —	11 Juni.	A.
1319.	20.	4 —	8 —	27 Mai.	G.

Kong Magnus Erikssøns Regjering. 24 Aug. 1319 — 1 Decbr. 1374.

	<i>24 August.</i>				
1319.	— 1.	4 Febr.	8 April.	27 Mai.	G.
1320.	1— 2.	27 Jaa.	30 Marts.	18 —	F E.

<i>Christi Aar.</i>	<i>Kongens Rigsaar.</i>	<i>Søndag Septuagesima.</i>	<i>Paashedag.</i>	<i>Pindsedag.</i>	<i>Søndags-Bogstav.</i>
	<i>24 August.</i>				
1321.	2— 3.	15 Febr.	19 April.	7 Juni.	D.
1322.	3— 4.	7 —	11 —	30 Mai.	C.
1323.	4— 5.	23 Jan.	27 Marts.	15 —	B.
1324.	5— 6.	12 Febr.	15 April.	3 Juni.	A G.
1325.	6— 7.	3 —	7 —	26 Mai.	F.
1326.	7— 8.	19 Jan.	23 Marts.	11 —	E.
1327.	8— 9.	8 Febr.	12 April.	31 —	D.
1328.	9—10.	31 Jan.	3 —	22 —	CB.
1329.	10—11.	19 Febr.	23 —	11 Juni.	A.
1330.	11—12.	4 —	8 —	27 Mai.	G.
1331.	12—13.	27 Jan.	31 Marts.	19 —	F.
1332.	13—14.	16 Febr.	19 April.	7 Juni.	ED.
1333.	14—15.	31 Jan.	4 —	23 Mai.	C.
1334.	15—16.	23 —	27 Marts.	15 —	B.
1335.	16—17.	12 Febr.	16 April.	4 Juni.	A.
1336.	17—18.	28 Jan.	31 Marts.	19 Mai.	GF.
1337.	18—19.	16 Febr.	20 April.	8 Juni.	E.
1338.	19—20.	8 —	12 —	31 Mai.	D.
1339.	20—21.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1340.	21—22.	13 Febr.	16 April.	4 Juni.	BA.
1341.	22—23.	4 —	8 —	27 Mai.	G.
1342.	23—24.	27 Jan.	31 Marts.	19 —	F.
1343.	24—25.	9 Febr.	13 April.	1 Juni.	E.
1344.	25—26.	1 —	4 —	23 Mai.	DC.
1345.	26—27.	23 —	27 Marts.	15 —	B.
1346.	27—28.	12 —	16 April.	4 Juni.	A.
1347.	28—29.	28 Jan.	1 —	20 Mai.	G.
1348.	29—30.	17 Febr.	20 —	8 Juni.	FE.
1349.	30—31.	8 —	12 —	31 Mai.	D.
1350.	31—32.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1351.	32—33.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1352.	33—34.	5 —	8 —	27 Mai.	AG.
1353.	34—35.	20 Jan.	24 Marts.	12 —	F.
1354.	35—36.	9 Febr.	13 April.	1 Juni.	E.

De sidste 20 af Kong *Magnus's* Regjeringsaar vare i Fællesskab med Sønnen *Haakon VI*, og findes derfor optagne paa følgende Side i 2den Rubrik.

<i>Christi Aar.</i>	<i>Kongens Rigsaar.</i>	<i>Søndag Septuagesima.</i>	<i>Paaskedag.</i>	<i>Pindsedag.</i>	<i>Søndags-Bogstaa.</i>	
<i>Kong Haakon VI. Magnussøns Regjering. 9/24 Aug. 1355 — Juli? 1380.</i>						
	24 <i>Aug.</i>	9/24 <i>Aug.</i>				
1355.	36-37.	- 1.	1 Febr.	5 April.	24 Mai.	D.
1356.	37-38.	1- 2.	21 —	24 —	12 Juni.	CB.
1357.	38-39.	2- 3.	5 —	9 —	28 Mai.	A.
1358.	39-40.	3- 4.	28 Jan.	1 —	20 —	G.
1359.	40-41.	4- 5.	17 Febr.	21 —	9 Juni.	F.
1360.	41-42.	5- 6.	2 —	5 —	24 Mai.	ED.
1361.	42-43.	6- 7.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1362.	43-44.	7- 8.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1363.	44-45.	8- 9.	29 Jan.	2 —	21 Mai.	A.
1364.	45-46.	9-10.	21 —	24 Marts.	12 —	GF.
1365.	46-47.	10-11.	9 Febr.	13 April.	1 Juni.	E.
1366.	47-48.	11-12.	1 —	5 —	24 Mai.	D.
1367.	48-49.	12-13.	14 —	18 —	6 Juni.	C.
1368.	49-50.	13-14.	6 —	9 —	28 Mai.	BA.
1369.	50-51.	14-15.	28 Jan.	1 —	20 —	G.
1370.	51-52.	15-16.	10 Febr.	14 —	2 Juni.	F.
1371.	52-53.	16-17.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1372.	53-54.	17-18.	25 Jan.	28 Marts.	16 —	DC.
1373.	54-55.	18-19.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1374.	55-56.	19-20.	29 Jan.	2 —	21 Mai.	A.
1375.		20-21.	18 Febr.	22 —	10 Juni.	G.
1376.		21-22.	10 —	13 —	1 —	FE.
1377.		22-23.	25 Jan.	29 Marts.	17 Mai.	D.
1378.		23-24.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
1379.		24-25.	6 —	10 —	29 Mai.	B.
1380.		25-26.	22 Jan.	25 Marts.	13 —	AG.
<i>Kong Olaf Haakonssøns Regjering. 29 Juli 1381 — 3 August 1387.</i>						
	29 Juli.					
1381.	— 1.	10 Febr.	14 April.	2 Juni.	F.	
1382.	1- 2.	2 —	6 —	25 Mai.	E.	
1383.	2- 3.	18 Jan.	22 Marts.	10 —	D.	
1384.	3- 4.	7 Febr.	10 April.	29 —	CB.	
1385.	4- 5.	29 Jan.	2 —	21 —	A.	
1386.	5- 6.	18 Febr.	22 —	10 Juni.	G.	
1387.	6- 7.	3 —	7 —	26 Mai.	F.	

<i>Christi Aar.</i>	<i>Kongens Rigsaar.</i>	<i>Søndag Septuagesima.</i>	<i>Paaskedag.</i>	<i>Pindsedag.</i>	<i>Søndags-Bogstæv.</i>
<i>Dronning Margaretas Regjering. 2 Februar 1388 — September 1389.</i>					
	<i>2 Februar.</i>				
1388.	— 1.	26 Jan.	29 Marts.	17 Mai.	E D.
1389.	1— 2.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
<i>Kong Erik af Pomerns Regjering. 14 Septbr. 1389 — 1442.</i>					
	<i>14? Septbr.</i>				
1389.	— 1.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
1390.	1— 2.	30 Jan.	3 —	22 Mai.	B.
1391.	2— 3.	22 —	26 Marts.	14 —	A.
1392.	3— 4.	11 Febr.	14 April.	2 Juni.	G F.
1393.	4— 5.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1394.	5— 6.	15 —	19 —	7 Juni.	D.
1395.	6— 7.	7 —	11 —	30 Mai.	C.
1396.	7— 8.	30 Jan.	2 —	21 —	B A.
1397.	8— 9.	18 Febr.	22 —	10 Juni.	G.
1398.	9—10.	3 —	7 —	26 Mai.	F.
1399.	10—11.	26 Jan.	30 Marts.	18 —	E.
1400.	11—12.	15 Febr.	18 April.	6 Juni.	D C.
1401.	12—13.	30 Jan.	3 —	22 Mai.	B.
1402.	13—14.	22 —	26 Marts.	14 —	A.
1403.	14—15.	11 Febr.	15 April.	3 Juni.	G.
1404.	15—16.	27 Jan.	30 Marts.	18 Mai.	F E.
1405.	16—17.	15 Febr.	19 April.	7 Juni.	D.
1406.	17—18.	7 —	11 —	30 Mai.	C.
1407.	18—19.	23 Jan.	27 Marts.	15 —	B.
1408.	19—20.	12 Febr.	15 April.	3 Juni.	A G.
1409.	20—21.	3 —	7 —	26 Mai.	F.
1410.	21—22.	19 Jan.	23 Marts.	11 —	E.
1411.	22—23.	8 Febr.	12 April.	31 —	D.
1412.	23—24.	31 Jan.	3 —	22 —	C B.
1413.	24—25.	19 Febr.	23 —	11 Juni.	A.
1414.	25—26.	4 —	8 —	27 Mai.	G.
1415.	26—27.	27 Jan.	31 Marts.	19 —	F.
1416.	27—28.	16 Febr.	19 April.	7 Juni.	E D.
1417.	28—29.	7 —	11 —	30 Mai.	C.
1418.	29—30.	23 Jan.	27 Marts.	15 —	B.
1419.	30—31.	12 Febr.	16 April.	4 Juni.	A.
1420.	31—32.	4 —	7 —	26 Mai.	G F.

<i>Christi Aar.</i>	<i>Kongens Rigsaar.</i>	<i>Søndag Septuagesima.</i>	<i>Paaskedag.</i>	<i>Pindsedag.</i>	<i>Søndags Bogstav.</i>
	<i>14? Septbr.</i>				
1421.	32—33.	19 Jan.	23 Marts.	11 Mai.	E.
1422.	33—34.	8 Febr.	12 April.	31 —	D.
1423.	34—35.	31 Jan.	4 —	23 —	C.
1424.	35—36.	20 Febr.	23 —	11 Juni.	B A.
1425.	36—37.	4 —	8 —	27 Mai.	G.
1426.	37—38.	27 Jan.	31 Marts.	19 —	F.
1427.	38—39.	16 Febr.	20 April.	8 Juni.	E.
1428.	39—40.	1 —	4 —	23 Mai.	D C.
1429.	40—41.	23 Jan.	27 Marts.	15 —	B.
1430.	41—42.	12 Febr.	16 April.	4 Juni.	A.
1431.	42—43.	28 Jan.	1 —	20 Mai.	G.
1432.	43—44.	17 Febr.	20 —	8 Juni.	F E.
1433.	44—45.	8 —	12 —	31 Mai.	D.
1434.	45—46.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1435.	46—47.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1436.	47—48.	5 —	8 —	27 Mai.	A G.
1437.	48—49.	27 Jan.	31 Marts.	19 —	F.
1438.	49—50.	9 Febr.	13 April.	1 Juni.	E.
1439.	50—51.	1 —	5 —	24 Mai.	D.
1440.	51—52.	24 Jan.	27 Marts.	15 —	C B.
1441.	52—53.	12 Febr.	16 April.	4 Juni.	A.
1442.	53—54.	28 Jan.	1 —	20 Mai.	G.
<i>Kong Christoffers Regjering. 1 Juni 1442 — 6 Januar 1448.</i>					
	<i>1 Juni.</i>				
1442.	— 1.	28 Jan.	1 April.	20 Mai.	G.
1443.	1— 2.	17 Febr.	21 —	9 Juni.	F.
1444.	2— 3.	9 —	12 —	31 Mai.	E D.
1445.	3— 4.	24 Jan.	28 Marts.	16 —	C.
1446.	4— 5.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1447.	5— 6.	5 —	9 —	28 Mai.	A.
1448.	6.	21 Jan.	24 Marts.	12 —	G F.
1449.		9 Febr.	13 April.	1 Juni.	E.

<i>Christi Aar.</i>	<i>Kongens Rigsaar.</i>	<i>Søndag Septuagesima.</i>	<i>Paaskedag.</i>	<i>Pindsedag.</i>	<i>Søndags-Bogstav.</i>
<i>Kong Christian I. Regjering. 29 Juli 1450 — 21 Mai 1481.</i>					
	<i>29 Juli.</i>				
1450.	— 1.	1 Febr.	5 April.	24 Mai.	D.
1451.	1— 2.	21 —	25 —	13 Juni.	C.
1452.	2— 3.	6 —	9 —	28 Mai.	B A.
1453.	3— 4.	28 Jan.	1 —	20 —	G.
1454.	4— 5.	17 Febr.	21 —	9 Juni.	F.
1455.	5— 6.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1456.	6— 7.	25 Jan.	28 Marts.	16 —	D C.
1457.	7— 8.	13 Febr.	17 April.	5 Juni.	B.
1458.	8— 9.	29 Jan.	2 —	21 Mai.	A.
1459.	9—10.	21 —	25 Marts.	13 —	G.
1460.	10—11.	10 Febr.	13 April.	1 Juni.	F E.
1461.	11—12.	1 —	5 —	24 Mai.	D.
1462.	12—13.	14 —	18 —	6 Juni.	C.
1463.	13—14.	6 —	10 —	29 Mai.	B.
1464.	14—15.	29 Jan.	1 —	20 —	A G.
1465.	15—16.	10 Febr.	14 —	2 Juni.	F.
1466.	16—17.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1467.	17—18.	25 Jan.	29 Marts.	17 —	D.
1468.	18—19.	14 Febr.	17 April.	5 Juni.	C B.
1469.	19—20.	29 Jan.	2 —	21 Mai.	A.
1470.	20—21.	18 Febr.	22 —	10 Juni.	G.
1471.	21—22.	10 —	14 —	2 —	F.
1472.	22—23.	26 Jan.	29 Marts.	17 Mai.	E D.
1473.	23—24.	14 Febr.	18 April.	6 Juni.	C.
1474.	24—25.	6 —	10 —	29 Mai.	B.
1475.	25—26.	22 Jan.	26 Marts.	14 —	A.
1476.	26—27.	11 Febr.	14 April.	2 Juni.	G F.
1477.	27—28.	2 —	6 —	25 Mai.	E.
1478.	28—29.	18 Jan.	22 Marts.	10 —	D.
1479.	29—30.	7 Febr.	11 April.	30 —	C.
1480.	30—31.	30 Jan.	2 —	21 —	B A.
1481.	31.	18 Febr.	22 —	10 Juni.	G.

II. Tabel over Paasken samt Søndagsbogstæ for 1482—1561.

Aar.	Paaske.	Sønd. B.	Aar.	Paaske.	Sønd. B.
1482.	7 April.	F.	1522.	20 April.	E.
1483.	30 Marts.	E.	1523.	5 —	D.
1484.	18 April.	D C.	1524.	27 Marts.	C B.
1485.	3 —	B.	1525.	16 April.	A.
1486.	26 Marts.	A.	1526.	1 —	G.
1487.	15 April.	G.	1527.	21 —	F.
1488.	6 —	F E.	1528.	12 —	E D.
1489.	19 —	D.	1529.	28 Marts.	C.
1490.	11 —	C.	1530.	17 April.	B.
1491.	3 —	B.	1531.	9 —	A.
1492.	22 —	A G.	1532.	31 Marts.	G F.
1493.	7 —	F.	1533.	13 April.	E.
1494.	30 Marts.	E.	1534.	5 —	D.
1495.	19 April.	D.	1535.	28 Marts.	C.
1496.	3 —	C B.	1536.	16 April.	B A.
1497.	26 Marts.	A.	1537.	1 —	G.
1498.	15 April.	G.	1538.	21 —	F.
1499.	31 Marts.	F.	1539.	6 —	E.
1500.	19 April.	E D.	1540.	28 Marts.	D C.
1501.	11 —	C.	1541.	17 April.	B.
1502.	27 Marts.	B.	1542.	9 —	A.
1503.	16 April.	A.	1543.	25 Marts.	G.
1504.	7 —	G F.	1544.	13 April.	F E.
1505.	23 Marts.	E.	1545.	5 —	D.
1506.	12 April.	D.	1546.	25 —	C.
1507.	4 —	C.	1547.	10 —	B.
1508.	23 —	B A.	1548.	1 —	A G.
1509.	8 —	G.	1549.	21 —	F.
1510.	31 Marts.	F.	1550.	6 —	E.
1511.	20 April.	E.	1551.	29 Marts.	D.
1512.	11 —	D C.	1552.	17 April.	C B.
1513.	27 Marts.	B.	1553.	2 —	A.
1514.	16 April.	A.	1554.	25 Marts.	G.
1515.	8 —	G.	1555.	14 April.	F.
1516.	23 Marts.	F E.	1556.	5 —	E D.
1517.	12 April.	D.	1557.	18 —	C.
1518.	4 —	C.	1558.	10 —	B.
1519.	24 —	B.	1559.	26 Marts.	A.
1520.	8 —	A G.	1560.	14 April.	G F.
1521.	31 Marts.	F.	1561.	6 —	E.

BEREGNING AF KONGERNES AAR.

De ældste norske Breve mangle fordøtmeste Angivelse af Tid og Sted; fra Midten af 13de Aarhundrede, da Datering mere og mere blev almindelig, regnedes snart fra Guds Aar, snart fra Kongens *Regjerings-Tiltrædelse* (*anno regni, à åre rikis*). Skjønt Norge fra denne Tid af var et Arverige med en fast og anerkjendt Arvegangslov, regnede dog Eftermanden i Almindelighed ikke sin Regjering fra Formandens Dødsdag, men *fra den Dag, da han høitidelig blev tagen til Konge af Folket*⁹. Der maatte altid hengaa nogen Tid, inden Thing kunde samles, og derfor finder man et kortere eller længere Tidsrum mellem Formandens Død og Eftermandens Rigsaars Begyndelse. Var nu blot Hyldingsdagen optegnet, vilde Aarets Bestemmelse være saare let, men derom mangler man næsten ved enhver Leilighed Oplysning. Man maa derfor ved Hjælp af de Data, selve Diplomerne indeholde, søge at komme denne Dag saa nær som muligt. Ved Valget mellem forskellige Dage, naar man kun tilnærmelsesvis kan bestemme den rette, er den Bestemmelse i Hirdskraaen⁹, at hint Hyldingsting skulde holdes paa en Søndag eller en Høitidsdag, ofte afgjørende.

Efter det ovenfor oplyste om Vanskeligheden ved det christne Aars rigtige Bestemmelse, er det nødvendigt ved denne Undersøgelse at gaa ud fra et ubetinget sikkert Tidspunkt. Dette maa den Solformørkelse i det nordlige Europa 5te August 1263 ansees for, som Kong *Haakon Haakonssön* var Vidne til under sit Ophold paa Orkenøerne, og som i hans Saga omtales umiddelbart før Lafransmesse (10 Aug.)¹⁰. Ifølge samme Sagas Beretning døde han under dette Ophold paa Öerne i Kirkevaag Natten til Søndag efter Luciemesse, altsaa Nat til den *16de Decbr. 1263*.

Sönnen *Magnus Haakonssön*, kaldet Lagaböter, havde i Faderens levende

⁹) Hirdskraaens 5te Kapitel (*Norges gamle Love II. 395—396*) „um konungs tekju“ viser dette. Før denne Anerkjendelse fra Folkets Side af hans Arveret havde fundet Sted, kunde Kongen ingen Regjeringsmyndighed öve, og kaldtes derfor indtil da kun *konungs-efni*, Kongsæmne, vordende Konge, ligesom Biskopperne mellem deres Valg og Vielse kaldtes *biskups-efni* (electus), og först regnede deres Virksomhed fra Vielsesdagen (anno consecrationis, à åri biskupsdæmis).

⁹) Anf. Stevg. S. 395.

¹⁰) L'art de vérifier les dates. I. 53. Håk. Håk. S. cap. 319. 330. (*Fornm. Sögur. X. 125. 148*). Sagaen siger udtrykkeligt, at Luciemesse (13 Decbr.) i det Aar, Kongen døde, indtraf paa en Thorsdag, hvilket passer paa Aar 1263.

Live faaet Kongenavn og var bleven kronet; for ham bœrtfaldt altsaa den vedtagne Hylding. Han *regnede* derfor *sin Regjerings Tiltrædelse fra Faderens Dødsdag*. Da han styrede Riget under Faderens Tog, og først ud i Fasten 1264 fik Kundskab om Dødsfaldet, har man villet regne hans Aar fra denne Tid, og nærmest fra Begravelsesdagen 22 Marts¹¹; men to utvivlsomme Dateringer vise, at han har regnet det fra et ældre Datum. I Hirdskraaen Kap. 36 findes Dateringen: Paalsmesse om Vinteren (25 Januar) efter Christi Byrd 1273 i Kong Magnus's 10de Regjeringsaar, og hans Bylov for Bergen er udstødt: Vincentii Dag (22 Januar) 1276 efter Christi Byrd, i hans 13de Aar¹². Disse Dateringer, der findes saaledes i alle gamle Lovcodices, godtgjøre, at han har regnet sit Aar fra en Dag før 25 og 22 Januar 1264, og to Breve fra Septbr. 1277 vise¹³, at det regnedes efter 22 Septbr. 1263. Mellem disse Yderpunkter maa Dagen falde, og da Faderen allerede ved Midsommer 1263 var afreist til Orkenøerne, kan Magnus ei have regnet sit Aar fra den Dag, han paa Faderens Vegne overtog Rigsstyrelsen i dennes Fravær. Vi maa da holde os til Dødsdagen 16 Decbr. som den eneste rimelige Dag, hvorfra han regnede sin Regjering, og finde Bestyrkelse herfor i hans Eftermands Rigsaars Beregning. Efter Sæmtidens enstemmige Vidnesbyrd *døde Kong Magnus i Bergen den 9 Mai 1280* i hans Regjerings 17de Aar.

Sønnen *Erik Magnussøn* var ligeledes i Faderens Live tagen til Konge, ligesom den yngre Søn *Haukon* var given Hertugsnavn, og hin regnede sin *Regjerings Tiltrædelse fra den 10de Mai 1280*, Dagen efter Faderens Død, og fra samme Dag regnede Broderen *Haakon* sit *Hertugdømmes Aar*. Kong Eriks Kroning i Bergen 2 Juli (Svitunsmesse) har hermed intet at gjøre. I Brev, dat. 16 Kal. Juni (17 Mai) *anno regni primo*, meldte Kong Erik Edvard I af England sin Faders nys indtrufne Død¹⁴; altsaa er Brevet fra 1280, og Erik har regnet sin Regjerings Begyndelse før denne Dag, d. e. før sin Kro-

¹¹) *Samlinger* til norske Folks og Sprogs Hist. II. 129—130.

¹²) *Norges gamle Love*. II. 288. 428. Naar derfor i Dipl. Norv. No. 64 a. Christi Aar 1273 1 Aug. (S. 54) er henført (S. 57) til Kongens 11te Aar, istedetfor hans 10de, maa dette være en Skrivfeil, da Dateringen, som den staar, ikke ved nogen kjendt Beregning kan forklares. Feilen findes forresten og hos Torfæus (Hist. Norveg. IV. 356), der sees at have benyttet et andet Exemplar af Diplomet.

¹³) *Thorkelin Diplom.* II. 78. 80.

¹⁴) *Thorkelinus Annlecta* p. 164.

ning. At begge Brødre regnede deres Fællesstyrelses Aar ens, indlyser af flere Breve, og naar da *Dipl. Norv. I. No. 80*, udstedt af Haakon, er dateret Aar efter Guds Byrd 1292, Mandag før Halvardsmesse (d. e. 12 Mai) i vort Hertugdømmes 13de Aar, saa viser dette, at Brødrenes Regjering allerede var begyndt før denne Dag. Det maa da være skeet umiddelbart efter Fadereas Død. Kong Erik døde i Bergen 13de Juli 1299¹⁵.

Broderen *Haakon V Magnussön* (den Ældre) kaldes i Diplomerne hyppig den Kronede (*hinn kórónaði*), og skjælnes derved fra Kong Haakon den Yngre¹⁶. Han er uden Tvivl tagen til Konge og har regnet sit Aar fra *Laurentii Dag (10de August) 1280*. Et Brev fra ham til Kong Edvard II i England er nemlig dateret: Bergen, V Idus Augusti (9de August) anno decimo septimo¹⁷, og angaar norske og engelske Kjøbmænds gjensidige Klager, hvorom Kong Edvard oftere havde skrevet til Haakon i sin Regjering 10de Aar. Edwards Aar begynder med 8de Juli 1307, følgelig hører denne Brevvexling til Christi Aar 1316, og det ovennævnte Brev fra Kong Haakons 17de Aar er altsaa fra 1316, d. e. hans Aar falder efter 9 August. En Retterbod¹⁸ er udstedt af ham i Bergen 2 Nætter efter Lafrantsvaka (d. e. 12 August) i hans 15de Aar; da man nu af *Dipl. Norv. I. No. 143* seer, at Kongen 31te August 1314 bestemt var i Oslo, har han neppe to Uger forud været i Bergen. Retterboden maa da henføres til 12 August 1313, og Kongens Aar falder før 12 August. Mellem 9 og 12 har man kun den store Festdag *Laurentii-Messe* 10de August, hvorfra hans Regjering kan regnes. Kong Haakon døde i Oslo 8 Mai 1319.

Magnus Erikssön fulgte Morfaderen paa Norges Throne og blev tillige Sveriges Konge. At hans Regjering i Norge er regnet fra Slutningen af August, nærmest *St. Bartholomæi-Messedag 24 August 1319*, fremgaar af følgende Data. Et Drabsprov (*Dipl. Norv. I. No. 341*) er udstedt Bartholomæi Aften (23 Aug.) i Magnus's 35te Aar angaaende et Drab, begaaet Tirsdag

¹⁵) Mit Bevis herfor findes i *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur. II. 421—422.*

¹⁶) Et andet Skjelnemærke mellem begge disse Konger af samme Navn er, foruden Sproget og Skriften, at den Ældre almindeligst kaldes „med guðs miskun,“ den Yngre „med guðs náð Noregs konungr,“ samt at den sidste senere tituleres „Noregs ok Siaríkis konungr.“

¹⁷) *Rymer Foedera etc. vol. II. p. I. (London 1818.) p. 294.*

¹⁸) *Norges gamle Love. III. 106—108.*

efter Mikjalsmesse i *det samme* Kongens Aar. Da Drabet nødvendig maa være begaaet før Provot derom, hører 23de August til de følgende Aar efter Christus; altsaa begynder Magnus's Aar *efter den 23 August*. Et af Kong Magnus i hans eget Overvær i *Tönsberg* udstedt Brev¹⁹ er dateret Söndag efter Bartholomæi i hans 17de Rigsaar. Dette maa være af Aar 1335, i hvilket Aars August og September Kongen var i *Tönsberg*, medens han paa samme Tid i 1336 opholdt sig i Sverige²⁰. Følgelig falder Kongens Regjerings-Tiltrædelse *för 27 August*, og mellem 23 og 27 August er Bartholomæus-messen 24 August den eneste anseede Fesdag. Ugætet Magnus i de sidste 20 Aar af sit Liv maa betragtes som afsat, og Sönnen Haakon styrede Riget, udförte han dog enkelte Regjeringshandlinge lige til sin Död, ligesom man vedblev at regue efter hans Aar. Han druknede paa Bömelfjorden den *1ste December 1374*.

Med Hensyn til Sönnens *Haakon VI Magnussons (den Yngres)* Regjerings Tiltrædelse er ikke alene Dagen, men ogsaa Aaret usikkert. Den 15 August 1343 gaves den unge Haakon Kongenavn paa Varberg Slot²¹, og 17 Juli 1344 samtykkede Norges Almue heri (*Dipl. Norv. I. No. 290*). I 1350 skal efter Torfæi Vidnesbyrd Regjeringen i Sverige være overdraget til Erik og i Norge til Haakon, hvilket dog tiltrænger Bestyrkelse. Desuægtet regnes hans Aar ikke fra nogen af disse Begivenheder. Man finder derimod hans Aar beregnet fra 1345 i to Breve, det ene udstedt 8de Dag Jul i Kong Magnus's 35te og Kong Haakons 8de Regjeringsaar (d. e. 1 Januar 1354?); det andet Söndag för Pindse i Magnus's 27de og Haakons 1ste Aar (d. e. 28 Mai 1346)²². Ligesaa har Suhm (*Danm. Hist. XIII. 842. 845*) to Retterhöder, udstedte i Stockholm af begge Konger i Fasten, i Magnus 43de og Haakons 6te Aar (d. e. 1362). Herefter skulde dennes Aar regnes fra 1356; men dette er vist en Feilskrift af 6te för 7de Aar, og slige Feil ere i Af-

¹⁹) *Dipl. Arn. Magn.* fasc. 52. No. 1 b.

²⁰) 12te Aug. 1336 i Stockholm (*Sartorius Urspr. d. deutsch. Hanse, v. Lappenberg. II. 347*), 18de Aug. i Upsala (*ib.*), 8de Sept. i Stockholm. (*Dipl. Norv. I. No. 241.*)

²¹) *Saml. til Norske Folks og Sp. Hist. V. 575 ff.*

²²) Diplom i Sandeherred, og *Saml. til Norg. Hist. IV. 590*. Man finder Dateringer fra Kong Haakons 26de Aar (f. Ex. *Dipl. Norv. I. No. 466*), hvilket maaske bör forklares af de her nævnte afvigende Rigsaaars-Beregninger; thi han op-levede ikke sit 26de Rigsaar efter almindelig Regning.

skrifterne af Retterbøderne saare hyppige. De fleste og bedste Diplomer vise derimod, at Haakon den Yngres Regjering er regnet fra Aaret 1355 omtrent ved Midten af August Maaned. Hans eget Brev om Stilstanden med de tyske Söstæder er udstedt i Bjorlanda Kirke ved Bahus „anno 1369 feria quarta ante nativitatem Mariæ, anno regni Norvegiæ decimo quinto (5 Sept. 1369)²³, og et andet Brev er dateret Söndag efter Bartholomæi anno domini 1376, „var þat a einu are ok tuttugtu rikis Hakonar Noregs konongs“ (26 Aug. 1376)²⁴. Disse Breve vise, at Haakons Aar er regnet fra 1355 för 26 August. En Retterbod af Kong Haakon er dateret: *Bergen Söndag för Laurentii* i hans 17de Aar²⁵. Dette kan da være 1371 eller 1372 nogle Dage för 10 Aug. Men i Begyndelsen af August 1371 laa han i Leir för Stockholm²⁶, og 15 Aug. eller deromkring s. A. befriede han sin Fader af hans lange Fangenskab²⁷. Fölgelig maa hin Retterbod fra Bergen være udstedt Aaret efter, i hvilket Kong Haakon virkelig var i Norge (Febr. i Oslo, Mai paa Nordmöre, Decbr. i Bergen), eller den 8 August 1372, og efter 8 August regnes altsaa hans Aar. Mellem 8de og 26 August har man 3 mærkelige Festsdage: Laurentii, assumptionis Mariæ og Bartholomæi Dag, og mellem disse er intet Valg muligt, saa at hans Aar for Tiden ei nærmere kan bestemmes end til en Festsdag mellem 8de og 26de August. — Kong Haakon VI's Dödsdag kan ligeledes endnu kun tilnærmelsesvis bestemmes. At han döde i Oslo i Aaret 1380 er vist, men Dagen kjendes ikke. Huitfeld angiver 1 Mai, men endnu 10 Juni d. A. lod han i sin personlige Närværelse et Landsvistbrev udstede paa Tönsberghus²⁸, hvorfra han altsaa senere har begivet sig til Oslo. Ved Mikkelsdagstider var derimod hans Död allerede bekjendt i den afsides Grændsebygd Ödemark, hvorfra et Brev (i Rigsarkivet) er udstedt Ugen efter Mikkelsmesse

²³) *Sartorius Urspr. d. Hansa. II. 672. 673.*

²⁴) *Dipl. Arn. Magn. fasc. 55. No. 7 a.*

²⁵) *Norges gamle Love. III. 191.*

²⁶) *Hardorf Anhang til Rimchrön. II. 35. Lagerbring Svea Rikes Historie III. 536. Diplom blandt Peringsköldiana.*

²⁷) *Lagerbring anf. St. 541.*

²⁸) Diplom hos Sognepr. S. O. Wolff. Jfr. *Munthe i Saml. til Norg. Hist. III. 613—614.* Naar iövrigt Munthe sammesteds (S. 614 Lin. 13) har læst et Fragment angaaende Kong Haakons Död, som om der stod *Pingst*, og derfor har troet, at hans Död maa have ligget Pindsen nogenlunde nær, da er dette feilagtigt. I Fragmentet staar nemlig *fast*, d. c. findes, og Udtrykket oplyser altsaa intet om Dödsdagen.

„a fyrstu are frafalls Hakonar sonar Magnusar konungs, d. e. 1380, efter hvad nedenfor oplyses om Sönnen Olafs Regjerings Begyndelse. Haakons Dödstid vilde nöiagtigere kunne bestemmes, hvis man turde henføre et paa Fidje (Söndhordland) 10 Aug. „areno eftir frafall Hakonar N. ok S. k.“²⁹ til dette Aar; thi da maatte han være död rum Tid för 10 Aug. Men Aaret efter hans Frafald hentyder snarere paa 1381; thi at Sönnen da allerede 13 Dage forud var i Throndhjem lagen til Konge, var uden Tvivl endda ubekjendt paa Söndhordland. Man ved altsaa kun, at Haakon döde ud paa Sommeren 1380.

Olaf Haakonssön, Haakons og Margaretas eneste Sön, var ved Födrens Död umyndig, og siden 1375 Konge i Danmark. Hans Regjeringsaar er hidtil paa Suhms vakkende Ord (*Danm. Hist.* XIV. 94. 129) almiadelig regnet fra 1380; men dette er ikke rigtigt. Kong Olafs Privilegier for Jæmterne ere udstedte „i Trondeyme . . . a Olafs voku dag then förra (29 Juli) er ver wrdom til konungs teknir a fyrsta are rikis vars Noregs“³⁰. Fölgelig er han bleven tagen til Konge i Throndhjem den 29de Juli. At dette skulde været i Aaret 1380, lader sig efter det nys anförte om Haakons sildigere Död ikke anlage, især da Olaf dengang var i Danmark, og saaledes ei saa snart derefter kunde være kommen til Throndhjem. Derimod haves flere Vidnesbyrd for, at hans Aar er regnet fra Sommeren 1381. Saaledes *Dipl. Norv.* I. No. 493, udstedt i Tönsberg „Tirsdag i Fastens Begyndelse 1385 i Kong Olafs 4de Aar“, og især *Dipl. Arn. Magn.* fasc. 37. No. 9. Dette er en Lagmandsdom fra Ryyfylke, udstedt Fredag för Barnabas (11 Juni) i Kong Olafs 7de Rigsaar „ok a fyrstu are rikis minnar fru drotning Margareta rikisatjornar i Norege“. Da nu Margaretas 1ste Aar umuligt kan begynde för efter Olafs Död (3 Aug. 1387), maa Juni i hendes 1ste Aar blive 1388, der atter som Olafs 7de Aar, regnet fra 29 Juli, henviser til 1381 som Udgangsaar. Mod Antagelsen af 1381 som det rette Aar kan man anføre *Dipl. Norv.* I. No. 479, dateret crastino Laurentii (11 Aug.) 1383, i Kong Olafs 2det Aar (istedetfor 3die), og en Retterbod for Island, som skal være udstedt i Tönsberg Onsdag efter Bartholomæi (24 Aug.) 1384 i hans 3die Aar³¹. Efter disse skulde hans Aar enten

²⁹) *Munkeliosbogen* p. 59.

³⁰) *Saml. t. Norg. Hist.* I. 37—39.

³¹) *Grönlands histor. Mindesm.* III. 124, 127, *Suhm*, *Danm. Hist.* XIV. 538—535, begge efter en *nyere Kopibog* i tyske Cancelli i Kbhvn. Aaret 1384 er rigtigt, thi i August 1385 var Kong Olaf ikke i Tönsberg, men paa Hjortholm i Sjælland (*Script. Rer. Dan.* VI. 174), altsaa ligger Feilen i Rigsaaret. Man kan

være regnet fra 1382, eller fra en Dag efter Slutningen af August 1381; men de oveuanførte Vidnesbyrd for, at hans Regjerings-Tiltrædelse regnes fra 29 Juli 1381, maa være afgjørende. Kong Olaf døde pludselig paa Falsterbod Slot i Skaane 3 August 1387.

Hans Moder *Margareta (Valdemarsdatter)* fulgte sin barnløse Søn i Regjeringen. De faa Breve, som regne fra hendes Regjerings Tiltrædelse, (de fleste Breve mellem 1387 og 1389 ere daterede fra Christi Byrd), vække ingensomhelst Tvivl om, at hendes Aar efter gammel Vedtægt er regnet fra hendes Hylding i Oslo 2 Februar 1388²². Hun døde i Flensborgs Havn 28 Oktbr. 1412, men hendes norske Rigsaar regnes kun til Septbr. 1389, da

Erik af Pommern, hendes Søsterdattersøn, tiltraadte Regjeringen i Norge. At hans Regjeringsaar i Norge regnedes fra 1389, er ved ældre Undersøgelser bragt paa det Rene²³, og Dagen lader sig med temmelig Vished henføre til *Midten af September*. *Dipl. Norv.* I. No. 698 er udstedt senere Mariemesse-Aften (7 Sept.) i Eriks 35te Aar, anno domini 1424; følgelig regnes hans Aar efter 7 September. *Dipl. Norv.* I. No. 684 og 685 angaa de betalte Bøder for et og samme Drab; det første er udstedt Løverdags før Mikkelmesse (25 Sept.) i Eriks 34te Aar, det andet Thorsdag før Vinternat (13 Oktbr.) 1422. Vil man ei antage det mod Landsvistbrevens almindelige Indhold stridende, at der ligger et helt Aar mellem disse to Kvitteringer, saa maa Eriks Aarsregning begynde før 25 Septbr., hvilket yderligere stadfæstes af et af Munthe (Saml. IV. 589) anført Brev, udstedt Mandag før Mikkelmesse 1391 i Eriks 3die Aar, d. e. 25 Septbr. Mellem 7 og 25 Septbr. indfaldte 3 Festsdage: Mariemessen (8 Septbr.), Korsmessen (14 Septbr.) og Mathæusmessen (21 Septbr.), af hvilke den første var mest og den sidste mindst anseet. Paa Grund heraf er Eriks Aar hidtil antaget at begynde med 8 Septbr.²⁴, men det

maa ske forklare de her paaviste Afvigelser i Dateringen deraf, at man i Norge var fra 1319 af vant til at regne Kongernes Aar fra sidste Halvdel af August Maaned, og saaledes stundom har forglemt, at Olafs Aar begyndte 29de Juli. Dateringen i Retterboden kan desuden være en ren Læse- eller Afskriverfeil (iii for iii).

²²) *Sukm*, Danm. Hist. XIV. 199. 200.

²³) *Werlauff* i Nye Danske Magazin VI. 244, *Munthe* i Saml. t. Norges Hist. IV. 588 ff., *Lange* i Norsk Tidsskrift, I. 256. Forøvrigt gives enkelte Dateringer, f. Ex. *Dipl. Arn. Magn.* fasc. 70. No. 25, som antyde 1390 som Udgangsaaret, men Munthe har tilfulde godtgjort, at 1389 dog er det ene rigtige.

²⁴) *Dipl. Norv.* I. S. 376. Norsk Tidsskrift I. 256.

i Aarstallet defective Diplom No. 546, der nylig er indkommet i Rigsarkivet, gjør det høist rimeligt, at Eriks Aar er regnet efter den 8de (se Anm. til dette No. i Dipl. Norv. I. pag. 397), og da bliver den vigtige Mærkedag Korsmesse om Høsten 14 Septbr. efter al Rimelighed den rette Dag, medens det for Tiden kun er vist, at den falder mellem 11 og 25 Septbr. — Man vedblev i Norge at datere Breve efter Kong Eriks Aar, lige til Eftermanden var tagen til Konge, uagtet han flere Aar forud liden eller ingen Del tog i Rigsstyrelsen. Han *døde paa Rygen* om Vaaren 1459 efter 20 Aars Fravær fra sine Riger.

Kong *Christoffer af Bayern* valgtes til Norges Konge 1 Juni 1442²⁵, og det er rimeligt, at hans norske Regjering netop er regnet fra denne Dag; thi hans Værnehrev for Stavangers Kapittel, udstedt 8 Juli 1442 i hans norske Riges 1ste Aar, viser med flere andre, f. Ex. *Dipl. Norv. I. No. 790*, at Aaret regnes fra 1442, og at det er fra en Dag før 8 Juni, sees af en i Oslo 21 Oktbr. 1446 udstedt Vidisse af et Drabsforhør, optaget i Kinservik Onsdag efter hvitasunna (Pindse) i Christoffers 5te Aar, samt af Landsvistbrevet i samme Sag, dat. Oslo Lördag før Vinternat, ligeledes i Christoffers 5te Aar²⁶. Dette gaar fra Sommeren 1446 til Sommeren 1447; Vidisseus Datering viser, at 8 Juni i samme 5te Aar maa høre til 1446; følgelig begynder det før denne Dag, og der er saaledes al Rimelighed for, at det er begyndt fra selve Valgdagen. *Christoffer døde* pludselig i Helsingborg Natten til 6 Januar 1448.

Noget Brev dateret fra Kong *Karl Knutssöns* Rigsaar er ikke forefundet, men da hans Herredom i Norge kun varede fra November 1449 til 3 Juni 1450, da han frasagde sig Norges Krone, kan der i intet Tilfælde opstaa Tvivl om dets Beregning.

Kong *Christiern den Første* regnede uden Tvivl sit norske Regjearingsaar fra sin Krouing i Nidaros 29 Juli 1450, idetmindste kan det ei regnes hverken fra hans første Valg 3 Juni 1449 eller fra hans norske Haandfæstning af 3 Juli s. A.; thi *Dipl. Norv. I. No. 812*, dateret 9 Septbr. 1450, anno regni nostri Norvegiæ primo, viser med Bestemthed, at det regnedes fra 1450 før 9 Septbr., og mellem denne Dag og 3 Juli maa altsaa Udgangspunktet ligge. Forøvrigt er det kun under Kongens første Ophold i Norge, at han har benyttet denne Dateringsmaade; siden forekommer den kun i enkelte Drabsforhør og Landsvistbreve, og den vedbliver, men udelukkende for disse Aktstykker,

²⁵) *Jahn*, Danmarks polit. Hist. under Unionskongerne. S. 522.

²⁶) Orig. i danske Geheimearkiv.

endog til over Midten af det 16de Aarhundrede. Det er naturligt, at den sjeldne Brug maatte gjöre Dateringen vaklende, hvilket ogsaa viser sig i Kong *Hans's* Regjerings-tid. Deenes Begyndelse kan ei være regnet i Norge för hans Haandfæstning af 2 Februar 1483, og vel ei heller senere end hans Kroning i Throndhjem 20 Juli s. A., nærmest er den vel i Lighed med Faderens regnet fra sidstnævnte Dag. Hermed stemmer *Dipl. Norv.* I. No. 999, 1000 og 1010, hvorefter hans Aar maa begynde efter 14 Juni 1483. Men der gives andre Drabsbreve, som forudsætte en Regning fra Vinteren 1484—1485⁸⁷. Da saaledes intet med Vished kan afgjøres om Rigsaarenes Beregning i Kong Hans's Tid, og Sagen efter det Anførte er af liden praktisk Betydning, ophører den her leverede Tabel over Regjeringsaarene med Christiern den 1stes Död, og der er for den følgende Aarrække 1482—1561 kun leveret en Paaske- og Søndagsbogstav-Liste. (Tabel II). Kong *Christiern I* døde i Kjöbenhavn 21 Mai 1481, og Kong *Hans* døde i Aalborg 20 Februar 1513.

III. DAGENS BEREGNING.

I norske Breve fra Middelalderen betegnes Udstedelses-Dagen i det Hele paa samme Maade som i det övrige Europa, i kirkelige Dokumenter nemlig for det Meste efter den romerske Kalender, og i verdslige efter en nærliggende Fest- eller Helgendag. Forskjellen er alene den, at det af Nordmændene benyttede Helgen-Kalendarium synes at have været langt mere indskrænket end Andres, f. Ex. Svenskernes og de Danskes⁸⁸. Ved at gennemgaa de i nærværende Samling trykte Breve ældre end 1400, d. e. inden udenlandsk Indflydelse fik Magt over Sprog og Sædvaner, vil man see, at yderst faa Breve ere henførte til de mindre anseelige Helgeners Dage, men næsten alle, tildels ved besværlig Beregning, til Julen og Paaskefesten med de deraf hængende rörlige Fester, til Apostel-Dagene, Evangelisternes, enkelte Martyrers og de indenlandske Helgeners Festsdage, eller til enkelte, Aarskifterne vedkommende, Mærkedage, det er omtrent til de Festsdage, som ifølge den geistlige og verdslige Lovgivning i forskjellig Grad skulde holdes hellige. I denne Henseende indeholde saavel Landsloven som Christenretterne forskjellige Bestemmelser, af hvilke vi her i Oversættelse ville meddele det 26de Kapittel af *Erkebiskop Jons Christenret*

⁸⁷) Et Landsvistbrev er udstedt 18 Oktbr. 1505 i Kong Hans's 22de Rigsaar, og det dertil hørende Drabsprov er af 5 Marts 1506 ligeledes i det 22de Aar. (Løs Afskrift af Deichmann, og *Dipl. i norske Vidensk. Selsk. Samling*).

⁸⁸) *Dipl. Norv.* I. No. 407 og 408.

(fra Slutningen af 13de Aarh.), fordi de mærkeligste faste Festdage Aaret rundt deri opregnes med Angivelse af Afstanden mellem dem. Heri vil nemlig Grunden findes til, at enkelte Helgendage i den nedenfor aftrykte Liste ere henførte til en anden Dag, end i andre nordiske Kalenderier³⁹. De tilsvarende Maanedsdage ere for Oversigtens Skyld tilføiede i Parenthes, ligesom nogle af de væsentligste Varianter ere indtagne som Anmærkninger.

„Fra trettende Dag i Julen (6 Jan.)⁴⁰ er 19 Nætter til Paalsmesse (25 Jan.). Derfra er 8 Nætter til Kyndelsmesse (2 Febr.). Derfra⁴¹ 23 Nætter til Mathæimesse (24 Febr.), derfra 16 Nætter til Gregorsmesse (12 Marts), men 17 naar det er Skudaar; da er 13 Nætter til Mariemesse (25 Marts) og 22 til Magnusmesse (16 Apr.) og 9 Nætter til Gangdagen (25 Apr.). Saa er 6⁴² Nætter til de to Apostles Philips og Jakobs Dag (1 Mai) og 2 til Korsmesse (3 Mai); derfra er 12 Nætter til Halvardsmesse (15 Mai), og saa er der 33 Nætter til Botolfsmesse (17 Juni). Da er 7 Nætter til Jonsmesse (24 Juni), 5 Nætter til Petersmesse (29 Juni) og 3 til Svipunsmesse (2 Juli). Da er der 6 Nætter til Seljemændenes Messe (8 Juli); derfra 12 Nætter til Margretamesse (20 Juli), 2 til Mario Magdalene Messe (22 Juli); saa er 3 Nætter til Jakobsmesse (25 Juli), saa 4⁴³ til første Olafsmesse (29 Juli); derfra er 5 Nætter til den senere Olafsmesse (3 Aug.); saa 7 Nætter til Lafrantsmesse (10 Aug.), saa 5 Nætter til Mariemesse (15 Aug.); saa 9 Nætter til Bartholomeimesse (24 Aug.); da er 15 Nætter til den senere Mariemesse (8 Septbr.), da er 6 Nætter til Korsmesse (14 Septbr.) og 7 Nætter til Mathæimesse (21 Septbr.). Saa er det 8 Nætter til Mikkelsmesse (29 Septbr.) og 20 Nætter til de to Apostles Simonis et Judæ Messe (28 Oktbr.). Da er der 4 Nætter til Allehelgensmesse (1 Novbr.), saa er 10 Nætter til Marteiusmesse (11 Novbr.); saa 12 Nætter til Klemetsmesse (23 Novbr.). Saa er der 7 Nætter til Andreasmesse (30 Novbr.), 6 Nætter til Nikulasmesse (6 Decbr.), 15 Nætter til Thomasmesse (21 Decbr.) og derfra 4 Nætter til Juledagen (25 Decbr.)”

³⁹) *Norges gamle Love*. II. 359—360. Denne samme Opregning med nogle for Island sværgne Festdage findes i Arnes islandske Christenret cap. 25. (*Thor-kelins* Udg. p. 156—162.)

⁴⁰) To yngre Codd. have: „er 5 Nætter til Brettivemesse (11 Jan.), 6 Nætter til Antonsmesse (17 Jan.) og derfra 8 Nætter til Paalsmesse.“

⁴¹) De samme have: „er en Nat til Blasimesse (3 Feb.) og tre til Agatem. (5 Feb.), derfra 19 Nætter til Mathias, men 20 i Skudaar.“

⁴²) Nogle Codd. have urigtigt her: 7. — ⁴³) Nogle Codd. have urigtigt her: 3.

Med denne Festrække fra den ældste Tid, hvorfra vi have norske Breve, stemmer det i *Missale Nidrosiense* (trykt 1519) indførte norske Kalendarium, og heraf er man formentlig berettiget til at slutte, at Festregningen i Norge ingen væsentlig Forandring har gjenuegaaet i det Tidsrum, Diplomatariet omfatter. De Afvigelser fra det i Kirken Almindelige, som enkelte Indlændinger eller Udlændinger kunne have tilladt sig, rokke ikke Regelen, ligesom de vist ei heller lade sig bringe under nogen saadan. Man maa, naar Tilfældet öien-synligt indtræffer, slutte sig til det rette Forhold, saavidt det er gjörligt, og öivrigt holde sig til det Sandsynlige i, at den norske Kirke har fulgt almindelig nordisk og engelsk Brug med Hensyn til alle de mindre anseede Helgendage. En særegen, i de fleste Tilfælde uafhjælpelig Vanskelighed frembyde Diplomer, daterede efter Helgen- eller Mærkedage, hvoraf der kjendtes flere af samme Navn, uden at Diplomet angiver, hvilken der menes, f. Ex. Korsmesse (Vaar eller Höst?), Qvatemper (for hvilket Fjerdingsaar?), Magni, Germani, Thomæ Dag o. fl. Vi have i Regelen valgt den Festsdag, som efter Lovene sees at være den mest anseede, fordi denne snarest kunde anføres uden nærmere Be-tegnelse; men dette udelukker langt fra ikke Feiltagelser. Den nedenstaaende *Fortegnelse over de rörlige og urörlige Festsdage* indeholder öivrigt kun en liden Del af den utallige Mængde Helgendage, som virkelig gives, men der mangler neppe mange i norske Breve forekommende, og paa den anden Side ere i denne flere for Norge eiendommelige Fest- og Mærkedags-Navne optagne, som ikke findes i fremmede Lister eller kalendariske Skrifter. Om disse er det derfor nödvendigt at meddele nogle nærmere Oplysninger, uagtet det maa forbeholdes Fremtiden at bestemme enkelte af dem (f. Ex. *afgipto-tyrsdag*, *þoko-tyrsdag*), om hvilke endnu intet vides.

1. *Briictiva* eller *Brettiva* virgo synes at have været dyrket mere i Norge end i noget andet Land, og mangfoldige norske Breve have Datering derefter. Hendes Festsdag *11 Januar* forekommer ovenfor i Christenretten blandt Messedagene; der nævnes og ved denne Dag en *Briictia* virgo hos Helwig, men andensteds har jeg ei fundet hende omtalt. I danske Breve eller Kalendarier forekommer hun ikke, men er bleven forvexlet med Brigida virgo (1 Februar).

2. *Gangdagar* (*dies rogationum*) kaldtes Mandag, Tirsdag og Onsdag för Christi Himmelfartsdag⁴⁴, da man i Procession gik omkring med Christi Kors. Efter disse Dage kaldes Himmelfarts-Ugen *gangdaga-vika*, og Skikken

⁴⁴) *Norges gamle Love*. I. 422 o. fl. St.

var almindelig over hele Christenheden. Men foruden disse Gangdage forekommer oftere *gangdagr fyrri, lüli* eller *eini*, eller *gangdagren* uden noget Tillæg⁴⁵. Der kan neppe være Tvivl om, at der med disse Benævnelser menes, uafhængigt af Paaskecyklen, *Markusdag 25 April*, som det udtrykkelig siges om *gangdagr* (uden Tillæg)⁴⁶, skjønt man og finder *gangdagr lüli* henført til 1 Mai⁴⁷. Hint stemmer nemlig med almindelig katholsk Brug. Tydskerne have en *Kruczegang der mereste* paa 25 April, og en *Kruczegang der minneste* paa Dagene för Himmelfart⁴⁸, hvilke Benævnelser maa forklares af hvad vi i norske Kilder finde, at den første Gangdag var helligere end de 3 senere Gangdage⁴⁹. Der er opstillet en Modsætning mellem to Fester: den ene eller den første Gangdag, og de 3 senere Gangdage; nogen tredie mellemliggende kan saaledes ikke tænkes; paa 1 Mai vilde den desuden stundom falde sammen med, ja i enkelte Aar endog falde efter de 3 Gangdage. Skulde der desuagtet virkelig være Forskjel mellem *gangdagr fyrri* og *lüli*, saa maa den sidste være en af de 3 Dage i Himmelfartsugen, nærmest Mandagen, ingen mellemliggende fast Festdag.

3. *Gauksmessa*, 1 Mai. Paa Primstaven er denne Dag antydet ved en Gjög i et Træ, og Benævnelsen er endnu brugelig i Norge, ligesom den nu og da forekommer i Diplomer⁵⁰.

4. *Geisladagr (Straaledag)*, 13 Januar, og 5. *Heitdagr (Løftedag)* 20 Marts, forekomme i islandske Kalendere; derimod ere de ikke hidtil forefundne i norske Diplomer, saa at det er uvist, om Nordmændene have kjendt og brugt disse Benævnelser.

6. *Helgi þórsdagr*, Hellig Thorsdag, forekommer oftere i Diplomerne. Man kan tænke sig 3 Festdage med dette Navn: Skjærthorsdag (skiri-þórsdagr), Christi Himmelfartsdag (uppstigningar-dagr) og Christi Legems Fest (fest. cor-

⁴⁵) *Norges gamle Love*. I. 141. II. 359. var. 2. *Arna bps.* Kristinretrr. p. 158. *Thorkekin* Dipl. II. 265. *Dipl. Norv.* I. No. 461. 569.

⁴⁶) Sammet. II. 359. cap. 26 i Texten. Jfr. *Wille Sillejords Beskr.* p. 245.

⁴⁷) *Thorkekin* Dipl. II. 262. 265.

⁴⁸) *Helwig Zeitrechnung*. p. 35.

⁴⁹) *Norges gamle Love*. I. 141. 422. 25 April skulde holdes *Litania major* (*Miss. Nidros.*), i Gangdagene derimod *Litania minor* (*Dipl. Svecan.* II. p. XXIV), af hvilken Ritus den tydske Betegning ligefrem synes tagen.

⁵⁰) *Norges gamle Love*. III. 193. *Dipl. Norv.* I. No. 490. *Wille Sillejords Beskr.* S. 246.

poris), 2den Thorsdag efter Pindse. Sammenligning af de mange Opregninger af Helligdagene, som findes i Lovene, viser imidlertid, at det er *Himmelfartsdagen*, som hermed menes. I ældre Frost. Lov. II. c. 26 opregnes: påskadagr - inventio crucis (3 Mai) - helgipørsdagr - hvitasunnudagr, og i Jons Christenret cap. 22 sættes ligeledes helgipørsdagr (Var. har oppstigningars-dagr) mellem Paaske og Pindse⁶¹. I ældre Frost. L. (*Norg. gl. Love*. I. 141) cap. 31 med Overskrift „um gangdaga alla“ refererer „firir helgipørsdag“ i sidste Linje sig tydelig til „hin flórði alheilagr“ ovenfor, eller Thorsdag i Gangdageugen. Det maa derfor erkjendes for en Feil, naar helgi-pørsdagr i et Par Diplomer i nærværende Samlings 1 Hefte er antaget for Hellig-Legems-Dagen.

7. *Hvitasunna, hvitasunnudagr, hvitdrottinsdagr* (engl. whitsun, whitsunday, i norske Bygdelag endnu: Kvitsunhelg) er Pindse, Pindsedag. J. *Randklev* har allerede forlængst tilfulde bevist⁶², at det hverken er 1ste Søndag i Fasten eller 1ste Søndag efter Paaske (dom. in Albis), men alene Pindsedag, som med dette Udtryk menes, og til de af ham anførte Beviser kan man føie samtlige Lovsteder, hvori hvitasunna forekommer, samt Islands Almanak. *Hvitasunnu-vika*, Pindseugen, er Ugen efter Pindsedag.

8. *Igang-sunnudagr* forekommer i et Diplom af 1400 i Rigsarkivet. Dateringen er rettet hertil fra „sunnudagen i fyrstu viku föstu“, som er bleven udslettet, formodentlig fordi det ansaaes tvetydigt. Da Søndagen i første Fasteuge i Modsætning til igangs-sunnudagr maa være 1ste Søndag i Fasten (Invocavit), og da „*igangr föstu*“ er en almindelig Benævnelse paa Fastens Begyndelse (med Askeonsdag), er igang-sunnudagr antaget at være et neppe sædvanligt Navn paa *Fasteløvs Søndag*.

9. *Kerslu-*, ogsaa *kæru-* og *kerlingar-sunna*, - *sunnudagr* forekommer oftere, og er 5te Søndag i Fasten. Det er uden Tvivl dennes latinske Navn *Judica*, som her er givet i norsk Oversættelse. Af Haakon Haakons-søns Saga cap. 188 sees tydeligt, at dermed menes en Søndag kort Tid før Paaske, som neppe kan være Palmesøndag.

10. *Kjöt-sunnudagr, Kjöd-Søndag*, kaldtes *Fasteløvs Søndag*, fordi det var den sidste Søndag før Fastens Begyndelse. Under Fasten vare nemlig Kjödspiser forbudne.

⁶¹) Jfr. desuden *Norges gamle Love*. I. 348. 370. 422, som vise det samme. Benævnelsen *Hellig-Thorsdag* om Himmelf.-Dag kjendes og bruges endnu i flere norske Bygder, ja endog blandt Lapperne i Östfinmarken.

⁶²) *Saml. til Norske F. og Spr. Hist.* V. 182—185.

11. *Niu vikna fasta, Ni-Ugers Fasten*, er en stundom forekommende Fasteregning fra Søndag Septuagesima, d. e. fra den første af Paaskeregningen afhængige Søndag⁸³.

12. *Paska-vika*, Paaskeugen, er den med Paaskedag begyndende Uge⁸⁴, ligesom *hvitասunna-vika* er Ugen mellem Pindsødag og Trefoldigheds-Søndag.

13. *Seljumanna-messa*, Seljemændenes Messe, 8 Juli, er den norske almindelige Benævnelse paa Festdagen *Sunniva med Følge*. Hun var efter Legendens⁸⁵ en irsk Kongedatter, som var flygtet fra Irland, og ankom med sine Ledsagere til Æn Selje i Nordfjord, hvor de alle fandt Martyrdøden, og hvor siden Mirakler foregik, der gave Anledning til Selje Klosters Aulæg. Disse Martyrers Ben flyttedes senere til Bergen og forvaredes paa Domkirkens Høi-altar (St. Sunnives Skrin.)

14. At *somasdag* er den første Sommerdag 14 April, ligesom *vetrndtt* er første Vinterdag 14 Oktober, anføres blot her som en afgjort Kjendsgjerning, fordi nogle ældre Forfattere have forvexlet Sommerdagen med Midsommerdagen 24 Juni.

15. *Vaka*, Vaagen, er ligefrem en Oversættelse af *vigilia*, hvormed Aftenen før en større Festdag almindelig betegnes. Man har derfor og almindelig antaget, at *vaka* kun udtrykte *Helligaftenen*, at altsaa *Olafsvaka* var 28 Juli, d. s. s. *vigilia Olavi*, *Jonsvaka* *vigilia Johannis*, 23 Juni o. s. v. Men da *messa* og *vaka* bruges iflæng (f. Ex. overalt i Lovene), da det i modsat Fald tautologiske *Jonsvokauptan* og lignende oftere forekommer, og da Ordet endnu findes i det norske Almuesprog i Formen *sok* (o: *ok* for *oek* med s'et overtrukket fra foregaaende Ord, saasom: *Jonsok*, *Syftesok*, *Olsok*, *Barsoksløyte* o: ved *Bartholomæi-Tider*, jfr. *suku* for *voku* allerede Aar 1292 i *Dipl. Norv.* L. No. 81 samt No. 456), og stedse betegner selve Festdagen med den foregaaende Helligaften, saa maa det antages, at *vaka* betegner *den større Fest*

⁸³) Dette sees af *Dipl. Arn. Magn.* fasc. 84. No. 4, dateret: „fyrsta midvikudagen i ix vikna fastu aa xix aare Eriks kgs. et anno domini 1408 crastino Valentini martyris.“ Valentini Dag 14 Febr. er i 1408 ganske rigtig en Tirsdag, og Dagen efter er *Onsdag efter Septuagesima*.

⁸⁴) *Dipl. Arn. Magn.* fasc. 69. No. 2 er udstedt: Thorsdag i Paaskeugen in festo Marci evang. Kong Haakons 4de Aar. (1359.) Paaskedag er 21 April, og Thorsdag derefter er Marci Dag 25 April.

⁸⁵) *Script. Rer. Dan.* IV. 1—22.

med den til samme hørende *Vigilie*. Dipl. Norv. I. No. 197 er ved dette Spørgsmaal afgjørende⁶⁶.

16. *Þridja vaka* er en i Diplomerne tit forekommende Festdag, som i Diplomatariet er antaget for *annuntiatio Mariæ*, 25 Marts, af følgende Grunde. I Hertug Haakons Retterbod af 9 Febr. 1291 om Arbeidstaxter for Oplandene⁶⁷ bestemmes, at Aanfreden skal staa en halv Maaned efter Halvardsmesse, og saameget længere skal ingen Retssag foretages („skal standa soknen) eptir þridja voku“. Ved Aanfred (anfriðr) forstaaes de Tider af Aaret, da det paa Grund af Aannen (Markarbeidet) var forbudt at sagsøge Nogen. Dette var efter Landsloven to Gange aarlig, nemlig for Plovaannen fra *Mariæmesse i Fasten* (25 Marts) til Halvardsmesse (15 Mai), og for Høaannen fra Seljumannameste (8 Juli) til Korsmesse om Høsten (14 Septbr.)⁶⁸. Denne Aanfred har imidlertid ei passet for Bøndernes Leilighed paa alle Kanter af Landet, og dette har foranlediget den her nævnte Retterbod, hvorved Aanfreden for Oplandene, hvor Vaaren kommer senere end langs Kysten, er forlænget 14 Dage (fra 15 Mai til 1 Juni); men som Følge deraf maatte atter dens Begyndelse, efter Landsloven: *Mariæmesse i Fasten*, udsættes saameget længere. Retterbodens *þridja vaka* synes derfor netop at være Lovens *Mariæmesse*, da Sagsøgniugen i Regelen skulde ophøre⁶⁹.

- ⁶⁶) Det er udstedt *Dagen efter Jakobs vaka*. Var nu *vaka Vigilien*, vilde selve Fstedagen været betegnet ved *Dagen efter den foregaaende Helligaften*, hvilket er urimeligt.
- ⁶⁷) *Norges gamle Love*. III. 18—19. 94. *Thorkelin* Dipl. II. 119.
- ⁶⁸) *Sammesteds*. II. 20. Thingf. B. c. 10. Ved *Mariæmessen* er tilføjet, at hvis den falder nær Paaske, maa man ei støvne senere end en halv Maaned før Paaske.
- ⁶⁹) Imidlertid tale enkelte Diplomer herimod. Saaledes *Dipl. Norv. I. No. 213*, dat. Løverdag efter *þridiu voku*, som her falder sammen med *Paaskeaften*, hvilket er usandsynligt. Tvivl vækker og *Dipl. Arn. Magn. fasc. 66. No. 2* sammenl. med No. 3. og 21.

**III. Fortegnelse over de i Norge almindelig benyttede
bevægelige og ubevægelige
Helgendage, Festdage og Øvrige Mærkedage.**

Abdon et Sennen m. 30 Juli.	<i>Aske-Onsdag</i> , Onsd. efter Fastelavn.
Adorate. 3die Sønd. eft. hel. 3 Konger.	Aspiciens a longe. 1ste Sønd. i Advent.
Adoratio magorum. 6 Januar.	Assumptio Mariæ virg. 15 August.
Adrianus ep. et conf. 8 Septbr.	— Johannis. 27 Decbr.
Ad te levavi. 1ste Advent-Søndag.	Audoenus ep. et conf. 24 August.
<i>Afgipto-tyrsdag</i> , uvis Dag.	Audomarus ep. 9 September.
Agapetus m. 18 August.	Augustinus ep. Hipp. et conf. 28 Aug.
Agatha virg. m. 5 Februar.	— ep. et conf. Anglor. 26 Mai.
Agnes virg. m. 21 Januar.	
— secunda. (natalis Agnetis) 28 Jan.	Babylas ep. et m. 24 Januar.
Albanus m. 21 Juni. ¹	Barbara virg. 4 December.
Albinus ep. 1 Marts.	Barnabas ap. 11 Juni.
Aldegundis. 30 Januar.	<i>Barnadagr</i> . 28 Decbr.
Alexander papa. 3 Mai.	Bartholomæus ap. 24 August.
— et Felix. 26 Februar.	Basilides et socii. 12 Juni.
Alexius conf. 17 Juli.	Basilius ep. 14 Juni.
Alle-Helgens-Dag (<i>Allra heilagra messa</i>).	Bebudelse, Mariæ. 25 Marts.
1 Novbr.	Benedicta. Trefoldigheds-Søndag.
Alle-Sjæles Dag. 2 November.	Beda presb. 27 Mai.
Amandus et Vedastus. 6 Febr.	Benedictus abbas. 21 Marts.
Ambrosius ep. conf. 4 April.	— <i>um sumarit</i> . (Translatio Bene-
Anastasia v. 25 December.	dicti.) 11 Juli.
Anastasius pap. 27 April.	Bernhardus abb. 20 August.
Andreas ap. (<i>Andres-messa</i>). 30 Novbr.	Bertinus abb. 5 September.
Anna mater Mariæ. 26 Juli. 9 Decbr. ²	Birgida (Brigida) virg. non mart. 1 Febr.
Annunciatio Mariæ. 25 Marts.	Birgitta vidua. 7 Oktober.
Antonius ab. conf. 17 Januar.	— Transl. 28 Mai.
Apollinaris virg. 5 Januar.	Blasius ep. et m. 3 Februar.
Apollinarius ep. 23 Juli.	Bonifacius ep. et m. 5 Juni.
Apollonia virg. 9 Februar.	Botolphus abb. (<i>Botolfmessa</i>). 17 Juni.
Apostolorum divisio. 15 Juli.	Briccius ep. et conf. 13 November.
Apuleius (et Marcellus). 7 Oktbr.	Brictica, Brettiva (<i>Brettivu-messa</i>). 11 Jan.
Arnolphus ep. 18 Juli. (Transl.)	Bruno inst. ord. Carth. 12 Oktbr.
Ascensio domini, 2den Torsd. før Pindse.	Börnedag. 28 December.

¹) I *Miss. Nidr.* staar den (u. Tv. ved Trykfeil) ved 22 Juni.

²) *Miss. Nidr. II. Diar. Vadsten.* (ed.

Benzel. p. 79. 85) flyttedes St. Annas Fest i Aaret 1436 til denne Dag fra den 26 Juli.

Calixtus papa. 14 Oktober.
 Candelarum fest. (*Kyndilmessa*). 2 Febr.
 Cantate, 4 Sønd. efter Paaske.
 Canutus se Kanutus.
 Caput jejunii, Aske-Onsdag.
 Carnis privium, Fasten.
 Catharina virg. m. 25 November.
 — filia Birgittæ. 22 Marts.¹
 Cathedra Petri ap. 22 Februar.
 Cecilia virgo. 22 November.
 Christi Fødsel, 25 December.
 — Himmelfart, 2 Thorsd. før Pindse.
 — Legems-Dag, 2 Thorsd. eft. Pindse.²
 Christina virgo. 24 Juli.
 Christophorus et Cucuphatus. 25 Juli.
 Chrysogonus. 24 November.
 Cinerum dies, Aske-Onsdag.
 Circumcisio domini. 1 Januar.
 Clemens papa (*Klemets-messa*). 23 Nov.
 Circumdediderunt me, Sønd. Septuagesima.
 Commemoratio animarum. 2 November.
 — omnium sanctorum. 1 Novbr.
 — Pauli ap. 30 Juni.
 — Damasi papæ. 11 December.
 Compassio Mariæ, Fred. før Palmesønd.
 Conceptio Mariæ virg. 8 Decbr.
 Conversio Pauli ap. (*Pålsmessa*) 25 Jan.
 Cornelius et Cyprianus m. 14 Septbr.
 Corona spinea domini. 4 Mai.
 Coronati, quatuor mm. 8 November.
 Corpus Christi (*h. likama-dagr*) 2den
 Thorsdag efter Pindse.
 Cosmus et Damianus mm. 27 Septbr.
 Crispinus et Crispinianus mm. 25 Oktbr.
 Crucis exaltatio (*krossmessa um haust*).
 14 September.
 — inventio (*krossm. um vár*). 3 Mai.
 Cucuphatus m. 25 Juli.

¹) *Vitis aquilon.* p. 129.

²) Påbudet af Pave Urban IV ved Bulle af 8 Septbr. 1264. *Hist. eccl. Isl.* II. 62.

Cuthbertus ep. et conf. (*heildagr*). 20 Marts.
 — Translatio. 4 September.
 Cyprianus ep. 14 September.
 Cyriacus et socii. 8 August.
 Damasus papa. 11 Decbr.
 Damianus (et Cosmus). 27 September.
 Decem millia martyres. 22 Juni.
 Decollatio Johannis (*høfudagr*). 29 Aug.
 Dedicationis dies (*kirkjumessu-dagr*) en
 Kirkes Indvielses-Dag.
 Demetrius m. 8 Oktober.
 Depositio Cuthberti. 20 Marts.
 — Svithuni. 2 Juli.
Dimbildagar, Dimmelugen, Dagene før
 Paaske.
 Dionysius ep. et socii. 9 Oktbr.
 — abbas.³
 Divisio (dimissio) apostolorum. 15 Juli.
 Dominica passionis, 5te Sønd. i Faste.
 Dominicus conf. fund. ord. 4 (5) Aug.
 — Translatio 24 Mai.
 Donatus ep. et mart. 7 August.
 Dormientes, septem. 27 Juli.
 Dorothea virg. et m. 6 Februar.
Drottinsdag, Søndag.
 Dunstanus ep. et conf. 19 Mai.
 Dyrer vor Frue Dag. 15 August.
 Edeldrida virgo. 23 Juni.
 Edmundus ep. et conf. 16 November.
 — rex et mart. 20 Novbr.
 Edvardus rex, ejus reliquiæ. 13 Oktbr.
 Egidius abbas. 1 September.
 Elevatio crucis. 14 September.
 Elisabet vidua. 19 November.
 Elleve tusinde Jomfruer. 21 Oktbr.
 Epiphania domini. 6 Januar.

³) Forekommer i *Dipl. Norv.* I. No. 900 og er ligesom *D. martyr* (ib. No. 891) antaget for 9 Oktbr. De findes ikke i Kalendarierne.

Epulæ Petri. 23 Februar.
 Erasmus ep. et mart. 3 Juni.
 Ericus rex et mart. 18 Mai.¹
 Eskillus ep. et mart. 12 Juni.
 — commemoratio (Translatio).
 6 Oktober.
 Esto mihi, Fastelavns Söndag (Qvin-
 qvagesima).
 Eufemia virgo. 16 September.
 Eusebius ep. et conf. 14 August.
 Eustachius et socii. 2 November.
 Exaltatio crucis. 14 September.
 Exaudi. 6te Sönd. efter Paaske.
 Exsurge. Sönd. Sexagesima.
 Fabianus et Sebastianus. 20 Januar.
 Fastelavns Söndag, Qvinqvagesima.
 Fasten, Tiden fra Aske-Onsdag til Paaske.
 "Ni Ugers Fasten" regnes fra Sep-
 tuagesima.
 Felicianus et Primus m. 9 Juni.
 Felicitas virgo et m. 23 November.
 — et Perpetua virg. 7 Marts.
 Felix et Adauctus m. 30 August.
 — in Pincis mart. presb. 14 Jan.
 Feria, Ugedag; secunda, Mandag; tertia,
 Tirsdag; quarta, Onsdag; quinta,
 Thorsdag; sexta, Fredag.
 Fides virgo. 6 Oktober.
Fingrgulls-messudagr, uvis Dag, da Her-
 rens Blod kom til Thronhjem; hel-
 ligholdtes kun inden Byens Grændse.
 (Norg. gl. L. II. 358. 359.)
 Firminus ep. 25 September.
 Forklarelse, Christi. 6 August.
 Franciscus conf. et levita. 4 Oktober.
 Fratres septem m. 10 Juli.
 Fuscianus m. 11 December.
 Fyrgetyve Ridderne, mart. 9 Marts.

Gabinus (Gabinus) presb. 19 Februar.
 Gaius papa. 23 April.
 Gallus abb. 16 Oktober.
Gangdag, rogationum dies. Dagene
 för Himmelfarts-Dag.
Gangdag eini ell. fyrri. 25 April.
 — *litti*. 25 April. (1 Mai? Man-
 dag i Himmelfartsugeen?)
Gauksmessa. 1 Mai.
Geisladagr, 20de Dag Jul, 13 Januar.
 Genovefa virgo. 3 Januar.
 Georgius mart. 23 April.²
 Gereon et socii. 10 Oktober.
 — et Victor. 10 Oktober.
 Gerhardus ep. et mart. 24 September.
 Germanus ep. Antisiodor. et conf. 31 Juli.
 — Translatio. 1 Oktober.
 — ep. Paris. et conf. 28 Mai.
 — ep. Capuæ conf. 30 Oktbr.
 — et Germinianus. 31 Juli.
 — Remigius et Vedastus. 1 Oktbr.
 Gerthrudis virg. 17 Marts.
 Gervasius et Protasius m. 19 Juni.
 Gildardus et Medardus. 8 Juni.
 Gordianus et Epimachus. 10 Mai.
 Gorgonius m. 9 September.
 — et Firmus m. 11 Marts.
 Gregorius papa (*Gregorsmessa*). 12 Marts.
 — ep. conf. 24 April.
 Gula Augusti (Petrus in). 1 August.
 Halvardus m. (*Halvoardsmessa*.) 15 Mai.
 Hedvig. 17 Oktober.
Heitdag. 20 Marts.
 Helena virgo. 22 Mai.
 — regina. 7 (8) Februar.
Helga-nött. 25 December.
Helgonamessa. 1 Novbr.
 Hellig 3 Bønders Dag. 12 Mai.

¹) Jfr. Dipl. Norveg. I. No. 277.

²) Naar nogle Kalendar. henføre den

til 24 April, er det vel en Forvex-
 ling af *Gregorius ep. conf.*

Hellig 3 Kongers Dag. 6 Januar.
 — Kors-Dage. 3 Mai og 14 Septbr.
 — Legems-Dag, 2den Torsdag efter Pindse.
 — Thorsdag (*helgi Þorsdagr*), 2den Thorsdag før Pindse.
 Henricus ep. et m. ap. Finnor. 19 Jan.
 Hermes mart. 27¹ (28) August.
 Hieronymus presb. 30 September.
 — Translat. ejus. 9 Mai.
 Hilarius ep. Pictav. 13 Januar.
 — et Remus epp. 13 Januar.
 Himmelfarts-Dag (*uppstigningar-dagr*), 2den Thorsdag før Pindse.
 Hippolitus m. et socii. 13 August.
 Hubertus ep. 3 November.
Hvide-Tirsdag, Tirsdag efter Fastelavn.
Hvitasunna, (- *sunnudagr*, *Hvildrottinsdagr*²) Pindsedag.
 — *vika*, (*hvitadagar*?²), Pindseugen, Ugen efter Pindsedag.
 Hyacinthus et Protus. 11 September.
Höfudagr, decollatio Joh. 29 August.
 Jacobus major ap. (*Jakobsmesse*) 25 Juli.
 — (Philippus et). 1 Mai.
 Jejunii caput (*igangr föstu*), Aske-Onsd.
 Jejunium, Fasten.
Ígang-sunnudagr, Fastelavns-Søndag.
 Ignatius ep. Antioch. 1 Februar.
 — Translatio. 17 December.
Imbrudagar se Quatuor tempora.
 In excelso throno, 1ste Sönd. est. H. 3 K.
 Innocentes pueri mart. 28 Decbr.
 Innocentius papa. 28 Juli.
 Inventio crucis. 3 Mai.
 — s. Olavi reg. (*Olafsmessa afri* ell. *sidari*) 3 August.

Inventio capitis Johannis bapt. 24 Febr.
 — Stephani protomart. 3 Aug.
 — — regis. 11 Oktober.
 Invocavit, 1ste Söndag i Faste.
 Johannes ante portam latinam. 6 Mai.
 — bapt. nativ. (*Jónsmessa*) 24 Juni.
 — — decoll. 29 August.
 — — conceptio. 24 September.
 — — cap. invent. 24 Februar.
 — Beverlacen. ep. 7 Mai.³
 — Eboracens. ep. 7 Mai.
 — apostolus. 27 December.
 — ep. Holens. Translat. 3 Marts.
 — et Paulus mar. 26 Juni.
 — Chrysostomus. 27 Januar.
 — episcopus. 23 April.⁴
 Jomfruier, 11000. 21 Oktober.
 Josephus spons. Mariæ. 19 Marts.
 Isidorus mart. 15 Mai.
 Jubilate, 3die Söndag efter Paaske.
 Jucunditatis vocem, 5 Sönd. est. Paaske.
 Judas ap. 28 Oktober.¹
 Judica, 5te Söndag i Faste.
 Judocus conf. 9 Januar.
 Juliana virg. 16 Februar.
 Julianus ep. Cenomanens. 27 Januar.
 — Basilissa et alii. 9 Januar.
 Julius mart. 27 Mai.
 Justina virg. 7 Oktober.
 Justinus presb. 4 August.
 Justus mart. 18 Oktober.
 Jörgen se Georgius.
 Kalixtus, Klemens etc. se Calixtus, Clemens.
 Kanutus dux m. 7 Januar.
 — — Transl. 25 Juli.
 — rex mart. Otton. 10 Juli.
 Kenelmus mart. 17 Juli.

¹) Miss. Nidros.

²) Arna hps. Kristinnretr. ed. Thorke-lin. p. 156.

³) Miss. Nidros.

⁴) I Codex Munkal. ed. Munch p. 121 forekommer denne Dag saaledes hen-ført. Jeg kan ei finde den i noget Kalendar.

Kertinga-, hersku-, karu-sunnudagr, Ste
Söndag i Fasten.

Ketillus conf. (Kjeld Sveibyg) 11 Juli.

Kjót-sunnudagr, Fastelavns Söndag.

Krossmessa um vöril. 3 Mai.

— um haustil. 14 September.

Kyndilmessa. 2 Februar.

Lætare. Midfaste Sönd. 4de Sönd. i Faste.

Lambertus ep. et m. 17 September.

Loupármessa. 24 Februar, (i Skudaar
25de).

Laurentius (*Lafransmessa*). 10 August.

Leo pap. II. conf. 28 Juni.

Leodegarius ep. et conf. 2 Oktober.

Leofredus abb. 21 Juni.

Leonardus abb. 6 November.

Likamadagr, f. corporis Christi, 2den
Thorsd. efter Pindse.

Linus papa. m. 26 November.

— papa et Thecla. 23 Septbr.

Litania major. 25 April.

— minor, Gangdagene.

Longinus m. 25 Marts.

Lucas evang. 18 Oktober.

Lucia virg. (*Luciumessa*). 13 Decbr.

Lucianus presb. 7 (8) Junusr.

Lucius papa. 4 Marts.

— Transl. 25 August.

— et Geminus mart. 16 Septbr.

Ludgerus ep. Monast. 26 Marts.

Ludovicus rex Gall. 25 August.

Machabæi fratres m. 1 August.

Magnus com. Orcad. m. (*Magnusmessa.*)
16 April.

— — Transl. (*Magnusm. firir jól.*)
13 December.

— confess. 6 September.

— mart. 19 August.

Maiolus abb. Clun. 11 Mai.

Marcellinus et Petrus m. 2 Juni.

Marcellus pap. et mart. 16 Januar.

— et Apuleius. 7 Oktober.

Marcus evang. 25 April. (*gangdagr fyrri*).

— papa. 7 Oktober.

-- et Marcellianus. 18 Juni.

— Marcellinus et Petrus. 2 Juni.

Margareta v. 20 Juli.

Maria Ægyptiaca. 2 April.

— Annunciatio (*Mariusm. i longuf-*
stu, þriðja vaka?) 25 Marts.

— virg. Assumptio (*Mariusmessa fyrri*),
Vor Frue Dag dyre.) 15 August.

— Compassio, Fred. för Palmesönd.¹

— Conceptio. 8 Decbr.

— Nativitas. (*Mariusmessa sidari ell.*
afri.) 8 September.

— Presentatio (Ofriug). 21 Nov.

— Purificatio. 2 Februar.

— Visitatio (Mar. Besögelse). 2 Juli.

Maria Magdalena. 22 Juli.

— — Conversio. 1 April.

Marius et Martha. m. 19 Januar.

Martha virg. 17 Oktbr.

Martinianus et Processus. 2 (3) Juli.

Martinus ep. Turon. (*Marteinsmessa.*) 11
Novbr.

— Transl. et ordin. 4 Juli.

— papa. 10 Novbr.

Martyres, decem millia. 22 Juni.

— XL milites. 9 Marts.

— DCCC. 4 Marts.

Mathæus evang. et ap. (*Mathæusmessa*
um haust.) 21 September.

Mathias apost. 24 Febr. (i Skudaar 25).

Mauritius cum leg. Thebana. 22 Septbr.

Maurus abb. 15 Januar.

Mæximianus et Lucianus m. 8 Januar.

Maximinus ep. Trevir. 29 Mai.

¹) Indstiftet 1423. Stundom 18 Marts,

uden Hensyn til Paaskecyklen.

Medardus et Gildardus. 8 Juni.
 Mellitus ep. 24 April.
 Michael archang. (*Mikjalsmessa*.) 29 Sept.
 — Apparitio (revelatio). 8 Mai.
 Midfaste (Salus populi), Thorsdag för Sönd.
 Lætare, hvorved Fasten deles i to lige Dele.
 Midfaste Söndag (Lætare) 4 Sönd. i Faste.
 Mildrida virg. 13 Juli.
 Miserere mei. 15de Sönd. efter Trefold.
 Misericordia domini, 2 Sönd. eft. Paaske.
 Modestus, Vitus et. 15 Juni.
 Nativitas Christi (*natlin helga*). 25 Dec.
 — Johannis (*Jönsmessa*). 24 Juni.
 — Mariæ (*Marium. sidari*). 8 Sep.
 Nereus, Achilleus et Pancratius. (hell. 3 Bönners Dag) 12 Mai.
 Nicasius ep. et socii. 14 December.
 Nicolaus ep. (*Nikulasmessa*.) 6 Decbr.
 — Translatio Barium. 9 Mai.
 Nicomedes m. 15 September.
 Octava, 8de Dag efter en Festdag, denne medregnet.
 Octingenti martyres. 4 Marts.
 Oculi, 3die Söndag i Faste.
 Olaus rex et m. (*Olafsmessa fyrri*). 29 Juli.
 — Inventio (*Olafsm. sidari* ell. *æfri*.) 3 August.
 Olivarum dies, Palmesöndag.
 Olympia. 15 April.
 Omnes animæ. 2 November.
 — sancti (*Allraheilagra - messa*). 1 November.
 Omnis terra. 2 Sönd. eft. h. 3 Konger.
 Omskjærelse, Christi. 1 Januar.
 O Sapientia. 17 December.
 Osvaldus rex m. 5 August.

Othmarus abb. conf. 16 November.
 Ottende Dag Jul (octava natalis domini.) 1 Januar.
 Palmarum domin. Palme-Söndag, (*Palmasunna, Palmdrottins-dagr*) Söndag för Paaske.
 Pancratius. 12 Mai.
 Panthaleon m. 28 Juli.
 Parasceves dies, Langfredag.
 Passio domini, Langfredag.¹
 Passionis dominica, 5te Sönd. i Fasten.
 Patricius ep. Hibern. (St. Patrick.) 17 (16) Marts.
 Pauli commemoratio. 30 Juni.
 — conversio (*Pälsmessa*). 25 Jan.
 Paulus ap. et Petrus. 29 Juni.
 — et Johannes frat. 26 Juni.
 — diaconus. 20 Juli.
 — protoeremita. 10 Januar.
 Pentecoste, fest. s. spiritus, Pindsedag.
 Perpetua et Felicitas. 7 Marts.
 Petronilla virg. 31 Mai.
 Petrus et Paulus (*Petrsmessa, Petrs-messa ok Päls*.) 29 Juni.
 — Cathedra Petri (*Petrsmessa um vârit.*) Peders Stol. 22 Februar.
 — Vincula Petri, Peders D. om Høsten, P. in gula Augusti. 1 Aug.
 — (Veronensis) martyr, ord. Præd. 29 April.
 — et Marcellinus. 2 Juli.
 Philippus et Jacobus app. (*Toeggia postola messa um vâri*). 1 Mai.
 Polycarpus ep. Smyrn. 26 Januar.
 — presb. Rom. 23 Februar.
 Potentiana (Pudentiana) v. 19 Mai.
 Præsentatio Mariæ. 21 November.
 Praxedes v. 21 Juli.

¹⁾ Eller 25 Marts, uden Hens. til Paaskecyklen. Ifl. Augustin skal Christi.

stus nemlig have lidt Døden samme Maanedsdag, han blev undfangen.
 d

Primus et Felicianus. 9 Juni.
 Prisca virg. 18 Januar.
 Processus et Martinianus. 2 Juli.
 Projectus mart. 25 Januar.
 Prothasius et Gervasius. 19 Juni.
 Protus et Hyacinthus m. 11 September.
 Pudentiana virgo. 19 Mai.
 Pueri innocentes. 28 December.
 Purificatio Mariæ. 2 Februar.

Quadragesima, Fasten; især 1ste Sønd.
 i Faste.

Quadragesima milites mart. 9 Marts.
 Quasimodogeniti, 1ste Sønd. eft. Paaske.
 Quatuor coronati m. 8 November.

— temporum, Qvatemper, Tamperdag.
 i Fasten: Onsd. eft. 1ste Sønd. i F.
 i Pindsen: Onsdag efter Pindse.
 om Hösten: Onsd. eft. Korsmesse.¹
 för Jul: Onsd. eft. 3die Advents S.

Qvinqvagesima, Esto mihi, Fastelavn S.
 Quintinus m. 31 Oktober.
 Qvirinus m. 30 Marts.

Reginvaldus comes. 21 August.
 Reliquiæ Edvardi regis. 13 Oktober.
 Remaclus ep. 3 September.
 Remigius ep. 1 Oktober.
 — et Germanus. 1 Oktober.
 — (Translat. Remigii). 1 Oktober.
 — Germanus, Vedastus. 13 Jan.

Reminiscere, 2den Søndag i Fasten.
 Resurrectio domini, Paaskedag.²
 Resurrexi, Paaskedag.
 Revelatio Michaelis. 8 Mai.
 Riddere, 40. 9 Marts.
 — 10,000. 22 Juni.
 Rochus conf. 16 August.

¹) Falder Korsmessen paa en *Onsdag*, flyttes Qvatemperdagen til den følgende, Mathæusmessedag.

²) Eller 27 Marts uden Hensyn til Paa-

Rogato (Bønne-Sønd.), 5te S. eft. Paaske.
 Rogationum dies, Gangdagene.
 — dominica. 5te Sønd. eft. Paaske.
 Rogatus m. 28 Marts.
 Rufus mart. 27 August.
 Rusticus et Eleutherius. 9 Oktober.

Sabbatum, (*Laugrdag, frostdag*) Lø-
 verdag.

— sanctum, Paaskeaften.

Sabina virg. 29 August.
 Sabinus ep. et socii. 7 December.
 Sancti in Selio martyres. (*Seljumanna-*
mess). 8 Juli.
 Sangvinis domini susceptio. 12 Septbr.
 Saturninus mart. 29 November.
 — (♄: Saturnus). 22 Januar.

Saturus abb. 12 Januar.
 Scholastica virg. 10 Februar.
 Sebastianus, Fabianus et. 20 Januar.
Seljumannamessa (Sunniva cum sociis,
 sancti in Selio). 8 Juli.

Sennes, Abdon et. 30 Juli.
 Septem dormientes, Syvsovere. 27 Juli.
 — fratres mart. 10 Juli.
 — Macchabæi mart. 1 August.
 — virgines. 9 (10) April.

Septimana in Albis, Paaskeugen.
 Septuagesima, 2den Sønd. för Fastelavn.
 (9de Sønd. för Paaske.)

Servatius ep. Tungr. 13 Mai.
 Severinus ep. et conf. 23 Oktober.
 — abb. Noricor. apost. 8 Januar.
 Severus ep. et conf. 22 Oktober.
 Sexagesima, Søndag för Fastelavn.
 Sigfridus ep. et conf. 15 Februar.
 Silvester papa. 31 December.
 Simon episc. 18 Februar.

skecyklen, og da i Henhold til Traditionen, at Frelseren korsfæstedes 25 Marts. (Dette brugtes neppe nogeninde i Norge.)

Simon in columna (Stylites). 5 Januar.
 — et Judas (*Tveggia postola messa um haust*). 28 Oktober.
 Sixtus papa 6 (5) April.
 — II papa et mart. 6 August.
Sjåledag. 2 November.
Skirþórsdagr, Skjærthorsdag.
Sommeren, først paa, Dagene est. 14 April.
 — *sidst paa*, Dagene för 14 Oktbr.
 Spinea corora. 4 Mai. 9 November.
 Spiritus domini, Trefoldigheds Søndag.
 Stephanus ep. Lugdun. 13 Februar.
 — papa. 2 August.
 — protom. 26 Decbr.
 — inventio ejus. 3 August.
Sumarsdagr. 14 April.
 Sunniva cum sociis. (*Seljumannamessa*).
 8 Juli.
 — Translatio. 31 August.
 Susceptio sanguinis. 12 September.
 Svitunus ep. Winton. (Sviptunus, Sve-tonius, *Sviptunsvaka*). Depositio Svituni. 2 Juli.
 — Translatio (*Sviptunsvaka síðari ell. æfri*). 15 Juli.¹
 Sylvester papa. 31 December.
 Symphorianus et Thimotheus m. 22 Aug.
 Syv Sovere. 27 Juli. se Septem.

Tamperdags se Qvatuor tempora.
 Theodora virg. 1 April.
 Theodorus miles. 9 November.
 Theophania (Epiphania). 6 Januar.
 Thomas apost. (*Thomasmessa. Thomas m. frír jól*). 21 December.
 — — Translatio. 3 Juli.
 — ab Aquino. 7 Marts.
 — ep. Cantuar. (*Thomasmessa i jólom.*) 29 December.
 — ep. Translat. 7 Juli.

Thorkillus. 12 November.
 Thorlakus ep. et conf. 23 December.
 Tiburtius (et Susanna). 11 August.
 — et Valerianus. 14 April.
 Timotheus, Hippolitus et Symphorianus mart. 22 August.
 Titusinde Riddere. 22 Juli.
 Transfiguratio domini. 6 August.
Trettende Dag Jul. 6 Januar.
 Trinitatis Søndag, Søndag efter Pindse.
Tveggia postola messa um vár. 1 Mai.
 — — *um haust*. 28 Oktober.
Þóko-tírsdagr (Tage Tirsdag), uvis Dag.
Þriðja vaka. 25 Marts?

 Undecim millia virgines. 21 Oktober.
 Urbanus papa. 25 Mai.
 Ursula et sociæ m. 21 Oktober.
 Uskyldige Börns Dag. 28 December.

Vaka, den større Feastdag, foran hvilken vigilia (*vaka*) holdtes, d. s. s. *messa*.
 Valburgis, Valborg, Voldersmesse. 1 Mai.
 Valentinus mart. 14 Februar.
 Valerius ep. et conf. 29 Januar.
 Vandregisilus abb. 22 Juli.
 Vedastus et Amandus. 6 Februar.
 — Translat prima. 1 Oktober.
Vetrnátt (*Vetramössu-dagr*). 14 Oktbr.
 Victor mart. Mediol. 8 Marts.
 — et Victorinus. 6 Marts.
 Victorianus m. 23 Marts.
 Victorinus m. 25 Februar.
 — episc. Amitern. 5 September.
 Victorius mart. 20 April.
 Vigilia, Aftenen för en Festdag.
 — vigiliæ, lille Juleaften.
 Vilfridus conf. 13 April.
 — episc. 12 Oktbr.
 Vilhelmus abb. et conf. 16 Juni.

¹) *Svitunar messa um haustit* (Munke-

livs Brevbog p. 84) kjendes ikke.

XLVIII

Villehadus ep. et conf. 7 (8) Novbr.
 Vincentius disc. m. 22 Januar.
 Vincula Petri. 1 August.
 Vinteren, först paa, Dagene eft. 14 Oktbr.
 — sidst paa, Dagen för 14 April.
 Virginea, septem. 9 (10) April.
 — 11000. 21 Oktober.
 Virgo Castronsis. 11 Februar.

Viridium dies, Skjærthorsdag.
 Visitatio Marie. 2 Juli.
 Vitalis mart. 28 April.
 Vitus et Modestus. 15 Juni.
 Vocem jucunditatis, 5te Sönd. eft. Paaſke.
 Zeno ep. 8 December.
 — Kilianus et socii. 8 Juli.

		IV. Almindelig Kalender for julianske Aar.													
		Dag.	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.		
1	A	D	D	G	B	E	G	C	F	A	D	F	G	1	GF
2	B	E	E	A	C	F	A	D	G	B	E	F	A	2	E
3	C	F	F	B	D	G	B	E	C	D	F	G	B	3	D
4	D	G	G	C	E	A	C	D	F	A	B	C	D	4	C
5	E	A	A	D	F	B	D	E	G	B	C	E	A	5	BA
6	F	B	B	E	G	C	E	A	A	D	F	B	D	6	G
7	G	C	C	F	A	D	F	G	B	C	D	E	F	7	F
8	A	D	D	A	B	E	A	B	C	D	E	F	G	8	E
9	B	E	E	B	C	F	B	C	D	E	F	G	A	9	DC
10	C	F	F	C	D	G	C	D	E	A	B	C	A	10	B
11	D	G	G	C	E	A	C	D	F	B	D	G	B	11	A
12	E	A	A	D	F	B	D	E	G	C	E	F	C	12	G
13	F	B	B	E	G	C	E	F	A	B	C	D	E	13	FE
14	G	C	C	F	A	D	F	G	B	C	D	E	F	14	D
15	A	D	D	A	B	E	A	B	C	D	E	F	G	15	CB
16	B	E	E	B	C	F	B	C	D	E	F	G	A	16	R
17	C	F	F	C	D	G	C	D	E	A	B	C	A	17	AG
18	D	G	G	D	E	A	D	E	F	G	A	B	C	18	F
19	E	A	A	E	F	B	E	A	B	C	D	E	F	19	E
20	F	B	B	F	G	C	F	G	A	B	C	D	A	20	D
21	G	C	C	G	A	D	E	F	B	C	D	E	F	21	CB
22	A	D	D	A	B	E	A	B	C	D	E	F	G	22	A
23	B	E	E	B	C	F	B	C	D	E	F	G	A	23	G
24	C	F	F	C	D	G	C	D	E	A	B	C	D	24	F
25	D	G	G	D	E	A	D	E	F	G	A	B	C	25	ED
26	E	A	A	E	F	B	E	A	B	C	D	E	F	26	C
27	F	B	B	F	G	C	F	G	A	B	C	D	A	27	B
28	G	C	C	G	A	D	E	F	B	C	D	E	F	28	CA
29	A	D	D	A	B	E	A	B	C	D	E	F	G	29	B
30	B	E	E	B	C	F	B	C	D	E	F	G	A	30	A
31	C	F	F	C	D	G	C	D	E	A	B	C	A	31	A

V. Söndags-Bogstav-Cirkel for julianske Aar.

III. TABELLERNE OG DERES BRUG.

Ved Hjælp af Tabel I. reduceres Kongens Regjeringsaar til Christi Aar samt findes Paaskedagen og Søndagsbogstavet for Tidsrummet 1263—1481. Da Rummet tillod det, ere Søndag Septuagesima og Pindsedag tillige anførte, hvorved Beregningen for de mellemliggende rörlige Fester lettes. Fra 1482 til 1561 er i Tabel II. kun Paasken og Søndags-Bogstavet anført, da Regningen efter Kongens Aar i denne Tid er usædvanlig. I Tabel III. findes de brugeligste rörlige og urörlige Helgen- og Festdage, og Tabel IV. er en almindelig Kalender for julianske Aar, hvori samtlige Søndage i Aaret ere angivne. Endelig er som Tabel V. tilføiet en Søndagsbogstav-Cyklus, for det Tilfælde, at man ønsker at benytte Tabel IV. for et juliansk Aar, udenfor Tidsrummet i Tab. I. og II. For at finde et juliansk Aars Søndagsbogstav lægges 9 til Aaret og divideres Summen med 28. Den udkomne *Rest* viser Søndags-Bogstavet i Tab. V. Skudaarene have to Søndagsbogstaver, hvoraf det første gjælder til Skuddagen 24 Febr. excl., det andet efter samme (24 Febr.—31 Decbr.). Bliver der ingen Rest, er Divisor selv (28) det søgte Tal. Naar Aarets Søndagsbogstav er fundet, viser det samme Bogstav i Tabel IV. det givne Aars samtlige Søndage, hvorefter Ugedagen let findes.

Til Veiledning ved Tabellernes Brug i forskjellige forekommende Tilfælde meddeles her nogle Exempler.

1. Snorre beretter i Harald Haardraades Saga cap. 90, at Slaget ved Stauford-Brygge, hvori Kong Harald faldt, holdtes *Mandag efter Mathæusmesse 1066*. $1066 + 9$ er 1075, som divideret med 28 giver 11 til Rest. Efter Tab. V. giver 11 Søndagsbogstav A. I Tab. III. findes Mathæusmesse at være 21 Septbr., og i Tab. IV, at 24 Septbr. har Bogstav A, følgelig er den Søndag efter Mathæus. Kongen faldt om Mandagen, altsaa den 25 Septbr.

2. *Dipl. Norv. I. No. 908* er dateret: *anno 1474 feria quarta proxima ante festum Philippi et Jacobi*. I Tab. III. findes, at feria quarta betegner Onsdag, og at Philippi et Jacobi Dag er 1 Mai. Man søger derpaa Søndagsbogstavet for Aaret 1474 i Tab. I. sidste Rubrik eller udregner det efter den givne Anvisning, og finder at det er B. Af Tab. IV. sees da, at 1 Mai selv er en Søndag, og Onsdag næstfor altsaa 27 April, som det i Overskriften er angivet.

3. *Dipl. No. 744* er dateret *Langfredag i Kong Eriks (af Pomern) 45 Aar*. I 1ste Tab. 2den Rubrik findes Eriks 45 Aar at gaa fra Septbr. 1433 til Septbr. 1434; følgelig hører Paasken til 1434; denne findes da for dette

Aar sammesteds i 4de Rubrik at være 28 Marts; Brevet er altsaa udstedt 26 *Marts* 1434 som anført.

4. Dipl. No. 179 er udstedt *Tirsdag för Magnusmesse i Kong Magnus's, Norges og Sveriges Konges, 6te Aar*. I Helgenlisten ere 4 Magnus-Dage anførte, af hvilke dog kun den førstnævnte (16 April) nævnes i Lovene og Christenretterne, kun denne og *Translatio Magni* (13 Decbr.) i Missale Nidrosiensæ. Man har derfor holdt sig til 16 April for Magnusmesse, naar ingen yderligere Oplysning gives. April i Magnus 6te Aar svarer efter Tab. I. til Aaret 1325, hvis Søndagsbogstav er F; altsaa er efter Tab. IV. 14 og 21 April Søndage; den 16de er saaledes selv en Tirsdag og Diplomet urigtig dateret 15de (som bliver Mandag för Magnusmesse) istedetfor 9 April. Men 9 April er 3die Paaskedag, som man neppe vilde have regnet fra en 8 Dage derpaa følgende Magnusmesse, og man bør derfor uden Tvivl vælge en anden Magnusfest, altsaa enten Magnus conf. 6 Septbr., som paa Grund af den i Brevet omtalte forudgaaende Lafrantsmesse synes rimeligt, eller Magnusmesse för Jul 13 Decbr., som ellers benyttedes i Norge. I første Tilfælde bliver Brevet af 4 Septbr. 1324, i andet af 11 Decbr. 1324.

5. Dipl. No. 813 er udstedt: *anno 1450 feria quarta infra octavas natiuitatis Mariæ virginis*, d. e. Onsdag för Mariæ Födsels Octave. Natiuitas Mariæ er efter Tab. III. 8 Septbr., Octaven efter samme Tab. 8de Dagen derefter eller 15de Septbr. Søndagsbogstav i 1450 er D, og efter Tab. IV. er den 6 og 13 Septbr. Søndage. Onsdagen derimellem er saaledes 9 Septbr., som det i Diplomatariet er angivet.

6. Dipl. No. 868 er dateret: *Tirsdag efter Hellig-Thorsdag 1464*. At Hellig-Thorsdag er 2den Thorsdag för Pindse, sees af Helgen-Listen. Pindsedag i 1464 er efter Tab. I. 5te Rubrik 20 Mai. Tirsdag efter 2den Torsdag för Pindse bliver den samme som Tirsdag för Pindse, d. e. 15 Mai som anført.

Med disse Exempler haaber jeg at have oplyst Tabellernes Brug tilstrækkeligt og antydet Maaden, hvorpaa de i Diplomernes Overskrift givne nu brugelige Dateringer ere fremkomne af Diplomernes. Maatte Læseren erkjende, at Reductionen er forbunden med mangeartede Vidløftigheder, som lettelig kunne foranledige Misforstaaelse eller Feilregning, tør jeg suarere haabe Tilgivelse for de uagtet al anvendt Flid indløbne Feil i Dateringen, hvilke man vil finde anførte blandt Rettelserne.

Dronning *Margareta* forlæner, sælænge hendes Naade tilsiger, sin Tjener *Andres Guldklepp* med hvad hun eier i Gaarden *Thyvekil* i Lykke Sogn (ved Konghelle), som han alt under Kong Haakon havde havt.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Seglet mangler.

528. 17 Novbr. 1390. Elfsborg.

Margareta med gudz naadh Noriges ok Swerikis drotning ok retter ærfuinge ok førstinnæ rikisins i Danmark sender ollum monnum þeim sëm þetta bref sia æder høyrå q. g. ok sinæ. kunnikt gerande at we hafuum wnt ok lent warom þienaræ Andrese gulklæp swa mykkla jordh sëm wer eighum j þyuwakil j Lykkio sokn ok war kere herre godhre aminninger konung Hakon honom fyr hafdhæ lent swa lengi sëm warer nadher tel seghia fultomligha firirbiodhande hweriom manne han her i at hindra nema hwær sëm þet gerer wili sætæ waræ sanne wreidhe. Datum *Æluesborgh* anno domini mccc^o nonagesimo feria quinta infra octavas beati Martini episcopi et confessoris nostro sub secreto.

Kong *Erik* giver *Thorleif Anundssøn Landsvist* for Drabet paa *Olaf Anundssøn*, og byder den Dødes Arvinger at modtage Bøder efter de Mænds Dom, som Sysselmanden opnævner.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler tilligemed det paaberaabte Provsbrev.

529. 26 Februar 1391. Oslo.

Eriker mæd gudz naadh Noregs konungr ok Swerikis rettar ærfuingæ sændir ollum monnum þeim sëm þetta bref sca æder høyra q. g. ok sina. Veer vilium at þeer vitir at veer hafuum j hæider vider gudh ok sakar godra manna bønastadhar ok æstir þy profue sëm hær fylghir gefuet þollæifue Anundasyni sëm Olafue Anundasyni vard at skada vfirirsyniu landzuist mæd þeim hættæ at han bætæ vider gudh ok ærfuingia hins daudha ok luke oss halfuan þægn ok halft fridkaup ok hafue loket jnnan tolf manadha fra þæssom dægghi ællegghar hæfuir han ænga landzuist. Byodom ver ærfuingium hins daudha at taka sættir ok bøter af honom æstir þeirra bætzstra manna laghadome sëm sylumadren tilnæmfuir a hwaræ twæggia halfuunne. En fulko(m)ligha firirbyodom veer hworium manne vandræðæ at auka æder auka lata vider han hedhan af vm þetta maal. Nema hwor sëm þet gerer vili hafua firirgort fee ok fridj ok værde aldre botamader sidhan. Var þetta bref gort j Oslo a sunnodaghen nest æstir laupaars mæssu dagh a adru are rikis vaars Noregs. Profasten at Marj kirkiu j Oslo herræ Arne Sighurdzson canceler vaar jncighlade.

Thord Socinungsson, Prest paa Vestby, og 5 andre Mænd vidne, at *Gunnar Sigurdsson Skjole* afstod i Bisp *Eysteins* Overvær 2 Öresbol i *Modrupuweit* til Eidsbergs Kirke, samt lovede at betale Presten, Kirken og Bispen forskjelligt Kvæg m. v. i Böder, fordi han i 3 Aar havde tiltaget sig Bru- gen af Kirkens Lod i samme Gaard. (jfr. No. 382.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1 og 3 Segl mangle.

530.

18 Marts 1391.

Haaböl.

Ollum monnum þeim som þetta bref sea æder høyra sænda þorder Sweinungason prester a Vestby. Eriker Olafsson. þorder Jonsson. þorstein Haraldzson Rolfuer Lodensson ok þorer þordason q. gudes ok sina. kunnikt gerande. at aa palm sunnu estan. a adru are rikis vars vyrduligs herra herra Eiriks med gudz naad Noregs konungs. varom meer a Hobøle j Mossardale. saghom ok høyrdum aa. er Gunner Sighurdarson er kallatz skiole. helt i hond vars vyrduligs herra herra Øysteins med gudz naad byscops j Oslo. ok feste vtt. lauk ok afhende Eidzbergs kirkiu til æuerdalighu æighu ok altz afrædes. tweggia aura bool j Modrupueit j sydragardenom. j Æidzbærjs sokn. fræalst ok hæimolt med ollum lutum ok lunnyndom. firir þet at han hefuer med yfuirveldi tekit af fyrnæmfdre kirkiu. merker bool j fyrnæmfdre jord. ok seer nytt vm þriu aar. swa at annat øyris boolet liggi til prestbordet. ok annat til kirkiunar vpbyggingar som þet merker boolet ok ligger fyr. ok þer med skal han gefua prestenom ku ok pund maltz ok kirkiunne jamnmykit, en herra byscopi sex naut. ok luke alt at haustinu nu nest kømer. Ok til sannynda her vm settom meer voor jncigli firir þetta bref er gort var degghi ok are som fyr seghir.

Bagpaa samtidigt: vm twæggia auræ booll j Modrupuweit sæm ligger j Æidzbærjs sokn.

To Lagrettesmænd paa Hadeland vidne, at *Knut Jonsson* solgte 1 Öresbol i *Nedre Hualaby* i Horgin Sogn (i Aal) til *Thorstein Andressøn*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglne mangle,

531.

18 April 1391.

Lunder.

Þet se ollum monnum kunigt at mit þorgrimer Oghmundæson ok Arne Oghmundæson logretto men a Hadalande uarom a Lundum j Aal a tyrsdaghen nestæ estir Tiburti et Ualeriani a adru are rikis okkars vyrdulegs iungh herræ Æiriks med guds naad Noregs konongs. saghum ok høyrdum a. at Hnutær Jonsson kendizst med handerbande at han hafde sælt þorstæini Andressyni æyris boll j nedræ Hualaby j Horginæ sokn j fyrnæmfdo Aal frialst ok hæimmolt ok med

ollum lunnyndum sem þer til ligger ok firir tekit fyrstæ peningh ok æfstæ ok allæ þer j millium efter þi sem j kaup okkart kom firir fyrnæmfæ iord ok til sannyndæ settum mit okkor inzsigli firir þetta bref er gort uar a sama are sem fyr segir.

Vinald, Erkebisp af Nidaros og pavelig Legat, giver sin Vert i Tunsberg *Peter Stint* og Kone *Gesa Wedichesdatter* paa Livstid en Tomt der, *Baldsgaard* m. m., som før store *Manddöden* tilhørte vor Fruc Kirke samstedts, mod aarlig Afgift.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

532.

24 Juli 1391?

Tunsberg.

Vinalder meder gudz misskun erkebiskup i Nidros oc pafwe-
lign sætis legatus, heilsom alla þa þe sem þetta bref sca ellar høyra
meder gudz quediu oc ware andelighri blazzan. kunnykt gørande at
wer hafuum vnt oc lænt warom hollom oc godhom wert Pethe stint
oc Gesa Wediches dotter eeghen kona hans tupt þen sem kallaz Baldz-
gard med bronne oc þem þueim hwsom sem kallaz stegherhuus oc
hedaskaal sem ligger mellom Bratten nordre oc steynkiallaren j Sappen
sua lange fran weggen sem bronnen stander vp til. oc til weyden sem
gengher mellom Sappen oc Baldzgard oc till hordhe war frua kirkiu j
Tunsbergh fore storæ mandaudhen. oc skulu firnemde hion hafue vpmemd
bron tumpt oc hws wm sina dagha þo med skilordom sua at þau gøra
Marie kirkiu siolf ligha a huarrium xii manadom meder legha ellar
annare godhuilgha. Gøra þau ey thet mathan þau lifua batha ellar
eit thera efter annat þa skal Marie kirkia frælsaligha æyghia oc fylgæ
sua mikla tumpt oc hws j nordre Bratten sem þer nest liggjar efter
þui sem firnemde hion oss louit oc meder ja oc handerbande sakt hafua.
Men ey skulu þau opnemd bron tumpt ellar hws gifuæ gialda ellar
noggrum manne sælghe moghe ne pantsetta. en ef eyt þeira þetta
gørar þa se þanna war gerdh oc gothuilgha at enga. oc falla þegar
samstundes fria oc frælsa vnder Marie kirkiu sem þet til hørda meder
þeim firordom sem firi sigher sua at kirkian fongher ligha firi leghen
fran firsta oc til sidarsta. Till sannynda hær wm oc bettra kirkiunne
forwaringh settom wer wart secretum firi þetta bref sem giort war j
Tunsbergh j stora stofunæ i Bratten anno domini m^occc^olxxx primo ¹
jn vigilia beati Jacobi apostoli.

(1) Urigtigt, og uden Tvivl et X glemt, da Vinald først i 1387 blev Erkebiskop. Forøvrigt gjør Brevets Sprog og hele Ydre det mistænkeligt.

To Lagrettemænd i Odal vidne, at *Paal Joarssøn* betalte *Joar Guttormssøn* en Hest, en Ko og hvad han eiode i *Haukaas* i Bergs Sogn i Soløer som Joars Fædrene- og Mødrene-Arv, samt desuden 1½ Mark Guld, som han skyldte Joars Fader.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

533.

2 Novbr. 1391.

Straum.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sæ ædher høyræ sendæ þolleifwer Geilaughsson oc Ellingher Ysachsson logretto mæn quediū guds oc sinæ kunnikt giöraende ath mit warom a Straume j Odhal þosdaghen nestæ æpter helghonæmessu a iij are rikis okkars wyrduligs herræ herræ Eriks mædh guds nadh Norigx konongs saghom oc høyrdom a ath þeir heldo hondom saman af einæ halfuo Paal Jogharsson æn af annare halfuo Joghæ Guttormsson medh þui skilordhe ath fyrnembdr Paal lauk adhernembdom Joghære ein hest oc einæ ku oc swa mykit som han athe j Haukase sëm ligger j Bærgha sokn j Soløyom j fadhur arf oc modhor arf Joghars sëm han hafde længie jnne haft friælst oc akærælausth firir hworium manne mædh öllum lutum oc lunnindum, oc særdelis half adhræ mork guls sëm han hafde vpborit j gioldh æpter fadhur Joghars oc ther mædh waro their sather oc aalsather vm al þeiræ fearskipti. Til sannindæ sættom mit okkar jncigle firir þetta bref ær giort war a deghi oc are sëm fyr sæghir.

Brand Gunnarssøn, Lagmand i Tunsberg, kundgjör, at ærlig Mand *Gaute Eirikssøn* förte for ham forskjellige Vidner mod *Orm Haavardssøn* angaaende Arven efter *Elsebe Arnaldsdatter*. Det oplystes, at Elsebe havde arvet sin Søn *Arnald* og denne *Hinse Fors*, og den hele Arv efter denne tildömtes *Gaute Eirikssøn*, ligesom og hvad *Gjurd Leidulfssøn* og *Borgni Kolbjörnsdatter* havde inde af Elsebes Arvemidler. (Jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

534.

5 Decbr. 1391.

Tunsberg.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sæ ædher høra sænder Brandher Gunnarssun loghmader j Tundsberghi q. g. ok syne ydder gherer ek kunicht at a Nicolos messo estan a þridiū are rikis mins wirdulexzs herra herra Erixzs medder guds nadd Norexzs konungs komo firir mek j sestofuone (i) Smoxzsghardhe (i) Tundzberghi a allmenilegha stemfno ok morghum ghodum monnum hiauerandum af j halw erlighe man Gauti Erixzssun en annare halw Ormer Hauordzssun. spurdi þa Gauti Erixzsun Ormf Hauordzsun en han wildi kennas þa taksettningh er ek hafde taksett þich hicht firir Brand loghman vm þæn

arf sem ek eighar eftir Elzsebe Arnals dottor. ney sagdhe Ormer. leyddi þa Ghauti Erixzsun tweghia manna vittni þeira er swa heyta Jon Amundesun þorbion þordesun ok a boch sworo medder fullum eidstaf at aadernemfder dagher war þeira retter ok loghleghe taksetningher dagher vm fyrsaghden arf. jtem leyddi ok Ghauti Erixzsun twau skilrigh vittni firir mik þeira er swa heyta Ghudrun Lodhens dotter ok Asa þolleifzs dotter ok a boch sworo medder fullum eidstaf at Borni ok Helgha Colbiorns dotter varo badhar samfedar ok samfmædar syzster ok skilghetnum vt komnar ok swa vidder kendis ok Ormer Harwordzsun at Elzsebe Arnals dotter war frillu dotter Helgho moder sinna. eftir þæsso male fram forno at hughdu. þa war þat minn ok laghar orskurdher at fyr skuldi taka Borni modor systemen skilgheten arf eftir Elzsebe Arnalzs dottor en tæke Helgha moder Elzsebe arf eftir Elzsebe frillu dottor sina ok af þij dæmde ek medder lagha orskurdi Gauti Erixzsyni alt þet ghods laust ok fast er Borni Colbiornsdotter ok Ghiurder Lidufsun erfdi eftir Elzsebe Arnals dottor ok Elzsebe erfdi loghleghe eftir Arnald sun sinn skilgheten ok Arnalder erfdi loghlega eftir Hinzsa forzs at reikhnade erfdene til Hinsu fors erfd þa war þat myn domer ok laghar orskurder at Gauti Erixzsun schal nu haua ok eigha allt þat ghodzs er Hinsu fors atte ok eftir han war bade laust ok fast j minna lucht ok meira ok Orfme Hauordsyni vt at leghia medder eidhi sinum ok ij skilrikir men sanne eidh hans. ok til sannunde setti ek miçht insighli firir þetta bref er ghort war a deighi ok are sem fyr seghir.

Brand Gunnarssøn, Lagmand i Tønsberg, og tre Andre kundgjøre, at Gjurd Leidulfssøn og hans Hustru Borgni Kolbjørnsdatter afstode til ærlig Mand Gaute Eirikssøn al sin lovlige Arv efter Elsebe Arnaldsdatter, som hun havde arvet efter sin Søn Arnald. (Jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl mangler.

535.

5 Decbr. 1391.

Tunsberg.

Olum monnum þæim sëm þetta bref sæa ædder hæra sænda. Brandhe Ghunnarssun Amunde Ghautesun Ruallder Jonssun ok þorghiiullzs þorgheirssun. q. g. ok sina. ydder gherom mer kunicht. at a Nicolos messo estan. a þridiu are rikis wardzs wirdulæxzs herra. herra Erixzs medder gudzs nadd Norexzs konungs. warom mer j sezsstofuone (i) Smoxzsghardhe j Tundzsberghi. saghom ok hærdum a. at þauu heldho handum saman. af i halw Gauti Erixzsun. en af annare Ghiurdder Lidulfzs-sun ok Borni Colbiornzs dotter eghin kona hans. medder þæima skilordom.

at fyrnemfd hion. ghauo ok afhendo. erlighom manne Gauta Erixsyni. medder fullu ja ok handarbande. allen þæn arf badhe laust ok fast. er fyrnemdam Ghiurdi ok Borni kono hans. þar j erfd loghleghe efür Elzsebe Arnalzs dotter. ok Ælzsebe hafðhe erfdt loghleghe j erfd efür Arnaldh sun sinn. ok til sannunda her vm settom mer wor insighli firir þetta bref er ghort war a dheighi ok are sem fyr seghir.

Broder *Aslak*, Barfodbrödrenes Custos i Norge, *Brand Gunnarssön*, Lagmand, og 3 Raadmænd i Tönsberg vidne, at *Orm Haavardssön* afstod til *Gaute Eirikssön* 3 Markebol i *Bö* i Sande Sogn, 2 Markebol i midtre *Fresjar* i Sæms Sogn, og 1 Markebol i *Kerafsket* i Styrvolds Sogn i Lagerdal, tilligemed alle *Hinse Fors's* udestaaende Fordringer og hvad ham med Urette var frakomet. Desuden skulde Orm levere Gaute et Sölvbæger og denne hin en Tönde Lax. (jfr, No. 535. 541.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 3de og 4de Segl tilovers.

536.

14 Decbr. 1391.

Tunsberg.

Öllum monnum þæim sæm þetta bref sæa ædder hæra sænda brodher Aslaker custos juir grabrodra claustra j Noreghe Brander Gunnarssun loghmader j Tundzberghi Birghir Helghasun Ruallder Jonssun ok Neyridhe Biornzssun radhes men j samastadh q. g. ok sina. ydder gherom mer kunit at a þodzsdaghen nesta efür Lucie messo a þridiu are rikis warzs wirdulexzs herra herra Erixzs medder gudzs nadh Norexzs konungs warom mer j neddra Peterzs ghardhe j Tundzberghi j malstofuone Hermans laupare saghom ok hærdum aa at þær heldo handum saman af j halw Ghauti Erixzsun en af annare Ormer Hawordzssun medder þæima skilordom ok [sat]mala at Ormer Hawordzssun fek ok afhendi Ghauta Erixzsyni medder fullu ja ok handarbande þrighgia marka bool jardder j Bææ sem ligher j Sonndina sonnkt tweghia marka bol jardder j mydgardenum i Fresi[um] sem ligher j Semfzssonnkt ok merka bol jardder j Kerafiskinum j Laghardale (j) Styria[lla] sonnkt ok aller þær skuldir er Hinzssa forzs atte at taka ok alt þat ghodzs er med[der] vrett war teikit af honum ok swa sakfelli medder huerra þat funnis medder laghum . . . a skul(d)ir þær er Ormer Hawordzssun hafde vp boret til þænna dagh ok allt annat [godz]s er Hinzssa forzs atte bade j lauzsu ok j fastu. ok j samu handarbande kendis [Ghau]ti Erixzsun ok Ormer Hawordzssun wera satter vbridelegha vm Hinzsa forzs ghodzs [bad]e j lausu ok j fastu vtan þat eyna at Ormer Hawordzsun schal fa Gauta Erixzsyni . . . sylfuer bikar ok Ghauti Erixzsun schal fa Orme Hawordzssyni eyna tunnu laxz at

[haus]tinum nu nest er kommer. ok hwer sem þænna satmala ryfi schal hawa rofuit logh[mans] orskurd ok tolfinnanna dom. ok til sannunda her vm settom mer wor insighli firir þetta bref er ghort war a deighi ok are sem fyr seghir.

Haakon Sigurdssøn opregner de Gaver, han til forskjellige Tider har skjænket sin Hustru *Sigrid Erlendsdatter*, og hvad hun havde givet ham.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn. fasc. 24. No. 16.

Seglet mangler.

537.

uden Dag 1391-1392.

Bergen.

Ek Hakon Siugurdarsson kiännizst med þesso mino brefue at þa er lidit var fra burd vars herra Iesu Christi *melisimo ccc^o octogesimo octauo. a attanda dag jola j Sogne a Slindhum, þa gaf ek oc af hende morgom godum monnom hiauierandom mijnne eigne hustru hustru Sigridhe Erlens dottor., ein gull krannz, ok annat huert stykket med storum perlom, oc veger gullet fiora nobola. Annat aret estir gaf ek henna eina gull brazu som veger halfuan annan øyre. Item a þridhia aret manadagen nest estir Magnus messo þa hon laa, a barns sengh med minne dottor Ingeborge, sem hennar fyrsta barn, þa gaf ek henne annan kranzs med gul sem veger fim aura ok fim huita peninga; ein saltara gull lagdan sem moder min atte, oc beitlosten med fiorum spenzslom. Item a fiorda are þa vi satom j Losno med fadur hennar. a attanda dag jola, þa gaf ek henne ein spenslz forgylt som veger þrettan aura, skal hon þessa peninga eiga frialsa, oc lijuga hedan j fra, firir mik oc minom eruingiom, tit euerligare cygnar. Item hefuer min hustru Sigrid firnemd gefuit mik eina stora sylfuer skal som fader hennar gaf henne, oc ein sylfuer bikar, ok til meire sannenda her vm sette ek mit jncigle. firir þetta bref er skrifuat var j Bergvin a fiorda are sidare en fyr seger.

Bagpaa med nyere Haand: þetta bref vardar vm þær gyafwær som Hakon Sigurdæson gaf hustru Sigride Erlandz dottor.

To Mænd vidne, at velb. Mand *Jon Marteinssøn* (Römer) kjøbte 12 Öresbol i *Hvalheim* i Ullenshof Sogn paa Raumarike af *Björn Alfssøn* og *Ingerid Ormsdatter*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

538.

28 Februar 1392.

Oslo.

Ollum monnum þæim sæm þætta bref sea æder hōra sændæ Tididkt *Æilifson* ok *Peter Ionsou* q. g. ok sina kunnikt gerandæ at

mit varom j Digraskytninggenum j Oslo a miduikædaghin j fyrstæ viku fastu a þridhia are rikis vars vurduligs herra herra Æiriks mæd gudes naad Nories konungs saghom ok hœyrdum a at þær hældo hondum saman ærlig man ok vælboren Jon Martæinsson af ænnj halfuu æn af annære halfuu Biorn Alfsson mæd ja ok samþykth Ingiridhiu Ormsdotter æghin kona hans mæd skilorde at Biorn sælde Jone fyrnæmdum tolf auræ booll jardær j Hualæimi j Vllinssofs sokn a Raumariki kiændis þa Biorn at han hafdi vppboret af Jone fyrstæ pænning ok æfste ok allæ þær j mællum æfter þui swm j kaup þeira kom firi fyrnæmt tolf auræ booll ok til sannindæ sættum mit okor insigli firi þættæ bref er gort var a degghi ok are sæm fyr seghir.

Bagpaa med samtidig, men fra [med langt nyere Haand: Hwaleim j VII-enssoffsogen a Romerige som her Joen Morttenssen kœppte.

Kong Erik stadfæster Dronning *Margaretas* Brev (ovenf. No. 511), hvorved hun forlæner velbaaren Mand *Benedikt Nikulassøn* med *Eikjar*, *Modheim* og *Tverdalene*.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv, sammenheftet ved Kongens beskadigede Segl med No. 511.

539.

16 April 1392.

Oslo.

Erik med gudz naadh Noregs konongr oc Swerikis retter ærfuingæ sændir ollum monnum þæim sæm þetta bref sea æder hœyra q. g. oc sina. veer oc raadh vaart saom oc jnwyrdoligher ifuir lasom opet bref varra kæræ frw oc modhor drothnengh Margharete vndir hennæ oc hæiderlighra manna rikessens raadz hæilum oc vskaddum jncighlum hwilkit hon hæfuir vnt vælbornom manne sinom ok varom hollom þænare Benedikt Niklessyni oc vattar vm Æikiar þwærdala oc Modhæim. Nu af þy at veer vilium þæssæ henne gærd oc skipan giærna stadhuga halda þy med vaars rikis raadz samþykt, stadfæstom veer hona j ollum sinom græinum oc articulis æfter þy sæm siælfst brefuet vm sik giort vattar hworiu hænne brefue þetta vaart bref er med fæst, fulkomlighæ firirbyodandæ hworium manne fyrnæfdan Benedikt Niklesson at hindra æder vnadha a mote fyrnæmfdre varæ kæræ frw oc modhor drothnengh Margarete brefue æder þæsso varo stadfæsto brefue. Nema hwar sæm þæt gerer vili þyliko firir swara sæm þæn er ryfuer konongs stadfæsto oc ofuan a sæta varra sanne vbliðhe. Var þetta bref giort j Oslo a þridhia dagh paska a þridhiu are rikis vaars Noregs.

Amund Thorgardsson og Eivind Ivarsson vidne, at det er dem bekendt, at *Aslak Fadde og Ronnog* vare Haaskolds paa Grønen ægte Børn, at *Aslaks Søn* var *Guttorm Fadde*, og *Ronnogs Søn* *Eirik*, der døde paa Romerfærd for 2 Aar siden¹, og med *Sigrid Jonsdatter* havde Sønnen Jon.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene itu.

540.

13 Juni 1392.

uden Sted.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder høyra. senda Amunder þorgardzson ok Eifuinder Ifuersson q. g. ok sina. yder gerom nit kunnikt, ok þes berom nit vitni vm med þesso okkro brefue, at mit vitom firir sannyndom. at Aslaker fadde, ok Ronnogh varo born Haskolls a Græinini bade sammøð ok samfæð skillgeten. af Aslake kom Gudpormer fadde. sem þetta okart bref hæfuer, ok af Ronnogh kom son sem *Æiriker* heet, fader Joons varo oll skilgeten sem *Sigrido Ions* dotter atte er andadez j Romafærð. firir twæimer arom. Ok till sanz vitnisburðar her vm settom mitt okor jnsigli firir þetta bref er gort var, a hægga likam dagh. a þridia are rikis okars myndulix herra. *Eiriks*. med guðs naad Noreghs kononghs.

(¹) Maaske er Meningen, at *Sigrid Jonsdatter* døde paa Romerfærd.

Orm Haavardsson, Raadmand i Tønsberg, kvitterer ærlig Mand *Gauti Eiriks-son* for en Tønde Lax, hvorved deres Nellemværende var opgjort. (Jfr. No. 536.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 3die og 4de Segl tilovers,

541.

7 Marts 1393.

Tunsberg.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea edr høyra sender Ormer Hafwardzson radhmader j Tunsbærgi q. g. ok sina kunnigt gerande att ek kænizst medr þesso mino opno brefue att ærlighin man *Gauti Eiriksson* hefwer loket mer æina tunno lax sëm han mer skylduger war, ok þær medr erom mit *Gauti* fyrnæmder ok ek satter ok allsatter vm fyrnæmda tunno lax. ok till sannynnda her vm sættu *Hallader Skioldulfsson Roalder Jonsson* ok *Asgauter Nikulosson* radhmæn þærs sama stadar sin jncigli medr mino firir þetta bref er gort war j Tunsbærgi freadagen nesta firir *Gregors* messo aa fiorda are rikis mins myndulægs herra herra *Æirikx* medr gudes nadh Noregs konungs.

Brand Gunnarssön, Lagmand i Tönsberg, og 5 Andre udstede Skiftebrev mellem Alf Audunssön med Hustru Ingeborg Thordsdatter og Arne Thorbjörnssön, hvilke to Parter hver fik 10 Öresbol i begge Gaarde Fraun og i Stange i Sandcherred, som Arv efter (Arnes Hustru) Ingerid Alfsdatter. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Alle 6 Segl mangle.

542.

21 April 1393.

Fraun.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sæa ædder høra senda Brander Gunnarsson loghmædder j Tundsbergi Vlfwer Þosteinnsson Ghardder Gardsson Jon Peterson Þosteinn Gautsson ok Swein Þordeson q. g. ok sina ydder (gerom) mer kunicht at a manadaghen nesta eftir Tiburthi et Valeriani ok a fiorda are rikis wars wirdulexs herra herra Eriks medder guds nadh Norexns kononxs waro mer jhia j *a cædstre ghardenum j Fraun ok saghom ok hærdum aa at Hakon Amundeson j fullu ok loghleghe vmbode Alfs Audunson ok Ingibiorgh Þordædotter ok Arne Þorbiornneson at þau skiptu ok sundderbutthu godsse þij er þau atte bade saman hiun Arne Þorbiornneson ok Ingiridh Allfs dotter ok hon hafde leyft eftir sin dæde. laut þa Hakon ok Ingibiorgh fyrnemfd j sicht skipti x aura boll jardder j þeim jarddum er swa heytti j Fraunum ghardum badum ok j Stanghu þær j hia sem lighia j Sande sonkt ok annat x aura boll jardder laucht Arne Þorbiornneson j sin lucht j fyrnefdum jorddum ok sua kendis och fyrnemfd folk firir os at þau hafdu bycht allu laussa ghodse sem millum þæira for ahwar halfw ok baud sik þa Arne Þorbiornneson til eidhar ok ij skilrikir men er wildi sanna ok sweria medder honum at allt godzssset war þa til skiptis laght ok sacht. ghafuo þa vp Hakon ok Inghibiorgh ofnemdh eidhen vidder Arna ofnemfdan. kendis ok Hakon ok Inghibiorgh fyrsaghd medder ja ok handsale at þau waro sat ok allsattht vm fyrnemft skipti ok arf ok j samu ja ok handarbande borghade Hakon Amundeson ok Inghibiorgh Þordædotter Arna Þorbiornneson kuittan ok frialssan firir huerium manne vm fyrnefdan arf ok skipti. ok til sannynnda her vm settom mer wor insighli firir þetta bref er ghort war a deio ok are sem fyr seghir.

Thorgrim Ogmundssön afstaar til Biskop Sigurd af Hammer den Öresbol i Frodegaarden i Lunder i Horgin Sogn paa Hadeland, som han fik af Haakon Skart.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Kun Spor af et Segl, som vedhænger.

543.

21 Decbr. 1393.

Stufstad.

Þat se ollum monnum kunnikt att ek Þorgrimær Ogmundærson kiennetz þers ok fullu vider gongho veittiir med þersso mino brefue

att ek hefuer gefuet ok afhænt med handerbandi minom vyrdulighom herræ ok andælighom fæder herræ Sigurde med gudes miskun biskupe j Hamre æyris booll iærder j Frodæ gardenom j Lundum er ligger j Horgine kirkio sokn a Hadalandi sæm ek fek af Hakone skart frialst ok heimholt firir huorium manne med ollum lunnyndum ok tillægium. till æuerdærlighræ eigho ok altz afrædis hiauemandum þersseræ minnæ giærðh þoorde Æinærssyni ok Sigurde Aslaakssyni Aslæ þorsteinssyni ok Gudþorme þrondærsyni logrettomonnum sæm siin inzcgille sætto med mino inzcgille firir þettæ bref er gort var a Stufstodum Tomes mæsso dagh. a fimtæ aare rikis mins vyrduligs herræ. herræ Eiriks med gudes naad Noregs konongs.

Bagpaa næsten samtidigt: øyris bol j Lunnom j Horgenæ sokn a Hadalande.

Ulf Asleifsson, Korsbroder i Oslo og Prest paa Eidsvold, *Erling Haraldsson*, Prest paa Ullenshof, *Harald Kolbjörnsson*, Lagmand i Oslo, og *Björn Helleifsson* kundgjøre en Overenskomst mellem Biskop *Eystein* af Oslo og *Harald Jonsson*, hvorefter denne skal eie Kvernen *Laakefors*, som ligger midt i *Kraakefossen* i Fors Sogn i Nordlæm paa Raumarike.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

544.

28 Januar 1394.

Oslo.

Ollum monnum þeim sem þettæ bref sia æder hæyræ sendæ Ulfuer Asleifsson korsbroder j Oslo ok prester a Eidzueli Erlinger Haraldzson prester æ Vllinshofue Haralder Kolbiornsson logmader j Oslo ok Biorn Helleifsson q. g. ok sinæ, kunnikt gerande at mer varom j malstofuonne j biskups garde j Oslo. odhensdaghen nestæ eftir Pals-messo. aa v^{ta} are rikis vars vyrdhulegs herræ Eiriks meder gudz nad Noregs konungs. saom ok hæyrdom aa at þeir heldo hondom soman. var vyrduligin herræ herræ Æystein biskuper meder gudz nad biskuper j Oslo ok andælighæ fader. af einni halfu, en af annare halfu Haralder Jonsson sem stemnder var til logmanz firir fors þen sem Krakufors eitir meder þeimæ skilmalæ at Haralder fyrnemder ok hans erfuingier, skulu frialsligha fylgia ok eigæ kuern stæde þæt sem mit er j fossenum ok Laku fors kallaz ok frialsen veghen till kuennær-enne. af Æssæters lande sem ligger j Fors sokn j Nordlæm aa Raumariki. En landbolæraner þeir sem byggjæ aa Æssætrum fyrnemdom. skulu frialsligha byggjæ ser kuern hus eit æder tuau j þeim forsenom sem nest renner Essæters lande en þeim þarfuaz. þo sua at huarghin

veiti vatn af odrum til nokorn skadha; til sannyndæ her vm settom mer vor jnzsigli firir þettæ bref er giort var a deghi ok are sem fyr seghir.

Biskop *Eysteim* af Oslo kundgjör, at han paa sin Visitats paa *Vinger* tog 4 gamle Mænds Vidnesbyrd, at der i deres Ungdom stod et stort Kors ved *Eidsskogs Kirke* til *St. Olafs Ære*, da han havde hvilet der. Bispnen befaler derfor, at Korset skal vedligeholdes og et lidet *Bønnekus* for *Pilegrime* bygges derved, hvilket Kirken skal holde vedlige mod at tage det der faldende Offer.

Efter samtidig Protokollering i *Eysteins Jordebog* (den røde Bog) fol. 83. b - 84 a.

545.

18 Februar 1394.

Vinger.

Memorandum at anno domini m^o. ccc^o. nonagesimo quarto odens daghen nest eftir dominicam lxxe. þa veer *Þystein* medher gudhs naadh biskup j Oslo varom a *Vingri* visiterande tokom veer fiughur manna yitni sam flæst all varo vppa seautighio ædher attatighio aara. er þet suoro at þa þau vngh varo. stooth æin kross stoor væstan at *Æidzskoogh kirkiu* a æuangenom. ok var offrat til. at han skuldi vppi haldazst ok leto pelegrimar mæssor seghia þer. ok suoro þeir at þær(a) forældre þeim sagde. at þen kross var þer fyrsto sætter j sancti Olafs hæider þui at han þer huiltizst. þui letom veer nu at þen kross vppi haldezst. ok at þer gerez litit bøna huus j sancti Olafs hæider medher altara ok durum vtan laas. sua at þet stande iamfnan opet. at pelegrimom se þer ræidt mæssu hafua j varo lofue. þa þær koma æi in j kirkiuna. ok offer sëm sokna mæn jatta. ædher gefua þiit æighi alt kirkiunni. til byggin- ger; sidhan þet bøna huus er vp bygt; en alt offer. sëm fæller j stokka a krossenom. ædher i bøna husino vændezst halft kirkiunne til bygg- inger. en halft krossenom ok bøna husino til vphældezst.

To Prester i *Nordfjord* og *Arne Jonsson* vidne, at *Isak Ivarsson* den 15 August gav sin Hustru *Ingeborg*, hvis hun overlevede ham, 10 Maanedsmatbol i Gaarden *Hjalle* i Opstrjons Skibrede i *Nordfjord*, og hun i samme Tilfælde ham sin Medgift, Bænkegave (*bekkjargjöf*) og andre Gaver.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle og en Del af Brevet er bortædt.

546.

12 Septbr. [1394].¹

Hjalle.

Ollvm godvm monnvm sem þetta bref sea edr heyra senda Havkr prestur . . . Karsson prestur j Nordfiordvm ok Arni Jonsson q.

g. ok sína kvnnight ge[rande] ad þar vorvm vid j hia ok heyrdvm æ Mariv messo dagh enn fyra æ s are rikis virðvlighs herra jvnkera Eireks Noregs konongs a Kirkiveide s[em ligg]r j Nidstrionv skipreidv j Nordfiordvm ad Jsakr Jvarsson ok Jngibiorgh eigen k[ona] hans tokv hondvm saman enn þat skildiz vnder handabande þeirra ad ædr nemdr Jsakr gaf ædr nemdre Jngibiorgv tiv mamata bol jardar j Hialla sem liggj j Vppstrionv skipreidv i Nordfiordvm ef hon lifde han til aldrs ok evenleghrar eignar henni ok hennar erfingivm medr tvnvm ok to[ptvm ok] ollvm þeim hlvnendvm sem þeire javrdv fylgia ok serlegha af oskiptv l vna ok klæfann vnder einv þake hvortveggia ok sidan j hvsvm ep tolv her j mote gaf Jngibiorg þratt nemdvm Jsake ef han life ha medgiof sína obæckiar² gíof sína ok allar fyr sagdar gíafar frialsar [ok] heimlar fyrir hverivm manni til evenlegrar eignar honvm ok hans erfingivm ok til mere stadfestvm her vm sette ek Jsakr mit jnsigli medr þeirra jnsiglum fyrir þetta bref skrifad a Hialla lavgardaghinn nesta eptir Mariv messo sidarre a aree³ sem fyr seger.

- (¹) Eller 11 Septbr. 1395. Da Kong Erik her kaldes *Junker*, maa Brevet være ældre end hans Kroning (1397) og myndige Aar, og da et 8 er tilovers af Aaret, maa det være det *sjette* eller *syvende*. — (²) læs: Ok bæckiar. — (³) Da Lördag efter Mariemesse senere (8 Septbr.) her henføres til *samme* Aar som Mariemesse fyrre (15 Aug.), maa efter dette Brev Eriks Rigsaar regnes fra en Dag *efter* 8 Septbr.

Brand Gunnarsson (Lagmand i Tönsberg) melder *Rollaug* Lensmand, at *Opmund Salvoessöns* Drab paa *Hannes Tidikssön* ikke bevislig eller efter Loven var begaaet paa fredhelligt Sted (i *gridastaðum*).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

547.

8 Oktbr. 1394.

[Tunsberg.]

Æk Brander Gunnarsson seghir þik firir sannnda Rollaugher lensmanne at þet vigh sem Oppmunder Salluason van a Hanes Thid-ighsson var aldre suoret at þet vigh var vunnit j gridastaðum ok æinghin loghbok skyri þet at þet vigh var vunnit j gridastaðe ok þui mattu firir sannnda Rollauger jnsighla Oppmuns profs bref estir þui sem prouet gek firir segh: firir þui at þet var aldre suoret at Oppmunder va j gridastaðum þet vigh. Ok till sannynða her vm sette æk mit jnsighli firir þetta bref ær gort var a þosdaghen nesta firir Calixti pape ok a setta are rikis mins vyrðulexzs herra herra Æirixzs með guðz naðh Norexzs konungs.

Landsvistbrev, udstedt i Kong Eriks Navn af Provsten ved Mariæ Kirke i Oslo og Kongens Kantsler Hr. Arne Sigurdssøn, for Dyre Thorgeirssøn, som var tilstede, da Thorgeir Björnssøn ihjelslog Paal Niklassøn.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet bortklippet.

548.

11 Juni 1395.

Oslo.

Eiriker med gudz naadh Noregs kununger ok Suerikes retter ærfuinge sænder ollom monnom sëm þetta bref sea æder høyra q. g. ok sina. Weer viliom at þeer viter at veer hafuom j heder vider gudh ok sakar godra manna bönastadha gefuit Dyra þorgeirsson sëm at uistasak ær [gefuin] om astak Pals Niclassonar sëm þorgeir Björnsson vard at skadha grid ok fridh si[rir os ok] ollom varom monnom til Mariomæssu sidarmer nu kømber [i h]aust med þæim hættæ at [han b]öte vider gudh ok ærfuingia hins daudha. Bydom ver syslomanne varom ok þæim sëm alæighumaal vart hafuer at profua maal hans oll vphof vidheratto gridhæstade viiglysning ok huosso langt lidhet er fra þy er þetta viigh [var] wnnit hiauarandom æder logliga firirstæmdom ærfuingiom hins daudha ok hwat visso han gerer oss firir þægn ok botum ef han profuatz at botamanne ok ritta þetta prof after til vaar at þy sannatzstæ sëm fætz a þesso male. En fulkornligæ forbiodhom ver huorium manne vandræ(d)hæ at auka æder auka lata vider han jnnan þæsso varum gridhum nema hwar sëm þet gerer vili hafua firirgort fæ ok fridhi. Var þetta bref gort i Oslo a friadaghen næst æfter helga licamadagh a siætta are rikis vars Noregs. profasten (at) Mariekirkiu i Oslo herra A[rne Si]gurdsson canceleer vaar incigladhe.

Thorbjörn Oleifsson og Björn Jonsson vidne, at *Haakon Gunnarsson* og hans Moder *Ragnid* tilgave deres Søster og Datter *Sigrid*, hvad hun havde forbrudt mod dem, og gave hende til Gifting hele Gaarden søndro *Hafvik* (i Ringsaker.)

Efter en Vidisse af 15 April 1426 i norske Rigsarkiv.

549.

12 Juni 1395.

Fjælestad.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea æder høyra sender Þærbiørn Oleifson ok Biørn Ionson q. g. ok sina kunnikt gerande at mit warom a Fjælastadhum a Rind j Ringisaker sokn laughardaghin nest firir Botolfs woku a vi are rikis wars wirdhelikx herra herra Erikk meder gudz nad Norigis konungx þi i hia saghom ok hærðhom a at Haquon Gunnarson ok Randiid modher hans, forlæto Sighridhe Gunnarsdotter syster sinne ok dotter henna. huat hon hafðhe þeim a mot brutit mindra lut æder meira, ok gaf henne til giftinga alt sydra

Hafwika meder ollum lutum ok lunnindom sem þer til liger ok leghat hafuer fra forno ok nyo vtan gardz ok innan, vordhe nokot j þesse iord af henne ælle henna vmbodz manne af deilt meder loghum, þa skuldo þau fa henne sua margha þæninga eftir þy sem godhe mæn wærdha þet er henne vardher dømt j þeire jord meder loghum. Til sanninda her vm sattom wi war insighle firir þetta bref er gort war a degghi ok are sem fyr siger.

Harald Haakonssøn, Lagmand i Skien, og tre Andre kundgjøre, at Olaf Öloverssøn solgte 1 Markebol i Gaarden Hægsæter i Gerpens Sogn paa Hofund til hæderlig Mand Gaute Eirikssøn for 2 Mærker Guld, som han var ham skyldig.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

550.

19 Decbr. 1395.

Gimsö.

Ollum monnum þæim sem þetta bref sea æder høyra sænda Haraldar Hakonsson loghmadhar j Skidho Gardhar Gunnaldson þorer Bendickdzson ok Holmar Sighurdhason q. g. ok sina kunnickt gerande at a sunnodaghin nesta firir Thomas messo a vijda are rikis wars wyrdhuligs herra herra Erikx medar gudz nadh Norigis konungz ok Suerikis rætta ærfuiggia warom meer j austargardzstofuonne j Gymsøyne saghom ok høyrdhom a ær þær hældo handom saman af æinne holfuo hedharlighin man Gaute Erikxson en af annarre halfuo Olafuar Olfuirsson medar þy skilordhe at fyrnemdar Olafuar lauk ok afhende adharnemdom Gauta mæрка booll jardhar j Hæghsætre sem liggar j Gerpina sokn a Hofuund firir twær markar guldz sem han var skyldughar Gauta medar ollum lutum ok lunnyndom sem þer til liggar ædar leghiet hafua fra forno ok nyghie vttan gardz ok jnnan frialst hæimholt ok akiæralaust firir huorium manne fra sik ok sinom ærfuiggiom Gauta til æfuardhaligha æigho honom ok hans ærfuiggiom, kiendidz ok optnemdar Olafuar vp boret hafua af fyrnemdom Gauta fyrsto pening ok øfsta ok alla þer j mellom epter þy sem j kaup þeira kom firir firsaghdha jordh Hæghsætar. Ok til sannynnda her vm þa settom meer vaar jnciggli firir þetta bref ær giort var degghi ok are sem fyr seghir.

Bagpaa med nyere Haand: bref vm mark booll i Giærpen sokn.

To Mænd kundgjøre, at *Arne Drængsøn* betalte *Cecilia Thordsdatter* Kjøbesummen for 2 Öresbol i Gaarden *Smørbrække* i Sande Sogn paa Vestfold, som hun solgte ham med Løfte, at han i Tilfælde af nyt Salg først skulde byde hende Gaarden tilkjøbs. (jfr. No. 554.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

551.

15 Juli 1396.

Bergene.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder hœira senda *Oswalder Ogmunda* son ok þorder *Gunwaldzson* q. g. ok sina kunnikt gærande at mit warom a *Bergunum* sëm liggir j *Sanda* sokn a *Vestfoldinne* a laugardaghin næista firir *Margretto* messo a vii are rikis okars wyrdulex herra herra *Eiriks* meder gudes naad *Noregs* konongs saom ok hœirdum a at þau heldo handom samman af einne halfw *Arne Drængsson* en af annare halfw *Cicelia* þorda dotter meder þy skilorde at hon hefde sælt fyrnemfdum *Arna* ii aura bool iardar j *Smørbrækku* sëm liggir j fyrnemfdi *Sanda* sokn meder luttum ok lunnindom sëm til liggia æder legget hafva fra forno ok nyio vttan gardzs ok innan friælst ok heimholt firir hwarior manne ok vpboret fysta peningh ok æfsta ok alla þær j millom æptir þui sëm j kaup þœira kom ok war þæt j skilorde þœira at vm *Arna* worde fallt adernemft ii aura bol j *Smørbrækku* þa skuldi byoda *Cicelio* ader nokrom odrom ok til sanninda her vm sattum mit okor insigli firir þetta bref er gort war a dæghi ok j are sëm fyr sægir.

Harald Haakonssøn, Lagmand i Skien, kundgjör, at *Eivind Steinarssøn* for ham og Gaute *Eirikssöns* Ombudsmand i Tinn *Olaf Thorkellssøn* med 12 Mænds Ed fralagde sig Sigtelsen for, at han havde været delagtig i *Olaf Jonssöns* Drab.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Levning af 2det Segl tilovers.

552.

20 Septbr. 1396.

Skien.

Ollum monnum þeim sëm þettæ bref siæ æder høyræ sendir *Haraldær Hakon* son logmadær ij *Skidu* syslu quediud gudes ok sine yder gerer ek kunnikt at a *Matheus* messo estæn vm hausten a atænde are rikis mins wirduleghs herra herra *Eirikx* meder gudes nadh *Norex* konungær ok *Swiarikis* retær erfvinge komo a stepno firir mik ij *Skidu* af eine halfw *Olafuær Þorkiæls* son vmboz mader *Gautæ* *Eiriks* sonars a *Tinni* ok sagde sik hafua stempt *Eiuinde* *Steinærs* syni þit til laga firir þa sakar gift sëm hanom waro gefnær þet han skuldi hafua woret ij radom meder þeim monnum sëm *Olafue Jonssyni* wrdu at skadha at han skuldi þær gangæ sin dull firir laghom ok af þi at þa war hans

retær duladagh ok anners þers at þa war ok firir stemdær loglighær erfwindæ¹ þers daudhæ þi gek adernemder Eiuindær tylftæ suøre þær firir laughom þet han war huarske radænde æder waldænde Olafs daudzæ ij sinæ daghæ. till sanyndo setti ader nemder Olafuær sæm þessæ dul tok sit jnsigli meder mino jnsigli firir þettæ bref ær giort war a deighi ok are sæm fyr seighir.

(¹) o : erfwingæ.

Halbjörn Björnsson, Chorsbroder i Oslo og Provst paa Vestfold, Presterne paa *Stokke* og *Njoterø* samt *Thord Andorsson* bevindne en Overenskott mellem *Eirik Kolbjörnsson*, Prest i Sande, og Fru *Margreta Eilifsdatters* Ombudsmand *Thorbjörn Thoresson* angaaende Jordstykket *Merdstød*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene 2: 4. 6 vedhænge, tildels i Stykker.

553.

7 Oktbr. 1396.

Sandeherred.

Ollum monnum þeim sæm þetta bref sea æder høyra senda Halbiorn Biornson koorsbroder j Oslo ok profaster a Vestfoldh Haluader Biarnason prester a Stokkom Hakon Gudþormsson prester j Njoterø ok þorder Andorsson q. g. ok sina kunnikt gerande at meer varom vider Merdhstøde sem ligger millum prestgardssens a Sondom ok Pukastada sagom ok høyrdom a at þær heldo hondom saman. af æinne holfuo sira Eiriker Kolbiornason prester a Sandom en af annare holfuo þorbiorn þoreson vmbodsz mader fru Margareto Eilifdottor. med þui skilorde at þær gerdo sin a millum at half fimta kuartel skal væra fra jordenne Damskidher j fyrnæmdo Merdhstøde med samþykt granna mananna bæde firir ofuan ok vttan med vare tillogu ok samþykt sua at þet skal frialsliga standa hædan j fra æfter fyrnæmdo skilordhe. Til sanynda her vm sætto þesser goder men sira Eireker Kolbiornason ok þorbiorn þoreson fyrnæmdir sin jnsigli med varom firir þetta bref er giort var a laugurdagen nesta firir Dionisi anno domini m^o. ccc^o. nonagesimo sexto.

Bagpaa med samtidig Haand: Bref vm Merdhstøde millum Sanda ok Pukastada a.

To Mænd kundgjøre, at *Gunnar Petersson* og hans Hustru *Ingerid Aslakdatter* solgte 2 Öresbol i *Smörbrekke* ved *Loftrud* i Sande Sogn paa Vestfold til *Arne Drengsson* (jfr. No. 551).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2de Segl mangle.

554.

5 Novbr. 1396.

Bö i Sandeherred.

Ollom monnom þeim sæm þetta bref sea eder høyra senda Wlfuer þorstæinson (ok) þorbiorn þoresson q. g. ok sina, kunnikt

1.

26

gærande at myt warom aa Bæ j Sanda sokn a Vestfold, aa sunnodaghin næsta firir Martæins messo a viij are rikis okkars wyrdulex herra herra Eiriks med guds naædh Noregs konongs, soom ok hæirdom aa at þaugh heldo handom samman, af einne halfw Arne Drængson, en af annare halfw Gunnar Pætersen ok Ingiriid Aslaks doter eighin kona hans, kændust þaugh þa at þaugh hafdu sælt adernemfdom Arna ii aura boll jardar j Smærbrækku sæm liggir vid Loft rudh j fyrnemfde Sanda sokn, med luttum ok lunnindum sæm till liggia eder leget hafua fra forno ok nyio vtlan gards ok innan, friælst ok heimholt firir hwariom manne, ok vp boret fysta pæning [ok æ]fsta ok alla þær j millom æftir þui sæm j kaup þæira kom, ok til sannynnda her vm settom mit okkor insigli firir þetta bref er giort war a dæigi ok are sæm fyr sægir.

To Lagrettemænd paa Vos kundgjøre, at Kongens Ombudsmand *Alfin Bryniulfsson* paa *Aasa Haavardsdatters* (jfr. No. 514. 516.) Forlangende afhørte 2 Vidner om, at *Haldor Endridsson* paa sin Sotteseng havde lagt en Ager i *Uvaldestad* (jfr. No. 186. 507.) under Aasas Lod i Gaarden, samt at 6 Mænd before Aastedet, men ei vilde dømme i Sagen, førend Lagmanden havde afgjort, om Haldors sidste Udsagn skulde tages til Følge eller ikke.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

555.

12 Decbr. 1396.

Vossevangen.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia ædher høyra sender Gudbrandher þorfinsson ok þorgauther Ketilsson logretto men aa Vos q. g. ok sine kunikt gerande at mer varom j prestogonne a Vanghe tysdaghen neste firir Magnus messo firir jol þa er lidhner varo fra burd vars herra m^o ccc^o xc^o sexto sagum ok hørðhom aa at Asa Hafuardhe dotter ok Hollolfver Sigurdheson komo a stemfno firir Alfin Bryniulfsson konungs vmbodz man a Vos med logdom degghi swa at þau badhe kændestz vm þet malemfne sem þau hofdho sin j millom. hafdhe ok þa fyrnemfdh Asa Hafuardhe dotter twau vitne þau er swa hetto Gunnildher Salmundhe dotter ok Gyrydh Jons dotter frealser konor ok fultidher. ok hafdho þessor vitne bok j hendhe sworo ok swa sagdho at þær varom mith ner a fyrnemfdhom Vangh a Clemez messo degghi saghom ok hørðhom a at Haldor Ændridheson sem lagh j sinne bana sooth ad hæilo sino samwithi þo at han var krankker til sin likamæ. vitnadhe med fullom æide ok handherbandhe optnemfdhe Aso Hafuardhe dottor æin aker færa vnder arinzluthan j Vualdastadhom ok vndhen Hollolfs Sigurdesons akre sem han hafdhe fyyllt ok hugdez æigha. ok

firir þeim æide þa vilde han swara badhe j heime ok hælio huar sem han swore æpter hans dagha at han visse ænkte annadh sannare firir gudi vm fyrnemfdhan akerfæra at han hafde leget til fyrnemfdhan arinzlutha fra forno æpter þwi sem marksteiner til sægiæ. ok æpter fyrnemfdom Haldors vitinzburd þa sworo adhernemfdh vitne med fullom boker æidhe æpter hans ordhom. Ok ad framsørdhom þessom vitnizburdh þa nemfde Alfinner Bryniulfsson konongs vmbods man a Vos sex logretto men til at skoda ok dæma þære j millom ok þær gengho ok skodade aker ok marksteine ok syntes þeim swa at optnemfdher akerfære hafde leget til arinzluthan æpter þwi sem marksteiner til sagdho at forno fare. ok vildo þo æi dæma fyr æn þær hafdo høyrnt logmans orskurd vm opt nemfdhan Haldors vitinzburd hwar han matte haldaz firir fwth ællices æighe sem han vitnadhe j sinne bana sooth at hæilo sino samwithe. Ok til mere sannindhe ok stadfesto þa setthe ek Alfinner Bryniulfsson konongs vmbods man a Vos mith jnsigle med þessere godhra mannæ jnsiglom firir þettæ bref er gort var a Vange- nom a Vos are ok deghi sem fyr seghir.

Ketil Eilifsson, Prest i Öjer, og Berdor Þvarsson kundgjöre, at Gunnar Sigurdsson solgte 2 Markebol i Skygeberg i Musedal i Staf Thinglag i Öjer i Gudbrandsdalen til Helga Assorsdalters Værfader Orm Erlendsson.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl mangler.

556.

20 Marts 1397.

Hofvin.

Ollum monnum þeim sëm þettæ bref sea ædhær høeyræ sændhær Ketil Ælifson prester j Æyæ ok Berdor Jwerson quediu gudæs ok sinæ mit wilium ydær kunnikt gera att mit warum a Hofwine ær liggær j All j Faghabergx sonkt j Gudbranzdalum a tysdaghin j þridiu- viku fastu a attundhæ are rikis wurdulix herræ herræ Eirix medær gudz nad Norex konongx saghom ok høeyrdom a ord ok handærband þære Gunnær Sigursson ok Hælgho Assor dottor kændiz ok þa Gunnær fyrnemfdær att han hafde sæld Orme Ærlænzsyny verfæder fyrnæmdær Hælgo tueghæ markæ boll jærdær j Skygheberghe sëm ligghær j Musædale j Staffingha medær lutum ok lunnyndum fra forno ok nyiu vtæn gars ok jnnen frialzt ok hæimolt firi honum ok hans ærvinghium eftir komandum. kændiz ok þratnæmdær Gunnær att han hafde vpboret fyrstæ peningh ok æfstæ ok allæ þær j millium sëm j kaupt þære kom sacar sannyndhæ skuld sættum mit okkar jnzcgille firi þettæ bref ær gord var a dæighi ok are sëm fyr sæyghir.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Haftor Finkelsön* gav 6 Öresbol i *Skjoldungeberg* i Hofvin Sogn paa Furnes (Hedemarken) til hæderlig Mand *Jon Marteinssön*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

557.

23 Marts 1397.

Am Kirke.

Þæt se ollom godom monnom kunigt att mit Biorn Ifuærsson ok Æiuindær Hakonsson. logrettæ men varom j kirkiu a Am sëm ligger j Swadabu freadaghen nestæ firir Marie mæsso j langæfosto a viij aare rikis okkars vyrdoligs herræ herræ Æirikis medær guds naad Noregs konongs þui j hia saom ok høyrdom a. att Haftoor Finkælsson helt j hond hæidærlighom manne Joone Martæinssyni ok gaf honom sex auræboll jærdær j Skioldungæberge sem ligger j Hofwinæ kirkiu sokn a Furnese medær ollom lunnindom ok tillægiom fornóm ok nyiom vittengardz ok innæn. till æuærdæligre eigo ok altz afrædes medær ollom þæim rette sëm han kan þer af fa. till sannyndæ hær vm settom mit okkor inzsigle firir þettæ bref er gort var a þæim timæ sëm fyr segir.

Bagpaa med nyere Haand: breff vm Skeldungæberge a Hedmarken.

Biskop *Eystein* i Oslo sælger *Thorald Benediktssön* 5 Löbsland i *Elgestad* i Stokke Sogn paa Vestfold for 12 Mark Penge.

Efter Orig. p. Perg. paa Gaarden From i Sandeherred. Seglet mangler tilligemed det ved Remmen tilheftede Hjemmelsbrev.

558.

16 Mai 1397.

Teigar.

Ollum monnum þæim sem þetta bref sea æder høyra sænder Æystæin med guds naad biskuper j Oslo q. g. ok sina kunnikt gerande at wer hafuum sælt þoralde Bændiktzsyni fim laupa land j Ælgha stad j Stokka sokn aa Væstfold firir xij mærker peningha ok vppboræt þær xij mærker. þui gefuir wer han þær vm allungis kuittan. ok anduardj honom brefuit huesso sira Styr os þa jord lauk. ok festom þetta vart bref þær jn j. Var þetta bref gort j Thæigum daghen nest efter Haluardz vaku dagh anno domini m^o ccc^o nonagesimo septimo. vndir vaaro secreto.

Bagpaa samtidigt: bref vm Ælghistadha.

Jon Karlssön, Lagmand i Tönsberg, tildömmur Eirík Kolbjörnssön, Prest þaa Sande, 40 Mark af Asgæir Peterssön, i Anledning af Veien over Ketilsberg i Sandehrerred.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Levning af Seglet vedhænger.

559. 13 Oktbr. 1397. Tunsberg.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder høyra sendir Jon Karlsson logman j Tunsbergi q. gudes ok sina kunikt gerande at a laugurdagen nesta firir væter neter a niunda are rikis mins vurduligs herra herra Eriks meder guds nadh Noreks konongs. komo firir mik a almenneliga stemno j sezstouonne j nørðra lutanom j Jonsgarde j Tunsbergi ok morgom godom monnom hiauerandom af æinni holfuo hæiderligin mader sira Eirikar Kolbiornason prester a Sondom en af annare holfuo *Asgæirs Peters son. Tede þa sira Æirikar fyrnæmder fram bref vnder godra manna insiglom sua vattanda at fyrnæmder dæger var þen sidarste stemnodager æfter þui sëm vaar vurduliger herra ok andaligin fader herra Østæin meder gudz nadh biskuper j Oslo hafde þeim sæt. til profastans ok min vndir æin ændiligan dom. huarium meder sino profue ok skilrike. vm vægh ifuir Kiætiulsberg ok vm vj manna dom sëm honom var dømt vm rettafar af Veruikom. Fansz mer ok flæirom godom monnom. æi sannare j þui male, vttan at fyrnæmder Asgæir a at luka þen døm, en vm vægen ifuir Kæitiulbergh sagde Asgæir æi vilia suæria firir hundrada merker, en sira Eirikar bæidiz af honom feritigi merker ok væra þer meder kuitter vm alla ifuir færðh en Asgæir sagde¹ vilia æi fe festa æder æidh vinna. þotte mer þa at han sannade þa skuldh a hendr ser. fanz meer þa æi sannare j meder þæira godra manna samþykt sëm hia mer varo, en adernæmder Asgæir a at luka fyrnæmdom sira Eirike þær fioretigio merker sëm fyrnæmder sira Æirikar bæiddiz. ok til sanynda her vm sætti ek mit insigli firir þetta bref er giort var dæigi ok are sëm fyr sæigir.

Bagpaa med nyere Haand: breff om Kætelsbergh.

(¹) Herefter staar i Diplomet understrøget: æi vilia fe fræsta.

Magnus Assurssön, Hr. Thoralds Ombudsmand i Hardanger, kundgjør et edeligt Vidnesbyrd om, at Rallaug Asmundssön solgte Stéinar Nikulassön en Del af Gaarden Tholliotsvik i Jondals Kirkesogn.

Efter Orig. p. Perg. i Bergens Museum. Seglene mangle.

560. 19 Novbr. 1397. Vik.

Ollom monnom þeim sem þetta bref se æder høyra sænder Magnus Aszorason konongs ok þoraldz wmbodzman j Hardangre q. g.

ok sina kunnukt gerande at ek tok twæggi manna vitne sem sworo fullan bokar eid at þær varo at þær j hia sagho ok hæyrdo a(t) Rallouger Osmundason sælde Stenare Niculasson mæd ja ok handarbande Gyloughu þorkels dottor halfs spans boll fat j þriggi mamata boll j þolloz vik j Jonadals kirkiu sokn j Hardhangre mæd ollom þeim lutom ok lunendom sem til ligger æder legat hefwer fra forno ok nygiu vttan gardz ok jnnan frialst ok akæroloust firir huarium manne kændes þa ok adder næmder Rallouger at hann hafde fysta pænigh ok æfstan ok alla þær j millom æftir þy sem j koup þeira kom ok til sanninda sætte Vikenger Ereksson sit jnsigli mæd mino jnsigli firir þetta bref ær gort var (j) Vik a manodaghen næst firir Clæmedz messo anno domini m^o ccc^o nonogesimo viio.

To Mænd kundgjøre, at *Thorgils Gunleiksson* paa sin Faders *Gunleiks* Vegue kvitterede *Arne Thorbjörnsson* for det Skifte, han havde gjort med *Alf Audunsson* efter sin Hustru *Ingerid Alfadatter*.

Efter Orig. p. Perg. paa Gaarden From i Sandcherred, sammenholdt med en Vidisse af 1411 paa Gaarden Orerød sammesteds. Seglene vedhænge. Varianterne ere af Vidissen.

561.

2 Marts 1398.

Fraun.

Onum monnum þæim sëm þetta bref sea æder hæira¹ sænda Helghe þorgrimsson² ok þorkæl þorkælsson³ q. g. ok sina kunnikt gærande at mit warom j seetstofuoni a nærdste gardhinom⁴ a Frænom⁵ sëm liggar j Sanda sokn a Vestfold aa ymbre laugerdaghin j fostune⁶ a ix are rikis okkars werdulæx⁷ herra herra Eiriks meder gudz naad Norex konongs. soom ok hæirdum a at þær hældo handom saman af eine halfw Arne þorbiornason en af annare halfw þorgyls Gunleiksson j fullu ok logligho vmbodhe Gunleiks fadurs sins. kænditz⁸ þa ader nefdr⁹ þorgyls Gunleiksson at fyrnemfder Arne þorbiornason skal væra quitter ok lidughar vm þet skifti sëm han hafde vid Alf Audunsson vm alt þet gozs sëm han atte meder Jngirido Alfs dottor husspre¹⁰ sinne bædhe j lauso ok j fast.¹¹ ok hwar sëm þetta ryfwer æder rofs men till fær hafwe rofwet xii manne¹² dom ok trigdar eidh ok suari þy firir sëm logbok vattar. [Ok till sannynnda her vm settom (mit)¹³ okkor incigli firir þetta bref er gort war a dæghi ok are sëm fyr sægir.¹⁴

- (1) høyra. — (2) Hælgj þorgautzson. — (3) þorkial þorkialsson. — (4) nærdra gardenom. — (5) Fraunom. — (6) fasto. — (7) wyrduliks. — (8) kendis. — (9) adernemder. — (10) husprøy. — (11) ok fasto. — (12) manna. — (13) mit. — (14) Bekræf-

telsen fra [er i Originalbrevet skrevet paa en særskilt Pergamentstrimmel, som ved Seglene er heftet til Brevet.

Bagpaa Vidissen med samtidig Haand: Bref vm satmala millum Arna ok þorgiulssar vm arf æfter Jngerido Alfs dottor.

Arnald Make og Hans Mælbæk, tyske Kjøbmænd i Bergen, udstede med Byfogden *Jens Beinktssøn* Forklaring om *Magnus Haakonssøns* Strid med *Svein Arnessøn* paa Marie-Kirkegaard, og et Slagsmaal mellem dem paa Skræddergaden udenfor Samson-Gaard i Bergen.

Efter en Vidisse af 26 Novbr. 1402 i norske Rigsarkiv, nedenfor No. 584. Midten af Brevet forteret.

562.

24 Marts 1398.

Bergen.

Allum monnum þeim sem þetta bref se edher høyra senda Arnaldh maki ok Hanis mælbæk þysker keœpmen i Bergwin q. g. ok sina kunikt gerandi at varom þar i hia heœrdom þar vppaa j vara froo kirkiugardhi j fyrnempdom stadh anno domini m^o. ccc^o. xc^o. viij^o. Marie messo aftan i fosto, a ordh þeira Magnus Hakonsonar [ok Sweins A]r-nasonar, fyrst at Magnus Hakonson beœdth Sweinæ Arnasyni wt af kirkiu gardhenom okker j mellum . . tokk sith swerdh i sina hand, en Swein swar vm samæ vm han vare ho Swein i froo kirkiu ok Sweins, þo sætto bodh at skuldi til mellum yder swo at þa swor Iænisse han ok vi forlikom oss væll edher vandrædhi auka edher auka lata stemfno a tyrsdagen þar næst eftir komandæ firir logmannen radhm siin imellum so mykit sæm lagh vatta ok eftir dandimanna domi ok sæghn bœd [þa] en Swein framleidhis logh ok dom firir sægh ok sina sweina, eftir þessi fyrsaghd ordh som her næst firir *ato sighir gæk Iænis wt af kirkiu gardinum ok vildi ganga heim ok Swein gækk þeghar efter Iænissi ok sæm þær komo in vpp a skraddara gatona [firir] Samssona gardh þa kom Magnus eftir þeim læypande med sinum sweinum med dræghin swerd þa komo þeira piltar ok sagdo varin yder han komer Magnus eftir yder læpandæ med dræghin swerdh, hioogh Magnus gænstan vpp a Swein en Swein vardhæ sægh ok medhan slogho hans sweinar Magnus hans swein j hæll ok till mæire visso her (vm) þa setti Iænis Bæintzson fogwitte fyrynæmfdar stadar saker stadfesto sinar nærværo ok vitnisburdhar sit insiglæ med okkom insiglum firir þetta bref er giort war j stadh degghi ok are som fyr sæghir.

To Lagrettemænd vidne, at de vare paa Holar paa Strand, da *Herborg Guttormsdatter* med sin Husbondes Eirik Einarssøns Samtykke gav sin Frænke Hustru *Aasa Haavardsdatter* (jfr. No. 555) $\frac{1}{2}$ Løbsbol i *Flagaa* paa Voss, som denne og Arvinger skulde beholde, hvis hun overlevede Herborg; ellers skulde det ved Aasas Død atter tilfalde Herborg, som af Aasa fik en Ko og to Koleier.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene afklippede.

563.

16 April 1398.

Lydvar [Voss].

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heyra sender Jostein Olafs son ok Þorkell Odz son suorner logrettu men q. g. ok sina kunnikt gerandi at þer vorum mid j hia a Holum a Strond sam ok heyrðum æ er Herborg Gvttþorms dotter gaf heil ok vsiwk hustru Aso Hafuardar dottur frendkonu sinne medr samþyckt ok jayrdi Eirikx Einars sonar eigin bondi Herborgar halfleyþo boll j Flagæ *æ medr þi skillordi en Herborg fyr nemfd lifuer ester hustru Asu ok hennar syne þa skall Herborg eiga astur frialsliga þett halfleyþo bol j Flag æ en þa en hustru Asa lifuer ester Herborgu þa skall hustru Asa eiga friallsliga þett halfleyþo boll ok hennar synir ester hana ok þeira erfvingiar till euerduligrar eignar gaf hustru Asa Herborgu eina ku en hon atti j hia Herborgu ok þer medr tuer kyrleigur. Ok til sannenda her vm settu mid fyr nemfdir men ockur inzsigle firir þetta bref er skrifuat var æ Lyduum a tyrsdagin j fyrstu viku sumars a ix are rikis ockars virduligx herra herra Eirikx medr guds nad Noregx Suerikis ok Danmarkx konungs.

Olaf Peterssøn, Sysselmand paa Sunnmøre, *Ulf Lafranssøn* og *Audun Joerssøn*, Raadmænd i Oslo, kundgjøre, at Lagmand *Harald Kolbjörnssøn* i Erkebisp *Vinalds* Paahör afhörte to Vidner angaaende noget anden Mand tilhørende Fæ, som Raadsmændene i Ilamar Sira *Reidulf Audulfssøn* havde ført til *Grefsheim* (paa Hedemarken) og der indsat.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

564.

11 Mai 1398.

Oslo.

Ollum monnum þeim sæm þettæ bref sea ædher hœyra sænda Olafuer Pætersson sysloman a Sunmøyrom Wlfuer Lafransson ok Audon Joersson raadmen j Oslo q. g. ok sira kunnikt gerande at meer varom j swarte brœdhræ claustre j Oslo a logurdagen nest firir Haluardz voku a ix are rikis vaars virduligs herra herra Eriks meder gudx naadh Noregs konongs. saam ok hœyrdom a at Harallder Kolbiornsson loghman j Oslo tok twau skilriik vitne varom virdeligom herra ok ande-

lighöm fadher herra Vinalde meder gudz naadh erchebiskuper j Nedhr-oos nerverandom, þau vitne er swa eite ok swa sworo a book meder fullum eidzstafue, Erlinger Sigwatzson ok Biorn Androderson. En þet hafde Erlinger j eide sinom at sira Reidhulfuer Audulsson sëm þa var raadzman i Hamre kom heim til hans ok hafde bufe meder sik ok badh han at han skulde lene honum hws en Ellinger swarade swa til ok sagde ek lener þik ey hws ok ey syn ek þik þet. En nokrom swa daghom þer efter aat þa kom Andres a Hillestadum gangende heim til Biorns fynnemftz ok sagdes eighe fynnemft fe. En Biorn hafde þet j eidhe sinom at swa var at Andres adernemfder kom gangande heim til honum ok badh han gange meder sik til Grefsseims sëm feet var jnne ok mit gengom þiit badher ok sa ek þer þa bufe jnne stande. En Andres sagdes eighe [fynnemft fe meder] Erike a Hillestadum. Hafdo ok þeir þet badher Ellinger ok Biorn ofnemfde j eidhe sinom at þær høyrdo ok vistæ þet at einghen anner kærde efter ofnemft fee vtten Andres ok Eriker fynnemfdhæ. Till sanynde her vn sættom meer voor jncigle firir þettæ bref er gort var j Oslo a degghi ok are sëm fyr sæighir.

Thorgiuls Eilifssön optager paa Forlangende af *Simon Prest* paa Haaböl Prov paa Kirkens Vegne om, at Presten för den *store Manddöd* havde bortbygset *Skidestad* og *Skidestads Skov* hver for sig, og tog hver 4de Tylft Bordved, som virkedes, i Landskyld.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Levning af 1ste Segl.

565.

27 Oktbr. 1398.

Haaböl.

Ollum monnum þæim sëm þettæ bref sea ædær høyræ sendir þorgiuls Elifson q. g. ok sinæ konikt gerande at ek war a Hobøl sunædaghen nest østyr hælghunæ mæssonæ a x are rikis mins vyrðæligis hærræ Eriks mædær ghudz naad Noriks konungær krafde mik þa siræ Simon prestær a Hobøl at taka vi(t)nis burd sin a kirkiunæ vægnæ. læidhi æins manz vitni er swa æitir Gudþormer H . . . son ok swa sor a book at prestæn a Hobøl bygdhi firir þæn storæ mandhaudæn serdelis Skidæstadhæ ok serdelis Skidhæstade skhog. tok þa prestæn fiordæ huaræ tylft bordvidhu j læighunæ sëm j war vunit skhogen ok þet visti han at fader hans tok talet af fyrnæmdæ vidu a prestens vegnæ æigin bygghi þa skoghen vttæn prestæn þæt han viste, lysty Gudlaugær Selæson at han hørdi aldæ fadur sin annet at sæighiæ ok æi ek hælder at Hobøls kirkiæ ate Skidæstade skhog ok aldre at

nokor kærde in j han fyr æn nv. kæindiz ok þostæin a þynnyrudi at han var þer firir stæmdær at lydæ hans vitnom. Til sanindi sæiti Gudlaugær Seliaë son sit incigli østyr herming sini firir þættæ bref er gort war dægghi ok are sæm fyr sæghir.

Bagpaa samtigt: Item vm Skidhestada skogh.

Egstein, Biskop i Oslo, stadfæster et Mageskifte mellem Eirik Prest paa Sande og Kaupmand Ormssøn, hvorved Gaarden Hysestad (Hesestad) bliver Sande Præstebols for hvad det eiede i søndre Firikstad.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl mangle.

566.

19 Decbr. 1398.

Sæm.

Ollom monnom þæim sæm þetta bref sea æder høyra sendir Øystæin med gudz nadh biskuper j Oslo q. g. ok sina kunnikt gerande at var kiære sun sira Æiriker prester a Sondom ok Kaupmader Ormsun gerdo j varo neruero þetta jarda skipti sin j mellom sæm sex men hofdo þæirra mellom fyr lakt ok jamnat æfter varo bode ok samþykt sæm bref þer vm giort vater sua at sira Æiriker fæk Kaupmanne xiiij aura boll j Firikstodom j sydra gardenom en Kaupmader fæk sira Eirikj þer j mote .v. aura boll j Hysistodom er liggia j Sanda sokn. Ok hæfuir Kaupmader til lakt sira Æirike xx mærker peninga j godom peningom firir þet vj aura boll j Firikstodom. Ok fyrnæmder xx mærker hæfuir sira Æiriker vt gewet Sææms kirkiu. firir halfra merka boll j adernæmdom Hysistodom þet sæm Sææms kirkia þer j atte. sua at Sanda kirkia til prestbordsens aa nu frialsliga niu aura boll j Hæsistodom after firir fyrnæmt xiiij aura boll i Firikstodom. Jattade huar adrom þessa jarder frialssar ok hæimhollar med lutum ok lunnyndom vitan gardz ok jnnan. Kan ok sua værda at fyrnæmt fim aura boll j Hæsistodom værder vfrialst Sanda kirkiu til prestbordssens. þa vædsætte fyrnæmder Kaupmader kirkiunne .v. aura boll j nædræ gardenom aa Firikstodom sæm han siter aa. Var þetta kaup ok skipti gort ner uærande ok samþykkiande þollæifue Ogmundzsyni. Ok til sanynda sætto vare kiære synir sira Halbiorn profaster at Lafranskirkiu j Tunsbergi ok sira Hakon prester i Nioterøy sin insigli med secreto varo firir þetta bref er gort var aa Sæme þor(s)dagen nest firir Tomasmesso anno domini M^o. ccc^o. xc^o. octauo.

Bagpaa med samtigt Haand: bref vm ix aura bool j Hysistodom er kirkian fæk firir xiiij aura boll j Firikstodom.

Thormod Björnsson, Korsbroder i Hammer, og tre Lagretlemænd kundgjøre, at *Valthiof Gyrdsson* og *Asbjörn Tokesson* havde solgt hele søndre *Kaarethorp* i Deigelheims Sogn paa Hedemarken til *Ogmund Godensson*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene skadede.

567. 26 Marts 1399. Freyuberg.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder høyra sænde þormoder Biorsson koorsbroder j Hamre Ormær þorlæifsson Saxe Hawardsson ok Clemettær Arnesson logretto mæn q. g. ok sine kunigt gerande at mer warum a Friæiubærghi odensdaghen neste efter Marie messo j langefostu a x are rikis waars vyrdulegs herræ herræ Eriks meder guds naadh Noregs Swia ok Skanæ konungs saam ok høyrðum a at þeir hældo hondum saman af æinnæ halfw Waldiugær Gyrdsson ok Asbiorn Tokesson en af annære halfw Ogmunder Godensson meder þyi skilorde at Waldiugær ok Asbiorn adernæmpder væitto þi vidergongu at þeir hofdu sælth fyrnæmfdom Ogmunde alth sydre Kare þorp er liggær j Dægulæims sokn a Furnæse a Hæidmarkænne frialst ok hæimolt firir hworium manne fornt ok vaukit meder ollum tillægum sëm til þære jærder æigæ liggæ æder lægit hafua fra forno ok nyu wttæn gardz ok jnnæn ok firir tekit fyrstu pæningh ok øfste ok allæ þær j millum sëm j kaupp þære kom wm fyrnæmpth Kareþorph. Till sannynde her wm sætti mer waar inzsigli firir þetta bref er gort war a dægghi ok are sëm fyr sægir.

Gaute Eriksson, Ridder og Foged i Skiens Syssel, kvitterer paa Kong Eriks og Dronningens Vegne *Thord Olafsson* og *Th... Olafsson* for Thegn og Fredkjøb.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet og det vedhængte Domsbrev mangle. De sidste 4 - 6 Bogstaver til høire af Brevet ere bortskaarne.

568. 5 April 1399. Gimsø.

Þet se ollom godhom monnom kunnickt at ek Gaute Eriksson riddærre ok foghotte j Skidho[syslo] kiennidz þes med þesso mino opno brefue at ek hefuer giefuet þordh Olafsson ok þ . . . Olafs syni quitta ok allongges lidhugha firir þægghn ok fridhkaup epter þy sem þæira [opet] bref ludhar sem hær (ær) vidhar sæst þetta mit bref a minz herra konongssens ok minne fru [drot]nunggine væghne. Ok til sannynnda hær vm þa settj ek mit incigli firir þetta bref ær [gort] var ij Gyms øynne a laghurdaghin nesta firir quasi modo geniti a ix^{da} arc rikis [vars] vyrðhuligs herra konongs Erikx.

Thorstein Skjoldulfsson, Kongens Ombudsmand paa Thoten, afhører paa *Ogmund Paalssøns* Forlangende to Vidner, som havde været tilstede for 9 Aar siden, da *Paal Thordsson* gav sin Søn Ogmund en Del af Gaarden *Jerpstad* paa Lein i Hofs Sogn paa Thoten.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge noget skadede.

569. 24 April 1399. Hofsvang p. Thoten.

Þæt se ollum monnum kunigt at ek þorstein Skioldulfsson konungs vmbodsz man a þotne var a Hofs vangenum j klukkæræ stofuunnæ a þotne a þorsdaghen nest firi littlæ gangdaghen a x are rikis mins vyrdeligs herra herra Eiriks med gudz nad Noregs konungs, tok ek þer tueggjæ mannæ vitni er Ogmunder Paalson leet ganga som sua eitæ þorgiuls Einerson ok þoralder Gudbrandzson ok sua suoro a bok med fullum eidstaf at þeir waro þer j hia j sydræ gardenum a Kisæ er liggheer j Aluæstadæ sokn a þotne freadaghen nest firi kyndyls messo nu firi niu arum at kyndils messo nu nest var, sao ok hœyrdu a at Paal þordæson gaf ok afhende Ogmunde syni sinum med handerbande til eigho ok altz afrædis halft þridiæ hæfsældæbooll j medalgardenum a Ierpstodum er liggheer a Lein j Hofs sokn a þotne, med ollum lutum ok lunnindum sem þeire jordu hefuer leget fra forno ok nyo, vttan gardz ok innan, sua hofdu þeir ok þet j eide sinum fyrnemfd vitni at Ogmunder fyrnemfder hafde fylgde ok saade adernemfdæ jord Jerpstader vm iii aar samflœyt, þer nest efter siden hans giøf war a komen fyr en han for norder j landet neruerandum Olafue Einersyni sœm byr a oftnemfdo Ierpstodum medan þetta prof gek ok vndirstemfdum efter þy sem han sialfuer þa kendiz at lydæ þesso sama profue, ok sakar sannyndæ her vm setto þesser goder men sire Gunner Bryniulfsson koorsbroder j Hamre ok prester a Hofue a þotne þorkiæl þordæson ok Paall Erlendzson som hia waro medan ek tok þetta prof sin incigli ok ek mit incigli firi þetta bref er giort war a degghi ok are sœm fyr segir.

Fru *Kristin Nikulasdatter* pantsætter Gaardene *Nesheim* i Grenvins (Gravens) Sogn samt *Eik* og *Vang* i Kvindherred til *Herman* van *Minden*, Kjøbmand i Bergen, for 90 Mark 5 Öre svensk, som hun skyldte *Gerwoen* van *Alen*, og inden Paaske næste Aar skal betale.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

570. 27 Februar 1400. Bergen.

Þes kiænnist ek Kristiin Nikulas dotter sem fordom var herra Jenis Hiarna husfrv med þesso mino brefue at ek er skyldugh erlegvm manne Hærman fan Minden kaupmanne j Bergen niutighi swænska mar-

ker ok fim aura j þa skuld sem ek var skyldugh Gerwen fan Alen. Skal ek honom þessa skuld lokit hafua at paskom nestan efter þessar paskar nu er kombmer. Hær firir hefuer ek honom sett til pant minar jardar er so eita fyst Nessheim xxx manadamata booll sem af ganga fim laupar ok ligger j Grenvinar kirkiu sokn j Hardangre. jtem Eik iiij manadamata booll ok xx sem af [ganga] fim laupar. jtem Vang x laupa booll. ok han skal henne byggia efter þy bedzsta sem han kan ok liggia j Biorku kirkiu sokn j Kwinherade. Skal ok fyrnempder Herman eder hans vmbodz man af sla j sina skuld so myket sem han vp bær af minom jordom ef skulden verder loken att firsagdom deghi ok tima sem fyr sægir. Verder ok ey skulden loken j adernempdan dag þa skal Herman eder hans erfuingiar eder vmbodz man fœlgia firsagdom jordom meder ollum þeim lutom sem af þeim kan af falla sem mek til bœr frie(l)slegha ok akerolaus firir huariom manne ok ekki afsla firir sin fiar[þa]rnat til þess dagh. ek løser þeim eder miner erfuingiar eder min vmbodz man firir so margha pœningha ek er honom skyldugh [j skal] Herman eder hans vmbodz man eder erfuingiar so godar jarder minar ok hws after faa sem han nu meder teker. Ok til meira sannenda her vm sætto þesse gode mæn er so eita Arnulfuer Gunnarsson Gulafings ok Berguinar loghman. Ketil Jonsson Einar Endridasson ok Asbiorn Halwardsson radmen j sama stad. siin incigle meder mino incigle firir þetta bref er gort var j Bergen a fredagen nestan firir fasto lauent anno domini m^o. cd^o.

To Mænd kundgjøre, at *Jon Eirikssøn* solgte 5 Maanedsmatsbol i Gaarden ðvre *Straum* i Stafnes Sogn i Vosse-Fylke til *Ivar Ivarssøn*. (Jfr. No. 573. 582.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

571.

28 Marts 1400.

Bergen.

Ollum monnum þæim sœm þetta bref sea ædher hœyra sændher Bardher Ifuarsson ok Anfinner Amundeson q. g. ok sinæ kunnikt gerandhe at mith varum j biskups hwsom j Bergvin a midfasto sunnudæghi þa ær lidith var fra burd vars herra þusundh ar ok fiogur hundredh ar, sagum ok hœyrdhom aa at Jon Eiriksson sælde Ifuare Ifuarssyni med ja ok handher bandhe þuridho Halsteins dottor sinne eighin kono, fim manadarmatabol jærðher j œfre tune j Straume ær ligger j Stafnes kirkiu sokn j Vosse fylki frealstz ok akæro laust firir sik *a sinom ærfwingiom ok huerium manne med allom þæim luthum ok lunnændhom sœm til þæiræ jærðher hafua legith vtthen garz ok jnnen

fra forno ok nyo. Item kændist ok þa adher næmfd hion Jon Eiriksson ok þuridh Halsteins dotter at þau hafdo vpboret af adher næmfdom Ifuare Ifuarssyne fyrste pæningh ok æfsthæ ok allæ þær j millom som j þære kaup hafde kometh, ok til meire sanninde ok stadfæsto þa sætthi fyrnæmfder Jon Eiriksson sit jnsigle med varum jnsiglom firir þettæ bref er giort var j Berguin are ok dæghi sëm fyr sæghir.

Arnbjörn Sunulfsson, Provst ved Apostelkirken i Bergen, sælger til ærlig Kvinde, Hustru *Aasa Haavardsdatter* paa Finnen den Del af Gaarden övre *Uvaldestad* (jfr. No. 507.), som han havde taget i Sagöre af *Ivar Kuser*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet helt.

572.

30 Marts 1400. Bolstad p. Voss.

Þæt skal allum godum mannum viterliget væræ at jæk Anbiorn Sunulfsson profaster ath apostole kirkia j Bergene kennizt þæs mæder þæsso mino opno brefue at ek hafuer sælt ærlige kuinno. hustrv Aso Hafworder dotter a Finnene. tuægia manedemate bole jærder j ofste tuni j Vvaldestodum som Ifuer kufuer mik lauk fore sin abrot. frilse ok hæimole fore huarium manne mæder ollum þeim lutum ok lunnendum som til fyrnæmfde jord liggia ok leget hafua fra forno ok nyo vtten gardz ok innen. hafuer hun ok mik loket fyrste pæningh. ok æfste. ok alle þær j mællem fore fyrnæmfde jordh. æfter þy som j kaup okart kom. ok fore sanninde skuld setti ek mit jnsigli fore þettæ bref er giort var a Bolstadum a Vos tysdagen nest fore dominicam passionis domini anno domini m^o. cccc^o.

Ivar Ivarsson sælger 3 Löbsbol i *Bolstad* i *Ævanger* Sogn til *Jon Eiriksson* mod 3 Kyrlog for hvert Löbsbol. (jfr. No. 517. 571. 582.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

573.

11 Juli 1400.

Straumen.

Þat kennest ek Juar Juarsson med þesso mine breue ad ek seldi Jon Erix & þrigia laupa bol i Bolstadum frialst ok akærolaust firi kuerium manne honom ok hans eftir komanda firi þriu kyrlog kuart laups bol kunna þar nokora akæror til þessarar jardar ad koma þa skal ek edor miner erfuingir luka honom edor hans eftir komand fulla aura ok alla aftor so marga sem her j stand fyrre nemder þriu kyrlog firi kuart laupsbol kennest ek ok þes ad ek heuir vpboret kuarn peneng

sculæ oc later jæk forðe minæ herræ konung Magnus oc konung Hakon oc min herræ konung Erik oc min fruzæ drotning Margareta oc theræs forðe mine herres oc min frues arwinge oc æftærkommeræ quittæ oc orsaghæ fir all breff giæld oc scyld oc for all stykæ thy at mich ær for alt swo fult giort oc scheet at mic fullelicæ oc wæl atnøgher. Men the tw breff som jæk nw fik aff forðe min herræ konung Eric oc min fruzæ drotning Margareta oc the breff som the hafuzæ aff mich j ghen som ludæ wpa Northmør the sculæ blifuzæ widh theræ fullæ macht, wpa bodhæ sidher æftær thy som the ludæ elligis alt annit scal wære qwiit, wpa minæ oc minæ arwingas wegnæ som foræ ær sacht. Oc til meræ beuaring allæ thissæ forscrifnæ stykkæs tha hafur jæch mit jnciglæ mædh wilghæ oc witscap latit hengæs for thettæ breff oc til witnisbyrdh her Jæcop Fastelsens oc her Giorts jnciglæ. Datum Oslo anno domini millesimo quadringentesimo primo profesto beate Ghertrudis virginis et martiris.

Björn Thorgeirsson, Cecilia Hallgrimsdatter og Aslaug Sunnesdatter sælge Gaarden Brekke i Hyllestad Sogn i Sætersdalen til Thorgils Roarsson.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. 1ste Segl vedhænger.

576. 26 August 1401. Røyrgar i Öfjeld.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea ædher høyra senda Juar Ormsson ok Þiodoluer Þordhason quedio gudz ok sina kunnikt gerande, at mit høyrdhom vidhergango Biorns Þorgeirssonar ok Sciselio Halgrims dottor ok Aslaughe Sunnis dottor egin kono Biorns, at þaugh hofdhu selt Þorgylsse Ruarssyni jordh sina sëm Brekka heitir fiughra marka hool sëm ligger j Sættesdal j Hylistadhasokn firir fiora mærker gulz ein laup ok sex mærker j huari vmark gulz, mædher ollum þeim lutum ok lunnændom sëm tiil fyrnæmda jardha ligger ædher leget hæuer fra fonno ok nyio vtan gardz ok jnnan frialssa heimhollo ok akærolausa firi ser ok h(u)ariom manne tiil æuærdhaleghra eighnar fyrnæmdom Þorgylsse ok hans estirkomandom. Widherkænnomst meer fyrnæmd Biorn Ciselia ok Aslaugh vpboret haua fyrsta saal ok øfsta ok oll þær j mællom sua at os wæl at nøghde. Ok tiil sannænda her vm settom mit okor jnsighli firi þetta bref sëm giort war æ Røyrgom j Øyafials sokn æ Þilskunne freiadagen nesta estir sancti Bartholomei dagh anno domini m^o. quadringentesimo primo.

Eystein, Biskop i Oslo, befaler Almuen i *Sande Sogn* (Sandherred) paa Vestfold at bidrage med Sognepresten til *Veiens Vedligehold* mellem Kirken og Prestegaarden, (jfr. No. 593. 595.) samt til Opbyggelse af et Stentaarn eller Klokkelhus ved Kirken.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

577.

7 Decbr. 1401.

Stokke.

Weer Øystein meder gudz naadh biskup j Oslo hælsom ollum monnum j Sanda sokn meder gudz kuEDIU ok vare. funnom ver nu nest er ver hia yder varom at missæmia var millium sokna prest ydars ok ydar vm þen spærro væg sem ligger millium prestgardzens ok kirkiunne. endadom ver þett sua. at vm þeer vilir þen vææg hafua. þa skulu þeer han sôran gera meder prestenom meder paala. bar stein ok gamalt liim. huaro þeer vilir þett æi gera allir. þa vilium ver æingalæidis at þer verder æikin spærra æder skatuidha. þui at þett ma koma kirkiunne ok prestgardenom til nider faldz sem gudh firir biudhe. framleidis vitir at ver hafuum talat vider kirkiunne vmbodz men her, at þæir skullu vp byggia steinstopulin ællighi æit kluknohuuss meder storom stolpom. kunno þæir þett æi fram koma vtan meder almughans hiælp, þui bidium ver yder radhom ok biodhom. at þeer styrkir þeim þer til meder sôringh a treuidunna ok rydhir steinen wt af stopplinom ok leggir þen sigh sem til mwrgeringer er, en annen stein ok limæth fører wt j væghin sem iordhen er fallen framlæidis firir þui at blyyt skiægghs. þa er klukkunna ringiasz þer sem nu hangha þæær. budhum ver vmbodz monnum nider at sethia klukkunna til þess þæir geter þeim hænkt þer sem kirkiunne er skadhalaut. Vere gud meder yder allum, gerer vni þetta ok alt annet sem ydar kirkiu maa. at gaghnaæ væra. sua at gud hafue þer æro af, ok þeer sialfuer saala hiælp ok væraldzhæider. ællighi mughu þeer rædadzst ræfst af gudi. ok sua peningha laat j þeim sakar øyre sem oss bær af yder at sôkia þer firir. þetta bref var gort a Stokkom daghen nest efter Nikuloss-messo anno domini m^o. quatringsesimo primo vndir varo secreto. Ok af þui at fanytsamligha gefss retten wt. vm þen er æi sem honom fram fylgyr biodom ver þik vaar kiære son sire Æirike preste a Sondini. at þu less þetta bref firir þinom sokna monnum sua ofta sem vider þærf.

Bagpaa med senere Haand: En om sperrewegen offuer preste-garden oc kirke gerdh.

Biskop Eystein melder Almuen i *Thjødling*, at han er bleven saa forligt med de fleste af dem, at det af Billedmesteren istandsatte *vor Frues Billed* i deres Kirke skal løses med 1 Öre Penge af hver Bonde, som har deltaget i Kirkegaardens Bygning, og med 2 Örer Penge af de övrige, samt at Kirkegaarden skal være særdig inden Botolfsdag, alt under 6 Örers Bod til Bispen af hver forsømmelig. Tillige paalægges Almuen at sørge for Ansættelse af en *Klokker* ved Kirken.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

578.

7 Decbr. 1401.

Stokke.

Weer Øystein meder gudz naað biskup j Oslo. helsom ollum monnum j Þiodhlinghs sokn meder gudz kuEDIU ok vare. sakar þess at vare fru bilæth j ydrar sokna kirkiu er nider lakt neer bilæthames-tarenom sem þett skal bætra ok skal han hafua þer firir xxij (merker?) geter þett kirkián æingalæidis løyst meder sino jngiælda. þui wordhom ver sua ifwir æino meder sumlighum af yder. at þeer skulur hiælpá þui bilæte til lausner meder æin øyre peninga huar bonde. þæir sem gort hafua kirkiu gardhen, en þæir sem vgort hafua meder ij aura peninga ok hafua loket at midhfastu ok afhænt þorsteine a Valdby ok Arnæ a Hoslu meder vithorde soknaprestens. ok hafua allir gort ok fulkomat kirkiugarð ydarn at Botolfs uoku nu nest er kómer. sem ydar æin-skorader stæmfnodagher skal væra til kirkiugardzsens bygginger. En huar sem ei gefuer til biliatens laustner. sem fyr seghir. æder æi gerer kirkiugardhen. skal giælda oss sæx aura sækt. sem j kristnom-rette viderligger kirkiugardz niderfall. en þæir sem bilateno hiælpá skulu vera kuittir vm varn sakarøyre at þetta sinne. ok gerer þó kirkiu-gardhen sem fyr seghir. være gud meder yder allom saman ok skipir sua at ver þurfuum huarket sokia yder vm þett æder nokot annett. Fram-læidis radhom ver yder ok biodhom at þeer skipir sua at klukkare vere j kirkiunne sem vatn ok æld ma bæra prestenom. þui at þet geter han æi sialfuer gort. Gerer vm þetta ok alt anneth sem ydra kirkiu ma at gagne væra. sua at gud hafue þer æro af. ok þeer sialfuer saalahiælp ok væraldz hæider, ællighi mughu þeer rædazst ræfst af gudi ok sua penningha laat j þæim sakar øyre sem oss ber af yder at sokia þer firir. þetta bref war gort a Stokkom. daghen nest estir Nikuloss messo anno domini m^o. quatingentesimo primo vndir varo secreto. Ok af þui at fanythsamligha gefs retten wt. vm þen er æi sem honom fram fylghir. biodhom veer þik vaar kiære son sira Ski-ældulfue preste a Þiodlinghe at þu less þetta bref firir þinom sokna monnum swa ofta sem vider þærf.

Bagpaa fra lidt senere Tid: bref vm vgordan kirkiugard.

Skeldulf Thorfinnssön, Prest paa Thjödling, og Thord Gunnaldssön kundgjöre, at Signe Thorsteinsdatter skjænkede til Presten i Sandeherred Eirik Kolbjörnssön 2 Öresbol i Unneberg for sin og sin Husbondes Helge (Thorgautssöns) Sjæl, samt solgte ham andre 2 Öresbol i samme Gaard for Vox og Offer ved hendes Död, hvorimod han gav hende en ny Klædes Kjørtel og lovede en "brothuitul" (Borddug?) (jfr. No. 492. 583. 586. 587. 596.)
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv: Seglene mangle.

579.

13 Februar 1402.

Kaupanger.

Öllum monnum þeim sëm þetta bref sea ædher høyra sända Skeldulfuer þorfinzson prester aa þiödlingi ok þorder Gunnalsson quædiu guds ok sina kunnikt gerande at mit varom a Kaupangre j fyrnæmfdré sokn a manadaghen nest firir Valentini martiris a xiii aare rikis okkars vyrdaligs herræ herræ Eriks meder gudz naad Noregs konongs saghom ok høyrðum aa at Signi þorstæins dotter helt j hond sira Eriks Kolbiornasonar preste a Sandom ok afhende þer firir okker tuæggia aura boll j Vnnabærghi firir Hælgha husbonda siins saal ok sina j þeiræ sama jord sëm kirkian atte fyr j Sander. ok annen tuæggia aura bol sældi hon sira Eriki fyrnæmfdom en j sama jord j swa mata at sira Eriker þratnæmfdré skall halda Signi fyrnæmfdré vax ok offer j henna ytarsta tima ok þer meder lauk han henna æin nyghian klædes kiurtill ok þer meder lofuade han henna æin brothuitull, er þetta fyrnæmfst halft merka bol j þui Vnnabærghi er Hælghi ok Signi fyrnæmf budi vppa, lysti ok þratnæmf Signi at þaa hon kom till Vnnabærchs varo vlokner ix¹ kyyr j iærdauerdet a Vnnabærghi. ok till sannynnda sætto mit okor jncigli firir þetta bref er gort var aa aare ok dæghi sëm fyræghir.

(1) Maaske bör det læses: ij 0: 14.

Erling Jonssön, Sogneprest i Hjalmeland, kundgjör, at Jorund Arnessön gav Brödrene Haavard og Odd Botolffssöner deres rette Odelsgaard Rogn i Vangs Sogn paa Voss. (jfr. No. 251.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

580.

25 Marts 1402.

[Voss?]

Þéd kennez ek sera Ellingur Jonsson soknar prestor a Hialmalande með þesso mino opno brefue ad þar var ek hia ok høyrðhi a en Jorundur Arnason gaf þeim brödrunum Hafuardhi Botolffsyni ok Odde Botolffsyni þa jord sem æitir Rogn, sem ligur i Vanx kirkiu sokn a Vos til æuenlegra æignar. sagðhe han ad þad var þæira odals jord

var þá Jorundur Arnason heil at ollu sino samvitte þodh han være siukur at likamentum ok til sannendha her vm setti ek mit insigli firir þetta bref en giort var a Mari messo dag j langga fostu a xiii are rikis ni(n)s vyrdul(e)x hærra hærre Erikx medh guds nad Norekx Suia Dana konunx.

To Mænd kundgjøre, at *Thorstein Gunnasön*, Lensmand i Sandin (Sande) Sogn paa Vestfold, hørte 2 Mænds Prov om, hvor *Delet* var mellem Gaardene *Foss*, midtre og nordre *Leirheim*, samt hvad Ret *Foss* havde i *Leirheims Skov* og Havn for at holde *Foss-Broen* istand.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangler.

581.

8 Mai 1402.

FOSS BRO.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea æder høyra. sænder Gunleker Gudulfsson ok þorstein Finsson q. g. ok sina kunikt gerande at mit varom vidher Foos broo vider øistra ændan som ligger i Sandinne sokn þa er sire Hinze prester a Sandinne ok Glører þorgilsson lætho ganga dælis ganga mellom Foos ok midgarzs vældhe Leeyreen. gengo þa thwer skilrikir men er sua heita Rolfuer Sigmundasson ok Haluarder Biorsson or fyrnemdom braar ænda ok ofra asenom ok swa op mæder vægenom ok swa auster ifuer hædena efter þui sem dælis stenana liggia ok swa auster j wadzs rosena sem skil nördsta Leyrems welde ok fyrnempdt Fooss, ok ein steen ligger j nördsta Leyrems veldhe, ok sworo þer at boker eidh mæder fullum eidstafwm at þet wiste þeir firi gudhi saat at vara at þet er ræt dele mellom Foss ok midhgars welde Leyrem ok enkte a nördsta garden Leyrem j þeire kuisslene som vth renner or mæghin aanne huarke fiske æder kuær-nastødhe æder nakor annor wecl. vtan þet ligger alt til fyrnempdt midgarzs Leyrem ok aa Fooss vppe halda dælis garden or vpnempdom braar ænda ok j fyrnempdom sten sem ligger vider wadz rosena ok sua vp efter wadzs rosene j eino or som er hoggen j en kros. en nördsta Leirem aa at gerdha or fyrnempder or och swa j grindaledith som vægrin er mellom Leirems ok Fooss ok sua or grindaledhino ok vp til væghin som er mellom vp nempt Leyrem ok Eikebergs. Item hafdho fyrnempdh vitne þet j eidhe sinom at opnempt Foss aa firi brar gerdene hugh ok hamdn j Leyrems mark ok halfs manada beyte j Leyrems heemhagha. Thorsten Gunnasson lensmanin tok fyrnempdan vitnis burdh. ok vara þa flere landzs æghandhe at Fosse loklica firi kompe. Til sannindæ her vm settom mit okor jncigli firi thetta bref er gort var a manadagin næst efter krossmesso vm varin anno domini m^o cccc^o secundo.

Bagpaa med nyere Haand: breff mellom Ffoos bru oc med Lereim.

To Mænd bekræfte, at *Jon Eirikssön* og *Thurid Halsteinsdatter* havde solgt *Aasa Haavardsdatter* 3 Löbsbol i *Bolstad* mod 3 Kyrslag for hvert Bol. (jfr. No. 573.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

582.

24 Oktbr. 1402.

Finnen.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sia eddor høra sender Allinnor Bryniolfsson (ok) þorger Hauarddason q. g. ok sina mid vilium ydor kunnit gera ad þar varo mid j hia sam ok hørdom a fult handa band ok viddor gonggo ok so flytiande ad Jon Erix son ok þurid Halsteins doter kendost ad þau hauafdu selt Aso Hauarda dotor iii laupa bol j Bolstodom firi iii kyrslag kuart laufs bol frialst ok akæro laust firir kuerium manne en kome þar nokor akera a þa skilde fyrnemd hustru Asa Hauardar doter ok hennar *erfuingair ganga in astor j Straum j þat fim sem fyr nemdor Jon Erixson ok þurid Halsteins doter kona hans ate ok Juar fek af oft nemdon Jone firi fyrnemda jord j Bolstaudum kendest ok oft nemd hion Jon ok þurid ad þau hauafdu kuan¹ peneg heilan ok haluan sem j kaup þeira kom ok til sanenda her vm settu mid okor jnsigli fyri þetta bref en gort var a Finnini a tys dagen nest firi ii postola messo vm hausten anno domini *a m^o quadringentesimo secundo.

(¹) d. e. hvern.

To Mænd kundgjøre, at Presten i Sandherred Sira *Eirik Kolbjörnsson* for dem førte 2 Vidner om, at *Helge* paa *Unneberg* i sin yderste Time havde vedgaaet Halvningsslag med sin Hustru *Signe Thorsteinsdatter*, som han anbefalede til sine Sønner. (jfr. No. 579. 586. 587.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

583.

11 Novbr. 1402.

Sande.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder høyra sænda Hakon Amundason ok Arne Drængsson q. g. ok sina kunnikt gerandæ at mit varom j sæzstouonne a Sondum a Martæins messo dagh anno domini m^o. cccc^o. ij^o. sagom ok høyrdom a at hæidrligin man sira *Æirikar Kolbiornason* prester a Sondum læidi tuau skælligh vitni er sua æita Haluardar *Æiuindzson* ok *Suæin* vimper, ok a bok soro meder fulum æidzstaf. at þeir varo j hia þa er sira *Æirikar* æmbættade *Hælga* a *Vndiberge* ok han la j sin ytarsta tidh þa spurde sira *Æirikar* han en hælfnings sælagh war millum hans ok *Signi Þostæins* dottor æigin kono hans, en *Hælgi* suarade ok sagde ja ok badh syni sina at þeir skuldo gera vææl vider hona ok til sanynda her vm sættom mit okor jnsigli firir þetta bref er giort war dæigi ok are sëm fyr sægir.

Einar Endridssøn, Gulathings og Bergens Lagmand, *Thorstein Helgessøn* og *Olaf Thoressøn*, Raadmænd i Bergen, udstede Transskript af Brevet ovenfor No. 562.

Efter den tildels fortærede Original p. Perg. i norske Rigsarkiv.
3die Segl tilovers.

584.

26 Novbr. 1402.

Bergen.

Ollum monnum þæin sëm þetta bref se eder høyra senda Einar Eindridhason Gulþings ok Bergwina logman þorstein Helghason ok Olafuer þoresson radhmen j sama stadh. q. guds ok sina kunikt gerandi at mær sagom ok inuirduligha ifuerlasom vpit bref med heilum ok oskaddom insiglum so latande ord efter ordhæ sem her sighir. [Nu følger Brev No. 562.] Ok till sannenda her vm setto mær vaar insiglæ firir þetta transcriptum er gort var j Bergwin manadaghen nesta eftir Katrinamesso anno domini m^o. cd^o. secundo.

To Lagrettemænd i Setersdalen vidne, at *Eivind Roarssøn* solgte *Thorleif Nikulassøn* to Vand, *Drougan* og *Stoksvand*.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania.
Seglene bortskaarne.

585.

uden Dag 1402.

Hviteseid.

Ollum monnum them som thetta breff sia eder høra bekenes midz Byørnd Tiostolff son oc Bienne Tolleff son sworner lagretis men i Robøgieloghom meder tesso woro opne brefue thet midh sogom ja oc handar band at Øwend Roar son selde Tolleff Nikolas son ij wanthz som Drougan oc Stoks wathz hether meder fiske oc gomol lunnendom som ther til liger oc leghet hauer at fforno oc nyuio oc i fra fornemde Øwend Roar son oc alla hans erwingia oc atter wnder Tolleff Nikolos son oc hans erwingia til ewerdoliko egho oc alth afredes oc weder kedist Øwind i ty sama handar band haua vp boreth fysta peningha oc øwersta som i kop okerth kom som fornemde Øwend wel ad nøger oc skil var til yter mera sannighen ta hengiwim wij wor in sigle nedan for thetta bref som giorth war a Quites eidz anno domini med ii.

Halbjörn Björnssøn, Korsbroder i Oslo og Provst ved Lafranskirken i Tónsberg, og Lagmand *Jon Karlssøn* tildømme *Erik Kolbjörnssøn*, Prest paa Sande, fra *Arnfinn* og *Borgar Helgessønner* ¼ Markebol i *Unneberg*, hvoraf 2 Öresbol vare givne Sande Kirke i Testament og de 2 andre kjøbte. (jfr. No. 579. 583. 596. 617.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Sigillatorisk forenet med næste No.

586.

10 Marts 1403.

Tönsberg.

Ollom monnom þæini sëm þetta bref sea æder høra sända Halbiorn Biorsson koorsbroder j Oslo ok profaster at Lafranz kirkiu j Tunsberge ok Jon Karlsson lo(g)man j sama stadh q. g. ok sina kunnikt gerande at a laugurdagen nesta firir Gregorius messo anno domini m^o cccc^o iij^o komo a almenneliga stemno firir oker j nørðra lutanom j Jonsgarde j Tunsberge margom godom monnom hia vèrandom af æinni halfuo hæiderligin man sira Æiriker Kolbiornason prester a Sondom en af annare halfuo Anfinner ok Borgar Hælga synir ok kænduz þa at þa var þæira retter stemnodager vm halft merkr bool j Vnno bergi er ligger j Sanda sokn ok fadr þæira bioggi a, tede þa sira Æiriker bref undir godra manna jnsigli sua vatanda at þuiæggi aura bool var gefuet j testamentum til Sanda kirkiu prestenom til vidrlifuis en annat ij aura bool kœypti sira Æiriker firir sina peninga. af þui at fyrrnæmdir brøder hafdo æingin logligin mote suar þa dœmdom meer fyrrnæmpt kaup vœra gilt. æ til þes er annat finz sannare a þesso male. Ok til sanynda her vm sættom mit okor jnsigli firir þetta bref er giort war dægi ok are sëm fyr sægir.

Bagpaa med anden samtidig Haand: Dooms bref wm Vnnaberg profastens sira Halbions ok logmanz Joon Kaarlþ.

De Samme kundgjøre et af dem mæglet Forlig mellem de Samme angaaende Sira *Eiriks* Fordring paa 5 Aars Landskyld af 2 Öresbol i *Unneberg*, som Brødrene *Arnfinn* og *Borgar* lovede at betale med 10 Örer i *Landskylds-Öre* for hine 5 Aar og desuden 10 Hundreder (o: 1200) Sperrer. (jfr. No. 587. 596. 597. 617.)

Efter Orig. p. Perg. sammesteds, sigillat. forenet med foreg. No. m. fl.

587.

10 Marts 1403.

Tönsberg.

Ollom monnom þæim sëm þetta bref sea æder høyra sända Halbiorn Biorsson koorsbroder j Oslo ok profaster at Lafranz kirkiu j Tunsbergi ok Jon Karlsson logman j Tunsbergi q. g. ok sina kunikt geranda at a laugurdagen nesta firir Gregorius messo anno domini m^o cccc^o iij^o komo a almenneliga *stænno firir oker j nørðra lutanom j Jonsgarde i Tunsbergi, margom godom monnom hia vèrandom af æinni halfuo hæidrligin man sira Æiriker Kolbiornsson prester a Sondom en af annare halfuo Anfinner ok Borgar Hælgasynir ok kenduz þa at þa war þæira retter stemnudager, vm tuæggi aura boll j Vnnabergi sëm fader þæira biogge a ok sira Æiriker a kærde a San-

dakirkiu vægna ok þær hafdo hindrat ok æi landskyldh af loket j fim aar. af þui at fyrnendir brøder hafdo æigi logligh skilriki æder mote-kast vm þet ij aura bool. þa gerdo þær æina samsæt meder okro rade ok flære *ædra goda manna sëm a stemnune varo, j þen mata at þær leto vp meder ja ok handrbande firir sik ok sinom æruingium fyrnæmt ij aura bool frialst ok hæimholt, ok þer meder at luka .x. aura j landskyldar øyri þæim sëm sira Æiriker firir sæigir firir þau .v. ar. ok x. c. sperra sira Æirike ok lokner at Botolfsuako ok þer meder skulu þær vara satter vm fyrnemt maal ok huar þet ryfuer hafue rofuet sëm logmanz oskurdh ok godra manna dom. Ok til sanynda her vm sættom mit okor jnsigli firir þetta bref er giort var dæigi ok are sëm fyr sæigir.

Bagpaa med anden samtidig Haand: En vm Unnaberg domer profas-tens ok logmanzsens.

Biskop *Eystein* af Oslo overdrager hæderlig og velbaaren Frue *Adalis*, Hr. *Thorald Sigurdssøns* Enke, *Hjalmsenge* under *Viksgaarden* i *Thjöldling*, som Hr. *Thorald* i nogle Aar havde brugt, mod at hun til Høsten eller næste Vinter for Provsten beviser sin Ret til disse Enge eller atter afstaar dem til *Thjöldlings Kirke*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

588.

15 Juni 1403.

Teigar.

Wer Øystein meder gudz naad biskuper j Oslo kennoms meder þesso vaaro opno brefue at wer hafuum heiderlighe fru ok vælborne kuinno fru *Adaliz* sëm herre þoralder *Sigurdzson* atte fordom. gud hans saall hafui. laatet nu arlængis ængiar þær sëm *Hialms* ængiar kallatz swa marghar sëm herra þoralder fylgdi j nokor aar ok liggia till *Vikagardha* j þiodalyngs sokn a *Væstfold* ok þiodhalyngs kirkia aa nu swa at hon æder hænner landbolar sëm hon þeim skipat hefuer fylghi ok nyti sik þær ængiar frialslægha nw arlængis sëm fyr sæghir. en j haust æder j væter nu nest kómer þa te fyrnæmd fru *Adaliz* firir profaste vaarom huat reet hon hefuer till þæira ængia æder huesso þær fra þiodalyngs kirkiu komo. Ok ef þet finz þa at þær ængiar hafua logligha fra kirkiunne komet þa fylgi herra þoraldz arfuar þeim æingiom æuæligha her vt af. en ef enkti prof finz at þær æingiar hafua logligha komet fra kirkiunne þa hafue kirkian sinar ængiar frialsligha after vtan nokot hinder æder mote mæle fru *Adalidz* æder herra þoraldz arfua. þetta bref var gort j *Teighum* jn crastino corporis Christi anno domini m^o. cccc^o. tercio nostro sub secreto presentibus apposito in pendentii.

Tre Mænd kundgjøre, at *Magnus Erlingsson* intet havde at indvende mod det Domsbrev, hvorved *Husaviks Gods* (paa Sandö blandt Færøerne) blev ham fradømt, samt erklærede, at *Thronð Dagfinnsson* intet havde for sømt som hans Ombudsmand. (jfr. No. 590—592. 605.)

Efter en Vidisse nedenfor No. 611.

589. 22 August 1403. Thorshavn [Færø].

Ollum monnum þeim sem þetta bref se ædr heyra senda Ketill Kristiansson Andres Sumarlida son Ari Albrikson q. g. ok sina kunnigt giorandi at þar woru mer j hia ok hæyrðum a at þa er domr var wpp sagdr vm Husa viks gods ok þat war af dæmt Magnusi Erlings-syni eflir þui sæin doms bref þar vm giordt waltar þa spurdi þronðr Dagfinnson adr nefndan Magnus en han hafdi nokuat mæira prof edr wisti von a en adur nefndr Magnus sagdist ekki meira prof til hafua ok ei vita en fyr nefndr þronðr spurdi opt nefndan Magnus en han sa nokuæria sina forseman j þi vmbodi sem han hafdi af Erlend Philipussyni ok Magnus Erlingssyni en nefndr Magnus huast hana einga wita ok gaf oppt nefndum þronð allunghis huitan ok *lidugugan vm fyr sakt wmbod bodi af sinum wegnat ok Erlends helldr gaf han oppt nefndum þronð alla þa tiltolu ok akeru sem a fyr sagdu Husauiks godsí kunne werda hanum ok hans erfuingium fyr sina at mædi ok goduili er han þottist af hanum finna ollu til tiknu en eingu wnda skilldu ok til sannenda her vm settu mer fyr nefndir men war insigli med Magnus jnsigli fyr þetta bref er giordt var j þorshavn myduiku daghin nesta fyr *Bartoltola meij anno domini m^o cd^o tersio.

Sigurd Birgersson og Dagfinn Nikulasson kundgjøre Ingerid Eivindsdatters Prov om Arnbjörn Gudleikssöns Hustrucs *Gudrun Sigurdsdatters* Gods, hvoriblandt hele *Fingaarden*, der bestod af 15 Huse og 68 Stuer, en Del af *Bratten* (begge i Bergen), 3 Gaarde paa *Rossalandsstrand* (Ladufall, Myre og Leite), 10 Löber i Ryfylke, og 46 Skillings aarlig Landskyld af *Hjaltland*, foruden meget opregnet Lösöre. (jfr. No. 589. 591. 592.)

Efter Vidisse nedenfor No. 611.

590. 7 Septbr. 1403. Vidareid.

Allum monnum þeim sem þetta bref sæa edur heyra senda Siughurdr Birgisson Dagfinnr Nikulasson q. g. ok sina kunnigt gerandi at þar vorum mett j hia ok heyrdum a at Ingihrid Eyuindardottir herfinde fyrst ok suor sidan fullann bokar eid ad hon visti ad Gudrun Siuhgurdar dotter j Fingardinum kona Anbiornar Gudleiksson j Husa vik atti þessa peningha j gard adr nefnds Arnbiarnar. war þat fyrst allur

Fingardurin ok woru þar j fimtan hus ok segstighi ok atta stofur j gardinum ok *toa luti j Brattinum ok þat vissi hon ei (huorsu) morg hus þar voru j ok þria garda a Hrossa lands strond ok het ein Laudu fall annar a Myri en þridi hett Leiti ok tiu laupa bol j Ryghia fylki en so mykit j Hiatlande ad segs skillingar ok xl hrentadi leigan a huerium tolf manadum ok segs seingur med dunhegendum ok godr teflingr vm ok bædina þar til med gasa fidri ok god typpings vær vm alla ok eit diagsn metid fyr trëttan aura ok talna band med silfur ok þriu fingr gull ok skiallda bunnadr ok tuau silfur ker ok eitt stetta ker med silfur þrier motlar med skinum ok kyrtlaner þar til ok syrkot ok tueir husbunadir annar til stofunar en anar til siofuar loptsens med venum reffum ok glitadam vndir tiolldum ok sotdryptum sprangadam ketil er tok sægs tunnr ok þar til oll ol gogn sidan fyrir vtan kannur ok diska ok potta ok onnur elld gogn er hon mintist ei huorsu morg voru ok stora silfur sylgiu ok þa er hon hafdi svorit her at fullan bokar eid þa sagdist hon vitha at fyrnefnd Gudrun t sparlak med silki rautt ok grænt ok ad hon heyrði sakt ad opp nefnd Gudrun athi x laupa bol j Sogni en ey sagdist nefnd Ingirid tora þat sueria ad hon vissi þat ok til sanenda her vm settum vit okkur insigli fyr þetta bref er gortt var a Vidareide Ma[rii messu] aftan en sidara anno domini m^o cd^o tersio.

Jon Einarsson Prest og Jon Nikulasson kundgjöre Arnora Arnbjörnsdatters edelige Vidnesbyrd om Gudrun Sigurdsdatters Gods, hvoriblandt hele Fingarden, halve Bratten (paa Bryggen i Bergen) og forskjellige kostbare Klædningsstykker og Sölv, samt Landskyld af Iljaltland. (jfr. No. 589 ff.)

Efter Vidisse nedenfor No. 611.

591.

7 Oktbr. 1403.

Husum [Færø].

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea ædr heyra senda Ion Einarsson prestr Jon Nikulasson q. g. ok sina kunnigt gerandi at þar vorum vit j hia ok heyrdum a at Arnora Anbiarnar dottir hermdi fyrst ok suor sidan at fullan bokar eid at Gudrun Siughurdar dottir sem Arnbiorn Gudleiksson atti til ektar konu atti allan Fingardin ok halfuan Bratin ok diagsn metid fyr þrettan aura æda fiurtan ok skiallda bunadr so mykill ad kyrtillin war allur buin ofuan til linda stad frame fyrir ok tuert vm kyrtilin nidri vm lendænar ok stora silfursylgiu ok talna band med silfur ok kurel ok vndir litil sylgia med silfur forgylldt eda gull ok eitt fingur gull oc ij sylfur skalir ok var hon ei vis j anare huort hon ati en ei h(e)yrði hon anat ok *toa motla ok kyrtlana þar til med

spenslum ok voru annur stokka spensl ok sparlak med silki rautt ok græntt ok glisingha suo margha at hon bar eingin skaut annur vttan friadagha strik skaut en ei mathi hon muna (huorsu) marghir waro medan hon var med henne ok fim bedi æda segx ok hægending þar til med typings wer ok tæflings ok eina orkk werinsada sidan munlaugar ok vaskalar tuifot ok adra diska kannur ok potta ok katla ok olgogn so ad hon vissi ei huorsu martt er var vttan hon var birgh at þessu ollu ok toa husbunadæ med reflum ok undir tiolldum glitadum ok sotdryftum¹ sprangadum ok at hon bar upp land skulld af Hiatlandi ok hon athi hana en ei mintist hon (huorsu) morg pund ennsk þat var er henni hrentadi a hueriu ari j fyr nefnda lanndskulld ok til sanenda her vin settvm vit okkur insigli fyr þetta bref er gortt var at Husum sunnu daghin nestan fyr Dionisius messu anno domini m^o cd^o iii^o ok at þessa alla fyr saghda peningha atti oppt nefnd Gudrun j gard adr nefnds Anbiarnar bonda sins.

(¹) Eller: setdryftum.

Brynjulf Thorbergsson, Prest i Sandö (blandt Færøerne), Jon Olafsson og Svein Magnussøn, Lagrettemænd sammesteds, vidne, at Arnbjörn Gudleiksson eiede Husavík og underliggende Gaarde i Dal, Skalavik, Skarfanes og Sande, sant at hans ægte Søn Sigurd arvede Godset efter ham, hvilket ved Sigurds Død tilfaldt dennes Søster, og efter hende Moderen, Sigurd Hjalts Datter Gudrun. (jfr. No. 589 ff.)

Efter Vidisse nedenfor No. 611.

592.

22 Marts 1404.

Vidareid.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edur heyra senda Bryniolfur Þorbergsson præstur j Sandey Jon Olafsson Svein Magnussøn logrettu mann j fyrnefndri Sandey q. g. ok sina kunnigt gerandi at þat er os witurligt ad Arnbiorn Gudleiksson sem athi Gudrunu dottur Siurda hialtt j Fingardinum til eghtar konu han athæ Husa wik ok Dal so mykit sëm til Husa vik la ok j Skala wik ok j Skarfua nesi ok Sannde so mykit sem vndir Husa vik hefuir legid ok ad adur nefndr Annbiorn atti skilgiti son ok dottur med fyr nefndri Gudrunu ok het Siughurdr ok han erfdi fyr nefndan Arnbiorn fedr sinn ok þa erfdi systir skilgettin adur nefndan Siurd brodur sin ok þa bleif hon deydh ok þa var oppt nefnd Gudrun nest arfui estir skilgetna dottur sina ok ei vitum vær anad sanare fyr gudi her vm ok til sanenda her vm settum ver var insigli fyr þetta bref er giort var a Vidareide laugar dagin nestan estir Benediktus messu sundan anno domini m^o cccc^o quatuor.

Eystein Biskop i Oslo tilskriver *Almuen i Sande Sogn* (Sandherred, Vestfold), at Trætten mellem Sognepresten Sira *Eirik* og Almuen er ham meget imod, og at han ved næste Visitats vil faa den endt. Imidlertid skal Ingen øve Vold mod Prestegaardens Gjørder eller Grinder, saalænge Presten holder Veien aaben for Almuen til Kirken og Stranden. (jfr. No. 577. 595.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Bispens Segl er frarevet; men paa Baggiden er Levning af Skeldulf Prests paatrykte Segl.

593.

20 Juni 1404.

Teigar.

Veer *Eysteinn* meder gudz naad biskuper j Oslo. hælsom yder sokna mannom allom j Sanda sokn meder gudz kuædiu ok vaare blæzan. fire oss er komet at missæmia er millom sokna prest ydharn sira *Eriks* ok yder vpuaxen huat oss læit er af hiarta ok maattom weer þær got raad aa læggia þa vildum weer þet gerna gera. ok vilium weer at ydhar sokna prester gøre yder ængin vræt. æi moghum weer ok þola. at þeer gører honom nokon vræt æder vliika. þui biodhum weer at all stykki a prestgardzens væghna. stande swa sëm nw ero þau standande till þes er gud gefuer at weer komum þær visiterande æder þes ærændes. at ænda þetta maal. ok þui firebiodum weer nokrom manne a þui presthole vphogga gardha æder grinder moot prestens vilia æder ifuer hans ængiar æder akra fara mædhan han bydher sik till væghn vppi halda swa at allom se ført at fara till kirkiu æder strandar. æder adra sina færder swa vidha sëm honom ber meder loghum þet gera ok fornum siduana. En huar sëm nokot vlogligha gører vp a prestholet þa ma han vænta sik fire ban ok gudz vræidhi. swa framligha sëm kirkiu rættin viisar. En af þui at fanytzsamligha gefs reetten vt ef þen er æi sëm honom framfølgher biodum weer þik vaar kære son sira *Skældulfuer* prester a þiodling at læsa þetta vaart bref j Sanda kirkiu a *Jons* voku dagh er nest kømer. ok till sanninder at swa er gort skrifua þet a ryg brefsens ok sæt meder vaaro secreto þit insigli fire þetta bref er gort var j *Teighum* a fredaghen nest efter *Botolfs* voku dagh anno domini m^o. cccc. quarto.

Bagpaa: Las ek *Skældulfuer þorfinzson* prester aa þiodlinge þetta mins herra biscupsens bref j Sanda kirkiu a *Jons* woku dagh ok till sanynda at ek swa gerde scrifuade ek þetta a rygh brefsens ok setti ek mit jncigli fire.

To Mænd kundgjøre, at *Rolf* og *Amund Greipssønner* skiftede deres Fædre-
negods imellem sig, saa at Amund fik övre *Skerfheim*, *Haugan*, *Flaatten*,
Rofa, *Nordby*, *Glænne*, *Veseterud*, *Hjargunes* og nogle Fossesfeld ved
Skerfheim, og Rolf: söndre *Skerfheim*, *Karlsruud*, söndre *Haavardsthoeit*
og nogle Fossesfeld, alt i Lagerdal og Sandsverv.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Af de 2 Segl er 1ste itu.

594.

28 Juni 1404.

Skerfheim.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder hæira sända þorbiorn Olwærsson ok þorleifuer þorgeirsson q. g. ok sina kunnikt giörendæ at mit warom a Skærfwæim a æfsta gardenom j Hems sokn j Laghardal a Vestfold a almenneligre bygdha stemfno a Pæters waku aftan a xv are rikis okkors wyrdulegs herra herra Eiriks meder guds nadh Noregs konongs ok marghom godhom monnom hiaværandom sam ok hæirdom a at þeir heldo handom samman Rolfwær ok Amunder Græipssynir meder þui skilorde at þeir skifto jordom siin j millum. lout þa adernefder Amunder Græipsson j sin lut þæssar jardir er sua æita j Hems sokn Skærfæim æfsta gardhin ok Houghana sua mykit sëm fadir þæira ate fim aura boll j Flattinne jtem j Rofvo sua mykit sëm fadir þæira atte jtem ij Nordby synstu ii garda jtem alt Glæinnu i Tuftha ssokn j Sandzwerf jtem half marka boll j Væsættorudhe jtem half marka boll j Hiærgahunæsse j Æftalæithe sokn jtem sua mangha forsa sëm fadir þæira atte j Skærfæima aa firir ofvan þioduegs wadhit som liggar nest firir vtan¹ Kals rudh skal ok oftnemfder Amunder miolno bygia ok hws at sættia a hwart land honom þikkir bættar falla dæmmo dam friælsan at bygia a bædhe land ok væghin frelsan ok heimhollan bædhe till ok fra. Skyl ædamærkin þæira j millun fyrnemfda brodra or Skitna hæil ok vp æftir bækkinom j Flattar gardhin fra Flatar eighonne ok oustar meder Skærfæima gattom j sællit. jtem laut oftnemfder Rolfwer *j Græipson þæssar jarder er sua æita j Hæms sokn ii Skærfæima garda syndsto jtem halft Kalsrudh ok Hawardzþuæit j syndra gardenom sua mykit sëm þæira fader atte jtem sua manga forssa sëm Rolfuer lout æftir fadir þæira atte firir vtan Kalsrudhs wadh j fyrnemfde aa. jtem æiga bader jamfult hogh ok hamn till markar okænduzt² oftnefder bræder Rolfwer Græipson ok Amunder Græipson meder ja ok handarbande at sua war þæira skipti till æwærdeligha eigho. ok till sannynda her vm sættum mit okkor inscigli firir þetta bref er gort war a dæghe sëm fyr sægir.

(¹) Synes rettet fra: uidan. — (²) o: ok kænduzt.

Biskop *Egstein* af Oslo afgjør som valgt Dommer den lange Trætte mellem Presten *Erik Kolbjörnsson* paa Sande og en Del af Almuen angaaende *Veien* vest fra Kirken og til *Verviks-* eller *Bugaards-Broen* saaledes, at *Veien* skal være saaben Sommer og Vinter, dog ei for Tømmerkjørsel, som skal foregaa ad den dybe *Vei* vest om Kirken til *Strauden*. Presten skal holde *Veien* med Grunder, men Bønderne i *Verviks-Grønden* og andre, som befare *Veien*, hjælpe til at holde den i Stand. (jfr. No. 577. 593.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

595.

21 August 1404.

Sande.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder høyra sændir Øystein meder gudz naad biskuper j Oslo q. g. ok sina. kunnikt gerande at a þorsdaghen nest eftir Mari messo fyrre. anno domini m^o. cd^o. quarto ok a xvda. aare rikis vars vyrdelighs herra herra Eriks meder gudz naad Noreghs konongs vaarom wer a Sandom prestgardenom j Skaun a Væstfold ok hældum almenneligha stæfnu vm missæmiu þa sëm a var komen millum sokna prestens þer þa, vars kæra sonar sira Eriks Kolbiornssonar ok imisa bonda af Væruika græn, þer ner prestboleno vm æin vægh væster fra kirkiunne till Væruika sëm Bugardhen kallaz nw. Væghenom skodhadom ordhum vithnænna høyrðhum sëm þottoz af vita huesso firir storan mandaudhan ok efter var vm þen vægh. j tima sira Olafs. sira Borghars. sira Aslaks. sira þoraldz ok sira þrondz. fordhum presta a adernæmfðum Sandum. lagdu þeir aller. vndir oss. bædhe sira Eiriker a sinna kirkiu væghna. ok bønder a sina væghna. namleggha meder handerbande. Hakon Ogmundason. Arne Drængsson. Borghar Ulfsson ok Aswalder Oghmundason. fleirom bondum a siandum ok samþykkianda. at alt þet wer gerdum þeira j millum nw her vm. skuldu þeir allir halda ok hafua vm alder ok æuæ hædhan af. Gordhum wer þa swa meder godra manna raadhe sëm j hia oss vaaro ok sidharmæir næmfnaz j breffueno, fyrst at alt þet sëm þeira millum hafde faret ordz æder værks til þæssa dags. swa mykit sëm rörde fyrnæmfda missæmiu vm adernæmfðan vægh ok þau ord sëm þer vt af komo skal vera saat ok niderlagt sëm þet aldri hafde verit talat. Sidhan sagdum wer at þæn vægher fra Veruika bru. sëm nw kallaz Bugardz brun. ok auster till kirkiunna skal hædhan af vera frialz at fara af Veruika græn meder likum ridha. ganga ok . . . ¹ swa væl vm somar sëm vm væter. swa þo at þeir fari þet sëm væghren er vpkastadher af aldre. ok syniz en opinbarligha. en ængulæidiz vt j æng prestens ok æi nider af þæim vægh till strandar. nema huer sëm þet gerer vili swara lagum firir ok þet sem logbook vtuisar. Ok logfestom wer nw prests æghn alla kring vm garden ofualigha [fra s . . .

engn² ok nidaligha [i stranden² ok serligha kring vm þen vægh, firir-
biodande huerium manne anners fara ifuer prestens æighn en nw er
saght. Presten a Sandum huer efter annan haldi þer vppi grindum
swa marghum sëm honom þarfuaz a þæim vægh. en bønder af þeire
græn hialpi prestenom þa han þæim bider vinligha. rydia þen vægh
ok fëran gera, ok þet sama þeire fleiri sëm þan vægh fara vilia. En
sperror æder skatuidhu ifuer þen vægh fëra firirbiodum wer allungis
huerium manne. Framleidiz raadum wer ok tillæggium a gudz væghna
ok kirkiunna at aller bønder vtan sokner ok innan sëm fara æder
fara lata meder sperrum ok skatuidu þen diupa væghen væstan at
kirkiunne nider til strandar, hialpe til. þa prester a Sandum þæim til-
seggher meder kærleika ok goduilia at þeir hogge þær j riis ok kaste
jord ifuer sëm vittrasta monnum synez. skynsamlighasta ok raadelig-
hasta vera ælliger er vaade at kirkian tæker storan skadha þer af i
bradhan tima bødhe j sinum mur ok swa kirkiu gardzsens murenom.
Ok till saninda at swa var laght ok [fra]mfaret sætto meder vaaro
secreto sin incigli vaar vin Guttormer Rolfsson. vaare kæro synir sira
[Halbiorn] Biornsson profaster at Laurens kirkiu j Tunsbergi Nicholas
þorbiorsson korsbröder vaarer j Oslo raadman j Tuns-
bergi sira Hakon prester j Nioterøy ok sira Skældulfuer þorfinsson
prester a þiodalyngi firir þetta bref er gort var a dægghi ok aare sëm
fyr seggher.

Bagpaa med samme Haand: bref vm væghen væster ifuir gærdhit
fra Sanda kirkiu ok till Bugardz brunna; samt med en anden noget sildigere:
ok then væg sem bøndherne a ouan aat rodhene som haua lact nidher
juir vestra Braka oc swa nidher juir kirkio gærdhe med masth ok sperro
oc ridha then vægh for biudhum meir jdher at fara lokfestum ver
vndher logbokkena.

(¹) aabent Rum i Brevet. — (²) Tilskrevet med meget yngre Haand.

Halbjörn Björnsson, Korsbröder i Oslo og Provst ved Lafrankirken i Töns-
berg, samt 6 Mænd kundgjøre et Forlig mellem *Erik Kolbjörnsson*, Prest
i Sandherred, og *Arnfinn Helgesson* paa egne og sin Broders *Borgars*
Vegue, hvorefter Erik skulde have 2 Öresbol i *Unneberg* mod 2 Kjør
eller 2 Kjörs Værd. (jfr. No. 579.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forenet med No. 586.
587. 597 og 617. Seglene i Behold.

596.

15 Novbr. 1404.

Sande.

Ollom monnom þæim sëm þetta bref sea ædher høyra senda
Halbiorn Biornsson koorsbröder j Oslo ok profaster at Lafranz kirkiu

j Tunsbærghi Hakon Amundason Arne Drængsson Borghar Wlfsson Arne Þorbiornason Þorder Gunnalzson ok Ræider Ifuersson q. g. ok sina kunnikt gerande at meer vaarom a Sandom a laurdaghen næst æfter Martæins messo a xvi aare rikis vaars vyrdaligs herræ herræ Eriks meder gudz naadh Noregs konongs varom meer þaa saman kallader at gera sææt ok sæmiu vm þæt sæm faret hafde mellom sira Eriks Kolbiornasonar af æinni halfu en af annera halfu Anfinner Hælg-hason a sina vægna ok Borghare broder siins vægna. kiærde þaa sira Eriker fyrnæmfder vppa Anfin ok a Borghar brodor hans at þær hafdo æi haldet þæn oorskurd sæm profasten ok logmannen hafde gort ok aa lagh(t) vm jordena Vnnabærgh. æfter þui sæm bref þær vm gord vatta ok þær hafdo sætit fim aar a jordena ok vloklet landskyldena ok Anfinner kændizst þær firir oss at sua var æfter þæt sæm oorskurdin war ifuir gengin. En brefuonom skodadom ok ifuir læsnom a bade halfum giordom meer þaa æin satmala þæira mellom meder bæggiazst þæira samþykt. swa at sira Eriker skuldi æigha þæt ij aura bol sæm fyrnæmfder broder hafdo aat j Vnnabærghi ok sira Eiriker skuldi læggia Anfinni ok Borghare ii kyyr ædher kørvyrdi æfter j moote. Ok æfter þæt þaa afhendi Anfinner sira Erike þau jordæ bref sæm han hafde firir jordena Vnnabærghi ok mintuzst huar vider anners mun ok þær meder varo þær satter ok aalsatter vm alt þæt þæira mellom hafde faret till þessa dags. En huar sæm þetta ryfuer ædher rofsmen till fær hæfue rofuet sæm xii manna doom ok logmanz oorskurd. Ok till sannynda settom meer wor jncigli firir þetta bref er gort var a are ok dæghi sæm fyrsægir.

Bagpaa med anden samtidig Haand: bref vm sæmiu mellom sira Erikz ok Anfinz ok Borgar vm Vnnaberg.

Tre Mænd kundgjøre, at *Borgar Helgesson* samtykkede det Forlig, som hans Broder *Arnfinn* havde indgaaet med *Erik Kolbjörnsson* Prest paa Sande, samt æstergav denne den ene Koes Værd (kyrvyrði), som han var ham skyldig.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillat. forbundet med No. 586. 587. 596 og 617. 3die Segl mangler.

597.

2 Februar 1405.

Sande.

Ollum monnum þeim sæm þetta bref sea ædher høyra sænda Hakon Amundason Arne Drængsson ok Borghar Wlfsson quædiu gudz ok sina kunnikt gerande at a kynduls messo dagh a xvi aare rikis vaars vyrdaligs herræ. herræ Eriks meder gudz naadh Noregs konongs saom

ok hœyrdum aa at Borghar Hælghæson samþykkti meder ja ok handerbande þaa sæmiu sëm Anfinner broder hans hafde gort meder sira Eriki, æfter þui sëm þetta bref vatter sëm þetta vart bref er j fæst, ok j sama handerbande gaf Borghar fyrnæmder sira *Erika kuittan ok lidughan wm þet kœrvyrði sëm han var honom skyldugher æfter sæmiunæ j iærdauærdet. Ok till sannynnda setto meer wor jncigli firir þetta bref er gort var aa are ok dægghi sëm fyr sægir j Sanda kirkiu.

Bagpaa: bref vm sama samþykt. (jfr. foreg. No.)

Halbjörn Björnsson, Kannik i Oslo og Provst ved Laurentii Kirke i Tönsberg, og *Jon Karlsson* Lagmand der, tildömme *Erik Kolbjörnsson*, Prest i Sande, 2 Markebol i söndre Strand, som *Halvard Thorgeirsson* havde solgt ham, men givet til *Olafsklostret* i Tönsberg, hvis Abbed *Olaf Salmundsson* derfor gjorde Paastand paa Gaarden. (jfr. No. 599 ff.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sammenheftet med No. 599 og 601. Brudstykker af Lagmandens Segl tilovers.

598.

8 April 1405.

Tönsberg.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder hœyra. sænda Halbjörn Björnsson korsbroder j Oslo ok profaster at Lafrenskirkiu i Tunsberghi ok Jon Karlsson lœghman j Tunsberghi q. g. ok sina kunnikt gerande at a odensdaghen nest firir palmsunno dagh anno domini m^o. cd^o. quinto ok a xvj. aare rikis okars vyrdhelighs herra herra Eriks med gudz nadh. Noregs. Swia ok Dana konongs komo a stæmfnu firir oker j Tunsberghi af æinni halfuu heiderlighen man herra Olafer Salmundason med gudz nadh. abbote j Olafs klaustri j Tunsberghi. en af annare halfuu sira Eriker Kolbiornason prester a Sandom. Leidde þa sira Eriker fyrnemder ij manna vitni er swa æita Peter Haneson ok Gudleiker Gudleiksson er a bok sworo at sira Eriker fyrnemder hafde stæmfst Haluarde Þorgeirssyni vm þet jardher kaup. er þeir hafdo viderkœyptz. sira Eriker ok Haluarder fyrnemdir sëm er vm twæggia marka booll j sydra Strond er ligger j Sanda sokn a Væzstfold. En herra abbote Olafer fyrnemdir sagdez þer vera a Haluardz fyrnæmdz væghna ok sagde at adernæmder Haluarder hafde gefuet adernæmda jord vnder Olafs klauster adernæmfst. Teedho þeir oker þa bref af bæggia halfuonne. Ok bæggiaz þæira bresuum jfuerlæsnom ok efter þui sëm vaar herra biskupen hafde þeim dagh þiit sæt a fyrnæmdan dagh. þa. *fannomss mit firir logh ok rect at sira Eriker fyrnemder aa at fylghia sino kaupi adernæmfdo twæggia marka booli

efter þui sëm hans bref ludhir ok till sanninder her vm sættom mit okor incigli firir þetta bref er gort var a dægghi ok aare sæm fyr segher.

Bagpaa samtidigt: Vm þen dagh sëm biskupen setti herra abotenum Olafue ok sira Eriki firir profasten ok logmannen.

Bref vm Strondh sydra j Sanda hærade ij marka bool.

Halbjörn Björnsson, Provst, og *Jon Karlsson* Lagmand, erklære, at Abbed *Olaf Salmundsson* ikke paa det almindelige Stævne i Tönsberg kunde føre flere Vidner mod Presten *Erik Kolbjörnsson* angaaende Gaarden *Strand*, men kun oplyste, at denne skyldte 2 Halvstykker Klæde paa Handelen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle. Brevet er sammenheftet med og skrevet med samme Haand som No. 598 og 601.

599.

16 Juni 1405.

Tönsberg.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder høyra sænda Halbjörn Björnsson korsbroder j Oslo ok profaster j Tunsberge ok Jon Karlsson logman j sama stadh q. g. ok sina kunnikt gerande a at Botolfuako æftan a xvj are rikis okars wyrduliks herra herra Eriks med gudz nadh Noreks Dana ok Guta konongs. komo a almenneliga stemno firir okar. herra Endrid Erlendzson ok margom adrom godom mannom hia værandom j nördra lutanom j Jons garde j Tunsbergi af æinni halfuo herra Olauer Salmundason med gudz nadh aboter j Olafs klaustre en af annare halfuo sira Eirika Kolbjörnason prester a Sondoin. æfter þære stenno sëm þeim war badom sæt after firir logen vm þet prof sëm herra abote ventade sik vm ij marka bool j Strond. Tede herra abote þer æinti prof frammare en fyr hafde han tet firir lagom. vtan ij halfstykki klædez sëm sira Eriker var skylduger j jardaruerd firir fyrneft ij marka bool j Strondh. tok herra abote til sin þer þa a stemnonne. Ok til sanynda her vm sættom mit okor jnsigli firir þetta bref er giort war dæigi ok are sëm fyr sægir.

Bagpaa: bref vm þet sama.

Olaf (Salmundsson), Abbed i *Olafsklostret* i Tönsberg, stadfæster *Halvard Thorgeirsson*s Salg til *Erik Kolbjörnsson*, Prest i Sande, af 2 Markebol i *Strand*, som tilhørte Klostret, da Halvard og hans Kone havde givet sig med alt deres Gods ind i samme. (jfr. No. 601.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Alle 3 Segl mangle.

600.

16 Juni 1405.

Tönsberg.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder høyra sændir Olauer med gudz nadh abote j Olafsklaustre j Tunsbergi q. g. ok sina

kunnikt gerande at ek hæfuir samþykkt med þesso mino opno brefue a Olafsklausters vægna þet jardarþauk þæm sira Æirika Kolbiornason prester a Sondum hafde kœypt af Haluarde Þorgæirssyni ij marka bool j sydra Strandh er ligger j Sanda sokn a Væstfoldh æfter þui sæm jngifta bref vattar at Haluader ok hans kona gafuo sik jn j sancte Olafsklauster med allu þui sem þau atto bæde j lauso ok fasto. serdæillis kenniz ek ok at ek hafuer vþboret af fyrnæmdom sira Æirike ij half stykki klædes sæm æfter stodo af jardar verdino ok ofuan a þet gaf han mik ok afhende a klaustrens vægna .j. half stykki j ifuir giof firir fyrnæmda jordh. Ok til sanynda her vm sætto þesser goder men er sua æita ok ner waro fyrnemdo giærðh ok samþykkt sira Halbiorn Biornsson profaster j Tunsbergi. sira Hakon Gudþormssôn prester j Nioterøy sin insigli med mino firir þetta bref er giort war j Raudenom j Tunsbergi a Botolf vaku æftan anno domini m^o cccc^o v^o ok a xvj are rikis wars wurduliks herra herra Eriks med gudz nadh Noreks Dana ok Guta konongs.

Abbed *Olaf Salmundssôn* anerkjender Halvard Thorgeirssôns Salg af Gaarden *Strand* til Presten *Erik Kolbjörnssôn* i Sande, og erholder de tilbagestaaende 2 Halvstykker Klæde samt endnu et Halvstykke i Tilgift for Gaarden.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle. Brevet er sammenheftet med No. 598 og 599.

601.

16 Juni 1405.

Tönsberg.

Ollom monnom þæim sæm þetta bref sea æder høyra sænda Halbiorn Biornsson koorsbroder j Oslo ok profaster j Tunsbergj ok Hakon Gudþormusson prester j Nioterøy q. g. ok sina kunnikt gerande at mit varom j Raudenom j Tunsbergi a Botolfs vaku æftan anno domini m^o cccc^o v^o ok a xvj are rikis okars wurduliks herra herra Eriks med gudz nadh Noreks Dana ok Guta konongs sagom ok høyrdom a at þær heldo hondom saman af æinni halfuo hæiderligin man herra Olauer med gudz nadh aboter j Olafs klaust(r)i j Tunsbergi, en af annare halfuo ærligin man sira Erikar prester a Sandom. med þui skilørde at herra abote samþykke med ja ok handarbande þet jardarþauk sæm Haluader Þorgæirsson hafde giort med sira Erike Kolbiornasyni vm jordena alla sydra Strandh er ligger j Sanda sokn aa Vestfoldh æfter þui sæm bref þer vm giort *varter, at Haluader ok hans kona hafdo sik jn gefuet j sancte Olafs klauster med allu þui sæm

þau ato bade j la(u)so ok fastu. æfter þet lauk sira Æiriker herra abot-
anom ij half stykki klædes sëm æfter stodo af iardaruerdeno sëm fyr-
næmder Haluarder hafde æikki vp boret fyr han jn gafs j klaustret ok
ofuan af þet gaf sira Eiriker oftnemder þratnemdom herra Olaue a-
bota til sancte Olafs klausters .j. half stykki klædez j ifuir giof firir fyr-
nemda jordh. ok til sanynda her vm sættom mit okor jnsigli firir þetta
bref er giort war dæigi ok are sëm fyr sægir.

Bagþaa samtídig: Hiauerandom profastenom sira Haðbirne ok sira
Hakone. vm ij. half stykki ok æit half stykki j ifuirgiof . . . kaupi
j Strond samþykkiande herræ abotenom.

Fem Mænd kundgjøre, at *Ingeborg Sigurdsdatter* i Provstegaarden i Bergen
solgte til Hr. *Otte Römer* de Huse, hun ciede i Gaarden *Galgen* (jfr. No.
518.) med Tomter og Brygger i Marie Sogn i Bergen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangie:

602.

26 Juni 1405.

Bergen.

Ollom monnom thæim sëm thetta bref sæ ædr høyra sendr
Sandr sassæ Gødichi Gødichsson Agmundr Øysteinsson Kallæ Jonsson
ok Simon Kalsson q. g. ok sina kunnict giorandæ thet mer varom ther
ner j profasta gardenom en Ingibiorgh Siwgurda dotter widr kendis
med handrbandæ firir os ok margom fleirom godom monnom thet er-
lighin man herra Ottæ Römer ridere hafdæ lokæt hennæ ok giort swa
sëm hennæ vel á nøgdæ firir swa morgh hws sëm hon ate j Galga-
nom ok hon erft hafde efter sin fadhr ok modhr adr nefdom herra
Otta til æuerdeligha eigho ok hans erfngiom ok efterkomandom med
tuftum ok brygiom ok ollom lunændom sëm til hefir legit fra forno
ok nyiu til adr nefndz gardz ok hws sem liger j Bergin j Mario
kirkiu sokn. til sannynnda settom mer war jnzigli firir thetta bref ær
giort fredaghin nestan efter Jons woku anno domini m^o. c(d). quinto.

Erkebiskop *Eskil* af Nidaros vedgaar, at han og hñns Kirke har faact velb.
Mands *Haakon Sigurdssøns* Jordegods i *Senjen* og *Tromsø* Sogn til Pant
for 14 Læster Skreid, som Erkebispnen skal inden 3 Aar betale til *Tideke*
Sëm, mod at beholde Godset saalænge, til han deraf har faact fuld Er-
statning for den forstrakte Fisk med Omkostninger. (jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

603.

23 August 1405.

Bergen.

Veer Eskill meder gudes naad erchibiskuper j Nidaros kun-
gerom allom mannom þæim sem þetta bref sea eda høyra at þet var

skilordh j kaupmaala vaarom ok velborens manz Hac[onar Sigurdz] sonar vm æighner þær sem han hefuer os ok vaare kirkiu pansæt j Sennione ok j Trumpsar kirkiu sokn [firir] fiortaan læster skræidar til gilldz huoriar ver hafuum os ok vaara epterkomanda vnderbundit meder vaaro opno brefue at luca Titeke sæmm eda hans erfuingiom. jnnan þriu aar her epter a Haconar Sigurdzsonar væghna. at sidan ver ok vaar kirkia eda epterkomanda hafuum med fulnade. jam marghar læster fisk til gildz oc kostnadh varn mæder apter vpboret af hans Haconar æignom fyrnemdom. þa scula þær sama æighner allar. vera firir os oc vaare kirkiu. eda varom epterkomandom. quittar oc lydughar ok allungis aakiæralausar. en Hacone eder hans erfuingiom. frealsar oc heimhollar. til alz afrædes. sosom bref hans vaattar sæm ver hafuum vm firsagdan kaupmaala. Til mcire vissu her vm. sættom ver vaart secretum firir þetta bref ær gort war j Berguin vigilia beati Bartholomei apostoli. anno domini millesimo. quadringentesimo quinto.

Bagpaa med nyere Haand: bref vm Senyone i Nordlanden.

Haakon Sigurdsson pantsætter med sine Venners Raad til Erkebiskop *Eskil* og *Nidaros Kirke* alt sit Gods i *Senjen* og *Tromsø Sogn* for 14 Læster Skreid i god og gild haleygsk Fisk, som Erkebispen skal udrede til *Tideke Sæm* mod at hæve Indtægterne af Godset saalænge, til han har sit Udlæg med Omkostninger godtgjort. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Levning af 1ste og 2det Segl.

604.

24 August 1405.

Bergen.

Allum mannum þeim sæm þetta bref sea eder heyra. sender Hacon Sigurdarson quedi u gudes oc sina kunnikt gerande. at ek ær giældhskyldugher andalighom fæder oc vyrduligom herra. herra Eskille meder guds miskun erchibiscupi j Nidarose ok hans kirkiu fiortaan læster skræidar. j godom oc gildom haløyskom fisk, ok hær firir hefuer ek medh godhre forhuxsan oc medh minna vina raade oc til-læidhingh pansæt hanom oc hans kirkiu. alt þet ær ek æigher frealslīga a minna væghna j Senione ok j Trumpsar kirkiu sokn j minre lut ok mæira. til þes dags ær firsagd sculd er medher fulnade vplokten. frealst ok hæimholt firir hueriom manne. sua at herra ærchibiscuper fyrnemder. ok hans epterkomanda fylghi frealslīga. fyrnemdom minom eignom sosom eighanda man. medh allum rettastadhum. ok bere vp frealslīga firir mik ok minom ærfuingiom. huat þar kan af falla a huerio aare. vndi retta reikningh. alt til þes dags. ær han hefuer sin sculd. aamælalaust væl apter lokna. firir þær fiortan læster fisk til gilldz. sæm

herre ærchibiscuper fyrnemder hefer sik ok sina epterkomanda vnderbundit at luca Titeke sæmma. eder hans erfuingiom firir mik ok mina erfuingia. Skall skynsamlighen kostnadher af ræiknas. firir þa mæn sem saman taka þæssor jngiold aa buerio aare. medhan þesse kaupmaale scal standa. En sidan fyrnemdar fiortaan læster skræidar medh sinom kostnade ero apter loknar. herra ærchibiscupi oc hans kirkiu medh fulnadhe. hafue ek eder miner erfuingiar after fyrnæmdar allar pansættar æighner frealsar ok aakiæralausar. till alls afrædhes. firir herra ærchibiscupi ok hans efterkomandom. Kan ok nokot af fyrnemdom æighnom værda her efter ofrealst ok medh laghum fra mik dæilt þa fylghi herra ærchibiskuper ok hans efterkomanda liika væll þui sæm epter kan væra. þui længer til þes dags. at han ok hans kirkia hafua sina sculd ok kostnadh medh fulnadhe sem fyr seghir þo efter rette reikningh. Till mæire vissu her vm. sætto Erlender Philippusson ok Einar Eindridzson Gulapings ok Berguinar laghman. sin jncighli medh mino. firir þetta bref er gort var i Berghuin aa Bartholomej messo dagh, fra burdh vaars herra Iesu Christi. aa þushundradho. fiorda hundrado ok fimta aare. en aa sextanda aare rikis mins vurduligs herra herra Eiriks medh guds naadh Noreghs konongs.

Bagpaa med lidt nyere Haand: Bref Hakons Sigurdarssonar wm Senio goodzit.

Jon Nikulasson og Dufnald Haraldsson, kundgjöfe, at Ragnhild Haavardsdatter paa Seter paa Hjalmland gav sin Søn Magnus sit Ombud angaaende Arven efter Hustru Gudrun Sigurdsdatter i Husavik (paa Færø), samt at hun nu for Thrond Dagfinssøn erklærede sig tilfreds med det Forlig, Magnus paa hendes Vegne havde indgaaet med ham om samme Arv og Gods. (jfr. No. 589 og fölg. 606.)

Efter Vidisse nedenfor No. 611. Trykt i Saml. t. Norges Historie VI. 516.

605.

13 Oktbr. 1405.

Vindaas.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea ædur heyra senda Jon Nikulasson Dufnaldur Haraldsson q. g. ok sina kunnigt gerandi ad þar voru met j hia a Setri j Hiatalandi ok heyrdum a at Ragnilld Hauards dotter kendist at hon hafdi fingid Magnus syni sinum sitt fullt ok lagligt wmbod wim allt þat gods ok peningha sem var eftir Gudrunu Siughrdar dottur j Husavik þar med heyrdum met at Þorndur Dagfinsson lysti fyr henne at Magnus son hennar hafdi lakt vpp med seg ok sina erfuinghia til efuendligrar eignar alla þa akeru ok til tolu sem han matti vina vm allt þat gods sem var j Færøyum eftir Gudrunu Siurdar dottur j Husavik þeim badum hia verandum adur nefn-

dum Magnusi syni hennar sem vmbodit hafdi ok adur haft hafdi þar med kendist ok oppt nefnde Magnus at han hafdi suo gort sem fyrnefndur þrondur hermdi fyr þeim badum hia verandum spurdi þa oppt nefndr þrondr þratt nefnda Ragnilldi en hon vildi hallda stediga þesa sins sonar gerd en nefnd Rag(n)illd hellt j honnd adr nefnds þrondar ok segist þat giarna vilia hallda ok huarki riufa *nema rofs mann til fa eftir ollu þi skiali ok profui sem þrat nefnde þrondur hafdi at Magnus hafdi hanum wt sett war þesi þeira gerd oppt nefndum Magnusi ner værande ok til sannenda her vm settum wit fyr nefndir men okkr jnsigli fyr þetta bref er gort war a Vindasi tysdaghin efstan a svMRI anno domini m^o cd^o quinto.

Gudbrand Magnussön, Sogneprest i Jala paa Hjalmland, Svein Markussön, Lagmand sammesteds og Jon Haraldssön Lagrettemand vidne, at Ragnhild Haavardsdatter selv var sit Gods raadig, da Thron Dagfinssön kom til Vindaas. (jfr. No. 589. 605.)

Efter Vidisse nedenfor No. 611. Trykt i Saml. t. Norges Historie VI. 516.

606. 9 Novbr. 1405. Papilia [Hjalmland].

Öllum monnum þeim sem þetta bref se ædur heyra senda Gudbrandur Magnusson soknar prestur j Jala j Hjalmlandi Svein Markusson logmann j sama landi Jon Haraldsson loghrættu manni j Hjalmlandi q. g. ok sina kunnigt gerandi at þat er os viturligt a Hragmilld Hauards dottir var ei flet gingin ok sialf hred hon sinum peningum þa þrondr Dagfinsson kom til Vindas ok sat þar til hus ok til sanenda her vm settum vær var insigli fyr þetta bref er gort war j Papiliu mana dagin fyr Marteins messu anno domini m^o cd^o quinto.

Andres Gjurdssön stadfæster sin Moders Jordeskitte med Hr. Germund Thorgerassön, som fik 13 Öresbol i nordre og 12 i midtre Skårdeberg i Thjød-ling Sogn. (jfr. No. 669.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forbundet med No. 669.

607. 10 Januar 1406. Aulin.

Thet see allom godom mannom kunnict at ek Andres Giurds-son kennes thet medh tessæ mynæ obnæ brefue ath ek stadfester thet jordæ skiptæ thet som moder myn giordæ vedh her Germund Torgeirsson om einæ jord som j øystæ Skiardeberg heter i Tiødelings sokn a Vestfolden xiii øræbol j nørstæ gardenom oc xii øresbol i meedstøuen j fornemæ Skardæberge medh luttom oc lundinnom som til ligger oc

legiat haffuir fra forne oc nye vitæn gardz oc jnnæn frelst oc skære-
løst fore hueriom manne hannom oc hans arfuingom. Verder oc jorden
æfter fal for penningæ tha skal Andresæ først til kops standæ hannom
oc hans arfuingie om theræ kaupæ om their vilæ. Villæ their æy
kaupæ tha seliæ hwøm han wil. Til sannindæ oc meræ stadfestæ tha
setther tessæ godæ mæn Jon Nielsson oc Anders Eleefsson suorne
logrettes (men) oc setto theræ (insigli) fore thettæ breff som giort var
j Owlin sunedagen nest estir trettendæ dag jwle anno domini m (c)
d vjo.

To Lagrettemænd i Thelemarken vidne, at *Hjarrand Olafsson* modtog *Drabs-*
bøder af *Thorgeir Halvardsson*, som havde taget *Herleik Olafsson* af Dage,
samt af *Folke Thorleifsson* og to Andre, der havde Del deri.

Efter Orig. p. Perg. tilhørende Sogneprest S. O. Wolf i Saude.
De 3 Segl mangle.

608.

6 Juni 1406.

Grafabø.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder hæyra. sænda
Berghulfuer Læidulfsson Biorn Olfuirson ok þorbion þorbiornesson
loghrette men aa þælamark. kuædiu guds ok sina kunnikt gerande at
a trinitatis messo dagh varo meer a Grafua bøø er ligger j Nissedale
sokn a þælamark aa xvii are rikis vars verduligx herra herra Erikx
med gudzs naadh Noregx konongx, saghom ok hæyrdom a. at Hiar-
rander Olafsson kendis med iaa ok handerbande. at han hafde vpboret
af þorgeire Haluardssyni. sem at skada vard Helleike Olafsyni vfor-
synio ok af Fokke þolleifssyni sem atvistæ madher var med fynnem-
dom þorgeire af at taka fynnemdan Helleik al giold fyrsta pæninga ok
æfsta ok alla þer j mellom sua at honom væl at næghde. gaf þa
fynnemder Hiarrander adhernemfda þorgæir ok Fookka. kuitta ok
sua þolleifui Lidhuordsson ok þolleifue Helgasson sem med varo j
atlaupine allungis lidhugha firir seer ok sinom erfuingiom. þeim ok
alla þeira erfuingia. Ok ownd ok ilsko sem han hafde til þeire haft
vm þraatnemt aftak Helleiks Olafssonar gudh hans saal hafue. Til san-
nynda her vm settom meer vaar incigli firir þetta bref er gort var
dægi ok aare sem fyr sægir.

To Lagretlemænd vidne, at de for vel 6 Aar siden vare paa Birid Prestegaard, da Sira *Eirik Leikssön* gav *Sunniva Olefsdatter* hele övre og 7 Öresbol i nedre *Søheim* i Birid for hendes Tjeneste.

Efter Orig. p. Perg. paa Gaarden Sæm i Birid. Seglene mangle.

609.

13 Juni 1406.

[Birid].

Þet se ollom godom monnom kunigt at mit Eiuinder Paalsun ok Ommunder Þordersun suarner logrete menn warom j prestgardenom a Birride wm wetternatæ leitet viist firir sex arrom sagom ok hærdom a ordh ok handerband þeire sire Eirigs Leikssunar ok Swnnifue Olefsdotor er fyrrnæmder sir Eiriker gaf ok hafhende tiil friallser eigo ok als afrædes fyrrnæmdre Swnnifue allen æfre garden ok siaurebool¹ j nedre gardennom j Seeime er liger a Birride firir sinne þenest. tiil sanindh hæR wm sætium mit okkor insigle firir þette bref er gort waar a sunnedagh neest efter hælge likamme dagh a xvij are rikis okkars wyrdholiges herre Eirigs meder gudz nadh Noriges konongs.

(¹) for: siau aurebool.

Haakon Amundssön og *Arne Drængssön* kundgjøre, at de have solgt *Eilif* og *Alf Olafssönner* i Markebol i *Lundeby* i Sande Sogn i *Søheim* Bygd, for tilhørende Sande Kirke.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

610.

3 Februar 1407.

Berge.

Ollom monnom þeim sæm þetta bref sea ædher høyra sænda Hakon Amundason ok Arne Drængsson quædiu gudz ok sina kunnigt gerande at mit hafuum sælt *Ælifui* ok *Alfue Olafssonom* mærka bool j *Lundaby* sæm ligger j *Sanda* sokn j *Sæms* bygd sæm *Sanda* kirkiaæ atte tiil vpbygninga mædh ollom lutum ok lunnyndom sæm tiil liggia ædher leghet (hafua) fra forno ok nyghiu jnnan gardz ok vttan frialst ok hæimholt ok akiæralaust firir huariom manne. kænnomzst mit at mit hafuum vpboret af fyrrnæmfdom brødrum fyrsta pening ok øfsta ok alla þer j mellom æfter þui sæm j kaup vart kom sua at okker væl atnøgde. Ok tiil sannynnda settom mit okor incigli firir þetta bref er gort var a Berghom j *Sanda* sokn a *Blasius* messo dagh a xviii aare okkars vyrdaligs herræ herræ *Eriks* mædh guds naadh Noregs konongs.

Bagpaa med samtidig Haand: vm mærka bol j *Lundaby* j *Sanda* sokn ok skuldi vera til stadfesta bref biskups.

legiat haffuir fra forne oc nye vllæn gardz oc jnnæn frelst oc akære-
løst fore hueriom manne hannom oc hans arfuingom. Verder oc jorden
æfter fal for penningæ tha skal Andresæ først til kops standæ hannom
oc hans arfuingie om theræ kaupæ om their vilæ. Villæ their æy
kaupæ tha seliæ hwøm han wil. Til sannindæ oc meræ stadfestæ tha
setther tessæ godæ mæn Jon Nielsson oc Anders Eleefsson suorne
logrettes (men) oc setto theræ (insigli) fore thettæ breff som giort var
j Owlin sunedagen nest eftir trettendæ dag jwle anno domini m (c)
d vj^o.

To Lagrettemænd i Thelemarken vidne, at *Hjarrand Olafsson* modtog *Drabs-
bøder* af *Thorgeir Halvardsson*, som havde taget *Herleik Olafsson* af Dage,
samt af *Folke Thorleifsson* og to Andre, der havde Del deri.

Efter Orig. p. Perg. tilhørende Sogneprest S. O. Wolf i Saude.
De 3 Segl mangle.

608.

6 Juni 1406.

Grafabø.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder hæyra. sænda
Berghulfuer Læidulfsson Biorn Olfuirson ok þorbion þorbiornesson
loghrette men aa þælamarck. kuædiu guds ok sina kunnikt gerande at
a trinitatis messo dagh varo meer a Grafua bөө er ligger j Nissedale
sokn a þælamarck aa xvii are rikis vars verduligx herra herra Erikx
med gudzs naadh Noregx konongx, saghom ok hæyrdom a. at Hiar-
rander Olafsson kendis med iaa ok handerbande. at han hafde vpboret
af þorgeire Haluardssyni. sem at skada vard Helleike Olafsyni vfor-
synio ok af Fokke þolleifssyni sem atvistæ madher var med fyrnem-
dom þorgeire af at taka fyrnemdan Helleik al giold fyrsta pæninga ok
æfsta ok alla þer j mellom sua at honom væl at næghde. gaf þa
fyrnemder Hiarrander adhernemfda þorgær ok Fookka. kuitta ok
sua þolleifui Lidhuordsson ok þolleifue Helgasson sem med varo j
atlaupine allungis lidhugha firir seer ok sinom erfuingiom. þeim ok
alla þeira erfuingia. Ok ownd ok ilsko sem han hafde til þeire haft
vm þraatnemt aftak Helleiks Olafssonar gudh hans saal hafue. Til san-
nynda her vm settom meer vaar incigli firir þetta bref er gort var
dægi ok aare sem fyr sægir.

To Lagrettemænd vidne, at de for vel 6 Aar siden vare paa Birid Prestegård, da Sira *Eirik Leikssón* gav *Sunnica Olefsdatter* hele övre og 7 Öresbol i nedre *Sæheim* i Birid for hendes Tjeneste.

Efter Orig. p. Perg. paa Gaarden Sæm i Birid. Seglene mangle.

609.

13 Juni 1406.

[Birid].

Þæt se ollom godom monnom kunigt at mit Eiuinder Paalsun ok Ommunder Þordersun suarner logrete menn warom j prestgardenom a Birride wm wetternatæ leitet viist firir sex arrtom sagom ok hærdom a ordh ok handerband þeire sire Eirigs Leikssunar ok Swnnifue Olefsdotor er fyrnæmder sir Eiriker gaf ok hafhende tiil friallser eigo ok als afrædes fyrnæmdre Swnnifue allen æfre garden ok siaurebool¹ j nedre gardennom j Seeime er liger a Birride firir sinne þenest. tiil sanindh hær wm sætium mit okkor insigle firir þette bref er gort waar a sunnedagh neest efter hælge likamme dagh a xvij are rikis okkars wyrdholiges herre Eirigs meder gudz nadh Noriges konongs.

(¹) for: siau aurebool.

Haakon Amundssón og *Arne Drængssón* kundgjøre, at de have solgt *Eilif* og *Alf Olafssønner* 1 Markebol i *Lundeby* i Sande Sogn i Sæheim Bygd, för tilhörende Sande Kirke.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

610.

3 Februar 1407.

Berge.

Ollom monnom þeim sæm þetta bref sea ædher høyra sænda Hakon Amundason ok Arne Drængsson quædiu gudz ok sina kunnikt gerande at mit hafuum sælt *Ælifui* ok *Alfue Olafssonom* mærka bool j Lundaby sæm ligger j Sanda sokn j Sææms bygd sæm Sanda kirkiæ atte till vpybygninga mædh ollom lutum ok lunnyndom sæm till liggia ædher leghet (hafua) fra forno ok nyghiu jnnan gardz ok vtan frialst ok hæimholt ok akiæralaust firir huariom manne. kænnomzst mit at mit hafuum vpboret af fyrnæmfdom brødrum fyrsta pening ok øfsta ok alla þer j mellom æfter þui sæm j kaup vart kom sua at okker væl atnøgde. Ok till sannynnda settom mit okor incigli firir þetta bref er gort var a Berghom j Sanda sokn a Blasius messo dagh a xviii aare okkars vyrdaligs herræ herræ Eriks mædh guds naadh Noregs konongs.

Bagpna med samtidig Haand: vm mærka bol j Lundaby j Sanda sokn ok skuldi vera til stadfesta bref biskups.

Halfdan Eirikssøn, Prest, Thormod Andressøn, Sysselmand i Syderø (blandt Færøerne), Albrikt Simonssøn og Simon Albriktssøn udstede Transskript af 6 Breve angaaende *Guðrun Sigurdsdatters* efterladte Formue og Arvetvisten derom.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. fasc. 100. No. 1a. Seglene vedhænge.

611. 3 Juli 1407. Thorshavn [Færø].

Ollum monnum þeim sem þetta bref se ædur heyra senda Halfdan prestur Æiriksson þormodr Anndræsson sy(s)lu mann j Sudræy Albrikt Simunar son Simun Albriktsson q. g. ok sina kunnigt gierandi at vær saghum ok jnuirduligha yfuir lasum segs opin bref med hæilum ok oskodem hanganda jnsgilum so liodande ord fyr ordd sæm her segir [Nu fölge Brevene No. 589. 590. 591. 592. 605 og 606.] Ok til sanenda hær vm settum ver fyr nefndir men var insigli fyr þetta þranskrista bref er gort var j þors hafn sunnu daghin nest eftir Svituns voku dag anno domini m^o cd^o septimo.

Tre Mænd vidne, at *Halvard* paa Sennestad solgte 12 Öresbol i Mellem *Uloen* i Velong i Skapaals Fjering i Ringsaker til *Ingileif Eiriksdatter*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl mangler.

612. ved 14 Oktbr. 1407. Ulven.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea ædher høyræ sender Bryniulfwer þorrodzson Gudthormær Hawordzson ok Erikær Eriksson q. gudz ok sinæ. meer wilium yder kunnikt gera at meer warom a Aulfwene ær ligger j Skapaals fiordongonom j Ringesakers sokn wm hausthet firir wæthenethenæ a xix are rikis waars wyrdeliks herræ herræ Eriks med gudz nadh Norigx konugx. saam ok høyrðhum a at þau heldho hondhom saman af æinnæ halfwo Ingelæif Eriksdotter, en af annære ha(l)fwo Halwordær a Sænnæstodhum med þwi skylyrdhæ at Haluordær kendezt ok fullo widærgongo wæithæ at han hafðhe selth fynemdre Ingelæifwe xii auræ bool jærdher j mæðhalgardenom j Aulfwænæ ær liggær a Welongie ok j Ringesakers sokn frialst ok hæimolth firi hwarium manne med allum lunnendhum ok firi tekith allæ wærdauræ æpter þwi som j kaup þæiræ kom. Til sannindha her wm setthum meer woor jnsglæ firi þetta bref ær giorth war a degghi ok are som fyr seghir.

Halvard Gudleifsson, Erkeprest i Oslo, giver sin tro Tjener *Ogmund Eivindsson* 5 Öresbol i norderste *Vatsthveit*, kaldet *Rüysegjorde*, i Spydebergs Sogn paa Vime i Övre-Borgesyssecl.

Efter Orig. p. Perg. hos Hr. Registrator Knudsen i Kbhvn. Seglet vedhænger.

613. 21 Oktbr. 1407. Sjalfvirke [Thrygstad].

Ullum monnum þeim sëm þetta bref sea, æder hæyra, sendir Haluarder Gudlæifsson ærkiprester j Oslo, q. g. ok sina kunnikt gerande, at saker hollre, ok trure þionist, er Oghmunder Euindason, hefuir mik gort, *æk læingi þionat, þa hefuir ek gefuet honom, ok gefuir nu af ny ok afhendir fim aura booll j nördzsta gardenom, j Watzþuæit, sëm Ræysi gorde eiter stæint, ok ræint vm sik, sëm ligger i Spiotaberghs sokn, a Vymom, j öffra luta Borgha syslo, honom ok hans æruingiom til æueligha eighu, med allum lunnun ok lunnynndom, sëm þær till liggia, jnnan gardz ok vtan, æder leghet hafua fra forno ok nyo, frialst ok hæimolt, firi huorium manne, ok till sanninda her vm satte ek mit jnsigle, firi þetta bref, er gort var a Sjalfuirki prestegardenom, aa þrikstadum a freadaghen nest æfir Luce euangeliste, anno domini m^o cccc^o septimo, ok a atianda are rikis virduligs herra, herra Eriks med gudz nadh Noreghs kononghs.

Bagpaa samtidigt, tildels udslettet: var byt med biskups raade øyre booll oor Arnahrudi vti stora Løykene, oc thet meire j Arnahrud som j registro stendr, æghr nw prestbolet alt stora Løykene . . . tiz . . . teker Wale kirkian.

Eirik Gunnarsson, Lagmand i Ryfylke, kundgjör, at *Gard Thoressön* paa sin Hustru *Ramborg Knutsdatters* Vegne anmeldte Fru *Katarina Knutsdatters* (jfr. No. 493) Död, hvorpaa Eirik erklærede Ramborgs Börn, Fru Katarinas ægteföde Söstersönnor, for dennes rette Arvinger, indtil nærmere Slægt meldte sig. (jfr. No. 619. 640.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. 1ste og 8de Segl mangle; de övrige ere tildels itu.

614. 20 Januar 1408. Stavanger.

Ullum monnum þeim sem þetta bref sea ædher høyra sendr Eirikar Gunnarsson loghman j Ryafylki. q. g. ok sina kunnikt gerande at a friadaghen nestan fore Paals mösso dagh a xvij are rikis mins virdhuligs herra herra Eriks medher gudz nadh Noregs konongs kom fore mik j litlastofwo j biscopsgardhe j Stafwangre Gardher þoresson j fullu ok loghligha vmbodhe Ramborgho Knutz dottor kono sinnar ok barna sinna ok sagdhe fore mik at fru Katrin K(n)utz dotter var döødh

gudh hennar sæ[æ]l hafe ok krafde mik lagha oskurdar huar som hennar logliger æruinge skal væra æftir rettom landzens loghúm, dømde ek þa medher radhe ok samþykt vyrduligs herra herra Hakonar, medher gudz nadh biscops j Stafwangre ok hans capituli ok morghum fleirom godhom monnom neerværandom medher fullum lagha oskurdhi eftir þi som staa j almannaaligho ærfdhatale þre systursyni skyigetna frw Katrina Knutz dottor af samfædrom systrum komner, barn Ramborghar Knutz dottor loghligha ærwinghia badhe j lausu ok fostu gozze eftir optnemda fru Katrinæ Knutts dottor æ til þes en annat prouazt sannare, ok til meire stadfesto ok sannindæ her vm setto þesser godher men siin jnsigli medher mino jnsigli sem so eitha Suein þorgylsson Asulwar þorkelsson Anundar Hærleiksson Hakon Joonsson koorsbrødher j Stafwangre, Jæsse Krabbe foghute vyrdhuligs herra herra Jacobs medher gudz nadh biscops j Oslo. Halwardhar Olafsson ok Bryniulfuar Olafsson fore þetta bref er giort var degghi ok are sem fyr seghir anno domini m^o. ed^o. viij^o.

Helge Thordsson, Hr. Diderik Vistenakers Lensmand, tager 3 Mænds Vidne om Thof Gunnasøns Forlig paa Kongens Vegne med Gunnulf paa Lunde paa Thaulaug Bergulfsdatters Vegne, ifølge hvilket Helge kvitterer hende og Arvinger for al Kongens Tiltale.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

615.

20 Februar 1408.

Nissedal.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder høyra sender Helgi þordeson lensman herra Tideriks Vystaks kuædiu guds ok sinæ kunnikt gerande at ek kennizs meder þesso mino oftno brefue at ek took þriggia manna vitni. er sua æilta Rolleifuer Anbionneson. Fokke þolleifsson ok Geirmunder Olafsson ok a book suoro meder fullom æidzstaf at þofuer Gunneson samde vider Gunnulfue a Lunde a vegna þaulaugo Berghulfs dottor j i suartan hest ok tuæggia marka spiot firir alla þa tiltalo. sem han hafde til henni aa mins herræ konongsens vegna. þui gefuer ek hona ok *hemni erfuingia kuitta ok allungis lidugha a mins herra konongsens (vegna) vm fyrnemda tiltalo. Til sannynda her vm ok meire sannynde setti þorgeir þorbionneson loghretto mader sit incigli meder mino firir þetta bref er gort var j Nissedal manedaghen nest firir laupars messo a xix are rikis okars virdulegx herra herra Eirikx meder gudsz naadh Noregx konongx.

Fire Mænd optage 2 Mænds Prov om en efter Paastævning af *Thord Thorleifssøn, Hr. Sigurd Bolts* Ombudsmand i Marker, foretagen *Delesgang* mellem Gaardene *Nordgaard* og *Sydgaard, Vestgaard* og *Nordgaard*, samt *Halvardsrud* og *Nordgaard*, alle i Öyemark Sogn (i Borgesyssel), hvorefter 12 Mænd stævne Brødrene *Simon, Thomas* og *Ketil Eivindssønner* for Oslo Lagmand i Anledning af ulovlig Hugst i Naboškoven og Gjørdernes Flytning.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

616.

2 Mai 1408.

Nordgaard.

Ollum monnum þeim som þetta bref seia edher høyra senda Smidær Þorgeirsson Ingimundær Þóresson Simon Þorgeirsson ok Sigurdær Halsteinsson q. guds oc sinæ kunnught gørandæ at meer varom j Nordgardæ som liggar j Öyamarka sokn a kros mæsso eftan vm varet a xix are rikis vaars virdulegs herre Eiriks meddær guds nad Noregs konongs varom a retta stenfno er Siggurdær Þostensson leidæ ii skilrik vitni er sua eita Bardær Swenungsson oc Jorundar Neridzsson oc a boc sworo meddær fullum eidstaf at þeir waro opa a midfasto þingi er nu war er Þordar Þolleifsson vmbodzs man herre Sigurdz Bolt a Morkom stenfdæ Öylyræ Þostensyni Simone Tomassæ oc Ketli Eiuindzsynir til reet endamerki oc retta deilis gongo miliom Nordgardz oc Sudagardz, oc swa miliom Vestagardz oc Nordgardz oc swa miliom Halfwardzrud oc Nordgardz, liggia þessæ jardær alla saman j Öygiamorka sokn oc þa vaar þeira rettar stenfno dagar. leidæ þa fir nemdar Siggurdær iii skilrik vitni er swa eita Stillaugar Halfuardzsson Öylir Þostensson oc Rognogh Gunnars dotter oc a boc suoro meddær fullum eidstaf at swa er reet endamerki oc deili, oor vatnenom Öygia oc vp eftir bekkenom nordan at Oollvik oc swa vestar j fiallet oc þo sunnarstæ j fiallæno som [lig]gar j mellom Vestagardz oc Nordgardz oc nordar eftir fialleno oc swa vp i røysyna oc oc swa nordar medder bergino vestan firir oc swa vp j vfsina, oc Norda gardær eigar gau[t]u legæ fram meddær vpsinæ, oor vfsinna oc swa nordar som anæ komo saman oc swa vestan medder anæ westdan firir som nest oc swa vestar j eit bergh som eit kwerna stødæ er som liggar til vppi gardz, oc swa nordar oc austar j ein dioupan dal firir nordan kwerna stødet som liggar til Nordgardz oc swa nordar eftir endalongom dalenom, oc nordar j berget som vardar standa oc swa nordar vm vega skillet som saman koma iii endamerki, nemdæ þa fir nemdar Þordar til tolf men at skoda hwat skada þeir brødar hafdæ giort jn j Norda gardz skogh, en fir nemdar Ketil hafdæ hogget timber oc gardafongh jn j Nordgardz skogh en Simon sordæ bort

gautu garden sin oc lagdæ alla gautuna til sin oc sik nyttæ som Norda gardar oc Suda gardar attæ vegalege vestar j fiallet j Vesta gardzs gautulegæ, en Tomas settæ ii þwergardæ ifuir fir nemda gautu. Vaar þet þa tolf manna dom at þeir brødar Simon Tomas oc Keitil, oc Sig-gurdær firnemdar skulu vera j Oslo firir logmannenom þa iii sykna dagæ nest eftir Jons woku nu kømbar vndir hans dom, til sannindæ setto mer war jnsigli firi þetta bref som giort war deigi oc are som fir seigir.

Haakon Baardsson, Husfoged paa Tønsberghus, og tre Andre kundgjøre, at *Eirik Kolbjörnsson*, Prest paa Sande, gav *Arnfinn Helgesson* en Ko i Venskab for det Öresbol i *Unneberg*, som han havde faaet af ham. (Jfr. No. 586. 587. 596. 597.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forenet med ovennævnte No. 2det og 4de Segl tilovera.

617.

30 August 1408.

Sande.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea ædher høyra sænda Hakon Bardzsson huusfouuth a Tunsbergs husi Arne Dregngsson Borg-har Vlfsson ok Ræidar Olafsson quædiu guds ok sina kunniktgerande at meer vaarom aa Sandom þorsdaghen nest æfter Bartholomei apostoli a xix aare rikis vaars vyrdaligs herræ herræ Eriks meder gudz naad Noregs konongs saom ok høyrdum aa at þeir heldo handum saman af æinni halfuu sira Eriker Kolbiornason prester aa Sandum en af annera Anfinner Hælghason meder þui skilorde at sira Eriker fyrnæmfder gaf Anfini adernæmfdom æina ku j vinskap firir þæt øyris bol j Vnnaberghi sëm han hafde fyr fengit af honom ok her wtvisar j þæima brefuom sëm þetta vart bref er vider sæst meder ollum lutum ok lunnyndum sëm till liggia ok leghit hafua fra forno ok nyu vtan gars ok jnnan till æuerdalegra æighu ok alz afrædiz fra sik ok sinom æfterkomande ok vndir sira Erika fyrnæmfdan. En huar þæima satmala ryfuer hafue rofuitt sæom logmanssens oorskurd. xii. manna doom ok vere sanner nidgridinger ok risi aldra ofstare a þesso male. Ok till sannynnda settom meer woor incigli firir þetta bref er gort vaar a are ok dæghi sëm fyr sæghir.

Olaf Thorgardsson kundgjör, at han solgte til *Icar Jonsson* en Öresleic i *Grislid* i Thydal i Sælbo Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i det norske Vidensk. Selskabs Samling i Throndhjem. Seglene mangle.

618.

19 Januar 1409.

u. St. [Sælbo].

Thet kænnis *iæl Olaff Thorgardsson med thesse mino opna breffue at iæk haffuer solt beskedheligom manne Iwar Ioonsson eina æiris leigha i Griisliidh liggandhe i Thidal i Sælbo sokn friith oc frælst fore hwarior manne fraa mæk oc minom ærwinghom oc vndher Iwar oc hans ærwingha til æwerdheligha *æiigh haffwer oc forscriffuin Iwar bethalat mæk minstha pæningh oc mæsta som i waar kaup kom. Thil ither meira beuisnigh oc witnisburdh heingha thesse æpther scriffna godha mæn sin incigle med mino fore thetta breff ær swa eitha Amundh Æsteinsson Eingilbrich Ioonsson som scriffwat war aarom æpther gudz byrdh thusændhe fyre hundra[dh] vppa thet nyendhe laug-urdaghin næst fyre Paalsmæsso æpthr iolom.

Gardar Thoressön paa Gauta-Tolga kundgjör som Ombudsmand for Fru *Katarina Knutsdatters* Arvinger, at han godvillig til Kong *Eirik*, Dronning *Margarcta* og Kongedømmet i Norge har afstaaet *Hestbø* Gaard og al anden Arv, som var falden efter Fru *Katarina Knutsdatter*, Hr. Ogmund Finssøns Enke, da Kongedømmet havde Fordring derpaa. (jfr. No. 614. 640.) Efter en samtidig Vidisse i danske Geheimearkiv. Nedenfor No. 620.

619.

14 Mai 1409.

Bahus Slot.

Jek Gardhr Thoresson som boor j Gauto Tolghø j Siærne skiprethe j Ryefylke j Norghe laulegh vmbutzman alle arfingis frue Katherine Knutsdotters som her Amund Finsson forthom ate theres siæle gudh haue kænnes meth thette mit opne breff at æn the at høyghboren første oc førstynne myn nadhughe herre oc frue konung Erik oc drotning Margrete oc konungedømet j Norghe wæl til foren ræt hafthe til Hæstby j Ryefylke liggende meth all thes tillaghe som fornempde frue Katherine bebreuit war oc til then arff æfter fornempde her Amund Finsson oc fornempde frue Katherine. Tha hauer thoch fornempde myn nadhughe frue drotning Margrete aff hænnes synderleghe nadh vpa fornempde myn herres konungens oc hænnes eyne oc konungdømens weyne giort mik vpa alle fornempde frue Katherines arfuingis oc minæ weynæ fore alt thettæ forscrefne oc fore all then arff oc ræticheet æfter fornempde frw Katherine e hwat hælder thet er j løse æller faste swa fult oc alt swa at mik vpa minæ oc vpa alle fornempde frue Katherines arfuinges weynæ fulleleghe oc wæl at nøier. Oc thy vplader jek oc antworder meth thettæ mit opne breff fornempde myn nadhughe herre oc frue oc konungedømet j Norghe alt

thettæ forscrefne oc all then arff oc ræticheet meth all breff oc ræticheet som fornempde frue Katherines arfuinge til fallen er æller til falle kan æfter hænnes døth oc kænnes jek mik æller fornempde frue Katherines arfuinge ængen ræt æller ræticheet at haue æller her æfter haue scule til then fornempde Hæstby æller thes tillaghe æller til no ghen arff æller ræticheet æntich j løse æller faste æfter fornempde frw Katherines døth oc tilbiuder jek mik oc fornempde frw Katherines arfuinge at fange oc antworde fornempde myn nadhughe frue drotning Margrete æller biscop Jacop aff Aslo vpa hænnes oc konungedømens weynæ for jnnæn sancti Mikels dagh nu næst komer all the breff som vpa alt thettæ forscrefne oc fornempde arff oc ræticheet lude æller røre som mik æller arfuingenæ kunnæ til gothe komue e hwat hælder thet er konungx breff æller her Amund Finssons breff æller laghmans dombreff æller hwat breff thet hælst er oc e hwo them hælst wtgifuet hauer som vpa thettæ forscrefne æller noghit ther aff lude æller røre oc e hwat breff som her æfter fynnes som lude æller røre vpa thettæ forscrefne alt æller noghit ther aff them mælær jek døthe oc machtløse meth thettæ mit opne breff swa at the scule komme fornempde myn nadhughe herre oc frue konung Erik oc drotning Margrete oc konungedømet til gagn oc gothe j alle made vm thettæ forscrefne oc ængen stadh til hinder æller skadhe j noghræ made e huro the hælst lude. Oc tilbiuder jek mik oc mine arfuinge at frij oc hemblæ oc ordhgrant at gøre fornempde myn nadhughe herre oc frue konung Erik oc drotning Margrete oc konungedømet j Norghe alt thettæ forscrefne oc¹ breff arff oc ræticheet fore alle frue Katherines arfuinge. Oc til mere bewaring vm alle thisse forscrefne stycke at alle thisse forscrefne stycke oc artikle oc hwor with sik scule stadhughe faste oc wbrødeleghe blifue oc haldes j alle made æfter thy som forescrefuit star tha hauer jek fornempde Gardher Thoresson ladet mit jncigle vpa minæ oc allæ frw Katherines arfuingis weynæ meth wilghe oc witskap hængis fore thettæ breff oc til witnesbyrdh tha bether jek ærleghe mæn swasom er syre Wulff canek oc officialis j Aslo. syre Thore præst oc prouest j Thorn Sæmund Thyrgilsson laghman j Wighen Olaff Andersson Ficke Grupendall Anders Ericsson Niels Hermansby Juer smørhat oc Anwnd lang ladhe theres jncigle hængis fore thettæ breff. Datum in castro Bahws anno domini millesimo quadringentesimo nono tercia feria infra octauas ascensionis domini.

(¹) d. e. om.

Jakob, Biskop i Oslo, Haas Kröpelin, Amund Lanj og Jes Jakobsön kundgjøre, at Dronning Margareta paa Baholm gav Gardar Thoresön af Gauta Tolga i Ryfylke Valg mellem Rettergang og venligt Forlig angaaende Arven efter Hr. Ogmund Finssöns Enke Fru Katarina Knutsdatter, og at han valgte det sidste, hvorefter de udstede Vidisse af hans derom udstedte Brev. (jfr. No. 614. 619.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. 3 Segl tilovers, hvoriblandt Biskop Jakobs, som fører Familien *Jernskjævs* Vaaben.

620.

21 Mai 1409.

Bahus.

Wij Jacop meth gudz nadhe biscop j Aslo Hans Kröppeliin Anwnd lang oc Jes Jecopsson gøre witerlicht meth thettæ wort opne breff at wij æfter war herres fœthelsses aar thusende firæhundrethe vpa thet niænde aar then tiisdagh næst fore pingzdaghe vpa Baholm wten fore Bahws hørthe oc saghe oc ther nær oc ower ware at høyghboren førstynne war nadughe frue drotning Margretæ loot koret til en som heder Gardher Thoresson boande j Gauta Tolgho j Ryefylke oc frue Katherines arfuinge her Amund Finssons æsterleues huat hælder han oc the wilde dele oc wt sta landzlagh meth fornempde war nadhughe frue oc konungedømet æller vm han oc the wilde haue thet ændt oc vndtræt meth een wenlich deythingen oc mynne mællom forscrefne war nadhughe frue oc konungedømet vpa then enæ sidhe oc fornempde Gardher oc frue Katherines her Amund Finssons æsterleues arfuinge vpa then annen sidhe, vm all arff oc rætticheet, som æfter forscrefne frue Katherine fallen ær æller falle kunne oc tha wtwaldæ then fornempde Gardher Thoresson oc wither togh meth gothwilghe at blifue hælder with een wenlich deythingen som fore er sacht mæthen han oc the hafthe koret vm thenne forscrefne arff oc all stycke æfter thy som hans breff ther vm wtviser oc ther meth vm thettæ forscrefne gaf han wnæder oc wthrængder meth ja oc gothwilghe forscrefne war nadhughe frue drotning Margretæ eet opet jnciglet breff vnder sit oc andre flere gothe mæns incigle ordh fran ordh ludende som her æfter følghr. [*Næ følger Brev No. 619.*] Thettæ forscrefne som wy hørthe oc saghe oc nær oc ower ware at swa skethe oc giorthes j alle made som forscreuit star thet witnæ wy fore alle oc gøre witerlicht meth thettæ wort opnæ breff. oc til mere wissen her vm haue wy ladet woræ jncigle hænges fore thettæ breff. Datum Bahws anno die et loco supradictis.

Einar Endridssön, Gulathings og Bergens Lagmand, paadömmet en Arvesag mellem Hr. *Alf Haraldssön* og Hustru *Sigrid Erlendsdatter* om Arven efter hendes afdöde Mand *Haakon Sigurdssön*, som tildömmes Hr. Alf som Ombudsmand for Hr. Jon Martenssons Börn Fru *Katharina*, Jomfru *Ingeborg* og *Sigurd Jonssön*. (jfr. No. 671. 677. 683.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglet mangler.

621. 19 August 1409. Bergen.

Ollum monnum theim sem thetta bref sea eder höyra sendir Einar Endridasson Gulathings oc Bergwinar logman q. g. oc sina kunigt görande at aa manadagen næstan efter vare fru messo fyrri anno domini m^o cd^o nono kom firir røtten firir höidirlega men herra Jacob med gudz naad sem biscup var j Bergwin herra Anbiorn Sunnolfs-son prouast (at) apostola kirkiu herra Otte Rømar Peter Olafsson føyhyrder oc sysloman j adirsogdum stad Swali Rømar Gun[na]r Kana firir mik radmen oc fløire addra godha men erlegin man oc welboren herra Alf Haraldzson riddare af einne halfuo en af annare erlegin kwinna hustru Sigrid Erlendz dotter k[en]dozst thau bade saman loglega vera firir komen a badær sidor. kørde tha fyrnemfnder herra Alfuer vp a hustru Sigridu efter theim arf oc gödze sem efter Hakon Siugurdz-son er fallet husbonda hennar var sørlega efter thi godze jordom oc landzskyldom sem fru Katrin jumfru Jngibiorgh oc Siugurder Jonsson oc oll sydzskin erfdo efter fador sin oc modor. spyrdi tha herra Alfuer hustru Sigrido ef hon visse nokor ærfingia annan en fyrnemfnd sydzskin en hon sagde nei firir. krafde herra Alfuer mik dooms her vm. domde ek adernemfndan herra Alf Haraldzson fullan oc loglegan vmbodz man fyrnemda sydzskina Siugurd Jonsson røttan erfingia efter Hakon Siugurdzson vm alt that godz sem efter Hakon her fallet haffuer vm fram that godz sydzskin eigo at skipta fyrnemfnd efter fador sin oc modor herra Jon Marteinsson oc fru Agneise efter thi som firir mik kom til thers er annat finzst sannare. Til sannynda her vm setti ek mit jncigle firir thetta bref er gort var j stad a degi oc are sem fyr segir.

To Mænd vidne, at *Thjostolf Olafssön* og hans Hustru *Gunkild Thorleifs-datter* paa *Hærland* i Svarvstad Sogn i Lagerdal lovede *Gunnar Thorsön* fri Vei ovenfra Brønden og ned til hans Kværn, saa og en anden Vei til Gaarden *Skodin*, samt Ret til at hugge hvad han til Kværnen behövede omkring i Bakkerne.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Bibliothek. Stumper af Seglene tilovers.

622.

1 Septbr. 1409.

Hærland.

Ollum monnum þæm sem þetta bref sea edar hœra sender þosstein Helghason oc Gløder Olafsson q. g. oc sina mith vilium ydar kunnith gera at mith varom a Hæralande j midgardenom oc inne j setstonne j Suaruastada sonk j Lagardale a Uesfollenne a *suenudagen nesstom firir Marie messo sidare saghom mith oc hœrdom a handarbandh Gunnars þoressonar medar þi skilorde at þaugh heldo handom samman þiostoluar Olafsson oc Gunildar þolleifs dotter egin kona hans oc Gunnar j sua matha at þaugh lofuade Gunnare frialssan uêgh oc heiuollan firir huariom manne til euerdelæga eigw hanom oc hans epter komande. ofuan fra brunne sem liggar firir fyr nemdom garde oc nidar til kuernenne Gunnars sem ligar j samma eighu oc sua oc annan uegen til Skadyna j samma matha. iuir sina eigu. skal oc Gunnar oph nemdar haugga allan til fanga til kuernenne vm krin j bakkunum huat han uidar þarf oc hans epter kômande. uar þetta bref gior(t) a fyrnemdom garde a xx are rikis okars virdulex herra herra Eriks medar guds nad Noreges konungs. Oc til sannynda her vm settom mith okor jnsigli firir þetta bref er giort var deghi oc are sem segi:

To Mænd vidne, at *Thorgiuls Vigleikssôn*, Kongens Ombudsmaad i Heggen, optog flere Prov om, at *Treginborg Kirkes* Lod i Gaarden *Thiliastior*(?) i Heggen forðum havde strakt sig længere end nu.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Levning af 3die Segl.

623.

19 Septbr. 1409.¹

Thiliastior.

Ollum monnum þæim sem þetta bref sea ædher hœyra senda Smidher þorgiulsson ok þorgiuls Smidsson q. g. ok sina kunnikt gerande at mit varom a þiliastiore a þosdagin nesta firir Matheos *messos sem liger i Hegini a einu are ok xx^{ta} okkars vyrdulix herra Eriks med gudz nadh Noregs kononger. tok þa þorgiuls Vigleiksson konongs vmbods man i Hegini tuegia manna vitne er sua æita Igemunder Steinulfsson ok Joron egin kona hans ok a bok suoro at þau vисто at þet þrigia aura bol jarder sem Treginborg kirkia aa atte x alna nidher j engena lengre en noo er gert ok fylde frialsliga no firir þremmer arom minne en xxx ok halua tolfsta mæla stongh breit. tok en þorgiuls Vigleiksson eins mans vitne er sua eiter Ragnilla Porsa dotter ok a bok suor at hon viste at fyrnemht þrigiæ aura bol fylde frialsliga sua langh sem Igemunder ok Joron suoro no firir tueim arom minne en xxx. kendesz ok Sebiorn þosteinnsson firir os ok morgom odrum god-

hum monnum at han hafde gert þet vt af þy þrigia aura bole ok at han var þa logliga firir stemfder at lyda þy proue. ok til sannynnda her vm sette þorgiuls Vigleikason sit jusigli med okkrom firir þetta bref er gort var degi ok are sem fyr segir.

Bagpaa med samme Haand: bref vm þiliastior.

(¹) Regnes Kong Eriks Aar fra en Dag efter 19 Septbr., bliver dette Brev at datere 18 Septbr. 1410.

Hemming Gyrdssøn, Vicarius paa Hof paa Thoten, Olaf Jakobssøn, Hr. Ogmund Bolts Ombudsmand, og Sigurd Ottessøn vidne, at Nikulas Peterssøn paa Hofvin paa Helgö og Hustru Sigrid solgte til Guttorm, Kannik i Hammer og Sogneprest paa Hof, en Del af Gaardene Hjalpesten og nedre Fylkeshaug i Fjelds Sogn paa Thoten for en graa Hest.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl affaldne.

624. 15 Novbr. 1409. Hofvin p. Helgö.

Ollum monnum þeim sœm þettæ bref sea eder høyræ sendæ Hæmminger Gyrdzsson vicarius a Hofwe a þootne Olafwer Iacobsson vmbodz man herræ Ogmundz Bootz ok Sighurder Ottæson logretto man a þootne q. g. ok s. kunnikt gerande. at meer varum a Hofwine j œynne helgho j zestofwnæ neer Nikulos Peterssyni a freadaghen nest efter Martæins messo a æino aræ ok xx^{te} rikis wars virdulegs herræ herræ Erikx med gudz naadh Noregs konongns þui j hia. soom ok høyrðum a at Nikulos Petersson ok Sigrid værmoder hans heldo j hond siræ Gudþorms koorsbroðers j Hamre ok preste a Hofwe a þootne ok kendudz at þau hofdu sælt siræ Gadthorme a Hofwe halft þridhiæ hæfzeldæ bool iærder j Hialpeer stæine ok mæles smørs bool j nedræ gardenum j Fylkyshaughe er liggia j Fialstz sokn a þotne med ollum lunnyndum fornum ok nyghium wten gardz ok innen fralst ok hæimolt firir hworium manne firir æin graan hest sœm siræ Gudthormer fyrnæmfder hafde fengit þeim ok lœket j þet sama iærder værd. Til sannyndæ her vm settou wer wor insigli firir þettæ bref er gort j stad a degi ok are sœm fyr seghir.

Bagpaa omtrent samtidigt: bref vm Hialpestein.

Vidnesbyrd om, at *Ulfrhedin Peterssøn, Prest paa Fagaberg, og Andres Eivindssøn* enedes om at lade deres Tvist om *Redegift* (jfr. No. 287) af Gaarden *Öyre*, om *Tofelid* og andet afgjøres ved 4 Mænds Dom, to valgte af hver Part.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle, og en Del af Brevet er afrevet.

625.

ved 1410?

Fagaberg.

[Ollum] monnum þeim sëm þettæ bref se æder høre s
 þorder Aslæson ok Haluarder valibrander
 q. g. ok j prestgardhenom a Faghabergie
 in dominica sex[agesima rikis vars virdolix herræ herræ
 Eiriks meder gudzs n[aa]d Noregs konongs sag]om ok hærdom a at
 þeir heldo hondom saman af eine halfuo Vlfuedhen Petersson en a[ff]a]dræ
 Andres Eiuinderson meder þeim skilmælæ at vm þa þrettho er þeir
 hofdo sina millom vm reidægiftu af Øyre ok so vm Tosualidh ok oll
 onnor þeiræ fiarskipthe er siræ Vlfuedhen þotthezs vera mishalden af
 fyrnemfdom Andrese: þa logdo þeir vnder twa men huar þeiræ þessæ
 alnemfdæ siræ Gudþorn Ogmundæson ok siræ þorkiæl Gunnersson
 þorstein Gunnersson ok Eirik Amundæson bryter ein af þessom þa
 sogdozs þeir skula taka man j mans stadh. ok skuldhe þo grippæ ænd-
 ælighen ok vbrigdælighen doom vm *siltimen þer nesth efter vider
 Faghabergs kirkiu æder odrom stadh er þeim badom at nøger. Sog-
 dozs þeir þer þa skula koma huar meder sino profue vtthen oll forfal
 so framth vm þeir være lifs ok þen doom at haldæ huar a sinæ vegne
 er þesser goder men vilæ døømth hafua. Til sanz vitnesburder her
 vm settom mer wor inzsigle firi þettæ bref er giorth var a deighi ok
 timæ sëm fyr seighir.

Bagpaa med noget senere Haand: af Eyre ok vm Tosuelid.

Jakob, Biskop i Oslo, mageskifter med Erkeprestens Halvard Gudleikssøns og Officialens Ulf Asleifssøns Raad og Samtykke en Del af Uglodal fra Eidsbergs Kirke til Sira Eysteim, Prest der, mod Dele af Austby og Medalgaard, som Kirken fik.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Lidt af 3die Segl tilbage.

626.

2 Februar 1410.

Eidsberg.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder høyra sender Jacob med gudz nad biskuper j Oslo q. g. oc sina kunnikt gerande at wer hafuum med rade oc samþykt waara kæra suna sira Haluardz Gudleikssunar ercheprestins oc sira Vlf Asleifssunar officialis sem þa nær oss waro jerda skipte giort med warom kæra syni sira Øystæine preste a Eidzberghe j sua mato at wer fængom honom jerder kirkiunne at Eidzberge øres bol oc xv penings bol j Austby oc øres bol j Mædalgarde j Hærelanda sokn en han fek kirkiunne after j mote half annars øres bol j Vglodali til æuerdelighæ æigho oc allz afrædis med

ollum lutum oc lunnindom sæm til liggia eder læget hafua fra forno oc nyo vtan gardz oc jnnan. sculu oc jærderna huer adra frealsa. Til mera wisso her vm sætte fyrneimfder siræ Haluarder oc siræ Vlfuer siin jncigle med mino secreto firir þetta bref er gort var a Eidzberghe a kyndils messo dagh anno domini mcdx^o.

Halvard Rolfsson, Ombudsmand i Skaun i Borgesyssel, optager Vidnesbyrd om, at *Reidar Ketilsson* havde af sin Hustru *Ronnog Ljotsdatter* faaet hvad hun eiede i Gaarden *Rud* i *Rakkestad Sogn*, mod at sørge for hende saalænge hun levede, hvorefter 6 af Halvard opnævnte Mænd til-dömte Reidar dette Gods, men paalagde ham at skifte hendes løse Gods lige med hendes Arving *Erik Haakonsson*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2 og 3 Segl tilbage.

627.

18 April 1410.

Rud.

Ollom monnom þeim som þetta bref seia edher høyra sendir Halfuarder Rolfsson vmbodzs mader j Skaun skipreido q. guds oc sinæ kunnught gørandæ at ek waar j Rudi j Rakastada sokn a fredagen fyrsto a sumbre a einu are oc xxta rikis mins wirdulegs herre Eiriks meder guds nad Noregs konongs a retto stenfno miliom Reidars Ketilssonar oc Eiriks Hakonsonar vm arf oc fiarrekningh estir Rognogo Liozsdotter eigin kona Reidars var gud henne saal hafue. kendos þa badr at þa var rettar oc logliga stenfnodagar leide þa Reidar twegia mannæ witni skilrika er swa eita Seli Ifuersson oc Trygggar Andresson oc a boc sworo meder fullum eidstaf at Rognogh Liozsdotter gaf Reidare husbonda sinom at swa reiknazs penings boll oc øyris boll jarder j Rudi til efverliga eigo j swa mate at han skuldæ halda hona veell medan hennæ lif varæ. oc hon var j heimilæ Reidars nigio aar sio(n)laus oc Ræidars fek hona badæ til kros oc kiorkio heima oc borto som ein doandæ man. neimdæ þa Halfvardær sex men j dom er swa eita Salmunder Gunnarsson Birgir oc þorgeir Trygssynyr Helgi Amundzsson þorder Salmundæson oc Gylder þoresson. gengom meer saman oc jnyrdulega at hugdom oc vaar þet vaar domar at Reidar Ketilsson skal hafua oc eigo fyrnemda jordh til euerligo eigo en alt lausa godzs skal Reidar framleigia til helmnings medder eidæ sinom oc tweir men sannæ hans (eid) at þesso lokno þa ero þeir satter oc alsatter vm firnemdh arf. hafde þa Reidar framboret heilan peningh oc halfuan oc wan eidan estir dome oc þesse gode men sannadæ hans eid er swa eita Gunnar hostigar oc Reidar Endridzsson. waar oc domrof vidr lakt. Oc til sanninde settom meer waar jnsigli som j domeno(m) varo firir þetta bref er giort vaar deigi oc are som fyr seigir.

Haakon Guttormssøn, Kannik i Oslo og Prest paa Sande, *Aslak Audunssøn*, *Arne Drengssøn* og *Borgar Ulfssøn* udstede Vidisse af Brev ovenfor No. 561.

Efter Orig. p. Perg. paa Gaarden Orerød i Sandherred. Seglene mangle.

628.

19 April 1411.

Sande Kirke.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder høyra sända Hakon Gudþormusson koorsbroder j Oslo ok prester a Sandom Aslak Audunsson Arne Drengsson ok Borgar Ulfsson q. g. ok sina kunnikt gerande at meer warom j Sanda kirkiugarde a sunnodagen nesta æftir sumarneter a adro are ok xx rikis wars wyrduliks herra herra Eriks meder gudz nadh Noreks konongs sagom ok ifuirlasom bref godra manna vndir hæilom hangandom ok vskaddom jnsiglom sua vatlande ordh fra orde sëm her æftir fylgir [*Nu følger Brev No. 561.*] Ok til sanynda her vm sættom meer wor jnsigli firir þetta transscriptum er giort war dagi ok are sëm fyr sægir.

Bagpaa med samtidig Haand: Bref vm satmala millum Arna ok Þorgiulssar vm arf æftir Jngerido Alfs dottor.

Gaute Eirikssøn Ridder skjænker sin Svend *Nikolas Peterssøn* 3 Markebol i Gaarden Bø i Sanden Sogn paa Vestfold.

Efter en samtidig Vidisse (nedenfor No. 638.) i norske Rigsarkiv.

629.

29 Juli 1411.

Skien.

Thet see allom godhom monnom kvnnikt at jek Gave Eriks-son redere kennes thes med thesse mine opne breffve at jek haver givet Niklæsse Pædersson minom sven fore sine thyæniste løn jordh mine thrigge marke boll j Bonom som liger j Sandene sokn a Væstfoldene fryælst oc hemholt firir hvoriom manne med allom lvtvm oc lvnnevdm sem till ligger æder leget hever fra forno oc nyæ vtan gardz oc jnaen til everdelighe eghya oc alls affrædes hanvm oc hans ærvinghom som firir stænder oc til visse oc sanninde sætte jekh mith jnsigle fore thette breff ær giort var j Scidhe a Olaffsvoke dach a adre are oc xx rikis mins virdvlighs herra herra Eriks med gvdes nadh Nor(e)x konvngs.

Bagpaa samtidigt: bref vm Bœ.

8 Raadmænd i Bergen kundgjøre, at velbaaren Mand *Swale Römer* i Biskop Aslaks, Abbedens af Munkeliv og fleres Paahör lod oplæse 2 Breve, hvori Kongerne Magnus og Haakon skjænkede Hr. *Otte Römer* det Gods, Hr. *Audun Hestakorn* havde ciet, og forbød *Snubbe Peterssøn*, der mødte for *Peter Olafssøn* paa Kongedømmets Vegne, at hæve Landskylden deraf, da Swale var redo til at hævde sig disse Eiendomme mod enhver. Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Af de 8 Segl ere No. 1. 2 og 8 tilovers.

630.

30 Novbr. 1411.

Bergen.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder høeyra sænda Balthazar fan Damme Olafur þoresson Aruidr Ingieldsson Jon þordarson Sigurder Vnasson Alfuer þorsteinsson Haldan Magnusson Ellender Jonsson raadmæn j Berguen. q. g. ok sina kunnikt gærande. att wer uarum. j maalstofwnne j biskups gardenom j Berguen a manadagen nesta firir Nicholaus dag. anno domini m^o. cd^o. xj^o. nær uærandum heiderligum herra ok andeligum fadr herra Aslak med gudz naad biskup i Berguen. herra abote at Munklifue. ok koorsbrødrum þes sama stadar logmannenum ok fleirum adrum godum monnum hia uærandum Snubba Peterssyni þar firir komnum ok Jussa Olafssyni fyrnempder Snubbe j fullo vmbode Peter(s) Olafsson a kung doomsens vægna, ok høeyrdum ok saom a. er erligen man ok vælboren Swale Reimar. læt vp læsa. twæggia konunga bref. ok stadfesto. konung Magnus ok konung Hakons. vara vyrduliga herra godar aminningar med þeira heilum haggandum ok *uskuddum rikisens rade jnciglum. sem vattade vm þær jordar ok goodz. sem Oudon hestakorn [atte ok] fyrnempdr vyrdulige herra konungane hafdo vnt ok gifuet erligym manne herra Otta Reimar. efter þy sem þau bref uatta þar vm gord med ollum sinum greinum ok articulis. Sporde Swala þa Snubba Petersson j huat matta han hafde vpboret landskylder af þeim iordum. sagde han at han viste eyg mykit af. huar þa landskyld vp bar. vtan hafuer Peter Olafsson þat gort eder hans bod. þa swarar han þar væl till. krafde Swale fyrnempder Snub Petersson a Peters Olafsson uægna. ef han hafde bætre biuisning en Suala firir sik hafde. suarade Snubbe þar til ok spurde Swala. en han hafde. vaars nadugs herra konung Eirik(s) stadfesto ok drotning Margreta. vppa þat fyrnempda goodz swarade Swale at hans biuisning laa j Oslo. þar vm væl gømbd baud Swale sik til log ok ræt vm fyrnempd goodz ok firirbaud huarium manne þar af landskylder taka eder taka lata. hindra eder hindra lata. ok loguarde han þat goodz vnder sik ok lagde vider raan [ok i]fuer uælle huar þat goodz. af honom take eder hindrade vtan doms ok lagha ok þan sama ræt ok log baud fyrnemp-

der Swala Reimar vppa almænnings stæfno. en sidan margum monnum hia uærandum sem fyr sæger. ok til sanninda her vm sættom meervaar jncigle firir þetta bref er gort var j stad degi ok are sem fyr sæger.

Bagpaa: Bref vm goss Auduns hesta kornn, og med nyere Haand: Breff omm goess och jord som Audwnn hestekornn othe konung Magnus och kong Hogenn gaffuo her Otthe Remmerss.

Alfina Brynjolfsson vidner, at han mange Aar for *Jorund Arnesson* døde hørte ham give *Odd Botolfsson* hele *Rogn Gaard* i *Vangs Sogn* paa *Voss* efter sin Død, og *Hustru Aasa Haavardsdatter* takke ham derfor. (jfr. No. 385. 555.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

631.

8 Februar 1412.

[Voss.]

Ollum monnum þeim sem þetta bref seia ædher hæyra sendher *Alfina Brynyulfsson*) suoren lagretto man a Vos q. g. ok sina ek vil jdher kunikt göra ad ek var a *Haugum* a Vos morgum arum fyr en *Jorundher Arnason* dødhe hæyrdhi a ad fyr nemdher *Jorundher Arnason* gaf Odhe *Botolfssyni* alt *Rogn æstir* sina daga sem liggor i *Vanx kirkio* sokn a Vos frialst ok hæimolt fir hærrium manne ok *hustru Asa Hafuarda* doter tok þa j hond *Jorund Arnason* ok þakkadhe honom fir ok til sanendha her vm setti ek mit jnsigl fir þatta bref er giort var a manadagen næst æstir kyndiulsmesso dag a iii are ok xx rikis mins vurdulgx *harra *Eirik* med gudz nad *Norekx* konung.

To Lagrettemænd vidne, at de med fire Andre have værdsat Aaboden og Græsnamet, som *Thorgrim Thorsteinsson* efter Lagmands Dom skulde svare af Kongsgaarden *Frastad* i *Vardal*, til 1 Mark hver, samt hørte Vidner om, at *Thorgrim* paa Vaabethinget i Fasten var stævnet til *Eidsvolds Lagthing* for at staa til Rette for Kongsgaarden, ligesom at Kongens Ombudsmand *Ogmund* forgjebes æskede Ed af *Thorgrim*, angaaende hvad han fra *Frastad* havde bortflyttet.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl mangler.

632.

21 Mai 1412.

Frastad.

Þet se ollum godhum monnum kunuickt at mit *Androder Grimsson* ok *Andres Þorgrimsson* logretomen warom a *Frastadhom* konungsgarddenom j *Wardale* a huitæsunno æsthan till doms krafdir ok iiiii logretomen meder okker wm abudæfal ok grasnam estir logmans dome. matom meervark j abudæfal en adræ j grasnamz wp a

Þorgrim Þorstæinsson, gæingo þer ok twau skilrik witne meder boker æidi at Olæifuer hafde stemft fyrnemfdhom þorgrime a warnæþinge nu j fastonne till logþingis till Æidzwallæ wm Botolf woku nu komande firir logmannen ok logretonæ þer at gøra log ok ret wm firsagðhan konunghs gard j Frastadhom. krafde ok Ogmunder konunghs wmbotzmader ok Olæifuer adernemfdhan þorgrim afterlogu meder æidi þet er han hafde brot flut af fyrnemfdhom konunghs gard efter þy sem logmannen hafde dømt. wilde þorgrimer þa æingæn æid sweræ. till sanynde her wm setto mit okkor incigle firir þettæ bref er gor(t) war a þridiæ are ok xx^{tæ}. rikis okkars wyrdulex herræ herræ Eriks meder guds nad Noregs konungh.

Bagpaa samtidigt: bref wm Frastadh.

Jon Arnassøn kvitterer paa Thorer Erlingssøns Børns Vegne Tholf Ketilsøn for 2 Kyrlog, som han foruden 2 Markebol i Gaarden övre Hofde i Tadal havde erlagt i Bøder for Thorers Drab.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet afrevet.

633.

23 Juni 1412.

Oslo.

Þet se ollum godum monnum kunnikt at ek Jon Arnasun wmbodhz man barna þoreirs Ellingsunar ok moder brodeir þeira keæn- nis meder þæsso mino oppno brefue at ek hefuer wppboret af þolfue Kettiulssyni tuuo kyrlog¹ sum efter stod¹ wmfram þet tueæggia markaboll sum þolfuer fyrnemder hafde loket þorere j Hofda j øfra garde- num j Tubdalle frialst ok heimolt firir bioirium manne firir þa atwissta sokh¹ sum þolfue tidnemdum war gefuein wm afthak¹ Jons Asgeirssunar. þær firir geæfuer ek tidnemdan þolf¹ Kettiulssun quittan ok allungis lidugan firir adernemd¹ ij kyrlagh¹ ok jordh¹ sum j er skilt. til saninda heær wm sete ek mit jnsigli firir þetta bref er giort war j Biornagarde j Oslo a Jons wokku eæftannein a iij are ok xx rikis mins wirdilix herra herra Eirikx meder gudz nadh¹ Norikx Sueri- kis Weænda ok Dannmarkhzs Weænda ok Gotta kununger ok heærtoge ifuer Pommæær.

(¹) Ordet ender med et 3, som neppe i dette Brev er andet end en kal- ligrafisk Sving.

Karl Ulfsson, Væbner, *Gunnar Thorleifsson*, Prest paa Thosnes, og *Björn Sigurdsson* vidne, at de hørte *Halvard Sigurdsson* og *Borghild Thoresdatter* i deres Bryllup paa Hun enes om Formuesfællesskab (helmingsfelag) i Løst og Fast.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv, sammenheft. sigillat. med No. 731 og 734.

634.

17 Juli 1412.

Hun.

Ollum monnum þeim som þetta bref seia edher høyra senda Karl Ulfson vefnare Gunnar Þolleifson prestar j þosnese oc Biorn Siggurdeson q. g. oc sine kkunnught gørande at mer varom j Hun a sunnodagen nesta firir Margreto mæsso a iii are oc xx rikis wars wyrduleghs herre Eirikis med guds nad Noregs kongs sagom oc hørdom at lyst war kaupa felagh þeira Halfuarder Siggurdeson oc Borgildo Þoresdotter j brydlaupe þeira at helmnings felagh þeira j mellom bade j lauso oc fasto vm þau wordo barnom saman bundin oc alt þet som þeim kunno til fiar at falle oc jatade fader henne Borgildo som Thorer j Hun eitir henne sannar arfue oc til sannindæ settom mer war jnsigli firir þetta bref er giort var deigi oc are som fir seigir.

Henrik Hermansson, Prest i Moland i Thelemark, vidner, at *Stein Thorgrims-son* for ham og Flere vedgik, at hvad han havde gjort sin Frønde *Aslak i Laufdal*, var gjort paa *Eriks Vegne* paa *Lande*, og lovede at svare derfor baade for Konge og Karl.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Alle 3 Segl mangle.

635.

29 Septbr. 1412.

Moland.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea eder høyra sender Hinrik Hermansson prester a Molandum æ þelamork. kuadiu g. ok sina. kunnikt gerande at vm Mikials messo ok a xxiiii are rikis mins virdulegx herra herra Eirikx med gudz naadh Noregx konongx. var ek j Molande kirkiu garde saa ek ok høyrdæ aa at Stein Þorgrimsson viderkendis firi mik ok morghum adhrum godhom monnum at allan þen vlut ok forþukka sem han gerde Aslake af Laufdale frende sinom þet gørdæ han a vegna Eirikx a Lande. ok han iattade ok suara þy bade firi kononge ok karle. elliga skuldæ han verda vgiftin. Till sannynnda her vm ok meirc sannynde setti þesser godher men Biorn Olfuirsson ok Rolleifuer Anbionsson loghrette men sin incigli med mino firi þetta bref er gort var a degi ok aare sem fyr sægir.

To Lagrettemænd i *Haddingedal* kundgjøre, at *Thorbjörn Hnuper* (ell. *Hnupssón*) solgte sin Moders Eiendom i *Sunrin* i Aal til *Gudbrand Sigurdssón*, og at *Borghild Erlendsdatter* kvitterede for Kjøbesummen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Begge Segl vedhænge.

636. 19 Decbr. 1412. Stave i Aal.

Ollum monnum þæim sem þetta bref se ædher høyra sender Haluader Olafsson Tosteim Helghason logretto men j Hafdindale q. g. ok sina kunnikt gerande at þer varum meer neer a *Micihols messo dagh ok a iiij are ok xx rikis waars virdulix herra herra Eirik(s) medher gudhz naadh Norix konongs en þorbiorn hnuper¹ selde Gudbrandhe Siugurdarsyni so mykit sem modher fyrnemps þorbiarnar atte j Sunrine firir iiij kyrlog ok xx ok so mykit sem Bergsu(e)in brodher optnemps þorbiarnar atte j medher honum j Sunrine j Aals sokn j Hafdindale frialz ok heimolt fore seer ok ollom minon² epterkomande medher lutum ok lunnendum sem til ligger ok leghet hefuer fra forno ok nyo vtten garz ok innan var ok Borggild Ellenss dotter j þy sama handabandhe sem þorbiorn Hnupsson seldhe Gudbrandhe Siugurdarsyni fyrsagdha jord ok reeltar vplykter, kændiz ok fyrnempdh Borgild at hun hafdhe vp borit fyrsta pening ok æfsta ok alla þer j mellium sem j kaup þeira kom ok vndhan fyrsagdhar Borgilda ok hennar epterkomandhe ok vnder optnempdhan Gudbrand ok hans ærfuingia til æuerduligha eighu. Oc til sannenda her vm sette meer okkur jnscigle fore þetta bref en giort var a Stafuinne manodaghen nestan fore iolaptan a degi oc are sem fyr seigher.

(¹) hnup. Senere kaldes han Hnupsson. — (²) ɔ: minom.

To Lagrettemænd i *Gudakers Thinglag* i ytre Hedemarken kundgjøre, at de have hørt forsikre, at *Nikulas Ulfhedinssón* skal have pantsat 15 Öresbol i *Hornborstad* i Lauten Sogn paa Fauskar til *Thorer Thorsteinsón* i Bóder for hans Faders Drab.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det og 3die Segl itu.

637. 13 Marts 1413. [Hedemarken.]

Ollum monnum þæm sæm þetta bref seæ adder høyra sender Eleefuer Biørnsson ok Torsten Jonsson logrettomen j Gudhakirs tinga j ydra lutin a Hedhmarkinne q. g. ok sina. Meer vilium jdher kunigt gera at vi hafwm þæt hørt at sæghia ok firi gudhi sat væra at Niculas Vluedhinsson sette þoræ Tostenssyni xv auræ bool jordher j Hornborstodhom sæm ligger j Lautene sokn a Fauskom j bætir estir fadhur

sin Torsten¹ sëm fyrnemder Niclis hafde vordhith at skadha ofri sönia festo ok Botiller Grimsdotter Torstene Skeldulffssyni vitnisbordh medh ja ok handerbande tessom godhum monnum hia varandum Tolleiuer Pætarsson logrettoman j sama stadh till mere sanninda settom mith var jnssigle firi þetta er gort vart manadaghin j adhre viku fasto a iijjdæ aure ok xx^{tæ} rikis vars vyrdeliks herra Eriks medh gudhz nadh Noriks konungs.

(¹) Aabent Rum i Orig. til Mandens Fadersnavn.

Jon Ketilssön, Prest og Provst paa Gerpen, og 3 Andre udstede Vidiase af Hr. Gaute Erikssöns Gavebrev. (ovenfor No. 629.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2 og 4 Segl tilovers.

638. 29 Juni 1413. Gerpen.

Allum mannum them sem thette breff sya æder høyre sender Jon Kyædelsson prester oc profaster aa Gerpene Olaff Olaffsson Jesse Jacopsson oc Æsbyørn Jenson q. g. ok sinæ kvnnikt gerende at mer varvm aa Gerpene aa kørkmøsse dagen¹ a fyorde are oc xx rikis vars virdvliks herra her Eriks med gvdes nadh Norex kononger saghom oc hørdom o(c) jnvirdvlighe jver læsith breff vnder ens godz mans jnsigle sva lvdende ordh ffra ordhe som her epter seger. [*Næ følger Brev No. 629.*] Oc til saninde sætte mer var jnsigle fore thette transcripthe breff ær giort var a daghie oc are sem fir segher.

(¹) d. e. Petri et Pauli Dag, ifølge Røde Bog fol. 35. a.

Helga Abbedisse i Gimsö og hendes Konventsöstre kvittere Fru Ingeborg Erlingsdatter for hendes Ombud med Klosters Jordegods i Nordlandene, hvorfor hun havde gjort tilbørligt Regnskab.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Begge Segl vedhænge, slide.

639. 6 Decbr. 1413. Gimsö.

Mer Helga abbadiis j Gymsøy oc conuenta syster alla þess samasta[dar] kennomst med þesso waro brefue at meer hafuom gifuit erlege fru Ingeborgho Ellings dottor quitta oc allungis lidugha firi oss ok warom [ef]terkomandum firi alt þat vmbod er hon hafuer her til haft a wara wegna ok klausterens win vara jardher j Nordlandum, hefur ok hon gort ooss fulla regningh ok alla efter þui sem oss atnøgher. þar firi gifuom wer henne ok hennars erfuingia quitta ok allungis lidugha firi oss ok warom efterkomandum. Til sannindæ her wu sættom wer wart jncigli med conuentona incigli firi þetta bref er gort war j Gymsøy ipso die beati Nicolai episcopi et confessoris anno domini m^o. ccc^o. terciodecimo.

Magnus Beinklæssøn, Prest og Dronningens Kapellan, vidner, at medens han var Fru Katarinas Kapellan paa Hestby, hørte han hende ofte bekræfte, at Drosten Hr. Ogmund Finnssøn havde erklæret Jon og Sigurd Hafthorssønner for sine eneste Arvinger, og at Thor Kögur selv havde vedgaaet, at han, fordi hans Fader var uægte, ingen Arveret havde efter sin Frænde Hr. Ogmund. (jfr. No. 614. 619.)

Efter en samtidig Vidiase (nedenfor No. 641.) i den arnamagn. Saml.

640. 17 Januar 1414. Helsingborg.

Ollum monnum þeim sem þetta bref se *ellas høra sendir ek Magnus Bæintzson prester ok minne frw droninghenne cappellan quedio gudz ok sina kunnigh gierande at þa sem ek var fru Katrinar cappellan j Hest by sem herra Ogmundz Finnzsons hustrv var gudh (hans) sal have sem drotzete var i Noreghe þa hørde ek henne sighia ofta ok tydnom at hon spvrde ok hørde af herra Aghmundar Finnzsonar mvnn heilom ok vsivkivm ath han sagdhe sigh einga andra erfvingia hava fore gudhe vtan herra Jon Hafthoresson ok hans brodr herra Sygurdh Hafthoresson ok sagdh(e) hon ofta ok tijdnom at hon spurde herra Agmvnd Finnzsson j sin ydazta tima hvo sem hans erfuinggia væro tha svarade hann henne ok sagde so at hann viste sigh einga andra erfvingia hafva vtan herra Jon Haftorsson oc hans brodar herra Sygurdh Haftoresson. Svarade tha Thor kavgr ok sagde sigh vara hans fræinda. svarade honom frw Katrina swa. þetta hafer ek af minom herra vel hørt hvaro sem þen frændzseme er af komin at þin fadher var ei skilgetin. svarade tha Thor kogr oc sagde so at hafde min fader varit skilgetin tha hafde ek varith drotzetans arfue. vil ek þessa for scrifuada articula sanna oc sveria nær sem þet kan vidhr þvrfa. oc til saninda her vm heingir ek mitth jnsighli fore þetta bref (er) giort var j Helsingiorborgh anno domini m^o. cccc^o. xiiij^o. odinsdaghin næsta fore Fabiani ok Sebastiani dagh.

Biskop Arne af Skalholt og Abbed Stein af Munkelif i Bergen udstede Transskript af foregaaende Brev.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn., fasc. 39. No. 16. Seglene mangle.

641. 30 Januar 1414. Helsingborg.

Ollum monnum þeim sem þetta bref see edr heyra senda Arne med gudhz nædh biskup j Skalaholte ok Stein med samre nædh abote j Munklife j Berguen quedio gudz ok sina kvnigh gierande ath vij saghom ok ofer læsom opid bref sira Maghnus med hans heilo ok

vskaddo heinganda jncighli so ludhanda ordh efter ordh sem her segir. [Nu følger foreg. No. 640.] Oc til meire visso ok sanninda her vm setom vij vor jncighli firir þessa transcriptum sem giorth var j Helsingia-borgh æ tyrsdaghin næst firir kyndils messo anno domini m^o. cd^o. xiii^o.

Tre Lagrettemænd i *Strengereids* Skibrede kundgjøre, at *Thorgerd Endridsdatter* med sin egen og sine Börns Ombudsmands Samtykke stadfæstede sin afdøde Mands *Asbjörns Bergulfssöns* Salg af Gaarden *Sandeim* i Thruma Sogn til Sira *Gynte Jonssön* Prest paa *Öiestad*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2 og 3 Segl tilovers.

642.

27 Mai 1414.

Öiestad.

Ollom monnom þæim sëm þetta bref sea æder høyra sænda Sigurder Eiwindsson Olafwer Arnason Willialmer Olafsson logretomen j Strængiarei(d)s skipreido q. g. ok sina kungerom mer, at mer varom j hia a Öiastadom a hwitasunnodagh a v are ok xx^{tt} rikis vars werdulægs herra herra Eirik(s) mæder guds nad Noregs *konugns sagom ok høirdom a at þorgerder Endridadotter vider kændis firi os ok morgom adrom godom monnom at hon hafde þa hæimt ok vpboret fyrsta sal ok æfsta ok oll þær j þrwmø sokn j fyrnæmdre skipræidh, af sira Gynti Jonssyni presti a Öiastadom sëm þau hafdo bæde sælt Asbiorn Bærgulfsson hænnar æigin bonde gud hans sal hafuæ fyrnæmda jordh hiauerandom ok samþykkiande loglægom vmbos manni optnæmdra þorgerdo sëm Olafuer Osmundsson æiter æn a barnanna vægna Finnær Endridarsson sëm þa var þæira loglæger vmbos man, afhænde hon þa fyrnæmdom sira Gynti ader næmda jord nædra Sandæim, honom ok hans arwingiom til æværdulæga eignar mæder lutum ok lunnændom sëm til liggia ok leget hafua fra forno ok nyo vtan gardz ok jnnan engo vndan skildo, frialsa ok akærolausa firi ollom loglægom agongom mæder ja ok handarbande bæggias þæira vmbosmannanna Olafs ok Finz fyrnæmdra. Til sannænda her vm sættom mær var jnsigle firi þetta bræf ær giort var a Öiastadom degi ok are sem fyr segir.

Bagpaa samtidigt: vm Sandøim i þrumo.

Seale Römer, Einar Endridsson Lagmand, Thorgaut Samundsson Underfoged og 5 Raadmænd i Bergen dømme, at noget Vraggods, som Kongens Lænsmand i Søndhordeland Baltasar van der Dam havde beslaglagt paa Kongedømmets Vegne, og de tyske Kjøbmænd i Bergen forlangte udleveret, skulde, da rette Eiermand ei kjendtes, blive under Bøving, indtil Parterne mødtes for Kongens Dom. (Jfr. No. 646. 647.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Af de 8 Segl mangle 2. 7. 8.

643.

2 Februar 1415.

Bergen.

Allwm monnum þeim sem þetta breff sææ æder hæyra senda 'swale Ræmare Einar Endridason laghman j Bærghwin Thorgauter Sæmundzson vndirfwite j samastadh Olaf Thorisson Aslak Wlfsson Olaf Thosteinson. Petur Janisson Jon Ellingsson raadmenn j samastadh quediu gudsz ok woora. kwnnigh gærande ath koomu *forris oos ij profastagardin i Bærghuin biskeidine tysker kaupmen ok keerdu vpp aa Baltazar fander Dammen wmm thet wrek ok godzs. sem þar var ath komith j hans lönæ aa Swnhordulande. sem hann hawer af wors herra konnunghsins naadh. wildu þa fyrnemdir kaupmenn hafua godszit j gæen af fyrnemdum Baltazar ok wilde hann þat eingha leidis ower gifwa aa wors herra konvnghsins vegna vtan med rætha. koomw þei þær þa aa badar sydur foor ein reth. ok geingum wi þaa til saman estir þeirre aakerw sem þa fore oss koom. estir þj besta samwitke sem gudh hafdi oss læenth. ok skododum invirdulighæ badi þeirra præuilegia ok laughbokina. ok kwnnu vij þa eintidh sannarra fiinna. estir þj ath þar einghin breff æder beusingh æda ljsuandis vitne koomu. sem that wildu sweria. hwem þat godz til hæyrde j stadinna. Fwndum vj that þa foore ein reth that godszith skal blifua j eina godha biuarigh vndir mijns herra konungxsins nadh. frij oc wmbiuarath swa lejng hæ ath oph nemfndir kaupmen af Bærghuin ok Baltazar koma foorir hanum. ok þar med oforsæmath vors herra kongsins reth ok þeirra priuilegia. þar hafum wi øinthid ofwer tackith. Ok til meire sannjndæ her wmm settum wj wor jnsighle fore þetta breff (sem) gorth war j Bærghuin die purificacionis sancte Marie virginis anno domini millesimo cccc^o. xv^o.

Bagpaa med noget yngre Haand: Item eet norst breff vm noket som thyzske kþpman . . . oc Baltazar vamne Dame j millom war.

Presten *Lafrants Kolbjörnsson* kundgjör, at han for vel 45 Aar siden har givet Sira *Gunnar Jonsson* 2 Öresbol i *Kise* i *Steirolfs* (Steinarhofs) Sogn paa *Nes* paa Hedemarken.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

644. 14 Februar 1415. Kōmestad.

Þet se ollum monnum *kungnit at ek Lafranz Kolbiornesson prester var a Kōmestadam kienedz meder þesso minu ofno brefve at ek gaf ok afhende sira Gunnere Jonssyne tvegjæ auræ booll jærder j neste Kiisse sem ligger j Steirolf kirkiu sokn a Neese a Heidmarkenne viist firir v arum ok xl þa er sira Gunner fyrnemder sogn¹ sine fyrste mæsso frialst ok heimolt firir hvarium manne till sanynde her vm setti ek mit jnsigle firir þettæ bref er skrifvet var a þorsdagen j fystu viku fasto a vi are (ok) xx rikis mins virduligs herræ herræ Eiriks meder gudz naad Noregs *konugns.

Bagpaa med Haand fra 16de Aarb.: breff om ij awre boll i neste Kysa som er giffuen her Anders Ionsson.

(¹) ∴ song.

Haavard Thorsteinsson, Prest paa Kōmestad (i Stange paa Hedemarken), og 2 Lagrettemænd kundgjøre, at *Orm Thorsteinsson* solgte til *Gudlaug Lafransdatter* hele Gaarden *Guldkonnerud* i *Ottestad* Sogn.

Efter Orig. p. Perg. norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

645. 9 Septbr. 1415. Gulkonnerud.

Ollum monnum þæm sæm þetta bref sæ æder høra sendir Hawarder Þorsteinsson prester aa Kōmestadam Gunnar Holtæsson ok Ormær Swenszsson lokrette men q. g. ok sino kunninktgerande at mer varum i Gulconnærudi eer ligger i Hothestada sokn aa Heidmarkonnæ manadaghin nest epter sidoro Maria messo aa xxvi are rikis wars virdulighs herra herra Erik meder gudz naadh Noregs Swerikes ok Dana konongs i hia ok saam ok hêrdum aa at þau heldo haandum saman af enno halwo Ormer Þorsteins sson en af annore Gudlaug Lafrinsz dotter kændis þa Ormer fornemder at han hafde sælt Estenæ Halwarz syni (er) hwsbonde henneræ waar alt Gulconnærudh frialst ok heimalt firi hwariom manne til euerdeligho æigo ok altz afrædis honum ok hans erwingiom meder allum lunnyndum nera ok fiarre liggendum. jtem kendis þa Ormer þraatnempder at han hafde vþyrith fyrsta peninga ok øpsta ok allo þær i mellum eeptir þwi som i kaup þærre kom. Til sannyndæ hær vm settom wer wor inzigli firi þetta bref er goort var stad degghi ok are sæm fyrsæghir.

Biskop Haakon af Stavanger, Hr. Diderik Vystemaker, Soale Rømer, Baltazar van der Dam, Soale Jonsson, Thorgaut Sæmundsson og Bergens Raadmænd kundgjøre, at 24 navngivne lybekke Kjøbmænd i Bergen indestode Fogden paa Bahus Hans Krøpelin for, at *alt Gods* i Bergen, som tilhørte Lybekkerne, og alle deres der udstaaende Fordringer skulde blive beroende i de nævnte Borgeres Haand, hvorefter Brevets Udstedere erklære, at hvad Hans Krøpelin i denne Sag har gjort, er skeet med deres Raad og Vilje. (Jfr. No. 643. 647.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. De 6 Segl vedhænge.

646.

23 Oktbr. 1415.

Bergen.

Wij Hakon medher gudhz nadh biskuper j Stawangre, Tiidhike Wystakker riddare, Swale Rømare. Baltazar wander Daem, Swale Joonsson, Thorgaut Sæmundrsson oc aller raadmen i Berghwen sem tha heimæ j stadhen vaaro, kennomz medher thesso vaaro opno brefue, at wy voorom a konongs gardhen j Berghwen, die sancti Seuerini anno domini m^o. cd^o. xv^o. saaghom oc høyrdom aa, at thennæ bressorare, ærligh, oc vælbyrdhigh man Hannes Krøpeliin, fowyte a Bahws hende loff oc borghan. aa vaars nadhighæ herra konongsens veghnæ, aff alle the køpmen, sem aff Lybich vaaro oc tha j Berghwen vaaro, oc fore alt thet goodz sem j Berhwen var, oc them aff Lybich tillhøyrde, oc fore alt annat goodz oc sculder, thet sem Lybich till høyrer, oc sem till Berghwen hender komæ kan, bliiffue alt standande i samæ borgharæ hand, oc thesse men haffuæ loffuath her fore, sem her effter skriffuadhe standæ, oc so heitæ Bærent hypper, Herman Oлдendørp, Hannes Rytzenbergh, Herman lange, Tidekæ Willebæk, Johan Traghe, Gerhert to der Mølen, Kort Hylseman, Ghert Byseke, Hinrich Rutenberg, Johan van Stade, Jacob Hurlenbergh, Hannes Westhoff, Johan smidh Tewes Hoppe, Herman wan Soost, Wernerus wan Arsten, Hartwich Lambershøueth, Tideke junge, Swæder van Bænten Claws Wytte, Herman Wytte Hinrik Papendorp, oc Hinrich Swikker, oc wy alle sem foreskriffuade standæ haffuæ anaamædh thetta loff medher Hannes Krøpeliin, a vaars nadhighæ herra konongsens vegnæ, item kennes wy thet oc alle førskriffuade, at huat dagthingæn oc ændæ, sem førskriffuadh Hannes Krøpeliin haffuer giort a vaars nadhoghæ herra konongsens veghnæ a thettæ ærende, thet haffuer han giørt effter vaart radh oc vilia. Till sannynnda her vm settom vy medher vilia oc vitscap vaar jnscigle fore thettæ breff som giort var degghi oc aare sem før sigher.

Hansestadernes Oldermænd og Liggere i Bergen indestaa velb. Mand *Hans Kröpelin* paa Kong Eriks Vegne, i Anledning af at Staden *Lybek* er kommen i Keiserens *Overakt*, for samtlige i Bergen nu værende *Lybekkere* og deres der beroende Gods til Beløb 6828 lybske Mark, og love paa Forlangende at udlevere til Kongen baade Mænd og Gods, ligesom og være denne Bergen for alt Gods og Tilgodehavende, som fremdeles til Bergen kan komme, uden Argelist eller Udflugter. (jfr. No. 643. 646.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Bergens Kontors sædvanlige Segl vedhænger.

647.

24 Oktbr. 1415.

Bergen.

Thet kænnopts wi oldermæn oc liggjara som nw aff the meneghæ Hensæ stadhæ wægna æra j Bergwen oppenbara j thetta wort breff at wi hawom forstandit aff hedhrlicom oc velbornom man Hanes Kröppelya aff war nadhogha herra konungsens wægnæ at the aff Lybekæ æra kompna j keysarens owerakt. Thy kænnopts wi os hawa lofwat oc sakt hedherlicom oc velbornom man Hanes Kröppelyn til wars nadhoga herra konungsens nadh konung Erich oc rikesens aff Norghe for alla the som aff then stadhen Lybekæ hær j Bergwen vaaro oc ænnw æra paa then tyma tha som wi waar nadhogha herra konungsens ærende oc wilia forstodhom aff Hanes Kröppelyn. Jtem lofwom wi oc for alt thet godz som hær æpter scrifwit oc tha hær j Bergwen war swa som summan ær ther aff vim. lybiskæ mark oc viijc. lybiskæ mark oc xxvij lybiskæ mark som thom aff Lybekæ til hører thet loffwa wi at the skola andwordha worom nadhoga herra konungenom badhe mæn oc godz som for scrifwit staar alla them som han therom til sæter a sina wægna thet vp at bæra hær j Bergwen widh waara godha tro oc sanind oc widh thera sworna edh som thet godzet handtera. æ nær som han thet aff them hawa wil oc han thet kræwer ælla kræwa later. Jtem lowom wi oc for alt thet godz oc sculder æ hwadhan thet kombar som æn til Bergwen komma kan tha skola the standa j the samma wisso oc foruaring som thet andra godz oc summan som før scrifwit staar. Thetta forscriffna lofwa wi oldermæn oc liggjara j Bergwen vtan alt argt oc all hiælperædhe the som them aff Lybekæ oc os til hiælpa kan komma oc waar nadhoga herra konungsens ræt krænkiæ ælla hindra maa j nokra handa mata. with waara godha tro oc saninda. ok vtan alla arghæ list ok j alla handa mata wor nadhogha herra konungsens ræt w forsymedh. Oc til meere stadhfæstilse at thetta swa skeer oc bliffwer j alla handa mata som nw for scrifwit staar tha hængiom wi waart meneghæ køpmæns jncigle aff Hænsen meth wilia oc witscap for thetta breff som giort var i Bergwen thorsdaghen fore sanctorum Symonis et Jude dagh apostola anno domini m^o. cd^o. quintodecimo.

Jusse Olafsson, Sysselmand i Soløer, og to Lagrettemænd sammesteds kundgjøre, at *Olaf Borgarsson* kvitterede *Einar Borgarsson* for sin Arv efter Fader og Moder, samt at han tilbagegav *Einar* 1½ Stang Eng under Gaarden *Berg* i Vaaler Sogn i Soløer.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

648.

7 Februar 1416.

Vaaler.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sia ædher høyræ sændæ Jusse Olafsson systluman j Soløyiom Helge þoralderson ok Olafuer Eiriksson logretes mæn j Soløyiom q. g. ok sinæ kunnikt gerande ad mer varom aa Walum som ligær j Vala sokn j Soløyiom a retto wakna þingi a fredagin nest estir kynduls messo dagh a vij are ok xx^{ta} rikis wars vyrdulix herra herra Eirikx med gudz nadh Norikx kunghs sagum ok høyrðum vpaa ad þæir heldo hondum saman af æinæ holfuo Einar Borgarsson en af annare holfuo Olafuer Borgarsson kendizs þaa fyrnemdær Olafuer ad han hafde vp boret af fyrnemdom Æinare alla þa pæningæ som honum burde j arf estir fadhör ok modhör. wrdu þæir ok þaa saatir ok aalsatir vm all þæira kaup ok skipte som þæir hofdo sin j mellom haft badhe laust ok fast. jtem fek Olafuer fyrnemdher Æinare fyrnemdum atter halfua adra stongh æing som liggær j øynne vidær Bergs eigana j Vala sokn som fyrnemdær Olafuer hafde haft af fyrnemdom Æinare wløyuis ok til sanninda her vm setto mit okoor jnsigle firir þetta bref som giort var deigi ok are som fyr segir.

Haavard Lodinsson og *Birger Aslessön*, Lagrettemænd i Haddingedal, bevidne, at *Sigurd Eiriksson* og *Margareta Vebjørnsdatter* solgte til *Halvard Eysteinsön* hvad de eiede i *Ringnes* i *Olbergs* Sogn i *Krødsherred*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

649.

19 Februar 1416.

Gord.

Ollum monnom þeim sem þetta bref se edhar høra sender Hauardar Loddinsson Birgir Aslason logrettomen j Hadingadale q. g. ok sina kunnikt gerande at mit varom j logmans gardenom j Gord a miduikudagen nesta fore laupars mösse a vii are ok xx rikis vaa(r)s virduleghs herra herra Eriks med guds naad Noreghs kunghs en þæir heldo hondom saman Sigurdar Eriksson ok Margareta Vebiarnar dotter af i holuo en af annare holuo Haluardar Eisstinson med ti skilorde at fyr nempddar Sigurdar ok Marghareta kendest at þau hofdu selt ader nempdom Haluarde so mikit sem þau atto j Ringanese sem ligar j Olbergs kirkiu sokn j Krødesherade ok fulla *peneninga fore tekit med

lutum ok lunnyndom sem til liggar ok leghit heuir fra fonno ok nyio ok til sannynnda settom mid okkor insigle fore þetta bref en gort vaar de(g)i ok are sem fyr segir.

Lagrettemændene Eirik Thorkelssøn og Ashjörn Thorkelssøn kundgjøre, at Thoralf Askelssøn og hans Hustru Thora Jonsdatter solgte til Jens Olafssøn 9 Öresbol i Kolstad og 1 Öresbol i Klomesten i Aas Sogn paa Follo. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

650. 12 April 1416. Haavardstad.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea ædher hæyra sænder Erikker þorkilsson ok Asbiorn þorkilsson loghrettes mæn j Ass sokn a Follo q. g. ok sina, meer wiliom idher kunnikt gera at meer varom a Hafuardhstodom er ligger j Aas sokn a palmsynnodagh aa vii are ok xx rikis wors wyrduleix herra herra Eriks medh gudz nadh Norix Swerix Dana kononger, saghom ok hærdhom at þeir hældo handom saman Iænis Olafsson af einne halfuo æn af annare halfuo þora(l)fuier Askilsson ok þora Jonsdotter æghin kono hans, medh þui skilordhe, þet þe wedherkendos fore oos at þe hafdo sælt Iænisse Olafssyny fornæmdom, ix æres bool j Kolstathom ok æres bool j Clomnostæin j œstragarde- nom er ligger j As sokn a Follo medh allom lutum ok lunnindom sëm til liggia ædher leghot hafua fra forno ok nyo wthan gars ok jnnan, kændos ok þa fornæmdh hion fore os at þe hafdo opborith af fornæm- dom Iænisse færsta pæning ok æfsta ok alla þær j mællom æfter þui sem j koup þeiria kom. Til þæs mero wisso ok witnisbyrdh þa sætto meer wkor insigle fore þetta bref ær gort (war) a dæghi ok are sëm for sæghir.

Thorgeir Tholfssøn og Thord Thorsteinssøn kundgjøre, at Thorstein Askels- søn solgte til Reidar Guttormssøn ¼ Markebol i nordre Vatskjær i Borre Sogn paa Vestfold. (jfr. No. 725.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

651. 10 Novbr. 1416. Myklegaard.

Ollom monnom þeim som þetta bref se ædar hæyra sender þorgæir þolfsson ok þordar þorstæinsson quediu g. ok sina kunnikt gærandæ at mit varum a sydra Myklagardenom som liggar j Nykirkiu sokn a Vestfol om sancte Martins mæsso æftan a xxviii (are) rikis vars værdelix herra herra Erix med gudz nad Norix kungx sagom ok hæyr- dom a at þær hældo hondom saman af æinæ halfuo Ræidar Gutorms- son af annare halfuo þorstæin Askjelsson kiændis ok þa fyrnæmfder

Þorstæin at han hafde [sælt] fyrnæmfdom Ræidare Gutormssyni half marka bool j Vaszkjærræno nærðra liggar j Borra sokn a Vestfollcænna med lutum ok lunnyndom wthan [gardz] ok innan som liggar ædar ligit hafuer fraa forno ok nygio frialst ok hæimholt firir hvarium manne fra sik ok sinom ærvingom ok vndr fyrnafðum [Ræidare] ok hans ærvinga til æverdalika æigo vidrkiændis ok þa fyrnæfðar Þorstæin at han hafde j vpboræth af fyrnæmpdom Ræidare fyrsto pening [ok æfsto i Va]szkiær j nærðra gardenom *akurrælaust firir huarium manne thil sannynda sætto mit vor insigle firir þetta bref ær giort var [a degi ok] are som fyr sigar.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Björn Haloardson* solgte sin Broder *Andan* 1 Öresbol i vestre *Finnestad* i Hernæs Bygd i Elverums Soga i Österdalen.

Efter Orig. p. Perg. i det norske Rigsarkiv. Seglene afdøde.

652.

3 Mai 1417.

Finnestad.

Öllum monnum þeim sœm þette bref sia æder høyre sende Narfue Skatason ok Kupse Eirigsson logrettomen q. gudes ok sinæ, kunigtgerande at mit varom a Finnestodhum er ligger a Hærneso j Alwereims kirkiu sokn j Austedalumæ, krosmæssodag vm varet a viij aare ok xx rikis okkars virdeligs herræ herre Eirigs meder gudes naadh Norigs Swia ok Skane konongs, þui j hia saghum ok høyrðum a handerband þeire brøðhrenne Biorns Halwardz sonar af einno halfuo en af annere halfuo Audhun Halwardzson, meder þui skylorde at Biorn adernæmpder kiændeð þæs at han hafde sælt Audhune brøder sinom fyrnæmpdom øyresbool jærder j væstre gardenom j fyrnæmpdo Finnestodum til æuærdelighre eigo ok alz afrædhes, kiændeð ok Biorn j sama handerbande at han hafde þa vpboret af Audhune firsagdum fyrste pæning ok øfste ok alle þer j millum firir fyrnæmpdt øyres bool j Finnestodhum æfter þui som j kaup þeiræ kom, þette kaup samþykte ok þoræ þorgæirsdotter eghin kona Biorns adernæmpz meder sama handerbande, jtem sagde ok Biorn Haluardz son optnæmpder j sama handerbande at Audhun titnæmpder skal hafua allan væstregarden a Finnestodum frialsan ok ollungis akiærslausan firir sik ok sinom ærfuin giom til æwerdeligre eigho, til sanninde her vm sættom mit okkor jnzigle firir þette bref er giort var a degi are stadh ok timæ sœm fyr seghir.

To Lagrettemænd (paa Voss) kundgjøre, at *Sigurd Haldorssøn* overdrog *Haavard Botolfssøn* (paa Finnen) 2½ Løb i nedre *Kytvin* og 6 Løb i *Bø* samt det Fæ, han arvede efter *Gudrid Thorsteinsdatter*, mod at Haavard skulde holde ham med Mad og Klæder hans Livsdage og bekoste hans Jordefærd.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle. Seglremmene ere opklippede af et Privatbrev fra Begynd. af 14de Aarh., og deraf kan endnu læses: . . . þik at þu sendir mer riupur nokrar.

653.

9 August 1417.

[VOSS.]

Ollom monnom þeim sem þetta bref sia edher høyra sender Anbiorn Odzson ok þorgeir Ellingxson logreto men q. g. ok sina mit vilium jdher kunnigt gera at þar varo mit j hia a sancte Lafrans aftan a þi are er lidit var fra vars hæra byrd Jesv Christi þvsund aar iiii hundrat ar ok vp søytianda aar sagom ok høyrdom at Siugurdur Haldorsson vider gek med fullu handa bande at han hafde sælt ok afhent Hauardde Botolfssyni frialst ok akærolaust firi huarjum manne iij laupsbol j nedra Kytin ok sex laupa bool j Bø ok so morg þing ok kør sem fyr nemdor Siugurdur erfdi eftir Gudridi þorsteins dottor frend kono sina bade laust ok fast med þi skil ordde at Hauard Bottolfsson skal halda of nemdom Siugurdi mat ok klæde so lenge sem Siugurdur liuir ok gera i hans vt færð slikt sem gudh skytor Hauarde j hug, til sannenda her vm setto mit fyr nemder logreto men okor insigli firi þetta bref er gort var a are ok degi sem fyr segir.

Sigurd, Biskop af Hammer, tilskriver *Almuen paa Hadeland*, at han har givet *Harald Gunnarssøn* Aarmening og Ombud over Hadelands Provstedømme angaaende Hovedtienden, geistlige Retssager og Bispegodsets Bortbygsling.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet affaldet.

654.

1 Septbr. 1417.

Gardlaus.

Wer Sigurder meder gudes miskun biskuper j Hamre heilsom ollom monnom aa Hadalande meder g. q. ok ware wer vilium at þeer vither at wer hofum fengit Haralde Gunnars syni aarmeningh ok vmbod ifuir profastædomet her meder yder skal han stædiæ vm hofvdtiunder sæthæ sidda ok nidersætæ ol þau malæmfæ sæm han ma meder loghum ifuir taka. hofum wer bodit hanum at tala til huars manz logh ok rettyndæ en huorgin fræmmæræ þui bidhium wer yder ok biodhum. ollum iæmftsaman ok huarium vm sik at þeer verer hanum græidir ok goduiliugir ok suarer hanum væl til allræ rettæ malæ sæm

han hefuer til ydar at tala sua sëm þeer vilir hafua anbun af gudhi. þak ok afwsæ af os. han skal ok bygiæ jærder warer þær sëm læusær værdæ aat haustænum. Ritat aa Gardlausum. Egidii messo dagh anno domini m^o cd^o xvii^o vndær waro secreto.

Magnus Assurssøn og Bergulf Hallessøn kundgjøre, at Halværd Eiríkssøn og Ragna Steinærsdatter solgte til Holgeir Kvíkssøn 3¼ Maanedmatabol i Haugen og Vik i Samlen Herred i Jondals Sogn i Hardanger.

Efter Orig. p. Perg. i Bergens Museum. Seglene mangle.

655.

15 Novbr. 1417.

Utne.

Ollom monnom þem sëm þetta bref se ædher høyra sender Magnus Atzorsson Berghuluer Hallason q. g. oc sina kunnukt gærande at mer varom a Wtne j Kinzara vika sokn a manodaghen næst æftir Marteins messo anno domini m^o cd^o xvij^o sam oc høyrdom a at Haluæarder Ereks(son) oc Ragna Stenærs dotter sældo Holgere Quikssyne halfs iiii mamata bol j Hoghenom oc j Vik j Samla hærade j Jonadals kirkiu sokn j Hardangre oc halua grasgardana mæd ollom lutom oc lunnendom som til ligger ædher læghet hefuer (fra) forno oc nygiu vttan gardz oc jnnan ængo vndan skyldho frelst oc akæroloust firir huarium manne honom oc hans erfuingium til æuenleghra ægho mæd ægno oc odhle firir sæxtan kyrlagh æro þær loket y ix kyrlagh til sanninda settom mer okkor insigli firir þetta bref er gort var stad deghe oc are sëm fyr sæghir.

Halværd Haaværdssøn og Thorer Eiríkssøn kundgjøre, at Gudbrand Baardssøn solgte til Sira Olaf Jokelssøn 1¼ Öresbol i Gudstveit i Haabøl Sogn i Borgesyssel.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Første Segl vedhænger.

656.

13 Januar 1418. Berg i Mossedal.

Ollom monnom þæim sëm þetta bref sea æder høeyra sændæ Haluæarder Hafuæardzson oc þorer Eirikson q. g. oc sinæ kunniktgerande at mit varom a Berghi j Mossædale þorsdaghen nest æfter Brettii messo a ix are oc xxtæ rikis okars mynduligs herra herra Eir(i)gs med gudnad Noregs konongs sagom oc høeyrdom a at þæir heldo hondum saman af einni holfw Gudbrander Bardhæson en af annære heiderlighin man sira Olafuer Jochiæelson prester a Hobæle med þui skilorde at fyrnæmfder Gudbrander kiændizst hafua selt adernæmfdom sira Olafue halft annet oyris boll jærðhær j Gudzþuætium sëm liggær j Ho-

bœlessokn j fyrnæmft Mossædal frialst ok heimolt firir huarium manne med lutum oc lunindum sœm til liggær af forno oc nyu vtan gardz oc jnnæn samþykti þetta oc iakuæddæ j samu handerbande Ronnog Reidhulfsdotter moder adernæmfdz Gudbrandz, kiændizst oc tidnæmfder Gudbrander j hamu handerbande at han hafde af fyrnæmfdu siræ Olafue alt jærdar værder firir fyrnæmft halft annet cæres bol æfter þui sœm j kaup þeiræ kom til sannindæ settom mit okor jnzsigli firir þetta bref er gort uar deghi oc are sœm fyr seghir.

Sex Mænd kundgjøre flere Vidnesbyrd om, hvorledes fra ældre Tider Vei og Fægade gik til Skoven fra Gaardene Viken, Krosgaarden, Skrafsrud og Broten i Haugs Sogn paa Eker.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

657.

12 Mai 1418.

Viken p. Eker.

Ollom monnom þeim sœm þetta bref sæia ædder hœyra sændha Olafuær Aslæson þorgær Amundæson Roolfuær þordæson Kætil Ormds-son Arne Æiuindsson ok Sigurdær Asbiornæson q. (g.) ok sinæ kun- nikt gerandhæ at mer warom a stæfno j nœrdræ gardenom j Vikinnæ sœm liggær j Hawks sookt a Æikkiom a þosdaghen næstæ firir Hal- uardz mæssø a ix are ok xx rikis herra herra Æiriks med guds naadh Noriks kononghs sagom ok hœyrdom a at þeir kændis þa allær Æl- lingær þestolfsson þorbiorn Gestæinsson ok þorer Hælgæ son at þeir varo stæfder þiit til fyrnæfdæ Vikinnæ at bæra sannan witis burd ok rættan hot sœm þeir þær af visto vm markæ gongo vm vego ok fen- adhæ gongo til markarænnæ af Vikinnæ Krosgardenom Skrafsrudi ok af Brata. kvadde þa Sebiorn þoresson fram þæssæ fyrnæfd vitne fyst Ællingær þestolfsson æn swa swor han a book mæd fullom æidstafue at mæyræ æn firir fimtiuu arom þa var han hæyme a Brata nær Æiuindæ stæk fædæ sinom viste han þa þæt at þæsser fyrnæfdær gardar Vikin Krosgardæn Skraafsrud ok Brata hafdo allær fenadhæ gongo til mar- karænnæ vp vm Tians klæyfuinæ ok vp om Rakkæ klæyfuinæ mællom Pools assæn ok Lodens assæn ok hygge allær af þeim gordono(m) fyrnæfda badhe timbær ok trood vppe j Skatuidu dokkinnæ j morkinnæ swa sœm samæygo mæn jngæn kærde þa a annan. þær æstær swor þorbiorn Gestæinsson a book at mæyræ æn firir fiorætiuu arom sidan han var hæymæ j Vikinnæ nær fædæ sinom ok þæt viste han þa at Vikin ok fyrnæfder gardar ok þæt sagde hans fader honom firir honom at þeir hafdo allær fegongo til markarænnæ ok hygge allær þæt þeir hoggæ wilde j morkinnæ jngæn hœy(r)de han kæra þa a annan vm þa

morkinæ. en æfter þæt swor en þorer Hælgæson a book mæd fullom æidstafue at swa hœyrde han Hælg hæ fadur sin at segia at firsagder gardar atto allær bugongo til markarrænnæ ok hyggio allær hot sæm þeir hoggæ vilde j morkinne til tilfangæ ok ingan hœyrde ek sagde þorer æddær min fadder þær af at sægia at nokkoor amagadæ þa oft-næfdo mork æd fegongo fyr æn nu hafde ok fyrnæfdær Ællingær þor-biorn ok þorer serdæylis j æidi sinom at væggær þæn er liggær vp mællom Pools assæn ok Lodens assæn ok vp vm-fyrnæfdæ Tians klæy-fuinæ ok Rakkæ klæyfuinæ han skulde at oppen væra ok aldre sago þær gard þær a gærdan fyrræ æn nu. tok þæssæ vitne Sigbiorn læns man a Æikkiom ok þeim nær værandhæ er j þeimæ oftnæfdom gordonom sæigæ ok til sannyndæ hærvm þa sættom mer woor jusigli firir þetta bref ær giort var a degi ok are er fyr segir.

Thorgils Smidssøn udstoder Vidnesbyrd om, hvorledes Delet gaar mellem Gaardene *Suflorud*, *Kæsrud* og *Brandulfsrud*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

658.

14 Mai 1418.

uden Sted.

Ollom monnom þeim som thetta bref sea æder hœra sendær Thorgyls Smidhson q. g. ok sina kunnikt gerande at ek veith at endamerket er mith j ane millum Suflorud ok Kæsrudh ok j millum Branduls rudh ok Kæsrudh hœrde ek min fader seiga fore mek at then bekken som ligger millum Suflorudh ok Branduls rudh ok gænger Brandulsrudh eiga nider med bekkenom sunnan fore ok soo nider j risit a fossenom damstokken ok karmana vltan ei stœype throna ok huset ok er thetta a væstre landeno ok til sanninde sette ek mith jnsigle fore thetta bref er giort var Haluards messo eftan Siugurde hiauerande j fyrnemdo endamerke ok a ix are ok xx^{ta} rikis mins vyrdeliox herra Eriks med guds *mad Norex kungs.

Bagpaa med samtidig Haand: breff vm deile millom Suflarud ok Kæsrudh ok Brandulfsrud.

Prest Smid *Einarssøn* og 3 Lagrettemænd kundgjøre, at *Orm Nikolassøn* og hans Hustru *Joron Amundsdatter* solgte til Sira *Haakon Guttormssøn*, Korsbroder i Oslo og Prest paa Sande, en Markebol i *Fit* og en Løbs Land i *Slædenes* i Sandeherred.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 4 Segl vedhænge No. 1 og 4.

659.

29 Mai 1418.

Sande.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder høyra sända Snider Æinarsson prester Finner Þorgiulsson Þorbiorn Bjornsson ok Frode Grundason logretto men q. g. ok sina kunnikt gerande a(t) meer warom j prestgardenom a Sandom er ligger a Vestfoldh a sunnodagen nesta æfter hælga likama dagh a niunda are ok xx^{ta} rikis wars wyrduliks herra herra Eiriks mæder gudz nadh Noreks konongs sagom ok høyrdom a at þau heldo handom saman af æinnj halfwo hæiderligin man sira Hakon Gudþormusson koorsbroder j Oslo ok prester a Sandom, en af annare halfwo Ormer Nicolosson ok Joron Amunda dotter æigin kona hans mæder þui skilorde at þau vidrkenduz at þau hafdo sælt fyrnemdom sira Hakone merkar bool jardar j Fitenne ok laups landh j Slædanese er liggia j fyrnemdre Sanda sokn mæder ollom lutum ok lunnyndom sëm þer til liggia æder leget hafwa fra forno ok nyo vtlan gardz ok innan frialst ok hæimholt firir huærium manne. Viderkenduz ok fyrnemdh hion j sama handarbande at þau hafdo vp boret af fyrnemdo(m) sira Hakone fyrsta pæningh ok øfsta ok alla þer j millom efter þui sëm j kaup þæira kom firir fyrnemdar jarder j godom verdaurom xvij kyrlogh ok ij marka kyr. Ok til sanynda her vm sættom meer wor jnsigli firir þetta bref er giort war dæigi ok are sëm fyr sægir.

Bagpaa med samtig Haand: Bref vm marka boll j Fitenne ok laups landh j Slædanese er ligger j Slædanes bygdh j Sanda sokn a Vestfoldh; samt: bref vm Fitena j Sanda sokn.

To Lagrettemænd vidne, at *Ulf Peterssøn*, Prest paa Fagaberg, og *Erling Eirikssøn* enedes om at underkaste deres Trætte angaaende en Lod i *Kærvarpens* Fiskeri, som Erlings Fader havde givet til *Fagabergs* Kirke, Hammers Biskops endelige Dom.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

660.

26 Septbr. 1418.

[Fagaberg.]

Ollom monnom þeim sem þetta bræf seæ eder høyræ sender Bryniulfer Gunnæron ok Alfer Bjornson lagrettomæn q. g. ok sinæ kunniktgerande at mit varom j Kærvarpenæ a manadagen næst firir Mykialsmössa a xxx aræ rikis okkors vyrdulix herræ herræ Eirix med gudz nad Norex kungx sagom ok hørdom a at þeir heldo hondom saman Vifer Peterson prester a Fagabergæ ok Ellinger Eirixson med þeim skylmalæ at þeir laugdo till Hamars ii syknæ daga næst efter vætter-

nættæ vnder endelikin doom okkors vyrdulix herræ biscoppsens eder hans officialem vm þæn manzslut er fader hans hafde gefuit j fyrnemfdo varpæ till Fagabergx kirkiu. þill sanindæ her vm settom ver okkor incigle firir þetta bref er giort var a dægi ok aræ sem fyr seger.

Thorald Kane pantsætter til velb. Mand *Markvard Buk* hele Gaarden *Gudrim* i Skiringssal (Thjödling) for 20 engelske Nobler samt Aattingen i *Hoolandside* i Heidarheims Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

661.

27 Mai 1419.

Brynla.

Ollom monnom þæim sæm þetta bref sæ æder høra sendir þoralder Kanæ q. g. oc sina kunnikt giorande at ek hafuar sæt welbornom manne Markuard Buk alt Gudrima sæm ligger j Skirikx saal fore xx eingilska nobila oc attongen j Hoflanz idu sæm ligger j Heidareimssokn frialst oc heimholt oc akærolaust fore huarium manne oc einktit af at sla fyr en han hafuar sina peninga after oc til sanynda her wm sætto þesse gode men sin jncigli med minu er sua heita sira Helgi Sueinsson prester a Toneime oc Skak Pædersson fore þetta bref er giort war a Brynla sabbato post ascensionem domini anno domini m^o cd^o decimo nono.

Bagpaa med omtrent samtidig Haand: Bref wm Gudrima.

Nikulas Magnussön, Prest paa Sudreim, og 5 andre Mænd kundgjøre, at *Guttorm Skruk* paa *Sigurd Jonssöns* Vegne og *Jon paa Bjorke* paa *Guttorm Bengtssöns* Vogne fremførte Vidner om, at *Thorgeir Skef* havde havt *Lören-Teig* i mange Aar til Leie af Hr. *Jon Marteinssön* (Römer).

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Levning af nogle af de 8 Segl.

662.

26 Juli 1419.

Lören.

Ollom monnom þæm sæm þetta bref sea æder høyra sender *Nicholis Magnusson* prester a Sudhrime *Gunnar Iacobsson* *Symon* a *Fosseme Bryniolfer* a *Vilnom Lodhen* a *Immissogh* ok *Saxe* a *Liidh* q. g. ok sina, kunnykt gørande at meer warom a *Lörine* j rættom stemfnoby a *midhvikudaghin* næst æfter *sancte Jacobs* dagh, saghum ok hørdhum vppa, at þer komo a stemfno for oss, af einne halwo *Gudthormer skruk* j *ymbodhe Sighwrdhar Jonssonar* en af andre haluo *Jon* a *Biorke ymbodzman Gudthorms Beng(t)ssonar*, kændos þa badhir, at þa var þeira logliker stemfnodager þighat till profs vm *Lörineteegh*, ledde þa *Gudthormer fœrnæmfder* fram tu skillrek witne, ær swa beta,

Þorkell Þorkelsson ok Hanes skomaker ær swa sworo a book mæd fullum *edzstef at þe waro j hia sagho ok hørdhu vppa, at ærliken man herra Jon Martensson taladhe till Þorgeir skeef, vm Lørine teegh, som han hafðhe haft vm mang aar, ok saghde at han vilde þet eyg swa længer hafua æn Þorgeir beddis þet till læns af herra Jone framdellis, ok sagdhe at han vilde gierna gøra hanum þer lika fore, till sannynða sættom wi wor jnsighle fore þetta bref ær gort war a dægghi sæm for sæghir anno domini m^o cd^o xix^o. Jtem sette Stopul sit jnsigle mæd warom jnsiglom som vithnen took a stemfnonne till sanninda.

Stefan Thomassøn og Klemet Alfssøn bevidne, at Olof Alfsdatter solgte til Botolf Thoressøn halve Reieberg i Aas Sogn paa Thoten.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

663.

6 Septbr? 1419.

Hof p. Thoten.

Þet se ollom godhom monnom kunnikt at mit Stepan Thomasson ok Kleinetter Aalfsson warum i Hofs kirkiu a þotne Magnus messo dagh a xxx^{te} are rikis okors wirdelix herra herra Erix med *guzd naad Norix kungs þui i hia sagom ok høyrðum at þau heldo hondum saman met þeim skilmæx at Olof Alfsdotter hafde selt Botolue þorersyni halfdh Ræiebergh sem ligger i Asæ a þotne frialst ok hæimolt firir huarium manne ok fyrir tegit fyrsta peningh ok øfstæ ok alla þer i millum sem i kaup þæiræ kom til sannindæ her vm setta mit okor incigle fyrir þetta bref er gort war a degi ok are sem fyr seigir.

Erik Olafssøn og Erik Andressøn bevidne, at Ingerid Eriksdatter solgte til Peter Thorgardssøn alt hvad hun eiede i Skeide i Hofs Sogn i Land.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

664.

11 Oktbr. 1419.

Hofsvaal.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea ædr høyræ sendir Eiriker Olafsson ok Eiriker Andresson logretomen q. g. ok sinæ kunnick gerande at mith warom a Hafswale j Hofs sokn j Lande a midwikudagen nestæ firir wetternetter a xitæ are ok xxtæ rikis okkars wyrdulex herræ herræ Eiriks mæd guds nadh Noregs konongh saghom ok høyrðhom a ordh ok a handerbandh þæiræ at Ingeridh Eiriks dotter kendest at hon hafde selt Petre þorgardssyni swa myklæ iord sem hon atte j Skæide er ligger j fyrnefdre Hofs sokn j Lande frialsæ ok hæi-

molæ firir hvarium mane mæd ollom þæim lutum ok lunendhum sem till þæiræ ierdr liggr ædr leget hefuer kendest ok þa fyrnemfd Ingeridh at hon hafde wp boret af fyrnemfdhom Petre hwarn peningh sem j kaup þæiræ kom till sanynde setto mith okkor incigle firir þettæ bref er gort war a degi ok are sem fyr segir.

Diderik Semme, Borger i Lybek, giver Hr. Erlend Endridsson Fuldmagt til paa sine og sin Hustru Margaretas, Henrik Sparkens Enkes, Vegne at indfordre sidstnævntes Tilgodehavende hos Orkenøernes Kapittel og Bispestol, i Følge de afdøde Biskoppers Henriks og Jons Gjeldsbreve.

Efter Orig. p. Perg. i Diplom. Arn. Magn. fasc. 100 No. 10. Levninger af Seglene.

665.

25 Oktbr. 1419.

Bergen.

Vniuersis et singulis tam presentibus quam futuris presens scriptum cernentibus ego Tidericus Semme conciuis Lubicensis tenore presencium recognosco publice protestando quod ego de bona voluntate et matura deliberacione vnacum vxore mea legitima Margarete relicte Hinrici Sparken pie memorie nostrisque heredibus facimus constituimus et ordinamus per presentes omnibus modis via et jure quibus decet et oportet in verum nostrum et legitimum procuratorem famosum oc strenuum militem Endridum Erlendri. ammonendi postulandi accipiendi jure prosequendi coram quibuscunque iudicibus nostra iusta debita et vera hereditaria a honesto ac circumspecto capitulo et dyocesi Orchardensi de qua omnia et singula infra scripta debita et bona tam leuata quam erogata venerabiles in Christo patres ac domini quorum corpora in Christi pace requiescant Hinricus et Johannes dei et apostolice sedis gracia episcopi dicte Orchardensis dyocesis a dicto Hinrico Sparken bene et sufficienter ad eorum nutum receperunt et leuauerunt prout in ipsorum sanis litteris super hoc confectis plenius continetur mediantibus quibus sumus communiti. quarum vna oblicatur in quindecim lagenas et dimidia butiri in festo sancti Johannis baptiste persoluendis, altera vero tenetur in quinque lastis et duabus lagenis butiri et in tribus lastis lane in festo beati Michaelis in Bergis regni Norvegie persoluendis. tempore autem quo ad bona sepedicti Hinrici prouenerunt certum contractum in datiuo mercimoniali ac sufficienti pondere in antedictis festis sine protractione longiori et absque vilo impedimento soluere promiserunt quod minime factum est. Qua propter ratione premissorum dantes specialiter et expresse domino Endrido militi plenam et omnimodam potestatem agendi faciendi et dimittendi in omnibus causis motis et mouendis contra dictam dyocesim de veritate

dicenda per ipsum uel per alium suum procuratorem substitutum et omnia alia faciendi quod nos si presentes essemus debemus facere uel possemus. ratum et gratum habi[turi] quicquid per dictum nostrum procuratorem aut substitutum ab eo circa premissa acta fuerint et procurant. In quorum omnium et singulorum testimonium omnia predicta esse vera bona fide absque fraude presentes interfuerunt prouidi ac circumspecti viri Hinricus Kracht Bernhardus Sluter Johannes Eynentwintich Engelbertus Hilger de communi insuper consensu eorum sigilla simul cum sigillo meo antedicti Tiderici presentes litteras fecimus communiri. Datum Bergis anno domini m^o cccc^o xix^o ipso die Crispini et Crispiniani martirum.

Tre Lagrettemænd i Gudbrandsdalen bevidne, at *Gudbrand Birgersøn* solgte til *Arne Amundssøn* 12 Öresbol i Gaarden nordre *Farestad* paa Vin i Ringebo Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

666.

10 Decbr. 1419.

Holdebö.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea ædæ høyræ sændæ þorstein Palsson Audhon þormozsson þorstein þyostolfsson logrættomen q. g. ok sinæ kunigt gerande ad mer warom j stæmnostwne j Holdabø er liggir j Hiordale a Wagha a manadaghin nestæ æfter Nichulas messo a elluftæ are ok xx^{ta} rikis wars wyrduligs herræ herræ Eirikx mæd gudes nadh Noregs kunungs saghom ok hêrdom a ad Gudbrander Birghirsson kiendist ok fulla widirgango weitte firi oos ok marghom adrom godom monnom ad han hafde sælt Arnæ Amundæsuni xii aura bool jærder j nêrdæ gardenom j Farastadum er liggir a Win j Ringabu soken friælst ok heimult firi hwariom manne mæd ollom þeim lutum ok lunnandom sem til firnæmth xii aura bool jærder hæfwir legh(et) ad forno ok nyghio wttan gardz ok innæn til ewerdelighar egho ok allz afrædes, kiendis ok firnæffder Gudbrander samstundes ad han hafde opborit af firnæmdom Arnæ fysta peningh ok sidhastæ ok alla þer j millom sem j kaup þeiræ kom firi adhernæmth xii aura bool jærder j Farastadum ok til sannyndæ sættom meer war incigle firi þetta bref er gort war dæghi ok are sem fir seghir.

Simon Jonassøn, Prest paa Kraakstad, og Jon Lodensøn bevidne, at Ingibjörg Björnsdatter gav Olaf Jokelssøn Prest paa Haaböl 1 Öresbol i nordre Mædalby i Haaböl Sogn for sin Husbonde Thrydiks Jordefærd og Bönnehold. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

667. 27 Januar 1420. Kraakstad.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder høeyra sæudæ Simon Jonson prester aa Krakæstodom ok Jon Lodhenson q. g. ok sina kuniktgerande at a Krakæstodom vm logurdagen nest æfter Pauli anno domini medxx sagom ok høeyrdom a at Jngiborg Biornsdotter kiændeð mæd handerbande at hon hafde vnt sira Olafue Jochiælsyni preste a Hobæle halft æyris bool jærðher j nordgardenom j Mædhalby j Hobæl sokn j vtfærd æfter þryrik bondæ sin honom sira Olafue til allæ egu mæd ollom lutum ok lunnindom sëm þer til ligger ok annet halft æyris bolet gaf hon til bænahalz firi fyrnæmfðæn bondæ sin prestonom til bordheldis a Hobæle hwan æfter annen til sannindæ settom mit okor jnzsigli firi þetta bref er gort var degi ok are sëm fyr segir.

Bagpaa med samtidig Haand: bref um oyris bol j Mædalby.

Peter Gudulfsøn, Prest paa Atrod paa Tinn i Thelemarken, og Lagrette- mand Gunnar Sæmundssøn kundgjøre, at Halgrim Thomassøn mageskiftede Miland i Mæls Sogn til Kol Sumarlidssøn for Ingulfsland i Dals Sogn og en Mark Guld.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

668. 9 Februar 1420. Göysdal.

Ollum monnum þæim sëm þettæ bref sea ædhær høeyræ kun- nit gærandhæ at a vi are ogh xx rikis okkars vyrðhulix herræ herræ Eirikx mædær gudz nadh Norekx konungx varo mit Peter Gudulfsøn prester a Atroðhom a Tinne a þelamarkkennæ ok Gunner Samundhæ- son logretæ man a Tinne a æfræ Gøysdali j Atroðhæ sookn a Tinne saghom ok høeyrdhom a eer þær heldo hondhom samaan af einnærræ haluo Halgrimær Tomaasson een af annæræ haluo Kaal Sumarlizson saghde þa fyrnæmdhær Kaal at þeir hofdhu kæypt jordhum. frialsædhæ þa Halgrimer Tomasson Kalle Sumarlidsyni þriggæ markkæ bool ok ha(l)flæypis land j Milande er liggær j Mælsokn en Kal Halgrimi iii markkæ bool j Inggulflande er liggær j Dalsonk ok mork gulz millium iærdennæ frialsædhæ huar odrum fyrnæmder iærdir mæder fisski ok fygli lutum ok lunnindum vtten garz ok innen sëm til ligger ok leghet heuer fra fonnu ok nyghiu til æuærdælighæ eighu kendiz ok fyrnæm- der Halgrimer Tomasson at han hafðhe vp boredh fystæ penigh ok

œfstæ ok allæ þer j millium af þeire mork gulz sæm j kaup þeiræ kom til sannindæ sættum mit okkor incigle firir þetta bref er giort var a friadaghen nest ettir kyndismesso a samu are sæm fyr seghir.

Andres Gjurdssøn tilbagekalder sin Gave af Lille Skardeberg i Thjødling Sogn til Abbed Olaf i Olafsklostret i Tønsberg, og stadfæster sin Moders og sit eget ældre Salg af samme Gaard. (jfr. No. 607.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania, sammenlignet med en anden Original af samme paa Perg. i norske Rigsarkiv. Det paaberabte Brev (ovenfor No. 607) mangler ved Deichmanns Exemplar, men er ved 1ste og 3die Sejl vedheftet Rigsarkivets.

669.

2 Mai 1420.

Audunastad.

Þet se ollum godhum monnum kunnikth ær þetta bref sea ædhar høyra at ek Andres Giurdzssun kænnes medhar þetta mith opith bref at ek war j Oudonastodh widhar inhusa j Krakerøy¹ j Tuna skepreidho j Borgasyslo aa krosmeisso afton vm warith a xj are ok xx rikes mins wirdulex herra herra Erex medhar gudz nadh Norex konungar kom þar þorgeir ok þeostolfwar Germundz syni² ok spordo mek æn ek hafðhe gefwith brodhar Olafwe abotha at Olafs klostre j Tonsberghe jordh þa ær lilla Skardhabærgh eiter³ ær liggar j Þiodalings sokn aa Wæstfoldene ok fordum dags atte fader min ok modor fore⁴ mek ok modhor miin hafðhe jordhar skipthe giorth ok sælth swa sænu þetta bref siælfst þær vm wattar ær þetta bref ær widhær fæst ok ek hafðhe før stafæst⁵ medhar mith jnsigle æn nu medhar ja ok godum wilia. nu af þy at mek dro þet ei til minnes vm æn ek hafðhe stadfæsto lagt firir þet jardaskipthe ok kóup sæm før sægir j hofwdh brefweno þa ek⁶ gaf brodor Olafwe þa jordh þa kallar ek nu þa giof aftar ær ek honum gaf vberadhen ok skal þet standa ær før war taladh ok giorth a modhar minna vægna ok minna vm þa jordh ok an⁷ ek þeim⁸ brædronum þorgere og þiostolfwe Germundz sunum ok þeira arfwm ok after komandum adarnæmth lilla Skardabærgh medhar allo odale alth þet þær til liggar ok lægit hafwær fra forno ok nyio vtan gardz ok jnnan ok firir vtan alth æfter mæle ælla atalan medhar vbrigdeleghe stadfæsto. Till sannindha hær vm þa [sætte Skak Pæderssun ok Mekkell diekn Hakonssun þeira jnsigle medhar mino jusigle firir þetta bref ær giorth war aa dægghi ok are sæm før sægir in Christo valete feliciter.⁹

De følgende Varianter ere tagne af Rigsarkivets Exemplar. (1) Krakøy.

— (2) sonner. — (3) heter. — (4) estir. — (5) stadfest. —

(*) jek. — (†) æn. — (‡) tøm. — (§) Fræ [settær Gwmer Symonsson Owild Tollefsson oc Roer *Thelgesson theræ jnciglæ fore thettæ breff som giort var aare oc degi som fyr siger. For øvrigt bemærkes, at Rigsarkivets Exemplar overalt bruger th eller t for þ.

Indbyggerne af Helgeland og Finnmarken beklage sig for Kong Erik over den Overlast, de ere udsatte for af Russer og Hedninger, samt over to engelske Skibes ulovlige Handel Nord paa Helgeland. (jfr. No. 756.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Af de 12 Segl mangler No. 9.

670.

5 Septbr. 1420.

Bergen.

Varom vyrdulikom ok hægbornom fôrsta herra Ereke med gudz nadh Noregs Swerikis Danma(r)ks Vændes ok Gotha konungr ok hærtogh j Pomerens. helsa alle the som bygghia ok boo a Halogha landhe ok Ffinmark kærlika med gudh ok var ødmiukre skyldugre thænist ok thengskyldo jdher nadh ok herradom kunnukthgørande vm than vadha som Ffinmark ok Halogha landh j standher ffor Rydza ok hedinghia skuld. thar længe haffua growan skadha giort. ok en gøera vilia fframlede. hwar wi thet æy fformaghom længher at væria ffore fateghdom skuldh vtan gudz hielp ok ider nadh ffor thy at wi uardom ther liggia. j ærlighe badhe winter ok sømar, ok ængha hielp haffua vtan ffatekan almugha ok somlika vmbodzmæn. jtem halla the ok ængan dagh hær med oss, en j than godha dagh ok ffridh som the haffdhe med jdhr nadh bundhet. tha slogho the nidher idhart ffolk ok ffanghado ok borth ffærdhø kuinnor oc giordho storan skadha. ok hopoms wi til gudz at jdher ffateke almoghe a jdhra uæghna væl hæmpz haffuer ffor than skadha som the tha giordho. jtem fframlede kungerom vi jdher værdugheth vm than vadha oc skadha. er jdher hædhan aff skee kan j the landzændhana ok jdhrum ffateka almugha. ffor thy thar komo twer engilsk skip stoor nordhast a Halogalandh ok thera meningh ok vili var thar at køpslagha som aldrægh fførra skedhe. at engilske komo thiit at køpslagha, ok ær thet stoor vadhe at jdhart landh ødhøsth ok jdhar jngældh minka ffore thy at the sagdho thet oppenbara. at the vildo ater koma at somar nu nest komandhe. swa sterke ok med sua margh skip ok vilia køpslagha her j landet. Thy bidher jdher ffatek almughe jdhra nadh ok herradom ffor gudz skuldh, at vm thessa fforskrifna articulos som hær sta fforskrifne thet idher nadh hær raadh sua til ffinnæ med ydhro viso radhe, at j ok jdhar almughe taker ække æffwerdhelikan skadha thær aff, haffuer ok almughen vsænt *thænna fva godha mæn.

som sua hetha Marthen Hakonsson ok Biorn Andresson, idher nadh berættha ytermere landzins belæglicheit ok nytto en wi konnom idher nadh nu till skriffua. Til sannindha her vm hængdo thessa godhe mæn som sua hetha Aruid Jngældsson. Aslak Wlfsson. Endridh Haldansson. Thorleff Ællingsson. Olaff Thorstensson. Jon Pædharsson. Bæinkt Adams-son. Sigwrðher Hognasson. Steen Jonsson. Bryniolff Natolffson ok Jon Olafsson siin jncigle fflore thetta breff som giort var j Berghuen a thorsdaghenn nest fflore vare ffrw messo dagh sidhare anno domini m^o. cd^o. xx.

Bagpaa med samtidig Haand: Theres breff af Halgheland oc Finmarken, ther the kære for myn herre konung E[rik] ouer schade them schedder aff Rutzer oc hedhinge, oc ouer vdlendsche mæns vlaghe køpslaghen.

Fru *Margareta Filifsdotter* skjenker sine Frænder velb. *Jens Hjerne* og Fru *Katarina Jonsdatter* Fjerdings- og Tiende-Gave i Land og Lösöre samt *Manvik* Gaard og alt sit Gods paa Vestfold. Godset skal, under Forbehold af *Sigurd Jonssöns* Samtykke, tilfalde deres Börn, hvis de faa nogen, men i modsæt Fald beholde de kun Manvik for deres Livstid, og siden tilfalder det *Sigurd Jonssön*. (jfr. No. 677. 683.)

Efter en Vidisse af 1460 paa Papir i danske Geheimearkiv, sammenheftet med No. 677.

671. 9 Septbr. 1420. Hisingby.

Ollom monnom thæm sæm thetta bref see ædher høræ sænder *Margareta Eilifsdotter* q. g. ok sina kunnikt gerandæ ath fyri friend-sæimie ok maghskap hafuer jak geuit velboren *Jenes Hiærna* ok hans velboren husstru minne frenko fru *Chaterina Jons* dotter fiordu(n)x gauo ok tiunda gauo j allo thet jak ægher ædher æighande vardher j lande ædher lausom øyre efter thy sæm the christen logbokene vatar. Item hafuer jak vnt ok geuit fyrnemdom *Jens* ok adrenemda fru *Catherina Manuik* ok swa nyket goz sæm jak ægher a Vestfollene mædh allom lutum ok lunnindom sæm ther til ligar ok læiget hafuer fra forno ok nyo vtan gardz ok jnnan vndan mik ok minom aruingom ok vnder fyrnemdom *Jens* ok fru *Catherina* ok theres barn til æuarda(li)ka eigo. Item vare thet swa æth the barn æignas tha sakl¹ thetta fyrnemda godz vara thæires fæderne ok moderne vm *Sigurdr Jons(son)* min eruinge vil til staa tesse mina gauo ok stadfæsta. Item vare thet swa æth gudh fyrbyde æth fyrnemdher *Jens* ok ædhernemdh fru *Catherina* ey barn æga tha skulæ the bisitia fyrnemdh *Manuik* j theres lifdaga huar efter anner ok sidan falle æfter vndher mina aruinga. Til sänninde

her vm henger jak mith jnsigle fyrì thetta bref (som) gort var j Hij-sighaby j Odhensonne anno dominj m^o cccc^o xx^o manadhagen nesta fyr helgha korsdagh vm haustten.

(1) 3: skal.

Fire Mænd vidne, at *Andres i Spitalen* førte 3 Vidner om Gaarden *Spitalens Grændseskjel* mod *Maktilderud* i Raade Sogn paa Onsøen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

672.

25 Oktbr. 1420.

Maktilderud.

Ollom monnom þeim som þetta bref sæa ædher høyra sænder þorgiwiz Eriksson Olaf Biorsson Swein Andresson Andres Onundhsson q. g. oc syna mer vilium *þydr kunnikth gera at mer varom j skoghenom firir sunnan Maktildarudh. som ligger j þughnarudom j ytra lutanom j Borghasy(s)lo a frædaghen ncesta firir helghonamesso a tolfsto are oc tættogtha rikis wars werdulix herra Erikx mæd gudz nadh Noreghiis konogx saghom oc høyrdom aa ath Andress j Spitalenon leiddhe iiii vithne er swa eytha Roluær Jngulfsson Arne Jngulfsson Arne Aslaksson oc a book sworo mæd fullom eidsstaf sæghn fodur sins af gassa steinenom och swa austan oor bergheno och nidher j steynen som ligger widher lidheth oc swa j bækken och han skil ath nidher j syoon, och egggher Spitalen firir swnnan þessa anemdh enddamerke oc Maktildarudh firir nordhan jtem hofdo fœrnemdh vithne þet j eidhe synom at fader þeira høyrdæ þer enghen opaa kiære, tok þessa vithne Haluarder Darre øftir sex manna dome Herman Molteke neeruærenda. Oc til sanindha her om settum mer wor jnsigle firir þette bref er giorth war degi oc are som før segir.

Asle Thorsteinsson, Prest paa Heggen, *Alf Ormsson* og *Thorer Andresson* vidne, at *Halvard Thronðsson* kvitterede sin Broder *Rolf* og sin Moder *Groa* for sin Fædrenearv.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 1ste og 2det Segl vedhænge.

673.

28 Januar 1421.

Sponen.

Ollum monnum þeim sæm þetta bref sea æder høyra senda Asle þorsteinson prester a Heggine Alfwer Ormsson þorær Andresson q. g. ok sina mit villium yder kunnikt gera at mit varom a Sponenæ a Modeimi tyrsdaghen nest epptir Pals messo a xii are ok xx rikis okkars virdulex herræ Eirikx mæd gudis nadh Noregs konongs saghom ok høyrdum a at þeir heldo hondom saman Haluarder ok

Rolfwer þrondæsuni mæd þui skilordæ at fyrnemder Haluarder kendizs þa firi okkær ok morghom oddrum godum monnum at han hafwer vp boret af Groa modor sine ok af Rolfwæ brøder sinom allæn sin fadur arf minære lut ok meiræ ok huoriu sëm huart var ok vm all þæim fiarskipptæ sëm þeiræ millium hafdæ voret til þers daghs þer varo þau kuit ok lidugh fire badæ firi ser ok sinom arfwom skal ok fyrnemder Haluarder lukæ allæ þer skulder sëm mæd loghom verder til hans giort. Ok til sannyndæ her vm setti mit okkor jncigle firi þetta bref er giort var degghi ok are sem fyr seghir.

Biskop *Arnbjörn* i Hammer kundgjör, at *Cecilig Thorleifs*datter og hendes Söner *Bjarne* og *Jon* forligede sig med *Odd Thofssön*, paa dennes Hustru *Ingerids* Vegne, om Arven efter *Ogmund paa Rolid*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af Seglene er en Stump af No. 5 tilbage.

674.

1 Marts 1421.

Sigerstad.

Alle the godæ men som thettæ breff høyre æder se helsom wj Anbiorn meder gudz nadh biscup j Hamre kierligæ meder gudh kunnikt gørendæ at wj warom a Sigrstathom laugerdagen nestæ ffore midhfasto sunnedagh thy i hia sagom oc høyrdom vppa at thau heldo handom saman aff æinne halfuo Cecilie Thorlæifs dotter Bierne oc Jon synir henne en aff annere Odder Thouesson j fullæ vmbode Ingeridæ kono sinne meder them skylmale at hwat som fœrnempd Cecilie oc henner synir hoffdo aff them arff som fell epter Ogmundh aa Roolidom thet skuldæ hon fylge friælsligæ oc henner synir til æuerdæligo æigo bædæ j lauso oc fasto. Oc hwat som adernempder Odder oc Ingæridh kona hans hoffdo aff them arffue som fæl epter ader sagdæn Ogmund aa Roolidom thet skuldæ Odder oc Ingæridh fœrnemdh hion fylgie friælsligæ ffore hwarior manne bædæ j lausæ och ffasto hvart thet wære lilit æder mykit til æuerdæligo æigo oc alz affrædis. Oc loffuade hvart adro Cecilie oc Odder at hwort skuldæ annet styrkie j allo godo. jtem sa(g)de oc Odder vilia hielpa til meder henne at lukæ thæær retgorrer skulder som fel epter optnemdan Ogmund aa Roolidom. Oc til sannindæ her vm settæ thesser goder men som neer waro thesso sëmæ oc satmale som so hæithæ Haralder Arneson oc Audun Pædærsson koorsbrøder j Hamre, Halbiorn Ræidulffsson prester oc Eiriker Olaffsson logretto man siin insigle meder waro incigle ffore thettæ breff er giort war anno dominj m^o cd^o xxi^o.

Sex Mænd henviser en Trætte mellem *Thorar Thorvatssøn* og *Frederik (Ejbrnsøn)* om en Jordteig paa Gaarden *Viste* i *Valders* til *Lagmandens Afgjorelse*. (jfr. No. 679. 681.)

Efter Orig. p. Perg. i *Deichmanns Biblioth.* i *Christiania*. Det vedheftede Brev mangler tilligemed Seglene.

675.

14 Mai 1421.

Viste.

Ollom monnom þeim som þetta bref sea æder høyra sender *Ketil Æirikson Siger. Wlfrekson Barder Ankelson Þorleif Æystæinsson Narue Knuzson ok Halkel Sighuaton (q).* g. ok sine meer wiliam yder kunnicht gæra at meer warom j *Wistæ* a manadagen nest estir kross-messo dagh til næmder at skodha wm tæigh þen som her segir j þetta bref som her ær mæder fast j mellom þores þorwatson ok *Fridrik ok Þorz broder* ok hafðhe þe bræder þe swar for sikh at þæ wentez mæira prof æn þa hafðho þæ ok sagðhez æi wilia sleppa þeim teightum her seghir som þæira fader fylgde ok þæira styfader mæðhan þæ waro j wmekd fyr æn loghman saghe han þeim j fra ok war þa þet war fuller domer ok *samþyht at þeir skulde til loghmanzens hwar mæder sinu proue ok skilrike ok til meira sanind her wm settom meer war insigli firir þetta bref æn giort war *Haluartz* messo estan anno domini m^o cd^oxx^o primo.

Trotten *Lagrettemænd* afholde, efter *Opfordring af Björn Gudbrandsøn* paa *Mykleby* i *Svartsheim* i søndre *Gudbrandsdal*, en *Synsforretning* over hans *Elgsgrave*, hvorover *Sigurd*, *Prest* i *Gausdal*, havde klaget, men *Synsmændene* fandt rigtige.

Efter Orig. p. Perg. i norske *Rigsarkiv*. Af *Seglene* vedhænge 1, 2, 4, 5, 9 og 10.

676.

8 Juli 1421.

Svartsheim.

[Pet skal] ollom godom monnom kunnikt vera at meer *Hakon Sigurdæron Jon Biorsson Þorer Jonsson Hafwarder Jonsson Arnæ Þoreresson Gyrder . . . ns Ommunder Þorgeirsson Þorstein Gunnærsson Ræidær Finbogasson Þorleifuer Gudleiksson Frøliker Þorleifsson Sigurder Arnesson ok Þorleifuer Gudbrandzsson* swarner logretto men q. g. ok sinæ warom a nidre *Swarzeime sydra luttonom (i) Gudbranzdolum* vm sancte *Sunnifue eptan* ok swa vm sancte *Sunnifue* dagh firir messon anno domini m^o cd^o xx^o primo at *Biorn Gudbranzsson* som byger i *Myklæ by* i *fyrnemfda Swarzeime* han os loglegæ til krafde ok qwadde at meer skuldor skoda ok sia þær elghie grafuer som siræ *Sigurder prester* i *Gawsdale vp* a talar. jteni krafde *fyrnempder Biorn fyrnempden* siræ *Sigurdh* at han skilde fara med þerssom *fyrdrom logretto mannom ok inuerdelige ifuer sia þerser *fyrnempdar elghie gra-*

fuer ok næmpna þæn i af þersom logretto monnom opnemdum han vilde hafwa. jtem swarade opnempder siræ Sigurder þer næmpner ek inghæ til firir þui at þeer grafuer hafua godir men fyrre skodat jtem spwrde tidnempder Biorn tidnempden siræ Sigurde vm her være nokor þæn af þersom logretto monnom som han vilde ey i hafwa. jtem opnemder logretto men opte til krafder i þen fyrnemdan time. forom aller vp til Biergheims garde vestan vider aane ok inuerdeliga byriadhom meer vider nedzta grofuone ok vp vm þaa øpsta syntes os eig annid sannere at þeer tidnempder grafuer liggie i retto almerke ok eig synizt os at ængh hesuer veret vtan rettar marksteinar ok fynder prof anners finnest wtruliget þykker os þet wera firir sanninde skuld settom meer vor insigle firir þetta bref som skrifuat war a degi ok are som fyr segir.

Sigurd Jonsson stadfæster de Gaver, som hans Frændkone *Margareta Elisf-datter* har skjenket hans Maag velb. *Jens Hjerne* og hans Søster Fru *Katharina Jonsdatter*. (jfr. No. 621. 671.)

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv, ved to Segl sammenheftet med No. 671.

677.

8 Januar 1422.

Hisingby.

Thet see allom godom monnom kunnikt ath jak Sigurdher Jons son kenis mædhr these mino offeno brefe thet jak stadfæster the sæma gæua sæm min frænkona *Margareta Elisf* dotter hafuer geuit velbornom manne *Jenes Hiærna* min maagh ok mine syster fru *Katerina Jons* dotter. skal jak alt thet halda sæm hon hafuer geuit thæim j allom sinom grenum ok arthculus som henner bref vtuisar ok til sanninde her vm tha sæitia these velborner men sæm swa æitha . . . *Karls* son ok *Henrik Skaat*¹ sin jnsigle mædher mino jnsigle fyr thetta bref sæm gort var a *Hysingha*(by) j *Odhensø* a thorsdagen nesta fyry *Bretti*[ve]mæsso dagh a xiiij ar ok xxta kung *Erikk*.

(¹) Formodentlig: Skakt.

Kong *Erik* giver *Landsvist* til *Arne Tholfsson*, der i Følge med *Olaf Sæmundsøn* voldelig havde taget *Sigurd Kolbeinssøns* Penge ud af hans Hus.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

678.

23 Februar 1422.

Helsingborg.

Æiriker med gudz nadh Noregs Danmarkr Suerikes Venda ok Gota konongr ok hertuger ifir *Pomern* sender ollom monnom þeim sæm

þetta bref sea eder høyra q. g. ok sina. Wer vilium at þeer viter at wer hafuom j heider vider gudh ok sakar godra manna bønestadar gefuit Arna þolfssyni er sek kennizst hafua verit j fylge med Olafue Sæmundarssyni at taka med vældi peninga Sigurdar Kolbeinssonar or heimeli fyrnemfdz Sigurdar. landzuist med þui hette at han bote vider sakar abera. efter godra manna lagadome. ok luke oss þar firir slika fear sækt sëm logh wtuisa. ok afhende vmbodzmanne varom a Sunhur-dalande þar sëm han þetta gorde jnnan tolfmanada fra þessom dægi ef han vil j lande vera sëm logh vatta. En fulkomliga firirbiodhom wer hueriom manne at vnadha han bedan af frammare vm þetta mæt nema huer sëm þet gerer vili sætta af oss reidhe ok refsingwm ok hordom afuerkostum. var þetta bref gort j Helsingborgh a sancti Mathie afton a xxxiii aare rikis vars Noregs. herra Jenes biskup j Oslo canceler vaar jnciglade.

Vebjörn Einarsson, Lensmand i Valdres, kundgjör to Mænds Prov for ham om, at *Thorer Thorvatsson* havde 20de Februar givet *Frederik Björnsson* en Maanedes Stævning til Møde for Lagmanden i Oslo angaaende en omtvistet Ager paa Gaarden *Viste*. (jfr. No. 675. 681.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

679.

28 Februar 1422.

Slidre.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref siæ ædher høyra sendher Vebiorn Einars son lensmader a Valdressæ q. g. ok sina. ek vil ydher kunnikt gæra at a laugardagen fyrsta j fasto barost þæssor vitne firir mik a Slidrom ok svoro fullan bokar æidh þeir ær sva heita Eirika Ellendhs son ok Ornulfua Eiriks son at þeir varo j hia j Viiste a friadagen nest firir cathedra Petri ok høyrhho a en þorer þorvaths son stemdæ Fridikæ Biorns syni or heimili sino manada stemno firir logmannen j Oslo a friadagen laugardagen ok manadagen nest firir vara fru messo j fasto med ollo þy profuæ ok skilrikæ som han hafuar til firir aker þæn som þeir þræta vm j Viiste, keandest ok fyrnemder Fridika at han var firir stemder at lydha þæssom vitnom. Till san-ynda her vm þæssær godher men sættia sin insigllii med mino insigllum firir þetta bref þeir ær sva heita, Halkel Siguats son ok þorleifuar Øysteins son som j hia varo ok giort var anno domini m^o cd^o xx^o secundo.

Gudbrand Steinsson og Audun Thorleifsson vidne, at Anfinn Haloardsson kjøbte af Thorbjörn Gunnarsson hele Gaarden Spitalen i Raade Sogn. (jfr. No. 672.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

680.

6 Marts 1422.

Illeby.

Ollom monnom teim sem tetta bref seæ æder høræ sender Gudbrander Steinson ok Audun Tolfson q. g. ok sine kunit gerande at meer varom a Illeby j Rodo sokn a frædagen nesta firir Gregor messo anno domini mcdxxii sagom ok hørdom a at teir heldo handom saman af eino halfuo Anfinner Haluarson æn af anare haluo T[orb]jorn Gunnarson mæder teim skilordum at fyr næ[mder] Anfiner haua ok eiga allan Spitalen frælsan ok [heim]hollan firir *haurom manne estir ty sem hans kopa bref [herum] vatar ok ter mæder varo teir sater ok al sater han ok hans estirkomande firir alla tha tiltalo sem han hafde til firnemdan Spitalen ok til saninde ta settom mit okor jnsiggle firir tetta bref er giort var deigi ok are sem fir segir.

To Mænd kundgjøre, at Audny Thorleifsdatter gav Thorer Thorvatsson sit Ombud i Anledning af hendes Proces med Fredrik Björnsson om en Ager i Viste i Valders. (jfr. No. 675. 679.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Bibliothek i Christiania. Seglene mangle.

681.

13 Marts 1422.

[Slidre].

Ollom monnom þeim sæm þætta bref sia ædhr hœra sendha Jogrime Audun son Halkel Siguatsson q. g. ok sina mit vilom ydher kunnikt gera at mit varom: j hia ok hœyrdom aa en Audny Þolleifs dotter fek þorere þorvats syni maghe sinom sit fult ok logleth vmbodh vm alt þet goz hon eighær j lauso oc fosto sva fæk hon honom fult vmbodh vm aker þæn som liggar j Viistee oc þau þrætta vm Fridika Biorns son oc hon, þeim til lagha at sœkia som ologliga haua vidher hennar vnith skal hon þet allt haldha oc haua som han ger logliga j hennar vmbode. kændest hon adernemdh Audny hafua fenget honom sit vmbot firi ii arom til sannynda her vm setti mit okkor insigllii firi þætta bref ær giort var a *firistra friadagen j andra viko fasto anno domini m^o cd., xx^o secundo.

Skjoldulf Thorfusson, Korsbroder i Oslo og Prest paa Thjødding, *Ogmund Haldorsson*, Hr. *Endrid Erlendsson*s paa Tønsberghus Foged, og to andre Mænd bevidne et Forlig mellem Sira *Haakon Guttormsson*, Korsbroder i Oslo og Prest paa Sande, og hans *Sognebønder* om *Skibsveien* fra Spærrebakken og øster til Odden. (jfr. No. 595.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af 4 Segl vedhænge 3 og 4.

682.

8 August 1422.

Sande.

Ollum monnom þeim sœm þetta bref seæ æder høyra sœnda Skioldulver þorfinsson koorsbroder j Oslo ok prester a þiodyalyge Ogmunder Haldorsson fogute herra Endridz Erlendzsonar aa Tunsbergs huse Eiainder Brandzson ok Nicolos Petersson q. g. ok sina kunnikt gerande at meer warom a strandenne a Sandom a laugurdagen nesta firir Laurencij anno domini m^o cd^o xxij^o sagom ok høyrdom a at þær gerdo sœmio ok satmala sin imillom hæidrligin man sira Hakon Gudþormusson koorsbroder j Oslo ok prester aa fyrnemdom Sandom, ok sokna bønder hans, wim skipa vægh fra sperro bakkanom væstan af bæ]kkenom ok auster til oddans, war þet þa þæira sœimia at bønder fyrnemdir skulu gerda æin gardh væstan fra fyrnemdom sperro bakkanom nider j strandenne ok auster j berget. En þæim garde gerdom skal prester sidan vppi halda en han wil. En bønder fyrnemdir skulu hafwa frialssan vægh vtan at fyrnemdom garðe, til skipa at fara rida ganga ok aka mæd þæim warnenge sœm þær þer kaupa en æi mæd sperrom borduido æder skatuido ok æinga alaugo at hafwa æder bæit a fyrnemdre strand ok se her wt j vforsomader aller kirkiune ok prestens retter. Giordo sira Hakon ok fyrnemdir bønder þessa sœmiu mæd ware ok flæire adra godra manna tillaugo sœm ner oss waro j sœ mata at angmun¹ ok iluilj skal þuærra en kærlæike ok vinskaper aukaz. Ok til sanynda her vm sættom meer woor jasigli firir þetta bref er giort war dæigi ok are sœm fyr sægir.

(¹) Efter: augmun, angunin, augnuin eller deslige.

Fru *Margareta Eilifsdatter* kundgjör, at hendes Moder *Gyrid* og *Sigurd Jonsson*s Mormoder Fru *Ingeborg Erlingsdatter* vare Faldsøstre, medens Hr. *Ioar Niklissøn* og hun vare Sökendebörn, sammödre men ei samsfædre, og erklærer for Bisp *Aslak* af Bergen, Abbed *Sölve Eiriksøn* af Halsnø m. Fl., at *Sigurd Jonsson* er hendes nærmeste levende Arving. (jfr. No. 621. 671.)

Efter en Vidisse af 6 Novbr. 1439 i danske Geheimearkiv. Nedenfor No. 771.

683.

14 August 1422.

Bergen.

Ollum monnum þeim sem þetta bref se eder høyra kungør jak *Margreta Eilifs* dotter at mith swo nær saman hoyrom j frændsem-

iw jak oc Sigwrder Jonsson þet hans modermoder frw Ingiburg Erlingx dotter oc min moder Gyridh Erlingx dotter waro sambornæ systre til fadher oc moder badha skilgetner. En herra Jvar Niclisson riddare oc jak varom sydzskinebarn þog sammødh en eigi samfædh oc þy lysir jak þet føre ærligom monnom som først er min wyrdeliger herre oc andeliger fader herra Aslak med gudz nadh biskupe j Berguen herra Solua Erikxsyne abbeta j Holsno, Aruidh Ingældzsson ok Aslak Wlfsson radhmen i Berguen at jak weit fore gudi enge min arfua nu lifuandis vppa jordhriki vara annen en Sigwrdrh Jonsson fornemde. Ok till meire wisso oc saninde her vm þa sæter jak mit jncigle med fornempdæ godha manna jnciglom fore þetta bref er giort war i Berguen wore frw messo astan assumcionis anno domini m^o. cd^o. xx^o. secundo.

Olaf Asgeirsson, Lensmand i Thelomarkens vestre Len, kvitterer *Grjotgard Eivindsson* og Arvinger paa Kongens og egne Vegne for alle Fordringer i Anledning af hans Færd mod *Thorbjörn paa Gerdestad* i dennes Banesot. (jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

684.

25 Septbr. 1422.

Moland.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea eder høyra sender Olafuer Asgeirsson lensman j veste leneno a þelamark kuEDIU gudS ok sina kunnikt gerande at ek kennes meder þesso mino ofno brefue at ek gefuer Griotgarder Eifuindzsson ok alla hans erfuingia kuitta ok ællungis lidiga a mins herra konongsens vegna ok mina. ok allom efterkomandom firir alt þet kalzs kenninga. ok sarsauka. sem honom var kent. at han skulde hafua giort ok misþyrmt þorbiorne a Gerdistada i hans bana soot. Ok til sannynnda her vm ok meire stadfeste sette erliger man sira Nikufos Helgeson prester j Fyrisdale sit incigli meder mino firir þetta bref er gort var j prestgardenom a Molandom j Fyrisdale laurdagen nest firir Mikials messo a xiiii are ok xx rikis okars vyrdolegx herra herra Eirikx meder gudzs naadh Noregx konøngx.

Eivind Halvardsson, Lensmand i Thelomarkens vestre Len, og fire andre Mænd kundgjøre, at *Björn* og *Anstein Thorbjörnssonner* forligtes med *Grjotgard Eivindsson* i Anledning af hans Anfald paa Anstein i dennes Hjem og paa deres sengeliggende Fader *Thorbjörn*, mod at han gav dem 3 Mærker Guld i Vennegave for sig og sine Sønner. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

685.

13 Oktbr. 1422.

Moland.

Ollom monnom þeim sëm þettæ bref sea ædher høyra sendha Eiwindhær Haluardzson lensman j veste læne a þelamark þorbion Rofson Grunde Haluardzson Fokkæ þolleifson ok Nichulos Olafson q. g. ok sinæ kunnikt gerande at mer varom a Molandz kirkiu garde sëm ligher j Fyrissdalæ saghom mer ok hørðhom aa at Biorn ok Anstein þorbinnæsyni gafuo Grodgardh Eiuindson quittan ok allungis lidughan firir ser ok ollom sinom efterkomandom firir þet allaupp sæn fyrnemfder Grodgarder giorde Ansteine fyrnemfdhom j heimfride ok a annandagh paskæ sa ok firir þær radasaker sëm þeir brødranne gafuo Grodgarde þra(t)nemfdhom vm þet at fader þeire fek einæ skæino a fothen sa sëm en han la j senghenæ j þy atlaupænæ ok þorbion fyrnemfder fader þeiræ la þa j sinnæ banasoth ok visse þet inghen hwasse skeinann kom til vthan þeir gafuo G(r)odgardæ meir likinde en andrum en Grodgarder baud þeim logh ok rett ok dul firir sek at han giorde fæder þeiræ inghan skada. efter þesse bode þa wrdhu þeir satter ok hondom saman heldo at þeir brødanæ skulde allre þær aa kera meire j sinæ lifsdaghæ ædher nokkor þeiræ efterkomande. gaf ok Grodgarder þeim brødronom badhom iij merker gulz j vingiof ok firir þet at han byriadæ atlauppet. var ok þet j satmala þeire at synir hans Grogærder sëm meder honom varo þa skulde ok vera quitter sëm han. var ok þet j þeira satmala ok handarbandhæ at hwær sëm þettæ ryfuer ædher rofs men til fer hafuæ rofuet trygghia xij manna dom ok logmanz orskurdh. Ok til sannynde sette mer var insigle firir þetta bref er gorth var a Molandhom fyrnemfdhom sëm fyr seigir a þosdaghin firir veter netær anno domini m^o cd^o xxii^o.

Eirik Thordsøn sælger til Thorstein Skjoldulfssøn 9 Öresbol i Austby i Hofs Sogn paa Thoten.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl vedhænge.

686.

27 Januar 1423.

[Thoten.]

Þed skal ollum godum monnum viterlikt væra ad ek Eirik þordson kennest þæd medh þesso mino brefue ad ek hefuer selt þostene Skioldulfsyni niu aura bool j Austby sem ligger j Hofs sokn a þotne medh mine hustru samþykkiandhe Margrette Orms dotter frialst ok akærolaust firir huærium manne medh allum þeeim lutum ok lunnendum sem til þeira jardhar liggia ok leguð hafua fra forno ok nyo

vtta gardz ok jnnan ok vp teked fyrsta pening ok æfsta ok alla þar j millim ætir þy sem j kaup okkart kom ok til meire sannendha her vm selto þesser godher men þostein Saxsason ok Sixstein Pædherson logretto men a þottne siin jnsigle medh mino jnsigle firir þetta bref er giort var a midhuikodagen nest æftir sancte Pals dag a xiiii ok xx rikis vars virdulegx hærra hærra Eirikx medh gudz nad Norekx konong.

Björn Sigurdssön og Þorgeir Helgessön kundgjöre, at Reidar Gunnarssön og hans Hustru Aasa Ketilsdatter solgte til Arnfinn Peterssön 2 Markebol i Nokheim i Svarvstad Sogn i Lagerdal paa Vestfold.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene vedhænge.

687. 26 Marts 1423. Nedre Tunheim?

Ollom monnom þem sem þetta bref sea edar hæra sender Bion Sigurdason oc þorgeir Helgason q. g. oc sina mith vilium yder kunnith gera at mith vorom j Nidaltonne j Suaruastada sonk j Lagardale a Vesfollenne deghe epter Marie messo dagen j langafastu a xiiii are oc xx^{ta} rikis okars virdulex herra herra Eriks mædar guds nadh Noreges konongs sagom mith oc hærdom a at þaugh heldo handom saman af einne halw Reidar Gunnarsson oc Assaa Ketilsdotter en af annare halw Anfinnar Pætarsson medar þi skilorde at fyr nemdh hiun Reidar ok Assaa eigin kona hans kendis firir okar bade medar iaa oc handarbande at þaugh hafde selth Anfinne tuegia marka booll iardar j Nockeimme sem ligar j samma sonk j Lagardale mædar lutum oc luðnendum sem til ligia edar leget hafua fraa forno oc nyw vtan gars oc innan frialst oc heimolt firir luarium manne. jtem kendes fyr nemdh hiun Reidar oc Assa j sama handarbande at þaugh hafde vpboret af Anfinne fyrsta peningh oc æpsta oc alla þer j mellom epter þi sem j kaup þeira kom firir fyrnemt ii marka booll iardar j Nokeimum. Oc til sannynnda her vm settom mith okor insigli firir þetta bref er giorth var dege oc are sem fyr segir.

Helge, Prest paa Tuneim, og 2 Lagrettemænd kundgjöre, at Endrid Erlings-sön og hans Hustru Liv Thorsteinsdatter solgte til Markvard Buk et Öresbol i överste Holgeim i Bergs Sogn paa Vestfold.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

688. 23 Mai 1423. Brynla.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sæ æder hæra sender Helgi Sucinsson prester a Tuneime þolleifuer Soluason oc [E]ndr[ider E]llingx-

son logretto men q. g. oc sina kunnikth giorande at mer warum aa Bry[nla] huita sunnudagen saghom oc hýrdum aa at þaugh heldo (hondom) saman af einne halfuo Markuard Buk en af annare halfuo Endrid Ellingxsson oc Lifua þosteinsdoter eigin kona Endriz med þui skilorde at þaugh seldo Markuarde øyris bool jarder j øfsta oc nørðsta Holgeime sem ligger j Bergx sokn a Vestfold frialst oc heimholt oc akæralaust firir huarium manne mæd ollum lutum oc lunindum sem til ligger æder leget hafuar fra forno oc nygio vitan gardz oc jnnan fra þeim oc þeira erwingium oc til Markuardz oc han(s) erwingia til æwerdeliga eigu oc alz afrædis kendiz oc Endrid oc Lifua j sama handerbande at þaugh hafdo wpp boret af Markuarde fyrsta pening oc øfsta oc alla þer j millum estir þui sem j kaup þeira kom oc war fyrneamt øyris bof frialst Lifuo eign. Oc til sannynnda her wm setti Endrider sit jncigli (med) warum firir þetta bref er giort war a Brynlla anno domini m^o cd^o xxiii^o.

Bagpaa med samtidig Haand: bref wm øfsta Holgeim j Bergx sokn.

*Eskil, Erkebiskop i Nidaros, kundgjør, at Bjørn Gudleiksson opgav sine For-
dringer paa Jon Gudleiksson for det Mandslag, som gik for sig i Her-
jedalen med Hodalsbrødrene.*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

689.

25 Juni 1423.

Throndhjem.

Wer Eskil mæd gudz nad erkebiskuper i Nidharoos [helsom ok^t kungørom allom gudz vinom ok varom sëm thetta breff sea ædher høyra at ther varom wer i hia saghom ok hørðhom aa i waro sømnerberghe i Trondeime handerband theira Byørn Gudhbrandsons ok Jon Gudhleiksons hiawærande mangom dandomannom at Byørn Gudbranzson gaff Jon Gudhleikson qvittan ok allungis lædhoghan fyre alla tha tiltalo sëm adernempder Byørn kunne nakon ræt til hawa haft til tratnempdan Jon Gudhleikson vm thet manzslagh sëm til kom i Heriodaale mæd Hodals brødher ok før thy at wer giordhom frialsan Byørn badhe vm thegn ok bøter swa at tha læt Gunbyørn i Hodale ok hans brødher adhernempdan Byørn ok Ion Gudleikson qvitta ok allungis ledhogha fyre sek ok sina ærwingia. Til sanninda her vm sættom wer vart secretum fyre thetta breff ær gort war i Trondeim anno domini m^o cd^o xxiii^o crastina die sancti Johannis baptiste.

(¹) Disse to Ord synes at være udstrøgne.

Hjarrand Thoraldsson, Prest paa Saude, og tvende Andre vidne, at Eilif Steinodsson afhændede sin Søn Soein den Arv, som tilfaldt ham efter Gunnulf Eiriksson paa Bjerknæs.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

690.

9 Septbr. 1423.

Folkestad.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea ædher hæyra sænda Hiarrander þoraldzson prestær a Saudhom Ellinger Sweinsson ok Samunder þorgeirsson q. g. ok sinæ kunnikt gerande at meer varom a Folkastadhom er ligger j Biarhæradhe a Grænlandom a degghi nest æptir Mariu mæssa æfre a xiii^e aare ok xx^{ta} rikis vaars vyrdaligs herra herra Eiriks mæd gudz nadh Noregs konongs saghom ok hæyrdom a at þeir heldo bondom saman af einne halfuo Stein Eilifsson en af annare halfuo Eilifuer Steinotsson mæd þesso skilorde at fyrnæmpder Eilifuer gaf ok afhænde þer firir oss fyrnæmpdom Steine syni sinom mæd fulkomligho jaa ok handerbande arf þen sëm honom fæll ræthlegha æptir Gunnulf Eiriksson a Biarknese halfua deild arfsens badhe j lauso ok j fosto ok hans rætter arfuingiar hwar eptir annan rethligha ok obrigdaligha eigha ok fylghia vttan altz afrædhæs. Till sanynda her vm settom mee(r) vaar jusigle firir þetta bref er giort var a degghi ok aare sëm fyr seghir.

Magnus Magnussøn af Giske udsteder Gjældsbræv til Kong Erik for 300 lödige Mark gode og gjæve Penge, 45 Skilling lybsk regnede paa Marken, som han var bleven skyldig Kongen i Afgift af det Len ved Throndhjem, han i flere Aar havde havt i Væрге, og lover at betale Gjælden med 100 Mark aarlig i 3 Aar.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Aarhus Biskops Segl er afrevet; de övrige hele.

691.

11 Septbr. 1423.

Kjöbenhavn.

Jek Magnuss Magnusson a wapn aff Geische gør witerlicht meth thette mit opne breff at jek aff ræt witerlich skyld gældskyldich er høyboren oc mechtugh herre oc første myn natoghe herre konung Erik meth gudz nadhe Norges Da(n)marks Sweriges Wendes oc Godes konung oc hertugh j Pommeren, thry hundrethe löthighe marck gothe peninghe oc gefvue fæm oc füretij schilling lubische rechnethe fore hwer löthich march for jnnen thry samsælde næst efterfölghende aar swo som er hwert aar hwndrethe löthich march ther aff at betale, oc vntrætte vm sancti Michels dagh j hans fatebwr j Køpendhaffn, thoch sancti Michels dagh som nw nest kommer efter thenne dagh ey at

rechne for nogher aff thisse fornæ gælds daghe, men the andre thre næst effter følgende sancti Michels daghe at holde haue oc rechne fore the thre gælds daghe effter thy som forscruet staar huilken forscreffne peninge swm lossuer jek with myn gothe tro oc sannende forneffnde myn nathoghe herre swo at betale som forscruet staar, wten nogher hande hinder eller lenger tøffring fore thet som jek vpbar aff the læn swo som er aff then dell aff Thronde laghen som jek aff hans nathe j flere aar j wære haffthe hogs Throndehem, oc hwat som jek aff thet samme læn forneffnde myn nathoghe herre ydermeer skyldugher bliffuer æn som thenne forneffnde swma til ræcker ther vm wil jek haffuet j hans nadhe oc mynne tha thenne forneffnde peninge swm vpa forscreffne tiidh betalet her worther effter thy som forscruet staar. Oc til mere bewaring oc wissen vm alt thette forscreffne hauer jek ladet mit jncigle meth wilghe oc witschap henges fore thette breff oc hauer jek bethit hetherlighe fæther meth gudh oc wælborne men swosom er biscop Bo aff Arhws biscop Jens aff Oslo her Anders Jacobsson oc her Endrith Erlendsson riddere lade theres incigle til witnessbyrdh henges fore thette breff. Datum Køpendhafn anno domini m^o cd^o xx^otercio sabbato infra octauas natiuitatis beate Marie virginis.

Vigulf Ormssön, Lensmand i Hjerdal, indsender til Kong Erik af Pomeran et paa Undersysselman Herlaug Peterssöns Vegne optaget Drabsforhör over Nerid Bjorgulfssön, som ombragte Thjodgeir Jonssön.

Efter Orig. p. Perg. i det kongl. Antiqu. Arkiv i Stockholm. Seglet mangler.

692. 12 Januar 1424. Holms Kirkegaard.

Vyrdeligom herra herra Erik med gudz nadh Norex Danmarkx Swerix Wenda ok Gota konungr ok hærtoger ofuer Pomeran helsar ek Wigufuer Ormsson lænsman Hærløgx Pædhersson wndesyzzlamans Tymma Jonsson æwerdeliga med gudh. kungerer ek yder at æftir ydart budh ok brefue war ek j Holms kirkiogarde j Hiærdale j fullu wmbode ok logligo firsagda Herlogx mydwikudagen nest æftir Brættogha messo a xxxv are ydars rikis tok ek prof Næridz Biærgufssonar ok Haluordz Kætilssonar. som atwistaman kallader wart med firnemfdom Næride Biærgufssyni sëm at skada wart Þiodgæiri Jonssyni wfirsinio. logliga firstemfdom ærfuingiom hins dauda. siwgurmanna witnæ þau ær swa hæita Nerider Asmundsson. Roalder Amundsson. Jon Þordeson ok Gunlaugh Þollæifsdotter. oc swa sworo a book med fullom æidstaf. at þetta war wphaf at wideratto þeira at Kætil Haluordsson sporde Hal-

uordh Kætílsson. kallar þu mik ey skökiason, swarade þa Haluorder firsagder. þu hefuer mik kallat swa; æn firnemfder Kætíl swarade Haluorde þu est ok swa. æn Haluorder adernemfder swarade Kætíla. þa æst þu þiofuabarn æftir þet lop Kætíl opnemfder at kirkiogardz lydhina æftir sina swærde ok in atter at kirkiø wæggenom. ok hof wp handena ok høtte honom med swerdeno, æftir þet togo þiodgæir firnempder ok Helge Kætílsson j stak ok skiorto Haluordz *tidnemfdom rifwo sunder nider til bæltistad ok wildo draghit han wr kirkiogarddenom. ropade þa Haluorder tradnemfder. þet see alle dande mæn at mik ma ey kirkiogardden halda. æftir þet kom profasten ok rykte Haluordh wr handom þeirra ok bødh kirkiøne logh ok fridh fir han sidan løpo þeir wtw(r) kirkiogardenom þiodgæir ok Helge firskrifne, ok huggo after iny kirkiø lydit at Haluorde. wart þa Haluorder rykter *wn kool innan firi kirkiø lydina, syntis þa Næríde firsagdom at Haluorder wærkbroder hans wære fothuggen. ok y þui kastade Næríder tidnemfder spiotena wt wr kirkiogardenom a þiodgæir Jonsson firnemfðan ok þer af doo han. tok ek ok wiglysinga wittne. þau swa hæita þergæir Biorsson ok Ingebiergh Gunnulfsdotter. ok swa sworo a book. at Neríder kom til þeirra samdyghirs ok liwste wige a sik. at þer war æingen yallande æder radande wtan han. wart þetta wigh wnnit a Botolfs waku afton *sam nu nest war. wtan alla gríde stada wm fram kirkiogardz friden. biuder han konungenom þægn ok *frendomon bøter ok lofuadzmen firi sæth. fek ek ey sannare prof a þesso malæ stender nu til gudz nadh ok yder wm hans landzwist. til sanninde her wm sætte ek mit insigle firi þetta bref er gort war dage ok are sëm for sighir.

*Paal Thorstenssøn og Halvard Sjurdsøn vidne, at Magnus Endridssøn gav Steinar Óistenssøn og Amund Estenssøn en Del af nedre Broheim (i Lom).
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Begge Segl vedhænge.*

693.

15 Januar 1424?

Bö i Lom.

Ollom monnom þeim sem þetta bref see æder hœra sender Pal Tostenson oc Halvardar Sivrdzson q. g. oc sina kvnntvggerande at mit varom i(h)ia i Bœcem er ligger a Hofst(r)ond oc hordvm a ad Magnvs Endridarson gaf Steinar Óeistenson oc Amvnde Estenson iii kvaleigo iardar i nedra Broeime frelst oc heimalt firir hvarium manne vtan gars oc innan oc þil sanninda settom mer ocort insigle firir þetta bref er giort var lavrdagen nest eftir Brettivo messo dag a [xv] oc xx rikis vars vyrdelígs herre herre Erics med gvdz nadh Norex kononx.

Lagrettemændene *Asle Alfsson* og *Narve Thronsdson* vidne, at *Ornulf Simiansson* og hans Hustru *Inga Thorgrimsdatter* solgte til *Thorgrim Ivarsson* 6 Öresbol i nordre *Skjoldungen* i Flubergs Sogn i Land.
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

694. 23 April 1424. Fluberg Kirke.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea ædr høyræ sendher Asle Alfsson ok Narfue Þrondersson logretomen q. g. ok sinæ kunnickt gerande at mith warom j Fluguberghs kirkiu a paskædaghen millum mossæ a xv^{te} are ok xx^{te} rikis okkars wyrduleghs herræ herræ Eiriks mæd guds nad Noregs konongh saghom ok høyrdbom a ordh ok a handrband þeiræ at Ornulfuer Simiansson ok Ingæ Þorgrims dotter kona hans kendostz at þau hafdo selt Þorgrime Ifuerssyni vi auræ boll ierder j nørdrægardenom j Skioldungum er liger i Fluguberghs sokn j Lande friast ok hæimolt firir hwarium mane mæd ollum þeim lunnendhum sem þer till liger ædr leget hefuer kendist ok fyrnemfdh hiun Ornulfuer ok Ingæ at þau hafdo wp boret af fyrnemfdhum Þorgrime hwarn peningh sem j kaup þeiræ kom firir fyrnemft vi auræ boll till sannynde setto mit okkor incigle firir þetta bref er gort war a degi ok are sem fyr segir.

Gotskalk Kønikkson, Prest i Lardal, *Ketil Steinarsson* og *Thorleif Olafsson* kundgjøre, at *Gunvor Halsteinsdatter* solgte til *Halvord Arnesson* 7 Löber Land i *Nestarud* for 2 Mark Guld, og at hun fik en Hætte af $\frac{1}{4}$ Kyrlags Værdi paa Kjøbet.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

695. 24 April 1424. Eidsborg.

Ollom monnom þem sæm þetta bref sæia æder høeyra sænder Gotskakt Kønikason prester j Lardall ok Ketill Stenarson þollefuer Olafson q. g. ok sina kunnickt gærande, at mer saom ok høeyrdom a at þau heldo hondom saman af einne holfuo Gunuor Halstensdotter, en af annara holfuo Haluarder Arnason medh þem skilmala at fyrnemd Gunuor selde adernemdom Haluarde, vii laupalandh j Nesta rudi firi ii merker gulz, bædhe korngilt ok bugilt frialst ok hæimholt firi huarionn manne medh ollom þem lutom ok lunnendhom sæm till ligger ok leget hafuer fra forno ok nyo vttan gardz ok innan; vndan sær ok sinom æruinghom, ok vnder Haluardh ok hans æruingha till æuerdeligha æigha ok alz afrædes. kændes þa fyrnemd Gunuor at hon hafdhe vpboret hæilan pænigh ok halfuan, after þy sæm j kaup þeira kom ok yfuer gefuet en hœtta sua goth sæm halft kyrlagh; till sannyndha her vm settom mer

var insigle for þetta bref er gort var j Æidzborgh annan dagh paska a xv are ok xx^{te} rikis vars virdelex herra herra Eriks medh gudhz nadh Noreghs konogs.

Tönsberg Lens Almue melder Kong Erik og Dronning Philippa, at den ikke længere kan udholde det *Hesteløb*, den godvillig havde overtaget, men Fogden nu fordrer som fast Skat, og at den heller vilde forlade Gods og Hjem og drage af Lenet, end tiere modtage Hestene. Ligesaa klages over det *Vaabenvide*, Kongen havde skrevet om og Fogden affordrer Almuen, uden at spørge efter dens Vaaben. Naar derimod Kongen eller Dronningen komme til Norge, vil Almuen gjerne gjøre dem al kongelig Ret efter sin fattige Magt. (jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Alle 12 Segl vedhænge.

696.

12 August 1424.

Tönsberg.

Helsom meer yder naduger herre oc nadugh frw, aller almuger sæm bygger oc boor j Tunsbærgx leene kærliga mæder gudhi oc vaare audmiukre þienesto kungiorande ydre nadh vm þet hæsta lop sæm vpa oss kom mæder þonarordhe, oc nu firir mughom meerr þen goduilla æighe længer at gera oc æige viliom, firir þui at meer fatiker almuger hafua þær storan skadha af. oc j nadughe herre oc ydart land einging batha. Nw hafuer vaar foguter sua længe þær mæder farit at han vill þet nu hafua firir vissan skath, en sørrre bifallum meer ydre nadh bædhe harf oc ploogh oc gifua jfuir bædhæ fadhærne oc møderne oc fly þet leen, før æn meer takum vider þeim hæstum mæira, oc sua længe hafua þær laupit nær oss at oss lifuir huarkit hæim frider æder jola frider. Jtem kungiorom meer ydre nadh vm þet vaapna viithe sæm ydor nadh oss till skreef, þaa þikkir oss sua væra at meer fatiker almuger hafuer þær storan skadha af, firir þui at meer niotom ei var vapn, þui at meer værdom krafder viite aar fra aare en ekki estir vaarom vaapnom spurder, vttan xiiii daga estir þet ær rikins radh hafde vænt vart maall vndir ydra nadh. Nw skiotom meer vart maal vndir ydra nadh oc Norigis logbok oc retta bøter sæm hægær konongar Magnus kononger oc Hakon kononger hafua oss vnt. Jtem fyrsta gudh vil at vaar naduliger kononger ællæ vaar nadalig drotningh koma till Norigis þa vilia meer gerna giøra þeim allan konongligen reet estir þui sæm Norigis logbok vtuisar oc retta bøter oc estir vaare fatikæ makt. Oc till saninde her vm settom meer var jncigle, Nicolas þiostolfs-son Jon Klemetzsson Biørn Nicolasson Audgrimer Ormsson þiostolfuer Asulfsson Sigurder Reidarsson Tomas Anundzsson Garda þorgeirsson Gudleik Gunnarsson Nicolas Ormason þolfuer þordasson oc Nerider

Petarsson logreto men, firir þetta bref er giort var j Tunsberge logurdagen nesta firir vaaro fru messo førre anno domini [m^o. c]d^o. xxiii^o.

Tolv Mænd af *Liders Almue* melde Provsten ved Mariekirken i Oslo *Anders Mus*, Fogden paa Agershus *Tydeke Rust* og Raadsmanden i Biskopsgaarden *Peder Nikulassøn*, i Anledning af et Almuen tilstillet Brev fra *Dronning Philippa*, at de gjerne efter Evne og Norges Lov ville yde Kongen *Høstledning* eller *Vaarledning* eller anden Hjælp, og at *ingen Uret* er dem skeet af Nogen. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. 6 Bemærker i Behold.

697.

12 August 1424.

Lider.

Heiderlikom mannom och vælbirdegom herre Andrese Mws profaste j Mario kirkio j Oslo Tydeke Rusth foghitte a Akershws oc Pedher Niklissyni raadzmanne i biskupsgarde j Oslo helso medher gudh kunnik gerande at meer varom a almannelighæ þinggi i Lidhom loghurdaghen nestæ æfter Lafranz messo saghom oc hørdom ifuer læsith transscriftæ bref þæt j oss sendin. oc vaar wirdæligen frw drothingh Filippa hasdhe wt gifwit, swaradhe þær almughin swa til, at þe þakkæ varom herræ konungenom oc drothingginnj nadh. oc gerna vilia göra huat þeira nadh luft ær. æftir þeire fatekæ makt, ær þæt vm høstlæidangh ædr warlæidangh. oc annor stikke som þeim bør göra synom rettom herræ oc høfdinghe æfter þui som fins j konungsins loghbook j Norghe. þær skiutom meer oss vndir. oc hafuom meer engin kæremaal vppa nakan man. oc engin vretter er oss skedder þer þakkom meer gerna gudhi firir. oc varom herræ konunggenom. oc hans nadh. Til sanninde her vm settom meer waar jnsigli som saa heita. Reider Hakonsson. Ormer Eilifsson Ozher Halfuardsson Gunner Rolfsson. Broder Jonsson Anstein Alfsson. Kolbiorn Gunnerrsson. Alfuer Raaldzsson Gunner Gunnerrsson. Beintter Jonsson þorkiel Klawusson oc Jon Hermansson. anno domini m^o cd^o xxiiij.

Kong Erik giver ved Kantsleren Biskop Jens af Oslo *Svein Överssøn*, som var tilstede ved *Aslak Aslaksøns Drab*, *Landsvist* til næstkommende Kyn-delsmesse, under de sædvanlige Betingelser.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

698.

7 Septbr. 1424.

Gorgehus.¹

Eriker meder gudz nadh Noregs Danmarks Sweriges Venda oc Gota konunger oc hertugher j Pomeran sender ollum monnum theim

sem thetta bref sea æder høyra q. g. oc sina. wer wilium at thær witer at wer hafuom j heidher widher gudh oc saker godhra manna bønēstadher gefuit Swein Oluerssyni sem atwistæman wardh at drape Aslaks Aslakssonar vforsyniu gridh oc fridh firir oss oc ollum warom monnum til kyndelsmesso nw nest er kommer medher theim hætte at han bote widher gudh oc erfuingia hins daudha. Biodhom wer sylomanne warom oc theim sem alleighumall war hafuer at profua mall hans oll vphaf widheratto gridhestadher wighlysing oc hworso langt lidhet er fra thui at thetta wigh war wnet hiawærandom oc laghligha firirstempdom erfuingiom hins daudha oc hwat wisso han gører oss firir botom ef han prouazst at bota manne. oc rita thetta prof after til war at thui sanneste sem fæzst at thesso maalæ. En fulkomligha firibiodhom wer hworiom manne wandradhe at auka ædher auka latæ widher han jnnan thesso warom gridhom. nema hwor sem thet gører wili hafua firirgort fe oc fridhe. war thetta bref gort vpa Gorgehws aa waræ frw messo estan sidhare a xxxv^{ta} aare rikis wars Noregs herre Jenes biskuper j Oslo canceler war jncighladhe.

Anno domini etc. xxiiij.

(¹) Maaske: Gurre Slot i Sjælland.

Eskil, Erkebiskop i Nidaros, afhører i flere anseede Mænds Paahør de Vidner, som velbaaren Mand Sigurd Jonssøn førte mod velb. Mand Magnus Magnussøn angaaende Giske Gaard og Gods, som Haakon Sigurdssøn skulde have testamenteret til Hustru Sigrid Erlendsdatter, og stævner Parterne at møde næstfølgende Botolfsdag paa Lagthinget i Bergen for at hælde Dom i Sagen. (jfr. No. 700. 705. 713.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forenet med No. 705. Af de 6 Segl mangler No. 5.

699.

3 Novbr. 1424.

Nidaros.

Wer Eskil med gudz nad erchibiskuper i Nidharoos. helsom allom gudz vinom ok varom sëm thetta bref sea eller høyra med q. g. ok varre blezzan. kunnuktgerande at areno eptir gudz byrd m^o cd^o xxiiii^o vppa freadaghin nw nest eptir helghona messo dagh. i waro sømpnherberghe i Nidharoos i rettom stefno thima kommo fyre oos velborne men Sigurd Ionsson aa einne holfo swa sëm tiltalande. en aa annare holfo Magnus Magnusson swa sëm swarande. hiawærandom velbornom mannom herra Jacob Fastolfsson riddare. Narfua ok Matthis Iacobssynom. ok varom koorsbrødhrom i Trondeim. sire Arna Sorlasson. sire Olaf Ionsson. sire Berswen Niclisson. sire Ifuar Gunarsson.

sire Vinold Steinfeldsson ok sire Gudmund Pedersson. velboren man Olaf Niclison konungx lofman i Trondeime ok Trondalaghom. Odde Ionsson. Niclis Knwtzsson ok Ioon Thordasson radhmen ther samma stadz. Taladhe tha Sigurd Ionsson adernempder til Magnus Magnusson. kennis thu Magnus Magnusson. at thu hafuer lagt med mik hiit til Trondeims fyre min herra erchibiskupen ok the andra godha men ssem han vil ther til kalla med sek vm Gizsko ok alt Gizsko gooz testamentum ok giefuer vnder ein aendelighan doom. Swaradhe tha Magnus Magnusson adernempder jaa. ek kennis at ek hafuer lagt med thik vm Haquon Sigurdssons testamenti bref ok thet andra bref. Læt tha fram komma adernempder velboren man [Sigurd] Ionsson thwau skilrik vithne ær swa æita Herlogh Gøzstafsson ok Nisse Ionsson baro ok sworo fullan bokar eidh at the varo ther i hia [saa ok] hørdhe aa i Gizsko vppa sancti Mathissa dagh nw i haust at the heldo handom samman Sigurd Ionsson tratnempder ok firnempder Magnus Mag[nusson ok var t]ha thet i handerbande theira at the lagde badhe norder til Trondeims fyre erchibiskupen ok the andra fleire godha men ssem han vil ther [til taka] med sek vnder ein aendelighan doom vm Gizsko ok alt Gizsko gooz. testamentum ok giefuer Haquon Sigurdssonar ssem han hafde gifuet hustru Sig[rid] Erlendz dotter. kastadhe tha oftnempder velboren man Sigurd Ionsson mote testamenti brefueno Haquon Sigurdssonar. mik tykker hans testamenti bref ekki skælikt væra ok ekki vil iak halda thet vtan laghen visa mik thet. thy at thet ær grunsamlikt. Sagde ok Magnus tha at han hafde ekki al sin bref her med sek vm fornempt maalempne. Ok i bland margha handa ordha vexkt theira melliom ssem the hafde i thesso maale ssem meira dra til sundatykkio en til ssemio melliom theira. krafde tha oftnempder velboren man Sigurd Ionsson oos til at göra sek lof ok ræt her vm fornempda Gizsko ok Gizsko gooz testament ok giefuer. Gængom wer tha til raadz med thesso godha men ssem her fire standa skrifner ok syntis oos ok theim swa. at wer sættom theim dagh Sigurd Ionssyni oftnempdom ok Magnus Magnussyni sammo leidh sudher til Bergwenar fyre rikesins raadh. lofman ok radhmen ok lofhrettesmen allar bær ok hærædz til lofhtingis nw vm Botolfssako nest kommande ther samma staadz hworiom theira med sinom brefuom profue ok ollo skilrike ssem theim tykker bætra hafua en mista vnder ein aendelighan doom. vm alt thetta adernempda maalempne. fore thy Gizska ok Gizsko gooz ligger mesta parten i Bergwenar lofhsogn. ok annars thes at Haquon Sigurdsson gud hans saal hafue bodhe ther i lofhsongninne. ok ther gafuos giefuinær til giftarmalenna mellom adernempdan Haquon Sigurdsson ok vel-

borna qvinno hustru Sigridhe. ok ther gjorde han ader sith fornempda testamentum ok ther tøndis arwen. Til sanninda her vm thessa vara gierd settom wer vart incigle ok vart capitulum sith incigle fore thetta bref ok the godhe men sin incigle med varom sëm her eptir nempnas Olaf Niclisson loghman i Trondeime. Odder Ionsson. Niclis Knwtzson ok Jon Thordhason radhmen ther samma staadz. sëm giort vaar a are dægi ok stadh sëm før sæghir.

Bagpaa sildigere: Tesse breff lydhe om Geidske gotzs.

Olaf Nikolassøn, Lagmand i Trondhjem, Odd Jonssøn og Jute Knutssøn, Raadmænd sammesteds, kundgjøre, at velbaaren Mand Sigurd Jonssøn forbød Magnus Magnussøn al Brug og Landskyld af Giske Gods, førend Dom var falden dem imellem, og at Magnus erklærede ei at ville befatte sig med Sigurds Mödreearv, Trediedelen af Giske Gods. (Jfr. No. 699.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 3 Segl mangler det 2det.

700.

3 Novbr. 1424.

Nidaros.

Ollom monnom þeim sëm þetta breff sea ædher høeyra sænda Olafuer Niclisson loghman j þrondeime Odder Jonsson och Jute Knutzson raadhmen þær samastadz quediugudz ok sina kunnikt gerande at a fredaghen nest æstir allæ helgona messo dagh anno domini m^o cd^o xxiiii warom meer j erkebiskupsgardenom j Nidharos saghom och høyrdom a at wælboren man Siugurder Jonsson loghfeste Gitzska och Gitzska goodz laust och fast och forbœdth och aflauadhe Magnuse Magnussyni sigh ath nytta ædher landzskylder thær vp aff ath bæra fyr en thær æro ræth logh ofwer gangen theirra j milliom. sagde och Magnus fynemfdz ath han wilde sigh æi bæuara mæd Siugurdz fynemfdz modhor arf sëm ær thridhiungen af allo Gitzska godhze ok hans fadher och modher fylgdo mædan thau lifdho. Och war thetta giort fire herra erkibiskupenom och hans capitulo rikinssens raadhe och raadmannom och fleire odhrom godhom monnom sëm tha hia wara. Ok til sannynde hær om sættom meer vor jucigli fire thetta breff ær giort (var) j stadh a deighi och ære sëm fyr seighir.

Bagpaa med samtidig Haand: at Sigurder loghfesti Gizsko etc. fire erkebiskupenom, ok at Magnus sagde sik ey villia beuara mæd modor arf Sigurdz j Gizsko etc.

Joan Halvardssøn, Korsbroder i Oslo og Provst i Övre Borgesyssel, optager Prov om, at *Gunhild*, Thorstein Tharaldssøns Fæster, havde givet til *Edsbergs Kirke* $\frac{1}{2}$ Mark i *store Løken* i Herland Sogn.
Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Stumper af Seglene vedhænge.

701.

31 Januar 1425.

Trykstad.

Ollom monnom them som thetta breff see ædher høra sender Joan Haluardson koorsbrodher j Ooslo oc profaster j æffra lutanom j Borghasyslo q. g. oc sina kunnoght gærande at ek war a Trykstadhom wisiterande, kom tha fore mik ssire Østen Tordason prester a Edzberghe a eno halfuo oc aff andre halfuo Steffan a Sæthnatweit. teedde tha ssire Ødzsten at Steffan war loghlica firikomen. Tok ek tha twæg-gia manna witne ær sua eyta Tolfuer Salmundason oc Aasta eyghin-kona hans. Suor Aasta mæd fullom edzstaff at hon war nær tha ær Gunilda fadher syster Torstens Tharalss sonar gaff til Edzbergx kirkio til bæna haldz halff marke bool j stoorra Lækeno som ligger j Herlanda sokn oc sagdes thet kœpt haffua fore xvj kœer, oc fik Smydhe Torgylsson fult ombudh til at læta thet scriffua jn j registret oc fornemde Smidh sagde ther jaa til. oc thet sama witnar jac Tolfuer Salmundason mæd jnsighle mino at ek hærde huart ord som kona myn swor. Oc gaff fornemda Gunilda thessa jord for saal bonda sins oc barna sinna oc siæls sins. Til mere sanind sætir Tolfuer Salmundason sith jnsighle mæd mino fore thetta sama breff ær giort war a mydh-uikodaghen næst fore purificationem anno domini m^o cd^o xxv^o.

Bagpaa med samtidig Haand: jtem breff vm østre Leykene halff marke bool som gaff Gunilde.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Olaf Grjotgardssøn* solgte til *Anund Olafssøn* 2 Markebol i søndre *Mo* i Eplebøthveit i Brunkebergs Sogn (Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

702.

3 Februar 1425.

Brekke.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea eder høyra senda þorgeir þorbiorneson ok Nerider Reidarson loghrette men kuædiu g. ok sine. kunnikt gerande at aa Blases messo dagh vaarom mit j Brekko i Bruggabergs sookn a sette aare ok xxx rikis okkars virdolex herra herra Eirikx med gudsz naadh Noregx konongs. saghom ok høyrdom aa at Olafuer Griadgardsson viderkendis med jaa ok handerbande. at han hafde selt Anunde Olafssyni ii marka bool iarda j sudhra Moonom er ligger j Eplebøpueit j fyrnemde Bruggabergs sookn. Verder þetta

ekki frialst. þa skal han eiga ii marka booll iarda j Fialastadha sem han sitter. frialst ok heimholt firir huarium mannum med ollom lutom ok lunnyndom sem til liggia ok leget hefuer fra forno ok nyio vtan gards ok innan. Sua kendis han ok at han hafde heimt alt iarda verdet fyrsta pening ok øfste ok alla þer j mellom efter þui sem j kaup þeira kom. skal þui fyrnemdir Anunder ok hans erfuingia þa fyrnemda iord frialsa ok heimholla eiga firir adernemfdom Olafue ok hans erfuingiom til euerddelega eigo. Ok til sannynda her vm settom mit okor *incilge firir þetta bref er gort var a degi ok aare sem fyr segir.

Björn Sigurdsøn kundgjör et edeligt Vidnesbyrd om en Overenskomst mellem Gunnar paa Skodin og Thoron Olafsdatter, hvorved Gunnars Arvinger erholdt vestre Stuen i Skodin.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene vedhænge.

703.

24 Marts 1425.

Tönsberg.

Ollom monnom þeim som þetta bref sia ædder høra sænder Bion Sigurdarsson q. g. oc sina kunnuc gerandhe at ek var j Smogs-garde j Thun(s)berghe a almannaek stemno a tridiauaku aftan a xvj are oc xx^{ta} rikis uars virdeles herre herre Eirik mæder gudz nadh Noregs kononger sa ok hørde a at Haluarder Biornsson spurde þorannæ Olafsdottor at, kennæs thu þet ek hafuer stempt þæk hiit i dagh vm kaupmæll Gunnar oc þæk þoron, þa swaradhe þoron ek kennæs at tu hafuer mæk hiit stemplh vm tæn kaupmal leide þa Haluarder Biornsson ij skikriken vinnæ æn sua heita Olafuer Borgarson oc þorgeir Helgeson æn swa sworo a bok mæder fullom eidstafue at þeir voro a Stydiamo som liger i Swarfuæstadh j Lagardale a Væsfullenæ oc hørda a kaupmal som skildær var a fæstingostemno mællom Gunnar a Skodinæ oc þoran Olafsdottor fadær oc frendom nær værænde jtem var oc þet Gunnars skilorde at hans aruingæ skulde fylgia væstra stofuonæ j Skodinæ mæder lutum oc lunninda som till ligia oc leget heiuer fra fonno oc nyo oc ein fyndær knif som leget hafuer till stouonona oc halfua mæarka boll j Kærenæ oc ein kuærnafos som ligær j Hæralans eigho jtem alla andræ pæning ladhe han hænnæ till hælningis kaup badhe j lauso oc j fasto till meiræ sanænde sæthe þorgeir sith incigle mæd Biorns incigle after eidh sinom som giort var a dægghi oc are som fir sæghir.

Olaf Thorkelsson og Thord Petersson kundgjøre Reidulf Olafssons Erklæring, at Olaf Ulfsson skulde eie Skorar og Fossar efter sin Fader, m. v.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

704.

11 April 1425.

Kolberg.

Ollum mannum theim sëm thetta bref se sender Olaf Thorkelsson ok Thorder Pæderson q. g. ok sina kunnikt gherandhe at vi varum a Kolbergskirkiugardhe j Odinsø a fiordha dagh paska ok a xvj are ok xx rikis vars virdulix herra herra Erikx med gudz nad Norekx konnokx sagum ok hørdum at Reiduluer Olafsson hanseldhe ok jattadhe Olaf Vlfsson ssua ludande vitnisburd sëm her eftir fylgir. thaladhe fyrnemder Reiduluer til husstru Ingherid Thomas dotter ok sagdhe at fyrnemder Olaf thaladhe til mik vm lansskylden ok sagde at han athe Skorar. suaradh tha husstru Ingherid verder Olaf adernemder at mannè tha egir han ok Skorar ok Fossar frilst eftir sin fader ok heimholt fore huar man ok vil ader nemder Reiduluer thetta bada sværia ok bæra firir lagum vm vid taruas jtem sagdhe ok ofptnemder Reiduluer at han hørdhe hustru Ingherid ofptnemdha thala til Ragnildho Thomas dotter syster sinne sua. thu skulde ekki vara ther inne sëm jak er inne. huar fore sagde Ragnild. fore thet thu brendhe vp breuen hans *Alafs frænda mins sëm han var arfleider med ok vil han thetta sværia ok bæra med thy andra ok til sanninde her vm sætium vi var insigle fore thetta bref er giort var a degi ok are sëm fyr segir.

Peter Boasøn, Provst ved Apostelkirken i Bergen, og 20 Geistlige og Verdslige kundgjøre, at velb. Mand Sigurd Jonssøn efter Erkebispens Stævning (ovenfor No. 699.) mødte for dem tilligemed velb. Hustru Sigrid Erlendsdatter og Guttorm Jonssøn, som lod læse et Brev fra Magnus Magnussøn, der ikke mødte eller lod møde ved lovlig Ombudsmand. Paa Grund heraf tildømtes Sigurd Jonssøn 108 Löber, som skulde udredes en Maaned efterat (Magnus) var kommen hjem. (jfr. No. 699. 700. 706. 713.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, forbundet med No. 699. Af de 21 Segl mangle 1, 3, 12, 16, 17, 19 og 21.

705.

23 Juni 1425.

Bergen.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sæa eder heyra senda herra Pethr Boa son profast ath Postola kirkiu j Berguin sira þrandr Ketilsson sira Olaf Pethrsson sira Finnr Sigmundzsson sira Pethr Sonarsson koorsbrødr ath Kristkirkiu j Berguin Suole Jonsson rikessins mann Einar Endridhasson logmann j Berguin Olaf þoresson Jon Juarsson Aslac Vlfsson. Pethr Ketilsson Petr Jonsson Endridhe Halfdansson

Jon Eyuindzson ok Þorlacr Vigfusson. raadmenn þess sama stad Bardr Siugurdzson Olaf Nicholasson Askill Aslacsson Ogmundr Ellingsson Pethr Þrandasson ok Halldor Jonsson logretto menn q. g. ok sina kunnigh gørandi ath koom fyrri oss þre virka daga j stempno stofuna aa Breida aalmenninginum j Berguin. erliginn mann ok velborinn Siugurd Jonsson af einne halfuo enn af annari erligin kuinna ok velborin hustru Sigrid Erlendz dotter ok Gudþorm Jonsson ok leeth lesa bref sitt sem Magnus Magnusson hafdi senth honom ok han var ath spurdr huort han villdi hafua þet vmbod æda eigi ok han sagdi nei til ath han villdi ecki þet hafua ok han sagdi ath han hafdi einki vmbod af honom tekith huarki med ja æda handa bandi vm þetta maal. Nu med þii ath heidarligin herra ok andaligin fadir herra Eskel med gudis naad erchibiskup j Nidarooos ok raadmenn þar sama stad hofdo fyrnempndom Sygurd Jonsson hegad fore ooss dag sett ok Magnuss Magnusson af Þrandheim ok hegad fore oss badom þeim med beggia þeira þrof ok skilrike aa baadar siidur eptir þy sem þetta doms bref uottar med ollom sinum greinom ok articulis sem hør er med fest stood ok eingin j doms brefino med nafn utan Sygurd Jonsson krafdi opt nempndr ok vel borin mann Sygurd Jonsson Magnus Magnusson ædr hans logligin vmbods mann opt ok tidum ok huorgin þeira kom. þotti oss ollom sem hustru Sigrid var eingin fullr vmbods mann Magnus Magnusson ok ei Gudþorm Jonsson. krafdi Sygurd Jonsson oss doms hør vm dømdo honom velborner menn sem fyrr segir raadmenn ok logrettonienn. ok allrar logrettonnar samþyckt j einfalldan rett sinn fira laupa ok femtigel serliga krafdi Sygurd Jonsson migh doms hør vm. dømdi ek honom aa logbokarinnar vegna halfuo aukith til summa atta laupa ok tiutigel. vpp ath luka jnnan manadar fysta han komr heim ok han hafr heyrð þetta bref. Ok til sanninda hør vm settum wi vor jncigli fore þetta bref er gorth var j Berguin laugar dagin næsta fore sancte Johanniss dag. anno domini m^o cd^o xx^o quinto.

Fem Mænd kundgjøre, at *Sigurd Jonsson* forgjeves ventede velbaarne Hustru *Sigrid Erlendsdatter* eller hendes Ombudsmand, som Sigurd havde stævnt til Giske angaaende den Arv, hvormed hun sad inde paa sin Morbroders Vegne, og at han derfor nu annammede *Giske Gaard* og Gods under sig, mod at svare *Magnus Magnussøn* for Konge, Rigsraad, Lagmand og Lagrette, om han havde bedre Ret dertil. (jfr. No. 705).

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Af de 6 Segl er No. 1 tilovers.

706.

20 Juli 1425.

Giske.

Ollom monnom þeim sæm þettæ bref seen æder høyræ sændir Steænnær Steynerson Arne Paalson Finner Olafson Arne Bardeson oc

Ærlend Vtamson q. g. oc sinæ kunnikt gerande at mer varom a Giske fredagen nest fore Maria Magdalena anno domini m^o cd^o xxv hørdom aa ær velboren man Sigurder Jonson quadde oc krafde velborne quinnu hustru Sigride Erlens dotter elle henne lagligen vmbods man oc kom ther huarkit. læyde tha Sigurder fram ii skilrik vitne ær swa æyta Harald Olafson oc Jusse Knuson oc swa sworo a bok mæd fullum æyde at thet var then fredagh som Sigurder hafde stemt hustru Sigride iii viknæ hæim stemno af Berguine til Giske at antuarde sek arf then som hon inne hafde a sins moder broder vægnæ. nu medan han fan æyngin then ther oc æn firi langum ther honom swara vilde vm fyrsagth ærfde tha anamade han sik gardin Giske oc Giske gosz vnder æyn reth at hafuer Magnus Magnusson bettere reth en han tha vil han reydo vara koma fore min herre kongen fore ærchiebiskupen fore rikisens rad logman oc radmen at hænte reth oc giora reth thet ytterste honom ber med lagum at gera. til meirre visso sette Sigurder Martinson sit jncigle med varo som tok [thess]æ fyrscrefnæ vitne som gort var dægi oc are sem fyr sæygir.

Fire Mænd kundgjøre, at *Thorbjörn Audunssøn* og hans Hustru *Margareta Simonsdatter* solgte til *Jörund Simonssøn* 10 Öresbol i Kirkefjæld i Klavdals Sogn paa Tjorn (Bahus-Læn).

Efter Orig. p. Perg. hos Rigsantiquar Hildebrand i Stockholm. Af de 4 Segl mangle No. 1 og 2.

707.

2 Novbr. 1425.

Stenkirke.

Ollom monnom them som thetta bref sea ædhær høyra sændha Halwardar Guttormsson Amvndh grein Helge Bergulfsson oc Dagfinnar Nielsson q. g. oc sina kunnvkt gørande at meer varom a Steinkyrkiv kyrkivgarde a fredagen nest estir alla hælgonu dagh anno domini mcd. xxv sagom mer oc høyrdom a at thaugh hældo handom saman aff einne halfvo Jærundær Simonsson æn aff annare halfvo Thorbiorn Audunasson oc Margaret Simonadotter husstrv Tho(r)bierna kendez thaugh tha bæde hion Thorbiorn oc Margaret at thaugh haffde sælt Jærunde fyrnemdom thiiv aura bool jord j Kyrkivfælle som liger (j) Klavadals sokn j Thiorn friælst oc heimholt oc akærolaust fore huariom manne mædh allom lutom oc lunnendom som til ligar ædær legit haffvar ffra forno oc nyo vtan gardz oc innan mæd allo affræde vndan Torbierne oc Margaretto oc theira arfvom oc vndir Jærundh oc hans arffva til æværdulega eigu oc alz affrædes oc kendoz thaugh oc hafva vpboret aff optnemdom Jærunde fyrste pæning oc siddarsta oc alla thes j mel-

lom eftir thy som j kaup theira kom fore fornemt thiiv aura bol jord oc vare thet šaa at ein ffiordadeildær aff jordenne j Kyrkivfliælle funnidz meira en thiiv aura bool tha skulde hon vœra sæld oc eigh vssæld oc Jærundar ædær hans arffvar skulde bittala ij markar gildar fore huart øriss bol *vman jorden funnidz meirj oc til sannenda hær vm tha setto mer var incigle fore thetta breff som giort var a deigj oc are som fyr seigir.

Ragnhild Herleiksdatter kundgjör, at hun giver sin Frænke Hustru *Sigrid Nikulasdatter* sin Jord *Sigerstad* i Heidarheims Sogn paa Vestfold, *Hjalmeengen* i Vikarø samt Fiskeriet i *Hoflands-Ide* i samme Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 3 Segl vedhænger No. 2.

708.

6 Novbr. 1425.

Brynla.

Þet sæ ollom godom monnom kunnikth at ec Ragnilda Herleikx doter kenniz þes med þesso mino opno brefue at ec hafwar gefuet, med ja oc handarbande Niculos þormoz sunar mins retta erwingia minne frendkono hustru Sigrido Niculos dotor jord mina Sigarstada sem liggar j Heidarheims sokn a Westfollenne Hialmsenger i Wikar øynne oc swa mykit sœm ec eigar j fiskino j Hoflanz idu j sama sokn frialst oc heimholt oc akerolaust firi huarium manne fra mik oc minum arfwingium oc wnder hustru Sigrido oc hennar erwingia til æwerdeliga eigo oc alz afrædes med ollom lutum oc lunindum sem til [ligghar] ædar leghet hafwar fra forno oc nygio wttan garz oc jnnan. Oc til sanynda her wm se[itto] þ]esse godemen siin jncigli firi þetta bref er swa heita Niculos þormozsson Guttormar Endrizsson oc þorlœifwar Solfua son logretto men er giort war a Brynla aa tysdagen nesta firi Marteins messo anno domini m^o cd^o xx^o quinto.

Bagpaa med samme Haand: bref wm Sigarstada Wikarøyna oc Hoflanz jdu.

Sigurd Amundsson kundgjör, at han solgte til *Bergulf Hallsson* 6 Maanedsmatebol i *Utamsaker* i Kinservik Sogn i Hardanger.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

709.

6 Decbr. 1425.

Kinservik.

Ollum monnum þeim sem þetta bref se ædder høyra sænder Sigurder Amundason q. g. oc sina kunnikt gerande at ek hefuer sælt Berulfue Halzsyni sex manadamata bol j Vtains akre sem ligger j Kynzara vik sokn j Hardangre frelsa oc akærolousa firir huarium manne honom oc hans erfvingium oc estirkomandom til æuenlegre ægu med

lutom oc lunendom sem til ligger ædher loget hefuer fra forno oc nygiu ængo vndan skyldho kænnes ek at ek hefuer huan pæningh helan oc halfan firir fœrnænda jord æftir þy sem j koup okart kom til sanninda setto Ormer þoresson oc Anne Borgharsson sin insigli med mino insigli firir þetta bref er gort var j Kinzara vik a sancte Niculaus dagh anno domini m^o cd^o xx^o v^o.

Markvard Buk kundgjör, at Hustru Ragnhild Herleiksdatter gav sin Frændkone, Markvards Hustru Sigrid Nikulasdatter, Gaarden Klastad i Thjödling Sogn, hvis han fra Herlaug Peterssøn, Væbner, m. Fl. fik indrevet hendes Arv efter Sönnen Eivind Brandssøn.

Efter Orig. p. Perg. norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

710.

24 Februar 1426.

Brynla.

Ollom monnom þeim som þettæ breff sia ædher høyræ sender Marquard Buk q. g. ok sinæ kunniktgörande at a sanctæ Mathies dagh anno domini m^o cd xxvi waro þesser goder men a Brønlo mæder mik ahøyrende ok ofuerwerande þa ek lofuade ærligha dande quinno hustru Ragnilde Herleikdotter at sökie hennæ til handa oc hennæ erwingiæ arff þen bade laust ok fast som tømdes ok hennæ burde erffuæ eptir sin son Eywindh Brandzson gud hans siell hafue, ok swa þa peningæ som hon hafde besyndelige standende ner honom først Herlaug Pethersson wepnære Guttorm Endridzsson ok þorlef Solueson, war þet wart handerband j þessæ dandæ mannæ ahøyro at kunne ek fœrnempden arff oc peninga jgen sökie mæder rettæ hennæ ok hennæ erfuingæ til hande þa gaff fœrnempdæ hustru Ragnilde synne frændkonæ Sigrid Nyklis dotter mynne hustru eynæ jord j þiodlingæ sokn som nempnes Klastadæ þriggiæ marka boll til æuerdelighæ eigho firir kostnæd ok vmak vnden hennæ oc hennær erwingiæ ok vnder myk ok myn hustru ok waræ erwingiæ til æuerdeligæ eigho oc alz afrædes, ok til meyræ sanninde ok witnisburd vm wart ja oc handerbandh a bade haluo þa bad fœrnempd hustru Ragnilde adernempde dande men at setie syn jnsigle mæder myno firir þettæ breff ær giort war a Brønlo dagh oc aar som før seghir.

Bagpaa med samtidige Hænder: breff vm hustru Ragnild Hærlagsdotter, og: bref vm Klastadhæ.

Jens, Biskop i Oslo, kundgjör sin Dom mellem *Olaf Jokelsson*, Prest paa Hobøl, og *Skjoldulf Thordarson*, Prest paa Vestby, om Fordelingen af Indtægterne af *Gaarder Kirke* paa Follo.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

711.

15 April 1426.

Oslo.

Ollom monnom theim sëm thetta bref sea ædher høyra sender Jenes med gudz naadh biskuper j Oslo q. g. ok siña kunniht gerande at daghen nest eftir Tiburtij ok Valeriani anno domini mcdxx sexto komo firi oss j gardhe varom j Oslo, vare kære syni sire Olafuer Jokielsson prester a Hobøle, af einnæ halfuo, en af annare sire Skiælulfuer Thor-dæsson prester aa Wæstby ok lagdho their tha firi oss till retta vm thet sem therre j millom war, vm Gardha kirkiu prestlighæ rentor, en bæggiæs therra profue ok skilrike skodhadho ok athughdho sagdho weer theim eftir godha manna raadhe af capitulo waro j Oslo sem tha hia oss waro, at jæmpnan hædhan j fra skall prestenn j Westby hafua ok fylghæ tiundar jnnar gangor vtfærdher sem falla j fyrnempda Gardha kirkiusokn, ok offer thet sem faller ther vm kirkmesso daghen, ok sancti Laurencij dagh, tha han sægher ther messo eftir skyldu sinne. En prestenn a Hobøle hafue firi starf sitt ok thionesto sem han ther gerer tidhakaup landskyld ok offer alt sëm ther fæller tha han ther messo sægher vtan fyrnempda ij dagha. Til sanindæ her vm setti wi wart jncigli firi thetta bref er gort war dægghi aare ok stadh sëm fyr sæighir.

Bagpaa med samtidig Haand: dooms bref vm ok jnnar gangor som falla [i Garda] kirkiu sokn.

Dag Kaaresson, Prest paa Stenberg (i Ringsaker), og *Thorstein Gunnarsson* udstede Transskript af foregaaende Brev No. 549.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

712.

15 April? 1426.

Samsal.

Pæt see ollum godhum monnum kunniht at ek Dagh Careson prester a Stenbærgh ok þorsten Gunnarson warom a Somsalom man-odaghen nest firir Magnus mæssu a vii are ok xxx rikis wars wirth-elikx herra herra Erikx meder guz nad Norigis konungx saghom ok yfuirlasom bref meder helom hangandom insighlom sua vattande ordh fra ordhe som hær æfter fælghir [*Nu følger Brev No. 549.*] Ok til sanninda sattom ok wi war insighle firir þetta transcriptum er gort war a degghi ok are sem fyr sighir.

Sexten Mænd, der skulde paadømme Arvetvisten mellem *Sigurd Jonsson* og *Magnus Magnussøn* angaaende *Giske Gaard* og *Gods* samt *Arven* efter *Haakon Sigurdssøn*, udsætte efter at Forlig forgieves var prøvet med at afsige endelig Dom i Sagen, indtil Erkebispnen havde afgivet den til ham henviste Kjendelse, angaaende hvorledes *Haakon Sigurdssøns* Testamente skal forstaaes. (jfr. No. 699. 700. 705.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 16 Segl mangle No. 2. 10. 15. 16.

713.

6 Juli 1426.

Bergen.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea ædder hœiræ sænda Haruikt Henriksson Guttormer Beinktssson ok Narfue Jæcopsson væpnara Hauardher Bottolfsson Hermannus langhe Thorbiorn Herbiorsson laghman j Bergwin Thorleif Ellinghsson Olafuer Thoresson Jon Jfuarsson Aslac Vlfsson Pæder Jonsson Pædher Kædelsson Thorer Jonsson Endridh Haldansson Jon Ewindsson oc Thorgils Matthisson q. g. ok sina kunnikt gerande at a laugurdaghen nest firir sanctorum jn Selio dagh aa xxxvij aare rikis vars vyrdelighs herra, herræ Erikx mæd gudhz nadh Noregs Swyrikis Danmarker konungher ok herthogh yfuir Pomren varum vi j biskupsgardenom j Bergwen. komo þer þa firir oss til retta estir þui sem þeir hafdho samþykt. velborne men Sigurdher Jonsson af einni halfuo oc Magnus Magnusson af annare halfuu vm þa deilu oc missæmiu sem þeira j millum er vm Gizsko ok Gizsko gotz ok arf estir Hakon Sigurdzsson at ver skuldum sægia ein reth þeira j mellom þer vm. En afh þui at oss þotte þet mal stort vera ok vildsamt vm at dœma swa akafliha helst mædhan ey var vtskyrt mæd kirkiunnar dom vm þet testamentum ok giofuer sem fyrnempder Hakon Sigurdasson godra aminningar seghiz giort hafua estir þui sem bref þer vm vattha ok þeir verdelige fædher herra biskupa sem her nu varo. hafdho vpskotet til herra erkibiskups j þrondeim þer vm at dœma æder ef han swa ville hiit at stefna ok befala nakrum þet at gera aa sina vegna ok þæn tiidh þeir swa til hans vmdôme þet vpskoto, sagdhe Magnus fyrnempder at han vildhe siælfuer til erkibiskupenn koma þer vm. ok en þoth þer være vm dømt þotte oss firir margha saker þer vilsamt oc vant vm at dœma. þy badhom wer ok rædthom fyrnempdom Sigurde ok Magnusse at þeir skulde læghia þetta mall til einna vinligha sæmiu vndher vj men aa huars þeira halfuu. En sidhan þeir ey swa gera vildho ok malet þurfri stora vm hughssan ok goth beraadh, saghdom vir þeim ath oll stikki skulde standa þeira j mellom estir þui sem nw ero þau bædhe vm feligheeth ok Gisko ok Gisko godz arf ok oll stykki þeira j mællum j feleghan dagh æx þer til at bodh æder bref after komer fra herra erkibiskupenom huersso vm fyrnemt testamenti

bref ændaz skal ok hwor þer vm døma skal ok þer eftir ganghe retten ok domen vm fyrnemt malemfne ok stande þa daghen ok feligheten þeira j millum eftir þui sem nu sat er, ok half manadh þer vt af fra þeim dagh er þeir hafua til rettha veret ok retthen hørt vm þetta mall. Ok til sanninde her vm settom vir voor jncigle fir þetta bref er giort var j Berghwin a dægghi ok aare sem før sæghir.

Thorgeir Olafsson og Olaf Olafsson, Lagrettemænd i Robyggelagen, kundgjøre, at Anund Eysteinnsson solgte til Halvard Ulfsson 1½ Kyrland i Lofthus i Fardal og en Del af midtre Lid i Molands Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

714.

142*.

Bakke.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sæia æder høyra sænder þorgeir Olafsson ok Olafar Olafsson svorner logrettomen j Robyggialogom q. g. ok sínæ kunnigt gerandæ at midh varom j hia sagom ok høyrdom a æn Anondar Øysteinnsson sælde jordenna mæd radæ þorgeirs Olafssonar halft annat kyllandh j Lophusonom j Fardale ok hudalandh ok kyrlandh j midhbønom j Liidh ok liggia þessar jarder j Molanz kirkiu sokn firi iiii merkar gulz fongildar mæd ollom þeim lutom ok lunnendom sem þer til liggar ok lægit hevir j fra forno ok nyio vtan garz ok jnnan iiii horstava j mellom frælst ok akærolaust firi hvariom manne firi mik ok minom efter komando(m) ok ollom logligom agongom, Halvorde Vlfssyni honom ok hans ervingiom til æwyrðeligo æigo, ok serdæilissii kyr firi hurvo liih sem Anondar atte þer j. sva kenniss ok fyrnemdardar Anondar at han hafde heimpt ok vp boret hvarn pening heilan ok halfvan fyrsta saall ok øfsta ok oll þer j mellom æfter þy sem j kaup þeira kom. til sanninda her vm þa sættom mit okkor jncigli firi þetta bref er giort var a Bokkom vidar Ardalls kirkiu laugordagin nestan efter hælgalikams[dag]. jn anno domini m^o cd^o xx^o. . . . o.¹

(¹) Slutningen af Aarstallet er ganske ulæselig.

Thorald Hallsteinsson, Prest i Öjer, Nikulas Paalsson og Eirik Erlingsson Lagrettemænd kundgjøre, at Orm Erlendsson og hans Hustru Aasa Hemmingsdatter gave sine Døtre Anbjorg og Ingerd i Medgift 6 Öresbol i Skygeberg i Musedal, samt solgte til sin Maag Thorer Erlingsson hvad mere de eiede i Skygeberg for 4 Kyrlag. (jfr. No. 556.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Af de 3 Segl er No. 3 tilovers.

715.

5 Februar 1427.

Skygeberg.

Ollo monnom þeim sem þetta bref sea æder høyra sendom mit Thoralder Halzsteinsson prester j ðie Nikules Palsson oc Eyriker Ellingssun swarner logretto men q. g. oc sine kunikt gerande at meer varom a Skyieberghe j Musedale sydre syslonne j Gudbranzdolum vm Agathe messo dagh a xxx viijde are rikis vars vyrdeligs herra herræ Eyriks mæd gudz nadh Norigs konungs. sagum oc høyrdom a at Ormer Ellendzsun oc Asa Hemmings dotter æghin kona hans veitte þuj vidergangho firir okker at þau hafde gifuit Anbiorgho oc langerdhe egne døttrom þeire hwaria þeire vj aura bool jerder j heymanfylgdh sine jn j fyrnempda Skyiebergh mæd allom þeim luthum oc lunnindom som til þeire fyrnempda jerder lægit hafuer fra forno oc nyio vtan gardz oc innan vndir þæim oc þeire ærfuingie til æuerdeligho æygho. jtem kiendist oc þau fyrnempd hion Ormer oc Assa mæd ja oc handerbande at þau hafde selt þorere Ellingssyni maghe þeire þet þaw atto meyra jn j adernempd Skyiebergh firir iiii kyrlog at þeim loknom skildo þau anduarde fyrnempde þorere oll gamull bref firir opnempda Skyiebergh til æuerdelighe eygho eptir fyrre skilorde. firir sanninde skul settom meer vor insigle firir þetta bref er skrifat war a dæghi oc are sem fyr segir.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Hallad Thorkeillssøn* solgte *Harward Botolfssøn* 3 Löbsbol i *Dal* i Brunviks Sogn paa Nordhordeland for 6 Kyrlog.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 3die Sejl mangler.

716.

11 Mai 1427.

Vangen p. Voss.

Ollo monnom þeim sem þetta bref sia edher høyra sender Anbiorn Odzson þorgeir Ellinxson Askel þorsteinsson logreto men qvediv gudz ok sina mer villium ydher kunnigt gera at þar varom mer j hia a Vanggenom a Vos sünvdaggen nesstan firi Halueardz messo dag anno domini m^o cd^o xx^o seftimo, sagom ok hêrdom handa band þeira Hauardar Botolfsson o(k) Hallada þorkelsson skildist þat vndir handa band þeira at fyr nemdor Hallader hafde selt Hauarde þriggia laupa bool j Dale med fiskki ok allum þeim lunnendom sem til jarda liggor ok leget heuir fra forno ok nyio frialssa ok akærolavssa firi kuerium manne, firi sex kyrlog kendest ok þa oft nemdor Halladdor þorkelsson at han hafde vp boret af Hauarde fyrsta peneng ok efssta ok alla þar j millim eftir þui sem j kaup þeira kom firi fyr nemt þrig-

gia laupa bool j Dale sem ligor j Brunuikka sokn a Nordhordolande. ok til sannenda her vm setto mer fyr nemder logreto men var insig- li firi þetta bref er gort var are ok degi sem fyr segir.

To Mænd vidne, at de vare i *Halstein Neridssöns* Ligfærd (sjaund), og hørte hans Enke *Botilde* give Sira *Eystein* og *Edsbergs Kirke* $\frac{1}{4}$ Markebol i söndre *Bjernastad* i Herlands Sogn til Bönnehold.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

717. mell. Septbr. 1426 og Septbr. 1427. Musethorp.

Ollum monnum þeim sem þetta bref se æder høyra senda Hughi þoresson ok (J)oon Rolfsson q. g. ok sina mer vilium yder kunnukt gera at mer varom a Museþorpe j syonde estir Halstein Neridhsson ok hordum at Botilda egin kona Halsteins afhende sira Østeine ok Æidzbergs kyrkio halfua mark bool iardar j sydre Byærnestadh til bönahals ok prestene til vidliuis som liger j Herrelandh sokn ok Halstein bonde henna hafde fyr gefuet ok bref þer vm luder at han atte ok til sannindh settum mit okor insigle firir þetta bref er giort war a fyrnemdan stadh xviii are ok xx rikis wars virdeliks herre herre Eriks med gudz nadh Norikx konungh.

Gotskalk Könikssön, Prest i Lardal, *Arne Helgessön* og *Nerid Björgulfssön* vidne, at Sira *Ketil Ivarssön*, Prest i Hjerdal, erlagde til *Olaf Auduns- sön* og hans *Sönnessönnur* fuld Betaling for 8 Markebol i söndre *Flateland* i Hjerdal og flere andre Ting.

Efter Orig. p. Perg. i det kongl. Antiqv. Arkiv i Stockholm. Seglene mangle.

718. 8 Septbr. 1427. Flateland.

Ollum monnom þeim sëm þetta bref sea æder høire sende Gotskalk Konekason prester j Lagardalæ Arnæ Helgeson oc Nærider Biærgwlfsson logrettamæn a Tælamarkennæ q. guds ok sinæ kunikt görande. at meer warom a Flatulande j Hiærdalæ wppa øfra Mariu mæsso dagh. anno domini m^o cd^o xx^o vii^o þy j hia oc hordom a. at Roalder Audonarsson kændis þæs med ja oc handarbande. at sire Kætil Jfuersson¹ prester j Hjæredalæ hafde luket þeim Olafuæ Audonarssyni oc hans sonar sonom full jorda wærde oc alt for viij markæ bol jorder j sudra gardenom a Flatulande j Hiærdalæ oc æin kætil æina mollogh oc æit brødiærn j yfuirgiof. jtem æn a sama dægæ ok are gafuo þeir bade brøder Haluorder oc Niclis Kætilssynir honom Roalde aderncmf-

dom æin pundz kætill nýian oc orymdan. æn j yfuirgiöf oc þær með þa borgaðæ han Roalder tidnefder þeim þen fornefda jordh frælsa oc hæimolla for sik oc allom sinom æstirkomandom. Til sanninde her wmm sættom meer war jnsigle for þetta bref er gort war a dagh stadh oc are som forsiger.

(¹) utydeligt.

Eirik Thorfssön sælger et Löbsbol i Brekke i Strindar-Aatting paa Vos til Haavard Botolfssön for 2 Kyrlag. (jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste og 3die Segl tilbage.

719.

24 Marts 1428.

Finnen.

Þat kennest ek Eirik þorfinsson með þesso mino opno brefue at ek hefuir selt Hauarde Botolfssyni eit laupsbol j Brekkom sem liggör j Strindar atong i Vangx kirkiv sokn a Vos frialst ok akærolaust firi huerium manne firi tav kyrlag vndan mik ok minom eruinggium ok vndir Havar(d) ok hans erfuingia til æuenleggo eigo kennest ek ok fyrnemdor þat ek haur vp boret af Hauarde firi fyrsagt laups bool fyrssta peneng ok efsta sem j kavp okart ko(m), ok til sannenda her vm settia þese goder men er so eita Anbiörn Odzson ok Anbiörn Eirixson sin insigli með mino insigli firi þetta bref er gort var a Finin a var frv aftan j fassto anno domini m^o cd^o xxviiij^o.

Den Samme mageskifter 2 Löbsbol i Brekke til Brödrene Haavard og Odd Botolfssöner mod 2 Löbsbol i Lakhuse i Leiddal i Borgstrands-Aatting paa Vos. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

720.

24 Marts 1428.

Finnen.

Þat kennest ek Eirik þorfinsson með þesso mino brefue at ek heuir skift jorddum með Hauard Bottolfsson ok Od Botolfsson fek ek þeim brødronom tueggia laupa bool j Brekkom j Strinddar atong, en þeir brødener fengo mer aftor tueggia laupa bool j Lakhusum j Leidda, l) j Borkstrenda atong, skal þetta skifti standa vbrigdilega frilst ok aakærolaust firi kuarium manne til æuenlego eigo ok til sannenda her vm sette ek fyr nemdor Eirik þorfinsson mit insigli firi þetta bref er gort var a Finnin a v(a)r frv aftan j langa fostu anno domini m^o cd^o xx viij.

To Lagrettemænd vidne, at Søstrene *Ragndid* og *Aasa Eiriksdóttir* skiftede fædrene og mødrene Arv saaledes, at *Ragndid* fik Hest og Sadel samt halve *Sæterud* i Hofvin Sogn paa Furnes (Hedemarken).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Begge Segl mangle.

721.

28 Juni 1428.

Myrkvid.

Thæt see ollom godhum mannum kunnikt at mit Ion Botolffs son ok Ion Euindz son loghretto mæn warom a Myrkuidhe som ligger a Furnesi a manædaghen neest æpter sancti Johannes dagh a xix ok xx are rikis wars wyrdeligx herræ herræ Erikx med gudz naad Noregx konungx ther ihia saghom ok hørddum aa at Rangdiidh Erikx dotter ok Aasæ syster hænner sætozst vm fadhur arff ok modor arff siin a millom. war tha swa thera saatmaal ok sæt a giordh med iaa ok hand-erbande at fœrnæmpd Aasæ gaff Rangdide systor synne hæst ok sadhel j satmaal vm før saghden arff ok Rangdiidh skulde fylghia ok æighæ halft Sætarudh er ligger j Hofwinæ sokn a Fwrnesi med lutum ok lunindum som theiræ iordh till ligger till freslighæ æigho till sanninde hær vm settom meer okor incigle fore thettæ breff er giort war dæghe ok aare sæm fyr sægher.

Hafser Styrkarssøn og Omund Eysteinsøn, Lagrettemænd i Sogn, kundgjøre et edeligt Vidnesbyrd om den Mishandling, som Asbjörn Olafsson havde övet imod Sigrid Eilifsdatter.

Efter Orig. p. Perg. i Bergens Museum. Seglene mangle.

722.

8 Decbr. 1428.

Dale i Sogn.

Ollom monnom þeim som þetta bref se eder hæræ sendæ Hafuer Styrkaarsson Omunder Æsteinsson suorner logrettomem j Sogne q. g. oc sina. kunnikt gørande at þar varom midh j hia. saghom oc hærdom a at thwau skilrik vitne er so heita þorgylss Yuarsson oc Asa Arnulfsdotter logdo so hender a bok oc sworo fullan bokar eidh. at þar varo the j hia j Awrlande a jola dagen eptir messona oc sagho a. at Asbiorn Olafsson reid eptir Sigridhe Elifs dottor oc felde hena med heste sinom so at annor hennar hond gek or lide oc meidde hennar hœgre hond storo sare oc reid so fra henne oc þedhæn var hon boren thar till nesta gardz. Oc till sanninde her vm settom midh okor jncigle for þetta bref er giort var a Dale j Sogne jn festo conceptionis virginis gloriose anno domini m^o cd^o xxvij^o.

Fire Mænd vidne, at *Einar Björnsson* paa egne og *Døttres Gyrids* og *Thors* Vegue enedes med sin *Sønnekone Gunhild Thorsdatter* og hendes Børn om deres Arv efter hendes Mand *Erik*.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Levning af 1ste Segl tilovers.

723.

27 Januar 1429.

Haathveit.

Ollum monnum þom sem þetta breef sia æder høira sændher Lodhea Olfuersun, þorbiorn Asbiornasun Fyngardher þorsteinsun oc þostein þiostolfsun sworne laughrettes men q. gudis oc sina kunnokt gørandhe at mit warum a Hapuetum j Valæ sokn þorsdaghen næst æptir Pals messo oc a xle aare werdelegx herra herra Erikx meder gudz nadh Noregx konungx saghom oc hørðhom a at Eynar Biornsun þaladhe þil Gulnilde þordadottir sunar kona sinne vm þet fiarskipte som war a tuptom æptir Erike swn hans, kallade þa fyrmæmder Eynar Biornsun sex men þil meder bæggias þeira samþykt Gunilda þordadotter, se oc skodha vm modhor arf dottra sinna som ey waro æn þa heyman gefna j lausa fee, vm þeer fengo swa mykit j þeira luth swa som fyrmæmder Eynar Biornsun hafde fengit Erike syni sinom, gyngo þeir sex þa saman sagho och at hughdo þotte þom ey nær jemmykit wera a þeira systrenna luth Gyrida och þoranna forsagðhen modhor arf þere swa som þet Eriker broðher þeræ vp baar, badhe þa þesse gode mæn fyrmæmda Eynar at han skulde weel gøra oc latæ henne behalda þessa lausa peninga som hon hafde vp borit ok ey apter læggia, oc at han sculdhe sætia dætrum sinum swa mykit fasta godz j mote ok gøra þeira luth oc modor arf jepngodan som þen Eriker broðher þeræ hafde vp borit medhan ey rak lausæ peninga til. En Eynar Biornsun þidnæmder swaradhe þykket ider gode men oc sunar kono mynne þet wara væl giort þa wil ek firir jðhræ skuld ok henna þet gerna gøra. heldo þau þa handom saman tiidnempder Einar ok sunar kona hans Gunilde þorda dotter opnæmpd meder þeim skylordum at hon skulde behalda frelsliga alt þet som hon hafde vp borit frelst oc hemolt firir huorium manne, æn Einar oc dætter hans fyrmempde skuldo behalda frelsliga alt þet sem atter var a arftuptenne, ok þer meder waro þau saat ok alsat vm fornempdan modhor arf oc lause peninga swo at hworget skulde a annat kæra her æptir vm fornempda lausa peninga. Til saninda her vm sætia mit ockar jncigle firir þetta breef er giort var degi oc aare som fyr segher et anno domini m cd xxx.¹

(¹) Aaret stemmer ei med Dateringen ovenfor, og er vel en Skrivfeil for 1429, da Thorsdag efter Paalsmesse i 1430 bliver selve Kyndelsmesse 2 Febr.

Fem Mænd kundgjøre, at *Sæmund Kolbeinssøn* solgte til *Jon Baardssøn* en Del af Gaarden *Sydnes* i Marie Kirkesogn paa Vigerø paa Søndmøre.

Efter Orig. p. Perg. i norske Vidensk. Selsk. Saml. i Thronhjelm. Af Seglene vedhænge 1, 2, 3, 5, 6.

724. 7 Februar 1429. Borgund.

Ollom monnom sem þetta bref se ellr heyra sendha Olaf Pedhrs son Omundhr Bardha son Pedhr Þorsteins son ok Pal Clemenzson ok Finr Olafs son q. g. ok sina kvnnikth gerandhe ath wi warom j hia sagom ok heyrdhom þeira handha bandh Jons Bardha sonar ok Sæmwndhar Kolbeins sonar. skildezth þath wndher þeira handha bandh ath fyrnefndhr Sæmwndhr selde adrnefndhom Jone half .vi. mamata leigho jardhar j Synese som lighr j Mariw kirkiu sokn i Wighr j nyrdhra hlwtanom a Sunmære for .xvii. merkr bwgilldhar. wndhan ser ok sinom erfinghiom ok ollom efter komendhom ok wndher fyrnefndhan Jon ok hans erfinghia ok efter komendhr til æwirdholeghrar æignar ok allधा odhals frialsa ok heinola fore hweriom manne. kendezth ok fyrnefndhr Sæmwndhr ath han hafðhe wppboredh fyrsta peningh ok sidharsta ok alla þar j mille sem j kawp okarth kom for fyrnefndha jordh. ok þar wm ero mith sater ok alsater wm fyrsagða jardhar awra. til meire wiso ok sanendha her wm setthe fyrnefndhr Sæmwndhr sith jncighle med worom jncighlom for þetta bref giorth j Aslaks gardhe j Borghwndh mana dagh fyrsta j fosto. anno dominj m^o. cd^o. xx^o. ix^o.

Fire Mænd kundgjøre, at *Arne Thorgeirssøn* og hans Hustru *Aasta Thjostolfsdatter* solgte 3 Markebol i *Vatshjerre* (jfr. No. 651) i Borre Sogn paa Vestfold til velbaarne Mand *Markvard Buk*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

725. 8 Mai 1429. Tönsberg.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sæ æder høra sendir þoralder oc Niculos Gunnars synir Helgi Sweinsson prester a Toneime a Nesino oc Skogar þorbiornasson q. g. oc sina kunnikth giorande at meer warum j Keikenum j Tunsbergi a sunnudaghen nest firi Haluardz messo dagh anno domini m^o cd^o xx^o nono saghom oc høyrðum aa. at þeir heldo hondum saman af einne halfwo welboren man Markuard Buk en af annare halfwo Arne Þorgeirsson oc Asta Þiostolfs doter eigin kona Arna med þui skilorde at Arne fyrnemder selde ader nemdum Markuarde iii. mërka bol jarder j Waz kerre j nõrdre gardenum sem ligger j Borro sokn a Westfollenne frialsa oc heinholla oc akæralausa firi huarium manne med ollum lutum oc lunyndom sem til ligger æder

xl rikis wars wyrdulegs herra Eriks meder guds nad Noregs kongs sagom oc hordom a at [AslakThor]dæson¹ giorde testamenta eftir Gro Þorgeirsdotter jtem þri . presta . oc eina mæssa hafde hwar þeira j Digranes kiorkio ku oc þer meder offar oc lysyngh en serdeilis gaf Þorder fyrnemdom syre Øyste(ine) eina ku til bønahaldh eina ku til Diggranes kiorkio til bønahaldh jtem eina ku til Olafs klauster j Oslo til bønahaldh jtem eina ku til grabrødra j Oslo til bønahaldh oc þeer medder heelt Þordar kosnadh medder morgom godom monnom oc kuinnom oc til sanninde settom meer var jnsigli firir þetta bref er gjort var deigi oc are som for seigir.

(¹) Dette neppe rigtige Navn er i nyere Tid fremkommet ved A. Mörchs Forsøg paa at opfriske den udslettede Skrift. Derved er tillige enkelte Ord blevne ulæselige.

Pave *Martin V* stadfæster den hidtilværende Biskops i Bergen *Aslaks (Bolt)* Valg til *Erkebiskop* i *Nidaros*.

Efter en Afskrift i den arnamagn. Samling. Additam. No. 113. 4to. — Trykt i F. Johannæi Histor. eccles. Island. II. 344—346.

728.

27 Januar 1430.

Rom.

Martinus episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus universis suffraganeis ecclesie Nidrosiensis salutem et apostolicam benedictionem. Romani pontificis, quem pastor ille celestis et episcopus animarum, potestatis sibi plenitudine tradita, ecclesiis prætulit universis, plena vigiliæ sollicitudo requirit, ut circa cujuslibet statum ecclesie sic vigilanter excogitet, sicque prospiciat diligenter, quod per ejus providentiam circumspectam nunc per simplicis provisionis officium, quandoque vero per ministerium translationis accommode, prout personarum temporum et locorum qualitas exigit ecclesiarumque utilitas persvadet, ecclesiis singulis pastor accedat idoneus et rector providus deputetur, qui populum sibi commissum per suam circumspersionem providam et providentiam circumspectam salubriter dirigat et informet, ac bona ecclesie sibi commissæ non solum gubernet utiliter sed etiam multimodis efferat incrementis. Dudum siquidem bonæ memoriæ Eschillo archiepiscopo Nidrosiensi regimini Nidrosiensis ecclesie præsidente, nos cupientes eidem ecclesie, cum vacaret per apostolicæ sedis providentiam utilem et idoneam præsidere personam, provisionem ipsius ecclesie ordinationi et dispositioni nostræ duximus ea vice specialiter reservandam: decernentes extunc irritum et inane si secus super iis per quoscunque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Postmodum vero prædicta ecclesia per ipsius Eschilli archi-

episcopi obitum, qui extra Romanam curiam diem clausit supremum, vacante, nos vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta, ad provisionem ipsius ecclesie celerem et felicem, de qua nullus præter nos ea vice se intromittere potuerat sive poterat, reservatione et decreto resistentibus supradictis, ne ecclesia ipsa longæ vacationis exponeretur incommodis, paternis et sollicitis studiis intendentes, post deliberationem, quam de præficiendo eidem ecclesie personam utilem et etiam fructuosam, cum fratribus nostris habuimus deligentem, demum ad venerabilem fratrem nostrum Aslacum episcopum olim Bergensem, in archiepiscopum Nidrosiensem electum, consideratis grandium virtutum meritis, quibus personam suam illarum largitor dominus insignivit, et quod ipse, qui regimini Bergensis ecclesie eatenus laudabiliter præfuit, præfatam Nidrosiensem ecclesiam sciet et poterit auctore domino salubriter regere et feliciter gubernare, direximus oculos nostræ mentis. Intendentes igitur tam Nidrosiensi ecclesie prædictæ quam ejus gregi dominico utiliter providere, eum a vinculo, quo ipsi Bergensi ecclesie, cui tunc præerat, tenebatur, de ipsorum fratrum consilio et apostolicæ potestatis plenitudine absolventes ipsum ad eandem ecclesiam Nidrosiensem auctoritate apostolica transtulimus, ipsumque illi præfecimus in archiepiscopum et pastorem, curam et administrationem ipsius Nidrosiensis ecclesie eidem electo in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, liberamque sibi tribuendo licentiam ad eandem Nidrosiensem ecclesiam transeundi, firma spe fiduciaque conceptis, quod dirigente domino actus suos præfata Nidrosiensis ecclesia per ipsius electi circumspeditionis industriam et studium fructuosum regetur utiliter et prospere dirigetur ac grata in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiet incrementa. Quocirca universitatem vestram rogamus, moneamus et hortamur attente, per apostolica scripta vobis mandantes, quatinus eidem electo tanquam membra capiti obsequentes exhibeatis eidem obedientiam et reverentiam debitam et devotam, ita quod mutua inter vos et ipsum gratia gratos sortiantur effectus et nos devotionem vestram possimus ob hoc in domino merito commendare. Datum Romæ apud sanctos apostolos, .vi. kalendas Februarii, pontificatus nostri anno tertio decimo.

Pave *Martin V* overdrager Stavangers Biskop (*Audun*) at afløse Kanniken i Nidaros *Bergsvein Nikulassön* af det Band, hvori han var falden som Ombudsmand ved Romerhoffet for Erkebisp *Eilif* af Nidaros og Kanniken *Sigvald Jonssön* i disses Proces med Pavens Klerk *Johannes* angaaende *Thronenæs Kirkes Præbende* (i Senjen).

Efter *Vidisse* i norske Rigsarkiv af 25 Juni 1431. Nedenfor No. 733.

729.

9 Marts 1430.

Rom.

Martinus episcopus seruus seruorum dei venerabili fratri episcopo Stawangrensi salutem et apostolicam benedictionem. Exhibita nobis pro parte Bersweni Nicholai canonici ecclesie Nidrosiensis peticio continebat quod cum olim inter bone memorie Eschillum archiepiscopum Nidrosiensem et quendam Sigwaldum Johannis canonicum dicte ecclesie ex vna necnon quendam Johannem Borsow scriptorem et familiarem nostrum super quibusdam canonicatu et prebenda ipsius ecclesie ac parochiali ecclesia in Thronanes Nidrosiensis diocesis et eorum occasione partibus ex altera coram diuersis causarum palatij auditoribus orta fuisset materia questionis et in causis huiusmodi eciam vsque ad diffinitiuam sententiam inclusiue dicitur fuisse processum. Tandem prefatus Berswenus procurator eorundem archiepiscopi et Sigwaldi super fructibus per ipsos archiepiscopum et Sigwaldum ex dictis canonicatu et prebenda ac parochiali ecclesia perceptis necnon expensis damnis et interesse pro parte dicti Johannis in huiusmodi causis factis passis et initis pro quadam pecunie summa tunc expressa amicabilem fecit compositionem obligans se procuratorio nomine eorundem archiepiscopi et Sigwaldi et eciam tanquam priuata persona sub excommunicationis sententia et aliis penis et censuris ecclesiasticis infra certum terminum tunc expressum eidem Johanni de huiusmodi pecunie summa satisfieri procurare vel satisfacere cum effectu, constituensque eciam procuratores ad confitendum debitum ac submittere se jurisdictioni generali auditoris curie camere apostolice sub modo et forma prout in talibus in Romana curia hactenus fieri consuevit. Et licet dictus Berswenus premissa pro indemnitatem et pace earundem partium fecisset et eosdem archiepiscopum et Sigwaldum loco et tempore congruis requisiuisset vt ipsi Johanni de predicta pecuniarum summa satisfacerent tamen ipsi archiepiscopus et Sigwaldus infra eundem terminum seu eciam postea dicto Johanni satisfacere neglexerunt seu non curarunt, et ipse eciam Berswenus legitimo impedimento detentus solutionem dicte summe pecunie infra prefatum terminum facere nequiuit, propter quod dictus Johannes obtinuit prefatum Berswenum per dictum auditorem excommunicationis sententiam et alias penas et censuras huiusmodi declarari incidisse et vt excommunicatum publice denunciari in ipsius Bersweni indictum dampnum et grauamen. Cum autem sicut eadem peticio subiungebat archiepiscopus et Sigwaldus et Johannes memorati quorum res agebatur et pro quorum pace et quiete dictus Berswenus premissa fecerat viam sint uniuerse carnis ingressi,

ac dictus Berswenus pro bono earundem parcium innocenter in huiusmodi facto interuenit, cupit ad gremium sancte matris ecclesie cum humilitate redire pro parte dicti Bersweni nobis fuit humiliter supplicatum vt ipsum ab excommunicationis sententia et aliis penis et censuris huiusmodi absolui mandare et alias sibi et saluti anime sue in premissis oportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint euocandi dictum Berswenum si hoc humiliter petierit ab excommunicationis sententia aliisque penis et censuris huiusmodi absoluas auctoritate nostra hac vice duntaxat, in formula ecclesie consueta, iunctis sibi pro modo culpe penitencia salutari et aliis que de iure fuerint iniungenda. Non obstante felicitis recordacionis Bonifacii pape viij predecessoris nostri qua cauetur ne quis extra suam ciuitatem vel diocesin nisi in certis exceptis casibus et nullus vltra vnam dietam a fine sue diocesis ad iudicium euocetur. seu ne iudices a sede apostolica deputati aliquos vltra vnam dietam a fine diocesis eorundem trahere presumant, et de duabus dietis in concilio generali. ac aliis constitutionibus apostolicis contrariis quibuscunque, aut si aliquibus comuniter vel diuisim a sede predicta indultum existat quod interdici suspendi vel excommunicari non possunt, aut vltra vel extra certa loca ad iudicium euocari non possunt per literas apostolicas. non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mencionem. Datum Rome apud sanctos apostolos vij ydus Martij pontificatus nostri anno terciodecimo.

Helge Hoskoldssön vidner, at den afdöde Hr. *Aslak Pederssön* havde solgt *Sira Thord* paa *Hoböl* 6 Öresbol i *Stunner* i *Mossedal*, mod at *Thord* skulde paa Hr. *Aslaks Vegne* betale *Biskoppen Hovedtienden*, samt at *Presten* lovede dette og senere erklærede Löftet opfyldt.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv med 2 hængende Segl.

730.

14 August 1430.

Haaböl.

Thet see ollom monnom kunnikt at ek *Helge Hoskolsson* witnær þet meth minna jnsigli j þesso opno brefue at herra *Aslak Pedhersson* riddare gud hans saal haue sagede fri mik at han hafde sælt sire þorde som fordom song aa *Hobølom* .vi. aura bol j *Stunner* som liger vidt *Skelfos* j *Hobølsokn* (i) *Mosse dalle* j saa matæ at sire þordher fyrnemder skulde luka biskupenom howdtiundh aa herra *Aslax* vagna oc sagede fyrnemder herre *Aslaker* sua mædhan ek atthe her

enktit meira jordegodz oc han war bystandandæ þer efter at køpæ þet þy sælde ek honom þet oc han ær min goder wen, høyrde ek oc þet sire þord fyrnemden at seighia at han hafde køypt af herræ Aslake adernepdom .vi. aura booll j fyrnempde jordh j saa matie at han sculde luke biskupenom hwdtiundh firir adernepdan herræ Aslak oc sagde sire þordher at han hafde lokit þa howdtiundh. þil sannindæ her vm sette mær wor jnsigle firir þettæ bref Helge fornemder oc þorer Taralsson firir þetta bref som giort war aa Hoböll aa frædaghen nest efter Lafranz woku dag aa eino are oc fritinde rikes herra Erickx meth gudz nadhe Norekx konongz.

Björn Sigurdsson og Sigurd Rolfsson vidne, at Haloard Sigurdsson paa Hun førte 2 Vidner om, at hans afdøde Hustru Borgild havde givet ham Gaarden Gamalsrud i Skaun, som hun arvede efter Peder Byng, og Halvard hende derimod Nordgaarden i Ingredal.

Efter Orig. paa Papir i norske Rigsarkiv, sammenheft. med No. 634 og 734.

731.

6 April 1431.

Hun paa Thorsnes.

Olom monnom þeim sëm þetta bref sia ædher høyræ sender Biorn Syurgderrsson ok Syurgder Rolfsson q. g. ok syna kunnikt gerandhæ at mer warum a Hwndh som ligher j þosnessæ j Amordh skipreidhe fredaghen j pascha wikunnæ a ij are ok xl rikis akars werdaligx herra herra Erikx med gudz (nad) Noregx konongs saghom ok hørdhom a ath Haluarder Syurgdersson leidhæ ij skilrik witnæ ær sua hæitha Ingebørg Hafuers dotther ok Sigrid Aslaks dotther a bok suoro med fullom æidstaf at Borgildha a fyrnemdha Hwndh gaf syn ekthabondha Haluardher fyrnemda ars giof nest ephther fyrrabarna dødhen Gamals rudh som ligher j Skawn skipreidhæ som jek erfdhæ efter Peder byngh medh minom barnom ok Haluarder thidnemder gaf j motha giof hustru syna Nordhgardhen som ligher j Ingradal skipreidha j sua matha at lifuer Borgildha fyrnemdh efter Haluards lifuæ þa skal hon fylgia Nordhgardhen til efuerdaligha eigho ok Haluarder þitnemder Gamals rudh med samom skilordhæ. Til saninda hervm settom mer akor jncigle firer þetta bref ær giort war a degghi ok are sem fyr seghir.

Gunnar Thoraldsson, Prest i Valle i Setersdalen, og to Lagrettemænd i Rbyggelag kundgjøre, at Thord Ormsson solgte 4½ Koland i Kaldeberg i Valle Sogn til Rolf Arnesson.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

732.

6 April 1431.

Valle.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sæia æder høyra sänder Gunnar þaralzson prester at Vallar kirkiu a Sætre, þorgeir Olafsson Olafvar Olafsson svorner logretomen j Robyggialogum q. g. oc sina kunnigt gerande, at meer varom j hia sagom oc høyrdom a, en þesser heldo hondom saman, en sva hæita, af einne halfvo þordar Ormsson, æn af annare halfvo Rolfvar Arnason ok var þet vndir þeira handar bandh skilt, at þordar fyrnemdar kændiss þess at han hafde sælt jordh sina halft v^{ia} kyllandh j Kældobærgi sem liggar j Vallar kirkiv sokn, Rolfve Arnassyni frælst oc akærolaust firir hvariom manne sig oc sinom ærvingiom oc ollom logligom a gongom medar ollom þæiu lutom oc lunnendom sem þer til liggar oc legit heuir fra forno oc nyio vtan garz oc jnnan iiii honstafva j mellom, sva kændiss oc þordar fyrnemdar at han hafde heimpt oc v^p boret hvær pening heilan oc halfvan fyrsta saall oc øfsta oc oll þer j mellom efter þui sem j kaup þeira kom, til sannynda her vm þa sættom meer vaar jnscigli firir þetta bref er giort var at Vallar kirkiu fredagin nestan efter pasker jn anno domini m^o cd^o xxx^o primo.

Audun, Biskop af Stavanger, melder samtlige geistlige Forstandere i Nidaros, Lunds, Upsalas og Bremens Stifter, at han efter Pave Martin V's Befaling har undersøgt Nidaros-Kanniken *Bergsvein Nikulassöns* Sag med Pavens Klerk *Johannes Borssow* (ovenfor No. 729), og efter given Bemyndigelse løst ham fra det Band og andre kirkelige Straffe, hvori han paa Grund deraf var falden, samt paalægger Samtlige paa *Bergsveins* Forlangende lydeligen at oplæse denne hans Aflösning i deres Kirker.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Bispens Segl vedhænger helt, og Notarien *Magnus* af Vermeland har forsynet Slutnings-Paategningen med sin Signatur, et Kors med Underskrift: *Magnus Nicholaj*.

733.

25 Juni 1431.

Stavanger.

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Audoenus miseracione diuina sancte Stawangrensis ecclesie episcopus jn causa et causis infrascriptis a beatissimo in Christo patre et domino nostro domino Martino diuina prouidencia papa quinto iudex et commissarius specialiter deputatus. vniuersis et singulis dominis abbatibus prioribus prepositis et decanis archidiaconis cantoribus succentoribus scolasticis canonicis custodibus tam cathedralium quam collegiatarum parochialiumqve ecclesiarum rectoribus seu locatenencium eorundem vicariis perpetuis capellanis curatis et non curatis ceterisque presbiteris clericis

notariis et tabellionibus publicis quibuscunque per prouincias Nidrosiensem Lundensem Vpsalensem et Bremensem ac alias vbilibet constitutis et eorum cuilibet in solidum ac illi vel illis ad quem vel ad quos presentes nostre litere peruenerint salutem in domino et mandatis nostris ymo verius apostolicis firmiter obedire. Nouerint quod nuper sanctissimus in Christo pater ac dominus noster dominus Martinus diuina prouidencia papa quintus quandam commissionis bullam in cordula canapi per certum nuncium nobis presentari fecit quam cum ea qua decuit reuerencia recepimus huiusmodi sub tenore. [*Nu fölger No. 729 oenfor*]. Cum enim in causa huiusmodi que vertitur inter dominum Berswenum Nicholai canonicum ecclesie Nidrosiensis actorem ex vna nec non legitimos heredes vel eorundem procuratores domini Johannis Borsow quondam scriptorem literarum apostolicarum et familiarem dicti domini nostri domini Martini pape quinti partibus ex altera de et supra quadam pecunie summa vt superius in commissione expressum est, coram nobis dictus Bersuenus constitutus et heredes dicti Johannis Borsow per nostras citatorias literas ad instanciam sui vigore dicte commissionis ad nos vocari statuto eis ad hoc certo termino obtinuit et citari, citacionis huiusmodi termino adueniente comparuit coram nobis idem dominus Bersuenus mane hora [causarum] in aula nostra episcopali pro tribunali sedenti ad iura reddendum, et quosdam citatorios processus ab auditorio nostro contra supradictos heredes Johannis Borsow vel eorum procuratores emanatos, ac eciam eiusdem citatorii processus executionem sub publica manu dicto processui retrospectam prout melius fieri potuit debite factam, facto realiter et in scriptis exhibuit atque presentauit citatorumque in eadem contentorum non comparencium nec quidquam verbo vel in scriptis contra commissionem nobis factam et presentatam neque contra citacionem ad partes eorum per nos decretam vel eius executionem de ipsis partibus reportatam et judicialiter coram nobis productam in huiusmodi causa dicere siue excipere curancium contumaciam accusauit, ipsosque contumaces reputari et in eorum contumaciam eosdem citatos citari mandari ad dandum et recipiendum darique recipi videndum libellum siue petitionem summariam in audientia nostra ad aliquem certum peremptorium terminum competentem, et sibi et parti sue eundem terminum ad actum consimilem statui et assignari per nos similiter et in omnibus terminis subsequentibus in causa huiusmodi obseruatis debita cum instancia postulauit. Nos itaque in hac causa a sede apostolica parcium suprascriptarum iudex et commissarius specialiter deputati, taliter et sepiissime a dicto domino Bersweno requisiti. dictos citatos

non comparentes neque huiusmodi diei termino vel aliorum dierum subsequencium terminis in aliquo. licet sufficienter et vsque ad horam debitam expectatos satisfacere curantes neque libello huiusmodi per se vel suos substitutos aliquid respondententes nec aliis actibus et terminis coram nobis per dominum Bersuenum judicialiter obseruatis super articulis libelli satisfaciētes reputauimus quod ad actus et terminos huiusmodi merito prout erant exigente iusticia contumaces et in eorum contumaciam dictum dominum Bersuenum inuenimus ex actis huiusmodi cause omnes terminos sibi assignatos pro iure suo sollicita diligētia obseruasse, et contenta in eius libello nobis realiter et in scriptis oblato quantum sufficiebat pleniter docuisse, quando idem dominus Johannes Borsow dictum Bersuenum in Romana curia vinculo excommunicacionis aliisque penis et censuris ecclesiasticis vt serius in commissione obtinuit innodari sibi in non modicum periculum anime dampnum et grauamen, et occasione eorum ad magnam inopiam verosimiliter est deductus. Nunc autem ipse dominus Bersuenus actor in hac causa principaliter representans se sepius coram nobis in iudicio humiliter et deuote, flexis genibus debita cum instancia peccit se ab huiusmodi sententia excommunicacionis penis et censuris absolui, offerens se iudicio sisti seu de parendo iuri caucionem quantumque sibi possibile fuerit dixit se paratum fore partibus exaduerso congrue satisfaciendo respondere in dicta obligacionis causa si et quum ipsos contingat sibi super hoc mouere legitime questionem, vnde citatis ad hoc dictis heredibus domini Johannis Borsow vel eorum substitutis licet contumaciter absentibus recepta ab ipso excommunicato prius juratoria caucione secundum formam iuris de iudicio sisti et parendo iuris congrua satisfacione faciēda in huiusmodi obligacionis causa eundem dominum Bersuenum ab huiusmodi excommunicacionis vinculo aliisque penis et censuris auctoritate apostolica nobis in hac parte tradita hac vice in forma ecclesie consueta absoluimus ipsumque communioni fidelium ac participacioni ecclesiasticorum sacrorum restituimus iniuncta sibi pro modo culpe penitencia salutari. Que omnia et singula predicta vobis omnibus et singulis supradictis et vestrum cuilibet in solidum insinuamus intimamus et ad vestram et cuilibet vestrum noticiam deducimus et deduci volumus per presentes, vobis nihilominus et vestrum cuilibet in solidum auctoritate apostolica qua fungimur in hac parte in virtute sancte obediencie, et sub excommunicacionis pena quam in vos et vestrum quemlibet canonica monicione premissa ferimus in hiis scriptis nisi fecerint que mandamus districte precipiendo mandantes, quatenus prefatum dominum Bersuenum Nicholai principaliter per nos

vt premittitur absolutum in vestris ecclesiis. monasteriis et capellis singulis diebus dominicis et festiis dum ibidem populi multitudo ad diuina audiendum solennia aut alia congregata fuerit, et alibi vbi quum et quociens expediens fuerit et pro parte dicti Bersweni principaliter fueritis requisiti seu alius vestrum fuerit requisitus jta tamen et in hiis exequendis vnus vestrum alium non expectet nec alter pro alio se excuset publice alta et intelligibili voce nuncietis et faciatis ab aliis quatenus in vobis fuit publice nuntiari, quem nos eciam presentis tenore sic absolutum nunciamus contrarium vero facientes in nostris sentencijs prout in scriptis late sunt nostro facto volumus subiaccere, absolucionem vero omnium et singulorum qui prefatas nostras excommunicationis sentencias incurrerint quoquomodo nobis vel ori nostro tantummodo reseruamus. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras absolucionis literas seu presens publicum instrumentum huiusmodi nostram absolucionem in se continentes seu continens exinde fieri, et per Magnum de Wermeland notarium nostrum publicum et cause huiusmodi coram nobis scribam infrascriptum subscribi et publicari mandamus nostrique sigilli appensione iussimus et fecimus communiri. Datum et actum Stawangrie in curia nostra episcopali sub anno a natiuitate domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo. iudicacione nona die vero lune xxv. mensis Junii hora terciarum vel quasi pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri domini Martini diuina prouidencia pape quinti anno quartodecimo nobis pro tribunali sedentibus ad iura reddendum presentibus ibidem honorabilibus viris et dominis Berone Thoreri Gunnaro Erici Olauo Erici canonicis dicte Stawangrensis ecclesie Haquino Swenonis presbytero et Berone dekn testibus aliisque pluribus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Ego Magnus de Wermalandh clericus Scarensis diocesis publicus auctoritate imperiali notarius dictique reuerendi in Christo patris ac domini domini Audoeni miseracione diuina episcopi Stawangrensis iudicis et commissarij huius cause coram eo scriba. Quia premissis omnibus et singulis dum sic vt premittitur agerentur et fierent vnacum prenominatis testibus piis interfui eaque sic fieri vidi et audiui at jn notam recepi de qua hoc presens publicum instrumentum absolucionis et publicacionis manu aliena me alijs occupato negocijs scriptum et in hanc publicam formam redegei sicque de ipsius domini episcopi et commissarii mandato me subscripsi et signo meo solito et consweto vnacum sigilli eiusdem domini episcopi iudicis et commissarij appensione signaui jn fidem

et testimonium omnium et singulorum premissorum requisitus pariter et rogatus.

Sigurd Sjöfarsson Borgarthingslagmand tildömmar *Halvard Sigurdsson*, i Anledning af *Onnulf Gunnarssons* Fordring, Fjerdings- og Tiendegave efter hans Hustru *Borghild*, og stadfæster det mellem Ægtefællerne i sin Tid oprettede Formuesfællesskab.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forbundet med No. 634 og 731.

734.

3 Juli 1431.

Sarpsborg.

Ollom monnom þeim som þette bref see eller høyra sender Sigurder Siofarssou Borgapings loghman q. g. oc syne ek vill *pyddher kungera at kom firir mik oc alla loghretona i Sarsborgh a almaneleghe loghþinghi a tysdaghen neesta oftir Pedhersmesso oc a odro are oc xlt^a rykes mynss werdulix herra Eirik medder gudz naadh Nor-eghiis kononghs af einne holfw Haluarder Sigurdzsson oc af ánnare holfw Onnulfwer Gunnarsson. kærde þa Onnulfwer Gunnarsson, til adhernemfs Halfuardz vm arf oftir Borgilldo þoress dottor, teedhe þa fœrnæmder Haluarder bref vnder goodhra manna jnsighle som her eer vidherfesth och þær som waro j brythlaupe fœrnemfss Haluardz och adhnemfde Borghildo och høyrdho þærir þær lyysth kaufmala þæira mellom swa at þet war helfnigx felagh bædhe j lausso oc fosto oc alth þet som þeim kynde til fiar at falla. jtem swoor eith skilriikth vitheer swa either Herman nyman oc a book swor medder fullom eidzstaf alth swa vaar fœrnemdra hyona kauppmale Haluardz oc Borgilldo som fœrnæmdh bref þer vm vaathar. jtem kærde þa *Ofnulfwer till Haluardz om þeer gïafuer som ofnæmder Haluarder oc Borghilda hofdo gefuet hwarth þæira odhro, oc thedhe þaa tiidnæmder Halfuarder þer bref vnder godhra manna in sighlee som her er vidher fæsth om adhernemfder gïafuer. jtem en tiidnemder Onnulfuer vill eyghe halda þær gïafuer som tiidnemfda Borghilda hafdee gefueth ofneendom Halfuarde bonda synom, þa war þet myn domer oc laghar *oskruder, at ofnæmder Haluarder skall þa hafua fiordonghs gïof och tiunda gïof som logbok waattar oftir Borgilldo hussprøy syna. jtem war augh þet myn domer at standa skall þet helfnigx fælagh som waathar før j bresfueno om tiidnæfda hyon. Oc til mere visso þa setto þesser godher mæn sin insighle firir þetta bref medher myno som þa neer waro ær swa eitha Biorn Siggurdzsson veknare oc Sigurder Biornsson koorssbroder j Osslo er gorth war degghi oc are som for sæghir.

Borgarthings-Lagmand *Sigurd Sjöfarsson* og 4 andre Mænd udstode Vidnesbyrd om, hvor den rette *Mærkegaard* m. v. mellem Gaardene *Krosnes* og *Stuvarud* gik, ifølge den 80aarige *Jon Roaldssøns* edelige Prov.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

735.

7 Juli 1431.

Krossnes.

Ollom monnom þeim som þetta bref sea ædher høyra (senda) *Sigurder Sjöfarsson* Borghafings loghman *Olauer Vlfsson* þorder *Pædhersson* *Eriker þor[ge]irsson* þorgeir *Pædersson* q. g. oc syna *mellinz þydher kungora at mer warom a *Krosnese* a laugurdaghen neesta firir sanctorum jn *Celio* oc a odhro are oc xlt^a rykes waarss werdulix herra *Eiriks* meder gudhz nadh *Noreghiis* konongs oc varom mer þa vidher merkes gard stænder mellom *Crosnese* oc *Stuuarudz* auster j ana oc væster j bergæth saghom oc høyrdom a at *Joon Roaldasson* hanselde þoordhe *Gunsteinssyni* swa luandhe vitnissburd at fornemfder gardar war reetther merkes gardar millom adhernemfs *Crosness* oc *Stufuarudz* oc eigher oc ekki þen a *Stuwarudi* sither nordan at merkes gardhenom vthan væghen væster j gømnom þvær gardhen oc þo skall wæra a skythlla lidh þette vill han bædhe swæria oc bæra neer þeer þesse vidher þarf oc einghen man eigher fiardrifth *eigher væstan edher sunan till *Krosness* oc sagdes fornemdh vitthue væra attatighiw ara gamallth oc þer vpføoth j grænnene oc til sannynde settom meer woor jnsigh(li) firir þetta bref.

Bagpaa med Haand fra 17de Aarh: om *Crossnes* paa *Onnsønn*.

Fire Lagrettemænd kundgjøre, at *Gudrid Jonsdatter* paa *Haraldstad* i *Kvikner* i *Nordre Gudbrandsdal* for *Kolbeia* Prest paa *Fron* udtrykkelig erklærede, at hun aldrig havde selv eller ved Andre givet *Klostre* eller *Kirker* nogen *Lod* eller *Del* i *Haraldstad* eller andet *Gods*, hun ejede paa *Kvikner*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

736.

10 Marts 1432.

Haraldstad.

Ollom monnom theim som thette breff see ædher høyre sende *Eriker Thorstæinsson* *Arne Paalsson* *Otter Ifuersson* och *Arne Biornsson* sworne loogretes mæn q. g. ok syne kunnikt gørande ath meer warom a *Haraldstadom* som ligger a *Kuiknom* j *Holdlidene* j *nordre sylzlene* *Gudbranzdala* manedaghen nesst fore *Gregorius* messo a ifi are ok xl. rikis waars virdeligx herræ herre *Eriks* medher gudes naad *Noreges* konungs i hia saghom ok høyrdom a ath *Gudriid Jons* dotter helt j hond sira *Kolbeins* preste a *Frone* oc vidherkændes ath hon

haffde hwarske sælt goldet æder gefued nogoth vette jn j Haraldstade fyrnempt huaske til klauster ædher kirkio swa badh hon sigh gud til hiælpe æingen oc anner meder hæne jayrde ædher vitthorde; æingen och anner jord som hon æiger a Kuiknom. Til sannynde her vm sætte meer woor jnsigle ffor thette breff som giort war a degghi oc are som fyr seghir.

To Mænd kundgjøre, at *Nikolas Haraldssøn* og hans Hustru solgte 6½ Øresbol og 15 Penningbol i *Fjeld* i Løken Sogn i Høland til *Asgrim Bjørnsøn*.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

737.

6 April 1432.

Hemnes.

Ollom monnom them som thetta bref hœra ædher se sender Jon Størson ok Jon Haraldzson quedio guds ok sina konnit gerande ad mer varom j Hemnes kirkio garde dominica passionis anno domini m^ocd^o xxx secundo saghum ok hœrdum ad the huldo handom samnan af eino halfuo Asgrim Bjornson en af adro halfuo Niclis Haraldzson ok Rangnil Narfua dotter eghen kona hans med thy skilorde ad the kendes fornemd badhen hion ad the hafdo sælt fornemdom Asgrime halft siunda øres boll jordar xv penningha boll j Fielle som ligher j Lækiœne sokn a Hœlandom frelst ok hemolt fore hvariom manne med lutum ok lunindom som ligher ok ligad hafuer fra forno ok nio vtan gars ok innan fra them ok tera arfua ok vnder Asgrim ok hans arfua til euerdeleka egho kendos ok badhen hion j samma ha(n)da bande ad the hafdo op burid færsta penning ok œfsta ok alla ther j millom epter thy som j kaup tera kom til saninda her vm setiom ver var incigle fore thetta bref giort var degghi ok are som fore segher.

Herlaug Peterssøn, Foged i Skiens-Syssel, indmelder til Kong Erik paa Hr. *Soarte Jens's* Vegne de nærmere Omstændigheder ved *Vigleik Ölferssøns* Drab paa *Nikulas Ketilssøn*, som forefaldt i Julen paa *Medfal* i Solheims Sogn. Han oplyser, at *Vigleik* samdögres havde lyst Drabet og stillet Borgen for Bøderne til Kronen.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet vedhænger.

738.

21 Juni 1432.

Skien.

Sinom wyrdelighom herra herra Eirik med gudhs nadh Noriks Danmarks Sweiriks Wændha oc Gautha konungher oc hertogher ifuer Pommeren hæilsar ek Hærlaugh Pædhersson foghuth i Skidhassyssto a

wælborns mans wægna herra Swartha lænisse kærligha med gudh oc mina skyldugha ødhmiuka thænisthæ kunnikt gørande ydhræ nadhæ at efter ydhrø bodhe oc brefue war ek a almanligha stæfno i Skidho a laughurdaghen nest firi Ions woku a xliii aare rikis ydhars nadhe oc took ek proof Wiglæk Olfuersson er at skada wardh Niculos Keitiulsson wforsynio hiawarandhom oc loglighom firistæmpdom ærfwinggiom hins dhaudha, war thetta vpphaf theira at their waro a Mædhfalle i Soleimæ sokn a viij dagh iw læ at kwældi nv nesth er war, oc waro tho badher bodhner hæiman til fra siin, tha er læidh vppa kwældhæn gegh tha Viglæk oc lagde sig vthi æina sæingh oc tho thuært ofuer, sagde tha Thordher Torbiornsson boondhæn i gardenom til Niculos gagh oc læægh thik i hia Wiglæike oc sva giordhe han oc gegh tha Thordher oc lagdhe eith hofdælagh vndher bæggias theira howudh, som the hafdo læighidh æina stund sagde tha Niculos sigh ekki getidh læighidh i skithne lukthinne theire som ther war stoodh Wiglæiker vpp oc gegh fram a golfuet oc risthe stakkan sin oc sagde sigh æi wara skithnare æn han war oc gegh swa vthi gardhen oc Thordher Torbiornsson æfther honom oc gegh swa Niculos vth æfter thæim æn Viglæiker leeth sighæ sigh afther i mothe Niculose oc stak swa optnæmpdæn Niculos i briosthet oc ther af doo han. Thetta vpphaf swor oftnempdher Thordher a book med fullum æidhstaf æn Thoræ Stæiners dotther oc a book swor swm thessa ordh oc tho ekki all thi hon laa vthi kafuanom widher stofwunnæ læidde æn ofth næmpdher Wighlæiker ij skilrik vithne er swa æitha Arne Niculosson oc Olof Tostæins dotther oc a book sworo med fullum æidhstaf at Wiglæk kom til theira samdøghres hwadh skadha Niculos hafuer a fæingidh ther er æinghin radhande ædher walddande vtan ek, hafde thet oc fyrnempdher Arne i sinom æidhstaf at oftnempdher Niculos Keitiulsson war slaghen sakklauss swa lysthe tratnempdher Wiglæiker Olfuersson siælfuer firi honom, hafuær oc ofthnempdher Wiglæiker sæth wissæn firi thægn oc fridhkaupp vm han profuas at botha manne kunne ek æi sannaræ prof faa at thesso maale standher nw til gudhs nadhæ oc ydhræ vm hans landhswisth til sanindhæ hær vm sætti ek mith insigle firi thetta bref er giort war a dæighi oc aare sæm fyr sæighir.

Alf Gudbrandsson vidner, at Sira *Skjoldulf* Prest paa *Vestby* kvitterede *Styr Sveinsson* for alt hvad han havde pantsat ham i *Brandstad* i *Soner* Sogn paa *Follo*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv med 3 hæng. Segl.

739. Septbr. 1431 - Septbr. 1432. Brandstad.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea æder høyræ sendær *Alfver Gvdbrandsson* q. g. ok sin kunnikt gerande at ek var a *Branstadum* i *Sanæ* sokn a *Follo* : a þridia are ok xlæ rikis vyrdelix herræ herræ *Eirikx* med gud nadh *Norex* konungx : saa ek ok høyrde a at þær hældo handum saman af einæ halfv hæiderligin man sire *Skioldvlfver* prester a *Væstby* a *Follo*; en af annare halfv *Styr Sveinsson* med þy skilorde at fyrnæmfder sire *Skioldvlfver* gaf ader næmfdan *Styr Svæinsson* kvittæn ok allungis lidugan firir alt þat sem han hafde settet a fyrnæmfdom *Branstadum* bæde firir hus ok jord ok lanskyld. jtem høyrdu mith þorghæir *Alfsson* ok *Biorn Gunnærsson* loghrettis mæn at fyrnæmfder sira *Skioldvlfver* kendist firir oker at han hafde gevith adernæmfdan *Styr Sveinsson* kvittæn sem fyr segir i brefveno. til sannynde settum mer vor jnsighe firir þetta bref er giort var a deghe oc aare sem fyr seghir.

Saudulf Thordsson, Fogdens i *Skiena-Syssel* *Herlaug Peterssons* Lensmand, indmelder til Kong *Erik* Omstændighederne ved *Bergulf Olafssons* Drab paa *Tof Jonsson*. (jfr. No. 744.)

Efter Orig. p. Perg. tilhör. Sognepr. S. O. Wolff. Remmer efter to Segl, der mangle.

740. 26 Septbr. 1432. Mo [Thelem^{nk}].

Sinom wyrdelighum herra herra *Erike* med gudz nadh *Noreges* *Danmar(k)es* *Sweriges* *Wenda* oc *Gota* konunge oc hertughe ifuer *Pommern* sænder *Saudulfuer Þordhasson* lænsman *Herlaugh Pædherssons* foghetæ j *Skidhasyslo*. sina skyldugha ødhmyuka þienost oc helssu med waarom herra, ydre nadh oc herradom kunniktgerande, at ek var a rættom stemfnostadh j fyrnemde *Skydhasyslo* anno domini m^o cd xxx^o secundo, fredaghen nest firi sanctæ *Michiæls* dagh j fullo vmbodhe fyrnemda *Herlaugx*, oc efter ydro bresue oc budhe. tok ek prof *wm* aftak *Towa Jonssonar*, er *Berghulfuer Olafsson* vardh at skadha vfrisyniu, hia-wærandom oc logligha firistemfdom erfuingium hins dauda. Tok ek tha ij skilrik witne *wm* vphaff ok widheraatto þeira. sem swa eita *Joron Gunnulfs* dotter oc *Gunnilda Roaldss* dotter oc a book sworo med fullom eidhstaf, at *Towe Jonsson* høg *Berghulff* fyrnemdan owan firi

knææt saklausan j fyrsto deelo þeira oc waaro ther wm ey æn ollungis satir, æn þo var sæt a komen oc Bierghulfuer bar vp af Towa adernemdom xij merker gilda firi sin skadha æn en kætél stodh æn þa vbetaladher swo godher sem iij merker gilda. oc thenna satmala sworo ij skilriik vitne sem swa eita þiostolfuer Gunleiksson ok Kætill Øyulffsson, æn þer effter at, gek Berghulfuer fynemder heim til adernemdan Towa, oc krafde sina peninga. oc badh at han sculde icke lenger gøra daare aff honom firi meidhing sina, en Towe fynemder swaradhe, huat hauer iek losuet thic, thet iek hauer ey haldet, efter þui sem eighin kona hans sem fæll sannadhæ, swaradhe þa þrattnemder Berghulfuer, ja wiltu swa med þy fara, at thu dyll firi. þa mon þet ey wæl vera, oc høg swo genistan fynemdan Towa iij hug sem han dødhe aff. Item tok ek ij skilriik wiglysinger witne sem swa eita Neridher Reidarsson oc Aslaugh Helghadotter oc a book sworo, at Berghulfuer adernemfder kom til Moon sandogres oc lyste þesso wigho logligha firi þeim. sem wunnet var fredaghen j pascha wiku j heimili hins dauda, wten adhra gridhastadhe, hefuer han oc sæt visso firi þægn oc botom ef han profuazst at botamanne. Oc stænder nw til gudz nadh oc ydra min herre wm hans landzuist, kunne ek oc ey ytermeire prof faa at þesso maale. Oc till sannenda her wm sette ek mit jncigle firi þetta bref, er gort war a dæghi oc aare sem fyrseghir.

Thorstein Björnsson, Prest i Hvideseid, og Gudulf Kristiarnsson, Foged i Skienssyssel, kundgjøre, at Gunleif Audunsson frikjendte Ivar (Roar) Germundsson og Hustru for al Del i Gunnar Aslakssøns Drab paa Gunleifs Broder Halvard.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

741.

31 Marts 1433?

Thweit.

Ollom monnom them sëm thettæ bref sea ædher høyra sændhæ sire Thorstein Biornson prester a Hwiteseidh Gudulfuer Kristiarnson fogute j Skidæ syslo ok Bergulfuer Va[ltiu]fsson logrettes man q. g. ok sinæ kunikt gørandhe at mer varom a Thweith i Thridiungenom [er] ligger i Thælamarinne a tisdaghen nest efter kiærlasunna anno domini mcdxxx^o [iii¹ saghom] ok hørdhom a at Gunlæifuer Audunson gaf med ja ok handerbandhe luar² Germundson ok Ewindzdotter egin kona hans kwittæ ok allungis lidhughæ for segh ok ollom loglighom agonghom for tha radhæsak sem fynemfdom hionom var gefuen vm aflak Haluardz Audunssonar broder fornemfdz Gunleifs sem Gunnar Aslaksson vardh at skadha oforsynio. Ok til sanyndæ

sættæ mer var jncigle for thettæ bref (sem) gort var dagh ok ar sem fyrseghir.

(¹) Dateringen er halv udslettet, og den rette Læning gjort usikker ved senere Tilskrift. Maaske staar der Vi eller VII. — (²) Kan og læses: Ruar.

Arnt Klementsson, valgt Biskop i Bergen, udsteder Gjælds brev til Kong Erik for 100 svære engelske Nobeler i Guld, som han lover at betale inden næste Paaske.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglene vedhænge. Bispens har Omskriften: *S. Arnoldi Clementis*.

742. 1 August 1433. Kjöbenhavn.

Allæ mæn thette breff see ellær høre hiesler jech Arend Clementsson electus ok confirmatus til Berghens kirke ewynnelighe meth guth. Iech kungør allæ mæn, som nw ære ok komme skule, mech skuldugh at wære hoghboren herre och første myn nadighe herre koning Erik koning i Danmark Swerighe oc Norwe ok hertugh i Pomærn hundærthe swaræ engelske nobæle. hwilke fornefnde myn nadighe herre mech lant haffuer i rethæ gull ok engæ andre ware, betimelighe ynnen paskæ nw næstkomende betale skulendis. Thy bynder jech mech til meth myne arwinghe ok efterkomere the samme fornefnde hundærthe nobæle ynnen fornefnde thiid wthen alt hinder at betale som fore ær saght. Til hwes thyngs widinde ok mere stadfæstelse tha haffuer jech fornefnde Arend Clementsson hengd myn incigel fore thette breff meth andre gothe mæntz, swa som ær biscop i Syæland ok her Claws Lybbertsson cantor ynnen Købendeaffn. Datum Haffnis anno domini millesimo quadingentesimo tricesimo tertio sabbato videlicet in die sancte Petri ad vincula.

Sigurd Sjöfarsson, Lagmand i Tönsberg, *Eirik Olafsson* og *Thormod Rivindsson* vidne, at de paa *Ellin* (Ellinggaard) modtog af deres Fader *Olaf Thorsteinsson* Arven efter deres Moder Hustru *Aasa Ulfsdatter*, i Guld, Sölv, Boskab og 40 Mark Penge, hvorefter *Olaf* skal beholde alt övrigt.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 2, 3 og 5 Segl tildels i Behold.

743. 4 August 1433. Ellin.

Ollum monnum þeim sëm þetta bref sea æder høyra sender Sigurder Sjöfarsson lagman j Tunsberge Eriker Olafsson ok þormoder Eiuinsson q. g. ok sina kunnikt gerande at wi warum a Ælline sëm

liger j Odins øy skipredo a þysdagin nest eftir Olafs messo a iiijda are xl. rikis wars wyrdulikx herra herra Erikx mæder gudz nad Nor-ekx kononkx, giordum wi þa þer eina winliga sæmmiu mæder warum fader Olafue þorsteins syni efter dandamanna rade ok waro beradno modhe wm allan þen arf sæm þømdis efter wara moder hustru Asso Wlfs doter gud hennis sæl nade j sua mata at wi wp barum af honum fore fyr nemdan arf iij sylfuer skale eit gul neste j sylfuer brasza j halft stete kar j sylfuer slagit horn j sylfuer kors mæder kæto j raf bandh j bryge kætil wm ix mark vj køyr sæm stodo a lego iij klæde kistor ok xl marker sæm stodo til Gæst a Bargastadum ok þer mæder warum wi sater ok iuir tallat wm fyr nemdan arf i sua mata at fyr nemder Olafuer þorsteinsson skal fylgia allo andro wtan gars ok innan [sua lenge hans lif warar.¹ Til saninde bedoms wi hederslix mans sira Alfs þorgars sons insigle ok Andres Anunda sons ok Anunda Andres-sons insigle mæder waro fore thetta bref er giord war a dægi ok are sæm fyr sægir.

(¹) Fra [er med samme Blæk atter udstrøget.

Kong Erik udsteder ved Rigets Kantsler Biskop Jens af Oslo *Landsvistbrev* for Bergulf Olafsson, som havde taget Tof Jonsson af Dage. (jfr. No. 740.)

Efter Orig. p. Perg. tilhørende Sognepr. S. O. Wolff. Seglet mangler.

744.

26 Marts 1434.

Oslo.

Eriker med gudz nadh Noreges Danmarks Sweriges Wenda oc Gota konunger oc hertugher ifuer Pomoren sender ollom monnom þeim sem þetta bref sea æder høyra q. g. oc sinæ. Weer wilium at þeer witer at wer hafuum i heidher wider gudh oc saker godhra manna bønastadher oc efter þui profue som her fylger gefuit Berghulfue Olafs-syni er Towa Jonssyni wardh at skadha vforsyniu landzuist med þeim hætte at han bote wider gudh oc erfuingia hins dauda oc luka oss þrea fulla þægnær oc þrea full fridkaup oc hafua luket jnan þolf manada fra þessom deghi ælligher hafuer han æinga landzuist. biodhom wer erfuingiom hins dauda at taka sætter oc bøter af honom efter þeira bæzsta manna laghadome som syslomannen tilnemfner af hwarie twæg-gia halfuonne. En fulkomligha firibiodhom wer hwariom manne wand-rædhe at auka æder auka lata wider han hædhan af vm þetta maal nema hwar sem þet gerer wili hafua firigort fe oc fridhe oc wordhe aldri botamader. War þetta bref gort j Oslo longa freadagh a xlv are rikis wars Noreges herra Jones biskuper j Oslo canceler war incigladhe.

Anno domini mcdxxxquarto.

Notarial-Instrument om, at *Olaf Jonsson*, Kannik i Bergen, tilkjendegav Hr. *Olaf* paa Gran hans Valg til *Biskop i Bergen*, hvilket denne modtog, og om at Erkebiskop *Aslak* af Nidaros lod paa St. Andreæ Kirkedør i Vordingborg (paa Sjælland) opslaa et 9 Dages Varsel for Enhver, som mod dette Valg havde noget at indvende. (jfr. No. 746. 747.)

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 678-681 efter en tabt Codex.

745.

4 Juli 1434.

Vordingborg.

In nomine domini amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quadingentesimo tricesimo quarto, indictione duodecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Evgenii divina providentia papæ quarti, anno ejus quarto, mensis Julii die iii^{ta} hora nonarum vel qvasi, in ecclesia sancti Andreæ castri Werdinginborch, Roskildensis diocesis, coram reverendis in Christo patribus et dominis, dominis Siggone Scharensis, Thoma Strengensis, Audoeno Stawangrensis, et Petro Hamarensis ecclesiarum episcopis, in mei notarii publici testiumque infrascriptorum præsentia personaliter constitutis reverendo patre, domino Olauo de Gran, electo ecclesiæ Bergensis ex una, et Olauo Johannis, canonico Bergensi partibus ex altera, quibus sic constitutis, præfatus dominus Olauus Johannis dicto domino electo verba subsequencia dixit, videlicet: Venerande domine Olauæ, vigore commissi inter reverendissimum patrem et dominum meum dominum Aslacum archiepiscopum Nidrosiensem et me facti, vos elegimus in patrem et pastorem ecclesiæ Bergensis, pastoris solatio destitutæ. Rogo et requiro cum instantia debita, vice et nomine utriusque nostrum, quatenus electioni hujusmodi de reverentia vestra factæ consensum paternum velitis adhibere. Ad quod præfatus dominus Olauus electus respondit dicens: Licet ad tam arduum negotium indignum et inutilem me censeo, tamen propter obedientiam et utilitatem ecclesiæ, si quam exhibere valeo, nolens volo et consentio in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Mox eadem hora, in mei notarii publici et testium infrascriptorum præsentia, dictus dominus Olauus Johannis certum infrascripti tenoris mandatum, a dicto reverendissimo patre domino archiepiscopo Nidrosiensi emissum, suo sigillo majori impressum, atque mei Johannis notarii publici infrascripti propria manu subscriptum et sigillatum, ad valvas dictæ ecclesiæ sancti Andreæ affixit, et ibidemque unicuique legi fecit, et ipsum mandatum ad unam integram horam sic affixum stare permisit, et postea ammovit, atque michi, notario publico infrascripto, ad exemplandum et in publicam formam redigendum tradi fecit. Tenor vero dicti mandati de verbo ad verbum sequitur, et est talis:

Aslacus miseratione divina archiepiscopus Nidrosiensis, universis et singulis, quos infrascriptum tangit negotium salutem. Ex decreto sacrosancti Basiliensis generalis concilii, ad confirmandum electionem de venerando viro, domino Olauo de Gran, canonico ecclesie Hamarensis, ad ecclesiam Bergensem nostræ provincie factam, servata prout possumus forma juris, procedere cupientes, attendentes sententiam apostoli ac juris canonici dispositionem, quod nemo indiscusso tam arduo negotio per repentinam confirmationem electo cito manus imponat, omnibus et singulis, quorum interest vel sua putaverint quomodolibet interesse, tenore presentium præfigimus peremptorium terminum novem dierum hunc diem immediate sequentium, ad opponendum interim, si quid habeant opponere in personas electi vel eligentium, aut etiam¹ in electionis formam. Datum in opido Werdinginborch, Roskildensis diocesis, anno ab incarnatione domini m^o. cccc. xxxiiij. quarta die mensis Julii nostro sub secreto. etc. Johannes Moch de mandato dicti domini archiepiscopi notarius etc.

Acta sunt hæc anno domini, indictione, pontificatu, mense, die, horis, locis, et aliis, quibus supra, presentibus ibidem tam in primo quam in secundo [actis²] honorabilibus et circumspectis viris, dominis videlicet Petro capellano domini nostri regis et plebano in Schelblo, Siggone archidiacono Strengensi, Nicolao Qvitgyn dominæ ducissæ capellano Magnipolensi, Johanne Magni, Andrea Beronis, et Ioachim Wittenberch, et quam plurimis aliis tam presbiteris clericis quam laicis fidedignis, Roskildensis, Lundensis, Nidrosiensis, Strengensis et Brandeburgensis diocesum testibus ad præmissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Johannes Moch, clericus Brandeburgensis diocesis, publicus sacra imperiali auctoritate notarius memoratus, quia prædictis requisitioni, responsioni, consensioni, affixioni, exemptioni omnibusque aliis et singulis. . . ³

(¹) I den Afskrift, som er indtaget i næste No., staar e CONVERSO istedetfor etiam. — (²) I Afskriften staar: ac te. — (³) Resten mangler.

Notarial-Instrument om, at *Olaf Jonsson*, Kammik i Bergen, i St. Mariæ Kirke i Vordingborg, for Erkebiskop *Aslak* og Biskopperne *Johannes* af Oslo og *Audun* af Stavanger, oplæste en Erklæring om, at Ingen i den givne Frist (foreg. No.) var fremkommen med Indvending mod *Olafs* paa Gran Valg til Biskop i Bergen, hvorpaa Erkebispnen i Henhold til Basel-Conciliets Forskrift stadfæstede dette Valg som kanonisk.

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 681-684 efter en tabt Codex.

Actatus miseratione divina archiepiscopus Sverrumensis
 et singulis, quos infrascriptum tenet negotium actura. Et con-
 to sacrosancti Basilienensis generalis concilii, ad confirmationem rati-
 onem de venerando viro, domino Olavo de Gana, canonico ecclesie
 Hamarensis, ad ecclesiam Bergensem nostre provener hactenus, sicut
 prout possumus forma juris, procedere cupientes, stando con-
 stantiam apostoli ac juris canonici dispositionum, que uno minime
 tantum arduo negotio per repetitionem confirmationum dato ab uno
 imponit, omnibus et singulis, quorum interest vel sui potestatem con-
 siderabilem interesse, tenore presentium precipimus preceptum in-
 stitutum novem diebus hunc diem immediate sequentem, ad opten-
 dendum, si quis habeant opponere in personis electis vel digni-
 tatis, in electionis forma. Datum in episcopo Vording-
 borgensi diebus, anno ab incarnatione domini m^o cccc^o xxxiii^o.

concilii Basili-
 canonice factam
 et filii et spiri-
 tum vos domine
 lem dominus ar-
 ulum pacis, dictis
 super omnibus et
 Olavus electus et
 um publicum ren-
 n, quatenus ipsis
 s, unum vel plura,
 nstrumenta. Acta
 e, die, hora, loco
 us et circumspec-

XXXIII. quarta die mensis Julii nostro sub secreto etc. Johannes Meck
 de mandato dicti domini archiepiscopi notarius etc.

Acta sunt hec anno domini, incarnationis, purificationis, etc. die
 horis, locis, et aliis, quibus supra, presentibus videlicet tam in prin-
 cipium in secunda [artis?] honorabilibus et circumspiciendis viris, domini
 videlicet Petro capellano domini nostri regis et plebano in Sigtuna
 Siggone archidiacono Strengensi, Nicolo Gylgry domine decano
 capellano Magnipolensi, Johanne Magni, Andree Bernici et Johanne
 tenberch, et quam plurimis aliis tam presentibus quam ab-
 sentibus, Roskildensis, Landensis, Sverrumensis, Strengensis, et
 Bergensis diocesis testibus ad premissa vocatis et legitime constitutis.

Johanne Laxman,
 domini Petri archie-
 ronis, presbiteris et
 capellano domini ar-
 um pluribus aliis fide-
 arum Lundensis, Otto-
 ensis diocesium, testibus

IV. sin Kapellan Olaf Nilssön, Kan-
 Gran, til Biskop i Bergen efter Arnold

624-625 efter en tabt Codex.

[Juli] 1434. [Vordingborg.]

...issimi et invictissimi principis Erici Dacie
 etc. pro venerabili viro domino Olavo Nico-
 et plebano in Gran super impetratione eccle-
 am anno domini millesimo cccc^o xxx^o üij^o.

...a filialis obediencia reverentia humillimam cervicis
 em ad devota pedum oscula beatorum. Beatissime pa-
 am pridem ecclesia Bergensi in regno Norvegia... obi-
 i patris Arnoldi Clementis episcopi ecc...
 astoris et prelati s[anctitati] v[estrae]
 olai, canonico Hamarensi et plebano d...

pellano et familiari meo domestico prædilecto, viro inquam virtutibus et genere nobili ac moribus, vita, ætate, scientia bene composito et plurimum circumspecto, obnixa porrigo precum libamina, supplicans humiliter et exorans, quatinus propter deum et virtutum meritorumque, quibus pollet, respectum precumque mearum tam devotum intuitum, eidem de memorata Bergensi ecclesia ex benignitate consveta, deo ad honorem, ecclesiæ ad utilitatem michique ad consolationem et voti desideratam gratiam dignetur ipsa sanctitas misericorditer provideri. Qvam etc.

Thorér Eyvindassón kundgjör, at han solgte til *Leidulf Jonssón* sin Gaard *Freyrak* i Aardals Sogn (i Setersdalen).

Efter Orig. p. Perg. i Arendals Museum. Stumper af de to første Segl vedhænge.

748.

8 Septbr. 1434.

Bygland.

Ollom monnom þeim som þetta bref sea eder høyra sendir þore Þuindasson q. g. ok sina kunnit gerande at ek hafwr selt Leidolue Jonssyni iord mina Frøyrak som lighur i Ardalsoknt, meddur lutum ok lunnendum som til liggur ok legit hafwr fra forno ok nyo ottan gards ok innan ok ingo vndan skildo ok i fra mer ok minum arwm ok vndir han ok hans arua til øwerdoligha eigna. Jtem kennist ek før nemdur þore at ek hafwr wp borit af før nemdum Leidolue fyrsta sal ok øfsta ok oll þar i mellium ettir kaupе waro swa at mek vel at nøgir til mere visso sette þesse ghodir men sin incigle medur mino jncigle er swa heita Eirikur Þolleifsson ok Þorgeir Olafsson firi þetta bref er giort var a Byglande a war fru messo dagh sidare anno domini m^ocdxxxiiii^o.

Erkebiskop *Aslak* vidner, at medens han var Biskop i Bergen, kaldtes han til velb. Mands *Soale Reimarssóns* Dødsleie at høre hans Testament, og da han paa Søster *Cecilias* Bøn vilde bortgive *Myklebolstad* i Öie Skibrede i Nordfjord, modsatte hans Søster Fru *Elsebe* sig dette, da Gaarden ifølge Kong *Magnus's* Brev var Slægtens Arvegods, og han ved Pantsættelsen af *Fresje* og *Fresje* Gods havde sikret hende saameget i andet Gods, som Tredingen deraf var værd.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

749.

1 Septbr. 1435.

Bergen.

Wy *Aslak* med gudz myskun erkibiskuper i Nidaros heilsom allum gudz winum ok warom theim som þetta bref se eller høra kerlighe med ware andelighe blætzan kunnokt gerande med thessæ ware

brefue at tha wi biskup warom i Berghwin wordom wi til kalladhe at hœra ok ifuer wara velborens manz Swale Remarssonar testament ok hans ytterste skipan som han giorde i sinne sotte seing i bland andre sinæ skipan tha gaf han Myklebolstad som ligger i Nordfiordum i Øyæ skipredhæ epter thy som syster Cecilia honum ther vm storlighe badh. Tha swaradhe samstundes velboren quinna fru Elsæbe førscrefnæ Swale syster ok sagde, kære brodher thet moghen i ekki gera ok ek idher engeledes til staar for thy at thet er mit rette fædhærne swa vell som idhert epter thy som konungs Magnus bref vt uisar at han minum fadher ok modher gaf i swa mathe at thet skal fylghia barn epter barne. Vitæ i ok thet kære brodher at i Fræsias ok Fræsie gotz vt set hafuen min herra biskupen som her nu siter tha lofuadhe i mik epter thy som bref ther vm giord vt uisa at ek skulde fylghia swa mykle gotze ther mik behagadhe som swarar einum tridhiung af forscrefnæ Fresiæ gotze. Till sanninde her vm som forcrefuet staar settiom wi wart secretum fore thetta bref er giort war i Bergwin anno domini m^ocdxxxv^o. die beati Egidj abbatis.

Bagpaa med nyere Haand: Eyth breff rørendes paa Meclebustedh och Fressze och Fressze gotz och [meningh] paa her Swalle Reimssons testamenth.

Thorstein Nikulassøn, Kannik i Nidaros, Nikulas Prest paa Alstahaug, Stein Olafssøn, Jon Thordssøn Benkjastok og Arne Paalssøn kundgjøre et Forlig mellem Erkebiskop Aslak og Halvard Halvardssøn angaaende Arven efter Heming Henningsøn, Aslaks Farbroder og Halvarvs Moders Mand (Stiffader), hvorefter Halvard afstod halve Manger og halve Berg som Erkebispens Arvedel, og desuden solgte ham den anden halve Del af Manger med Dal i Herla Sogn (Nordhordeland).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forbundet med følgende No. Seglene mangle.

750.

7 Septbr. 1435.

Bergen.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sea æder høyra sænda Þorstein Nikulasson kannuker j Nidross Nikulas kirkio prester j Alistahogh. Stein Olafsson Jon Þordasson Benkiastok ok Arne Paalsson loghræto man j Berguen q. g. ok sina kunnikt gerande meder þesso varo vpno brefue at þær warom wer j hia j erkiebiscups gardenom j Bergen a Maria messo aftan sidhare anno domini m^o. cd^o. xxx^oquinto saom ok hørðhum a at wyrdelik herra ok andelik fader herra Aslak meder gudz naad arkiebiscup i Nidroos a enna halfuo ok Haluarder Haluardasson a adhre halfuo, meder fuldo ia ok handarbande wrdho

sættæ mer var jncigle for thettæ bref (søm) gort var dagh ok ar som fyrseghir.

(¹) Dateringen er halv udslettet, og den rette Læsning gjort usikker ved senere Tilskrift. Maaske staar der Vi eller VII. — (²) Kan og læses: Ruar.

Arnt Klementssøn, valgt Biskop i Bergen, udsteder Gjældsbrief til Kong Erik for 100 svære engelske Nobeler i Guld, som han lover at betale inden næste Paaske.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglene vedhænge. Bispens har Omskriften: *S. Arnoldi Clementis*.

742.

1 August 1433.

Kjøbenhavn.

Allæ mæn thette breff see ellær høre hiesler jech Arend Clementssøn electus ok confirmatus til Berghens kirke ewynnelighe meth guth. Iech kungør allæ mæn, som nw ære ok komme skule, mech skuldugh at wære hoghboren herre och første myn nadighe herre koning Erik koning i Danmark Swerighe oc Norwe ok hertugh i Pomærn hundærthe swaræ engelske nobæle. hwilke fornefnde myn nadighe herre mech lant haffuer i rethæ gull ok engæ andre ware, betimelighe ynnen paskæ nw næstkomende betale skulendis. Thy bynder jech mech til meth myne arwinghe ok efterkomere the samme fornefnde hundærthe nobæle ynnen fornefnde thiid wthen alt hinder at betale som fore ær saght. Til hwes thyngs widinde ok mere stadfæstelse tha haffuer jech fornefnde Arend Clementssøn hengd myn incigel fore thette breff meth andre gothe mæntz, swa som ær biscop i Syæland ok her Claws Lybbertssøn cantor ynnen Købendeaffn. Datum Haffnis anno domini millesimo quadingentesimo tricesimo tertio sabbato videlicet in die sancte Petri ad vincula.

Sigurd Sjöfarssøn, Lagmand i Tönsberg, *Eirik Olafssøn* og *Thormod Rivindssøn* vidne, at de paa *Ellin* (Ellinggaard) modtog af deres Fader *Olaf Thorsteinssøn* Arven efter deres Moder Hustru *Aasa Ulfsdatter*, i Guld, Sölv, Boskab og 40 Mark Penge, hvorefter Olaf skal beholde alt övrigt.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 2, 3 og 5 Segl tildels i Behold.

743.

4 August 1433.

Ellin.

Ollum monnum þæim sëm þetta bref sea æder høyra sender Sigurder Sjöfarsson lagman j Tunsberge Eriker Olafsson ok þormoder Eiuinsson q. g. ok sina kunnikt gerande at wi warum a Ælline sëm

liger j Odins øy skipredo a þysdagin nest eftir Olafs messo a iijda are xl. rikis wars wyrdulikh herra herra Erikx mæder gudz nad Nor-ekx kononkx, giordum wi þa þer eina winliga sæmmiu mæder warum fader Olafue þorsteins syni efter dandamanna rade ok waro beradno modhe wm allan þen arf sæm þømdis efter wara moder hustru Asso Wlfs doter gud hennis sæl nade j sua mata at wi wp barum af honum fore fyr nemdan arf iij sylfuer skale eit gul neste j sylfuer brasza j halft stete kar j sylfuer slagit horn j sylfuer kors mæder kæto j raf bandh j bryge kætil wm ix mark vj køyr sæm stodo a lego iij klæde kistor ok xl marker sæm stodo til Gæst a Bargastadum ok þer mæder warum wi sater ok iuir tallat wm fyr nemdan arf i sua mata at fyr nemder Olafuer þorsteinsson skal fylgia allo andro wtan gars ok innan [sua lenge hans lif warar.¹ Til saninde bedoms wi hederslix mans sira Alfs þorgars sons insigle ok Andres Anunda sons ok Anunda Andres-sons insigle mæder waro fore thetta bref er giord war a dægi ok are sæm fyr sægir.

(¹) Fra [er med samme Blæk atter udstrøget.

Kong Erik udsteder ved Rigets Kantsler Biskop Jens af Oslo *Landsvistbrev for Bergulf Olafsson*, som havde taget *Tof Jonsson* af Dage. (jfr. No. 740.)

Efter Orig. p. Perg. tilhørende Sognepr. S. O. Wolff. Seglet mangler.

744.

26 Marts 1434.

Oslo.

Eriker med gudz nadh Noreges Danmarks Sweriges Wenda oc Gota konunger oc hertugher ifuer Pomoren sender ollom monnom þeim sem þetta bref sea æder høyra q. g. oc sinæ. Weer wilium at þeer witer at wer hafuum i heidher wider gudh oc saker godhra manna bønastadher oc efter þui profue som her fylger gefuit Berghulfue Olafs-syni er Towa Jonssyni wardh at skadha vforsyniu landzuist med þeim hætte at han bote wider gudh oc erfuingia hins dauda oc luka oss þrea fulla þægnær oc þrea full fridkaup oc hafua luket jnnan þolf manada fra þessom degghi ælligher hafuer han ænginga landzuist. biodhom wer erfuingiom hins dauda at taka sætter oc bøter af honom efter þeira bæzsta manna laghadome som syslomanen tilnemfner af hwarie twæg-gia halfuonne. En fulkomligha firibiodhom wer hwariom manne wand-rædhe at auka æder auka lata wider han hædhan af vm þetta maal nema hwar sem þet gerer wili hafua frigort fe oc fridhe oc wordhe aldri botamader. War þetta bref gort j Oslo longa freadagh a xlv are rikis wars Noreges herra Jones biskuper j Oslo canceler war incigladhe.

Anno domini mcdxxxquarto.

Notarial-Instrument om, at *Olaf Jonssøn*, Kannik i Bergen, tilkjendegav Hr. *Olaf* paa Gran hans Valg til *Biskop i Bergen*, hvilket denne modtog, og om at Erkebiskop *Aslak* af Nidaros lod paa St. Andreæ Kirkedør i Vordingborg (paa Sjælland) opslaa et 9 Dages Varsel for Enhver, som mod dette Valg havde noget at indvende. (jfr. No. 746. 747.)

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 678-681 efter en tabt Codex.

745.

4 Juli 1434.

Vordingborg.

In nomine domini amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo qvadringentesimo tricesimo qvarto, indictione duodecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Evgenii divina providentia papæ qvarti, anno ejus qvarto, mensis Julii die iii^{ja} hora nonarum vel qvasi, in ecclesia sancti Andreæ castri Werdinginborch, Roskildensis diocesis, coram reverendis in Christo patribus et dominiis, dominis Siggone Scharensis, Thoma Strengensis, Audoeno Slawangrensis, et Petro Hamarensis ecclesiarum episcopis, in mei notarii publici testiumqve infrascriptorum præsentia personaliter constitutis reverendo patre, domino Olauo de Gran, electo ecclesiæ Bergensis ex una, et Olauo Johannis, canonico Bergensi partibus ex altera, qvibus sic constitutis, præfatus dominus Olauus Johannis dicto domino electo verba subsequencia dixit, videlicet: Venerande domine Olaue, vigore commissi inter reverendissimum patrem et dominum meum dominum Aslacum archiepiscopum Nidrosiensem et me facti, vos elegimus in patrem et pastorem ecclesiæ Bergensis, pastoris solatio destitutæ. Rogo et requiro cum instantia debita, vice et nomine utriusqve nostrum, qvatenus electioni hujusmodi de reverentia vestra factæ consensum paternum velitis adhibere. Ad qvod præfatus dominus Olauus electus respondit dicens: Licet ad tam arduum negotium indignum et inutilem me censeo, tamen propter obedientiam et utilitatem ecclesiæ, si qvam exhibere valeo, nolens volo et consentio in nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Mox eadem hora, in mei notarii publici et testium infrascriptorum præsentia, dictus dominus Olauus Johannis certum infrascripti tenoris mandatum, a dicto reverendissimo patre domino archiepiscopo Nidrosiensi emissum, suo sigillo majori impressum, atqve mei Johannis notarii publici infrascripti propria manu subscriptum et sigillatum, ad valvas dictæ ecclesiæ sancti Andreæ affixit, et ibidemqve unicuiqve legi fecit, et ipsum mandatum ad unam integram horam sic affixum stare permisit, et postea ammovit, atqve michi, notario publico infrascripto, ad exemplandum et in publicam formam redigendum tradi fecit. Tenor vero dicti mandati de verbo ad verbum sequitur, et est talis:

Aslacus misericordie divina archiepiscopus Nidrosiensis, universis et singulis, quos infrascriptum tangit negotium salutem. Ex decreto sacrosancti Basiliensis generalis concilii, ad confirmandum electionem de venerando viro, domino Olauo de Gran, canonico ecclesie Hamarensis, ad ecclesiam Bergensem nostrae provinciae factam, servata prout possumus forma juris, procedere cupientes, attendentes sententiam apostoli ac juris canonici dispositionem, quod nemo indiscusso tam arduo negotio per repentinam confirmationem electo cito manus imponat, omnibus et singulis, quorum interest vel sua putaverint quomodolibet interesse, tenore presentium praefigimus peremptorium terminum novem dierum hunc diem immediate sequentium, ad opponendum interim, si quid habeant opponere in personas electi vel eligentium, aut etiam¹ in electionis formam. Datum in opido Werdinginborch, Roskildensis diocesis, anno ab incarnatione domini m^o. cccc. xxxiiij. quarta die mensis Julii nostro sub secreto. etc. Johannes Moch de mandato dicti domini archiepiscopi notarius etc.

Acta sunt haec anno domini, indictione, pontificatu, mense, die, horis, locis, et aliis, quibus supra, presentibus ibidem tam in primo quam in secundo [actis²] honorabilibus et circumspectis viris, dominis videlicet Petro capellano domini nostri regis et plebano in Schelblo, Siggone archidiacono Strengensi, Nicolao Qvitgyn dominæ ducissæ capellano Magnipolensi, Johanne Magni, Andrea Beronis, et Ioachim Wittenberch, et quam plurimis aliis tam presbiteris clericis quam laicis fidedignis, Roskildensis, Lundensis, Nidrosiensis, Strengensis et Brandeburgensis diocesium testibus ad praemissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Johannes Moch, clericus Brandeburgensis diocesis, publicus sacra imperiali auctoritate notarius memoratus, quia praedictis requisicioni, responsioni, consensioni, affixioni, exemplationi omnibusque aliis et singulis. . . ³

(1) I den Afskrift, som er indtaget i næste No., staar e CONVERSO istedetfor etiam. — (2) I Afskriften staar: ac te. — (3) Resten mangler.

Notarial-Instrument om, at *Olaf Jonsson*, Kannik i Bergen, i St. Mariæ Kirke i Vordingborg, for Erkebiskop *Aslak* og Biskopperne *Johannes* af Oslo og *Audun* af Stavanger, oplæste en Erklæring om, at Ingen i den givne Frist (foreg. No.) var fremkommen med Indvending mod *Olafs* paa Gran Valg til Biskop i Bergen, hvorpaa Erkebispnen i Henhold til Basel-Conciliets Forskrift stadfæstede dette Valg som kanonisk.

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 681-684 efter en tabt Codex.

746.

13 Juli 1434.

Vordingborg.

Decretum electionis et electi confirmatio.

In nomine domini amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo tricesimo quarto, indictione duodecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Evgenii divina providentia papæ quarti, anno ejus quarto, mensis Iulii die tredecima, hora sextarum vel quasi, in ecclesia beatæ Marie virginis opidi Werdinginborg, Roskildensis diocesis, in mei, notarii publici, et testium infrascriptorum [presentia] locato ante summum altare ejusdem ecclesiæ in sede solempni reverendissimo in Christo patre, domino Aslaco dei gracia archiepiscopo Nidrosiensi, et duobus suis suffraganeis videlicet domino Johanne Osloensis et Audoeno Stawangrensis eadem gracia ecclesiarum episcopis, hinc inde assedentibus; circumstantibus etiam aliis quam pluribus episcopis, prælatis, clericis et laicis, processerunt in medium honorabiles viri, dominus Torlauus præpositus Bergensis et Olauus Iohannis canonicus ibidem, devote et humiliter in medio eorum ducentes per manus venerabilem patrem dominum Olauum de Gran electum Bergensem, et ipsis ante gradus ejusdem altaris ad genua provolutis, dictus dominus Olavus Iohannis canonicus de quadam cedula papirea legit ista verba:

Reverendissime pater, quia venerandus dominus Olauus de Gran electus noster, hic præsentialiter constitutus, alias consensum præstitit electioni ad ecclesiam Bergensem de se factæ, vosque pater reverendissime secundum formam juris post consensum præstitum et requisitionem vobis factam de eadem electione confirmanda, proclamationem affigi fecistis valvis ecclesiæ sancti Andreæ castri hujus præsentis opidi, cujus proclamationis terminus heri expiravit, nec comparuit aliquis opponens in formam electionis vel personas eligentium aut electi, ideo cum instantia et humilitate debita petimus, quatenus ulterius velitis in negotio procedere, videlicet ad confirmationem electionis vestræ et confirmationem electi, et cætera quæ negotium tam salubre ac utilitas diu viduatæ et quasi desolatæ ecclesiæ Bergensis postulat facienda.

Quibus alta voce lectis dictus dominus archiepiscopus intulit: Et nos decernimus proclamationem eandem adhuc exsuperhabundanti valvis hujus ecclesiæ affigi debere; quod et statim factum est, hujusmodi sub tenore:

Aslacus miseracione divina [*o. s. v. som det i foreg. No. er aftrykt*].

Postmodum aliquvantulum pausato, dictus dominus archiepiscopus Nidrosiensis: auctoritate omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli

apostolorum ejus, necnon decreti sacrosancti generalis concilii Basiliensis, attendentes electionem vestram fore ritam et canonice factam nec ab aliquo impugnata, ipsamque in nomine patris et filii et spiritus sancti confirmamus et ulterius munus impendendum vos domine electe decernimus procedendum. Quo facto recepit idem dominus archiepiscopus præfatum electum et confirmatum ad osculum pacis, dictis dominis suffraganeis idem facientibus in continenti. Super omnibus et singulis præmissis præfati dominus archiepiscopus, Olauus electus et confirmatus, et Olauus canonicus Bergensis me notarium publicum requisiverunt, et quilibet eorum requisivit infrascriptum, quatenus ipsis et eorum cuilibet super præmissis omnibus et singulis, unum vel plura, publicum seu publica conficerem instrumentum seu instrumenta. Acta sunt hæc anno domini, indictione, pontificatu, mense, die, hora, loco et aliis quibus supra; præsentibus ibidem honorabilibus et circumspicuis viris, dominis videlicet her Swarte Jons milite, Johanne Laxman, decano ecclesiæ Lundensis, Twone Petri capellano domini Petri archiepiscopi Lundensis, Johanne Haraldi, Sigwardo Beronis, presbiteris et capellanis domini nostri regis Erici, et Bardero capellano domini archiepiscopi Lundensis, Laurentio Tukonis, ac quam pluribus aliis fidedignis, tam presbiteris clericis quam laycis, dictarum Lundensis, Ottoniensis, Roskildensis, Slewicensis et *Roschildensis diocesum, testibus ad præmissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Johannes Moch etc.

Kong Erik anbefaler til Pave Eugenius IV. sin Kapellan *Olaf Nilsson*, Kan-
nik i Hammer og Sogneprest paa Gran, til *Biskop i Bergen* efter *Arnold*
Klemetsøn. (jfr. No. 745. 746.)

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 624-625 efter en tabt Codex.

747.

[Juli] 1434.

[Vordingborg.]

*Supplicatio serenissimi et invictissimi principis Erici Daciæ
Sveciæ Norwegiæ regis etc. pro venerabili viro domino Olauo Nico-
lai canonico Hamarensi et plebano in Gran super impetratione eccle-
siæ Bergensis. Datum anno domini millesimo cccc.º xxx.º iiij.º*

Cum debita filialis obedienciæ reverentia humillimam cervicis
meæ inclinationem ad devota pedum oscula beatorum. Beatissime pa-
ter, viduata jam pridem ecclesia Bergensi in regno Norwegiæ per obi-
tum venerabilis olim patris Arnoldi Clementis episcopi ecclesiæ eius-
dem pastoris et prelati s[ancitatis] v[estri] pro venera-
bili viro Olauo Nicolai, canonico Hamarensi et plebano de Gran ca-

pellano et familiari meo domestico prædilecto, viro inquam virtutibus et genere nobili ac moribus, vita, ætate, scientia bene composito et plurimum circumspecto, obnixa porrigo precum libamina, supplicans humiliter et exorans, quatinus propter deum et virtutum meritorumque, quibus pollet, respectum precumque mearum tam devotum intuitum, eidem de memorata Bergensi ecclesia ex benignitate consveta, deo ad honorem, ecclesiæ ad utilitatem michique ad consolationem et voti desideratam gratiam dignetur ipsa sanctitas misericorditer provideri. Qvam etc.

Thoror Eyvindsson kundgjör, at han solgte til *Leidulf Jonsson* sin Gaard *Freyraker* i Aardals Sogn (i Setersdalen).

Efter Orig. p. Perg. i Arendals Museum. Stumper af de to første Segl vedhænge.

748.

8 Septbr. 1434.

Bygland.

Olom monnom þeim som þetta bref sea eder høyra sendir þore Þvindasson q. g. ok sina kunnit gerande at ek hafwr selt Leidolue Jonssyni iord mina Frøyrak som lighur i Ardalsoknt, meddur lutum ok lunnendum som til liggur ok legit hafwr fra forno ok nyo ottan gards ok innan ok ingo vndan skildo ok i fra mer ok minum arwm ok vndir han ok hans arua til øwerdoligha eigna. Jtem kennist ek før nemdur þore at ek hafwr wp borit af før nemdum Leidolue fyrsta sal ok øfsta ok oll þar i mellium ettir kaupe waro swa at mek vel at nøgir til mere visso sette þesse gholdir men sin incigle medur mino jncigle er swa heita Eirikir þolleifsson ok þorgeir Olafsson firi þetta bref er giort var a Byglande a war fru messo dagh sidare anno domini m^ocdxxxiiii^o.

Erkebiskop *Aslak* vidner, at medens han var Biskop i Bergen, kaldtes han til velb. Mands *Soale Reimarssøns* Dødsleie at høre hans Testament, og da han paa Søster *Cecilias* Bøn vilde bortgive *Myklebolstad* i Öie Skibrede i Nordfjord, modsatte hans Søster Fru *Elsebe* sig dette, da Gaarden ifølge Kong *Magnus's* Brev var Slægtens Arvegods, og han ved Pantsættelsen af *Fresje* og *Fresje* Gods havde sikret hende saameget i andet Gods, som Tredingen deraf var værd.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

749.

1 Septbr. 1435.

Bergen.

Wy *Aslak* med gudz myskun erkibiskuper i Nidaros heilsom allum gudz winum ok warom theim som thetta bref se eller høra kerlighe med ware andelighe blætzan kunnokt gerande med thessæ ware

brefue at tha wi biskup warom i Berghwin wordom wi til kalladhe at hœra ok ifuer wara velborens manz Swale Remarssonar testament ok hans ytterste skipan som han giorde i sinne sotte seing i bland andre sinne skipan tha gaf han Myklebolstad som ligger i Nordfiordum i Øyæ skipredhæ epter thy som syster Cecilia honum ther vm storlighe badh. Tha swaradhe saunstundes velboren quinna fru Elsæbe forscrefne Swale syster ok sagde, kære brodher thet moghen i ekki gera ok ek idher engeledes til staar for thy at thet er mit rette fædhærne swa vell som idhert epter thy som konungs Magnus bref vt uisar at han minum fadher ok modher gaf i swa mathe at thet skal fylghia barn epter barne. Vitæ i ok thet kære brodher at i Fræsia ok Fræsie gotz vt set hafuen min herra biskupen som her nu siter tha lofuadhe i mik epter thy som bref ther vm giord vt uisa at ek skulde fylghia swa mykle gotze ther mik behagadhe som swarar einum tridhiung af forscrefnæ Fresiæ gotze. Till sanninde her vm som forcrefuet staar settiom wi wart secretum fore thetta bref er giort war i Bergwin anno domini m^ocdxxxv^o. die beati Egidj abbatis.

Bagpaa med nyere Haand: Eyth breff rørendes paa Meclebustedh och Fressze och Fressze gotz och [meningh] paa her Swalle Reimerssons testamenth.

Thorstein Nikulassön, Kannik i Nidaros, Nikulas Prest paa Alstahaug, Stein Olafssön, Jon Thordssön Benkjastok og Arne Paalssön kundgjøre et Forlig mellem Erkebiskop Aslak og Halvard Halvardssön angaaende Arven efter Heming Henningsön, Aslaks Farbroder og Halvards Moders Mand (Stiifader), hvorefter Halvard afstod halve Manger og halve Berg som Erkebispens Arvedel, og desuden solgte ham den anden halve Del af Manger med Dal i Herla Sogn (Nordhordeland).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, stgillatorisk forbundet med følgende No. Seglene mangle.

750.

7 Septbr. 1435.

Bergen.

Olom monnom þeim sem þetta bref sea æder høyra sænda þorstein Nikulasson kannuker j Nidross Nikulas kirkio prester j Alistahogh. Stein Olafsson Jon þordasson Benkiastok ok Arne Paalsson loghræto man j Berguen q. g. ok sina kunnikt gerænde meder þesso varo vpno brefue at þær warom wer j hia j erkiebiscups gardenom j Bergen a Maria messo aftan sidhare anno domini m^o. cd^o. xxx^oquinto saom ok hørdhum a at wyrdelik herra ok andelik fader herra Aslak meder gudz naad arkiebiscup i Nidroos a enna halfuo ok Haluarder Haluardasson a adhre halfuo, meder fuldo ia ok handarbande wrdho

sva ofuer einu, vñ þæn arf som fyrnemfder wyrdeligh herra hafde hemta after erligh man faderbroder sin Hæmingh Hæningsson, som war ekta man Margreta Haluardz dotter, moder hans Haluarda, ok i brølløpe bæggias theira var lakt helmings fælagh þeira j mellom bade j løyso ok fasto, som logh vatta ok Marghit moder Haluarda, hafde sitid j ollom pæningom lausom ok fastom fra frafalle, Hæmings Heningssonar som forsæger vñ alla sina lifdagha ok son henna Haluarder ok magher henna þore raudh æfter henna frafalde ok til þessan dagx, æfter þy beuist war meder skilriko profue skildis thet vnder handarbande þeira at Haluarder viderlagde lauk ok afhende optnemfdom wyrdeligum herra, a sina eigna vægna halfua Mangher ok halfua Bergh, som ologligha sæld var før en arfuen var af skipter, til æuinneliga ægn ok freals forrædes fra sik ok sinom erfuingiom vtan alt aterkall eder ytermeir til talu, en for annan helmingen i adernemfdom jordhom skal han hafua j gein jord þa er Daal either ok ligger j Herlo sokn ok prestbordhit i Manger til hørde, ok gaf þa wyrdeligh herra tiitnemfder, sin helming j Manger ok Berghe, gudhi til heider ok æro sancta Katerine ok sik til sala hielpar kirkionne j Manger meder þy skilorde at þessæ jord skal vara prestens abøle j Manger jampnan hædhan j fraa, Ok til sanninda her vñ tha sættom weir fyrnemfder var jncigle firir þetta bref er gort var j Berguen a deghi ok are sem firir sægher.

Erkebiskop Aslak skjænker det halve Nedre Manger og Berg, som han efter foreg. Brev arvede efter sin Farbroder, og hvortil Thorer Raud ei havde Ret, til Mangers Kirke (paa Nordhordeland).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, ved Erkebispens Segl forbundet med foregaaende No.

751.

7 Septbr. 1435.

Bergen.

Wer Aslak meder gudz nadh arkiebiscop j Nidros oc apostolice sedis legatus kungerom meder thesso varo brefue at i heider vider gudh oc hina helga Katrina, tha hafuom gifuit oc vnt, æuindelica oss til salahielper kirkionne i Manger, halfua nidra Manger oc halfua Bærgh som oos bør at hafua j holmingskipte, æfter war fader broder, Heming Heningsson, oc firirbiodom wer them som oppa thessom jordhom sitia nakrom suara, eder landsculd luka vtan þem som þetta wart bref hefuer, hafuom wer oc hørt at Thore raudh sælde Halstene smidh, alla Bærgh, tha magho alle godhe mæn vitha, at han hafde engen ræth til at sælia warn halfdeell. som ooss laglika tilfallen war, efter faderbroder waar, fyrnempda, firir thy at han oc Margit Halwardzdotter hafdo

lagt hælming's felag bade j lauso oc fasto, engo vndan skyldo, oc wer engen arf vpbarom af henne efter war faderbroder, mæn hon lifde, oc thy hafde Halwarde oc Thore raud tilborit, at skipt ooss vt af, waarn arf før æn the nokot skipte giort hafde sina j millom oc þy mædha(n) wer hafuom gifuit waar halfdeell i Berge, sancte Katrine tha læggiom wer baan vider þeim (sem) thessa wara gïof firirhindra rïofua æder firirhalda, oc til sanninda her vm tha hængdom wer waart insigle firir thetta bref datum Bergis anno domini mcdxxxv in profesto nativitat's virginis gloriose.

Gaute Erikssøn Byfoged og *Audun Björnssøn* Raadmand i Tønsberg vidne, at Broder *Thormod Erlingsøn* paa *St. Olafs Klosters* Vegne sammesteds solgte hulve Gaarden *Kalladaberg*, halve *Ödegaarden Bondastad* og 7 *Öresbol* i *Mo* i Svarvstad Sogn i Lagardal til *Vifl Rolfssøn* for 60 Mark i Klæde, Guld og Kobber.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Levning af 2 og 3 Segl.

752.

13 Februar 1436.

Tønsberg.

Ollom monnom þæm sæm þetta bref sea ædher høra sænder Gaute Eriksson byfoghute j Tunsberghe ok Audun Biorsson radhnan þær samastadz q. g. ok sina kunnikt gørande at a manadaghen næsta firi Valentini. æpter gudz byrdh þushundradh vættra fioghur hundrar vættra ok vp a sæxtande ok þvttugha warom meer j Sappanom j firnæmpdom stadh. ok hørdhom a at brodher þormodh Ællingxson. kændis þær þa firi os. at han hafde sælt Wiuil Rolfson vp a hans hustru væghna Adhalis Gunnarsdotter ok hænnu brodher Anfin Gunnarsson halft Kalladhabergh som þerra ræt odhal ær, ok halfuan ødhegarden Bondastadha, ok siau aura bool j Moon med ollom lutum ok lunnindum sæm til hafua leghet þæsser jerdhar fra forno ok nygho vtan gards ok jnnan. akæro laust a klaustrins væghna som þær bref vm watar ok hwariom manne, ok liggia þæssar jerdher j Swarfuastadha sokn j Laghardale. Framdelis widherkændis fyrrnæmpder brodher þormodh firi os. vp hafua boret af firnæmpdom Wiuil fysta wærdhaura ok sidhasta ok alla þær j millom sextigh mark j klædhe j gul ok j kopar æpter þy sæm j kaup þærra kom firi fyrrnæmpder jerdhar. Ok til sanz witnisburdar sætti han sit jnsigle med warom firi þetta bref ær giort var j sancti Olafs klæstre a firnæmpdum deghi ok are sæm fir sæghir.

Svein Björnsson, Kannik i Bergen, og to Lagrettemænd kundgjøre, at Brødrene *Ivar*, *Salomon* og *Brynjulf Vikingssønner* skiftede sit Fædrengods paa Voss og Hardanger mellem sig, hvorved *Ivar* fik *Skjelde* paa Voss og 3 mindre Gaarde i Ullensvang og Vikøer, *Salomon* halve Aasødet *Mogar* i Ullensvang og indre *Kjeipne* samt *Brynjulf* ligesaa halve *Mogar* og ytre *Kjeipne* i Hardanger.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

753.

9 April 1436.

Mogar.

Öllum monnum þeim sëm þetta bref sea ædher hœyra sœnda Swein Björnsson kannuker j Berguin þronder Paalsson ok Ændrideson swornir logrettumen q. g. ok sina kunnikt gerande at mer varom j Moghum manadaghen næst æfter pascadagh anno domini m^o cd^o xxxvi saghum a handarband ok hœyrdhum a skilord þœira. at þær skipto jordhom sinom j millom til æwerduligre æigo sik ok sinom arfvingiom fyrst Ifuar Salmon ok Bryniulfuer Vikingssyner, lutnadezst þa fyrst Ifuar Vikingsson j sin luth atta [m̄ m̄] bol jardher j Skielde a Vos j Vangskirkio sokn ok Linduikh j Vllinsuangssokn meder sinom lunnendhum ok halfs fiorda j Rogdhum j Vllinsuangssokn ok halfs þridia j Skeidi i Vikœyasokn ok ein vpsato tæigh j Furunesi i Oddasokn. Jtem Salmon Vikingsson j sin luth fyrst halft tunit þæt sëm Vikinger fader þœira atthe j Moghum oc inra Kieipna j Oddasokn. Jtem Bryniulfuer Vikingsson j sin luth fyrst addra hælstina jæmfna meder Salmon broder sin sëm fader þœira Vikinger atthe j Moghum ok halfua ytra Kieipna j Vllinsuangssokn, ok Aas j Odda sokn. ok til mere saninde ok stadfæsto þa sættom mit fyrnæmfder Ifuar ok Salmon Vikingssynir vor jnsigle meder þæsra godramanna jnsiglum firir þetta bref er gort var j Moghum j Vllinsuangssokn are ok dægi sëm fyr-sægir.

Olaf Eriksson, Kannik og Korsbroder i Stavanger; kvitterer *Leidulf Jonsson* for 3 Aars Regnskab over *Aardals Kirkes Gods* (i Setersdal).

Efter Orig. p. Perg. i norske Videnskabs Selsk. Saml. i Throndhjem. Seglet mangler.

754.

21 Mai 1436.

Bygland.

Ek Olafuer Eriksson kannuker oc koorsbrodhr j Stafwangre gører þet allum monnum vitterligit sem þetta bref sea æder hœyra at nw saker þess at skellighen man Leidulfuer Ioonsson hefuer nw giort mik fulla grein ok rekningh firir þet vmbodhe sem han hefuer haft yfuer vpheldis godze kirkiunar a Aurdale vm iij aar framlidhen swa at mik wæl oc fulkomeligha at nægher a heilagra kirkiu vegnæ þuj lather

ek ok gefuer ek fyrnempdan Leidulf oc hans erfwingia quittan lidh(u)-ghan ok allungis akærelausan firir hwarium manne a heilagre kirkiu oc mins herra biscopens vegnæ firir fyrsakt vmbodh. til meire visso oc sannindh her vm þa sette ek mit incigle firir þetta bref er giort war a Byglandhe feria ija infra octauas ascensionis anno domini m^o cdxxx sexto etc.

Bagpaa samtidigt: Michials messo.

Hammers Biskops Official tildømmer Ullensyns Kirke i Vaage i Gudbranddal en Del Jordegods i nordre Sundbu, Sande og Radastad, som Hustru Gertrud Paalsdatter i Sundbu havdo testamenteret til denne Kirke for sin og sine Forældres Sjæle.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

755.

28 Juni 1436.

Hammer.

Ollum monnum þeim som þetta bref sea eder høyra sændom wer officialis herræ biskups j Hamre *meder gudz quediū ok waræ. kunnikt gørandæ at weer warom j doomkirkionne a prestæmoteno j fyrnæfdom stadh a Peters vokw esten anno domini mcdxxxsexto kom þer a stefno firir oss siræ Halbiorn Reidulfsson sambroder waar j fullo vmbode siræ Rollandz Gotskalkssons prests a Waga j Gudbrandzdalum. Sigurder Halfuardzson ok Erlender Endritzson kirkionne vmbotz men i Vllenssøyn þer sama stadh af einnæ halfwo en af annere halfuo Gudmunder ok Ifwer Tiostolfssynir. war þa þeiræ retter stefno dager efter brefwe wars wyrdæligx herræ ok andæligx fadurs herræ Peters meder gudz nadh biskups j Hamre vm testament jordæ goodz þet som hustrw Giertrwdh Paals dotter j Sundbw hafdæ gefuedh kirkionne Vllenssøyn til vpheldes ok prestenum til bordheldes. Dagæn firir Peters wokw esten heldo þeir høndom saman siræ Halbiorn ok þeir brøder fyrnæmfder at þeir skuldæ þet haldæ ok hafwa som retten wtuisær vm þet maall. Ther efter teddæ sire Halbiorn fram bref vnder godræ mannæ jnzigle swa ludænde at hustrw Gertrwdh fyrnæmfdh gudh henner saall nade hafde gefuedh ii gardænæ j nørdræ Sundbw. ein garden j Sandom ok j þeim gardenum j Radastodum som kirkien aattæ fyr j þessæ anæmfðæ jærder halfuær kirkionne Vllenssøyn til vpheldes ok adræ hælfæna j sama jordom prestenum til bordheldes preste huerium efter annen til æuerdæliga eigo ok aldz afrædes firir saall sinæ ok forældræ sinne. Ther efter krafðæ oss sire Halbiorn dooms vm þetta maall ok fyrnæmfder kirkiu vmbotz men meder honum. Nw sakar þes at fyrnæmfder brøder hafdo jngen logligen motækast þer þa thy efter

ræde ok samtykt wars wyrðæligx herræ fyrnæmfðz ok sambroðræ waræ som þa neer oss waaro domdom wer efter ty profwe som þa firir kom at fyrnæmfst testamentum skal obrigdæligæ haldæs. Ok til sanninde her vm hengiom wer wart officialatus jnzigle firir þettæ bref er giort war a degi ok are som fyr seigir a vij are ok xl rikis wars wyrðæligx herræ herræ Eirixk meder gudz nadh Noregx konongs.

Henrik VI, Konge af England og Frankrige m. v., beklager for Norges Rigsraad den Uret, han af de ved Raadets Sendebud modtagne Klager og Beviser erfarer, at hans Undersaatter have tilføiet Almuen paa Halogaland. (jfr. No. 670.) Kongen har undersøgt Sagen, afstraffet de Skyldige med Bøder og Fængsel, hvori de skulle sidde, indtil de erstatte den gjorte Uret og stille Borgen for Fremtiden. Forøvrigt anbefaler han sine rette Kjøbmænd til Raadets Velvilje især i Handelen paa Bergen, og lover Reciprocitet.

Efter en af 3 norske Biskopper udstedt norsk Oversættelse. (No. 757).

756.

11 Juli 1436.

Vestminster.

Henrik medh gudz nadh Englandz oc Ffrankariikes konungr oc herræ offuer Jrland sænder erlighom oc wælbomnom monnom høghborens førstes Eriks medh sama nadh Danmarks Swerges Norghes. Wendæ oc Gotes konungs. brodhers waars oc allakæreste swaghers, oc raadhgiffuarom j Halghalande warom besynnerlighom godhom winom heilse oc idheligh wexilse sambundens kerleiks. Erlighe oc wælbomnæ men ware besynnerlighe winer oss ær fforekometh oc beuiist medh storom kæræmalom beskedhelighæ oc snieldæ manna Olaffs Andressonar cannuks j Nidheros oc Laurenz Jonssonar herræ Aslaks medh gudz nadh erkibiscops j Nidheros cancelers almughens oc alz menighetens j Halghalande procuratorum oc vmbodzmanna, aff hulkom kæræmalom wy vnderstodhom oc mistyckelighæ høyrdom at jdinars landzffolk oc jnbyggæræ haffua sfengith skadha thyngslor oc vrett aff warom monnom oc vnderdanom, moot hulcæ vdadhæ men wy letom medh thet førstæ gøra idhelighet ransak th(e)im upatffinnæ j hulko ransake wy sfunnom soumlighæ som j thessom styckiom brotligghæ waro, thøm døm-dom wy at plaghes stundom medh myrkæstoffuo oc stundom medh pæningæ late, hwilker vdadhæmen oc ilwirker en j sama sfengilse liggie oc skula ther bliffua till thes er their haffua giort boot oc bætring theim som thee haffua vrett oc skadha giort, oc thet medh at thee skula ey her efter tuilkæ luti dyrfues at gera ther ffore skula their sætia wisse oc borghesmen, oc aldre slæppæ ffør en their haffua thettæ giort oc ffulkømmeth, huru her vm ær tha kunno jdhræ fførskriffne vmbodz-

men oc procuratores. hulke sigh erlighæ beuiiste j fførnempdom æren-
dom yttermeir oc liwslighæ medh munnen berættæ. Ffør thy bidhia
wy idher erlighæ oc fførstandendemen atj medh idhar kerligheit oc
snilde wilde vntfanga oc hanteræ wara vnderdana oc rettæ køpmen
medh all gunst oc winskap. besynnerlighæ theim sem plagha sighlæ till
Berghina, at thee medh idhræ hielp oc godh fforsion mugha køpslagha
sælia oc thørres gotz at brwkæ utten alt hinder, oc skulin j wita san-
nelighæ ffør utten jaff oc twissuel at wy wiliom thet sama medh idher
oc idhræ køpmen oc fførscreffne høghborens fførstes konungs Eriks
waars brodhrs oc swaghers allæ vnderdana theim som til oss ok waart
riike kouma kunnæ gøra oc hanteræ medh all liuffligheet oc winskap,
oc ffinz her noghor aff waræ vnderdara som theim nogher vlagh ædhr
vrett gøra wilia tha skula wy thøm hardhelighæ [ræ]fsæ oc rættæ efter
thy som laghen oc rættæn vtwiisæ, oc bidhiom wy gudh alzwaldighe at
han medh sinne nadh wardhughes idhars høghelighheit oc erlighet be-
uara oc heilbrigdæ at haldæ wæl oc længe j all salighet. War thette
breff giort vnder waart jncighle nær waart palacium widh Westmyn-
ster aa xj dagh j Jwli manadhe oc fførtande aare riikes waars.

Erkebisp *Aslak* af Nidaros samt Biskopperne *Audun* og *Olaf* af Stavanger
og Bergen udstede bekræftet Oversættelse af det foregaaende Brev.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Auduns Segl mangler.

757.

22 August 1436.

Bergen.

Aslac medh gudz miskun erkibiscopr j Nidheros *Audhon* medh
gudz nadh biscopr j *Stawanger* oc *Olaff* medh sama nadh biscopr j
Berghinæ sændæ allom theim sæm thettæ transcripta breff sea ædher
høyræ winlighæ heilso medh gudh oc andelighæ bletzen, kunnicht ger-
ande at wy anno domini mcdxxx sexto feria quarta ante festum bea-
ti Bartolomei apostoli saghom skodhadhom oc jnwyrdelighæ ifuirlasom.
latina breff høghborens herræ oc wyrdhelighs, herræ *Henriks* medh gudz
nadh *Englandz* oc *Ffrankæriikes* konungs etc. sem wy letom siidher-
meir wendæ j noreno meth heilo oc atrychte jncighle vskadhadh oc
vffalseth i allo matto swa lwdhende j allom sinom gre:nom oc articu-
lis som her efter ffylgher. [*Nu følger Brev No. 756.*] In cuius di-
ligentis examinacionis evidenciam presentibus duximus apponenda, jn
ciuitate *Bergensi* anno et die supradictis nostra secreta.

Bisp *Peter* af Hammer stadfæster i alle Dele sin Formands Bisp *Sigurds* Gavebrev om *Kapellet* i *Andoord*, som han lod føre til *Skedaker* i Nordherred paa *Lom*. (jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger, men det paa-beraabte ældre Brev er ikke nu vedheftet.

758.

25 Januar 1437.

Mo [Lom].

Vy Pæder medh [gudz] nædh biskuper j Hamre. kungerom ollum þeim som þettæ bref sea eder høyræ at wy hafwm fulkomliga stadfæst . . . [g]iof vm kapellæ kirkionne j Anduorde som war wyr-dæligæ herræ ok forfader biscop Sigurdh j Hamre god[rar a]minninghar gaf ok leeth føra till Skidakers som ligger j Nordheradh a Loom j ollum sinom greinum ok articulis som fyrnæmdz biskups Sigurds bref sialft wtuisær er þettæ wart eer vider fæst ok til sannindæ her vm hengdom wy wart secreeth firir þettæ wart stadfæstæ bref som giort war a Monum vppa sancti Paals dagh anno domini mcdxxx septimo.

Bagpaa med Haand fra det 17de Aarh.: Om Anduordz capelle thill Skeager fløtt.

Halbjörn Reidulfsön, Korsbroder i Hammer, og 4 Lagrettemænd vidne, at de for vist 18 Aar siden vare paa Mo (Lom) Prestegaard, da *Gisbrekt Guttormssön* i Andvord tog Biskop *Anbjörn* i Hammer i Haand paa, at *Kapelkirken*, som efter Bisp *Sigurds* Bud var flyttet fra *Andoord* til *Skedaker*, skulde blive upaataalt af *Gisbrekt* og hans Arvinger. (jfr. foreg. No.)
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Alle 5 Segl hele.

759.

25 Januar 1437.

Mo [Lom].

Thet se ollom godom monnom kunnikt at mith Halbiorn Reidulfsön koorsbroder j Hamre. Sigurder Petersson. Biærne Olafsson Taralder Berdorsson ok Haluard Sigurdæsson suorner logretta (men) warom j prestgardenum a Monum viist firir atian aarom thy j hia sagom ok høyrdom a ath Gisbrikt Guttarmsson j Anduordo. helt j hondh wars wyrdæligx herræ ok andæligx faders herræ Anbiorns medh gudz nadh biskups j Hamre gudh hans saall nade medh sinom godomi vilia ok *lafuade at kapellæ kirkien som ført war af Anduordw til Skidakers j Nordheradh a Loom efter biskups Sigurds bode ok brefwe godom aminninge skall æuerdæligæ atalalaus wera firir fyrnæmsdom Gisbrikte ok hans erfuingiom. til sannindæ her vm hengdo wy waar jnsigle firir þettæ bref som giort war i prestgardenum a Monum a sancti Paals dagh anno domini mcdxxx septimo.

Bagpaa med næsten samtidig Haand: breff vm capellin Andwordhe.

To Lagrettemænd i Gudbrandsdalen vidne, at *Holte Jonssøn* tilbød *Amund Niklissøn* at bygse Gaarden *Tolfstestad* i Vaage Sogn, som Holte havde i Bestyrelse for sin Værmoder *Fru Adalis Erlingsdatter*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv, med Levning af 1 Segl.
Noget af Brevet er afrevet.

760.

31 Marts 1437.

Tolfstestad.

Ollom monnom theim som thetta bref see æller høyra sender Erik Biornson oc Griim Siugurdson sworne logrettesmen q. g. oc sina kunnikt gørandhe ath vi varom hia oc høyrdom aa oc fleirom adrom godom monnom nerwarandom a Tolfstastadom som ligger i Gudbranzdalom j Vagha sokn a Ladalom vm pacha daghen then tidh som Holta Jonson reista først sin boolskap j fyrnempdo Tolfstastadhom arom efter gudz byrd anno domini mcdxxxvij. Tha spurdhe fyrnempder Holta Jonson Amundh Niclisson vilthu verda bondhe vppa thenna garden tha swarade adernempder Amund Niclisson huru kan ek sitia her [fyre] er ek er ein fatik suein ok husen æru aal vtthrothen a fyrnempdo Tolfstastadom, oc vare thet sva athi af ghenghin som gud forbiude oc fru Adaliiz Ellinx dotter æiger gardhen huru sathe ek tha a henne vægna. Swaradhe tha adernempder Holta Joonson [f[rw] Adaliiz min vermoder hauer vnth mik swa mykith godz som [ligger] i Vplandhen thet som henne høyrde til af sina vægna. [Tala]de oc tithnempder Holta Jonson til Amund Niclisson sith som j dan[dem]jan jek vil læna tek han ok tinne hustru Anbiorghe Tor . . . dotter æghin kona tinne swa lenghe som beggias idart [lif] warar oc wøl vm hwat tu geth. Til sanindhe sættiom [mit]h okar jnsiggle fyre thetta bref er giorth (var) dægghi oc are som fyr sægher.

To Lagrettemænd i Vinje (Thelemarken) kundgjøre, at *Gunulf Svenkessøn* solgte til *Arne Roaldssøn* 4 Löbsland i *Borge* i *Hylialandsbö* i Vinje_for ti Kyrlag.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

761.

10 Oktbr. 1437.

[Vinje].

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sæia æder høyra sender Olafuer Torgersson ok Olafuer Aslakxson, lagrettomen j Viniasoknt q. g. (ok) sina kunnikt gærande at Gunufuer Swenkason sælde Arna Roalzsyni iord sina, iiii laupaland j Borgene sëm ligger j Hylialandzbø j Viniasoknt fyre x kyrlagh frialst ok hæimholt fire huarium manne med ollom þeim lutom ok lunnendom sëm til ligger ok leget hafuer fra forno ok nyio, vndan sær ok sinom æruingom ok vnder ader nemdan

Arna ok hans æruinga till æuærdalika æigho. kendes þa fyrnæmder Gunulfuer at han hafde upboret hæilan pæningh ok halfuan ok alla þar j millom æpter þy sæm j kaup þæira kom, till sannynnda her vm settom mith okkor insigle for thetta bref ær gort var þorsdagen nest fyre væteneter anno domini m^o cd^o xxx vij.

Hjarrand Thoraldsson, Provst i Gerpen, og Audun Prest paa Moland kundgjøre, at Grjotgard Eivindsson kvitterede Brødrene Steinulf og Thorleif Thorbjörnssønner for de Saarbøder, som gode Mænd havde tildømt ham for et Hug i Halsen af deres Fader.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

762.

13 Oktbr. 1437.

Fjællestad.

Ollom monnom thæim sem thetta bref see ædher høræ sændher Hæirrandher Tharaldsson korsbrodher j Oslo ok profaster a Gærpine ok sire Audhun prester a Molande q. g. ok sine kunnikit gerandhe ath meer varom a Fiællastadhom er ligher j Nissædale a Thælamark sunnadhagin nesta firir væternæter anno domini mcdxxxvij saghom ok hørðhom a ath their hældho handom saman af einnæ haluo Grødgardher Æiuidha son en af annare haluo Stæinulfuer *Thorb[i]rana son kændhis tha fyrnemdher Grodgardher hij sama handerbandhe ath han gaf fyrnemdhan Stæinulf ok Tohorlæif brodhor hans kuuita ok allungas lidugha firir thet hogh sæm fadur thæiræ hafde hoggit fyrnemdan Grødgard a halsen ok allan annen bardhagha sæm thæiræ millium hafde værit. kændhis ok fyrnemdher Grødgardher ath han hafde vp borit af fyrnemdhum brødrum fyrsto pæningh ok øfsta ok alla ther j millium efter thy sæm godher men hanom dømh hafde til sannindhe her vm sætum meer var insigle firir thetta bref er gort var dæigi ok are sæm fyr sæigir.

Tre Mænd oplyse, hvorledes ærlig Mand *Haavard Botolfsson* paa sin Sotteseng, ifølge sin Broders *Odds Testamente*, udlagde forskjelligt Jordegods til Kirken og Presten paa *Vangen* paa *Vos*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl mangler.

763.

3 Marts 1438.

Finnen.

Ollom monnom them som thetta bref se æder høræ sender Juar Vikingsson oc Eskel Thorstinsson Erik Torgylsson suarner logrettes men q. g. oc sina kunnykth gerande at wi warom thær jhia aa *Fimen manedagin j annare viku fosto hørðum a ath erligin man Hafuord Botolfsson j ten tiid er han laa j sinne sothar seingh hel at ollom

sinom vitsmonom tho han ware krankr til sins likama lyste han tha fore oos at vm tær jardar som Oodder Botolfsson broder min gaf kyrkione a Wange a Wos som hustrv Botilde hans eigin hustrv mik sagde gefueth war som gud hans seel hafue ok skulde jak ther jardar vth faa som mik thothe rad a vera oc fek ek fyrst kyrkiuno ii laupa bol j Saude a Borstrondonne ok laupsbol j Løykuen som eiter Skemma manada mata bol j Gulfiordongnom, en prest bordene fek ek iij manada mata bol j neidra Kytin tessar fyrnempde jarder fek ek af minom jordom j fyrnempth testamentum som min broder gefueth hafde fore sina seel. Item hafde jak tessar jardar j mothe spans bol minna en fira laupa bol j Birkiom oc laups bol j Giukastein ok laups bol j Brekkum j Gulfiordongonom. Til saninde settom wi war insigle fore thetta bref er giorth war a Finnen anno domini m^o cd^o xxxvij.

To Mænd kundgjøre, at *Beinkt Hartvikssøn* paa sin Fæstemø Jomfru *Magnild Oddsdatters* Vegne modtog af Hustru *Jertrud Jakobsdatter* paa Finnen 12 Løbsbol i *Germen* i Vangs Sogn paa Vos og en Sølvskaal paa 1 lødig Mark, hvormed han vedgik at have modtaget *Magnilds* fulde Arv efter *Odd Botolfssøn*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 3die Segl mangler.

764.

13 August 1438.

Finnen.

Ollom monnom thøm som thetta bref sia æder høra sender Anbiorn Odzsson ok Askell Torsteinsson logrettemen wppa Wos q. g. ok sinæ kunnuth gerande ath mith warom a Finnenæ miduiku dagin nest efter Lafranz messo anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo octauo sagom ok hørdom a ath thaw heldo handom saman af ennæ halfuo Beinkt Haruiktsson i fullo ok lagliga wmbode jonfrv *Magnildæ* Odz dotter fester mø fyrnempdz Beinktz, en af andra hustrv *Iertrudh* Iacobs dotter med thøm skilordom ath adernempdh hustrv *Iertrudh* fiik ok afhende Beinkte xij laupæ boll iarder j *Germenæ* som liggheer a Wos j Wangs sokn ok enæ sylfwer skall som wogh i lødig mark frialst ok heimolt firir siik ok sinom ærfuingiom ok huarior manæ wnder Beinkt ok *Magnildæ* ok theiræs ærfuingiæ till æuerdeligiæ eign ok alz afredis. kunnæ ok nokot ofrialst warda i theiræ iordh æder med lagom af honom søkt ader theiræs ærfuingiom tha sku thaw wika in till andra hennæ iarder wp bygda ok iamgoda æ hwru heltz thæ kunnæ wppæ spyrias. En tratnempder Beinkt gaf hustrv *Iertrudhæ* ok hennis ærfuingia kuitta ok allungis akærelause firir alla the landskyldh som Hauordh Botolphsson hafde wporit ok intakit af

thom iordom som Odder Botolphsson attæ efter frafall hans ok Mag-
nildæ Ods dotter efter fader sin Odd ærfe fyrnempden ok sagdis thaw
tha bæde Benkt ok hustrv Iertrudh wara saat ok aalsat wm all then
widerskiptæ som millom thom hafde warit till thes dagx i mindra luth
ok meiræ. Ok till meiræ wiæssæ ok sanz witnesburdh her wm heinger
Benkter fyrnempder siit insiglæ med okrom firir thetta bref som giort
war deghi ok aare som fyr seigir.

Biskop Olaf af Bergen mageskifter til *Philippus Endridsson* (paa Losne) 10
Maanedsmatabol i *Hengestig* i Dale Sogn i Sogn mod 8½ Maanedsmatabol
i *Lafwin* i Ryggiar Sogn i Aurland (i Sogn).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 3 og 4 Segl mangle. Istedetfor Bispens
egte Segl er Munkelivs Birgittiner-Konvents vedhængt, uden Tvivl ved
en Feil fra sildigere Tid.

765.

9 Oktbr. 1438.

Dale [Lyster].

Wy Olaff med gudz nadh biscup j Bergwin kungærom med
tesso waro opno breffue at wy hafuom giort jarda skipte med Philpus
Endridhsson j swa matto som her æpter siger at wer fenghom honom
biscopustolsens jardh ok ware x mamatabol j Henghestigh som ligger

Dals kirkio sokn i Sogne husaløsa ok ødhe med allom luthom ok
undendom som til henne ligger ok læighet hafuer fra forno ok nyo
ingho wndhan skyldo til æwerdeligher æghner honom ok hans barnom
ok ærfuinghiom, her amoth fik han oss ok afhende med hander bandhe
godom monnom nærwarendom jardh sina bygdha ok bældha med husom
Lafwin j Stenklappe jardh half ix mamatabol som ligger j Rigger kir-
kio sokn j Wdhlandhe¹ med allom them luthom ok lundendom som
nw ther til ligger heller læighet hafuer jngcho wndan skyldo domkir-
kionne j Bergwin ok henne formanne til æwerdeliger æghnar. Ok til
santz witnesbordh her om henghiom wy wart jncigle firir thetta breff
som giort war j Dale kirkio sokn wppa sancti Dionisii dagh ok thæir
godo mæn som ther næruarendhe ware som ær sire Fin Sygmundasson
ok sire Pæder Jønisson korsbrødra at kristkirkio j Bergwin Jfuar Gun-
narsson ok Jfuar Odhsson lagrette mæn sin jncigle med ware jncigle
som giort war anno domini m^o cd^o xxx octauo.

(¹) ∴: Aurlande.

To Mænd kundgjøre, at *Lafrants Rantzau* og *Thorstein Thoresson* havde mødt for dem i Anledning af Kongens Ombudsmand i Søndre Gudbrandsdal, *Azor Olafsson*, og et utugtigt Rygte, som Thorstein havde tillagt Lafrants. Men paa velbaarne *Benkt Hartvigssons* og flere Kannikers og Læg-mænds Anmodning frafaldt Thorstein sin Klage, mod at Lafrants aldrig mere skulde urettelig bagtale ham eller Azor.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglene hænge under.

766. 14 Oktbr. 1438. Smedstad.

Thet skall alla godha män witerlight wæra hörande eller læsande thetta breff at iak Godhen Otræxson och Skældulfuer Odzson warom a Smædha stadhum j Aal monadaghin næsta for Calixti pape anno domini m^o cd^o xxxvii^o komo ther till orda Lafrenz Ranzoo och Thorsten Thorsson wm Azor Olaffsson konongs wmbodzman j sydra lutanom Gudbrandzdala: och wm otuktalighit røkte som Thorsten sagde at æfter forsagdom Lafrenze gek. hwar fore the satte badhe borghan fore sik till swars och rettis komaskulandis wppa anæmpdan tima. huilka borghan wælboren man Beinkt Haruictxson anamadhe. Æn morghonen ther næst æpter komo the till widhrtalan Lafrenz och Torsten fore ærlighin man Beinkt fornæmpdan. oc fore manga andra ærliga män och hedhrliga kannuka presta och leekmæn. bødth tha Thorsten Thoresson fore sik skællighin witne wm fornænæmpt røkte. Æn Beinkt Haruictxson. herra Haralder a Hofue. herra Halbiorn a Stangom: Nicles Mws foghite a Totne. oc Paal Haluordzson oc manga flera kannuka presta oc leekmæn. badho ther wti at Thorsten føresagder skulde thet sletliga ofuergefua fore theres bøn skuld. huilket han gjorde i so dana matto. at Lafrens Ranzoo skulde aldrig ther æpter thala wppa Torsten Thoresson æller Azor Olaffson och them fore engin riik æller fatik berøkta oretliga. Oc fore mera wisso her wm hengdom wi waar incigle fore thetta breff som scrifuat war j fornæmpdom stadh oc are som før seghir.

Borghild Amundsatter kvitterer paa Kongedømmets og sin Husbondes *Herman Moltikes* Vegne *Aslak Thordsson* for 2 fulde Fredkjøb og to fulde Thegn i *Drabsbøder* for *Thorsteffansson*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet (Bolternes Vaaben) vedhænger.

767. 19 Oktbr. 1438. Akaberg.

Thet se ollom ghodom monnom kwnnikt tæim som thetta breff se ædar høyra at jæk Borgilda Ammvnds doter kænnes tæs med tæsso mino opno breffwe at jæk hafwer vp boret aff *Aslak Thords* son twæn-

na ffwil ffridkaup oc twænna ffwlla tægn til nøges flore thet at han ward at skada Torerre Stæffans syne w for syni oc tær flore gæffwær jæk honom quitan oc allwges lidugan fferst a konogdomsæns wægna oc swa a Hærman Moltikis wægna mins hwsbonda, oc skal han oc wæra quiter flore alt thet som han haffwer broteth mot min herre konogen til tænnæ dag j swa mata at han skal aldre wæra a mooth Hærman Moltike wtan til retes. Oc til meira wisso ta sette jæk mit jnsigle flore thetta breff som giort war j Akabæрге som liger j Rodosokn a sunodagen nest efftir winterneter anno domini m^o cd^o xxx viii.

Alf Eivindsson og Egil Solmundsson anbefale Eivind Dyresson som en i Bygden hæderlig kjendt Mand paa hans Pilegrimsfærd til Throndhjem.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. 1ste Segl mangler.

768.

1 Mai 1439.

Bjelland.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia ædher hœyra sændher Alwur Euinnzsson ok Eghil Solmundasson q. g. ok sina kunnikth gær-andhe ath madher þesse sem Euinder Dyrasson heither vil fara sina pil-agrimis færð til þrondems han hewer verith heer j varum bygdhum sem ein ghodher man ok ath ghodhum lutum kændher bæde mædher meen oc hwinnor ok lakith sina skuldhir bædhe fathækom ok rikom kirkium oc vmboszmønnum. þy bidhium meer alla ghodha meen hwara helszsth sem han kan fram at komá ath j þialpin¹ ok styrkith han fram a siin vægh þet sama vilium meer gæra mædher ydhra mææn ær þet swa ath þeir þurua vaar mædher vere gudh mædher ydher oc hans signath modher Maria. scriuath a Biallandhe die sanctorum apostolorum Filippi et Iacobi anno domini m^o. cd^o. xxx^o. ix^o.

(¹) for: hialpin.

To Raadmænd i Tønsberg vidne, at velbaaren Mand *Rolf Kane* solgte 12 Öresbol i söndro *Skardeberg* i Istre Fjerding i Thjødling Sogn til *Andres Gudmundsson*, og derfor fik fuld Betaling. (Jfr. No. 669.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

769.

6 Mai 1439.

Tønsberg.

Ollum monnum þeim som þettæ bref sia eder hœyra sender Hakon Eskilsson oc Thord Thorbiorneson radmen j Tunsberge q. g. oc sinæ kunnicht gørande at midh warom j Eskielenom j Tunsberge a sancti Johannis dagh ewangeliste ante portam latinam anno domini m^o cd^o

xxxix^o. sagom oc boyrðhum at þeir heldho handom saman af einne halfuo welboren man Rolf Kane en af annare halfuo Andres Gudmundzson med þy skilorde at førnempder Rolf Kane sælde med ja oc handerbande Andresi adernempdom xij aura bool jerder som Skardebergh heiter synste garden som ligger j Istre fierd(u)ngþ j þiodelingh sokn frialst oc heimholt firi hwarium manne med allom lutum oc lunnyndum vtlan gardz ok jnnan fra Rolf Kane oc hans ærfuingiom oc vnder Andres førnempdan oc hans arfuinghiæ till æuerdeligre eigo oc aldz *of-rædis. kendizst oc førnempd Rolf Kane at han hadhe vpboret fyrste peninge oc øfzste af Andres førnempdom epter þy som i kaup þeire kom vm førnempt kaup, oc till sannynda her vm sette *ek mit okor jncigle firir þette bref er giort var a degi som før seighir a sæmtighionde are rikis okors wyrdulighs herre herre Eriks med gudz nadh Noregs konongs ok till sanynde sette jek Rolf Kane mit jncigle med theire (in)sigle firir førnempt kaup.

Ivar Ormsson, i Lagmands Sted, kundgjör, at *Jörund Anundsson* og *Thor-geir Thorlaksson* havde mødt for ham og hele Lagretten 18 Juni næstför angaaende Arven efter *Ingeborg Gunnarsdatter*, og ladet hver sine Breve læse, men at Thorgeir ei vilde modtage det tilbudne Forlig, men skjöd sig hjem til *Althinget*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

770.

23 Juni 1439.

Stavanger.

Ollum monnum þeim sem þetta bref seæ ædher høyræ sendha Ifwar Ormsson i loghmans stadh q. g. oc sinæ kunniktgörandhe at kom firir migh oc alla loghrettonæ a monadaghen nestan firir Jonsuoko Jorunder Anundzson en af annare halfwo þorgeir þollaksson sem þa waro baadher loghlighæ firir komner wm arf estir Ingeborgho Gunnarsdottor. Leeto þeir þer þa baadher læsæ siin bref oc skæll, venthis oc þa fynnemder þorgeir ey meiræ prof ædher skilrikæ ytaremeir en þa hafðhe han þer firir loghretone, oc vildhe ey hafwa þaa semio sem honom war saghd vtlan skøet sigh heim aa allþinghith. Till sanendhæ sette ek mit jnsigle firir þetta bref er giort war j Stafwangre ju vigilia sancti Johannis baptiste anno domini mcdxxxix.

Es Abbed i Hovedø, Toke Niklassøn Erkeprest, to Kanniker ved Halvardskirken, Simon Bjørnesøn, Haakon Hoskuldssøn Lagmand, to Borgermestere og to Raadmænd i Oslo udstede Vidisse af Fru Margretas Erklæring om hendes Arvinger. (ovenfor No. 683.)

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Alle 10 Segl vedhænge.

771.

6 Novbr. 1439.

Oslo.

Ollum monnum þem sem þetta bref sea edher høyra senda Boo med gudz þolenmødhe abote j Hofudhøy, Toke Niklisson erkiprester, Rolland Þorsteinsson Gwnnar Þiostulfsson. canika at sancti Haluardz kirkiu Symon Biorsson Hakon Hoskuldzson loghman, Aske Þorgersson Henrik Wittenhagen borgemeistare lens Lafrantzsson oc Olaf Jonsson radhmen i Oslo q. g. ok sina kunnigt gerande at vm freadaghen næsta estir allehelghona messodagh anno domini m^o. cd^o. xxx^o. nono ware wy j domkyrkiæ gardenom i Oslo saghom ok høyrdom oc granligæ skodhadom oc ifuerlasom eit bref med heilom oc welferdugom hengende inciglom ufalsat oc uskrapat swo ludhande ord fra ordhe sem her seghir. [*Nu følger Brev No. 683.*] Oc till sanninde her vm settom wy ware jncigle fore þetta transcriptum bref er giort war i Oslo a degghi oc are sem for segir.

Eyvind Rolfssøn og Borgar Alfssøn, Lagrettemænd, kundgjøre, at Sigmund Rolfssøn solgte sin Broder Vifil Rolfssøn Gaardene Seland i Andebo Sogn paa Vestfold for det halve Kere-Fiske i Styrvolds Sogn paa Vestfold m. v. (jfr. No. 536.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. 3die Segl mangler.

772.

10 Marts 1440.

Kiste i Slemdal.

Ollom monnom theim som thetta bref sia ædher høyra sendæ Eyuinder Rolfsson ok Borghar Alfsson loghretto men q. g. ok sinæ kunnigt gerande at a thorsdaghen firir Gregors messo anno domini m^o cd^o. xl^o. warom myt j mydstofvnæ j sydræ gardenom j Kysto j Sæliesokn j Slemdale saghom ok høyrdom a at Sigmunder Rolfsson kiendis hafua selth Wyuil Rolfssyni brøder synom swa mykit som han atte j badhom gardhomen Selandæ som liggæ j Andæbo sokn a Westfoldhena firir halfua tha deildenæ j Kiæræ fyskeno som ligger j Styrræwallæsokn firir Helgalanz eigho som fader theiræ atte som ær tweggiæ laupælandh ok førnemd Wyuil Rolfsson attær løyste af Groo Ellingsdotter ok Groo Torgeirsdotter, gaf ok Wyuil broder synum myllom jæræskipteno ok halfuen luthen j førneind fiskekiereno half iiii kør-lagh swa at adernemder Sigmunder leth sigh wel at nøgiæ, swa at

halft fyskith skal halft huor theiræ følgjæ, item frelsædhæ huor theiræ førnemden luthburdh j jordhom ok j fiske som j huors theiræ byte kom heymholden at wara med ollom lutum ok lunnindom som til ligger ok leghit hafuer fra forno ok nyio vtten gardz ok jnnen, vnden Wyuil Rolfsson halft fiskit som før seghir ok hans erfuingiæ ok vndir Sigmunder Rolfsson ok hans erfuingiæ til æuerdelighe eygho, j samma mathæ førnemde garda Selandæ j Andæboo sokn vnden Sigmundæ Rolfsson ok hans erfuingiæ ok vndir førnemden Wyuil Rolfsson ok hans erfuingiæ til æuerdelighæ eygho ok alz afrædhis jtem war thettæ skifte giort med beggies theiræ hustrwer jaqwædhæ ok handerbande Gunbørghæ Haluardzdotter ok Adhælizæ Gunnersdotter. Ok til meyræ wisso ok sannindæ her vm tha sether Sighmundær Rolfsson syth jncigle med warom jnciglom firir thetta bref som giort war degghi ok are som fyr seghir.

Petrus de Monte, apostolisk Protonotarius, General-Collector og pavelig Nuntius i England og flere Lande, kundgjør, at Pave *Eugenius IV* har tilstaaet dem, som ved Gaver understøtte hans Omsorg for *Grækernes Omvendelse* til den romerske Kirke og andre gudelige Gjæringer, Ret til at vælge sig en særskilt *Skriftsfader*, som kan absolvere i alle de Tilfælde, hvori ellers det apostoliske Sæde maatte søges, og tilstaaer en *Johannes* en saadan Ret. Formularen for Absolutionen er vedføiet.

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 353-355 efter en tabt Codex.

773.

4 April 1440.

London.

Universis et singulis presentes literas inspecturis Petrus de Monte, prothonotarius apostolicus, utriusque juris artiumque doctor, in regno Anglie etc. collector generalis et apostolice sedis nuncius, salutem in auctore salutis. Cum pro felici conversione Græcorum ad obedientiam sacrosancte Romane ecclesie, arcendisque infidelibus procul a finibus christianitatis, aliisque nonnullis piis ac sanctis operibus, divina cooperante gracia, prospere consummandis, sanctissimus in Christo pater ac dominus noster, dominus Evgenius divina providencia papa 4us omnibus et singulis Christi fidelibus, qui ad tam laudabilium operum prosecutionem ac incrementum de suis facultatibus contribuerint, juxta tenorem literarum apostolicarum desuper confectarum, elegendi ydoneum confessorem, secularem sev regularem, qui ipsis vere penitentibus et confessis semel in vita et in omnibus casibus, in quibus sedes apostolica esset merito consulenda, absolutionem, et semel in mortis articulo plenariam remissionem valeat impertiri, injuncta eis, pro modo culpe, penitencia salutari, plenam et liberam concesserit facultatem, eo

adhibito moderamine, ut si qui voverint peregrinationem aliquam, etiam si ad limina apostolorum vel ad terram sanctam, vel qui ex usuris vel turpi lucro, de quibus incertum est quibus fieri debeat restitucio, non aliter hoc beneficio gaudeant, nisi expensas itineris et turpia lucra hujusmodi ad hoc subsidium contulerint, quemadmodum ex ipsis literis apostolicis, super inde confectis, evidenter apparet. Nos, qui ad talium piarum Christi fidelium largicionum oblacionumque collectionem per literas apostolicas sumus specialiter deputati, universitati vestre notum facimus per presentes, N. Johannem etc. de suis facultatibus iuxta continenciam predictarum literarum apostolicarum contulisse. Idcirco eundem, auctoritate premissa, eligendi confessorem semel in vita et semel in mortis articulo, ut supra, qui ei plenam remissionem omnium peccatorum valeat impertiri, plenam et liberam potestatem habere decernimus per presentes. In cujus rei testimonium has literas nostri sigilli, ad hoc deputati, fecimus appensione muniri. Datum Londini anno domini m^o. cccc^o. xl^o. die 4ta Aprilis pontificatus prefati domini nostri pape anno decimo.

Forma absolucionis.

Dominus noster Jesus Christus, qui dedit discipulis suis potestatem ligandi atque solvendi, ipse te absolvat. Et ego auctoritate apostolorum Petri et Pauli, et totius matris ecclesie atque virtute hujus bullae et papalis indulgentiae, te absolvo ab omnibus peccatis tuis, mihi confessis et contritis, et de quibus velles confiteri si tuae occurrerent memoriae, et concedo tibi plenam remissionem omnium peccatorum tuorum, et absolucionem, in quantum claves ecclesiae se extendunt in hac parte; ita ut sis absolutus ante tribunal domini nostri Jesu Christi, habeasque vitam aeternam, et vivas in secula seculorum amen. Et si in hac infirmitate te non contigit decedere, praesentem absolucionem usque in articulo mortis tuae tibi reservo. In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.

Thorer Amundsson, Ombudsmand i Røbyggelag paa *Erlend Endridssøns* Vegne, vidner, at *Aslak Thorbjørnsson* med 12 Mænd edeligen beviste, at han var uskyldig i *Björn Thorgrimssøns* Drab, for hvilket Thorer derfor paa Kongens Vegne frikjender ham.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Begge Segl mangle.

774.

uvis Dag 1440.

Aamliid.

Þess kenniss ek þorer Ammonsson vmbodz (uader) j Røbyggialoghum a Erlenss Endridhssonar wegna at ek var j Aamliidh manadagin nest eftir kyrmessu¹ daghin anno domini mcdxli^o. took iak

dull oc vndhan förslo Aslax Þorbiarnasonar firi aftak Biarna Þorgrims-sonar firi þær radhasaker sem fyrnemdom Aslake war gefuit³ gengo þa fram xii skælighe men en Aslakar adarnemdar soor fullan bokar eidh oc þeir xij men sannadhe eidh hans at han war hwarke vitandhe waldande ne gerande v̄m aftak fyrnemz Biarna. þwi gefuer ek han kuit-tan oc lidhogan firi mek oc mina eftir komanda a minss herra konungx-sins wegna firi fyrnemdar radhasakir till sanninda setti Ommundar Olafsson sit insigli med mino firi þetta bref er giort war j Aamlidh ju anno sem fyrseghir.

- (1) For kyrkiomesso. Aamlids Kirkes Indvielsesdag kjendes ikke. — (2) Under Brevet er med samme Haand tilføiet et Udeglemmelsestegn, som formodentlig bør henføres hid, og derefter staar: dømdho þa xii men fyrnemdan Aslak til dulä.

Biskop *Olaf* af Bergen anbefaler Eremiter-Augustineren Broder *Johannes Wybyrton*, som med sin engelske Provincials Tilladelse i nogen Tid hæderligen har opholdt sig i Bergen, især til Eremiterordenens Fædre og Brødre paa hans forehavende *Valsart* til *Blodet i Vilsnak* (i Brandenburg.)

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 626-627 af en tabt bergensk Copibog, mellem Brev af 1434 og 1446.

775. udat. [ved 1440.] [Bergen.]

Universis etc. presertim venerabilibus patribus et fratribus ordinis heremitarum beati Augustini præsentis literas etc. Olavus dei gracia episcopus Bergensis salutem in auctore salutis Iesu Christo. Dignum est et omni ratione consentaneum, ut illi qui jugo domini ac religionis sanctæ servitio spontanea voluntate manciantur, ampliori dilectione et laudabili veritatis testimonio præ ceteris honorentur. Idecirco vniversitati vestræ notificamus per præsentis, quod frater Iohannes Wybyrton ordinis heremitarum beati Augustini in habitu suo regulari ac aliis suæ regulæ observanciis nobiscum sub benivola et gratha licencia sui provincialis provinciæ Angliæ per aliquot tempus moram traxerat, standi bonis intentus operibus et honesta conversatione probatus, quem absque omni querimonia et infamiæ nota vitæ laudabilis meritum prædecorat, pensatis igitur ipsius honestate et morum gravitate, quibus erga nos commendatur, caritati omnium vestrum ipsum recommendamus intime supplicantes, quatinus ipsum ad vos vel vestrum quemlibet divertentem causa peregrinacionis versus preciosum cruorem domini in Vilsnak in exitu pariter et reditu amore divinæ retribucionis et precum nostrarum

ob respectum caritative recipere, benigniter recolligere et humaniter pertractare dignemini graciosis beneficiis, consiliis et auxiliis atque oportunitis favoribus ipsum promoventes, nullam sibi in persona et in rebus injuriam, molestiam vel offensam nec ab aliis, quantum in vobis fuerit, inferri faciatis, sed potius ipsum ab omni injuria et molestia defendentes, quod contra suos promotores gratuita vicissitudine promereri cupimus requisiti. In quorum *rei testimonium et evidenciam omnium et singulorum præmissorum has nostras literas sigilli nostri affixione duximus communiri. Datum etc.

Paal Halvordssøn og hans Søn Guttorm give Halgeir Kvikkssøn Fuldmagt at bortbygsle deres Jordegods i Hardanger og hæve Landskyld deraf m. v.

Efter Orig. p. Perg. i Bergens Museum. Seglet mangler.

776.

25 April 1441.

uden Sted.

Thet skall allom godhom mannom kunnogt wæra som thetta breff læsa ædher høra at jak Paall Haluardzson och Guttorm min son hafuom fengit beskedaligom manne Halgeir Quigson wart fult och laglighit wmbodh ofuer alla wara iordir och iorda parta j Hardangre huarre hælzst the liggia ther : theim at byggia och landbola till at faa abwd och landeskyld j at skylia som han geter bætzst : landzskylder warer wtkræfuia och wp at bæra : oss wnder grein och rettan rekningsskap : och theim till rette søkia som olagliga hafua ofuer wara jordir farit : och hwat han lagligha gørir j thesso waro wmbodhe thet wiliom wi halda och hafua likaruiis som wi ther siælfue ner ware : Och till sanninda her wm hengde iak Pall mit jncigle for thetta breff som scrifuadh war a sancti Marci ewangeliste dagh anno domini m^o cd^o xl^o primo.

To Mænd optage et af *Skeldulf* Prest paa Vestby fört edeligt Prov om Formandens Sira *Thords* sidste Vilje og hvem hans Arvinger vare.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 2det Segl vedhænger i Skindrem.

777.

10 Juni 1441.

Narvebøl.

[Ollum monnum] þeim sœm þetta bref sea [æder høyra senda Giurdher] Biærthzson prester aa Hobøle ok Alfuer Kolsson logrettoman q. g. ok sinæ kunniktgerande at mit warom aa Narfuæbøle ær ligger j Høbøles sokn aa imbru læghurdag. j huitæsunno vikunne. anno domini medxlprimo. Saghom ok høyrðum aa at sira Skeldulfuer prester aa

Vestby leidde eit skilrikt vitne ær sua eithet. Ingeridh som laulaghæ þænte sira þorde som song aa Vestby gud hans saall haue som sua suor aa book med fullom eidzstaf. at hon hœyrde sira þordh fyrnemdan, sua oftæ seighia sua wæl firir odro folke. som firir sino æigno folke. þet godz ek her eiger þer med sculu minir eruingia enktet med haua oc vil þet gud ek komer orde oc skilmalæ firir mik. þa ær þet min wili at þen hælga kirkia som ek hefuer þet af, oc min matmodher ær skal þet æigha efter minæ dagha. en þet godz som ek eiger j Vikenne. oc mit sædhrene oc mœdhrene ær. þet skulu minir arfuinge haua. Jtem hafde oc fyrnæmd Ingridh þet j eidhi sino(m) at þorbiorg fodhur syster hans oc þorkiæl vm han vilde sua slihia sig. ero minir rettæ æruingia sagde sira þordher ader nempder, vare oc þorger oc Hangharder firir stempder at lydha þæssa vitnj. til sannynde her vm. settom mit okor insigli firir þettæ bref ær giort var aa deghi oc are sæm fyr seighir.

Gotskalk, Biskop paa Holar og Vicarius for Biskop Jens i Oslo, mageskifter Reidarsdal i Tyredal til Tyredals Kirke for Haathveit i Nissedal, samt til Thevit Kirke 5 Løbsland i Grimstveit for 4 Løbsland i samme Gaard Haathveit. (Thelemarken.)

Efter en Vidisse p. Papir i Deichmanns Biblioth. Nedenfor No. 803.

778. 26 Oktbr. 1441. Thveit Kirke.

Thet see ollom godom monnom kunnukt at wer Gotskalk med gudz nodh biscopper j Hollom oc uicarius wors virduligx brodheres med gudh biscop Jens j Oslo at th[a er] wer uisteredom vtj Tyre dalle thorsdagen nest fore omnium sanctorum dagh anno domini med xl primo gyordom wer tha thette jorde scipte millom sire Thorgyls Thollefsson prester ther samestades oc Svenvng Thorbiornsson j svo motte at sire Thorgyls oc preste hwor æpter annen som syvng vtj Tyredalle scal fylge oc fræslige eigne hæden i fra marke boll jorder vtj nærdre gorden utj Reiders dalle en Svenvng scal fylge j same motte marke boll j nædre gordenom Hathvet j Nissedalle som Aslough Herbiorns dotter hafde gifvet til præst bolsens j Tyredalle oc abætte Svenvng fornemder iiij verh kyr millen jorderne. jtem giordom wer en jorde scipte millen fornemde Svenvng oc Thveite kirke j svo motte at Svenvng scal fylge oc fræslige everdelige eigne oc alle hans ærfvinge iiij læpe land vtj fornemde Hathvet j Nisse dalle sæm gifvet hafde Roalder j Killenom ok Aslovgh fornemd Thveite kirke j Nisse dalle en Thveite kirke fik ther ater j mote v læpe land vtj Grims thevit frelst oc hemolt til everdelige eigne oc als afrædes med fiske oc fylglom stadlom oc

allom vthagom enge vnden scilt oc scal huor these jorder fvlelige borge hvor andre frelsse oc hemholle fore hvoriom manne epter scilmolle sëm før siger. sagdest oc tha bonder alle sëm nere oss vore tha thette jorde scipte gort varh at Thveite kirke j Nisse dall oc præst bolet j Tyrre dall hafde bætre lvten j these jorde scipte. jtem vider kiendes oc tha Aslovgh fornemd med ja oc handerband oss nervarendom oc marge androm godom monnom bæde lærde oc lekom ther at hon hafde gefvet fornemde Svenung systerson sinom oc hans vii. märke boll j same Hatvet frælst oc hemh oc alt afræde oc alt annet thet som hon verder j lovsse oc faste enge vnden scilde oc til saminde oc meire visse tha sætte these ærlige mæn sire Reide præster . . . me oc sire Thorgyls præster vtj Drang dalle sin jnsigli med [ware] secreto fore thette breff som giort var a stad orh oc dach som før [siger].

Thorgils Thorleifssøn, Prest paa Hereseid, og 2 andre Mænd vidne, at Stein Navarssøn bekræftede sin Faders Salg af 2 Markbol i Subdal i Tyridal (Thelemarken) til Nerid Germundssøn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl vedhænger.

779.

25 Marts 1442.

B6.

Ollum monnum them som thetta bref sea ædher høra sendher Torgiuls Torleifson presther a Hæræsseidhe Grundhe Haluardson Haluardher Torgiulson q. g. ok sina kunnikth gærandhe at mit varom a Bæ j Tyridale palmsunnadagh anno domini mcdxlii^o sagom ok hørdhum a at their heldho handom saman af eine haluo Neiridher Germundzson æn af annare haluo Stein Nauarson mæd thy skilordhe at firnempdher Neiridher kændis mæd ia ok handherbandhe ath fadher hans hafde selth ii markabol j Subdale som ligher j Thyridale a Thalamorkinne ok lauar iak firnempdher Neiridher thet ii markabol frialst ok akæralaust firi mik ok minum sistrum ok sistre barnum fra mik ok minum æruingium ok vndher firnempdan Sten ok hans æruingia til æverdhelegho eigo ok alsz afredhis. item kændhis ok Signei Gunnarsdother mæd sama ia ok handerbandhe ath hon lauadhe *tridnempdhum Stene iiii markabol j Subdale i firnempdre iord frælsa ok akørælausa firi ollum loglegom agonguum æsther thy som Suen min eigin bonde byth hafde fra mik ok minum æruingium ok vndher firnempdan Sten ok hans æruingia til æverdelego eigo ok alsz afradis. til mera visso ok sannindhe hengio vi vor jnsigte firi thetta bref som giorth var degi ok are som fir sæghir.

Tolv Mænd *afvise en Sag mellem Skeldulf Thordsson, Prest paa Vestby, og Alf paa Vidanes, for hvem Sönnen Thorgeir mödte, angaaende Eik Skog* (i Soner Sogn paa Follo), fordi det Domsbrev, hvorefter Sagen var henvist til deres Dom, kun var beseglet af den ene Part, fordi der ei var mere end *en* Prest blandt dem, og fordi Thorgeir ei havde Fuldmagt fra sin Fader. Parterne stævnedes derfor at möde for Oslo Official og Lagmand förstkommende Petersmesse.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle, tilligemed det paaberaabte Brev.

780.

14 Mai 1442.

Eik.

Olloin monnom þeim sëm þætta bref sea æder høyræ sendæ Giurder Biærtson prester aa Hobøle Jon Biorsson þorkiæl¹ radhmen j Oslo Address Einarsson Jon Steinarsson Jon Einarsson Karl Æinarsson Jon þoraldzson Neskononger Vlfsson. þorer Jonsson. Amunder Jonsson oc þorer Asbiornæson logrettomen q. gudz oc sinæ kunnikt gerande at meer warom aa Eik j Sanæ sokn aa sancti Haluardz estan. anno domini mcdxlij^o. war þær þa sira Skeldulfuer þordæson prester aa Wesby oc quadde oc krafde Alf aa Vidhanæse. en han kom þær þa ekki en þorgeir hans eighin son sette sikh. j fodhur sins vmbodh. sua at han wilde badha gefua oc taka oc lata sig at nøghæ huat som godher men kunde at finnæ firir reth. oc dømæ þeira j mellom vm Eik skog. tedde þa sira Skeldulfuer fyrnempder bref firir os. at þeir sira Skeldulfuer oc Alfuer adernempder varo þa þiit dømder huer med sino profue vm fyrnempdan skog vndir xij men halft klærkæ oc halft leikmen sua j matæ at þeir skulde þet maal ra[nz]jaka oc þer ifuer dømæ eftir bæggiæs þeiræ profue eftir þy som brefuet sialft wm sig watter. oc þettæ bref ær widher fæst. Warom meer þa nempdir j þen doom aa badhæ halfuo. oc gaf sira Skeldulfuer sig þa þar j retten vndir leikmannæ dom. med þet ytarstæ sem han matte med loghum gera oc meer mattom med rettæ ifuir dømæ oc han wilde þet haldæ oc hua huat meer kundom þer wm at dømæ eftir bæggiæs profue, oc profueno ranzakadho aa bæggiæs halfuo kundom mecr ængan ændælighin doom wm fyrnempdan skog. at sithiæ æder dømæ fyrst firir þen sculdh. at domsbrefuet war ekki insiglat aa adro halfuo. oc wistom meer ekki huat þat hafde at þydhæ sua oc fore þy at þar war ekki vtan ein prester. hafde oc fyrnempder þorgeir huarkit vmbodzbref. æder skiaelighin witne af fadur sinom at han war þa fuller oc loglighin j hans vmbodhe. þy dømdom meer þet maall jn til Oslo firir officialem oc logmannen til iij syknæ dagha som nester ero firir Pædhers uoku nu nest komande þer þa at geræ oc lithæ huat som þeir seighia þeim

firir reth. wm adernempdan skogh. til sannyndæ her vm settom meer wor jnsigli firir þettæ bref ær giort var aa deghi oc are sëm fyr seghir.

(¹) aabent Rum i Diplomet.

Svein Bassessön, Lensmand paa Marker, og Thjostolf Arnessön Lagrettemand, vidne, at Haloard Thoressön forbød Thorer Pederssön at lade sig give Brev om de Vidner, han for Dannemænd havde ført. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 2 Segl vedhænge.

781.

28 Juni 1442.

Eng.

Ollom monnom thæim som thetta breff see æller høra sændher Swein Bassason lænsman aa Morkom ok Tiostolffwer Arnason logrettitzman ther sama stadh q. gudz ok sina mith wiliom idher kwnnokt göra at mith worom j Æng som ligger j Gianark sokn a Markom a Pedarsmesso aphan anno domini m^o cd^o. xl ii^o saghom ok hørðhom a at Halwardher Toresson forbaudh Torere Pedarssyni at latha scriffwa seek breff wm thaw witne som fyrræmdher Torer fyr læith haðdhe fore dandhamannom ok aall saman skelrik waro ok forbaudh herra Pedare noghoth at scriffwa ther wm ok waro taghen æpther seex manna dome til saninde her wm tha sætthom wi war jnsigle fore thetta breff som giorth war deghi ok are som fyr sæghir.

Kong Christoffer stadfæster de ældre Privilegier for Skomagere i Miklagard i Oslo, og tillader dem frit at kjøbe i Byen Huder, Bark og andre for deres Næringsvei fornødne Ting.

Efter Orig. p. Perg. i Rostocks Arkiv. Kongens Segl vedhænger.

782.

10 Juli 1442.

Oslo.

Ver Cristoffer med guds nadh Danmarks Sueries Norghes Wendhe oc Gotha konwngh paladzgræfue vppa Riin ok hertogh j Beyarnæ gør witherlikt alla men med thetta warth opna bref ath wy hafua seet oc grangiflighæ skodeth priuilegia bref som gefuin æro sutharonom j Myklagardhe j Oslo. þy stadfestæ wy theim ok thagha fornemda sutharæ theira hion oc theira godz j wara kungligæ wærn hegn oc beskymilse til allra retta makæ vnnandes theim frialsligha kaupæ j bønnum huder bark oc adra luthi swa mykit som theim tharfudaz til sinar smidhi oc forbiodum weer folkomligha hwarium manne theim hindra vforrettæ mødha qwalæ adher theim nokron ofuerkost æder aloghu weithæ vittan thær som at forno hafua wærit nema hwar that gørir, wili sæthæ warre sandre oblidle oc ther ofuan aa. viij ørtogu oc xiiij mark oss j

breffue broth til Marie kirkiu capello waro oc theim fulretes oc half-
 aukad sakar thessa wars warnada breffs. Datum Asloie anno domini
 mcdxlsecundo thysdagin nest eftir octavam visitacionis beate Marie
 virginis nostro sub secreto.

Biskop Olaf af Bergen og Benkt Hartvikssøn Ridder skifte Jordegodsæt efter
 sine Forældre Hartvik Henrikssøn og Hustru Jorund Sunolfsdatter, hvor-
 ved Olaf beholdt forskjelligt Gods i Gudbrandsdalen, Hedemarken og
 Romerike, Hartvik ligesaa i Gudbrandsdal, Hedemarken og Thoten, og
 desuden beholdt Olaf en Gaard i Korskirke Sogn i Bergen, mod at Hart-
 vik fik Olafs Lod i Ivar Flæmings Pantegods. Som Vidner medforsegle
 Bisperne Gotschalk af Holar og Gunnar af Hammer samt Kanaikerne i
 Hammer Erling Erikssøn og Finboge Nikulassøn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Brevet er oventil afskaaret som et
 Indentura, og i Randen sees den nedre Halvdel af CIROGRAPHVS.
 5te og 6te Segl tilovers.

783.

10 Juli 1442.

Oslo.

Ollom monnom þeim som thetta breff sea æder høra sender
 Olafuer medh gudz nadh biskuper j Bergwin ok Benkt Haruiktsson¹
 riddare q. g. ok sina kwnnokt gørande at mer hafuom giort thetta
 jarder skipthe medh ja ok handerbande æpter theim helningxdel som
 giorder war mellom fader okker ok moder Haruikt Henriksson ok hustru
 Jorunde Swnolfs dotter hustru hans godrar aaminningher medh begges
 waro samphthikt. lutnadom wer biskup Olaff thesser jarder som først ær
 Bergh Gardlasar Olstader ok Onempshuser ær liggia a Frone jtem
 Spekhuser j Fodwanghe jtem Langhagardh Blikkar Glømene Holen ok
 nædre Tandhar ær liggia a Trøttene jtem Laghertwn j Mwsdale jtem austr
 Enghiar j Gausdale jtem Heggene j Fawn Alm Lyder ær liggia j Fol-
 labw jtem allan Liosgardhen Biernastader nørðra Bergh Gethestader
 Sæther Arnarudh Raufnarwdh Rwdh ok kwernastødit medh kwærnom
 j Mesnar widh litsla Hammar. liggia alla tesser adernempder jarder j
 Gulbrandsdalom. jtem mædal Skerdene ok westræ Skerdene j Skwñgh
 jtem Yriktstader i Romedale. liggia tesser jarder j sudralutenom a Hed-
 mark. jtem j Frøængh a Brøteme jtem Twnesagher ær ligger j Durale
 a Romarike jtem helfdena j allom them warpom som Haruikt ok hustru
 Jorundh fyrneipdh atto j Laghenom medh hafstøðhom ok allom adrom
 til læghiom. Æn jek Benkt lutnade tesser jarder først bade gardana j
 Ellestadom j Ringeboo sokn bade gardana j Linwikom æt øde gerde
 ther til som Hammar hether jtem Borghen Smydhiwsangh ok Kolstader
 ær liggia j Fodwanke jtem Mædhaleim a Trøttenne jtem Holl j Mws-

dale jtem Hoff ok Nædremoo j Øya jtem Fossar j Gausdalar jtem Swr-
 naflek a Swarsheme jtem Holmer Kawsagardh Paalsgardh ok Wargha-
 stader j Aall jtem Jakwlstader j Faubergs sokn jtem Byrker j Wingreme.
 liggia alla tessa jarder j sudrelutenom j Gulbransdalenom. jtem Fara-
 stader ok Bredhesæther som och liggia j Aal j Faubergs sokn jtem
 Stokker som ligger j Redalæ jtem Hafswaler j Ridhebw jtem Spanghena
 ok j Berghe a Fauskom jtem Skoddhine j Aal j Rwmedale leggja tesser
 jarder a Hedmarkenne. jtem Grimestader a Totne jtem half werpe i
 Laghenom medh forre skilmale. Jtem lutnades weer och biskup Olaff
 swa mikin lut j Brothusa tomtene som herra Benkt ther j burde som
 ligger j Kroskirkio sokn j Bergwin. en jek Benkt lutnades ther a moot
 swa mikit som biskup Olafue burde j pantha godze Jfsuar Flæmingx.
 Til sanninde her om sætia wyrdelighe herra ok andelighe sæder herra
 Gotskalk ok herra Gwnnar medh gudz nadh biskupe j Hola ok Hamre
 sire Ellinger Eriksson ok sire Finbogh Niclsson korsbrøder j Hamre
 som nær waro tessa waro handerbande ok samptikkelighe gerdh sin
 jncigle medh warom jnciglom fore thenna cirografphum som giorder war
 j Oslo tisdaghen nest æpter Selio manna wakw anno domini m^o cd^o
 xl^o secundo.

Paa en ved Seglremmerne tilheftet Strimmel: Jtem finness ok nokra
 adra jarder eller kwnne wpp at spøriass ther som ekki nw nempnes
 for j brefuene Haruikt ok hustru Jorundh atte eller ret til hafde tha
 sculu thæær skipthes framdelis okker j mellom til jempnader eller warom
 ærwinghiom.

Bagpaa santidigt: Skiptes bref mellom biscop Olaf oc her Benkt
 Haruiktsson.

(¹) Der staar maaske snarere overallt: Harnikt.

*Herlaug Matthessön, Lagmand i Oslo, tildömmer Paal Beintsson 10 Öresbol i Me-
 dalby i Kraakstad Sogn paa Follo, som Kolbein Baardsson paastod, at
 Harald Lagmand havde tildömt hans Værfader Eilif Olafsson.*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler tilligemed det för
 vedheftede Brev.

784.

22 Marts 1443.

Oslo.

Ollom monnom them som thetta bref sea æder høyra sændir
 Herlaugha Mattesson loghman j Oslo q. g. ok sina kunnikt gerande at
 ek var i raadstofuone j fyrnemdom stadh frædaghen nest fyre thridhia
 vaku anno domini m^o cd^o xtercio komo ther a stæfno fyre megh oc
 fleire godhamæn Paal Beintson af einne halfo æn af annare halfonne

Kolbein Baardhason var tha theire retta stæfno dager kærde tha fyrda Paal at fyrda Kolbein amagha fore honom x aura bool jærder j Mædhalby ær ligger j Krakastadha sokn a Follo æn fyrnæmpda Kolbein suarade oc saghde at Haraldur loghman j Oslo hafde døømt Eilifue Olafsyni vær-fæder hans fyrnæmt x aura bool j Mædhalby. thede tha fyrnæmpda Beint mægh bref vndir Haraldh Kolbiornson loghmanz i Oslo inzighle oc thet profsbref som thy fylghir oc thetta mit bref ær vidher fæst oc krafde mægh dooms vm thet maal. brefuonom skoddom oc inuyrdeleggha ifuirlosnum a badhar halfonnar døømde ek medher laghar orskurdh fyrnæmt x aura bool j Mædhalby til eigho oc alz afrædbis æ ther til annat proof finz sannare fyrnæmpdom Paal til eigho oc alz afrædbis til saninda sætti ek mit inzighle fyre thetta bref som giort var deigi oc are som fyre seighir.

Tre Lagrettemænd i Thelemarken kundgjøre, at *Halvard Reidarssøn* kvitterede Brødrene *Grjotgard* og *Björn Erikssøn* samt *Asbjörn Germundssøn* for 19 Mærker Guld og 1 Mark Guld i Overgave som *Saarbøder* fra deres Fader *Erik Björnssøn*.

Efter Orig. p. Perg. tilhørende Sogneprest S. O. Wolf i Saude. Seglene affaldne.

785.

28 Juli 1443.

uden Sted.

Ollom monnom þeim sem þetta bref sæia æder hæyra sænder Swenunger Biughsson Hærgyls Drensson ok Haluarder Arnason logrettomen a þælamarke q. g. ok sina kunnikt garande at mer varom j hia saom ok hæyrdom a þeir heldho hondom saman af enne holfuo Haluarder Redarson en af annara holfuo Griotgarder Erikson ok Bion Erikson ok Asbion Germuzson, med þeim skylmala at fyrnemder Haluarder, gaf adernemda bræder quitta ok Asbiorn liduggha fyre sara bæter sæm Eriker Biorsson fader þeira brædra hafde giort Redare Siurdasyni, for ser ok sinom æruingom ok ollom sinom æfter komandom, kendis fyrnemder Haluarder Redarsson at loknar varo xix merker gulz ok yfuer gefuet j mork gulz j yfuer gïof, þy gæfuer ek ofnemder Haluarder þeim quitta ok liduggha, ok for byder ek þar nokorm a gangha vm þetta mall, till sannynnda her vm settom mer var insigle for þetta bref er gorth var Olafs vako aftan anno domini m^o cd^o xl iii.

Biskop *Olaf* af Bergen paalægger samtlige Byens og Stiftets Sogneprester under Bands Straf at paalægge *Prædikebrødrene* i *Bergen*, som paa sin *Kirkegaard* havde jordet en dømt *Forbryder*, at opgravo og bortbringe denne, samt hvis Munkene ei adlyde Befalingen, at excommunicere dem og alle andre Vedkommende, og belegge Kirkegaarden med Interdikt.
Efter Afskrift i Barth. IV (E). 9-11 efter en tabt Codex.

786.

4 Novbr. 1443.

Bergen.

Interdictum.

Olaus dei gratia episcopus Bergensis universis et singulis divinatorum rectoribus per civitatem et diocesan Bergensem ubilibet constitutis, presentibus requisitis, salutem in domino. Quia quidam fratres conventuales conventus Bergensis, ordinis Prædicatorum, zelo quidem perversitatis ducti, propria temeritate, in vilipendium clavium sanctæ matris ecclesiæ præsulatusque nostri ac ecclesiæ Bergensis despectum non modicum, quendam scelerum suorum intuitu dijudicatum ac morti condemnatum ad cimiterium et ad loca consecrata inhumando et sepeliendo sacris canonibus contravenire non verebantur, prout hodie, licet salubriter moniti, iidem contravenire non verentur. Ne ergo eorum perversitatibus et rebellionem alios bonos in hujusmodi criminis fragrantia attrahant sibi consodales et participes, mandamus vobis et cuilibet vestrum, in virtute sanctæ obedientiæ et sub excommunicationis pœna, quam in vos et quemlibet vestrum, trium tamen dierum canonica monitione præmissa, dei nomine ferimus in hiis scriptis, si ea quæ mandamus contumaciter neglexeritis adimplere, quatinus canonicè moneatis eosdem fratres conventuales ordinis prædicatorum conventus Bergensis, quibuscumque nominibus censeantur, omnesque alios et singulos, sua communiter vel divisim in hujusmodi forefactionis negotio interesse putantes, ut infra trium dierum spatium a notificatione presentium, quavis semota rebellionem, eundem sic inhumatum et sepeliturum de locis hujusmodi sacratis exhument et deportent, ac exhumari et deportari procurent, domino deo nobisque condigne de eorum temeritate satisfaciant realiter cum effectu; alioquin, lapso termino antedicto, si secus fecerint, eosdem fratres conventuales supradictos et eorum quemlibet singillatim, quorum nomina presentibus haberi volumus pro insertis, omnesque alios et singulos, sua communiter vel divisim interesse putantes, dei nomine in hiis scriptis excommunicamus; quos et vos publice, ecclesiarum vestrarum de ambonibus, ac aliis locis debitis et consuetis, sic excommunicatos nunciatis, interdicentes nihilominus cimiterium ac loca sacrata, ad quæ hujusmodi dampnatus inhumatus et sepultus existit; quæ et nos, presentium tenore, exnunc ecclesiastico

velboren] man herre Hartuik Krumedyk riddare, oc velboren quinna hustru Sigrid [Nielisdotter oc fru Kather]in hennes dotter oc fynempder herre Hartuiks husfru, en af andro halfuo vel[boren man Rol-fuer Þora]ldsson med þui skilorde at fynempder Rol-fuer selde fynempde herre Hartuike hustru [Sigride ok fru Katherine iiij] marke bool jardar er Gudrine hether er ligger i þiodlings sokn a Vestfol[lene firir xx] gamla Eduards nobele oc firir xiiij mark peninge oc vij pund malt, som Mar[kvard Buk hafde borgat] þoralde Kana fader fynempds Rolfs, oc som þoralds bref vt vatter þær med þoraldz Kana eigit hangande jncigle, oc firir þui afhender iach fynempda jord Gudrine iiij mark bool jardar oc þil eignar iach fynemp[dom herra Hartuike hustru Sigride] oc fru Katherine firsagdom þeim oc þeire erfuingiom til eueligho eig[o] bade med lutom oc lunindom vtan gardz oc jnnan med altz afrædes iiij mark bool hafuer leghit eder ligger fra forno oc nyo engha vn[danskilde frialse oc akære]lausse firir huarior manne, oc þil meiro saninda thessæ bref tha setter iach [Rol-fuer þoraldzson mit] incigle med there inciglom thessom dandamonnom fynempdom firir thetta bref er [gort var a dægi oc are] som fyr segher.

Bagpaa med senere Haand: bref om Gudrine som welbiwrduig mandt Roffwald Toraldzonn solde her Harthwiig Krommedickge.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Eystein Thorgrimssøn* i Decbr. 1443 solgte 8 Maaneders Leie i *Birkeland* i Fede Sogn paa Vest-Agder til Hr. *Hartuik Krumedike* ved dennes Ombudsmand *Lasse Jenssøn*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

789.

28 Oktbr. 1444.

Vansyn.

Ollom monnom þeim som þetta bref sea ædher høyræ sender Leidhulfuer Þosteinnsson ok sworner logrettes men q. g. oc sinæ kunniktgerande at mit warþm a Raudhaberg[he laug]hurdaghen nestæ firir Niculos messo anno domini mcdxltercio saaghom ok høyrdom aa ha[nderband] þeiræ ær swa heitæ Øystein Þorgrimsson af einne halfuo en af annare halfuo Lasse Jænsson [herra Har]tiks Kromediike vmbodzman. war þet þa vndir þeiræ handerbande at Øystein fynempder kendis at han hafde sælt fynempdom herre Hartik Kromediiche viij mamata leighor j Birkilande er ligger j Fæta kirkiu sokn a vester Agdom med ollom lutom oc lunnyndom som þer til ligger oc leghet hafuer fra forno oc nyo vtan gardz oc jnnan frialse heimholle

oc ollungis akærelausæ firir seer oc sinom erfuingiom oc ollom loglighom agongom. Swa kendis oc þraatnemfder Øystein j sama handerbande at han hafde vpboeret af opnemdom herre Hartike fyrstæ pening oc øfstæ oc alle þer j mellom efter þui som j kaup þeire kom firir fyrnemdæ jord swa at honom væll oc fullælighæ aat nøgher. Til meire sannynde settom mit okkor jnsigle firir þettæ bref er giort war a Wansyne vppa sanctortum Symonis et Jude dag anno domini mcdxlquarto.

Bagpaa med senere Haand: breff om Birkeland a vester Agdom som Østhenn Torgrimsson solde her Harthwig.

Kong *Christoffer* melder Almuen i *Throndhjems, Bergens* og *Stavangers* Stifter, at han har valgt Hr. *Olaf Niklissøn*, Hr. Biskop *Audun*, Provat *Gunnar Holk*, *Svein* Erke-degn, *Narve Jakobssøn*, *Guttorm Eivindssøn*, *Hans Krukoo* og Lagmand *Jens Bengtssøn* til paa sine Vegne at sidde *Retterting*, afljælpe de mangehaande Misligheder, hvorover Almuen havde klaget, og sørge for Rigets hensigtsmæssige Værn.

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 98-100 efter en tabt Codex.

790.

10 Decbr. 1444.

Kjöbenhavn.

Wy Cristoffer med gudz etc. helse ydher vyrdelighe fadher med gud oss ælskelige erkibiskup biskupa abothē prelate riddere oc svena køpstade men bøndher ok almenige almuge i Trondeims ærkebiskops dome Bergwina oc Staffwangers biskopsdømom kiærliga medh gudh ok vare nadhe vitherligt giørande ath vy fulkomplige untherstondit haffvom offthe sidhan vy vorom til kongs j Noreghi kosner oc bisynnerliga aff the gode men som nu i Køpmannahaffn nær oss vara at i then lutha landhsens er sva margfallige olaglige sidvenix up kom in saker thess ath retthen haffver i marg aar ey sva fulfyldher varit som til haffde burth uthen hvar som mera haffde formaath han haffde betzsta retthen hafft, aff hwilko kronan then helga kirkia oc almenighe almughen skadha aff fangit haffver, ok er stoor sundhertykke upriisen oc er til fara ath frandelis maa meyra owilix oc twedrekt vardhe en som nu er wordhen, vthan her bøther uppa raadhas. Nw saker thess ath wy withom oss firi gudi skyldogan wara thet i warø rike at retleydha som olagligt oc osidh vara kan tha maghom vy ey adher i nokro matto wyliom at thet her effther sva leinge skall til att gange. thy haffvom vy thessa skipan a giorth medh betzstra manna radhe som nar oss nu voro om sin at thessa aff varth raadh som er først, her Olaff Nichleson riddere som vy haffvom befalet i van stadh ath sithia oc vyrdhelighen fadher medh gudh biscop Audon aff Staffwanger,

herr Gunnar Holk profast ath Mario kirkio i Oslo, herr Svein ærke dækin i Trondheim herr Narffve Jacobsson riddere Guttorm Ewindzson Hanes Krukog aff vapn. Jønis Benctsson lagman i Staffanghre. skula rettherting at segia a vara vegnæ i fœrnempdom biscopsdømom, hvariom manne leykom ok lerdøm swa fatikom som rikom som thess kan vidher ath tørfva lagh oc reth ath skipa oc sva repsa latha effther laghum hwarth malempne meyra eller minne som fire them kiernth werdhe kan i alle waro fullemakt liker wiss som vy siælfve ther offver vara, undher then æidh the oss swarith haffva som ther wilia firir gudi antswara ok føre oss bekendhe werdhe oc hvariom dandemanne. Thy bydiom wy fulkompliga hvariom manne i hvat steth ædher tign som hvar væra kan ath the theim her uthi hœreghe lydøge ok ephtherlatøge vare oc fulkompliga styrkiandhe a ware wegna i hvario matto the kunna ydher medh ath turffva i thesso starffve at thet i cingho matto hindreth ædher forsømith wardhe som forscrifvit stendher, wndher fulla landradhe sak oc wara kongliga hemdh oc wredhe, undher sama plikt forbiudom vy hvariom manne leerdhe ok lechthe thesse forscripnæ aff worth raadth nokora mothe stadhu ath weitha medh offkappæ æller ofrike lœnligha ædher openbara at the magha ey sva fulleliga reth ath skipa a ware wegna som til bør ok haffvom vy thœm och bifalet the skipan a at gœra om langskip oc adra landsens vern som oss och vorom efftherkomandom och rikenæ uthan fordærff oc almugenom mœgeligit ær vppe at haldhæ. wiliom wy fulkompliga haldha oc til staa alt hvath the lagliga giora i forscripnom ærendhom. War thetta breff giorth i Kœpinhaffn arom effther gudz byrd tusande iiijc xl iiij a torsdagen nest fore sancte Lucie dagh under worth secret a .iiij. are rikis wars Noreghs.

Gaute Erikssøn, Lagmand i Skiensyssel, og Thorleif Anundssøn kundgjøre, at Thrond Eyoindssøn solgte til Thorleif, Grim og Vifl Steinarssønner Gaarden Boserud i Gerpen Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

791.

14 Marts 1445.

[Skien.]

Ollom monnom theim som thetta breff se ædher hœyræ sender Gowte Erikson loghman j Skidesyslo ok Thorleiff Anundzson logrettes man q. g. ok sinæ kunnicht gœrande at myth warom hiawerende ok ahœyrenda at Throuder Eyuindzson sælde Thorleifæ Gryme ok Wiwile Steynerssunum alt Bosærudh tolf auræ boll frælst ok heymholt fore huorium manne med ollom theim lutum ok lunnindom som ther til ligger ok leghit hafuer fra forno ok nyio vtten gardz ok jnaen, vnden

forneindom Thronðæ oc hans systær Helghæ ok theiræ ærfuingiom, ok vndir førnempdæ brødher Thorleif Grym ok Wiuill ok theiræ erfuingiæ til æuerdelighæ eigho ok altz afrædhis. jtem afhendo ok adhernempder brøder Torleif Grym ok Wiuil optnempdom Thronðæ Eyuindsyni tha samstundis swa mykit som honum wæl at nøgde fore attæ mærkæ forngildæ swasom theiræ kaupp war vm førnempd Bosærudh som ligger i Gerpínæsokn, ok war tha lokit första sall ok øfstæ oc oll ther j millom. oc til wiþnisburdh oc ytermeiræ sannindæ her vm sætiom nyt okor jncigle fore thetta breff som giort war a kierslæsunnodagh anno domini m^o. cd^o xl quinto.

Olaf Erikssøn, Abbed i Halsnø, og *Gunnar Erikssøn*, Kannik i Stavanger, sælge Tomten *Mid-Kriken*, som *Gunhild* Prestsøster havde givet dem, til *Henning Albrektssøn* for 1 Mark Guld.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. fasc. 42. No. 11. i Kbhvn. Seglene mangle.

792.

31 Marts 1445.

Stavanger.

Ollom monnom þeim sem þetta breff seæ ædher (høyræ) sendhæ Olafuer Erixsson medh gudz tomodhe abothe j Halsno oc Gunar Erixsson koorsbroder j Stawangre q. g. oc sina kunniktgørande at mit hafuom selt Heninghe Albríksson twft waara sem Midkrikin heither xiiij alna langhæ oc xiiij alna breidhæ sem Gunilder prestsyster oss gaf firir eina mark guls j godhom gildhom peninghom fra oss oc warom erfuinghiom oc vnder fyrnemdan Hening oc hans erfuinghia til æuerdelighrar eighnar kennes wy ok hafua wp boret fyrsta sall oc øfsta oc oll þer j mællom efter þy sem j kaup waart koom. Till-sannendhæ settom mit okkar jnsigle firir þetta bref er giorth war j Stawangre. quarta die pasce anno domini mcdxlquinto.

Bagpaa med lidt nyere Haand: bref fore tomt Heninghs skomakers.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Gunleif Gudbrandssøn*, Lensmand i Skaun, tiltalte *Salmund Gudbrandssøn* paa *Aamund Vinaldssøns* Vegne for ulovlig Kløvvei og Skovhugst i Gaardene *Vestbys* og *Hofdesteds* Skove (i Rakkestad), og derom førte 3 Vidner.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

793.

16 Juni 1445.

Austby.

Ollom monnom thæim som thetta breff see æller høra sændher Haraldher Jonsson ok Bardher Tosteinnsson sworner logrettizmæn q. g. ok sina. mith wiliom jdher kwnnoktgøra at mith warom j Ausby j

Oos fiærdo(n)ghe j Skaun skipreidhe, a retthom stempnostadh in vigilia Botolfi anno domini m^o cdxl quinto saghom ok hørdhom a ath Gwndleiffwer Gudbrandzson lænsman j Skaun quaddhe ok kraffde Salmundh Gudbrandzson han æller hans loglighen wmbodzman ath swara Amundhe Winaldzsyni reth for thet klaufftrodh som han kører til honom offwer Wæsby ok Hoffdhastadha ok fyrnæmdher Salmundher bykændher war ok wm skogar hoogh som han høgge j Wesby skoghe. leidhe tha fyrnæmdher Amundher ii skilriik witne a bok sworo med fullom æidstaff ok swa æitha Swein Niclis(son) ok Arwidher Sweinsson ok haffde swa j eidhe sinom ath the sagho Salmundh tiidnæmdhaan ok hans kono ath thau kerdhe offwer Vesby ok Hoffdhastadha quæl ok morghon eith aar wm kringh. jtem leidhe Amundher tidnæmdher eith skelriikth witne a bok swoor med fullom æidstaff ok swa æither Niclis Tosteinson ok haffde swa j eidhe sinom ok geck til stw[uffwana ok] sagde swa hær høgge han spæ[rr]o tha jak til hans kom ok konan hans drogh fra honom spærrono, sagde tha Niclis swa til Salmundz, hæller mathe thu luka mek minæ tyllfth bordh en thu hoggher j annars mans skoghe, en Salmundher swaradhe ok warth wrædher hwath kradhen dywyyl haffwer thu ther med, staar ok til fyrnæmdher Swein Niclisson *til med eidhe sinom ordh æppther ordhe som tiidnæmdher Niclis swor. jtem staar Olaffwer Helghason til med jnsigle sino ath han saa Salmundh opnæmdhan hoggha spærro ther j theim sama skoghenom ok thedhe stwuffwana, ok hørdho thessa fyrnæmdh witne aldre annath geeteth med sannindhom wthan thet haffwer wereth Wesby æiga aff alder ok ingen aa kæra. jtem war ok tidnæmdher Salmundher lagligha for stæmpdher badhe bygdha proff stempno ok lagha stempno tha som thetta proff leeith war. jtem tok fyrsagdher Gundleiffwer Gudbrandzson lænsman j Skaun skipreidhe thetta proff ok til sanindhe her wm tha sætthom wi war jnsigle for thetta breff som giorth war a degghi ok are som fyr sæighir.

Thorer Olafssøn og Halvard Arnessøn, Lagrettemænd i Solør, kundgjøre, at Ingulf Jonssøn og hans Hustru Elen Eysteinsdatter solgte til Thorgeir Eysteinsøn hvad Elen eiede i Ljotsgaarden og Ulfgaarden.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

794.

25 Juli 1445.

Sjölid.

Ollom monnom theim som thettæ breff see ædher høra sendha Thorer Olaffson ok Haluardher Arneson logrettismen j Sooløyiom q. g. ok sina kunnukt gerandhe at mith warom j Siogerliidh som ligger j Asnes sokn j Soløyiom Jacobs messo daghen anno domini mcdxl quinto

saghom ok h yrdom aa at taugh heldo handhom saman aff eino halffuo Torgeir  ydsteinsson  en aff andro halffuo Yngwiffuer Jonsson ok Elyn  ysteinsdotter eigen kona hans, widherkendis tha fford. hion j sama handherbande at taug haffde selt ffordb. Torgeir swa mykyn lutburdh jardher som adherb. Elyn  ysteinsdotter atte j Liodzgardenom ok j Wlffgardenom jtem h rdom meer ok saghom a wm Mike(l)smesso dagen j Asneskirkiogarde a sama aare som ffyr seghir at their heldo handom saman Torgeir ok *Torsteins  ysteinssynir widherkendis tha ffordh. Torstein at han haffde selt Torgeir brodhor sinom swa myken luthburdh jardher som han atte j ffordom. jordhom jtem widherkendis ok ffordh. sysk ne Torstein ok Elyn j sama handerbande at taug haffde selt Torgeir swa mykyn lutburdh jardher som taug atte j ffordom. jordom ffrilassa ok heimholla med ollom lutum ok lunnindhom som til ligge  dher legith haffua ffra sforno ok nyo wttan gardz ok innan widrkendis ok taug thet at taug haffdo wpboret ffysta peningh oc off(s)t e som (i) kaup theira kom. Ok til saninde her wm setiom mit okor jncigle fore thett  breff som gort war degi ok aare som ffyr seghir.

To Lagrettem nd vidno, at *Thorald Hjarrandsson* tilstod, at *Hjarrand* hans Fader havde solgt til *Sigvald Helgesson* Gaarden *Thorgeirrud* i Mo Sogn i Sandaukedal.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

795.

4 Oktbr. 1445.

Bamble.

Ollom monnom theim s em thett  breff se edher h yra sender Asulff Lioldolfsson oc Thordh Aslaksson logrettesmen q. g. oc sina kunukt g randhe at mit warom a Skeidis kirkio gardh j Bamblom a k rkm sso dagh¹ anno domini m^o cd^o xl quinto saghom oc h yrdom a at their holdho hondom saman aff enne halffuo Thorstein Sigwaldsson  en aff annare Thoralder Hierrandzson oc S erquidh Gunleikson med th im skilordom at fynemder Thoralder kendis med ja oc handerbandhe at Hierender hans fadher haffde s elt Sigwaldhe Helgesyni f eder fynemfdz Thorstens alt Thorgeirs rudh s em ligger j Moossokn j Sandawk edal oc full e peningh e fore thekit badhe heilan oc halfu en s em j kaup theira kom, oc thet sama kawp til stodh oc stadugt hald e wildh e fynemder Thoralder oc S erquider mager hans fra th em oc their e  ruing e oc vnder fynemdan Thorsten Sigwaldzson oc hans eruingh e til  erdelig e eigho oc alz afr edis ined allom lutom oc lunnyndom s em til f rnemdz Thorgeirsrudh ligger oc legit heuer fra forno oc nyo wttan gardz oc jnanan friels e oc hemholl e fore huarior.

kendis oc fyrnemder men Thoralder oc Swærquider j samw hænderbände hafua vp boreth af Thorsteine fornemdom en hæst med sadul j jfuergioff fore fyrnemft Thorgeirsrudh. til meiræ visso her vm settæ mit okor jncigle fore thettæ breff er giort var dagh oc aar sem fyr seghir.

(¹) St. Olafs Kirke paa Sked i Bamble var indviet 4 Oktbr., ifl. den røde Bog fol. 80. a.

Gaute Gautessøn og Azor Gudbrandssøn vidne, at Margreta Gunnarsdatter oplod til Skifte Gaardene store og lille Alm samt lille Solbjerg i Brjotheim, og Haakonaraas paa Velong, alle i Ringsaker Sogn, samt Staf i Svædebo og Engjar i Vingerheim i Faaberg Sogn, mellem sine Børn Haakon og Gunnar Thorbjørnssønner, og Thorleif Erlingssøn og hans Hustru Gunkild Thorbjørnsdatter.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

796.

26 Marts 1446.

Alm.

Thet see allom godhom mannom kunigt. som thetta breff læsa see ædher høra. at jak Gaute Gautason ok Azor Gudbrandzson suornir logretto mæn. warom a Mædhalleime rettom stempnoby a Briotheime. tisdagen nesta æpter palmssunnodagh. nw wppa tolfte aar. saghom ok hørdom a. at Margreta Gunnarsdøtter gaff j fra sik allan sin lut j jordom ok jorda partom sinom barnom till eet rett ok lagligit skipte. ther æpter heldo thau aall handom saman syskinen. Hakon ok Gunnar Torbiornssynir. ok Torleifuer Ellingsson ok Gunilda Torbiorns dotter eghin kono hans. ok giordo tha jorda skipte sin j millom. mædh radhe ok tillagu Nicles Aslasons lagmansz j Wplandom sira Audhons Pædherissons søknæprest a Ringissakre. gudh theira sall nadhe. ok mædh mangra adra godra manne radhe som aff theira eignom wiste. fik tha Hakon Torbiornsson j sin luth halfuan nædra garden j stora Alme. ok hælfdena aff soo myklo j litlo Alme som jn war gært mædh stora Alme æpter gamblom gardz stadh. ok alt litla Alm soo mykidh wtan then gambla gardzstaden ligger. ok alt litla Soolbiergar som liggia a Briotheime. ok allan Hakonar asen. som ligger a Welong. ok aller j Ringisakers sokn. huaria jordena. ok jorda partana mædh allom sinom lutum ok lunnendom fornem ok nyiom wtan gardz ok jnnan. eingo wndan skyldo forenæmpdom Hakone till æuerdeliga eigho ok alz afrædhis ok odhals. ok hans eruingiom. Jtem fik Gunnar Torbiornsson j sin lut halfuan nedra garden j stora Alme ok hælfdena aff soo myklo j litlo Alme som jn war giert mædh stora Alme æpter gamblom gardzstad. ok halft Staff triggia hafzeldo boll j westra gardenom. som ligger

j Suadhabo. Æn Gunilda Torsbiornsdotter syster theira fik i sin luth halfuan westra garden j forenæmpdo Stafue. ok x auraboll j Engiom. som ligger j Wingreime j Fagabergs sokn. skall huar hafua sin jærda deel mædh allom sinom lutum ok lunnendom fornom ok nyiom wtan gardz ok jnnan. eingo wndan skyldo. huart theira sin lut till æuerdeliga eigho ok alz afrædes ok odhals. ok theira eruingia. jtem kungører jak Amunder Arnason j thesso sama brefue wnder mit jncigle. at jak war a stora Alme a forescrifuadom tisdagh. ok hørde jak a widherkenning allers theira forenæmpda syskina. at thau hafdo giort jerda skipte siin j millom. mædh allom hinom fyrra skylordom som brefuedh segir. Ok till ytermera sannind her wm hengdom wi waar jncigle fore thetta breff som scrifuad war a Alme. midfasto laugherdagh anno domini m^o cd^o xl^o sexto.

Herlaug Peterssøn Væbner, Andres Henningssøn, Provst paa Gerpen og 4 andre Mænd afgjøre i Mindelighed en Arvetrætte, hvorved Nerid Asgeirssøn fik af Osmund Haavardssøn og Thorgaut Germundssøn sin Hustrus Moderarv samt 3 Markebol i søndre Heredal.

Efter Orig. p. Perg. i det norske Rigsarkiv. Stumper af Seglene vedhænge.

797.

15 Juni 1446.

Skien.

Olom monnom theim som thetta breff se ædher høyræ sender Herløgh Petherson a wapn, Andres Henikeson prowest a Gerpine, Reidher Hafthorson prester a Soleim, Jønis Petherson, Thiostolf Gunnerson ok Swein Jonson logrettesmen q. g. ok sinæ kunnikt gørande at kom her a stemfno j Skido mydwikodaghen nest fore Botulfswoku anno domini m^ocd^oxl sexto aff eyne halfuo Neridher Asgeirson quadde ok krafde Osmunder Hafuordson ok Thorgowter Germundzson at gøra sik mynne eller reth fore arff som their sytiæ vti oc han thøkkis eigha a kono synnæ wegna. Nw saker thes at better ær oftæ winleghen semie æn langt wandredhe, æn fore skyldona skuldh tha lagde their thetta mal j winæwaldh vnder oss sernæmdæ sex, at then sæth ok skilmal som weer bundom a theiræ wegna syzskenæ thet lofuadhe their bønder, Neridher, Osmunder ok Asgauter vbrigdoliche standæ skulæ hedhen aff, sunnom weer tha thetta fore eyn mydhgardh theim j millom at Neridher sernæmder skal først frelsliche atter hafua synne kono modhor arff til fulnædhe oc swa thriggie markæboll som henne burdhe haft j Herodale sydræ gardhen som Olafuer Haukson bar fullæpeningæ vp fore henner husbonde. sidhen ær han skildis widher hona, eller ok annet thriggie markæ boll jempgot ther j moth, sidhen skulu thau twau syzskene Eldridh oc Gunnildhæ skiftæ aff syn modhor arff oc han

frelslighe eighnes, æn then arff som nw tøndis epter Olafuer Haukx-son fadhør theiræ systre then skulu thau oll skiftæ til iempnædhæ sin a millom badhe laust ok fast, oc tha som thettæ skilmal war vplyst, tha bundo fœrnæmder men sæth sin a millom med handerbande at fœrnæmd skilmal skal fastlighe haldes epter thenne dagh ok lofuadhe at huor theiræ som then skilmal rofue skulde hafua rowet xii mannæ doom oc logmandz orskurdh. oc til sanninde her vm setie wer war jnsigle fore thettæ breff som giort war j Skide degghi ok are som fœr seghir.

Fem Lagrettemænd kundgjøre, at *Thorer Björnsson*, *Abbedissens* Ombudsmand i Oslo, og *Andres Amundsson* førte Vidner om, at ingen Teig laa til *Rjotnar* uden Strandveien ned om Olafsboder og sønden for *Spitalsgarden* (paa Onsøen i Borgesyssel).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 5 Segl vedhænger No. 5.

798.

3 Oktbr. 1446.

Rjotnar.

Ollom monnom þæim sem þetta bref sea ædher (høyra) sender Eiriker Olafsson Sigurder Haluardson Amonder þoresson Assar Amonson Amonder Olafson logretismen quedio g. oc sina kunnikt gerande at mer varom aa Riotnom som liger j Odensøy skipreido a manadagen nesta eftir Michials messo anno domini m^o cdxl vj samþytte þeir þa bader þorer Bioranson j fullo vmbode abadisone j Oslo oc Andres Amonson vitnen jtem suor Steinar Bergulfson a bok med fullom æidstaf oc var han vp føder vestan fiore oc var fæm sinne xx aar gamal man oc hørde han aldre getet sin fader fore sig oc jntit veit iak ther af at nokor teiger la jn til Riotna vtan strandvegen nider vm Olafs buder oc svnan at Spitals gardenom. suor oc Ingebiorg Gunnars dotter a bok at hon hafde slat øl firi xv arom vpa sancta Margreta eftan þa talade [manga] men til Hauorder þoresson hvi han suor þen teigin jn til Riotna nei vite gud oc Maria iak svor þet aldre oc min moder helder oc ske han vliko þet suor vtan stranduegen. suor oc Ingebiorgh Haluards dotter a bok at hon giftis til Saltnes firi v arom oc xl hørde hon aldre getet nokon teigin la til Riotna vtan strandvegin. suor oc Gro þorder doter a bok oc var vp fød vestan fiore oc moder firi henne hørde aldre getet at Riotna atte teigh nokon vester j Saltnes vtan strandvegen til Olafs buder sunan at Spitals gardenom. suor oc Lifua Helga dotter a bok at hon hørde aldre getet vtan strandvegen fyr en Kætil a Riotno gat vider hona vm þen teigin. jtem vitnar iak Olafuer Bioranson med mit jnsigle at iak star til bref þet som Andres Amonson hafuer efter þy som þet vattar en þen kalfuen som star j abadis-

sone bref han star iak ei til. tok þessa vitne Amonder Assarson efter beghia þeira handerbande þorer Biornson Andres Amonsson oc til sanyndo sætto mer var insigle firi þetta bref som giort var dagh oc are som fyr seiger.

Smid Einarssón Prest paa Hedrum, Germund Asmundssón Prest paa Thjóðling og to Lagrettemænd optage forskjellige Prov om den gamle Grændse mellem *Sande Prestegaard og Pukestad*. Sira *Jon Prest* paa Sande forlangte Vidnerne edfestede af Hr. *Erik Sæmundssóns* Lensmand *Omund Amundssón*, men *Gunnar Egilssón* forbød dette.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 4 Segl i Skindremme manglo.

799.

8 Oktbr. 1446.

Sande.

Øllom monnom þeim sëm þette bref sea æder høra senda Smider Einarsson prester a Heidreime Germunder Asmundsson prester a Þiodlinge þronder Kaupmansson oc Haluader Aslaksson logrettesmen quediu guds oc sina kunnict gærande at a lagurdaghen nestom efter kirkiomesso dagh a Sandom¹ anno domini mcdxlsexto varom meer vid þen gard som Sigurder a Pukastadom hafde henkt austan firir bekkenom þen som renner mellom Sanda prestgarden oc Pukastadom sagom oc hærdom a at hederligen man sire Ion a Sandom quadde oc krafde Sigurde a Pukastadom efter þui som han var tiid stempder til fyrnempdan dagh oc stad at lyda vitnom om þen gard oc iordmun som fyrnempder Sigurder hafuer fra henkt prest eignana, spurde þa fyrnempder sire Jon Sigurd fyrnempdan hui han gard om varpade kirkie iordmun en Sigurder swarade oc sweria leet at fru Katerin Ionsdotter bad han swa gæra. efter þet quadde oc krafde sire Ion syn vitne som han hafde þeim tiid stempd til rettan vidnisburd oc sannan om fyrnempdan iordmund, gek þaa fram Borgar Sigurdsson hermde oc sworit vilde at firir .l. arom hafde oc fylde prestar a Sandom þen iordmun som Sigurder hefuer nw in henkt austan at bekkenom omagalaust oc sag aldre gard þer standa fyr som Sigurder hefuer nw vp reist. Jtem hermde þore Valsson oc sworit vilde at firir lxx arom hærde han aldre annet vtan prestar a Sandom fylde omagalaust fyrnempdan iordmun oc var i Bugardenom oc hærde huarket herre Tidike eller fru Marretta amaga þen iordmun. Jtem hermde Lifua þosteinsdotter oc sworit vilde at hon satt a Pukastadom firir xl arom i syau aar oc hærde ey annet vtan prestar a Sandom fylde amagalaust bæde humblastæde oc fyske i bekkenom oc saag ey gard firir þer standa som Sigurder hefuer vp reist nylige. Jtem hernde G(u)nilda Ormsdotter oc sworit vilde at

firir v. arom oc xl. tentte hon sire Erike a Sandom oc fylde han þa fyrnempdan iordmun amagalaust, oc sagh þer ey fyr gard standa som nw stender firir austan bekenom. Jtem hermde Eriker Olafsson oc sworet vilde at firir lxx arom fylde sire Eriker prester a Sandom oc husbonde hans omagalaust fyrnempdan iordmun oc 'sagh ey gard firir þer standa som nu stender. Jtem hermde Peder Andresson oc Lifua Pedersdotter þenne vitnisburd oc sworit vilde at þaug hærde ey aldre annet firir lxxx arom vtan bekken som renner mellom Pukastad oc prestgarden a Sandom er reth oc sant endemerke oc skil at prest eignana oc Pukastad oc fylde prestar omagalaust tiidnempdan iordmun oc hærde ey annet a fadurssins ordom vtan bekken skil som fyr segher, quadde en oc krafde adernempder sire Ion Amund Amundsson lensman herre Eriks Sæmundssonar riddare at þaka þenne vitnisburd a retzens vegna, en Gunnar Ægyulsson forbaud þeim at sweria oc lensmannenom vitne þaka om tiidnempdan iordmun. efter þetta gengo fram fyrnempd vitne hwar om sigh oc handzeldo sire Ione fyrscrifuaden vitnisburd med iaa oc handerband at þaug vilia þet sweria som nw er hermd naar þaug varda krafð. þil saninde her om settom meer okar incigle firir þette bref er gort var a dagh oc are som fyr segher.

Bagpaa samtidigt: breff mellom Sande oc Pukestad.

(¹) 3: 6 Oktbr. jfr. No. 446.

Gaute Eriksson, Lagmand i Skien, og 4 Lagrettmænd vidne, at *Ketil Vermundsson* pantsatte for Gjæld til *Herlaug Petersson* 1 Markebol i Gaarden *Lunde* i Lundeherred. (jfr. No. 805.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet vedhænger.

800.

16 Juni 1447.

Skien.

Ollom monnom þeim som þetta bref sia æder hæyræ sender Goute Eriksson logman j Skidæsyslo, Niklis Thormodzson Swein Jonson Helghe Omundzson oc Gunnulfar Neridzson logrettismen q. g. ok sinæ kunnichtgørande at meer warom j Herrens gardh j S(k)idhe fredaghen nestæ firi Botulfswoku anno domini m^o cd^o xl septimo saghom oc hæyrðum a at Ketil Vermundzson kiendis wara gieldschyllogher ærlig-hom manne Herlogh Petherson fæmtan merker sylfuers oc wedhsette tha samstundis fœrnempdum Herlogh Pætherson merka boll j Lunde som ligger j Lundæ hæradhe swa j matæ at fœrnempder Ketil skal hafua lœyst fœrnæmpt merka boll j Lunde aff adhernempdom Herlaugh Peterson jannen tweggie aræ frest fra Botulfswoku nw nest komende vtten alt

hinder ædher motæmæle. Ok til sanninde her vm *sæthiem mer war jncigle fore thetta breff som giort war j Skido deghi oc are som fyr seghir.

Biskop Olaf af Bergen bandsætter, i Anledning af indkommen Klage fra Confessor generalis og Brødrene i *Munkeliv* Kloster, nogle *tydske Voldsmænd*, som med væbnet Haand havde brudt ind i Klostret og derfra med Magt udtaget og myrdet en samt ynkelig mishandlet en anden af Lensherrens Hr. *Olaf Nilssøns* Tjenere.

Efter Afskr. i Barth. IV (E) 559-561 efter en tabt Codex.

801.

21 August 1447.

Bergen.

In nomine domini amen. Universis et singulis, presentes literas inspecturis, nos Olauus dei gratia episcopus Bergensis, iudex ordinarius ad infra scripta, salutem in domino et presentibus fidem indubiam adhibere. Universitati vestre notum facimus per presentes, quod anno domini m. cd. xl. vii. die vero lunæ, xx prima mensis Augusti, comparuerunt coram nobis in sacristia ecclesie nostre Bergensis confessor generalis et fratres quidam monasterii Munkaliff, ordinis sancte Birgitte, sancti salvatoris nuncupati, conqverentes coram nobis, quod quidam malefactores venerunt ad prefatum monasterium, manu armata, ausu sacrilego ecclesiam ibidem intrantes, et manus violentas in duos juvenes familiares domini Olavi Nicolai, militis ac capitanei curie regalis Bergis, inicientes, quosque per vim et violenciam magnam non sine magnis percussionibus ab ecclesia crudeliter extraxerunt, et tandem alterum eorum miserabiliter morti tradiderunt, reliquum vero semivivum relinquentes. Nos igitur Olauus episcopus predictus considerantes, quod quorundam ceca pestis ignorancie, quosdam ambitiose cupiditatis insaciabilitas, quosdam vero obstinata cordis malicia adeo ebetavit, ut obmisso bono incommutabili commutabilibus et transitoriis inherentes, illicita tanquam licita perpetrare non verentur, et sic ab ovili dominico aberrantes, quod non sine cordis amaritudine dicere cogimur, se penis eternalibus spontanei exponendo. Preterea ad instanciam et requisitionem predictorum fratrum, de peritorum consilio, considerantes hujus modi malefactores et homicidas fore et esse excommunicatos ipso facto, eosdem et eorum qvemlibet, omnesque et singulos ipsis dantes consilium, auxilium et favorem, Christi nomine invocato, excommunicatos fore denunciamus in hiis scriptis.¹ In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum, has literas denunciationis excommunicationis fieri fecimus, et nostri pontificalis sigilli appensione fecimus communiri. Datum Bergis anno die et loco quibus supra.

(¹) I en anden Afskrift (Barth. IV. 403-405) af denne Excommunication, som

iøvrigt kun i uvæsentlige Udtryk afviger fra denne, lyder dette Afsmitt saaledes:

Preterea ad instanciam et requisitionem predictorum fratrum supradictos malefactores et ecclesiasticæ immunitatis violatores per nos publice monuimus nec non moneri fecimus, qua monicione sic ut premittitur canonice premissa eisdem violatoribus nec non homicidis et eorum complicibus nobis et ecclesiæ injuriam passæ satisfacere minime curantibus, ipsos et eorum quemlibet communiter et divisim Christi nomine invocato de peritorum consilio ipso facto fore excommunicatos majori excommunicatione publice denunciamus in hiis scriptis, ingressum ecclesiæ et communionem fidelium ipsis sub pena cessationis a divinis, nisi satisfecerint, penitus prohibentes.

Jon Nilssön Skak sælger til Hr. *Erland Endridssön* Ridder den hele Arv i Löst og Fast, som var falden efter *Elin Eriksdatter* paa *Færøerne*, samt nogle Fordringer paa *Sigurd Jonssön* og Landskylden af *Sudervaag*.

Efter Orig. p. Perg. i Diplom. Arn. Magn. i Kjøbenhavn, fasc. 100 No. 1. b. Seglet mangler.

802.

16 Oktbr. 1447.

Tönsberg.

Ollom monnom them som thette bref se eller høre helses iek Jon Nielson som kallæs Skak kerlighe med gudh kungør jek thet med thette mith opne bref ath jek hafuer sælt welboren man herre Erland Endridson riddære all then arf med rettæfar som thømdes eftir hustru *Ælinæ* Eriks dotter hwes siel gudh nadhe laust oc fast oc vp kan spørges i Ferøyr och serdeles ath søghe the saudher som Sigurder Jonsson wildæ hafuæ køpt af mik tha han hær sidert war och ther med rettæfar af swa mangte landskilder som vlognær æræ af Sudder wagh oc ther med rettæfar fore then hæst som myn wermoder hustru Vluillæ honom lentæ til Oslo oc hwn af fornemd Sigurder Jonsson aldre atter fek och hafde fornemd Sigurder Jonson lukt vpmemd hæst i landskild af then ardemaal som til fforen war. Til sannyndæ hær vm hengher jek mith jncigle ffore thette breff som giort war j Tunsbergh feria secunda ante diem sancti Luce ewangeliste anno domini mcdxlvij^o.

Bagpaa: Vm Jon Skak oc Siguord Ionsson.

Herlaug Peterssön og tre Lagrettemænd udstede Vidisse af Brev No. 776. Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

803.

26 Novbr. 1447.

Skien.

Ollom monnom them sëm thette breff see eder høyræ sænder Herlogh Pædersson Thyostolf Gvnnersson Haluord Ketelsson oc Aslak Grinkelson logræte mæn q. g. oc sine kvnnvkt gerende at mer vorom j Scide søndagen nest fore Andres møsse anno domini mcdxlvij sogom oc hørdom opet breff hederligh faders med gvd biscop Gotscalcx aff Hollom a Jslande med heile oc hangende vsad[do] jnsigle suo lvdende ord epter orde sëm her epter seiger. [*Nu følger Brev No. 776.*] Oc til saninde her vm sætte mer vorh jnsigle fore thette transcripte breff sëm giort var a deighe oc are sëm før siger.

Thorgils Thorleifssøn, Prest i Hereseid, og 7 andre kundgjøre et Arveskifte efter Astrid Borgarsdatter, hvorved Helge Amundssøn fik Gaarden østre Nos (i Drangedal), Vermund Sveinkessøn samt Erling og Borgar Sveinsønner vestre Nos.

Efter Orig. p. Perg. paa Gaarden Roaldstad. Af 11 Segl ere 3, 6 og 7 tilbage.

804.

7 April 1448.

Nos.

Ollum monnum them som thetta bref sea ædher høra sendher Thorgiuls Torleifson presther a Hæræsseidhe Arne Stenarsson Torleiver Torgiulson Grundhe Haluardson Torleiuer Olafson Haluardher Bionson Gunvardher Rolleifson oc Halvordher Rædharson q. g. ok sina kunnikth gerandhe ath mith vorum a Nos sunnadagen nesth firir sumarsdagh anno domini mcdxlviii j arfskipthe æfther Astridho Borgarsdother a Noos gud henne saal hafue soghom oc hørdhom a ath their heldho handhom saman af æine haluo Helghe Amundhson æn af annare halfo Vermundher Suenkason Ellingher oc Borghar Suensson med thy skilordhe ath Helghe Amundhson lauth j sith skipthe allan austægardhen a Nos som ligher i Dranghadale j Skidhosyslo med lutum ok lunnindum som til ligher ok leghet hauer fra forno ok nyo vttan gardh oc jnnan fra them oc theira arfa vndher han oc hans arf(a) til æuardelegho æigho ok als afrædhis æn their j sith skipte Vermundher Ellingher oc Borghar allan vestegarden med lutum oc lunnindum oc gaf Helghe Amundson ther fir ii marka bool j Sæthre vndher vestegarden fir then atalan som their atalade vestegarden vm kaupmalen ok *hennings skipthe j ollum adrum iordum oc landskildh vp bara huar æfther ludburdh Helghe halua their adra halua ok gengho deilis ghongho gardhom jmellum innangiordis or gatugardh gronne oc nidher j ana oc settho deilda sten oc wt

med aane oc vp j veghen fir austan akren oc wt æfther veghenom oc sua j bekken ok ther letho their sigh aller vel at nøgia. item bæthelade firnempdh Helghe them iii marka guls j mothe giof j siluer eina siluer skal eith siluerbelthe oc eith bandh ther med voro their sather oc a(l)sather vm alth skipthe j lauso oc fasto æn huath som afther var vskipth thet boudh firnempdher Helghe them ath skiptha æller kiosa med ghodha manne radhe. æn huar som theanne sathual ryuer ædher rofsmæn til feer haue rofueth vj manna doom oc suare sliko firir som logbookh vathar. til mera visso oc sannindhe hengher Ellingher Suensson Vermundher Suenkason oc Neridher Germandhson sin jasigle med varum fir thetta bref som giorth var degi oc are sem fir sigher.

Reidar Hafthorssøn, Prest i Solheim, og 3 Lagrettemænd kundgjøre, at Gunnar Ketilssøn overlod Herlaug Peterssøn ¼ Markebol i Lunde i Lundeherred. (jfr. No. 800.)

Efter Orig. paa Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

805.

Juli 1448.

Skien.

Allom monnom theim sem thetta bref se ædher høyræ sender Reidher Hafthorson prester a Soleym Anunder Stofson Ogmunder Thorsson ok Osmunder Asgeirsson logrettemen q. g. ok sinæ kunnikt göranda at meer warum j Skidho fredagen nest¹ Botulfs woku anno domini m^o cd xl octauo saghom ok høyr dum a at Gunner son Ketiuls a Lunde sette ok afhende Herlogh Petherson half mark boll j Lunde som ligger j Lundæ hærådhe som fadher hans vnte honom fore then skuldæstadh som han løyste fadher syn Ketil fra Symon Biornson som her war foghute j Skide syslo skal førnemd Herlogh Petherson thetta førnemd half mark boll frelslikæ følgie fore then skuld som Gunnar førnemd war honom skyllugher med ollom theim lutum ok lunnindom som ther til ligger ok leghit hafuer fra fonno ok nyio vtten gardz ok jnnen vnden førnemd Gunner Ketilsson oc hans erfuingiom ok vnder førnemd Herlogh Pethersson ok hans erfuingie til æuerdelighe eigho ok alz afrædhis, oc til sanninde her vm sætie meer war incigle fore thetta bref som giort war j Skido degi ok are sem før sæghir.

(¹) Her mangler: firir eller eptir.

Gunnar Holk, Provst til Marielirken i Oslo og Norges Riges Kantsler, giver paa Rigsforstanderens Hr. Sigurd Jonssøns og hele Rigsraadets Vegne, Landvøist til Orm Björnssøn, som havde ihjelslaget Arne Björnssøn.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

806.

26 Juni 1448.

Oslo.

Ollom monnom them som thetta breff se æller høræ sændher Gwnner Holc provest ath Marie kirkia j Oslo ok rikens Noriges canceler q. g. oc sina. saker thes at wælboren man her Sigurd Jonsson riddare rikens forstandare ac alt rikens raad j Norighe haffuer fengit mik fulla makt at svara oc giøræ vppa krononnæ vægnæ vm oll wandrædis maall thwi haffuer ek i heder vidher gud oc effter thy proffwe som her fylgir giffwid Orme BiorNSSyni er Arne BiorNSSyni vart at skadhæ wforSSynio landzviist med them hættæ at han bøthæ vidher gud oc ærwingiæ hins daudhæ oc luke Ormer konungx domenom thriar fullæ thegær oc thriug full fridkaup oc haffue lokedh jnnæn tollf manadha ffra tæssom deghe ellighe heffuir han ingha landzviisth brodher ok ærwingiom hins daudhe taka sætther oc bøther aff fornæmfdom Orme effther theira bæstemanne laghardome som syslumannen til næmpnir a hwaro twæggio halffwonnæ. her medher dømer ek med fornæmfdo mins æmbetes valdhe oc effther thesso prove Biorn Somarlidzson vara qwittæn lidughæn oc ollungis frelsæn vm tha sakar giffit som honom til var lagd vm thettæ værk. Thy forbiudher ek vidher lagar oc krononnæ hardhæ ræffster hvariom manne vandrædhe ath aukæ æller auka latha vidher fornæmpdæ mæn Orm oc Biorn hædhen aff vm thetta maall. nema hwar som thet gerer vili haffua forgiort fee ok fridhi oc værdhæ aldre bothæmadher sidhen. varth thetta breff giort j Oslo vm midwikudaghen næst effter Jonswoku dagh anno domini mcdxlviii. oc til ythermeir forwaringh her vm hængdhæ thæssa ghodhæ men rikens raad som nar voro tha ek thetta breff wtgaff oc sva hetha her Olaff Hakonson oc her Hartwik Krumedik riddæræ sin incigle medher mino for thetta breff.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Endrid Anundssøn* og hans Hustru *Ragna Halboardsdatter* solgte til *Finn Thorbjörnssøn* 7 Öresbol i *Gullelid* i Tuft Sogn i Sandsverv.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

807.

25 Marts 1449.

Nordby.

Ollom monnom them som thetta bref sia ædher høyræ sændher Oudun Rolfson ok Ormer Gardhson Anunder Halwardhson logrete mæn q. g. kunnugt gærande ath meer varom a Nordby j nördsta gardenom som lygher j Hæms skonn¹ j Laugardal a Maria messo dagin j langa fasto anno domini mcdxlnono sagom ok hørdom a ath thog hældo handom saman af eyno halfuo Fynner Torbyørnson af andro halfuo Æn-

dridh Anundzson ok Ragna Halwardz doter med thy skylorde ath fyrnemdh hyon kændis fyre os ath thog hafdo sældht Fynne Thorbyørnsyni vii øres boll jordar j Gullalyd ok i øfre gardenom som lygher (j) Tufta skon¹ j Sanzuerfue med lutum ok lunindom som thil lygher ok lyghit hæfuer fra fonno ok nyo vtan gardh ok inan friælst ok hemholt fore hwarior manne akæreløst vndan fornemdhom hyonom ok theras aruegom ok vndher førnemdan Fyn ok hans arfuega thil æwerdelika æygo (ok) alsz afredes. En kændes ok fyrnemdh hyon j samma handarbande ath thog hafdo vp bareth af Fyne iiii kyr gangande ok ii kyrlag j kornne ok i bædh vm vi mærker ok æna klædis kapo fore vi mærker ok ena kysto i vingauo thil meræ vinskup ok kærlikheth ok kændis thog ok thet at tha var lukin fyrstæ penig ok øpste j kop thera kom fore fornemda iordh. ok thil sani(n)de her(vm) sættiom meer akkar incigle fore thetta bref som giorth ær are ok deye som for sigher.

(¹) d. e. sokn.

Rolf Olafsson og Olaf Guttormsson kundgjøre et Vidnesbyrd om, at Orm Ormsson eiede et Gjorde i Aasmundsrud i Heggen Sogn paa Modheim.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

808.

24 Juni 1449.

Hæren.

Thet skall ollom monnom weterlekit wara sem thetta bref sia ædr høira at mit Roolf Olafson ok Olaf Guttormsson witom thet fore gudi sant wara at mit warom a Hærenæ sem liger a Modheme j Heggenæ sokn høirdom a at Weglek Arnasson lyste thy for oos at Orm Ormsson som a Fiælle war at han athe eth gerde sydder ok wester fra husomon j Asmunda rudi som liger a Modheme i forda sokn Heggenæ stenth ok renth wt fra androm gerdom ok thetta høirde han sina moder lysa fore sek, thill sanande her om settom mer okor insigle fore thetta bref ær giort war a Heggenæ ipso die sancti Johannis baptiste anno domini m^o cd^o xl nono.

Bagpaa med samtidig Haand: bref fore eth giærde j Asmundarudi.

Aasulf Reidarsson pantsætter til Hr. Hartoik Krummedike, Høvedsmænd paa Akershus, 10 Øresbol i Apildnes i Borre Sogn for 20 Mark rede Penge.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

809.

1 Septbr. 1449.

Oslo.

Ollom monnom þeim som þetta breff see ædher høra sendher Assullf Reddarsson q. g. ok sinæ kunith gørandhe ath jek kennos þet

Lagrettemand *Olaf Rolleifsson* kundgjör, at *Nerid Germundsson* og *Torgils Thorbjörnsson* solgte til *Olaf Thorgilsson* 7 Markebol i östre Naper i Molands Sogn og 4 Löber Land i *Ryden* i *Thveit* Sogn i *Nissedal*. (Thelemarken.)

Efter Orig. p. Perg. tilhör. Sognepr. S. O. Wolff i Saude. Seglene mangle.

811. 24 Februar 1450. Fjoner.

Ollom monnom them som thette bref siæ æder höræ sænder *Olaf Rolleifson* lagrettes man q. g. ok sina kunnit görændæ at jak var a *Fionom* lopaars messo dagh sub anno domini m^o cd l saa jak oc hørdo a at thav helde handom samol *Neridh Germundæson* oc *Torgilz Torbiörnson* af eno halfuo æn af adre halfuæ *Olaf Torgilzsson* med the skilordom at *Neridh* oc *Torgilz* førnæmdæ kændes i samæ hander bandh at the hafdæ selt *Olaf Torgilzsson* vij markæ bool jarder j *Nabæ* j øster garden som liger j *Molanzs* sogn oc iij løpæ landh i *Rydænæ* som ligger j *Thvedæ* sogn i *Nissæ* dal tesso jarder friælsø oc hømelt fore hvariom mannom fra sær oc sinom ærfum oc vnder *Olaf* oc hans æruinghæ til everdelighæ ego oc alzs afrædes oc tesse jarder med allom them luttum oc lunnundom som til liggær oc ligget hafuer fra *fornor oc nyo vten garzs oc jnnen fiskæ oc figlæ oc allæ vedæstæder. jtem kændes *Neridh* oc *Torgilz* j samæ hander bandh at the hafdæ op boret af *Olaf Torgilzsson* firstæ peninghæ oc østæ oc allom ther j mellom som j koup theres kom til sanindæ her om sether *Nerid Germundhæson* sit jnsiglo med mino fore thette bref er giort var degi oc ar som fyr siger.

Kong *Christiern I* tager sin *Gaard Vaagsbotnen* i *Bergen* og de deri boende (tydske) *Skomagere* i kongeligt Værn og Hegn, og tillader dem at handle med alle Slags Varer i *Byen* efter Lovene som andre *Bymænd*. Derimod skulle de svare for Kongens *Ombudsmand* paa *Kongsgaarden* i alle *Misgjernings-Sager*, og paa Kongens *Bud* være rede til *Udbud* og anden *Lydighed*.

Efter Orig. p. Perg. i *Lybeks Arkiv*. Kongens mindre Segl vedhænger.
(2 Löver ere *Skjoldholdere*.)

812. 9 Septbr. 1450. Bergen.

Wij *Cristiern* meth gudz nadh *Noriges Danmarks Venda* oc *Gota* konung grewe j *Ollenborgh* oc *Dalmenhorsth* kungørom thet ollom monnom at wy aff serdelis nade oc godhuilia hawa taghit oc anamedh oc anaina gardh warn *Waags botnen* oc *sutara wara* alla som ther sitia vti j *wara serdelis wærio wærn beskerm* oc *konungslika heghn* oc *traust* til *alla retta mala swa* at te skula *frielslika kaupæ* oc *sælia aldzskons*

kaupøre swa oc warninge sinna her j Berwen ept(er) laghom swa som andre bymen. kvnno the oc nokot brothlike wardha tha skulo the komma firir vmbudz man warn vt j gardhe warom oc ther skulo te laghom swara. Swa skulo the oc oss redho wara j wthbodhom oc i androm lidhskyldom then tima wij lata them sielfue til sæyia eder j them noudhsynlikom erendom som ware vmbudzman vti garde warom kvnna a wara noudhsynlika weyna meth at þarffua som andre bymen jnnan landz. Oc biodhom wij vmbudzmanne vorom vti garde warom them at forswara oc fordeghtinga til alla retta mala a wara weyna. Swa stadhfestom vy forneindom sutarom alla theira forna oc retta priuilegia friheth oc frielse meth thesso ware breffue som ware foreldra konungar j Norige them adhir giweth hawa oc vnt huilka som the skulo frielslika fylia magha j allom sinom greinom oc articulis som the wthuisa. Ty forbiðdom wij ollom monnom hueriar stet edr tighund som huarr er thessa fornemda sutara wara j forskrefne Waagsbotne eder theira godz hindra talma eder j nokra handa mato oforretta vnder war konunglika heffnd oc wrede. Datum Bergis crastino nativitatis beate Marie virginis anno domini mcdl^o anno vero regni nostri Noruegie primo nostro sub secreto.

Thorlaf, Biskop i Viborg og Postulatus til Bergen, Finboge Erkedegn og hele Bergens Kapitel forpligte sig og Efterkommere at holde en daglig Messe om St. Olaf med Collecter om Treenigheden, vor Frue og St. Anna med Voxlys og Ringning, samt med Forbønner for Kong Christiern, Dronning Dorothea, deres Forældre, Eftermænd, Rigsraadet i Norge og alle Christne. Herfor have de af Kongen faaet Hardanger Læn med al kongelig Ret, som de skulle fortabe, naar Messerne ikke holdes efter Forpligtelsen.

Efter Orig. p. Perg. i danske Gcheimearkiv. Kapitlets Segl er frarevet.

813.

9 Septbr. 1450.

Bergen.

Wij Thorlaff meth guds nathe biscopp j Wiborgh oc postulatus j Berghen oc wij Findboghe ærchedyegn oc gantze capitel sammestads gøre witherlicht meth thette wort opne breff at wy hassue nw vp taghit oc begynnet en daghlighe messe sywnghe ladhe aff sanctæ Olæff for thet altaræ som staar nordhen wiidh kores dorren meth thesse collecter de sancta trinitate wor frwæ oc sanctæ Annæ oc efter messen skule wij ladhe sywnghe jomfrw Maria loff som ær aue regina celorum mater regis angelorum cum collectis de eadem sancta Anna pro rege et pro pace. Oc sidhen hwar affthen skulæ alle kanike vicarij

koorprester oc dyegnæ sywnghe høgtidelighe for wor frwe altaræ gaude Maria meth prosis jnuiolata oc collectis aff wor frwe sanctæ Annæ oc dereliquiis ok skule wij oc wore efterkomere hwar dagh oc affthen ladhe ringhe meth en stoor klokke som ther till quemmeligh ær till then foræ. messæ oc jomfrw Maria loff oc iij godhe wox lyuss skulæ alle tijdh pa altaret brænde mædhen messen sywnges. Oc skule wij oc wore efter komere biscopp oc capitel j fornefnde Berghene kirke till ewich tijdh jnnelighe oc gudhelighe bethiæ j alle wore gudelige bønner for wor kære nathige herre koningh Cristiern oc wor kære frwe oc førstynnæ drotnigh Dorothea oc begges therre forældhre oc for fædhre oc efterkommere koningh oc drotningh oc righens radh j Norge oc alle cristnæ siælæ oc skal fornefnde wor nathige herræ oc wor kære nathige frwe drotnigh ware meth guds hielpe lødtagnæ aff alle the godhe gerninghe som wij eller wore efterkommere gøre kunne till ewich tijdh. Oc en her vdh ouer haue wij vp taghit oc till ewighe tijdh holdæ skule oc sywnghe wele aue regina celorum efter hwar tijdh j høge koor meth collectis aff wor frwe oc sanctæ Annæ coniunctim gudh till loff oc hæther oc jomfrw Maria oc wor nathige herræ koningh Cristiern oc alle hans vener leuendes oc dødhe till en hetherlich bestandelsse oc ewich glædæ badhe liiff oc siell. oc vetherkennes wij meth thette wort opne breff at wij haue fonghit oc annamet aff fornefnde wor nathige herræ koningh Cristiern Hardangher meth all thes till liggelsse oc koninglich rættighet till fornefnde guds oc jomfrw Marias thieneste vppæ meth at holde. oc thy biude wij oss alle wore efter kommere alle thenne fornefnde guds thieneste gudelighe oc trolighe vppæ holde vdhen alt archt oc argelist eller hielpe ræde. Men ware thet swa at wij icke hælde thenne fornefnde guds thieneste swa skælighe vppa som thet sich burde oc wij thet lawet haue tha skal fornefnde wor nathige herræ koningh Cristiern haue full macht at taghe syn land oc læen j gen. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. datum Bergis anno domini mcdl^o feria quarta infra octauas natiuitatis beate Marie virginis.

Pave Nikolaus V udvælger efter det i nu afdøde Erkebiskop *Aslaks* Tid gjorte Forbehold Dominicanerordenens Professor, magister theologiæ *Henrik (Kalteisen)*, til *Erkebiskop i Nidaros*. (jfr. No. 728.)

Efter Marinis Afskr. af Regesten i Vatikanets Arkiv.
 (Nic. V. ann. V. tom. 35. p. 289.)

814.

27 Februar 1451.

Rom.

*Nicolaus episcopus etc.**Dilecto filio Henrico electo Nidrosiensi salutem etc.*

Apostolatus officium quanquam insufficientibus meritis nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini presidemus, utiliter exequi quo adjuvante domino cupientes solliciti corde reddimur et solertes, ut cum de ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores perficere studeamus, qui populum sue cure creditum sciant non solum doctrina verbi sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, duce domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem bone memorie Aslacho archiepiscopo Nidrosiensi regimini Nidrosiensis ecclesie presidente, nos cupientes eidem ecclesie cum vacaret per apostolice sedis providentiam utilem et ydoneam presidere personam, provisionem ipsius ecclesie ordinationi et dispositioni nostre duximus ea vice specialiter reservandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Postmodum vero prefata ecclesia per obitum dicti Aslachi archiepiscopi, qui extra Romanam curiam debitum nature persolvit, pastoris solatio destituta, nos vacatione huiusmodi fidedignis relatibus intellecta, ad provisionem ipsius ecclesie celerem et felicem, de qua nullus preter nos hac vice se intromittere potuit sive potest, reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne etiam ipsa prolixè vacationis exponeretur incomodis, paternis et sollicitis studiis intendentes, post deliberationem quam de perficiendo eidem ecclesie personam utilem et etiam fructuosam cum fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad te ordinis fratrum Predicatorum professorem et in theologia nec non scholarum palatii apostolici magistrum in sacerdotio constitutum, de religionis zelo, literarum scientia, vite ac *mundicie honestate, morum spiritualium providentia et temporalium circumspeditione, aliisque multiplicium virtutum donis apud nos fidedigna testimonia perhibentur, direximus oculos nostre mentis: Quibus omnibus debita meditatione pensatis, de persona tua nobis et eisdem fratribus nostris ob dictorum tuorum exigentiam meritorum accepta, eidem ecclesie de dictorum fratrum consilio auctoritate apostolica providimus, teque illi perficimus in archiepiscopum et pastorem, curam et administrationem ipsius ecclesie tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias et largitur premia confidentes, quod ipsa ecclesia per tue circumspeditionis industriam et providentiam circum-

spectam sub tuo felici regimine, dextera domini tibi assistente propitia, salubriter dirigetur et grata in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiet incrementa. Jugum igitur domini tuis impositum humeris prompta devotione suscipiens, curam et administrationem predictam sic gerere et exercere studeas sollicite fideliter et prudenter, quod ipsa ecclesia gubernari provido et fructuoso administratori gaudeat se commissam, tuque preter eterne retributionis premium, nostram et dicte sedis benedictionem et gratiam exinde uberius consequi merearis. Datum Rome apud sanctum Petrum anno etc. millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo, tertio Kalendas Martii, pontificatus nostri anno quinto.

Pave Nikolaus V melder a) Nidaros Byes og Stifts Almue, b) Nidaros Kirkes Landbønder, c) Nidaros Kapittel, d) Nidaros Kirkes Lydbiskopper, e) Stiftets Geistlighed, — at han har valgt Mag. Henrik til *Erkebiskop* i Nidaros.

Efter Marinis Afskrift af Regesten i Vatikanets Arkiv.
(Nicol. V. ann. V. tom. 35. p. 290.)

815.

27 Februar 1451.

Rom.

Nicolaus episcopus etc.

a. *Dilectis filiis populo civitatis et diocesis Nidrosiensis salutem.*

Hodie ecclesie Nidrosiensis pastoris regimine destitute de persona dilecti filii Henrici electi Nidrosiensis nobis et fratribus nostris ob suorum exigentiam meritorum accepta, de fratrum eorundem consilio auctoritate apostolica duximus providendum, preficiendo eum illi in archiepiscopum et pastorem, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur. Quocirca universitatem vestram rogamus monemus et hortamur attente, per apostolica vobis scripta mandantes, quatinus eundem electum tanquam patrem et pastorem animarum vestrarum devote suscipientes ac debita honorificentia prosequentes, eius monitis et mandatis salubribus humiliter intendatis, ita quod ipse in vobis devotionis filios et vos in eo per consequens patrem invenisse benevolum gaudeatis. Datum Rome apud sanctum Petrum anno etc. m^o. cccc^o. li^o. tercio Kal. Martii pontificatus nostri anno quinto.

b. *Dilectis filiis universis vassalis ecclesie Nidrosiensis salutem.*

Hodie etc. Quocirca universitati vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus eundem electum suscipientes devote et debita honorificentia prosequentes et fidelitatem solitam nec non consueta servitia et jura sibi a vobis debita exhibere integre studeatis. Alioquin sententiam

sive penam, quam idem electus rite tulerit seu statuerit in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctore domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum *ut supra*.

c. *Dilectis filiis capitulo ecclesie Nidrosiensis salutem.*

Hodie *etc.* Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus eidem electo tanquam patri et pastori animarum vestrarum humiliter intendentes ac exhibentes sibi obedientiam et reverentiam debitam et devotam, eius salubria monita et mandata suscipiatis devote et efficaciter adimplere curetis. Alioquin sententiam, quam ipse electus *etc. ut supra*.

d. *Venerabilibus fratribus universis suffraganeis ecclesie Nidrosiensis.*

Hodie *etc.* Quocirca universitatem vestram rogamus monemus et hortamur attente per apostolica vobis scripta mandantes, quatinus eidem electo tanquam membra capiti obsequentes, exhibeatis eidem obedientiam et reverentiam debitas et devotas, ita quod mutua inter vos et ipsum gratia gratos sortiatur effectus, et nos devotionem vestram possimus propter hoc in domino commendare. Datum *etc. ut supra*.

e. *Dilectis filiis clero civitatis et diocesis Nidrosiensis salutem.*
Hodie *etc.* Ordtydende med litr. c.

Pave Nikolavs V melder Kong Christiern I, at han har udvalgt Mag. Henrik til Erkebiskop i Nidaros efter Aslak Bolt.

Efter Marinis Afskrift af Regesten i Vatikanets Arkiv.
(Nicol. V. anto V. tom. 35. p. 290.)

816.

27 Februar 1451.

Rom.

Nicolaus episcopus etc.

Carissimo in Christo filio nostro Christierno Dacie et Norwegie regi illustri salutem.

Gratie divine premium et humane laudis preconium acquiritur, si per seculares principes presertim ecclesiarum metropolitanarum regimini presidentibus oportuni favoris presidium et honor debitus impendatur. Hodie ecclesie Nidrosiensis (*etc. ut in epistola precedenti*). Cum itaque, fili carissime, sit virtute dei opus ministros benigno favore prosequi, ac eos verbis et operibus pro regis eterni gloria venerari, serenitatem regiam rogamus et hortamur attente, quatinus eundem electum et prefatam ecclesiam Nidrosiensem sue cure commissam habens pro nostra et apostolice sedis reverentia propensius commendatos, ipsos benigni favoris auxilio prosequaris, ita quod idem electus tue

celsitudinis fultus presidio in commissio sibi cure pastoralis officio possit, deo propitio, prosperari, et tibi exinde a deo perennis vite premium et a nobis condigna proveniat actio gratiarum. Datum Rome apud sanctum Petrum anno etc. m^o. cccc^o. li^o. tertio Kalend. Martii, anno quinto.

Biskoppens Official i Stavanger kundgjör en Dom af 6 Prester og 6 Læg-mænd, hvorved Thorgils Aslakssön tildømmes en Del af Gaarden Upsal i Valle Sogn (Setersdalen), som Presten der Gunnar havde tilegnet sig.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet frafaldet.

817. 17 Juni 1451. Stavanger.

Ver officialis herræ byskops j Stawanger williom þet ollom monnom viterlighæt waræ som þetta breff see æller høræ ath in anno domini m^o cd^o l^o primo þorsdaghin næsten æfter sancte Barnabe apostoli som iij prestamodz dager war j Stawanger kom aa stempno firer os oc flære adræ gode mæn j kommunæth j Stawanger byskeydelighen man þorgyls Aslaksson kerdhæ oc kladradhæ wppa siræ Gunnar sokner presther a Wellæ ath han halfdhæ wnden hegnæth þrigiæ mamatha leygho j Wpsalæ som ligger j firsagdhæ Wallæ sokn þet som till Wiigen medh ræthhæ till hører krafthæ os þaa firsadher þorgyls laghaar orskordar nempdom wær thaa wt sex prestæ oc sex lekmen aath gioræ þar reto wm hwilkæ wth gengo oc dæmdhæ firsadhæ þrigæ mamatha leygo gudhæ oc [. . þorgylse] til retthæ eignæ som fyr hawer war[et] skal oc firsadher þorgyls bæhaldhæ haalfst saadhæth firer þet wræth som hanom skædhæ af sire Gunnare oc annen half deidhen skal han haue [gar]denom til nythæ oc wpp heldezs. þil meyre wisso oc sannendhæ setthom wær war embetes incigle firer þetta breff ær giorth war j Stawanger dægi oc aare som firer seigher.

Arne Tholfsön afstaar til Thorbjörn og Jon Björnssöner Gaardene Nusvik, Slaattedal og Rønebrekke i Setersdalen som Erstatning (rettarfar?) for deres Moder Gro Gunnulfsdatter.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Af 3 Segl findes Stumper af No. 2 og 3.

818. 20 Juli 1451. Hole i Seter.

Þet kennez ek Arne þolfsson med þesso mino brefwe at ek hefwer fenghit ok afhent þorbiorne ok Joone Biannassonom þessar eftirscrefna iardher er swa heitha Nwzwiik ok Slatadaal ok Rønabrekko j rettherferi firir Groo Gunnwls dotter moder fynempda brødhra, med

allom þeim lutom ok lunindom som þill fyrnempdher iardar liggher ok legit hafwer fra forno ok nyio wtan gardz ok innan, fra seer ok sinom erfwingiom ok wndher fyrnempda brøder þorbiorn ok Ioon ok þeira erfwingia til æfwerdeligho eigho med allz afredis ingho wndan skildho, oc til sanindha her wm settho þessir ghodher men sin insigle med mino insigle er swa heita (J)oon Leifsson ok þorder þorgiwlsson firir þetta bref som giorth war aa Hoolom a Scethre a Margretha messo dag anno domini m^o cd^o lj^o.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Haleard Audunssøn* og hans Hustru *Ronnog Jonsdatter* solgte til *Björn Aslakssøn*, Prest i Eidsberg, † Öresbol i *Geilestad* i Askeim Sogn, Frøylands Skibrede i Borgesyssel.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af 3 Segl er No. 1 i Behold.

819. 26 Marts 1452. Eidsberg Kirke.

Ollom monnom theim som thettæ bref se æder høiræ sender Annund Andresson Bergwlf Omundzson ok þorir Haluardzson sworne logreltes men q. g. ok sina kunikt gørande at wi varom j Eidzbergx kirkiu dominicam passionis anno domini m^o cd^o quinquagesimo secundo sagom ok hørdom a at þaw heldo handom saman, af eino halfuo sire Biorn Aslakson prester j fyrnemt Eidzberg en aff annare halffuone Haluardh Audonson oc Ronog Jonsdotter eigin husprøy Haluardz med theim skilordom at fyrnemdh hion Haluard ok Ronog viderkiendis i sama handarbande at þau hafdo selt fyrnemdom sire Biorne halffs øres boll jerder j østeste Geilestadh ok j sydre lutanom som þau fengo j sith skipte j arff epter Jon fader fyrnemdo Ronog ok Joron moder hene gud þere seel haffue som liger j Askeim sokn j øffre lutanom j Borgesysslo oc j Frøyland skipreido fra Haluarde ok Ronoge ok þeire arffua ok vnder sire Biorn tidnemden ok hans arffua ffristelst heimholt ok akerelaust ffriri hwariom manne med ollom þeim lotom ok lunindom som til liger ok leghet haffuer ffra forno ok nyo vtten gardz ok innen til ewerdeligro eigo ok aldz affredes ok vp boret aff tidnemdom sire Biorn ffryste pening ok øffste ok alle þer j mellom som j kaup þeire kom som eer thre marker. til mere sanindh ok vitnisburd þa hengom vi vor incigli firi þette breff er giort var degi ok are som fyr segir.

Bagpaa med senere Haand: Gilesstadha breffuedh.

Gunnar, Biskop af Hammer, giver 40 Dages Afad for de Bodfærdige, som paa visse Helgendage besøge St. Olafs Kirke Edsberg, St. Marie Kirke Folkiborg, Peters og Pauls Kirke Thenol, St. Laurentii Kirke Trømborg og St. Margretas Kirke Herland, alle i (Edsbergs Prestegjeld) Oslo Stift. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

820.

19 Juni 1452.

Eidsberg.

[Universis] Christi [fidelibus presentes] literas inspecturis [Gunnarus] dei gracia episcopus Hamarensis salutem in domino sempiternam. Quoniam vota Christi fidelium ad diuini cultus [ampliacionem] et animarum remed[ium sunt] piis exhortacionibus ac indulgenciarum fauoribus excitanda. nos igitur de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius sancti Haluardi martiris meritis et precibus. omnibus vere penitentibus et confessis qui ecclesiam beati Olauis regis et martiris de Edzbergh Asloensis diocesis ecclesiam beate Marie virginis Folkiborg ecclesiam beati Petri et Pauli apostolorum Thenol ecclesiam beati Laurentii Trømborg et ecclesiam beate Margarete virginis et martiris Herrælandh in festis videlicet natiuitatis domini cum tribus sequentibus diebus circumcisionis et epyphanie resurrectionis cum tribus sequentibus diebus ascensionis pentecostes cum tribus sequentibus diebus trinitatis corporis Christi. in singulis festiuitatibus beate Marie virginis in vtroque festo sancte crucis in vtroque festo sancti Johannis baptiste in vtroque festo sancti Michaelis archangeli in vtroque festo sancti Olauis regis et martiris in festo omnium sanctorum in die animarum in singulis festiuitatibus omnium apostolorum et ewangelistarum in solemnitatibus sanctorum martirum Haluardi Laurentii Magni Blasii Eirici et Clementis sanctorum confessorum Gregorii Ambrosii Botolphi Augustini Jeronimi Martini et Nicolai sanctarum virginum Margarete Sunnie Katerine Cecilie et Gertrudis in solennitate sanctarum Anne et Marie Magdalene in dedicationibus earundem ecclesiarum et in singulis dominicis diebus per anni circulum causa deuocionis aut peregrinacionis visitauerint seu qui missis predicacionibus aut aliis diuinis officiis ibidem interfuerint et qui eisdem ecclesiis manus porrexerint adiutrices aut qui cimiterium ipsarum orando pro defunctis ibidem quiescentibus circuerint et qui corpus Christi vel sacrum oleum dum infirmis portantur aut reportantur sequuti fuerint aut qui flexis genibus dum dicitur salue regina terna vice angelicam salutacionem aue Maria pro regis statu felici et pace tranquilla deuote dixerint et qui se humiliter inclinauerint cum datur benedictio cum pixide. quociens premissa vel aliquid premissorum deuote compleuerint tociens .xl. dies indulgenciarum de jniunctis sibi peniten-

ciis in domino misericorditer relaxamus. Datum apud predictam ecclesiam Edzbergh anno domini m^o. cd^o. quinquagesimo secundo in die Geruasii et Prothasi martirum nostro sub secreto presentibus appenso.

Sex Lagrettemænd og sex „skilrike“ Mænd fastsætte som valgte Dommere *Thof Ormssöns* Böder for *Gunnar Soennessöns* Drab til 24 Mark Guld, hvorefter *Thof* strax pantsatte 12 Markebol i *Lid* i Sillegjord, af hvilke de 6 vare i hans egen Fædreearv *Raudaberg* og de 6 i *Gjuve*, som hans Søster *Margrete* og *Maag Nikulas* forstrakte ham. Sex skjønssomme Mænd skulle nærmere fastsætte det pantsatte *Jordegods's* Værdi i Forhold til de idømte Drabsböder.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania, Alle 6 Segl mangle.

821. 28 Septbr. 1452. [Sillegjord.]

Ollum monnum þeim som þetta bref sia ædher hæyra sendher þorstein Egilsson þiostolfwer Gunleiksson þiostolfwer Neridzsson Swein Ioonsson Haluader Ketilsson Ormer Geirmundzsson oc þorkell Petars-son logretemen oc Niculos Amunzsson Niculos Ketilsson Folkuader Alfsson Rolleifwer þorsteinsson oc Efwinder Dyrasson skilrika men q. g. oc sina kunikt gerande at meer warom j doom nempder wm aftak efter Gunnar Sweinkasson som þoofwer Ormsson wart at skadha ofirirsyniu, war thet waar fuller domer oc samtykt, at þoofwer fyrnempder skulle luka j giold efter fyrnempdan Gunnar xxiiij marka gulds. oc samstundes sette han wth xij marka bool iardher j Liidh som ligger j Seliogiordæ [sokn] þy at vj marka bool waaro j Raudaberghe som þoofs fadorleifd war en annor vj marka bool j Giufwe som syster fyrnemps þoofs [Margete]¹ oc [Nykli]¹ magher hans forgreidhe honom til lausnar, frealsade þaug oll fyrnempd xij marka bool firir hwarium manne ok allum loglig agangum, fra þeim ok þeira ærfwingium, ok wnder Gunnars erfwingia ok þeira efterkomandum til efwerdeligo eigo med alz afredes ingo wndan skilde. oc læysa þa fyrnempdar iarder swa mykit j gioldomen som vj skynsamer men metta þeim, oc war þenna domer wm Michials messo aftan anno domini m^o cd^o lij^o. Oc til sanindh her wm settom meer fyrnempder logrete men okkor insigle firir þetta bref som giort war deghi oc are som fyr siger.

(¹) Tilskrevet senere over Linien.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Gunnar Helgesson* og hans Hustru *Jorun Ambesdatter* solgte til Hr. *Hartvik Krummedike* 3 Markebol i *Berg* og 5 Öresbol i *Gata* i Sanden Sogn paa Vestfold.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

822.

29 Decbr. 1452.

Akershus.

Ollom monnom þeim som þetta bref sea æder høyra senda Hafuord Askasson a wapn Magnus Þoresson oc Haluard Ællingsson sworne logrettesmen q. gudz oc sina kunnikt gørandis at mit warom a Akershus fæmta dag jull anno domini mcdlsecundo saghom oc hørdom aa at þaug heldæ handom saman af eina halfuu welbyrdug man herre Hartik Kromedig riddere en af annare halfuu Gunner Helghesson oc Ioron Ambedotter æigen kona hans med þeim skilordom at fyrnemfd hion wederkendis firi oss at þaug hafdo sælt fynemfdom her Hartik þuægga markabol iarder j Bærgæ som ligger j Sondina sokn a Westfolden oc j Bærgs fiordong ok fæm auræ boll j nørdre gardenom i øydegardz Gatu er ligger i sama sokn med ollom lutum oc lunindom som til ligger æder lighet hafuer fra forno oc nyo wttan gardz oc jnnan fra þeim oc þeire arfuingom och wnder herre Hartik och hans arfuinga til æuerdelig æigho oc altz afrædis kendis oc titnempd hion j sama handerband at þaugh hafdo wpboræt af aadernemfdom her Hartik første pening oc øfsta oc alle þer i mellom efter þy som i kaup þeire kom firi fyrnemfda iorda oc huar þeire om sigh. Til meire wisso oc saninda þa hengdom iek Gunner ofnemfder mit jncigle med þeire firi þetta bref er gort war deghi och aar som fyr sighir.

Bagpaa med senere Haand: bref om ij marke bol iorder j Bærgæ oc Gatu j Sondena.

Tre Mænd kundgjøre, at *Sigurd Amundsson* og hans Søster *Guðrun Amundsdatter* solgte til Hr. *Hartvik Krummedike*, Høvedsmand paa Akershus, 2 Markebol i *Gunnarsrud* i Sanden Sogn i Skogebygd paa Vestfold.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

823.

2 Januar 1453.

Akershus.

Ollom monnom þeim sëm þetta bref sea æder høyra senda Hafuord Askasson a wapn Jngemar Ienesson oc Haluard Ellingsson logrettesman q. gudz oc sinæ kunnikt gørande at wy warom a Akershus nionda dag jull anno domini mcdltercio saghom oc høyrdom aa at þaugh heldo handom saman af eina halfuu welboren man herre Hartik Kromedike riddere houitzman wpa Akershus, en af adro halfuu Sigurd Amundsson oc Guðrun Amundsdotter syster fyrnemdz Sigurdz

med þeim skilordom at fyrnemd sötzskene widerkendis firi oss at þaugh hafde sælt fyrnemdum herre Hartik þuægge marka boll oc ørtogha boll iarder j Gunnarudh er ligger i Sandena sokn i Skoghebygd a Westfolden med ollom lutum oc lunindom som tilligger æder lighet hafer fra forno oc nyghio wttan gardz oc jnnan fra þeim oc þeire arfuingiom oc vnder herre Hartik oc hans arfuinga til æuerdeligh eigghio oc altz afrædis, kendis oc titnemfd søzskene i sama handerband at þaugh hafde wpboret af aadernefdom herre Hartik første penig oc øfste oc alle þer i mellom efter þui som i kaup þeira kom firi fyrnemda jord. Oc til meira wisso oc sanind her om þa henge wy wor jncigle firi þetta bref som gort war stadh dægghi och aar som fyr sighir.

Bagpaa med samme Haand: Bref om ij marke boll j Gun[a]rudh, derpaa med nyere Haand: som ligger j Sandene sogenn j Skogbygdenn paa Westfollenn som Siirwdt Amundsson solde her Hartwiig Kromedighe.

Fire Mænd kundgjøre, at *Sæmund Olafssøn* gjenkaldte de Ord, han i hastigt Mod og Drukkenskab havde talt om *Sigurd Thorleifssøn*, som dermed var tilfreds.

Efter Orig. p. Perg. i Bergens Museum. De 4 Segl mangle.

824.

8 April 1453.

Borgund.

Alle the godhe men som thetta bref see ædher høeyra sendher Niclas Asbiornsson ok Fridheke Styrkarsson Eilifwer Jonsson ok Einar Thorgylsson q. g. ok sina kunnikt gicerande at wi varom nær a sancte Pædhers kirkiugardh i Borghund annan dagh paaska ok fleirom godhom mannom nær varandhom saghom ok hœyrdhom a at their heldho hondom saman Siwrder Thorleifsson ok Sæmunder Olafsson ok vordho their sather ok alsather fore then thalan som Sæmunder hafdhe thalad til Siwrth Thorleifsson i hastigh mod ok drykinskap ok i so matha vordho their sather at fornemfder Sæmunder swor thet vidh thet helgha gudz likama som han thok j sith syndugha lif at han viste ey værr medh adhernemfdom Siwrden han visse medh sin eigin fadher. Til sannenda her vm sethiom wi vaar jnsighle fore thetta bref ær giort var j Borgund attha dagha eftir paasker anno domini m^o. cd^o. liij^o.

Gente Eiríksson, Lagmand i Skiens Syssel, kundgjör, at Arne Tholfsson pantsatte til Halvard Steinulfsson 14 Markebol Jord i Kleifen, lille Bondal, Landsverk, Rud og Greftesrud. (Thelemarken.)

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

825.

20 Juni 1453.

Skien.

Ollum monnum theim som thetta bref se ædher høyræ sender Gawte Erikson lagman j Skidesyslo q. g. ok synæ kunnichtgørande kommo fore mik oc logrettonæ j Skido mydvikædagen næst æpter Botsulfswoku anno domini m^ocdl^o 3°. Haluard Stenulfson oc Arne Tholfson oc kiendis tha wara laghlighe vm domfee thet som Arne war a hænder dømt at luka. Iyyste tha førnemder Arne Tholfson fore allæ logrettonæ som a lagthingstempno waro mik oc Haluard byfoghote j Oslo som her tha sath j foghutæ stadh a høyrandæ at han sette xiiii markæ boll jardæ førnemdom Haluardh j wædh v. mark boll j Kleifwennæ. v mark bol j lytle Bondal ij markæ boll j Landzwerke marc bol j Rudi oc markæ j Greftrisrudi swa j matæ at huot som sex nempder mæn skynsamlighe wyrdhæ førnemdom Haluardhæ Stenulfson fore thet som honom ær dømt oc domsbrefuit ludher vt af thesse xiiii markæ bol jordher æpter theiræ mannæ reikningh som førmeiræ j skifteno waro huot han laut j syn lut af theim arff som tømdes j Swalæstufvnæ ther will han stadfesteligæ wider blifua oc vbrigdelighe haldæ hædhan af, oc skal thennæ malstemphæ oc reikningh wara a Mykiels messæ æften heymæ a Kleifuennæ oc stadugt haldes huot helder førnemder Arne Tholfson kommer sielfuer til tha malstemfno ædher ok eighi, oc til sanninde her vm sether han sielfuer syt jncigle oc bad mik oc Jønes Petherson oc Andres Pethersson oc Biørn Hannesson at setie war jncigle meder han(s) jncigle fore thetta bref som giort war degi oc are som før segir.

Pave Nikolaus V tager Oslo Biskop, Kapitel, Kanniker og øvrige Tjenere i det apostoliske Sædes Varetrægt. (jfr. No. 827.)

Efter Marinis Afskrift af Regest. i Vatikanets Arkiv.
(Nic. V. anno VII. tom. 42, p. 142.)

826.

11 Juli 1453.

Rom.

Nicolaus episcopus etc.

Venerabili fratri [Gunnaro] episcopo et dilectis filiis capitulo, canonicis et personis ecclesie Asloensis salutem.

Quotiens a nobis petitur quod honestati et rationi convenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere et justis petentium desi-

deris congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in domino filii, vestris postulationibus annuentes, vos vel ecclesiam vestram Asloensem, in qua divinis mancipati estis obsequiis, cum omnibus bonis, que impresentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum justis modis, prestante domino, poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus. Preterea omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus sive per privilegia vel alias indulgentias vobis et ecclesie antedictae concessas, nec non libertates et exemptiones secularium exactionum a regibus, principibus aut aliis Christi fidelibus rationabiliter vobis et ecclesie prefate indultas, sicut ea juste et pacifice obtinetis, vobis et eidem ecclesie auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo etc. nostre susceptionis confirmationis et communitationis infringere etc. Siquis etc. Datum Rome apud sanctum Petrum anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio, quinto Idus Julii, pontificatus nostri anno septimo.

Pave Nikolaus V paalægger Erkebisp Tuve Nilssön af Lund, Biskop Bengt af Skara og Abbed Bo af Hovedöen at beskytte Oslo Stifts og de övrige norske Stifters Geistlighed mod forskjellige Hövdingers, Adeliges, Ridderes og Lægmands ulovlige Adfærd, Gjæsteri og Udpresninger, Negtelse af Fiske- og Silde-Tiende, Foragt for Kirkens Jurisdiction og Immunitet, samt at bandsætte de Skyldige, saafremt de ikke paa Opfordring erstatte Skaden og ophøre med Uretten.

Efter Marinis Afskrift af Regesten i Vatikanets Arkiv.
(Nic. V. anno VII. tom. 42. pag. 141.)

827.

15 Juli 1453.

Rom.

Nicolaus episcopus etc.

Venerabilibus fratribus [Tuoni] archiepiscopo Lundensi et [Benedicto] episcopo Scarensi ac dilecto filio [Boecio] abbati monasterii Hoffwodo Asloensis diocesis salutem.

Hoc nos deus pretulit super familiam domus sue, ut oportuna singulis provisionis auxilia pro tempore dispensantes, eorum presertim necessitatibus intendamus et occurramus dispendiis, eosque ab oppressionibus relevemus, qui in sortem domini et partem sollicitudinis pastoralis assumpti potioris dignitatis titulo insigniti esse noscuntur. Sane pro parte venerabilium fratrum nostrorum Asloensis et aliorum provincie Nidrosiensis episcoporum, nec non dilectorum filiorum universorum capitulorum et cleri provincie memorate conquestione didicimus, quod nonnulli barones, nobiles, milites et laici illarum partium sue salutis immemores bona ecclesiarum, episcoporum, et ecclesiasticarum

personarum sine cessatione diripiunt et occupant, ac detinent occupata, episcopos insuper et alias venerabiles ecclesiarum personas expellunt, et, ipsis expulsis, stant in residentiis eorum, dein de bonis quoque taliter expulsarum personarum mobilibus et immobilibus pro sue libito voluntatis disponunt, clericos ad iudicia secularis fori trahunt calumpniantur et iniuste iudicant, rebus eorum ablatis et personis male tractatis, quosdam etiam clericorum talliant, quosdam etiam bonis eorum sicut in terra hostili totaliter spoliant, aliosque per continuam et inhumanam hospitalitatem sine aliqua refusione in extremam redigunt paupertatem, quosdam captivant, et custodie mancipant carcerali, nec eos inde dimittunt, donec ultimum quod solvere valeant extorserint ab eisdem. Plerique autem talium tirampnorum super emenda lesis facienda moniti satisfacere minime curant, census et tributa de prediis clericorum que ad proprium usum excolunt, expetunt et extorquent, familiam quoque clericorum, que in illis partibus difficulter haberi potest, ab ipsis ad se alliciunt, et in ipsorum clericorum non modicum preiudicium detinent et defendunt, decimas et oblationes suis curatis debitas quidam ipsorum laicorum solvere renunciant, et specialiter alecium et aliorum piscium hactenus solvi consuetas ecclesiis, in suis locis solvere denegant contra sanctiones canonicas, statuta et concordias desuper initas et servatas. Quidam etiam perversi et seculares tiramni de monasteriis monialium et aliis piis locis, ordinariis locorum inauditis et contemptis, ad suum libitum ordinant et disponunt, ac de causis ad forum ecclesiasticum spectantibus, testamentorum, adulteriorum, et similibus se ingerere et intromittere, immunitatem quoque ecclesiarum violare, et deposita inde auferre, fores effringere non verentur, satellites suos in eis eorumque cimiteriis aliquos usque ad sanguinis effusionem percutere, et in quosdam ad mortem deseuire permittunt, nec huiusmodi malefacto res requisiti corrigunt aut clericos a divinis cessare sinunt, quin ymmo in ipsorum malitia persistentes, tam agentes quam consentientes licitum sibi arbitrantur existere quicquid contra iura et bonos mores impune commiserint in gravem divine maiestatis offensam, animarum suarum periculum, episcoporum, capitulorum et cleri predictorum iniuriam ac non modicum detrimentum. Nos igitur, qui in iustitia unicuique debitores existimus, quibusque percipere ex debito pastoralis incumbit officii, reproborum conatibus obviare, ac aliis viam precludere similia committendi volentes, quantum in nobis est, episcopis, capitulis et clero predictis de oportuno remedio providere, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus vos, vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios, omnes et sin-

gulos barones, nobiles, et laicos predictos eorumque complices et sequaces cuiuscumque status, preeminentie aut conditionis existant, qui in premissis quomodolibet culpabiles existerint, aut illos, qui causam dederint vel occasionem, sub excommunicationis pena, nec non privationis et ammissionis feudorum, honorum et officiorum, que obtinent, ac aliis formidabilibus penis, de quibus vobis videbitur, et quas contrafacientes incurrere volumus ipso facto strictius moneatis et requisiti, quod infra certum peremptorium terminum ad hoc eis prefigendum, raptores, occupatores, detentores, invasores et alios predictos ab huiusmodi occupationibus, detentionibus ac aliis dampnis et iniuriis, impedimentis, molestationibus predictis penitus desistant, lesis et iniuriatis satisfaciant, ac res et bona per eos, ut premititur, occupata atque detenta eisdem episcopis, capitulis et clero seu singularibus personis eorumdem libere et expedite dimittant, eosque eorumque ecclesias in statu pristino restituant et reponant, ac sinant suorum bonorum nec non fructuum, reddituum et proventuum ecclesiarum huiusmodi pacifica possessione et quieti perceptione gaudere. Alioquin infra alium competentem terminum eis assignandum coram vobis seu aliquo vestrum compareant ad iudicium, se penas et sententias predictas incurrisse declarari. Quod si forsan occupatores, detentores, invasores et alii predicti, aut ipsorum aliqui presentium vigore monendi requirendi post factam eis monitionem et requisitionem huiusmodi, seu notitiam presentium iuxta terminos predictos monitionibus et requisitionibus, ac nostris in hac parte mandatis efficaciter parere contempserint, et sententias ac penas huiusmodi animo, quod absit, sustinuerint indurato, non curantes redire ad ecclesie unitatem, aut alias id ipsorum malitia vel pertinacia exegerit, legitimis super hiis habendis servatis processibus, eos quotiens expedierit, auctoritate nostra aggravare curetis, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, nec non etiam omnes et singulos contemptores huiusmodi, et quoslibet alios in premissis quoquo modo culpabiles atque rebelles, et qui eos vel aliquem ipsorum post requisitionem, monitionem et mandata huiusmodi scienter receplaverint, aut alias eis in premissis auxilium, consilium dederint vel favorem, easdem sententias et penas incurrisse declaretis, et ubi quando et quotiens expedierit, incidisse nunciatis, et ab omnibus arctius evitari faciatis, donec a premissis destiterint, ac monitionibus, requisitionibus et mandatis huiusmodi cum effectu paruerint, nec non a sententiis et penis huiusmodi meruerint absolutionis beneficium obtinere. Insuper quecumque loca, ad que prefati occupatores, detentores, culpabiles et rebelles, ac aliis supradictis, eorumque complicitibus

in premissis auxilium, consilium vel favorem quomodolibet dantes, aut aliquis eorum pro tempore declinaverint, vel declinaverit, ecclesiastico supponatur interdicto, illudque quamdiu ibidem moram traxerint, ac etiam per aliquod tempus, de quo vobis videbitur, vel alicui vestrum postquam aliter ipsis recesserint auctoritate predicta strictius observari faciatis. Contradictores per censuram ecclesiasticam etc. Non obstante tam felicis recordationis Bonifacii pape viii predecessoris nostri illis presertim, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem vel diocesim, nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis, ad iudicium evocetur, ac de duabus dietis in concilio generali, quam aliis constitutionibus et litteris apostolicis, per quas executio presentium posset aequaliter impediri. Aut si occupatoribus, detentoribus, invasoribus et molestatoribus prefatis vel quibusvis aliis ab eadem sit sede indultum, quod ad iudicium etiam ultra vel extra certa loca trahi aut suspendi vel excommunicari, ac predicta et huiusmodi ad que dicti occupatores, detentores, invasores et molestatores, ut prefertur, forsitan declinaverint, et alia quevis loca interdicti non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus et litteris apostolicis specialibus vel generalibus quorumcumque tenorum existant, per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus huiusmodi nostre impediri possit, etiamsi de eis eorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda esset in nostris litteris mentio specialis. Datum Rome apud sanctum Petrum anno etc. millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio. idibus Iulii, pontificatus nostri anno septimo.

Trende Mænd kundgjøre, at Ivar Ivarsson solgte til Halkel Thorgilsson 10 Löberbol i Bratterud i Bagns Sogn i Valdres.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Af de 3 Segl mangle No. 1 og 2.

828.

7 April 1454.

Ulnes.

Öllum mannum þeim sëm þetta bref sœa sændær Magnus Nicholasson Sighurdhær Aslasson ok Olauær Haluardsson q. g. ok sinæ kunnicht gærande at kærésundagh anno domini m^o cd^o liiii warum meer a Wnessæ saghum a handabandh ok hördhum a skilordh þeira af æina halfo Juar Juarsson æn af annare halfuo Halkæl Þorgylsson mædhær þy skilordhæ at fyrnemder Juar widerkændist at han hafdhæ sælt Halkæle x laupa booll jærdhær j Brattarudhi ær ligær j Baagns

kirkiu sokn a sydræ lotanom a Waldresse firir xiii kyrlogh frælsa ok hæimola firir sær ok sinum æruinghium ok huarium manne wnder Halkæl ok hans æruinghia til æuærdhalighæ æigho mædhær allum þæim lutum ok lunnindum som til þæira jordh liggær ædær læget hæfuer at forno ok nighio wtan garz ok innan til rættra ænda merkia. jtem wi-dhær kændist ok Juar j samo handabande at han hafðhe wp boridh af Halkæle fyrsta pæningh ok æfsta ok alla þer j millum æfter þy sæm j kaup þæira kom fore fyr nemda jord saa at honom fulkomligha wæl at nøgdhæ ok til sanindh her wm þa sattom meer *waor insigli fyri þetta bref sæm giort war a fyr sagdhæ aræ ok tima som fyr sæghir.

Vidnesbyrd om, at velb. Hr. (*Henrik Jonssöns*) Fange *Jusse Pedersön* be-kjendte, at han, medens der var Dag (Vaabenstilstand) mellem Kongerne *Christiern* og *Karl*, havde fanget *Ioar Jensöns* Svende, rövet forskjelligt Gods i *Skrooen* Fiskevær, ihjelslaget Hr. *Olafs (Nilssöns)* Foged m. v., alt ved Mikkelsdagstider (1453).

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. De 5 Segl mangle og en Del af Brevet er fortæret.

829.

16 April 1454.

Throndhjem.

[Allum mannum them som thetta bref se eller] hør heilsom wi Ewind Gulbrandzsson Paal Jonsson Sigurdrrson radhmen j Trondeim kerlighe mædh gudh afue mædh these ware opne breffue at wi høyrdom at Iusse Pædhersson som wælbor[en] mans [her Hinrik Ions]son riddare fange er war bekendes for her Hinrik ok oss alle the article som her epter følghe. først at han hørde seghia at thet stodh j dagh millen wan na-dhigh herre kong Cristiarn ok kong Karll af Swerige. Annat war thet at han greip iiij swene aff Iwar Jænissyni thok af them theres verio ok trughadhe them till thenest, lope the fra honum ok til theres husbonde igeen. thet tridhia at forscreffne Iwsse Pædhersson foor j eit fiskia wer som heiter Skrofwen ok took ther v pakka wadhmall som war hoos iiije. alne eller meir aff islænst wadhmall, ij yxn v tvnne brødh j tunne myssko j tvnne tizt øll. Thet fiorde at forscreffne Iwsse Pædhersson ok hans mædh søliare sloghe j hell ein herr Olaffs fowte som heet Thorkell skruff ok nokre mædh honum ok finge ther v panzare skiolde jarn-hatte armbørst ok annat som ther tilhørde ok skedde thetta mæste allt vm sancti Michels tidh sidhan han hafde hørt vm forscreffne dagh. Til saninde her vm settom wi forscreffne men war insighle fore thetta bref er giort war a Trandeme anno domini mcdliiij^o die beati Magni martiris.

Jon Haraldsson, Prest paa Rödene, Jon Saxesson, Prest paa Aur, Jon Neridsson, Prest paa Fit, kundgjöre, at Kol Jonsson hörte paa Löken (Höland) Prestegaard de Prov, som Presten der Asgaut Olafsson förte for 4 Öresbol i Vestereng, som Ronnog Arnulfsdatter havde givet til Löken Prestebol. (jfr. No. 837-841.)

Efter en samtidig Vidisse i norske Rigsarkiv; nedenfor No. 844.

830.

18 Juni 1454.

Löken.

Ollom monnom þeim som thette breff se æder høre sendær Jon Haraldsson prester a Rødænese Jon Saxesson prester (a) Aure Jon Neridæson prester a Fiit q. g. oc sine kunukt gerandæ at mit varom j prestægardenom a Lökene som liger a Raumerike sagom oc hørdom aa at Kol Jonsson viderkendis fore oss at han war logligæ forestemper at lydæ thui profue som heiderligin man sire Asgauther Olafsson prester a Lökene hafuer fore iiii aure bole jorder j øster gardenom j Vestereingh som ligger j fornempde sokn som Ronnogh Arnulfsdatter gaff til Lökene kirkio prestbole til euerdæligæ egho oc alz afredis iiii sykne dagha nest efter Jonsuaku til Oslo j cumunet fore officialem oc logmanen med thui profue som han ther hafdæ, oc Kol var optæ at spurder vm han ventetæ sek nokot meire proff en Kol suaradæ oc sagdæ sek inthet meire proff hafuæ. Efter thet leidæ sire Asgaut iiii skilrik vitne oc Kol kunne theim inthet strafue som sua eitæ Ragnildæ Halsteinsdatter Gunildhæ Vagleiksdatter oc Gunildæ Olafsdatter oc a bok suoro med fullom eidstaf at theer varo a Nese som liger j fornempdæ sokn miduiku dagen nest fore kerslæsunnedag tha som sire Asgaut giordæ Ronnogæ sine redho, gaff tha Ronnogh fornempd til Lökene kirkio prestbordz iiii aure bol jorder j Vestereingh j østre gardenom som liger j fyrnempdæ sokn som Kol hafuer aff henne til vrettis, suaradæ tha sire Asgaut kære moder gefuen thet ekkie vm j hafuen thet nokrom adrom gefuet. suaradæ hon tha ek gaff thet inghom manne fyr sua helpe mek gud, Kol kom j wan verdschap med suik hwat han hafuer droget aff mek inthet hafuer han lakt til mek, en Steiner kom j wan verdschap som ein dandæman oc hwat han hafuer halpet oss, inthit hafuer han kreinkt oss, kendis hon oc at then giof skal standæ hwat hon helder lifuer æder døer var hon oc heil j vitzmwnom sinom en tho hon var krank til sin likame. jtem leidæ en sire Asgaut eit vitne som sua eiter þorder Endrisson oc a bok suor med fullum eidstaf at han hørdæ Ronnogho lusæ vm tessæ samma gioff som fyr er suoredh, en thet var frammare j eidhe hans at han kom til Vestereing tha som thei skipte thee peningæ ther vare Birgher Kol oc Steiner oc hørdæ han tha oc sa at Ronnogh sagdæ, skipter hwat j skipten tho vil ek

radæ mino sua leinge som ek lifuer badæ lauso oc fasto, efter thet sa han honæ gratæ oc ille latæ oc sagdæ at hon matæ jnthet radæ sine peninghæ, tok sire Jon a Rødænese thette proff oc thau vare logligæ fore stempd oc til sanindæ her vm setiæ tessæ godæ men som sua eitæ þore Torkelsson Gudleiker Einersson oc Botolf Skexsson suorner logretesmen sin jnsigle med vare fore thette breff som giort var a Løkene prestægardænom tisdagen nest efter Botolfsuaku anno domini mcdlquarto.

Herlaug Pederssøn kvitterer Sænke Sveinssøn for de ham ilagte Bøder for Overfald paa Jeppe Falster og Herlaugs Gaard i Hardanger.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

831.

9 Septbr. 1454.

Merden.

Ollom monnom them sëm thette breff see eder høre sænder Herlvgh Pæderon q. g. oc sinæ kvnnvk gerende at ek geffer Svenke Svenson kvitten vm tha scvld som han vort mik scyldvger a vegno Gvnnær Øystenson fore thet roff som han mik røffede vtj Hardanger min sven Jeppe Falster oc min gord oc haffer han lvget svo myget som vppa hans andel kom oc til saninde her vm sætte jek mit jnsigle fore thette breff ær giort varh a Merdene a monedagen nest fore krossmøsse vm hovsten anno domini mcdliiii.

Helge Thordssøn, Hr. Hartvigs (Krumedikes) Lænsmand, optager Vidner om, at Møllefossen i Setersaaen tilhørte Tinnehval i Hiterdal (Thelemarken.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

832.

3 Oktbr. 1455.

Tinnehval.

Thet se ollom godom mannom kunnigt ek Helge Thordsson her Hartvigs lænsman war a Thynnohualenom j Heythradall a fredagin nest æfther Mikæls messo anno domini m cd quinquagesimo v^o vm deles gangu ok mølna fossen som lygher j Sætther ane vthan fore vadeno som nordher gænger thil Sætthers ok thok ek tha eth vitne margom godom mannom a hørande som swa hether Byørn Summarlidhzson a bok suor med fullom eydstaf ath han sagdis thena fore sæxthio aar a Thyndu ok hørde han aldridh annan sagth ath forneindher mølno foss laa thil Thynnohuals. jtem thok ek anath vitneth ær swa heyther Thosten Throndhzson æ bok suor med fullom eydstaf ordh modhor systhor fadur

syns ath hon sagdis vera vpsødh i Thygnu grendh fyre stora dødha ok sagdhe hon thet ath fyrnemdher møllno foss laa thill Thynnuhualen ok vthgarden stodb nordher ifuer ane sua langth ath seeth gath ather i vadeth ok sua fram med vegenom mellom Thynohualen ok Heydobs thil thes ath møther Thyngo eygen som kallas Thungan sunan fore krosvegenom ok thil mera visso ok saninde her vm tha sætther thes-ser godher mæn syn incigle fore thetta bref med mino incigle som sua heyter Haluarder Alfsson ok Gunleker Ormsson som giordh var are ok deye som for sipher.

Jon Einarsson, Jon Andresson og Thronð Borgarsson kundgjøre Askel Halvardssøns Udsagn, at hans Fader gav paa sit Yderste til Vestby Kirke 1 Øresbol i Rudstad i Hofeimdalen og 1½ Øresbol i Gylfringrud i Vestby Sogn paa Follo.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Stumper af Seglene.

833.

6 Novbr. 1455.

Gaarder.

Ollom monnom þeim sëm þettæ bref sea æder høyra sendæ Ion Einersson Ion Andresson oc þronder Borgharsson logrettomen q. gudz ok sinæ kunniktgerande at meer varom aa Gardum j Hofueimadal aa Follo aa kyrkimesso dag¹ þer samastadz anno domini mcdl quinto saghom ok høyrdom aa at Askjæl Haluardzson sagde at fader hans atte øyris boll j Rudzstadh som ligger j Hofueimadale ok gaf þet j sinni ytharstæ tiidh til Vestby kyrkio seer til bønæhaldz oc presteno(m) til viderlifuis oc halft annet øyris boll j Gylfringærudhi som ligger j Vestby sokn gaf oc fyrnempder Haluarder til Vestby kyrkio j sama matæ som fyr seighir ok viste adernempder Askjæl at fader hans bar þer landskyldh af amaghalaut. ok fyrnempder Askjæl iakuædde ok samþykte þæssæ gafuo swa þa som fyr til sannynde hær vm settom meer vor insigli firir þettæ bref som giort war aa deighi ok are sëm fyr seighir.

Bagpaa med samtidig Haand: bref vm øyris boll j Rudzstadh ok halft annet øyris boll j Gyflingarudhi.

(¹) Efter Eysteins Register (Røde Bog) var Gaarder Kirke viet 6 Novbr.

Gaute Eriksson, Lagmand i Skiens Syssel, og to Lagrettemænd kundgjøre, at Ingerid Eivindsdatter solgte til Margreta Thoresdatter 1½ Markebol Folseraas og 1½ Löberland i Lid i Grandaashered (Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

834.

2 Februar 1456.

Sauder.

Ollum monnum þeim som þetta bref sia ædher höyræ sendæ Gowte Erikson logman j Skydesyslo Oddæ Asgeirsson ok Biorn Þor-desson logrettesmen q. g. ok synæ kunniktgörande at meer warom a synzstæ Sawdhom j Ryghinæsokn a kyndilmesso dagen anno domini m^ocdlsexto sagom handerbandh oc höyrdum widerkiening Jngeridhe Eyuindedotter at hon kiendis sælt hafua Marghetæ Þoresdotter først half markæ boll j Fulzeraas sou hon laut j arff eptir syn bonde oc ther mæd j merkæboll j samræ jordh som henne war loket for han-der hogh oc swa laups landh j Lydh som ok hennæ loket war j han-der hogh. oc þer mæd j læpis landh j Lydh som hon færre atte, liggie þessæ jarder j Grandaas hærat, frelsædhe hon þessæ jarder fœrnempde Margeta frelser ok heimholla fore huorium manne mæd lutum ok lun-nindum som þer til liggie oc leghit hafua fra forno oc nyio vtten-gardz ok jnnen vnden fœrnempde Jngeridh Eyuindedotter oc henne erfuingie ok vnder adhernempd Margetæ Þoresdotter oc hennæ erf-uingiæ til eigho oc alz afrædhis. jtem kiendis oc fœrnempd Jngeridh at Margetæ hafde loket henne huor pœning som j kaup þeiræ kom, ok til sanninde sætiom meer war jncigle fore þetta bref som giort war degi oc are som før seghir.

Sone Erikssøn, Korsbroder ved Kristkirken i Bergen, og 4 Lagrettemænd paa Voss kundgjøre, at Brynjulf Bessessøn erkjendte, at Thorleif Gunnarsøn og Orm Kasse eiede hver sin Lod i Gaarden Gerde paa Voss.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Af 5 Segl vedhænge 1, 2, 4 og 5.

835.

14 Februar 1456.

Vossevangen.

Ollum monnom theim som thetta breff sea edher høra sendher Sone Eriksson corsbroder at Cristkirkio j Bergwin Sigurd Guttormsson Alf Thorgerisson Odder Alfson Siluester Bergulfson suorner logretto men a Vorss q. g. oc sina kunnokth görande at mer varom j preste stugune a Vangen synnedhagin j första viku fasta saghom oc hördum at Brynolffuer Besseson var bekender oc sagde at han stodh til Thor-leffui Gunnarsyni frendha sinum vm the jordh som Botilla Bessadotter hafde seldh fœrnemfdom *Thorffleue oc fœrnemfde Botilla atte j Gerdhe stod oc til Orm Kaffle som odals man vaar i Gerdhe oc Eliffuer And-uidsson som atte halffh Gerdhe a Ingridhe kona sina vegna at And-finner Isaksson skulle radha fœrnemfd kop som Andfinnr hafde kopt aff Endridhe Sigurdssyni som Ingegerdh Halstensdotter hafde *erdff

efter førnemfdan Thorleffue son sin. baudh oc Andfinnr Ysaksson førnemfda Botillæ Besse dotter aura swa margha som effther stodho aa Endridhe vegna fore førnemfda iordh j Gerdæ oc all the skyl som førnemfda Botilla bordhe at hafua oc Andfinds breff vtuiser oc til meira visso at thet swa ær som før scriffuid star tha hengiom ver varjncigle fore thetta breff som giorth var aa Vangen ipso die Scolastice virginis anno domini m cd l vj^o.

Bagpaa med senere Haand: breff om Gierde.

Hartvig Krummedike, Ridder og Høvedsmand paa Akershus, sælger til *Halvard Amundsson* den Del af *Skwmsrud* paa Birid paa Hedemarken, som han havde faaet af *Haldor Björnsson* i Thegn og Fredkjøb.

Efter Orig. paa Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

836.

5 April 1456.

Akershus.

Kennes jec Hartvich Krummedig ridder oc høuitzman vpa Akershws, med thette mit opno breff at jek haaffuer sæelt beskedelig man Haluord Amundson och affhæænt swa manga øres bool oc lutbord som jec fik aff Haldoor Bior(n)son j Skwmsrudh som ligger vpa Beryt vpa Hedhmarken som han gaff mic j tegn oc fridkøp som han war mig skyldig vpa konung dooms wegne frælst oc heimholt fore huarior manne fra mig oc myna æruingom oc vnder hanum oc hans æruingom til ewerdæligo egho oc alz affrædis. oc kennæs jech haaffua vpboret aff forneffnde Haluord Amundson første pening oc sidherste oc allæ ther j mellom effter thy som j koup wort kom. til yttermere forwaring bedes jec velboren mantz incigle Bo Flæmingx at hængia for thette breff med mit jncigle som giort wart vpa Akershws anno domini med l sexto sabato proximo post festum resurrexionis domini. Oc beskedelig man Ingimar Jenson laghman vpa Hedmarken sit incigle med woro som giort var etc.

Prest *Jon Haraldsson* i Rødønes og *Botolf Skeggason* vidne, at *Sira Asgaut* stevnede *Kol Jonsson* til at møde for *Officialen* i Oslo og hælde Dom angaaende 4 Øresbol i *Vestereng*. (jfr. følg. No.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv, sammenholdt med Vidissen nedenfor No. 844. 2det Segl vedhænger. Varianterne ere af Vidissen.

837.

15 August 1456.

Löken.

Ollom monnom þeim som þetta bref siæ æder høyræ sændæ Jon Haraldsson prester j Rødænæs ok Botolfwer Skægsxsson q. g.

ok sinæ kunnict gørandhe at meer worom j Løykinæ kirkiu wm asumpcionis beate Marie virginis soghom ok hørðhom at sire Asgauter stæmdhe Koll Jonsson till Aslo j communit fire officialem herre biskups j Oslo iii syknæ [nest j æfter¹ Mikæelis nw nest komandæ fire sinæ landskill² af Wæstrængh j østræ gardenom fire iii³ auræ boll som Rognokn⁴ gaf till Løykinæ kirkiu prestbordh⁵ till bønæhals. war þettæ bref giort a fyrnæmdh dag annæ domini medlvj till meiræ sænædh⁶ sætiæ meer war jncigle fire bref þettæ som giort war dægð ok are som fyr sægir.

(¹) nest efter. — (²) lanskyldh. — (³) iii. — (⁴) Ronnogh.
— (⁵) prestbordz. — (⁶) sænindh.

Fem Mænd vidne, at *Asgaut* Prest paa Løken oplæste *Biskop Gunnars* Domsbrev om 3 Øresbol i *Vestereng*, og tilbød sig at staa *Jon Kollsson* til Rette for 6 eller 12 Mænds Dom. (jfr. følg. No.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Af de 5 Segl mangler No. 2.

838.

13 Septbr. 1456.

Vestereng.

Ollom mennom þeina som þettæ bref siæ æder høyræ sændæ Tore Torkælsson Gudleiker Einarsson Trondær Æskælsson Olaf Wigleigson ok Steinar Toraldersson q. g. ok sinæ kunnict gørandhe at meer worom j Wæstrængh j østra gardenom som ligær j Løykinæ sokn a Høylandh krosmæsso æftanæn wm haustenom annæ domini m cd lvi soghom ok hørðhom at sire Asgauter soknæ prester war baudh sæk till at læsæ domsbref biskups Gunnars wm *iij auræ boll j fyrnæmdh Wæstrængh, æn Koll Jonsson swaradæ j twruæ ei læsæ fire mæk þet domsbref fire thy at ek weit þet wæll hworæ þet ær lydandæss sagðhe Koll Jonsson æn þer æftær j sama stundh lass sire Asgauter fyr næmdh domsbref biskups Gunnær wm fyr næmth iij auræ boll j Wæstrængh j østra gardenom war ok Koll Jonsson tith stæmdær at høyræ fyr næmth domsbref, till sænænde sætiæ meer war incigle fire þettæ bref som giort war dægð ok are som fyr sægir.

Paa en ved Segleremmenne tilheftet Seddel staar: jtem baudh ok sire Asgoter lagh ok doom fire sægh ok syn hiun ok siith høy ok wndæ vj æder xii mæn till rethæ.

Bægpaa samtidigt: bref wm domæn war . . . æn wm iii auræ bool j Wæstræng.

Officialis i Oslo paelægger *Asgaut Olafsson* og *Kol Jonsson* at skaffe nye Prøv og derpaa at møde for Bispens Domstol angaaende de omtvistede 4 Öresbol i *Vestereng*. (jfr. No. 830. 837-841. 856.)

Efter Vidisse p. Perg. i norske Rigsarkiv. Nedenfor No. 844.

839.

[Oktbr?] 1456.

Oslo.

Wer officialis herræ biskups j Oslo helsom ollom monnom som thette bref see æder høre kerligæ med gud kunnikt gerandæ at kom a stempno fore oss j cumunet korsbrødre ther samastadz heiderligin man sire *Asgauter Olafsson* af eine halfue oc *Kol Jonsson* af andre halfuo oc tedhæ oss bref vm iiii aure bool jarder j Vestereingh som Ronnogh skuldæ hafua gefuet til prestbolet a Løkene oc fyrnempder *Kol* sagdæ at thet var fyr gefuet hans hustru oc skøt sek heim til profs j bygdæne, dømdom wer tha theim badæ saman heim til profs dagen nest efter sanctæ *Marteins* dag nw nest komandæ skal oc sire *Jon* j Rødæ-nese takæ thet proff, skule oc fyrnempdæ men koma fore van herræ biskupen ner hans nader vistera a Løkene med allo sine profue en kan sua forfal til koma at han kan ey vistere ther, tha dømdom wer theim en after fore van herræ biskupen æder oss iii syknædagæ nest efter *Paals* mōsso nw nest komandæ med allo sino profue til en endæligen doom til sanindæ her vm setiom wer vart embetes jnsigle fore thette bref som giort var j Oslo anno domini mcdlsexto.

Fire Lagrettemænd kundgjøre, at *Asgaut Olafsson* førte fem Vidner paa, at det Gods, som *Koll Jonsson* havde inde, tilhørte *Ronnog Arnulfsdatter*. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. paa Papir i norske Rigsarkiv, sammenholdt med en Vidisse, No. 844. Varianterne ere af Vidissen. Af 6 Segl mangler No. 4.

840.

12 Novbr. 1456.

Löken.

Ollom monnom þeim som þetta bref siæ æder høyræ sæ[ndæ] *Tore Torkælsson Gudleiker Einarsson Jon Torkælsson* ok *Botolfwær Skægsson* logrettesmæn q. g. ok sinæ kunnict gerandhe at meer worom j Loykinæ prestgardhe fredagæn nest æfter *Martini* anno domini m cd lvj soghom ok hørðhom at sire *Asgauter Olafsson* leidhe firi ooss fæm skilrik winnæ¹ ok a book sworæ mæder fullum eidstafwæ som swa heitæ *Botolfwær Arnesson Gudrun Ormsdotter Borgill Birgisdatter Fonnæ Toresson*, ok *Asbiorn Ormsson*, ok hafðhe th(a)w thet j sinom winæsburd² *Botolfwær* ok *Gudrun* at thaw woro j *Hardanbæk*³ vm morgunæn fyr æn likit foor till kirkiu hørðhom ok soghom at *Steinar Jowarsson* kwadhe ok krafðe the pænighæ som *Rognok*⁴ athe som

Kool Jonsson hafðhe innæ nær sæk ok baudh honom laughw⁶ wnder vj mæn æn Koll sadhe ney, æn Borgill hafðæ þet j sinom winnæsburdh² at Rognok⁴ sadhe the hafwæ nw skipt, tho æro⁶ minæ pænigar baadhe laust ok fast amædæn⁷ ek lifwir, æn Fonnæ hafðhe þet j sin winnæsbudh² at Rognokn⁴ lystæ firi honom j Næssæ at minæ æro pæninghæ æn badhe laust ok fast som Koll hafwær a minæ wægnæ, ok hafðhe þet Fonnæ j eidhe sinæ⁸ at tha lifðhe Gunnor dotter hænnæ tha hon lystæ þettæ firi honom, æn Ashion hafðhe þet j sinom winnæsburd² at, ek war j Næssæ sa oc hærðhe at Rognokn⁴ fæk Steinare Jouarssyni fult ok logleth wmbodh at kræfwæ sinæ pæningæ af Koll Jonssyni ok eræ the minæ pæningæ hwat han hældær [bydyr æder kwytir,⁹ thet sama winnar ek Steinar Toraldærsson¹⁰ mæd minæ incigle æfter thy som Asbiorn Ormsson swor. woræ ok firnæmdh winnæ¹ lagleggh firi stæmdh wppæ fyr næmdh dagh, ok tok ek sire Jon Haraldersson fyrnæmdh winnæ, till sanænde sætær ek mith incigle mæd þeirir incigle firi þettæ bref som giort war dægghi ok are som fyr sægir.

- (¹) vitne. — (²) vitnesburd. — (³) Hardangæbek. — (⁴) Ronnogh.
 — (⁵) laghu. — (⁶) thet tilföiet — (⁷) ee medan. — (⁸) sinom.
 — (⁹) byther æder kyther theim. — (¹⁰) þaralsson.

Gunnar, Biskop i Oslo, tildømmer Lökens Prestebol 4 Öresbol i Vestereng, som Koll Jonsson forholdt Presten Asgaut sammesteds. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forbundet med No. 844.

841.

1 Februar 1457.

Löken.

Wy Gunnar med gudz nadh biskup j Oslo kungørom med þesso varo breffue at tha wer varom a Lökene a Høland jn profesto purificationis Marie anno domini mcdl septimo, komo fore oss sire Asgauter Olafsson prester ther sammastadz oc Kol Jonsson, efter thui som war officialis oc capitulum j Oslo hafðæ them dømt ffore oss at koma vm üüi aure bool jarder j Vestereingh. tedhæ sire Asgaut oss breff oc skilrik som giord vare vm thet maal oc her ere viderfest, war Kol Jonsson nerstader oc hafðæ inthet motækast oc inkit proff hafðæ han at leidæ vm þetæ maal, kom tha fore oss skellig beusing j hwilkæ matæ Kol Jonsson hafðæ falsligæ oc suikligæ vtan faders oc moders vitordh oc frendæ raad lokkat oc kreinkt Gunnoro Gunnedotter oc hafðæ honæ j løndom suikligæ vpa iii aar fyr en fader æder moder afuistæ, jngen breff æder vitne komo fore oss at mistykkit var tilgefuet helder syntetz awnden standæ til danerdax, oc medan suik oc fals ber inghom

werdæ til gangs oc inthet prof kom hær motæ vtan genwerd fyrnepds Kols nw som fyr. Thui sagdom wer efter tesso profue oc skilrike adernepd iiii aure bool jarder j Vestereing vnder prestbolet a Løkene til hefd oc eigner hedan aff, j sua matæ at eff adernepder Kol hafuer nokot ytermeire prof æder beuising vm thette maal, tha skal han thet leidæ fore oss æder war officiali innan xii manadæ fra tessom degghi elliger eighe aldre vpreising vm thette maal sidermeir. datum anno et die quibus supra nostro sub secreto etc.

Sigurd, Biakop i Stavanger, kvitterer *Thorgrim Nikolassøn* for 3 Aars Regnskab som *Skrautkvals Kirkes Ombudsmand* (i Valdres).

Efter Orig. paa Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

842.

30 Juli 1457.

Aurdal.

Veer Sigurder med gudz nad biskuper j Stawanger viliom thet ollom monnom vitherlighith wara ath sakær þes at bæskædheligen man þorgrimer Nicholosson hafuer giort oss fullæ grein ok rækningh ffør thæ kirkio vmbodhæ som han hafuer haft aa kirkionne vægna Skrautwal j .iii aar swa ath oss væll at nøgher aa hæilagra kirkio vægna ok wara thy gifwom vær firnemfdan þorgrim quittan lidughan ok alla hans ærwingia akærelausa for oss ok ollom varom æpther komandum vm adernempt vmbodh. Till sannind hær vm læthom weer hæingia warth secretum føre þetta bref som giort war j Aurdal ipso die Abdon et Sennen anno domini m cd lvij^o.

Svein Jonssøn, Hr. *Hartvik* (Krumedikes) Lensmand over Midlenet (paa Agder), giver i Kongens Navn *Ketil Drengssøn* fri for den Sag, som var tillagt hans Broder angaaende en Pige.

Efter Orig. p. Perg. i norske Videnskabs Selsk. Saml. i Thronhjøm. Seglene mangle.

843.

uden Dag 1457.

[Agder].

Thet see ollom ghodom monnom kunnikith ath iak Suen Joonson herræ Harthuiks lensman ofwer Midlænidh kænnsis thes med thesso mino opno brefe ath iak hauer geueth Kæthiul Drængnson kuitthan oc allunges akærelausan a mins herra konongsens vegna vm thet mal-emne som hans broder var til lakth vm æino picho ther ær han quither oc alunges akærelaus firir mik oc ollom æstherkomandom a mins herra kononghsens vegna til mera visso oc sannindhe hengia thesse goder men som sua haitha Kal Torkæelson oc Haluorder Torgheirson Vethe-

lidher Bionson sinn jnsigle med mino fire thetta bref som giorth var anno domini m cd lvii.

Gudleif Jonssøn, Korsbroder i Oslo og Provst i Soløer, *Jon Neridssøn*, Prest paa Hof, *Erik Asbjørnsøn* paa Sörum og tre Lagrettemænd udstede Vidisse af forskjellige Breve om Gaarden *Vestereng* i Høland.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forbundet med No. 841.

844.

udat. [1457.]

[ud. Sted.]

Ollom monnom þem som thetta breff see æder høræ sender Gudleifuer Jonsson korsbroder j Oslo oc profaster j Soløiom Jon Neridæsson prester a Hofue Erikker Asbjornsson prester a Sudreim Birger Torgiulsson Botolfuer Skegxsson oc Gudleiker Einersson suorner logretesmen q. g. oc sine kunukt gerandæ at wer saghom, hørdom oc ifuerlasom breff sire Asgautz preste a Hølandom sua ludandæ ord fra ordhe som her efter fylger. [*Nu følge Brevene No. 830. 837. 839 og 840.*] ¹

(¹) Bekræftelsen mangler.

Hergjuls Drængssøn og *Halvard Reidarssøn* kundgjøre, at *Halvard Arnessøn* overlod *Bergulf Bjørnsøn* sin Arv og Odel efter sin Fader, 4 Løbsland i *Sessagjord* i Bø paa Grenland.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Levning af 1ste Segl.

845.

6 Februar 1458.

Aaseland.

Ollom monnom thøm som thetta breff sia ædher høræ sændher Hergiwls Drængxson oc Halwardh Redarsson lagretto mæn q. g. ok synæ kunught gørandhe at midh warom a Assalandhstingh manadaghen næst epther kyndilmesso anno domini mcdlviii saom ok hørdom aa ath the heldo handom saman aff enne halwo Halwardh Annasson en aff adro halwo Bergwlff Bionsson at Halwardh forðe. vnthe Berghvlffve sith rættha arff oc odall epther syn fadher iiii loupa landh i Sessagiordhe liggir i Bø sokn a Grælandhe fræsligha filgia som monnom bør sinæ odale filgia oc adrhe godhe mæn a hørande oc hiawerande tha Halwarder forð. affhende tessa forscriffna iordh Berghullfve fornæmpdom til sanninde her vm tha hengiom midh okon insigle firi thetta breff som giorth war dægghi oc are som fir seghir.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Olaf Gunnarssøn* og hans Søn *Gunnar Olafssøn* mageskiftede til *Thorleif Björnssøn* 1½ Markebol i søndre Reine i Kopmansnes Sogn i Sandsverv mod 12 Øresbol i søndre og vestre *Kald-aa*s i Sanden Sogn (paa Vestfold).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 3 Segl vedhænge 1 og 2.

846.

3 Mai 1458.

Gravdal.

Ollom monnom them som thetta bref sia ædher høyra sænder Alf Thormodz(son) ok Gunleker Gunualzson Raualder Niculassason lagrettemæn q. g. ok sina kunnigt gørande ath meer warom a Grafdale i Thufsta sokn i Sanzuerfue a krosmessø dagen vm vareth anno domini m cd lviii^o sagom ok hørdom a ath theer hældo handom saman af eno hafuo Olafuer Gunnarson ok Gunnar Olafsson son hans af andro halfuo Thollefuer Byørnson med thy skylorde ath the gyorde iorda skyfthe syn i millom i swa matho ath Olafuer fyrnemder fyk Thollefue Byørnsyne mærka boll i Renom i syndre gardenom som lygher i Kopmansness soka i Sanzuerfue ok i sanma handarbande fæk Gunnar Olafsson Thollefue fyrnemdom half mærka boll i sama jordh i Renom i syndre gardenom med allom them lutom ok lunidom som thil lygher ok lygeth hafuer fra sonno ok nyo vtan gardz ok inan *fyriælt ok hemholt fore hwarior mane vndan fyrnemdom fædgom ok theeras arfuegom ok vnder Thollef Byørnson ok hans arfuega thill æuerdelika æygo (ok) alts afredes. jtem fæk tha Thollefuer Byørnson fyrnemdom fædgom i mothe xii øres boll iardar i Kællassom i sydre gardenom ok vestre som lygher i Sandene sokn med ollom them lutom som thil fyrnemdo io(r)dh lygher ok lyghet hafuer med ollo fryælsø hvar io(r)den vm syk. ok thil saninde hær vm tha sættiom meer ackar incigle fore thetta bref som gyord war deye ok are som fyr sigher.

Bagpaa med samme Haand: bref fore xii øresboll i Renom i syndre gardenom etc.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Steinulf Leidulfssøn*, *Liv Eriksdatter* og *Gunbjörg Leidulfsdatter* solgte til *Salve Eivindssøn* og *Thora Eivindsdatter* 6 Øresbol i *Haneholm* i Sande paa Vestfold. (jfr. No. 397. 446. 478.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

847.

16 April 1459.

Sande.

Ollom monnom them som thette bref see eller høræ sender Haluord Aslaccson oc Nicles Niclesson lagretes men q. g. oc sine kunnokt gørende ath mith warom a Sande som ligger a Westfallen anno domini m^o cd^o l^o ix^o a Magnus messe daghen saghom oc hørdom a handerbande there j mellom af eno haluo Stenulf Ledwlfsen oc Liue Eriks-

datter eighin kona hans oc Gunbiorgh Ledwlfsdatter søster Stenulfs fyrnemds en af adro haluo Salue Ewindsson oc Tore Ewindzdatter eighin kona hans. kendis tha firnemder Stenulf Liue oc Gunbiorgh fire os ath thau hafde solth firnemdom Salue oc Tore vj aura bol jardar j Haneholm som ligger j Sande sokn medh allom them lutom oc lunnindom som til ligger eller lighit hauer fra forna oc nyghe wthen garzs oc jnnen fra them oc theres ærwinggom oc wnder fyrnemdom Salue oc Tore oc theres ærwinggom til ewerdelighe egho oc al afredhis. kendis oc tha firnemder Stenulfær Liue oc Gunbiorgh j samma handerbande ath thau hafde wpbareth af firnemdom Salue første penigh oc ofste oc alle ther j mellom efter thy som j kaup there kom fire firnemt vj aura bol oc til sanninde her om tha hengom vi war jncigle fire thette bref som giort war degghi oc are som fire sigher.

Jens Pederссön, Foged i Skiens Syssel, stadfæster sin afdøde Broders Herlaug Pederссöns Salg af nedre Taraldslid i Molands Sogn til Egil Neridссön.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

848.

8 Juni 1459.

Merden.

Ollom monnom them som thetta breff sea æder høyræ sender Jenss Pædersson fogwtæ j Skydæ syslo q. g. ok sina kwmekt görande med tesso myno opno breffuæ, at jek stadfester ok fulkomligæ tilstander, thet kawp som myn broder Herlogh Pædersson hwess siæl gudh nade kopte med Egyll Nerydzsson swo at fornemder Herlogh Pædersson selde fornemdom Eglyl Neridsyni trigge markabol jardar j nedræ gardenom j Tharaldalydh liggiande j Molandzsokn med ollom lutom ok lunnendom som ther til ligger ok leghet hafwer fraa forno ok nyo vttan gardz ok jnnan frelst ok heimolt fore hwarium manne oc alz afrædes til ewerdeligar eignar, wndan sek ok sinom ærfwingiom ok wnder fornemdan Eglyl Neridzsson ok hanss erfwingia ok æterkomanda kendess ok fornemder Herlogh Pædersson at han hafdæ førstæ pæningh oc syderstæ vpboreth ok alla ther j mellom æsther thy som j kawp theira kom aff optnemdum Eglyl Neridzsyni. Til sannindæ her vm oc ytermere vitnesburd tha beder jek thessæ dandemen Anund Stofsson oc Pædher Olafsson sworne logrettemen j Skydesyslo at henggia sin jnsigle fore thetta bref med myno jnsigle ær giort war a nørdre Merdenæ fredagen nest fore sancti Barnabe dagh anno domini mcdlnono.

Jens Pederssøn, Væbner, skjöder til Kong Christiern det Pantegods i Skiens Syssel, som han havde arvet efter sin Broder Herlaug Pederssøn og denne havt i Pant af Thorald Kane, for 1200 lette Gylden, og kundgjör, at han efter Kongens Bud har taget samme Gods i Værge paa aarligt Regnskab.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglet vedhænger.

849.

27 Septbr. 1459.

Kjöbenhavn.

Alle men thette breff see eller høre leses helser iegh Jens Pædhersson a waden ewinnelige meth wor herre oc kungor meth thettæ myt obæ breff at iæk meth frii oc godh wilghe oc beradh hwgh hafuer vpladit affhend oc skött fran migh oc myne arwinghe til hochboren førstæ koning Cristiern myn nadighe herre oc hans arwinge alt thet panthegotz liggendis i Skydesyssel i Norghe meth alle sin tilligelse oc rechtuchedh som iek fick efter Herlagh Pæderssøns myn brodhers døth hwilket gotz Thoreld Kane haffdhe i pant sett forscreffne myn brodher j swo madhe, at om forscreffne gotz finnes at wære myndhre wært en tolf hwndrethe lætheygylden, nar gudh wil at hans nathe jn j Norghe kommer tha skal iek eller myne arwinge hans nathe s(t)rax wedherlegghe oc vpfylle hwes han migh eller myne arwinnghe ther vdi æi fordrage will oc tilbiuder iek migh oc myne arwinnghe, at antworde oc følghe lade forscreffne myn nadighe herre alle the panthebreff som ieg oc myne arwinnghe haffue vpa forne. panthegotz oc kennes ieg mik oc myn arwinnghe enghen rethuchedh eller deel at haffue i forscreffne pantegotz oc pantebreffue her eptir i nogher madhe. Jtem haffuer forscreffne myn nathighe herre vnt oc befalet migh forscreffne gotz i wære at haffue i swo mathe at ieg. skal gøre hanom ther aff gothe rethe oc reghenschapp hwart ar, swo lenge hans nathe tilsigher. Jn cuius rei testimonium sigillum meum est appensum. Datum Haffnis feria quinta ante festum beati Michaelis archangeli anno domini millesimo quadringesimo quinquagesimo nono.

Jens Pederssøn, Foged i Skiens Syssel, kvitterer Thormod Thormodssøn, som havde ombragt Olaf Folkessøn, for Drabsbøderne til Kronen.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

850.

23 Marts¹ 1460.

Merden.

Jek Jenss Pædersson sfogwthæ j Skidosyssto kennes fføre allæ the ssom thettæ breff ssee æller høyra at thennæ breffuisere Tormod Tormodzsson haffuer bliffuet j myt mynne vpa myn nadugæ herræ kon-

ungenss wegnæ flore tegn oc fridkøp som han skyldugh war flore Olaff Ffolkasson ssom han at skadha wart oforsynio. Thii giffuer jek sflornemde Tormod Tormodzsson oc hanss ærffuingiæ quittæ oc akærolawssa vpa myn nadugha herra konungenss wegnæ flore allo ytermere tiltalan her æfter vm sflorscreffnæ ssak j eynæ matha oc andre. Till ssaninde her vm henger jek myt jnsigle flore thettæ breff som scrif-
fuat ær a Merden anno domini mcdldecimo sswnnadaghen nest flore thridia woku meo sub siggillo.

(¹) *Þridja vaka* antaget for 25 Marts, Annunciatio Mariæ.

Erkebiskop *Olaf* i Nidaros overdrager til *Eystein Thoresøn* Gaarden *Haraldstad* paa Kvikne i nordre Syssel i Gudbrandsdalen, hvilken Gaard i Erkebiskop Aslak Bolts Tid uden Hjemmel havde ligget under *St. Olafs Domkirke* i Nidaros.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

851.

1 April 1460.

uden Sted.

Wij Olaf med gudz nadh erkebiscop j Nidharos och paweligx sætes legatus helsom allom theim som thetta breff see eller høra kerlica med gudh och sancte Olaff kunnicht gørandis at vij hafluom vnth Østein Toreson frielst oc frith fore huariom manne jordh tha som Haraldstade heitær ligiandis a Hwiknom-j nordre sydslone j Gudbrandzdalom som waar forfader erkebiscop Aslac nokra stund fylgde føre oss sakar thes at vij hafluom ransakat och forstandet badhe j waar register sa och med forscrifna Østein Thoresons breff och skell som han ther om hafluom at forscrifna jordh Haraldstada war med engen eller oc med lithen reth komen vnder sancte Olafs domkirkio och ey aff rethom arffuom som hon retheliga til hørde wthgiffuen. Huar fore hafluom vij vnth forscrifna jordh aadernempdom Østein Toreson till ewerdeliga eigho fraa oss och allom epterkomande erkebiscope om och vnder tidhnempdan Østein Toreson och hans arffua till ewerdeliga eigho med lutom och lunnendom husom och allo ty ther til ligat hafluom fra forno. och skal han forscrifna jordh niwtha bruka och behalda frija och frielsa fore huariom manne til ewerdeliga eigho. Till ytermeir sannindh hengiom vij wart secreth fore thetta breff som scrif-
fuat war anno domini mcdlx feria 3^a ante palmarum.

To Lagrettemænd i Borgesyssel udstede Transskript af Brevet ovenfor No. 671.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv, sammenheftet med No. 677.

852.

27 Juni 1460.

Sundby.

Öllum mannom thæim sëm thetta bref see ædher høræ sændher Haluardher Bengxson ok Steinar Ændrizson svorner logretes men q. g. ok sina kunnikt gerande ath meer varom a Sundby ær ligher j ytralanom j Borgasyslo j Borga sonk a frædagen nesta efter Jons vaku anno domini mcdlx sagom ok hêrdom juirlæist bref mædher heilom ok hanghande ok vskaddum jnsiglom swa ludande ordh fra orde sëm her efter fylger. [*Nu følger Brev No. 671.*]¹

(¹) Bekræftelsen mangler.

Bo Fleming, Ridder og Rigsraad, og 10 Lagrettemænd tildømme Hr. *Hartvig Krumedike* 11 Öresbol i Gaarden *Bönnes* paa Ringerike, som *Erling Amundssøn* havde pantsat ham for sin Brøde.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

853.

24 Januar 1461.

Norderhof.

Allom mannom them som thettæ breff se ældher høræ sændher Bo Flemingh riddher och righsen radh j Norighe, Arnwiidh Jonsson, Mattis Pedherson a vapen, Gutorm Haraldson, Kedel Torgardsson, Tolleff Wlfson, Harald Thorgerson, Eleff Thordson, Bent Bentson, Dyrre Sygurdson, Dyrre Gæstson soren logrættesmæn po Ringherighe q. gudes och synæ kunnikt gørendæ at vy varom j prestgardhen po Nordheroff sante Pouels afthen anno domini m^o cd lxi^o waræ vy tha til kraffdher aff erligh ok welbyrdughe man her Hartwich Krumedik riddher aff enæ halwæ æn aff andhre haluæ Ellingh Amwndson och som the bodhe kendis fore oss at theres rættæ laghe dagh war them j mellom. talet tha fornemd her Hartuigh til Ellingh om xi øres bol jordher j Bönessnes som Ellingh honum set hadhæ och her Hartwich oss breff po thedhe po forðe. jordh vndher gode mannæ incigel och stodh Ellingh *sel-leff til at han hadhe set her Hartwich then forðe. jordh med syne frij och gode willie vbasstet och vbwnd[et] for syne brødhæ, gowæ the them tha bode samstondis j rættæ for oss vndher i ændeligh dom ginghe vy tha samæn æffther breffwet læsæ och Ellingh ther inghen modhæ kast hade tha war thet war ændeligh dom at her Hartwich och hans ærwinghe skal følghe the fornemde xi øres bol jordher i Bönessnes po Ringherighe med allom them lutom och lundom som ther til ligger ældher

leyet hauer *fro fornæ ok nye vthen gards och indhen j vodhom och j tørrum och altz afrædis och skal thet stande til gud och her Hartwich hwadh nodhæ som han wil giøræ med Ellingh for han foor til Skane och kierdhæ hanum for war nadighe herræ konunghen och rigsens radh aff Danmark och Swerighe och Norighe med vrættæ och modh syt eghet breffs ludelsæ och til meræ wissæ tha henghe vy varæ incigel nedhen for thettæ breff som giorth war aar och dagh som for syer.

Bagpaa med samtidig Haand: breff vm Elling po Ringerie oc vm Bønesnes som Elling Amundsson solde her Hartwiigt.

Bisp *Gunnar* og Kapitlet i Oslo forbyde *Bønderne* i *Sande Sogn* paa *Vestfold* at tage sig til Rette mod deres Prest eller Kirke, da Biskoppen selv ved sin Visitats skal afgjøre Sagen. (jfr. No. 593.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

854.

11 August 1461.

Oslo.

Vy Gunner med gudz naadh biscop i Oslo oc capitulum koorsbrødre ther samastadhis kungero yder warom godhom vinom bondom allom som byggia oc boo i Sanda sokn a Vestfoldennæ at sire Jacob Iensson soknapresther ydar haffuer bert firir ooss at nokre leikmen skulu haffua tekete seer tha offdyrffid moothe gudz laghom oc heilagre kirkio frelse at thei haffua stadgat nokot vm eignor kirkione æder prestens a Sandom vtan wart løyfue æder hiawarw. Oc meden swa vattar sæthisgerdh oc Noriges logbok at wmdome heilagre kirkio clerka maal æder theira eignor bør biscop oc heilagre kirkio domare ifuerdømæ oc inghen annen. Thy skiothom weer thet maal vm tha tretta mellan yder oc prestens kan vera vm fynempda eignor oc vegh, vp til gudh wil at weer gethom sialffuer ther affuervaret oc oss her nesth ber visthere ther hia yder tha viliom weer lagha swa ferdh wara at weer viliom med gudz hielp koma theghat thil yder antike wm swmaren æder oc swa bithide vm høsthen at weer gethom klarligha seet oc skyniat ydert maal oc viliom tha göra ther ein fullan retwisan oc fasthan enda vppa vm thet maal swa at yder skal ey geradhz nautsyn sidermeire ther vm tretta. En høghælighe forbiোধom weer yder a gudz lydne oc vnder heilagre kirkio harda reffsther at inghen dyrffwes gard vp sethia a kirkiones æder prestens eignor andrewis en nw sthender æder agangh veithæ prestanom a hans eingh æder adra hans eignor her fore jnnan gud an oss thegat koma en hwar thet gerer han ma rædhis høghælighe fore banz pino oc fulla raanz sak oc inghen then thet gerer æder ther veither lidh thil skal fa heilaght embette

lifwandis æder dauder fyr en han hafuer effther heilagre kirkio laghom bõt brot sin. Thy vakte sek i gudz namn hwar man her fore atj fare ey swa fram bradelighe med offkappe at after ganghe yder til skade oc inghen froma. Datum Aslo[giæ] anno domini mcdlx primo jn crastino sancti Laurencii martiris nostro sub secreto.

Bagpaa med samtidig Haand: jtem breff biscops Gunnerss om strandeweg ful goth nota.

Broder Jakob Beske, Prior i Varne Johannitter-Hospital, optager *Vætilid Aasolfsøn* og *Gunhild Angrimsdatter* i Ordenens Broderskab.

Efter Orig. p. Perg. tilhør. Sognepr. S. O. Wolf i Saude. Seglet mangler.

855.

uden Dag 1461.

Varne.

Vniuersis christifidelibus ad quos presentes litere peruenerint frater Jacobus Beske prior sacre domus hospitalis ordinis sancti Johannis Ierosolimitani in Warne totusque conuentus ibidem dilectionem jn domino cum salute. Nouerint vniuersi nos exigentibus suis meritis et beneficiis nobis et ordini nostro pie impensis et in posterum per dei gratiam impendendis [Vætilid Ossalsson Gunl Ongrim dotor¹ jn sanctam fraternitatem ordinis nostri beniuole recepisse statuentes et facientes ipsos participes omnium benefactorum nostrorum spirituum uidelicet matularum missarum horarum psalteriorum vigiliarum vesperarum et aliorum diuinorum officiorum factorum et faciendorum jn predicti ordinis nostri domibus ecclesiis capellis et oratoriis a prima fundacione ordinis et sic ad finem eiusdem per ambitum tocus mundi vniuersum gracia diuina largiente hanc s[ibi] gratiam addentes specialem quod ubicunque interdictum fuerit generale siue speciale clausis januis missas audire valeant et diuinis interesse jpsis autem mortuis ecclesiastica sepultura eis non negetur nisi quod deus auertat publice sint excommunicati vel nominatim interdicti. Jtem Johannes papa xxijus. triginta annos et totidem karnas eis in domino relaxat. jtem Gregorius magnus remissionem omnium peccatorum oblatorum jtem Bonifacius papa ixus. jn extremis remissionem omnium pro quibus ore confessi et corde contriti sint eis confert peccatorum. Scriptum Warne anno domini m^o. cd^o. lxi^o. nostro sub sigillo.

(¹) Disse Navne ere senere med en høist elendig Haand tilskrevne i et dertil leynet aabent Rum i denne Afdagsblanket. Brevet er kommet fra Vinje i Øvre Thelemarken.

To Mænd kundgjøre et edeligt Vidnesbyrd om, at *Ronnog Arnulfsdatter* gav *Asgaut* Prest sin Fjerdedel af Hø og Korn i Gaarden *Vestereng* for Vox og Offer. (jfr. No. 839.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. De 2 Segl vedhænge.

856.

7 Januar 1462.

Löken.

Ollom monnom þeim som þetta bref siæ æder høyra sændæ Botolfwer Skagxsson oc Olauer Wigleikersson q. g. oc sinæ kunnuc gørandhe at meer worom j Løykinæ prestgardhe dagæn nest æfter xiii dagæn iulæ anno domini mcdlxij soghom ok hordhom at Steinar Iowars-son ok Botillæ Gunnæ dotter at thaw handsældæ sire Asgaute winnæs-burdh swa lydandæss at meer hørðhom þet Ronnok Arnulfsdotter gaf sire Asgaut þæn fiordongæn som hannæ burdhe j høy ok korn slith som þet war till fodærss j Wæstræng h j swadanamothæ at han skullæ halla hannæ badhæ wax ok offær ok swa giordhe sire Asgauter, æn þæn fiordongh mæk burdæ honom soldhe ek sire Asgaut fire eina hudh, ok wilium meer hær æfter gonghæ med eidhe ware nar meer wordhom logleghe fire stæmdh till sanændhe sætiæ meer war incigle fire þetta bref sem giort war dagh ok ar sem fyr sægir.

Thorgrim Helgesson og *Egil Neridsson*, Lagrettemænd i Thelemårken, kundgjøre et Jordeskiye mellem *Haloard Steinulfsøn* og *Asmund Arnessøn*, hvorved den første fik *Mithveit* for *Kleiven*, saaledes at *Ódegaardene Landsverk* og *Grettesrud*, der forhen hørte til *Kleiven*, nu skulde følge *Mithveit*.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

857.

23 Januar 1462.

Moland.

Ollom monnom theim som thetta bref see eller høyræ sendher Thorgrim Helgasson Egil Næridsson logrettes men a Tilamarkin q. g. ok synæ kunnikt gerandhe ath midh varom j prest gardenom a Molandh som ligger j Fyrisdall aare estir gudz byrdh m^o cd^o lx^o ij^o saghum ok hørðhom a ja ok handherbandh theire j mellom af einæ halwo Halwardh Steinwlfson en af andre halfuo Asmundh Arnesson their heldho hondhum saman ath Halwardh Steinwlfson skat eighæ Mydiathweith fore Cleifwennæ ok ij oydhegardhe vndhan skyldo [fr]ja Cleifuennæ ok vnder Mydiathveit til æwerdelighe (eigho) som swa heithæ Landzwerk ok Grettesrudh en Mydiathweith fra meer Asmundh Arnesson ok mynom syskinum ok ærvingium ok vnder fornempdhan Halwardh Steinwlfson ok hans ærwingiæ med allom theim luthum ok lunnindhum som til ligger ok leget hafwer fra forno ok nyo vithan gardz ok innan til æuerdæligho

eigho. Til sæindhe her vm tha hengium wi okor jncigle fore thetta bref ær giorth var j Molandh laugurdaghen nest fore Paals messo dagh deighi ok are som for sigir.

Seem Jonssøn og Thioستolf Peterssøn kundgjøre at de fik fuld Betaling af Thorgeir Arnæssøn for 7 Löberbol i Hylland i Vinje Soga i Thelemarken, som de havde solgt efter Hr. Hartvik Krummedikes Befaling.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene vedhænge.

858.

27 Mai 1462.

Aasheim.

Kwngiorom mith med okrom jnciglom Swen Jonsson oc Thioستolfuer Petarsson at mith haffwom vpboret af Thorgeir Arnæson fyrstæ pæningh oc æfstæ oc alla tha ther j mellom æptir thy som j kaup kom firir siaw laupalandh j Hylilande¹ j Winea sok a Thelamarkinne som herre Hartwik Krwmædik fell j sakar øre oc han oss befelte at sælia skal adernemder Thorgeir fyrnemde jordh fylghix til æwerdeligha egho oc altz afrædhis frelsa oc heimola firir hwarior manne oc (til) saninde setto mith okor jncigle firir thetta breff som giort war a Asemom j Silagiorde sokn fredaghen nest æftir helghæ thorsdagh anno domini mcdlx secundo.

(¹) Over Brevet er skrevet og hører hid: j gardziordinne.

Olaf Jenssøn, Lensmand paa Vestre Follo, optager forskjellige Prov om Delegjærdet mellem Skage-Gaardene i Vestby, hvorom der var Trætte mellem Einar Thoressøn og Presten Skeldulf.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger i Skindrem.

859.

15 Juni 1462.

Skage.

Ollum monnum theim som thette bref see ædher høyre sender Olaf lensson lensman a westre lutanom a Follo q. g. oc sina kun- nictgørande at iek war a Skaghe som ligger i Westby sokn tysdagen nest firi Botolphs woku anno domini mcdlx secundo. Widherkendes tha Eynar Toresson at tha war hans retter laghu dagher som lagder war mellom heidherligh man sire Skeldulfuer ok honom til prof mellom Skags gardana om deiles gard oc endemerke. Thok iek tha strax loglige tilkrafter først eith skilrikt witne, som swa heyter Torstein Bjornsson oc aa book swor med fullom eidstaf, at han sagh garden stande austen fra gutwne oc fram mit ofuer brwnnen, oc ofuer helle- spurden oc swa fram neden at grinden, swa at ein øyk kunne stonde mellom garden oc grinden, oc er nu brunnen myket større oc sunnere

meir en han tha war. Oc hafde thet i æydhe sinom at han saa ingen gard vtten then eyne, oc war tha retter sladwæghen oor gotwne sunnen at brunnen oc fram i twneþ oc war thette firi lx aarom. Jtem took iek en thvaug skilrik witne som swa heitæ Gunbiorgh Helgesdotter oc Ragnilda Reidhersdotter som swa sworo ord fra orde med fullom eidstaf som fornemder Torstein swoor, vtten thet annor theire mintes after firi l aar oc annor xl aar. Jtem vppa then sama dag handzelde mek Aase Siwgurdz dotter then sama herming som før segher oc swærie wil om thet gærs behof, oc mynnes thet firi lx aarom oc æin meir, oc hørde tesse fornemde witnen aldre nokon amaghe æller akære at thet war ey retter deiles gard, oc til sanninde her om henger iek mit incigle firi thette bref som giort war dag oc aar som forseghir.

Tre Lagrettemænd oplyse paa Forespørgsæl af *Andres Berdorssøn*, Kongens Ombudsmand paa Hartvig Krummedikes Vegne, at *Halboard Gardarssøn* havde til *Røken* Prestebol i Myrehvarf givet $\frac{1}{2}$ Pund Salt med Bygsæl i Gaarden vestre *Skeid*.

Efter Orig. p. Perg. i det norske Rigsarkiv. Stumper af 3 Segl vedhænge.

860.

16 Juni 1462.

Huseby.

Ollom monnom þettæ bref sea æder høyræ sænder Klæmeter Siugurderson, Rolfer þorderson, ok Siugurder þorderson logrætto mæn q. g. ok sine, kvnnokt gerande ath mith warom a Hvssaby stemnaby i Røykinasokn i Myrohvarfvæ vm Botolfs æftan anno domini mcdlxij med morgom adrom godom monnom ihiaverandom. þa warom mith af Andres Bærdorson konvngs vmbodzman her i firnemdre sokn ath spvrdir a vælbornom man vegna. Hartik Krvndik høywiz (man) a Akerhws hwrw mykit lanskyld Halvarder Garderson gaf ath Røykine prestaboleno a væstra Skæidi her i firnemdre sokn. þa suarade mith, ok flerom godom monnom, ath þet er oss allom i fvlla gudz sanningene witalrikt, at firnemder Haluarder gaf eith halft pund saltz i firnemdom Skeidi vdi hveriom aarenom, ok þer till alla bygslone af firnemdre væstra Skeydom. vtan alla atale af þorkelle Garderson brodor firnemder Haluardz : sëm er æygarman a austra Skeydom. ok þer aa sither. ok þetta firnemder skulle alla prester eftir prest vpbæra af firnemdom væstra Skeydi swa længhi sëm wærolden stender a. firi sáll firnemder Haluardz till bønaholdz hiælpar. Ok firi sanninda skull her vm, þa hengiom mith waro jnsiglom firir þetta bref, ær giorth war a aræ ok deighi sëm firi seighir.

Gertrud Jakobsdatter (Römer) pantsætter hele *Finnen* paa Voss og hvad hun eiede i *Horvid (?)* til Hr. *Alf Knutssön* for 3 Halvstykker engelsk Klæde og 40 Arnalds Gylden.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, hullet. 1 Segl vedhænger.

861.

22 Septbr. 1462.

Bergen.

Ollom monnom theim som thetta bref sea eder høra sender Gertru[d Je]psdotter q. gudis ok sina kunught gørandis med tessu myno opno brefue at iek hafuer panth sett velbornom manne her Alf Knwtzson riddare alt Finnena liggiandis vp a Vos med ødegardha ok allom lunnendom som ther til ligger eller lighat hafuer ok [Hor]wiid med fiske swa mykit som myn part ther vti er, fore iii half stöcke engilst klæ[de] ok xx arnaldis gyldena i guld. Skal forde. her Alf tessa iorder ok fiske frelsligha fylghia ok bruka til tess at han sina peningha i ghen hafuer fanghit, i swa dan [be]talingh som før scrifuat stander æn enkthe af at slaa i howed swmmen før en [han sin]a peningha ighen hafuer, werder ok swa at iek forda. iorder ok fiske selie wil fore myn tra[ng sku]ld eller andra iorder eder partha. tha skal ick thet enghen annan selie vten her Alf [eller] hans hustru fru Magnilde Odzdotter ok theirra barn, epter thy at thet er theirra rettha odal. jtem nar som iek ok kan tessa iorder ighen lösa. tha skal iek fornempdha her Alf wederleggia allen then kostnad som han legger vp a hus ok iord, epter godha manna mathe ok wördingh. Til mera visso ok sanninde her om tha bedis iek tessa godha manna insigle med myno fore thetta bref som er Gaute Kane Nielsson ridder Peder Akason a vapn Mattis Boosson canik i Bergwen ok Arne Anundson radman ther sama stads. Scrifuat i Bergwen sancti Mauricij martiris dag anno domini m cd lx secundo.

Erik Erikssön, Foged i Skiens Syssel, indmelder til Kong Christiern Omstændighederne ved *Thorgeir Sandulfsöns* Drab paa *Björn Arnessön* under et Provstegilde paa Hofland i Thelemarken.

Efter Orig. p. Perg. tilhørende Sogneprest S. O. Wolff i Saude. Seglet og lidt af Brevet er afrevet.

862.

18 Marts 1463.

Skien.

Idher min værdelike herra, herra Kristhiærn, met gudz nadh Norgis Swergis Danmarks, Wændis ok Gota koningh hertigh j Slesvik, greve j Holzsten, Stormaren Oldenborgh ok Delmenthorsth, helsar jak Erik Eriksson, fogothæ ok æmbithsman j Skidesyslo kærlika met gudh, ok minne ødhmivkliko tro tiænisth. Jdhrom herradom gør jak kvnnokth, ath jak var j enom gardh j Skide som Danzen næmnis, frea-

daghen næsth før midhfastho anno domini medlxij, ok æpther jdhro nades bodhe ok breffve tok jak proff Torgers Sandhvlfs sons sou Biørn Arnesson varth ath skadha oførsynio, hiauarandom ok laghlika forestemdom ærwinghia hins dovdha. War thet ophoff thøm j mellom æpter thy som ij skilrik vitne aa book sworo, met fvllom edhstaff som swa heta Holm Næridhsson ok Gwnlek Tørkelsson, ath the sato, ok drwkk, j enne profasthaveslo, Torger som profasthenom folde, ok skadan giorde, ok swa Biørn, som fel, var ok tith bodhen, til profastaveslona. Saghde tha *førnæmdh Biørn til Torger, Næridh værfadher tin, ær mik skyllogher twa kørleghor. Sath tha førnæmdh Torger ok etradhe thet ok sagde twa resor ær Næridh værfadher min. Svarade tha førnæmdh Holm ok Gwnlek han hether Amwndh Torgers værfadher, svarade tha førnæmdh Torger ok sagde ær Næridh m'n værfadher tw lækth, j fendansnam. Svaradhe tha førnæmdh Biørn, ok sagde kallar tw mik liugara, gudh skal banna tik, ok tok til kniffven, ok stak til Torgere ok rakadhe han j axlen, sprangh tha Torger op, ok tok Biørns swerdh oppa bordith, ok stak swa Biørn j liffveth, ok ther bleff han døødh aff. tok jak ok ij skilrik vitne, ær swa heta Aslak Gunnarsson ok Aslogh Drængsdottor ær aa book sworo, met fvllom edhstaff ath Torger lyste vigeno sandøgris, haffver han ok sæth fvlla vissan før tængh ok bøter. [Var] thetta vigh wnnith a Hoflandhe, oppa Tellamarken, lögordagen vm qvellen, før Mekels [messo] var ok thetta prof taketh, j rættom koninghs dæghi. Standher nw til gudh ok jdher nadhe [vm hans] lanzvisth. Ok til sanninde, her vm, tha bedher jak beskedelik man Olaff Karlsson [logman] j Skidhesyslo ath sæthiæ sith jnsegle før thetta breff, mik siælf, ey jnsegle hafvandes, [som giort] var dagh stadh ok aar som før sigher.

Tvende Mænd vidne, at *Thorlak Ejørgulfssøn* solgte til *Alf Nikulassøn* 3 Markebol i *Herbrandsgaard* i Tyresdal.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

863.

22 Juli 1463.

Thveit.

Ollum monnum þem som thetta bref se^r eller høra helssom wer Nereydh Germundsson ok þorbyørn Olofsson, laghrettes mæn a T. etc.¹ q. g. oc sina bekempnoms wer med tesso nerwarande opno brefue ath arom estir gudz byrdh m^o cd^o lxiii are a sancta Mariu, Magdalene dagh warom wer a þweit i Nydzste daal saghom ok hørdom a handar bandh þorlak Byergwlfson ok Alwe Niclissøn i swa matto at fornemde þorlak salde Alfue triggia marka bool liggjande i Herbra(n)dz

garde j þyredalssokn fore xvij kør i godhom gyldom peningom ther med kendes adernempder Torlak Byørwlfson hafua vpburid första pening ok alla swa at honom wæl at nøgde ok thy fornempde þorlak af hende sigh ok sinom arfuom fornepd iordh ok Alfwe Niclisone honom ok hans arfuom til ewerlica egno med allo iordena til laghom med lutom ok lundom i wato ok tørru inan gardz ok vthan med allo thy som iordena til ligger ok lighad hafuer a forno ok nyo. þil mero visso ok sannende brefsins hengiom mer oker incigle fore thetta bref som fore star screvat ar ok daghe.

(¹) d. e. Thelamarken.

Botolf Endridssön sælger til Hr. *Alf Knutssön* Gaarden *Tolftestad* i Vaage Sogn i Gudbrandsdalen. (jfr. No. 760.)

Efter en samtidig Vidiase i norske Rigsarkiv; næste No. 865.

864.

29 Septbr. 1463.

Bergen.

Thet kennis jek Botolff Endridsson med tesso myno opno breffue at iek hawer wnt ok salt welbornom manne her Alf Knwtzsyni riddere iord myna som Tolffhestada heiter liggiandis i Wagma sokn i Gudbrandzdalom ok iek erffde epter mynne *frænkoo frw Kirstine Toraldzsdotter gud henne sæl nade, med qwernaberghit ner liggiandis ok allom lutum ok lunnindom som til ligger ok lighat hafuer fra forno ok nyio innan gardz ok vtan frælssa ok hemola fore mik ok fore hwariom manne vndhan mik ok mynom erffwinghiom ok vnder ford. her Alf Knwtzson ok hans hustru frw Magnild Odzsdotter ok therres erffwinghia til ewerdeligha eghe. Ok kennis iek forder. Botolffuer vp boritt hafua minstha pening ok mestha aff ford. her Alf som i wart køp kom. Til ythermera visso tha bider iek wyrdeleghen herra her Alf Torgardsson profast i Berghen ok electus j Staffangre her Torstein Torkilsson ok Otthe Mattisson at hengia sin insigle med myno fore thetta breff som giort war i Berghen ford. a[nno] domini m cd lxij^o sancti Michaelis dag.

Tre Lagrettemænd paa Nes paa Hedemarken udstede Vidiase af foreg. Brev.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. De 3 Secl vedhænge.

865.

9 Novbr. 1463.

Grepshheim.

Ollom monnom theim som thetta breff se eder høra sender Gudbrand Olafsson Laurens Paulson ok Saxe Wigleikxson logrettismen

aa Nesi a Heidmarkenne q. g. ok sina kunught gørandis med tesso waro opno breffue at welboren qwinna frw Magnild Odzsdotter tede fyri oker breff a perment scriffuat med helom ok oskaddom insiglum swa lydandis ord fra orde som her epter scriffuat stander. [*Nu følger Brev No. 864.*] Ok til sama witnisburd hengiom mit okor insigle fore thetta breff scriptum Grepsheim v^o jdus nouembris anno *quibus supra.

Ingemar Jenssøn, Lagmand paa Oplandene, og to andre Mænd kundgjøre, at *Gunnar Amundssøn* solgte til sin Broder *Joar Røysem* Gaard i Hvamm.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. De 4 Segl vedhænge.

866.

28 Novbr. 1463.

Tossen.

Thet kennes ek Ingemar Jønson lagman a Wplandum Henningh Guttormsom ok Thore Arnason langh at mith warum a Tofsene som ligher a Sudhtorpe j nordre lutenum j Gudbranzdallum a sönadaghen nest fore Andresmessa anno domini m^o cd lxxiii saghum ok hørdhum a at Gunnar Amundzson samtykte thet jordhakøpp som han hafde ader giorth med sinum brodor Jwar Amundzson med thy skylmale at Jwar skulle giua Gunnare brodor sinum ein fferdhogh kuerna jærin j goduilia som ein ffraspanna kuern ware ferdhogh med en Jwar Amundzson fornemder skulle tha frelselika egha Røysem som ligher j Huamme som han hafde ader køyp(t) ffraa Gunnare ok hans eruingium ok vnder Jwar ok hans eruinga til euerdelika egha ok alz afredhis med allum theim lunnindum som til foræmda jordh ligher hellir lighet hafuer ffraa ffora ok nya ok til thes mere vissa her hengher Gunnar Amundzson sith jncigle med warum jnciglum fore thetta breff som giorth war a manadaghen nest fore Address messa ok a samna are som fflore sigher.

Gunnar, Biskop i Hammer, kvitterer *Alf Gunnarssøn* for Kirkeombudet for *Fagebergs Kirke*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

867.

17 Februar 1464.

Fageberg.

Veer Gunnar meder gudz miskun biskuper i Hambre kennoms meder þesso waro opne brefue at Alf Gunnarsson hafuer giort oss fullæ grein ok reikning fy(r)ir Fageberghie kirkione vmbod som han hafuer her til haft efther ty oss wel aat nøygher þy gefuom veer honom þer fy(r)ir ok hans erwinge kuitte liduge ok allungis akiæra-

louse fy(r)ir oss ok varom esther komandom. Datum Faghabergie anno domini mcdlx quarto sexta feria proxima ante dominicam jnuocauit nostro sub secreto.

Fire Mænd kundgjøre, at *Thorevil Olafssøn* mødte af *Thormod Gunnarssøn* Bøder for det Hug, han havde tilføiet *Svein Rolffsøn*. (Thelemarken.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

868.

15 Mai 1464.

Halleland.

Ollom mannom som thetta breff see æller høra sændher Halwardh Redharson Olaff oc Tiostholff Pætherson Halward Torgeerson q. g. oc sina kunnukgerande ath vy varom aa Hallalandhe i Swalastwone aa Rodhalandstrandh m cdlxiiii tiisdaghen næsth æpte hælgha toorsdagh saghom oc hørdom aa ath Thorewil Olaffson ok Tormodh Gunnarson hiollo handhom saman om thet hugh som Sucnungh Sighwrhdson han slo Swen Roofsson kændis tha ford. Thorewil ath han haiffde vpburith første pæningh oc ytirsta oc alla ther i mellom thy gifwer jak ford. Thormodh oc hans brodher Halwardh quittha oc lidhogha vppa mina kono vægna oc Groo Sighwrhdadotther før allom erwingiom oc allom apthekomandom gaff tha før. Thormodh Gunnarson vi køerlagh til owercaffwa iiii marka hæsth oc pund kættil. Til sannindhe her om hængiom vy vaar jnsigle fore thetta breff som giorth vaar dægghi ok aare som fore sigher.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Reidar Arnessøn* gav *Leidulf Ketilssøn* fri for *Drabet* paa hans Broder *Arne Gunnarssøn*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af 3 Segl vedhænge 1 og 3.

869.

31 Oktbr. 1464.

Rygen.

Ollom monnom theim som thetta breff sea æder høyra helsser Thoffwe Ketilsson oc Aslac Aslacsson ok Hakon Ketilsson loghrettesmen quediud guds ok sina kunnicht gørende at wy warom aa Fosse krossmesso wm hausten anno domini mcdlxiiii saghom ok hordhom aa at Reidar Arnesson gaf quittan lydohan ok ollunges akærælausan Leidulf Ketilsson som skadha wart Arne Gunnarsson vforsynio gudh hans saall hafue fore sik ok sinom erfuingiom ok engen skall fornempdan Leidulf Ketilsson hindre ædher hindre latha hædhan af fore thetta maall. Till sannende ok mere wisso hengom wy waro jncigle fyri thetta bref som giort war j Ryghene helghona messo aftan aar som fyr seghir.

Ingemar Jenssön, Lagmand paa Oplandene, tildømmer i Rigsraaderne Hr. *Gaute Nilssön Kanen* og Hr. *Ravald Nilssöns* Overvær *Haarard Sölves-
sön* (?) som Odelsmand Gaarden *Halvardsrud* i Balke Sogn paa Thoten, medens *Germund Eirikssön*, der havde Gavebrev paa den halve Gaard, kun skal have $\frac{1}{10}$ deraf, som Haavard kan indlöse efter 6 Mænds Taxt. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

870.

22-24 Marts 1465.

Hammer.

Ollum monnum þeim som þetta bref sia eder heyra sender Ingemar Jenson lagman aa Uplandom q. g. ok sina kunught görandes at jek war i Hambre the iij sökna dagha nest fore Marie messo j langhafasto, kom ther a stempno fore mik myn nadigha herras rad nerwarendes, af eina halfuo Hauorder Saliason en af andre halfuonne Germunder Erikxson, tede þa Hauorder adernempde fram bref wnder godra manna jnsigle at han war odals boren til Haluordzrud j Balka sokn a þotne, en Germunder fornempde tede fram gafwo bref at honom war gifuit halft Haluordzrud. Nw sakar þess at logbooken seger j mothe at þen giof war egh logligha gifuen, þwj sagde jek Hauarde optnempdom after jordena med godra manna samtycke som ner waro til egnar, nema thiondha parthen j fornempdom jordhom skal Germunder fre(1)sligha fölghia epter þwj som hans bref þer om watta til tess at tijtnempde Hauorder eller hans erfwinghia þan part af honom löyssa epter sex manna mathe. en þa som han þet löyst hafuer epter þy som scrifuat stander skal han þesse jord frelsligha fölghia. Til sanninde her om hengia þesse myn nadighe herras rad sin insigle med myno fore thetta bref som er Gaute Kane Nielsson [ok] Raualdh Nielsson riddere som scrifuat war stwnd stad dag ok are epter burd wars herra Iesu Christi med lx quinto.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Halvard Neridssön* mageskiftede til *Gunnulf Nikulassön* $\frac{1}{2}$ Markebol i nordre *Hvitestein* i Botne Sogn, Vaale Skibrede, imod $\frac{1}{2}$ Markebol i vestre *Eikeberg* i Bergs Fjerding i Sande Sogn paa Vestfold.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. De to Segl vedhænge.

871.

30 Juni 1465.

Hof.

Ollum monnum theim som thetta bref sea ædher hora senda Amba Halwardsson oc Halwarder Andrisson logrettesmen q. g. oc sina kunnikt görande at sunnedaghen nesth æpther Pædersmesso tha woro meer a Hofs kirkio gardh j Rørdall a Westfoldena anno domini medlx quinto saghom oc hørdom a handebande theiræ af eina halfua Halwar-

dher Nerisson en af adra halfua Gunnulfuer Niclisson mæd theim skyl-
 ordom at their sagdes hafua giorth jorde skipte sin a millum j swa
 matthe at Halwarder Neridhsson fik vnte oc afhende fyrnemfdom Gun-
 nulfue Niclisson half mark bool jardha j Hwithestein j nørdre gardene
 som ligger j Botne sokn oc j Wale skipræidhe frialsa oc heimholla for
 hwario manne mæd allum theim luthum oc lunnindom som til ligger
 ædher legith hafuer fra fonno oc nyo vtan gærdz oc innan frelsth oc
 heimholth for hwario manne j fra sik oc sinom erfwinghiom oc vnder
 Gunnulfue Niclisson oc hans erfuinghia til ewerdeligha æigha oc alt
 afrædes. en tidnempder Gunnulfuer Niclisson fik vnte oc afhende ader-
 nempdom Halwardh Neridsson her j mothe half mark bool jardha j
 *Eikegheberghe j westegarden som ligger j Sandene sokn j Bergss
 fiordongh frialse oc heimholla for hwario manne mæd allum theim
 lutum oc lunnindum *oc til ligger oc lægith hafuer fra fono oc nyo
 vtan gærdz oc jnnan j fra sik oc sinom erfwinghiom oc vnder Hal-
 warder Neridhsson oc hans erfwinghia til ewerdeligha eigha oc altz
 afrædes oc hwar jordh skal andra frialse. oc til sannindha her wmsæt-
 thom mith oker jncigle for thetta bref er giorth war degghi oc are som
 fyr seighir.

Tre Lagrettemænd i Aamot i Østordalen kundgjøre, at *Aasa Alfsdatter* op-
 lyste, at hendes Fader *Alf Halvardssøn* havde pantsat hele *Mellem-Dei-
 geseter* i Rendalen til Hr. *Ulf Jonssøn*, af hvem *Björn Throndsøn* og
 hans Søn *Sighvat* havde den i Bygsæl.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1 og 2 Segl vedhænge.

872.

11 August 1465.

Glaamstad.

Thet kennoms mit Biorn Torleifson Ewindr Asmundson ok
 Biorn Biornson sworne loghrettesmen j Amoot j Østradalum at mit
 warom a Glamastadum j ford. Amoot anno domini mcdlxv søndaghen
 nest epter sancti Laurencij martiris dagh hørdom aa at Asa Alfsdotter
 sagde fore oss at fader henna Alf Haluardson hafde satt velbornom
 manne her Wlf Jonsyni allen medel garden j Deighasethre som ligger
 j Reyndal j ford. Østradalum ok satt tha Biorn Trondson j theim østra-
 gardenom Deighæseter, ok leigde han medelgarden af her Wlf. jtem
 noghrom arom epter at Biorn war dæder tha kom ford. her Wlf Jon-
 son til Deigheseter ok satt tha Sigwatter son Biorns j østra gardenom
 ford. Talade tha her Wlf til Sigwattz ok sagde, hwat wil thw göra mik
 ther fore at thin fader ok thw hafuen røtt nidher myn gard ok laght
 honom øde, wil thu halda til lagha med mik ther om. Æn Sigwatter
 sagde sig thet wa[ra] fore twnght at gangha til lagha med honom ok

sagde at han wilde byggia vp medel garden swa godhan som østragarden ok sidhan skulde her Wlf radha at wika til hwilken garden som han wilde. ok ther med lagde the handom saman ok worde wener ok welsatter. Thetta sagde hon welia sweria om tess behof gørs. Til sanninde her om hengiom mit war jnsigle fore thetta bref som scrifuat war stad degghi ok are som før segher.

Bagpaa: Breff paa Deysetter som war solt her Wlf Ionsson.

Olaf Karlssøn, Lagmand i Skiens Syssel, og Jens Pederssøn Væbner kundgjøre, at Holte Reidarssøn med sin Hustru Ragnhild Jonsdatters Samtykke solgte 12 Øresbol i midtre Lunde i Lundeherred paa Grenland til Joan Ketilssøn. (jfr. No. 800. 805.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

873.

4 Oktbr. 1465.

Gerpen.

Ollom mannom thom som thetta breff see æller høra sendher Olaf Karlsson laghman j Skidesyslo, ok Jøns Pædhersson aa vapen q. g. ok sina, kunnokt gørande, ath midh vaarum aa syndhre Gerpene j Gerpene soken aa Hoghunde, sancte Franciscus apton anno domini mcdlx quinto, saghom ok hørdom jaa ok handherbandh, aff enne halfuo Holte Redhersson, æn aff andhre halfuo Joan Kætillson, med thy skilorde, ath førnæmder Holte selde førnæmdhom Joane med jaagæue eghne qvinno minne hustru Ragnhil Jønsdottor xii øres bool jordher j midhgardenom j Lunde j Lwndha heradh aa Grælande, frælssa ok hemholla sfør huarriom manne, med allom thøin luthom ok lunnindhom som til ligher ok legthath haffver fra forno ok nyio vtan gardzs ok jnnan, ee hwar thet hælsth ær, ffran mik ok minom ærwinghiom, ok til førnæmdh Joan ok hans ærwinghia thil æuerdelika ægho ok alz *ofrædes, kendes ok førnæmder Holte j sama handherbandhe, op hafua boreth aff førnæmdhom Joane sførsta pænigh ok øfsta, ok alla ther j mellom æpther thy som j kaup okarth kom vm førnæmdh xii øoris bool jordher j sførnæmdho Lunde. Ok til sanninde her vm, tha sæthia midh okar jnsegle sfør thetta breff, med førnæmdh Holtes jnsegle, som scrifuath var dægghi ok aare, som sfør siger.

Kolbjörn Herleikssøn sælger til Hr. Alf Knutssøn og Fru Magnild Oddsdatter Gaarden Drang i Otternes Sogn i Ve Skibrede paa Agder.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1 og 2 Segl vedhænge; 3die Segl mangler tilligemed en Del af Brevet. Aarstallet er udfyldt efter Arne Magnussons Paategning bag paa Brevet.

874.

16 Mai [1466.]

Grefsheim.

Ollom monnom þeim som þetta bref sea eder høra sender Kolbiorn Herleiksson q. [g. ok sina kunnigt gerande] at jek hafer selt velbornom manne her Alf Knwtzsyni riddere med samtykt sonar my[ns jord myna som] Drangh heitir liggjandes a Agdom j Otternessokn j Wææskipreidho med allo re fore hwariom manne med allom þeim lutom ok lunnindom som til fornemde jord li[ggia ederlegit hafa fra forno] ok nyio jnnan gardz ok vtan engho vndan skildo, fran mik ok mynom [erfwinghiom vnder her Alf] ok frw Magnild ok þeira erfwinghia til ewerdeligha egho (ok) alz afrædis [jtem kennes jek hafa up]-borit första pening ok øfsta ok alla þer j mellom epter þwj som j kaup [okkart kom swa at mer vel] at nøgdes. Til ythermera visso ok forwaringh tha bider jek þessa dande men [setia sin insigli fore þetta bref med] myno som swa heita Ingemar Jenson logman a Vplandom Gudeleik Jenson men som scrifuat war j Grefsheim daghen nest epter sancti Haluordz dag [anno domini m cd lxxvi].

Ingemar Jenson, Lagmand paa Oplandene, og tre Lagrettemænd kundgjøre, at Gunne Thorgrimsson solgte til Olaf Nikulasson, Kannik i Hammer og Prest paa Ullenshof (Nes), 8 Hefseldebol i Steinrof, hvor Kirken staar paa Nettet paa Hedemarken.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Stumper af 3 Segl.

875.

8 Juni 1466.

Ullenshof.

Ollom monnom theim som thette bref see eller høre sender Ingemar Jenson lagman j Wplandom Erik Esbiornsson Gauthe Amundsson oc Paal Halsthensson sworne logrettes men q. g. oc sine kunnikt gørandhe at meer warom j presthegardenom a Wllenshofue a Nesse wppa Hedmarkenne sunnedagen nesthe esther helghe likams dagh anno domini m^o cdlxxvi saghom och hørdom a at thier heldo handom saman af einno halfue hederlig man sire Olaf Niclesson kaneker j Hambre oc presther a Wllenshofue en af andre halfue Gwnne Torgrimsson kiendis tha Gunne at han hafde sselth sire Olafue fornemdom atthe hefseldhe bool j Stensrof som kyrken sthender wppa som liggheer a Nesse a Hedmarkenne fraa segh och sinom eruinghiom sire Olafue oc hans eruinghiom til æuerdelighe egho oc alz afredes med ollom luthom oc lunnennom som ther til ligghe oc leghitt hafua fraa sforno oc nyghe wthan gardes och jnnan. jtem kiendis och Gunne fflore os i sama handerbande at han hafde wp boridh af aderneindom sire

Olafue fyrsthe peningh oc øfsthe oc alle ther j mellom efter thy som i kaup theres kom som honom wel atth nøgdhe. jtem waar oc Thorgrimer Hauardsson broderon hans Gunne ther neer tha thetta kaup ghiortt waar och helth j handh sire Olafs adernemds oc jathhadhe thy kaupe oc fullelighe til stodh foore thy at thet waar hans møderne oc gamallt odaal med thy skilorde at han skulde frelsselighe eghe saa mykit som Gunne atthe j Heriwlstade som ligger j Ward[al.] jtem kiennes jak oc Inghemar Jensson at jak spwrde Gwnne tratted. thessom godom monnom nerwarandhom oc a hørandom som før nemness i brefuene oc adræ fleræ ghodhe ffolk nerwarandom och a hørandom wm han hafdde nokrom manne seltht ghifit eller gholditth eller til køps lawadh ford. jordh Sthenrof hwilket Gunne fwllelighe ney sagdhe at han hafde thet nokrom jathhet i sinæ daghæ j nokkre handhe matthe wthæn sire Olaf som thet nw køpt oc betthaladh hafer megh til ghode nøghæ. Til mere sannindh her wm henghiom wy waar jnsigle fore thette breff æær ghiortt waar degghi och aare som før seghir:

Gunnar, Biskop i Oslo, overlader *Halvard Thorgilsson* Gaarden *Grav*, som tilhørte Bø Kirke i Thyrisdal, mod at betale til Kirken 4 Kjør, eller, hvis Sognemændene vilde, en Tjærkjedel til Kirkens Brug og en Ko til dens Vedligehold.

Efter Orig. p. Perg. i Arendals Museum. Seglet manglet.

876.

3 Oktbr. 1466.

Hollen.

Wij Gunar med gudz nad biskup j Oslo kungieræ med tesso waro opno bresue at wij hafua vnth Haluard Torgylssøne lausn a jordena Grafuo som laa vnder Byaar kyrkio j Thyrysdal, skal Haluarder luka kirkione iiij gangande kyr for jordeno Grafuo wilia oc soknæbøndernæ hafua braadekittyt til kyrkionæ tha skulo ther leggiatz til iij kyr en then fiordæ kwn liggia jamnan her efter vnder kyrkionæ hener til vpheldes oc nar Haluarder adernepder hafwer loket kyrkionæ thæ iiij kyr tha eignast han frialslegæ jordenæ Grafuo med allom lutom oc lunendom som ther til liggia engho vndan takit, til æuerdeligo eigho oc altz afrædes. Til saninde her om lathe wij hengiæ wart secretum fore tetta breff som giort war a Hollenæ jn profesto sancti Francisc confessoris anno domini mcdlx sexto.

Sex Lagrettemænd i *Ryfylke* opregne Hustru *Gudrids* og Hustru *Ragnas Ingemunds*døttres Jordegods i *Ryfylke*, og erklære under Eds Tilbud Hustru *Margareta Vigfusdatter* paa *Island* for rette Arving dertil, da det, saavidt de vidste, hverken var bortgivet eller solgt. (jfr. No. 594.)

Efter en Vidisse af 14 Oktbr. 1494 i norske Rigsarkiv.

877.

10 April 1467.

Horne.

Thet gerum wer Stenar Thorgers son Jngemundur Thorgers son Jndride Ereks son Juar Suens son Audun Thorgers son ok Hæraaldur Saurckues son suarne logrettu men godum monnum viturligt med thessu woru opnu breffe ad wær hoffum weret her j Ryia ffylcke lengzt worrar æffe ok thet wistum ver fullulega ad hustru Gudrid Ingemundar dotter ok hustru Ragna Ingemundar dotter attu helldu ok hoffdu ok landzskylder wpp baru aff ollum thessum jordum er so heta. Wik. Biarger. Dale. Horn. er liggia j Rennesey in j Ryia ffylcke j Haudskeds kirkiu sokn. ok so mikit j yzta By j Talgu ad gengur æff pund korn. ok Maruik er liggur j Hialsu kirkiu sokn ok fliogur mamota bol j Helulande er liggur j Strandar kirkiu sokn. ok halfft mamotabol j Molldum j Sauda sokn ledangur ok tiunder afflucktu fyr saugdum jordum so sem aff sinum odrum rettffengnum peningum ok helldu til doda dags. Wissum wær ok alldre næckurn mann æ kæra edur til kall weta vpp æ adurgrenda peninga ok onguan annad segia enn thetta wære therra systra fyrgrendra rett erfida goz ok eigi gassu thær ne selldu so wær wissum. Witum wær eige annad sannara firi gude en hustru Margret Wigfus dotter j Island ege thessar somu opt nefndar jarder. thui ad wær vitum thar engen lag til ad thesser peningar hafe vndan henne matt ganga. ok aungan witum wær rettan erfingia tittnefndrar Raugnu Jngemundar dottur enn ffirsagda Margretu Wigfus dottur. Her epter vilium ver sueria eff thurffa thiker. *Og til sannenda her (um) settum wær ffyrnefnder men wor jnnsigle firi thetta breff. skriffat æ Horne j Rennes eyinne ffredaginn næstan firi sancte Magnus dag. anno domini m. cccc. lx. vii.

Herleik Kolbjörnsson sælger til Hr. *Alf Knutsson* Gaarden *Akeröen* med *Sandöen*, *Kalöen* og övrige Tilliggelser i Höyvaag Segn, Sands Skibrede paa Agder.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

878.

25 April 1467.

[Grefsheim.]

Thet kiennes jak Herlæk Kolbjörnsson med thesse mino opne breffue at ek hauer med mins faders rad ok samthykt sælth vælbornom

manne her Alf Knutssyni iord mina som Akerøn hether ligghændes j Høyuaghe sokn i Sandz skipræydhæ a Agdhom med Sanderøn Kalfføn Siælnæyde ok allom androm lunindom som thil ligger ok leghit hauer fra forne ok nyæ vthen gardz ok innen eyngho vndhen thakno fra mek ok minæ æruingge ok vnder fornæmden her Alfth Knutsson ok hans æruingge thil æverdelighe æyghe ok als affrædes ok kiønnes ek mek hauer vp boreth fysthe pæningh ok øffsthe ok allæ ther i mellom æffther thy som i kaup varth kom. Thil saninde her vm bedhes ek vælborens manz her Rauels Nilsson insiglæ ok mins faders Kolbiørns Herlæxson Pals Ellingxson Gudbranz Olsson Saxe Viglæyxson Pals Halsthensson henghiæ sin insiglæ for thetta breff som giort var sancti Marci ewangeliste dag arom æfter gudz byrd mcdlxvii.

Bagpaa: Breff paa Akerøn som her Alf Knudsson køffte.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Orm Thorleifsøn* solgte til *Eivind Roarssøn* 5 Markebol i vestre *Haugstjæa* i Thveit Sogn i Thredungen (Thelemarken) samt hole Gaarden *Øy* i Aamlid Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

878.

13 Mai 1467.

Moland.

Ollum monnum theim sem thetta breffwe sææ ædher høra sendher Herbiorn Paalson ok Torbiorn Torleson laggedis men q. g. ok sina gwnnicthe gherandhe meer saghom ok hørdhom a handherbandher thæirra i millom Ormer Tollefson ok Ewindher Raarson med thy skilordhen ath fornempdher Ormer hafwer selth honom addhernempdom Ewindher v merkha bool jarddher j vestra garddhen j Hogsiaom som ligger j Twetthe sokn j Tritthionghi frialsth ok heim holth føre hworivm manne badhæ med lwthvym ok lwnnindhvm som til hafwer legghe fraa forno oc nygio vithan gharssen ok jnnan ok somaleith j Øein j Amlij sonk swa myggy som thet war med lwthvym ok lwnnindhom som føre sæghir j brefwe fraa honom fornempdhom Ormer ok hans erfvinghiom ok vnther addhernempdhom Ewindher ok hans erfvinghiom til æwarttheliggh æighe ok alth afredis kendis tha fornempdhom Ormer han hefwer vppone afth honom Evindher fyrstha penninghe ok østha ok allær ther j millvm efther twi som j kovp thæira kom. til mera visso ok skiel sæthiom meer varth jnsicle føre thettha bref som scriwa vardh j Molandha firia quarta jnfra octava assencione domini m^o cd^o lx^o vij^o.

Oslo-Kannikerne *Olaf Björnsson, Hans Hanssøn, Jon Askessøn og Laurents Jonssøn* oplyse efter Follo Provstedømmes Kirkeregnskaber Beløbet af *Vestby og Soner Kirkers Inventarium* Aar 1410.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Skindremme til Seglene vedhænge.

880.

8 Juli 1467.

Oslo.

Ollom monnom theim som thetta bref sia æder hoyra, kungiora Olafuer Björnsson Hans Hansson Jon Askasson oc Laurenz Jonsson kannuka j Oslo at wi saghom oc ifuerlaasom registrum som j stander skrifuader kirkio rækenskap afwer Follo profastædome, stender sa j registro vm jnventarium til Vesbyar ok Saanæ kirkior ordh fra orde som her efter fylgher, vm inuentarium til Vesby jtem hefuer Skieldulfuer jnni til prestbordzsens her vii kyr, eit bord ein v marka ræfuiul som ær j alen ok xx ok siræ Torder vnthe til sætstofvnne, oc setthe æruingiar siræ Tordz prestbordeno øris bool jardar j nørdræ gardenom j Tømth for ij kyr, en biskopen wil thet samtykkia, ær tha ey meir til prestbordzsens after en v kyr. jtem til Sana kirkio, hafuer Skeldulfuer til prestbordzsens her iiii kyr, ther ær j reknadhe theiri ku som gefuen var fore saal sira Tordz var tetta anno domini mcdx^o som registrvm sialft seghir, til sanindæ her vm hengia wi waar jnsigle fore thetta bref som giort var j Oslo die sanctorum jn Selio anno domini mcdlxvii.

To Lagrettemænd kundgiøre, at *Asmund Arnessøn* stadfæstede for *Skjoldulf Roaldsøn* sin Faders Arnes Salg til *Skjoldulfs Fader Roald Tholfssøn* af 4 Markebol i *Kile* i *Molands Sogn* (Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

881.

14 Septbr. 1467.

Moland.

Ollum monnum tæim som thetta brefwe see ællær høra sendher Ægildher Nerithson oc Torbiorn Olafson laggrede men q. g. oc sina kynnicthe gherandhe mit vorom a Molandhe j presthe gharthdhen om kermesso dhaghen om hosthen anno domini m^o cd^o lx^o vii saghom oc hørdhom a handher bandhe af eino halfvo Asmondher en af ondro halfuo Skieldwfwær Raalson med skylordher at han statfesthe thet kop som Arne fadher hans hafthe selt honom Raaldher Tolfson iiii merka bool j Kylom som j fornempdher ligghe j Molandhe sokn frealsth oc hæmholt føre hworiom manne vtthan garsen oc jnnan badhen med lwdthwm oc lunnindhom som til hafwer lægghe fra forno oc nygio oc alt afrædes oc fra sek oc sinon ervinggiom oc vnder Raaldher oc hans ervinggiom til ævordhelighe til sanninther her om settiom mith ocka jnsicle føre thetta brefwe som giorth vaar dheghi are som fere segghe.

Ioar Vikingssøn, Kannik og Prest ved Mariekirken i Oslo, sælger Gudbrand Björnssøn paa Kraakebøl sin Gaard Kaarerud i Jæderdalen i Gausdal, som han havde faaet i Sagefald af Ragna Olafsdatter.

Efter Orig. p. Perg. p. Gaarden Nedre Kraakebøl i Gausdal. Seglene mangle.

882.

13 Decbr. 1467.

Fageberg.

Ollom monnom þeim som þetta bref see æller horir sender Jwar Wikingson kanik oc preesth at Maria kirkia j Oxlo gus q. oc sina kunnikth gorande at iak hawer seelth biskedeligom manne Gudbrand Biornson a [Kraakebøl jør]¹ som either Karerudh med allom lutom oc lunnindom som þil þeim joordh ligger oc ligit hawer vtan gaarz oc jnnan liggiandis j Jæderdalin j *Gaupdal soogn j swderlutinom j Gudbrandsdalum fik iak tee joordh j sakfello firir jærdan averk af Ragna Olafsdotter med hennis frendom raadh oc samtykth. Jtem hawer iak vpboret af fornepdom Gudbrandh fryste² peningh ok minstan ok alle þe som j okkor kaup kom firir fornemdh joordh hwar firir skal optemder Gudbrand oc hans erwingia frelzliga æga fornemdh Karerudh ewerdelige vndan mik oc mina erwingia vnder tiithnemdh Gudbrandh oc hans eruingia. Til ytermæra visso hengia þesser dande men siin jncigle med mino jncigle firir þetta bref som swa eita Stepfan Gutorm son oc Eirik Haagneson. scriuat a Fagebergh at aarom eftir burdher tiidh warsz herra Iesu Christi mcdlx^o septimo ipso die sancte Lucie virginis et martiris.

(¹) Tilskrevet istedetfor noget udraderet. — (²) d. e. fyrste.

Kong Christiern I tager Erling Halvardssøn med Slægt og Gods i kongeligt Værn og Forsvar.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

883.

6 Januar 1468.

Helsingborg.

Wii Cristiern meth gudz nade Danmarks Sveriges Norges Vendes och Gothes koningh greffue i Holsten Stormaren Oldenborgh oc Delmenhorst gøre alle widerlicht at wii aff wor sinderligh gunst oc nade haffue taghit oc vntfangit oc meth thette wort obne breffue taghe och vntfanghe thenne breffuiser Ellingh Haldwordsson hans hustrw barn hion oc thienere oc alt theres gotz læst oc ffast ehwor the thet helst haffue vdi wor koningxligh heghn friid wern oc beskermigh besønderlighe at forsware oc fordeytinghe til rette thii forbiwde wii alle ehwo the helst ære eller ware kwnne andelighe oc werdzlighe oc wore foghete oc embitzmen forne. Ellingh hans hustru barn hion oc

thionere paa persone eller gotz at hindre eller hindre lade mødhe eller i nogle made vfforrette vnder wor koningxligh heffnd oc wrede. Datum in castro nostro Helsingborgh die epiphanie domini anno eiusdem millesimo quadringentesimo sexagesimo octauo nostro sub regali secreto.

Sub plica: dominus rex proprie.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Einar Arnæssøn* i sin Tid lagde 1 Spands Leie i Vik i Halmø Sogn i Naumedalen under *Bjørø* Gods.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

884.

23 Mai 1468.

Glasø.

Alla men som thetta bref see eller høra sendher Kolbeyn Elefson ok Torbergh Skeggzson logrettesmen q. gudz ok sina. kungorom vi med tesso vara opna brefue at vi mynnes thet at beskedelcken man Eynar Arneson gaf vth eyna spans legho vthy eyna jordh som hether Vykk liggiandis j Nomadall j ythre haluo j Halm øø sokn j abodha fall firi Glass øø vndhan sik ok syna efter komande ok vndher Bywr øø goz foliare til æwynnelegha eghn ok hafuer thet ligat meir en sextighi ar vndher Bywr øø omaghalows firi huariom manne til sannindh ok ythermeyra visso her om henggiom vi okkor jnsigle firi thetta bref som giorth ær anno domini mcdlxviii in die rogacionum j Glass øø giorth.

To Lagrettemænd paa Voss kundgjøre, at Hr. *Alf Knutssøn* kjøbte af Hr. *Mattis Hemmingssøn*, Sogneprest paa Voss, 44 Maanedmaatsbol i nedre Kytoin i Vangs Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl vedhænger.

885.

26 Septbr. 1468.

Finnen.

Allom mannom them som thetta breff sæ eller høre sender Orm Jwarson Gudmunder Askælsøn suorne laghrettho men a Woss q. g. (ok) ssine kvnnukth gørandhe ath mer worum a Finnene manadaghen nest fore Michelsmøssø dagh anno domini m^o cd^o lx viii soghom ok hørdom aa ath velborin man her Alf Knwthson køpthe iiiij mamathabol jardher hii nethra Kythen hii Wangs kirkio soknn a Wos ooff her Matthis Hemmingson sokna prest a Vos medh allum them luthom ok lunnendhom som til then iord ligger oc ligheth haver fro fornø ok nygho wtthan gards ok jnnan w(n)dan fornemdom her Mattis ok hans ærvingher ok vndher her Alf oc frw Magnilda ok theyres ærvinghia til æwerdelighe ægha ok kænness fornempdher her Matthis ath han haffdi wpborith førstha pænigh ok sydersta ok alla ther i miliom

ætther thy som hii koop therra komp swa ath honom vel ath nøghdi til sannindhe her om sætther her Mattis sith insigle meth whare insigle for thettæ breff som giorth var aar ok dag som for seger.

Ti Lagrettemænd paa Voss kundgjøre, at Hr. *Alf Knutssøn* kjøbte af *Gudbrand Halbjörnsøn* 6 Maanedmatsbol i *Geslen* og 2½ i *Aas* i Evanger Sogn paa Voss.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 10 Segl vedhænge.

886.

26 Septbr. 1468.

Finnen.

Allom mannom them som thetta bref see aller høra sendher Orm Juarsson Gudmvdh Askelsson Binnigher Kalleson Aslaker Pedersson Jon Pedersson Olaff Rædhersson Thormod Helgason Kætil Brynyulsson Gudleker Jonsson Gardhe Rikolfsson suorner loghretho men a Wos q. g. ok sine kunnvktg gerandhe adh mer varum a Finnine manadaghen nesh fare sancte Mikels dagh anno domini m^o cd^o lxxviii saghom ok hordom a adh vælbaren man hær Alf Knutsson køpthe vi mamatha bool jardhr j Geslene ok halft tridia j Ase j Æuanghr kirke soknn a Vos af Gundbrandhe Halbiarnasson medh allum them lutom ok lunnendhom som til therre jordh liggher ok legheth hauer fra forno ok nygho wthtan gard ok jnnan vndhan fornemdhom Gundbrand ok hans ærvingher ok vndher hær Alff ok fru Magnilda ok therres æruinghia til æuerdelighe ægha. kendher ok fornemdhher Gudbrander ad han hafde vpbarret fyrstha pæningh ok sydersta ok alla ther j meliom etter dhy som j kop therra kom sua ath honom uel ath nøghdhe til sannendhe her um dha hengiom vi var jnsigle fare detta bref som giort nar ar ok dag som for seger.

Tre Lagrettemænd i Thelemarken kundgjøre, at *Steinulf Omundssøn* solgte til *Thorger Aasulfsøn* 3 Markebol i Gaarden *Sealestue* i Vinje Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. De 3 Segl vedhænge.

887.

25 Marts 1469.

Vinje.

Ollum mannum them som thettæ breffh seer (elker) høræ sendher Gredhgordh Børnsson Wethleffh Børnsson och Hoogh Ledhworsson laghrettesmen i Tellæmarken q. g. och synæ kunnikth gørandhæ ath mere worum i hia o worum frw messo dagh i fasto anno domini m^o cd lx ix^o saghum mer och hørdhum oo handæbandh therum ath Stenw Omundesson seldhæ Torger Oswaldæsson iii mark bool i Swalæstwæ

som liger j Winæ sokwn frielssæ och heimhollæ firi hwarium mannæ vtan gordz och innan med allum luthum och lunnindum som til hauer legith fra forno och nigiu kendis och fornepdum Stenw ath wp hawæ borath iiii mark guls, enæ sölæ swo godh som ix kør ene okledhæ soo godhæ som iiii kør vii pund kallun j skenbley j bolæxæ och j brodhjern j thi samæ iiii mark gwls jtem kendis thoo han wph(e)mtith hawæ førsthæ peningh och øfstæ oeh all tær j mellum eptir koupe teira och lwk han vii loop ther øwer j godhum luthum. Til samandhæ sitthum mer worth jnsigle for tittha bref som gorth oor for siger.

Kong *Christiern I* stadfæster de Kjøbstaden *Oslo* af fremfarne Norges Konger forundte *Privilegier*. (jfr. No. 906.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

888.

3 Juni 1469.

Kjöbenhavn.

Wii Cristiern meth gudz nathe Danmarcks Suerigis Norgis Wendes oc Gottes koningh hertugh j Sleszwiigh greffue i Holsten Stormaren Oldenburg oc Delmenhorst gøre alle witherlicht at wij aff wor sønnerlige gwnt oc nathe swo oc vpaa thet at wor købstad Oslo maa thes ydermere byggës oc forbæthres oc bliffue wedh bestand tha haffue wij stadfest oc fulbwrth oc meth thette wort obne breff stadhfeste oc fulburdhe alle the priuilegia frihether oc nather som wore forfæthre framfarne koninge i Norge vnt oc giffuit stadfest oc fulburdhet haffue forscreffne wore borgere oc menighet i Oslo i alle made oc effther thi som the breff the them ther om oc vpaa giffuit haffue meth alle theris article swo at gest ey maa købe meth gæst eller gesterij vppeholde som the gamble priuilegiæ jnneholde oc vtwise. Oc wele at the skule wed ful macht bliffue oc forscreffne priuilegiæ nydhe oc brwge effther forscreffne theres breffs vdhwise. Thi forbywde wij alle ehwo the helst ere eller ware kwnne aandelige oc wereldzlige oc serdelis wore fogethe oc embitzmen forscreffne wore borgere oc menighedh i Oslo emodh thenne forneffnde wor stadfestelse oc emodh forscreffne wore forfæthres priuilegiæ oc friiheedh som them vnt oc giffuit oc stadfestet haffue athindre eller hindre ladhe mødhe vmage platze eller vdi nogre made vforrette vndher wor koningxlige heffud oc wrethe. Datum in castro nostro Haffnensi sabbato infra octavam corporis Christi anno eiusdem mcdlx nono nostro sub secreto.

Sub plica: dominus rex per se.

Ravald Nilssøn, Ridder og Lagmand paa Oplandene, kundgjør et Forlig mellem Paal Nikulassøn Klave og Ingeborg Ivarsdatter ved Thorleif Haraldssøn og Thorer Arnessøn Lang, hvorved hver fik sit af de to Teinestøder udenfor Steinbrofossen i Faabergs Sogn i Gudbrandsdalen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl vedhænge.

889. 20 Decbr. 1469. Hammer.

Ollom monnom theim som thettæ bref see æller høræ sender Raguald Nielsson riddere och logman a Uplandom q. gudz och synæ kunnikt gørandis at arom efter gudz byrd mcdlix sancti Thomas affthan kome firi mek a stempno j Hambre Paal Niclisson Klauvæ af einæ halfuo, en af andræ halfuo Torleif Haraldson och Thorer Arne son Langh j fullæ wmbode Ingeborgx Yfuars dotter vm ij teynæstøde som liggæ j Loghen vttan firi Steinbrw fossen i Fagæbergx sokn j Gudbranz dalomen som fornempdæ Paal tha hafde omaketh, worde tha fornempdæ Torleif och Paal med jaa och hander bande med samtykkio fornempdz þorers Arneson i adernempdz Ingeborgx vmbode winer och wæl saather swa at adernempde Paal och hans erwingiæ skulæ friælseligæ fylgiæ then yttæ teynæstødith och æuerdeligæ æigæ och fornempde Torleif och Ingeborgh och þeyres erwingiæ skulo fylgiæ thet jndre widh landet er med danna manna tillagu. Til sannende her vm heingiæ velbyrdigh man her Alf Knutsson riddere och Ewind Giwrds-son siin jnciglæ med mino firi thetta bref som scrifuet er stadh degi och are som før seygir.

Bagpaa med senere Haand: breff om *tiene laget j Foberg sogn er igenn wonden.

Sex Lagretiemænd i Tverdalene dømme, i Anledning af Tvist mellem *Gudulf Gunnulfssøn og Rolf Andersson* om Eiendommen *Leisteberg* i Krødsherred, Gudulf til at betale Rolf 6 Kjørlag i Vennegave og beholde Godset; men hermed var Rolf ei tilfreds.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

890. 28 Septbr. 1470. Olberg.

Ollom monnom þheim som þhettæ breff see eller heyra sender Olaff Sighurdsson Swen Anbiornsson Gunbiorn Gudbrandsson Torgeir Aslaksson Ewindh Dyresson och Asbiorn Alfsson sworne logrettis(men) a Twerdalenom q. gudis och syne kunnikt gerande at wy waarom a Olberghæ som ligger j Krødhesheradhe a Michielsmesso aftæn anno domini mcdlxx saaghom och heyrdom a af eyno halfuona Gudulf Gunnulfson en aff annare halfuona Rolf Anderson vm goodz thet som Læy-

stebergh eyther som ligger j Krødhesherade som Gunnulf førnempt köpt haffdæ af Torstein Stilloawghsson som syster hans Rolfs førnempt atte som j kawpp theyris kom fframdeilis lagde the vnder vi men som fo[rnem]pne staa efter theiris breff och skell som the ther tha baadhe haffde at the wilde baadhe holde och hafwæ som the giordho theires jmellom. ffunnæ wy tha sa for ein reth och lagde theim sadane wilkor fore at Gudulf førnemptd schullæ giffwe Rolf Andersson vi kørlogh j winsæmd at athalelausth schulde wara før thet førnempt gootz wilde the icki thettæ wilkor hafwæ tha skowthe wy theim framdeilis ju før laghen the iii sykne nest estir Brettømesso nw nest komande, wilde tha Rolf opnemd før laghen en Gudulf opnemd baadhe bawdh och breyddæ j samre dæggy the førnemptde vj kørlogh en Rolf wilde icki anamæ. Til sanninde her vm heyngie wy wor inscigle for nedæn thetta breff som giort war a degi och aare som før sigher.

Biskop *Gunnar* af Hammer kvitterer *Olaf Ormsson* for rigtigt Reguskab som Ombudsmand for *Hofvin* Kirke (i Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

891.

9 Oktbr. 1470.

Atrod [Tinn].

Weer Gunnær meder gudz miskun biskuper j Hambre wiliom at aller men witi at Olafuer Ormsson hefuer giort oss fullæ grein ok reikning firir Hofwine kirkio vmbod ok fearhald. swa at oss wæl at nøyar. Thi gefuom weer honom ok hans erwingæ allungis quittæ ok akærelausæ firir oss ok waarom efterkomandom biskupom j Hambre. Datum Atrodhe anno etc. lxxmo. nostro sub secreto die sancti Dyonisii martiris.

To Lagrettemænd paa Thoten vidne, at de hörte *Gunnar Thorsteinsön* paa sin Sotteseng give sin Sön *Erling* 5 Hefseldebol i mellem *Jerstad* paa Thoten, med Tillæg at hans anden Sön *Thorstein* ingen Lod skulde have deri, da han forud havde faaet Udlæg derfor.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Levning af 2det Segl.

892.

11 Decbr. 1470.

Jerstad.

Thet see allom godhom mannom kwennykth ath meer Sywordh Guttormsson ok Haghon Tørstinsson lagrættha mæn a Thonnæ worom a Jerstathom tysdaghin næsth for sancta Lucia dagh aarom epter gudz byrdh m cd lxx hørdhom ok saaghom ath Gwnnar Tørsthinsson kran-kær war ath legama synom ok hell at samwedhæ syna. tha gaff han ok

wntha Elinghe son synom v hæfsaldhæ boll i mædil gardhin i Jærsthada frælz ok hêmolth fore hwarior manne med allom theim lodom (ok) kunindhom som ther til hawer ligiath fra forna ok nyææ wdan gaars ok innan. Ok an jak thet inghom wtan fornemdom Ellingh son mynom, ffor thy ath jak hawer wth *layth for Tærsthin myn son, xx mark ok swo iiii mark gulz ok iiii mark pæninghæ. ok haiffdhæ han twæghæ soldha sædhæ, ok j kœrlagx thinkanæ wtan myth myne. Nærwara(n)des ok aa hørandes sere Pædher kappelaan appa Hoff som hans redhæ giordhæ i hans ydhersthæ tiidh. til sannendhæ her om hæy(n)gia mith war ingsseglæ for thetta breff som giorth war dæge ok are som fore sigher.

Kong *Christiern I* udsteder ved Viccantsleren Hr. *Gudbrand Rolffsøn* Landsvist for *Brynjulf Folkvardsøn*, som havde ihjelslaget *Audun Thorkelssøn*, og for *Solve Folkvardsøn* og *Asbjörn Olafssøn*, som havde været tilstede ved Drabet.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler, men et andet, maaske tilhørende det nu manglende Provsbrev, vedhænger.

893.

30 Januar 1471.

Oslo.

Cristiern medh gudhs nadh Noriges Danmarks Sweries Wendes ok Gothes konung hertugh j Sleswik grefue j Holsten Stormeren Oldenborgh oc Delmenhorst sender ollum monnum theim sëm thette breff sia eder hæyra quedio g. oc sinæ. Wer wilium at ther witer at wer hafua j heidher wider gudh saker godha manna bønestade gefueth Bryniulf Foquardhsson som Audon Torkelsson wart at skade vforsynio Soluer Foquardhsson oc Asbiorn Olafsson som atwistemen worde at thy drape, efter thy profue som her fylger widerfæst, landzwist medh theim hete at their bôte wider gud oc erffuinge hins daude, oc draperen luke oss iij delene aff eyne fulle teghn oc iij delenæ af eyt fult fridhkaup en atwistemen oc iij delene af fult fridhkaup huar theire fiordongen falle af medh huarium theiræ saker tirlæde thes daude, oc hafua loket jnnan xij manadhe elleger hafua their engen landzwist. Biidhom wer oc erffuinge hins daude at taka setter oc bøter af theim efter betstamanna lagardome sëm syslomannen til nefner a huariotwegge halfuene æn fulkomlige forbiodhom wer huarium manne wandrede at auka ædher auka lata wider theim hedhan af vm thetta mall nema huar sem thet gerer wily hafua forgort fe oc fridy oc werda alldre botamader sidhan. War thetta breff gort j Oslo mydhwiku daghen nest fore kyndelsmesso a xx are rikis wars Noriges. herre Gudbrand Rolffsson cannuk at Marie kirkio vicecancellarius war jncigblade.

Tre Mænd i *Sogn* opregne *Ragna Ingemundsdatters* Jordegods i *Sogu*, som hendes Husbonde *Jon Moker* i lang Tid uden Mødgelse havde brugt, og erklære under Eds Tilbud, at de ei kjende anden Arving til dette Gods end *Ragnas Sösterdatter* Hustru *Margareta Vigfusdatter* paa *Island*. (jfr. No. 877.)

Efter en Vidisse af 14 Oktbr. 1494 i norske Rigsarkiv.

894. 29 Novbr. 1471. Tunaal i Sogn.

Thet gerum ver Asbiorn Jons son Biorn Jons son ok Martenn Jnndrida son godum monnum viturligt med thessu woru opnu breffe ad vær vissum ad *Ragna Jagemundar* dotter atte so mikit j thessum jordum er liggia j *Sogne* j *Vikar* skipred. j *Tunal* so mikit ad gengur aff ij lopar j landzskyllid. j *Skerfum* so mikit at gar aff ix mæle korn. j *Vange* gar aff vi mæle korn. j *Sæby* gar af halflop. aff *Vangnes* half lop. ok *Jon mokur* bonde ffyrgrendrar *Rognu* bygde thessar jarder ok bar landskyllider vp æ langan tima ok engen kærde æ so vær wissum. ok alldre heyrdum wær tuimæle æ leka ad thetta være eige rettffengit erfdda goz adurnefndrar *Rognu* Jngemundar dottur. ok eck vitum wær annad sannara fyrer gude en hustru *Maret Vigffus* dotter j *Jsland* systurdotter optnefndrar *Raugnu* se hennar rettur erflinge ad ollum them gozum er hun atte. *og her epter vilium wer sueria eff thurffa thiker. Ok til sannenda her vm settum ver ffyrnefnder men vor jnnsigle fyrer thetta breff er skriffat var j *Sogne* æ *Tunale* j *Vikar* skipred ffredaginn næsta fför *Anndres* messo vm vetrinn. anno domini m^o. cd^o. lxx^o. j^o.

To Lagrettemænd paa *Thoten* kundgjøre, at *Mester Eilif (Janssön)* stævnedede *Lasse Mus* til *Hammer* for *Gaarden Texnes* (i *Vaaler Sogn* i *Borgesysse*l), samt for *Hovedtiende* og *Kosthold*, som denne i *Almuens* Paahör erklærede sig rede at betale, naar han fik sine rede *Penge* igjen, hvilket *Eilif* ikke vilde.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

895. 1 Decbr. 1471. Balke.

Thet see allom mannom kwnikth ath iak *Iærundh Olaffson* ok *Andress Narffwasson* ath wi worom i *Balka* kirke swnnedagen nesth esther sanct *Andress* dagh anno domini m. cd. lxx primo ok hørdum ath mesther *Eilif* stemdhe *Lasse Mwss* til *Hammarss* fore i gardh som heither *Texness*, ok hwgudh tyændh, ok kos(t)hal, swaradhe tha *Lasse Mwss* samstundes ffaa mik mina peninga i gen, som ær i silff skeedh om vi lodh ok iii mark reide peningha iak wil giöra idher her strax

reth ok faa mik bo(r)gene, ok stooth han til han haffde saa manga penninga wpboret ok ey ville han faa hanom syna peninga igen, ok ssagde han war igen sielffwer syn rætther, ok skwtthe ther til witness fore allom kirke mwganom thet saa war, en hwore laglyga han war stemdher thet wettom wi ey, til ssanindh her wm hengiom wi war inssigle fore thette (breff) ssom giørth war dagy ok are som fore sægher.

Birgittinernes Convent i Hovedöen optager *Herbrand Aasulfssön* og *Asa Sveinungsdatter* i sit Broder- og Sösterlag, og gjöre dem delagtige i alle gode Gjerninger, som i Klostret öves Nat og Dag, samt i al den Aflad, som er Ordenen forundt. (jfr. No. 898.)

Efter Orig. paa Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet, paatrykt under Brevet i grönt Vox, er affaldet.

896. uden Dag 1471. [Hovedö.]

Gudhi kærlighom ok waarom godhom winom [Herbrand Osolfson oc Asa Suenungsdother¹ heilsar abdisa ok confessor i sancte Birgitte kloster Hoffwdhøy i Oslo biscop dome kærlika med gudh ok hans milde modher Marie kunnikt gørande ath wy hafuom vppa gudz vægna takit fornæmda ærlighit hionalagh j fulkomplikin brødhralagh ok systralagh med oss i waar orden i swa matho ath the skulo wardha luttakande aff allo thy godho som gøres i waarom heilagha stadh nath ok dagh thet ær fyrst i ottosanghom aptansanghom nathsanghom ok allom dagtidhom i psaltarom sælatidhom ok messom i almosogerdhom wakom fastom ok allo thy godho aflate som heilagher pawar kardinalar ok biscopar hafua gefuit til waar orden ok allo andro godho som hær gøres ok swa widha som waar orden ær (i) cristen domen. Gudh for sina werdugha nadh lathe them luttakande wardha thetta sambandh tha the bezst behøfua badhe thesse heims ok annars. Til saninde hær wm thrykkom wy waart incigle vppa thetta breff som giort war aarom æpter gudz byrdh mcdlxxi.

(¹) Disse Navne ere senere indskrevne med anden Haand og Blæk.

Thora Gunnarsdatter vidner, at hendes aföde Mand *Ivar Thovesön* gav *Kolbjörn Marteinssön*, Prest paa Faaberg, og enhver Prest efter ham *Brandliden* i Follebo Sogn for Sjælemesser.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl vedhænger.

897. 21 Mai 1472. ud. Sted.

Thet kennis ek Thora Gunnarsdotther firi allom da(n)dæ mannom som þetta bref se eller hørir thet veit ek firi gudi saath vara at [Juaere

Thoueson¹ min eigin bonde gudh hans saal naade ath han guaf j sidrste dagom sinom sire Kolbiorne Marteins syni prester a Fagabergæ oc prestom qvariom epher androm *tik boordheldis firi saal sina ok sina foreldris sala Brausliden som ligger j Fvl[lebooe]¹ soognh til yther mere visse ok sanindh hengher þene dande man sith jncigle firi þetta bref som swa either Gudbrandh Olafson. Scriptum feria quinta proxima ante festum trinitatis anno domini m^o cd lxx secundo.

(¹) Senere tilskrevet med anden Haand.

Broder Klaus ved St. Birgittes Alter i Vadstena Kloster (i Östergötland) vidner, at Eilif Olafsson har rigtig udført sin Pilegrimsfærd med Skrifte og Offer for Herbrand Aasulfsson paa Romenes i Skiens Syssel, saa at den skal være ligesaa gild og kraftig, som om Manden selv havde udført den. (jfr. No. 896.)

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

898.

16 Juni 1472.

Vadstena.

Alle the gode men thetta breff høra æller see helsar jak brodher Clauus vidh sancta Birgitto altare i Watzstena clostre kærligha meth gudhi. gør jak vetherlighit med thetta nærwarande opit breff at theenne breffuisare Eilif Olafsson hafuer her i Watzstena warit sina reso oc pelagrims gango. oc sith offer offrat som han loffwedhe oc sagde ath wilia gaa oc halla fore Herbrand¹ Aswlffson i Rwmbanæs i Skidhassiso. the pelagrims reso oc gango hafuer han meth sith offer godwilicligha oc troligha gangit oc hallit her i wart closter Watzstena som en godher man ther om staar jak honom til fulkomplica, oc til mere visso lather jak mit jncygle a ryggen for thetta breff scriffuit i Watzstena closter vppa sancti Botolffs apton anno domini mcdlxxij. Ok offrit thet war xij hwita peninga gudi til hedhers ionffru Marie oc waare kere modher sancte Birgitto etc.

Ok ær thennæ pelagrims ganga meth gudz hielp swa gill oc fulkompnat som then gode mannin hafde her sielffuer warit, nar en man gaar troligha hallir scriffit læsning, oc hwat honom wardher sath til halla oc göra for then han resona giordhe, oc thetta skulo alle tro, oc engin wanhopis till gudz nadh oc miskundh, at han en godan man lather gaa pelagrims reso for sik.

(¹) Der staar urigtig: her brand (Hr. Brand) jfr. No. 896.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Thorgeir Olafsson* solgte til *Anund Avalds-
søn* 4 Markebol Jord i *Igwilsthøit* i *Høidalsmo Sogn* i *Hammers Bispe-
dømme* (Thelemarken), og derfor fik fuld Betaling.

Efter Orig. p. Papir tilhør. Sogneprest S. O. Wolf i Saude. Seglene mangle.

899. 28 Septbr. 1472. Skridethvet.

Ollum monnum thæm som thetta bref see eller høra sendher *Olafuer Hergiwilsson* oc *Griotgardher Bjornsson* logrettomen q. g. oc sina kunnokt gerande at vy vorom a *Skriduthweit* som liggher i *Mosokn* a *Telamarken* anno domini mcdlxx secundo *Michialsmesso æsthan* soghom oc hørdom a at *Torgeir Olafsson* selde *Anwnde Awaldssyni* fiwr marka booll jardar i *Igwilstweit* som liggher i *Høydalsmo sokn* i *Hammersbiskupsdøme* fra seg oc sinom arfuingom oc vndher førnemdan *Anwndh* oc hans arfua til ewerdeligha egho oc altz afredhis innan gardz oc vtthan som til liggher eller læghet hafwer fra fonno oc nygho. Item kendes ok førnemder *Torgeir* tha samstundis vp hafua boret af førnemdom *Anwnde* førsthæ pening oc øfstæ for førnemda jord *Igwilstweit* efther thy som i kaup thera kom til sanende her vm hengia vy var insigle for thetta bref som giort var are oc degghi som før sigher.

Philippa, Grev *Hans's* (af *Eberstein*) Datter, skjenker sin Gaard *Dreggen* (i *Bergen*) til Hr. *Alf Knutsson*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 4 Segl vedhænge.

900. 9 Oktbr. 1472. Bergen.

Jegh *Philippe* grewe *Hansses* dotter gør viterliget alle ath iegh hawer wnt oc giweth welbyrdogh man her *Alff Knwtson* riddere min gard *Dreggen* med hws oc tomt oc alt thet til garden ligger oc liget hawer fra forne oc nye fra migh oc mine erfvinge oc wnder fornemdh her *Alff Knwtson* oc hans erfvinge til ewerdelig eige, oc vnner iegh forscreffne her *Alff* forscreffne gardh frelsen oc akerelausen fore hwerium manne til mere sanningh oc forwaringh beder iegh we(1)byrdogss mans her *Ion Smørss* incigle, oc *Mattiss Palnesons* oc *Iacob Iensons* med mine fore thette breff. Ex *Bergis* die beati *Dyonisi abbatis* anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo.

Bagpaa med senere Haand: Frv *Filleppe* grewe *Hansses* datthers breff at hwn halfer opladit her *Alff Knwtson Dregind* i *Bergen*.

Asbjörn Thruslsson giver paa Kongens Vegne *Ormstein Syoardsson* fri for den Sag, han havde med ham.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

901. 12 Decbr. 1472. Bratsberg.

Thes kænnes jek Esbyørn Throelsson med thetta meth vpne breff at jek gyuar Ormsten Syvarzson quitthan oc akæreleus fore mek oc alle myne estherkomande vppa myns herre koningsens veyne hanom oc alle hans aruynghe fare all then saak jek hafde med hanom vppa myns herres veyne thel sannandhe hær om sætther jek met jnseyle fare thetta breff er gjort a Brazbærgh anno domini m^o cd lxxij sancta Lucia aften.

To Lagrettemænd i Faabergs Sogn kundgjøre, at *Gunnar* og *Jon Thordssonner* laa om *Thord Thordssøns* Gaard 2 Jævndøgn og vilde slaa ham ihjel, fordi han lovfæstede sin Odelsgaard østre *Steinrof* paa Nes paa Hedemarken. Vedheftet: en Liste over hvad *Haloard Evindsson* havde oppebaaret af *Thord*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl i Behold.

902. 3 Marts 1473. Fageberg.

Thes kennopms mith Aslæ Tordsson och Sigurder Gudeleikx son sworner logrettis men j Fagabergx sokn ath mith vithom thet firi gudi satt wara at Gunner oc Jon Tordez synir laagæ wm Tord Tordzssons gaard j twau jemdøger oc wildæ slaa honom j heell fore thet ath han logfestæ sith egith odall østra garden j Steenroff som ligger a Nese aa Heidmork. oc war thet j. Lasse Jønssons æfuom. Þill sannind her vm settom mith okkor jnciglæ firi thettæ breff eer gjort war aa Fagaberge askæ odensdagh anno domini mcdlxxiiij^o.

Paa en Brevet vedheftet Lap staaer følgende med samme Haand: Thet hafde Haluarder Ewindsson wtaff Tord Tordsson som her efter staaer screffueth primo ij marker booll jærder j Nordbu j Ringæbu sokn ein boned wm iiij kørslagh, jtem xxx sald korn, x sald rug, ein hesth wm xii mark som han køptæ aff Tordz werffader Steen Amundsson, oc fek huarket hest eller werdh, thetta alt hafde Gunner oc Jon Tordsynir.

Hustru *Gyrid Aslaksdatter* giver sin Frænde *Steffan Guttormsson* hvad hun eier i *Koeldsrud* (i Jævnaver Sogn) paa Hadeland.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

903.

24 Marts 1473.

Oslo.

Ollum monnum theim som thette breff see eller hører kennes iak hustru Gyrydh Aslaksdotter med tessæ mine opne breffue adh iak hauer gæuedh minum frendhæ Staffan Guttormsson swa mykyt som iak aagher vti Kuellesrudh med lutum ok med lunnendum som ligger ok leghedh hauer fraa forno ok nye vttan gaars ok innen fraa mik ok minum eruingium vnder hanum ok hans eruingium tiil euerdheleghen eign ok al affredhæ ok tiil meir vissæ ok sanindhen tha heingium vi vaar insigle for thette breff Gunner Oleiffson ok Guttarm Kaareson logrettes men vppa Hadhelandh som giorth ok skriuat var j Oslo i Kuendalen var ffrau møssæ aftan i fasthæ anno domini m cd lxxiii.

Thorér Erlingsson kundgjör, at han solgte til Hr. Alf Knutsson og Fru Magnild (Oddsdatter) 16 Öresbol i Skygeberg i Musedal i Öyer Sogn (Gudbrandsdal. jfr. No. 556. 715.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

904.

12 Decbr. 1473.

He.

Thet skal allom godhom mannom kunnigt vara som thetta bref see ædher høræ at iak Tore Ælingson widerkenes at ek haver sælt her Alf Knutsson riddere ok ffrau Magnildh xvi øres booll ierder i Skybergie som ligger i Musdal i Øyia sokn frelst ok heimalt firi huarium manne med lutum ok lunendum at forne ok nyia vttan gars ok innan, ok eitt quern hus stöde som ek hawer ny køpt som ligger i Mwsse ffra mek ok minom ærvingom ok wnder her Alf Knutson ok ffrau Magnildh teires æruinge til æwerdelegha æighe ok allz afrædis och odhals ok til meire sanind och vitnesburd her wm sette thesser goder men Sw(e)in Lafwranzson och Ioon Arneson sin incigle med mino firi thetta bref som giort var sunnedagen nest æpter Nicles messe a lille anno domini m^o cd^o lxxiii.

Hovedø Klosters Abbedisse Birgitta Ölreksdatter, Confessoren Ketil Benkts-son og begge Konventer kvittere Hr. Alf Knutsson for Klosters Indtægter af Andenes og Sunfjords Len for de Aar, han havde havt dem i Forlening af Kongen.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglene hele.

905.

1 Februar 1474.

[Hovedø.]

For alla the dandemæn som thetta næ(r)warendis opna breff see æller høræ kungöra syster Birgitta Ölreksdotter abbatissa brodher Kæ-

til Beintzson confessor generalis ok alla syster ok brødher j Hofwædy kloster ath wy hafwa vpboreth aff ærlighom wælbyrdughom man herra Alf Knwtzson riddare alla the peninga som han war oss skyldugher aff wor naadigha herra konungens lææn Andanæss ok Sundfiord, swa ath oss wæl ath nøgher. Ok æpter thy han hafwer oss ærligha ok kærligha bethaladh som een ædhle herra, tha gifwa wy han quittan ok frij ok alzstingx akæroløsan for oss ok wora æptrkomande, for al the aar som han hafwer forneunda leen i wærio hafft wppa wora wæghna ok thakka wy hanom myghit kærlica for godha betalingsh. Til ythermeer wissan ok forwaringh hængia wy waar jncigle for thetta breff som scrifwat war kyndilsmæsso aptan anno domini mcdlxxiiij^o.

Bagpaa samtidigt med anden Haand: kwetensse aff Hodøe klaster.

Hans, udvalgt Konge m. v., stadfæster med Norges Riges Raad de Oslo Borgere af fremfarne Konger givne Privilegier, og erklærer alle Breve, som ere eller kunne blive givne derimod, ugyldige. (jfr. No. 888.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler tilligemed det før vedheftede Brev, uden Tvivl No. 888.

906.

3 Februar 1474.

Oslo.

Wij Hans meth gudz nade hoghboren forstis konningh Cristierns son karad kung til Danmarck retter arffwinge til Noriges rige hartyg h j Sleszwig greffue j Holsten Stormaren Oldemborg oc Delmenhorst kungore meth thetta wart opne breff at wij oc menike rikes radh her swannan fiels som nw saman woro j Oslo om kyndelzmesse tiid anno domini mcdlxx quarto haffua lathet offwerlæset oc ranzakad the breff oc priuilegia wars kære nadige herres oc fadhers herres kung Cristierns oc ware borgare j Oslo haffue oc lenge nothet oc brukat haffue oc flere edle kunga i Norige haffua wnt giffuet oc stadfest Oslo borgare oc serdeles haffue ofsuerweget war kære nadige herres oc fadhers kung Cristierns opne breff hans nade nw nyligste haffuer giffuet Oslo borgare oc her er widerfest thetta breff oc alla andra theres breff oc priuilegia fulborde wij oc stadfesta meth thetta wart opne breff swa at the skula bliiffue widher fulla makt oc obrytelige holdes hæden aff Oslo by oc ware borgare til vpreisning oc bestond ewerdelige fran thenne dag swa at ingen skal haffua makt the priuilegia hindra æder bryta j noker mothe antike meth the breff nw kunne wara til foren wtgiffuen æder her j mot moga wtgiffues the skula ingen hinder giøra Oslo æder Oslo borgare hæden aff. Datum Asloie jn crastino purificationis Marie de consensu et concilio vnanimi regni consiliariorum pro-

nunc ibidem congregatorum nostrique secreti munimine roboratum in perpetuam huius rei firmitatem.

Bagpaa: Lydeligen læst och publicerit paa Christianiæ Raadstue, wdj Borgemester och Raads, sambt menige Borgerschabetz deris samtlige paahøer, som da neruerende waare forsamlede den 2 Junij 1635.

Jens Pederssøn, Foged paa Tønsberg paa Hr. *Eggert (Frilles?) Vegne*, kvitterer *Baard* paa Hvidesten for 15 Mark, som han betalte Hr. *Eggert*, fordi hans Moder havde brugt mere i *Hvidesten* (i Botne), end hun eiede.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

907.

16 April 1474.

Skien.

Thes kænnes jek Jens Pædherson med thetta meth vpne breff som tha var fauad vppa Thonsbergh pa herre Ægærs veyne ath Bardh a Vydesten j Batne sagn betaledhe herre Ækgærd xv mark j sa vorne pæninghe først en gil axe oc sydhen j salt oc j sparre som herre Æggærd vel at neydhes fare then sak ath Bards modher fvdhe mer j Vydesten en hon atthe oc med the farscrefue xv mark ther lødhe han Hvidesten med sva manghe øris boll som ther kunne thel rægnes thel sanandhe hær om oc ytermeyre vessen sætther jek met jnseyle fare thetta breff er giort var j Skydhe anno domini m^o cd lxx iiij sancte Mangrusse dagh.

Mattias Pederssøn Væbner kundgjør, at han med sin Hustru *Margareta Johansdatters* Samtykke solgte til Hr. *Hartvig Krummedike* 6 Markebol i store og 1 Markebol i nordre *Jædren* i Ramnes Sogn paa Vestfold, som afdøde Hr. *Gaute Kane* havde pantsat til Hr. *Hartvig*.

Efter Orig. p. Perg. i det norske Rigsarkiv. Af de 4 Segl vedhænge 1, 2 og 4.

908.

27 April 1474.

Brunla.

For alle the godhemen thettæ breff see æder høre kungjör iek *Mattis Pederssøn* a wapn at iek hæfwer med wilia oc beradh moth oc med radhe oc samtycke mynne kære hustru *Marghareta Johansdotter* vnt affhendt oc alztinges vplæthet welbornom manne her *Hartich Krummedike* ridder, al eighendom vpa en gardh som hether store *Jedher* midgardhen oc ær vi marka bool forngild oc j markabol j nørdestæ gardenom *Jedher* huilke gardhe som her *Gawte Kane* gudh hans siel nade, hæfde adernemffdom her *Hartich* til foren j pant sæth fore j swm pæningæ. skal nw forne. her *Hartich Krummedike* oc hans ærffwinge oc efterkomende ffrelslige følghe oc eignatz foræ. sex marke bol j *mydgardhen* i *Iædhera* oc marka bol j *nørðhre* gardhen *Jædhera*

oc ligge j Raffnes sokn a Westfollenne fra mek oc mynne hustras forne. Marghareta Johansdatter oc ware arffwinge oc efterkomande oc vnder forne. her Hartich oc hans arffwinge til ewerdelige eighe oc alz affrædes med ollom them lutom oc lunnendom som ther til ligger oc leghet haffwer fra forno oc nyo vtan gardz oc jnnan engo vndan skildo frelst heimolt oc alztinges akæreløst fore hwarium manne. Til mere wisse witnisburd fasthet oc høghre forwaring her vm tha bidher iek these dandemen som swa eithæ her Dominicus Michelsson sokne prest vpå Næset Jon Skak a wapn oc Pædher Henricsson logretteman at henge siin jncigle med myno jncigle fore thetta breff som giort ær j Brwnlagh anno domini mcdlxx quarto feria quarta proxima ante festum apostolorum Philippi et Iacobi.

Bagpaa med samme Haand: Breff vm Jedhers gardha j Raffnes sokn.

Peter Gudleiksson, Provst og Prest paa Gerpen, og *Soein Thordsson* kundgjøre, at *Gunnulf Helgesson* forligedes med *Jon Thronsson* og *Amond Sölveesson* om Arven i løst og fast efter *Gudrun Thorkelsdatter*.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Remmer for 3 Segl.

909.

20 Januar 1475.

Gerpen.

Ollom monnom them som thetta bref see æller høra sendher Pedher Gudleikxsson prosther a Gerppene oc presther ther samastatz oc Swen Tordsson logrettoman q. g. oc sinæ kunnokt gerande at vy vorom i setzstwne a Gerppene prestegardhe anno domini mcdlxx quinto sanctorum martirum Fabiani et Sebastiani dagh soghom oc hørdom a ath af enne halfuo Gunnwlf Helgesson en af annare halfuonne Jon Tronsson oc Amondh Sælfuesson voro skiptes sather vm arf then er thømdes esther Gudrwne Torkelssdotter badhe i lauso oc fastho oc ollom them fiarluthom som thera mellom var kommen esther førnemd Gudrwne hwess saal gudh nadhe oc ther med voro their saather oc alsather vm then arf til ythermere sannan vitnisbwrd her vm hengher Haluwardh Lidwordsson sit incigle med varom for thetta breff som giort var are oc dægghi som før sigher.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Thorlak*, *Leidulf* og *Soenus Thorbjörnsson* ner, deres Moder *Gro* og flere af deres Slægt og Venner gave *Anund Thorgeirsson* kvit og fri for Konge og Karle i Anledning af de Ord, han havde brugt mod *Thorlak* og dennes ihjelslagne Broder.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Begge Segl mangle.

910.

Februar 1475.

Kallaker.

Ollum mannum þhom som þhetta bref syia eller hora kænnes iak Vattelef Biønson ok Hwalffwardh Redharson swrne lagrettes mæn q. g. ok synæ kwnnugh gørandhe thet mædher thesso vare narwarande vpno brefue ath mer warum j [Manasse] j fërsto viku faste a Kallaker anno domini m^o cd^o lxx^o quinto sagom ok hordhom a ath ther hwllu handhom samman af eno hwalffuo Tollaker Tørbioranson ok Ledwlf Torbioranson ok Swæningh Torbioranson ok Gro modher theræ ok flere þheræ vener ok frandher en a andhro hwalffwone Anundher Torgerson. varth thet tha j theræ handherbandh ath Tollaker fornempdhe ok flere theræ gaff athernempdhom Anwndhe quittan ok allinges aka-reløsan badhe for kwnggh ok kallom ok allom synom nouingum ok effther komandom for thom ordhom ok ærendhe som Anvndher athernempdhe atte vedher førnempdhe Tollaker ok brodher hans som aff war taken som Swænungher het ok flere ther førnempdhe. Tel ythermere vissan ok sanningh tha hængom wi okker insigle fore thetta bref som giorth warth dægi ok are som foresigher.

To Lagrettemænd paa Thoten kundgjøre, at Hr. Alf Knutssøns Tjener Olaf Jensøn stevnede paa Hr. Alfs Vegne Mester Eilif (Sogneprest paa Hof) til *Hjalpesten*. (jfr. No. 912. 931.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

911.

31 Mai 1475.

Hofstav.

Thet see allom godom monnom kunnocth thet jek Amund Am(un)dhsson ok Wiliem Siwrhdhsson swarne laurettes men a Toten at wi worom j Hofstauen a Totne miduikæ daghen nest epter helie lekame daagh anno domini m cd lxxv hørdom apa ath her Alf Knutsson(s) tenere Olof lensson taledæ tiil mester Eleiff apa her Alfss wegne ok sagde saa min herre her Alf Knutsson loot bidie eder at i skulde komme til Hielpe stene tiist daghen nw nest kommer ok høre her Alfss witne ther vm hwad han hafde ther at late gange vm Hielpe steen til mere visse her vm henge wii wart jnsiggle fare thette bref som giort war dagh ok aar som fære seighir.

Bagpaa med senere Haand: Breff paa Hjelpesten.

Sigmund Guttormsson, Lensmand paa Thoten, optager efter Hr. *Alf Knutsson* Opfordring flere Prov om Landskylden af Gaarden *Hjælpesten* i Hofs Sogn paa Thoten. (jfr. No. 911. 931.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, meget slidt. Seglene mangle.

912.

6 Juni 1475.

Hjælpesten.

Alle men som thetta bref see heller høre g[ør iek viter]licet Siwrdh Guttormsson leensman a Totne at iek war a Hielpestone med flere dande men laglige til krabder a velbaren man her Alf Knutsson take proff ok vitnes bwrð vm Hielpestone list daghen nest epter Bonefacii anno domini mcdlxxv tok iek tha j vitnesbwrð som saa eiter Gurid Nils dotter ok a book swor med fullum eidzstauf tha hennis loggigte bonde Olaf Clemitsson ok hoon sate a Hielpestein tha le[ide] hustru Botildh them Hielpe stein j sex aar for thy hon hafde leget i øde j talf aar ok siden hon kom til fulle leighæ tha gafue wi ther vtaf henne ok her Bent Hartuiksson ok fru Magnildh iii span smør a hwart aar her Harald apa Hof j øre gilden ok Hofs kyrken j øre gilden. jtem tok iek ok ii vitnesbwrð som saa eite ok [a] book suore med fullen eidzstaf Inge Gunners dotter ok Torbergh Haldoorsson tha hennis bonde Haldor Siwrdsson ok hon sate a Hielpestein tha gafue the her Bent Hartuiksson ok fru Magnild iii span smør a huarie are ok bygde op ii ny hwss, kyrken gaf the j øre gilde ok presten apa Hof gafue the j hudh for thet han atte j Hielpestone ok for j giorde som presten atte j sydre Fylke j sak ok sate Hielpest
 forde. med fullen eidzstaf at the vis
 kyrken skipten vten the samleigde j øre gilde ok annen kyrken. Til mere visæ heer vm henge tesse gode men sin insigle med mino som neer wore for thette bref som sa eita Amundh Amwndsson Siwrdh G[uttorm]sson Vilielm Siwrdhsson Hakan Torstensson som giort war daagh ok aar som fare seighir.

Olaf Møltike Ridder kundgjör, at han solgte til Hustru *Kristine Kristiernsdatter* 1 Markebol i *Noreim* i Thesal i Raade Skibrede i Borgesyssel.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Alle 5 Segl vedhænge.

913.

uden Dag 1475.

Varne.

Olom monnom them som thettæ breff sea ædher høiræ sender Olaff Møltike riddare q. gudz oc sine kunnich gørendess ath ek heffuer selth beskebeleke quinne hustru *Kristine Cristiernsdatter* markebool jar- dar j *Noreim* som ligger j Thesale sogen j Rwdhe skipredhe j ytre-

luthenom i Borghesysle meder luthom oc lunnindom som til ligger oc leghath haffuer fraa forno oc nyo vthan gardz oc jnnan for vthan altz affrædess fraa mik oc mino ærwinghe oc vnder fornempdh hustru Kristine oc henness ærwinghe, oc haffuer ek vpboareth første penningh oc øfste oc alle the som mellom æ æpther som j kop wore kom til ytre-meire wisso oc sannindhe ath swa ær bedher ek beskedeleken men her Olaff Claesson prior j Warne Symon Biørnsson prester j Ryggioff Thore Biør(n)sson oc Olaff Eriksson sworne lagrettes men ath sette sine jnciglo meder mine jncigle fore thette breff som scrifuet war j Warne closter anno domini m^o cdlxxv^o.

Aslak Rolfsson, Prest paa Stenberg, og to Lagrettemænd paa Hedemarken kundgjøre, at *Herleik Kolbjørnsson* stadfæstede sin Faders Salg af Gaarden *Drang* paa Agder til Hr. *Alf Knutsson*, som derfor gav ham 4 Lod Sølv. (jfr. No. 874. 878.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 3die Seglet mangler.

914. 25 April 1476. Ringsaker.

Alle men som thette breff seer eller høre kongøre vi Aslak Rolsson presther a Stenbergh Torstin Olafson Hoken Olafson Pedher [Euins]son laugrettes men a Hedmarken med these vare opne brefue ath vi varum i preste gærdin a Ringessakre sancte Marcus dagh anno domini m c d lxx vi^o. sogum och hêrdum ath her Herligh Kolbyrnsson med ja och handherbande och godh villie samtøkthe och tiil stod thet køp som hans fadher Kolbyrn Herligsson hafde gword med velbyrdugh man her Alf Knutsson riddher om en gard som hedher Draugh leginnis oppo Agdher effter thi som køppe breff vduiser och ther oppo gaff her Alf Knutsson førnemd Herligh i skedom iiii lod sølue. Til mere sanindde her om henghe vi wore jnsigle fore thette breff som gword var or och dagh som fore segher.

Olaf Laurensen og hans Hustru *Margareta Jonsdatter* sælge til Hr. *Alf Knutsson* 12 Öresbol i *Moskerud* i Tuncims Sogn paa Brunlanes.

Efter Orig. paa Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

915. 13 Juli 1476. Manvik.

Thet kendes jak Olaff Lavrensson och min hwstru Magrette Jonsdotter ath vi haffwe solth velboren man her Alf Knwtsson riddher jordh vare xii øres bol som hedher Moskerwdh leginnis i Ton-

nims kirke soken leginnis a Nesse med alle lwttom och lvnnen som ther tiil liggher och legidh hafwer fro fynne och nye fro megh och mine erwingh wndher her Alf Knutsson och hans erwingge soo kendes vi och hafve op borid første peningh och sisthe och alle ther i melle som i køp warth kom. Til yther mer bevissingh her om bedes jek gode manne jnsigle med mine som soo hette Jon¹ Tore Torgelsson lagrettes men a Nesse for thette breff som skrivid var a Manvik løfwer daggin nesth esther sancte Swonive dagh anno domini m cd lxx sexto.

(¹) Aabent Rum for Fadersnavnet.

Gulstein Neridssøn sælger til sin Farbroder Thof Halvardssøn sin Jordlod i Kraakebø (i Thelemarken) for 5 Kyrslag og kvitterer for Beløbet.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Begge Segl mangle.

916.

22 Novbr. 1476.

Høidalsmo.

Ollum monnum theim som thetta bref see æller hora kennis jæk Gvlstein Neritson. at jæk haver sæelt. Thoof Halvarsson fader broder min swa mykin lwth som æk otthe j Krakabø fører v kørlag frelst ok hømholt forer quarivm manne fra mik ok minum ervingivm ok vnder førnemder Thof Halvarsson ok hans ervingiia. Jtem kennis æk thet at æk haver vp borit helan penig ok halvan epter thy som vort køp var. Jtem til saninde her vm sæitiia ii lagrettes men Sven Halgrimson ok Halvarder Torgerson sin ingsigle forer thetta bref som giorth var a Høidalsmo in die sancte Cecilie uirginis anno domini mcd lxx vi.

Fire Lagrettemænd paa Finnø vidue, at *Ragna Selbjørnsdatter* fik Finnø Thingmænds Vidnesbyrd om, at hun var odelsbaaren til Bø paa Fognden i Sæbø Skibrede (Ryfylke. jfr. No. 918.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

917.

4 Februar 1477.

Hestby.

Allom them som thette breff see eller hore sender Thore Endritsson Torckeld Alfson Gamel Gonolsson Bardh Torgrimsson sworne lagrettes mæn y Fynøn konnokt gørende ath welbaren man Jon Biørnsson tingad war tinghet a Fynøn sancta Aggate affhan. kom ta pa tinghet j Hestby stufwo Ragne Seffbiørnedotther och sporde paa tinghet om en jordh som heither Bø ok ligher i Ffogn ok j Seffbø skep-

rede om nakkor som war vppa tinghet (h)affde anneth hørth vtan Bøø war Ragne retthe odell ok eller bescope eller theres wmbotzmæn haffde noker landzskyld vpboreth aff fornemde jordh tha swarade alle vppa et seth tingh ath the haffde ey annath hørth vtan thet war Ragne retthe odell ok haffde inghen hørth ath nakkor bescopper eller theres wmbotzmæn bar landzskyldh aff fornemde jordh Bøø alregh och ey hoffwom wii fornemde mæn helder hørth swa williom wii antsware fore gudi til sande her wm henghom wii wor insygle for thet breff som giorth war a Hestby stadh dagh aar som for sigher anno domini m cd lxxvij^o.

Tre Lagrettemænd kundgjøre et edeligt Vidnesbyrd om, at *Sigrid Gunnarsdatter*, da hun var i Stavanger, havde givet Biskop *Audun Gaarden Bø* i Fogn i Sæbø Skibrede, men at hun ved sin Hjemkomst paa sine Venners og sin Søster *Gunkilds* Forestillinger isteden derfor bortgav *Bokenes* i Gand, saa at Bø skulde udslettes af Bispens Register. (jfr. No. 917).
Efter Orig. paa Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

918.

28 April 1477.

Bø.

Allom mannom them som thette breff ser eller høre sendher Hierwnde Stensson Torsten Redhersson och Swen Torbiornesson sworne logrettesmen konnokt gørende at wii worom a Bøø som ligger y Fognn och i Sefbøø skiprede manedagen nesth effther sancte Markus dagh anno domini m cd lxx septimo sagom wii ok hørdom adh Gwnsten Stensson swor follan bokkier eidh ath han hørde gamble men ok qwinnor sighe at Sygreth Gwnnars dotther war y Staffwangher for bescop Oden ok geffuet honom en jordh som Bøø hetther ok ligher i Fogn oc y Seffbøø skeprede ok tha hon kom hiem y gen fraan bescop Oden tha sagde henne wanner til henne at hon haffde geffwet thet som hon ikke atthe thet war omage øre tha swarade Sygreth ta skal jegh geffwe in Halande som ligher y Ærfiordh tha swarade hennes systher Gwnnelle hon welde ey til stande at geffwe hennes odall borth tha swarade Sygreth med Bøø er omage øre ta skall jegh geffwe vt Hane som liger j Gandh ta swarade Gwnnelle ikke wel jegh til stande at geffwe hanen helder æn hynen tha haffde Gwnnell oc Sygreth fornemde ganget til radz at the ward soo offuer enss at the gaffwe ta wth Bookkeness som ligher y Gandh y swa danne matthe ath fornemda Bøø skwilde vt skriffwes aff reggesteren effther ty at han war omaghe øre ok hon matte æy vt geffwez til sandene her wm heingom wii *for ynsygle for thette breff som giort war dag (och) aar som for skreffwet stoor.

Asmund Thorgeirsson, Prest paa Sked (i Bamble), *Gunnar Ketilsøn Væhmar* og *Hans Hermansson* kundgjøre, at *Ogmund Solvesson* mageskiftede 9 Óresbol i *Asdal* i Sked Sogn i Bamble til *Jon Thronðsson* og Hustru med 10 Óresbol i *Duxrud* i Gerpen Sogn paa Hófund.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

919.

15 Juni 1477.

Linderyg.

Ollom monnom thøm som thettæ bref se ædher høyra sender *Asmundh Torgerson* prester a Skedi oc kannuk j Oslo *Gunnar Kætilson* a wapn oc *Hannes Hermansson* logrettesman q. g. oc sinæ kunnikt görandhe at meer warom a *Lindærygh* sunnædaghen nestæ firir *Bottofs* vakw anno domini mcdlxxvij saghom oc hørdom handerbandh theiræ j mellom af enne halfuo *Omundæ Solueson* æn af annare *Jon Thronðson* oc *Asbiorgh Tords* dotter eighin kona hans, med thøm skilordhom at fyrnemfder men giordhæ jorde byte sin j mellom med thøm hætte at *Jon Thronðson* oc *Asbiorgh* fyrnemfd skulo eighæ oc fylgiæ ix auræ bol jordhæ j næddræ *Asdalom* som liggher j *Skeidesokn* j *Bamblom* æn *Omunder* fyrnemfder skal eighæ oc fylgiæ ther j mote j sit byte .x. auræ bol j *Duxrudhe* som ligger j *Gerpine* sokn a *Hafwndh*, lofuadhe tha fyrnemfder men *Omunder* oc *Jon* hwar androm thessæ fyrnemfder jordher *Asdalæ* oc *Duxrudh* frielsar oc hemholhar firir hwariom manne med allom lutom oc lunyndom som til fyrnefdæ jordher ligger oc legit hafuer fra forno oc nyo vtitan gardz oc jnnan, hwariom thøm til æuerdæligho eigho oc alz afrædis. til sanyndæ her vm sette fyrnemfder *Omunder* sit jncigle med warom firir thettæ bref er giort var a degi oc are som fyrseghir.

To Lagrettemænd i Idde Sogn vidne, at *Odd Anundsson* og hans Søn *Thorger* solgte sin Eiendom i *Thorp* i Idde Sogn til *Halvard Erlendsson*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Levning af Seglene.

920.

1 Januar 1478.

Id Kirke.

Ollun monnum theim som thetta breff see eller høra sender *Tordh Anundsson* och *Biorn Ionson* laurettes men i Idhe sokn q. g. och syna kunnikth gorande ath vy varom i Idhe kirkio atande dagh ivla anno domini mcdlxx octauo hordom och sghom ath *Odder Anundson* och hans son *Tørgær* stodo til ath sformemder *Odder* haffde selth *Halv(a)rder Erlendhson* saa megil eighe deel som han atthe i *Torp* som leggher i Idhe sokn vndhan sigh och syna arvinge och vnder fornemder *Halvardh* och hans arvinghe til euerdeliga eigo med the skilorde ath

naar Haluarder hauer bethaleth j koo tha var fornemder Odder bekender ath han haffde opborith forsthe peningh och oversthe och alle the ther j mellom som i kop there kom, var och fd. Odder och hans son Torger (bekender) ath saa mekil eighe del som hans systherson her Trøgher atthe i Torp var och væl bethaleder til nøges. Til saninde hiengiom vy vaar insigh(1)e for thetta breff som giorth (var) die och are som fore seger.

Tro Lagrettemænd kundgjøre et Forlig mellem Hr. *Jakob Jönssön*, Prest paa Sande, og *Herbrand Aasulfsson* om Gaarden *Ketilbergs* Grændser.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

921.

26 Mai 1478.

Ketilberg.

Ollom monnom *thiem som thette bref se eller høre sender Tolf Pedhersson Gunnar Niclesson oc Torer Reidhersson lagretes men q. g. oc sine kunnocht gørende ath mith warom a Ketilbergh oc fleire godhe men medh oss anno domini m cdlxxvij tisdaghen nesth efter helgelikams dagh hørdom ath the giorde en winligh satmal thiære j mellom af eno haluo hiedherligh man herre Jacop Jønson prester a Sandom en af adre haluo Anund Haluordsson lensman j Sande heradh oc Olaf Olafson som sitter a Fitiom j fulle oc laglighe ombodhe Herbrandh Asswlfsson j swa mathe at firmemder Olaf skal setiæ en gardh nedhan or bekken oc swa sneith op j then gardh som ofuen kommer af berghom oc skal sidhen Ketilbergh eghe norden ath garden oc Fittier sunnan ath garden frelselighe oc amakalaust pa badhe sidher oc halde gardom wppe efter thy som the gamle bref wathe om ser oc til sanninde her om tha hengom wi war jncigle fore thette bref som giorth war a degi oc are som fire sigher.

Biskop *Gunnar* i Oslo bygsler Gaarden *Ugledal* (i Eidsberg) til *Helge Björnsson* paa hans samt Börns og Börncbörns Levetid, mod at betale 2½ Lispund til *Eidsbergs* Prestebol og 1 Öre til *Klokkeren* i Oslo.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

922.

uvis Dag 1478.

Spydeberg.

Wy Gunnar med gudz nad biscop i Oslo kungørom at Helge Biörnson skal nw anname oc fylgia Wgledal sina liifs daga han hanss barn oc barnebarn rydia byggia oc forbedra jordena oc luka til prestbordit a Eidsberga iij linspund oc een øre klokkaren i Oslo hwart aar en Helge hanss barnom oc barnabarnom afflidnom faller Wgledal ather

vnder retten eigande til ewerdeliga frelza eign. Til sanninde her om hengiom wer wart secretum fore thette breff datum apud Spioteberg nostram ecclesiam feria 4ta quatuor temporum anno domini mcdlxx octauo.

Biskop Gunnar i Oslo tillader Ragnild Thoresdatter at indgaa nyt Ægteskab, da hendes Mand Thorleif Skeldulfsson var rømt af Landet som Tyv uden at lade høre fra sig.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet er trykt bagpaa.

923. uden Dag 1478. Rakkestad.

Vy Gunnar med gudz nad biscop j Oslo kungørom at wer haffuom ffior gudz sager oc gode manna bøn effther thj proffue godhe men prester oc godelighe gode leigmen haffua føørt ffior oss wm Tolleif Skeldulfson som fæste Ragnilde Toresdotter med falsk oc swik sidhan han hade forstort tiwffrid giort oc en sidan sameledes gjorde oc han rymder af lande ssa at engen weit hwat han er lifuandes eller død. Thwi tolom wæ aa gudz vegne oc heilagre kirkie at Ragnild som for wng ær ma anama annan swen edher man som med gudz laghom hennæ astundar till hionalagz oc bliffwa ohindrat fore hwarom manne om tha sagh hedhan af. Datum apud Rakkastad anno domini mcdlxx octauo.

To Raadmænd i Tønsberg kundgjøre, at Folkvard Olafsson solgte til Jon Haakonson, paa Henrik Krummedikes Vegne, 1 Markebol i nordre Basthoal i Vaale Sogn paa Vestfold.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

924. 26 Januar 1479. Tønsberg.

Ollom monnom theim som thette bref siæ edher hoyra sendher Knwd Erikson oc Trwd Pedherson radmen j Tunsbergh q. gudz oc syne kwnocth giørandes at wii warom j Haralden liggendes i sancti Peders sokn i fornemde stad Tunsbergh aar effter gudz burd m cd lxxix tyssdagen nest effter sancti Pauli dag conuersionis sagom oc hørdom paa handerband theyre aff eyno halfuo beskedelighen man Jon Hakonson fogd aa Brunlagh pa Henrik Krommediges wegne en aff andre halfuo Foquardher Olafson med thui skilorde at fornemde Foquard solde fornemde Jon Hakonson et markeboll iordher er eyther nørderste Bastwale liggendes j Wale sokn paa Westfollen med luther oc lunindom som til ligge edher leged hafuo fran forno oc nye jnden gardz oc vthen frelst heymolt oc akiearelaust for huæriom manne ffran fornemde Foquard oc hans ærvingie oc wndher ffor fornemde welburdigs

swend Henrik Krommedikess oc hans eruingæ till ewerdelighæ eygæ oc altz afredes. kyændes oc tha fornemde Foquard i same handerband at han hafde wpbored for fornemdhe jord i god werature fyrste penninghe och ofste oc ollom ther ymellom effther thui som j kaup theyre kom. Och till sanninghe her om hengiæ wii woræ jncigel fore thette breff er giort war j fornempd stad Tunsbergh degghi oc aar sem fyri sigher etc.

Bagpaa: bref vm Bastwall a Vestfollen, og med senere Haand: som Foqwardher Oluffzonn solde her Hendrichs Krommedichges fogeth j marka boll.

To Mænd kundgjøre, at *Hans Henriksøn* paa sit Yderste skjenkede *søndre Rindal* i Vingereim til *Faabergs* Kirke og Prestebol.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

925.

24 Juni 1479.

Rindal.

Ollom monnom þeim som þetta bref see eller hörir helsom vij Torir Arneson langh oc Halwardh Erikson kerlige med gudi kunnikth görande ath vi varom j Rindale sydre gardin som ligger j Wingrem j Fagabergh sooghn visth firir xiiij arom vppa þen sama daagh som herre Kolbiorn Marteins son prester a Fagaberge giorde Hans Henriksyni alla sina røede gud hans saal nade tooth han var siuker ath likam sinom þa var han heil ath allo sino samuite hørdom a oord hans oc gerlige þokom þil wara ath han gaaf firnempdh gaard sydre haluan þil Fagabergh kirkia oc haluan þil prestebolet þer samastadh med lutom oc lunnindom vtan gaarz oc innan som þil ti joord ligger fra forno oc nyio med þessom skylordom ath Eldriidh Berswens dotter eigin kona hans oc begges þera baarn skulde fylia firnemp jordh swa lenge þaw lifde lege-laust ephther þeris dødth til fornempd kirkio oc prestebolet. þil ytermere visso hengiom vi vaar jncigle fire þetta bref. ex Fagabergh die Johannis baptiste anno domini m cd lxx nono.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Sigurd* paa Björknes efter Opfordring af *Thorgils Erlandsøn* paa Sten vidnede, at Gaardene *Tromall* og *Midbö* i (Flaa Sogn) Haddingdal vare frelste baade for Konge og Karle.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

926.

6 Februar 1480.

Norderhof.

Ollom monnom thom som thetta breff ssee eller høre kennes iak Gwdlek Olaffsson och Helge Gwdleksson sworne lagrettes men, ath

mer vorom i Nordrafftz kirko synedaghen nesth effther kyadersmesso anno domini mcdlxxx, kom ther tha besskedeliken man Torgels Ærlandhsson oppa Stena quaddhe och krauffdhe besskedeliken mane Sywrddh oppa Biørknes ath han skulle vndher vissa honom ok dandemen flera om Thromaller och Medhbøn j dandemenne hyauarellsse om han visste millam gwdh och ssek ath thet war frelsth eller ey. Swaradhe tha førnempdhe [Sywr]dh om the førnempdhe iordhar Thromaller och Methbøn som ligga [i Ha]ddinghadallen jak war ther føddher j dalen och war iak ther j f[em]lige eller sexstige ar och ær thet inghen grannaræ kwnnugh e[n] mlek swa mek gudh hyællppe ath iak hyørdhø alldhre ther kalldz eller aganghar aa om førnempdhar iordhar, ythermera thør iak thet swiaræ oppa hellghar bok ath førnempdhe jordhar Thromaller och Methbøn arw frellsswa badhe føre kwnggh och karllom. Tel ythermera vissan och saningh tha hyænggum wi var jøsyggle føre thetta breff som gyorth (war) dyæge och are som føre sygher etc.

Anders Sigurdson Lagrettemand paa Vaage kundgjør, at haa med sin Broder *Arnes* og sin Søster *Ingeborgs* Samtykke har overladt til Hr. *Alf Knutsson* og Fru *Magnild* Gaarden *Bu* ved Breiden i Holleiden i Gudbrandsdal, fordi hans Fader *Sigurd List* havde været med, da Hr. *Bæinkt Hartoiksson* blev ihjelslagen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

927.

17 Oktbr. 1480.

[Vaage.]

Allom mannom thæm som thette breff see ok høre hælsær Anders Sigurdson logretes man a Wagha, ok gør witerlikt meder thette breff, at meder samtykt Arne broder mins ok Ingeborghe syster minne, hafuer ek sæeth gefued ok afhent welbyrdoghom man her Alf Knudhson ok fru Maghnildhe hans hustru til æuerdelige æighe swa mykit som Siugurder liisth, fadher min aatte i Bw som liggie widh Bræidhene i Hollæidhene i Gudbrandsdalom ok ludher i thy gamle brefuene som ther om giorth er, i swa matthe ok for ordh, at ek ok min syskin ok ware erfwingie ere qwitte fri, ok frelse, fore her Alf, fru Magnilde ok thære erfwingie fore then sagh som fadher min Sighurd liisth war i komen oforsyniom at han war medh i then tijdh her Bæinkt Haruikt son war slaghen thil ytermer fasthæit ok sanindh her om tha bæidhes ek beskædhelige manne jnsigle for thette breff medh mine som swa hæithe her Haluordh Esthæin son kanik i Hamar ok Sigurd Daffinsson som skrifued war thysdaghen nest effther winterneter anno domini m cd lxxx.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Smid Ogmundsson* og hans Hustru *Ingeborg* solgte 1 Öresbol i *Knoll* i Eidsberg Sogn i Övre Borgeysssel til *Björn Aslaksson*, Prest i Eidsberg.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Skriften tildels bortslidt. Seglene mangle.

928. 18 Marts 1481. Thromborg.

Ollum monnum þeim som þetta bref se ed[er høyra] sendir *Eliir Ramundzson Andres Haluardzson ok Pæder Rolfson logrettes men q. g. oc sinæ kunnikt gerande at [vi] warom j þroinborgx kirkiu dagen epter hennes kirkiumesso dag sancte Giertrud dag som var vpa sunned[agen an]no domini m^o cd^o lxxx^o primo sagom oc hørdom a handerband þeire aff eine haluo sire Biorn Aslakx son prester i Eidzberg en af annare haluone Smider Omundzson oc Ingebørg¹ eig[in] husprøy han[s. vi]derkiendis adernemd hion jsama handerbände at þaw hæfdo selt adernemd sire Biorne j øris boll j Knolle som ligger j Hænes fiordong j Eidzbergx sokn oc j øffre lutanum j Borgeysso som Ingebørg hafde erf[fd] epter fader oc moder sinæ ffra Smidæ oc Ingebørg tidnemdom hionum oc fra þere erfwingiom oc vnder þidnemden sire Biorn oc vnder hans erfwingie [friæ]lst heimholt oc akierelaust firir hwarium manne med allum þeim lutum oc l[unni]ndom som til ligger þet a[dernemt] øris bol j Knolle eder oc leghet hæffwer fra forno oc nyo vtten gardz oc [innen] til ewerdeligæ eigho [oc als] affrædis oc vp boret ffyrste peninge oc øffpste oc alle þer j mellom epter þy j kaup þeire kom S[mide oc In]gebørge vel til nøges. Til meire visso oc saninde [her vm] hængiom vi vor insigle ffirir þetta breff [som giort v]jar degi oc are som ffyrre segir.

(¹) Aabent Rum i Brevet til Fadersnavnet.

To Lagrettemænd optage Vidnesbyrd om, at *Andstein Thollefsson* havde solgt sin Broder *Rolf* 2 Öresbol i østre Örmen (i Onsö). (jfr. No. 933.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl vedhænge.

929. 3 Mai 1481. Kolberg Kirke.

Ollom monnom them som thette bref se eller høre sender Symon Amvndsson Gwtorm Eriksson swornæ lagrethes menn q. g. ok sine vellom mer etther kwnnikth gøre thet mer vorom i Kolberghs kirkæ helli kors dak om voren anno domini mcdlxxxi^o sogom mer ok hørdom a ath Borgille Arnesdotther tok handsels vitnesbwrth af Gwtbrand Asbiør(n)sson ok af Pether Eriksson ath ther voræ i Örmænæ i østre garden ok i østerstæ Örmænæ sogom the ther a ath the handom

sammes af enæ halfuæ Rolfuer Tolleffsson en af andre halfue Andsten Tolleffsson brodher fornemds Rolf gwth theres sall nadhe vor tha fornemnd Andsten vederkiendes ath han hadde solth Rolf brodher synom ij øres boll jard i fornemnd Ørmænæ i østergarden frelst ok hiemholth for hweriæ mannæ vtten gards ok ynnen med allæ lwttom ok lwndnynde som thell ligher ok ligheth hafuer fra fornæ ok nyæ fra sek ok synæ arwinghæ ok vndher fornemnd Rolf ok hans arwinghæ thell ewerdelik eygiæ ok als afredhes. jtem sogom mer thet ath fornemnd Rolf afhende brodher syn xvj mark i opnefdher penninghe i en bloranneth dynæ sa goth som viij mark ok ij aklettæ om iiij mark ok en koppe om iij mark ok en gamell kieltell ok en thenkannæ ok enæ tynnæ kornn i ofuergiof. jtem witner jak Jon Tolleffsson med meth yndseglæ ath jak var nerwerendes tha these fornemnd brødræ vore ofuer eyns om fornemnd kaup ok sa jak ath these peninghe vare afhendhe som fore star skrefueth i brefuenæ som Andsten brodher Rolfs athnøgde. Thel ytermere sanindhe henghe wi vore yndseglæ fore thette bref ther giorth var degi ok are som fore sigher.

Abbedissen *Elsebet Egertsdatter* og Confessor *Ketil Benktssøn* i *Munkelijs* Kloster bygale en Tomt i *Arvidsgaarden* paa *Stranden* i *Bergen* til *Guttorm Amundssøn* og *Hustru Margareta Thorsteinsdatter* for deres og *Börns* Levetid mod 2 Gylden aarlig Leie.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglene mangle.

930.

16 Juni 1481.

[Bergen.]

Jn nomine domini amen. Wy syster Elsebe Egerdzdotter abbadissa j Munkaliiffs closter ok brodhr Ketil Beinsson confessor generalis ther samastadz viderkiennes oss med thetta waart neruarendes breff ath wj hafuom nv med beggics waare conuentes samtykt ok jaaquædhe bykt biskedelighom manne Guttorm Amundz syne ok Margarethe Torstens dotter eighin hustru hans eena thupt j Arffuidzgaarden xx alna langen liggendes a *Stranden* nædhan foræ almennings gathen med thy skilorde ath fornepd hioon Guttorm ok Margrette skulo vpp hwsa sama thupt ok sidhan niwthe ok bruke bygningh theire baadhe til dødher daghe ok there neste barn æpther theim ok skulo geeffua clostreno Munkaliiffue ii gyllenne a hwario aare j thupleigæ ok luke theim at krossesso vm høsten. En nær gudh will ath fornempd hioon Guttorm ok Margrette æro baadhe framlidhne aff thessom heyme ok theres neste barn æpther theim tha skule baadhe hws ok thupt frælsliche fallæ til Munkaliiffs cløster jgeen akiærelause fore hwariom manne.

en wu swa ær ath theres ærfvinghe ther æpther thekkes ath haffua gaard then tha skule the ther nest fylghe fornempd thupt ok hws fore fulle leighe. Thil meere visse ok bifuisningh heinggie beggie conuentens jnsigle fore thette breeff som scrifuet var a sancte Botolffs apthan anno domini m cd lxxx primo.

Fire Mænd kundgjøre, at *Gudrid Thorgardsdatter* gav *Fru Magnilde Oddsdatter* Vidnesbyrd om hvad hun betalte i Landskyld til Presten paa Hof med Flere, da hun sad paa *Hjelpestein*. (jfr. No. 911. 912.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af Seglene vedhænge 1, 3 og 4.

931.

10 Oktbr. 1481.

Jerstad.

Alle men som thette breff see eller høræ gøre vy vidherlich meth tesse voræ offne breff ath vy voræ paa Jerstadhe aar effther gudz byrdh mcdlxxx primo odhensdaghen nesth for Kalixti som saa bedhe Thordh Erichson Gudbrandh Ellinghson Viliom Sivordhson Hoghen Torstensson saghe ok hørde ath Gudryd Torgarsdotther han selde fru Magnildh Otzdodther vidhennes børdeh saa ludhennes ath hvn sadh i xi aar paa Hjelpesten tha gaff hvn presthen i Hoff i lanskildh ther vdh aff en øræ gildhæ ok i øræ gildhe kirkenness ommvssmen aff Hoff, ok hvstrv Bodil gaff hvn iiii span smør aff hvery aræ ok aldri hørde hvn presthen taghe ther meræ lanskildh vdh aff, thet vil hvn sverge paa bogh om thet idhermere behoff gørs. Til mere sandhen her om tha henghe vy voræ ingsegle næthen for thette breff.

Hans Biskop i Bergen, *Erik Björnsson*, *Gaute Kane*, *Soend Galle*, *Einar Fluge*, Riddere, *Jon Björnsson Væbner*, *Erik Eriksson* og *Nils Olafsson*, Lagmænd i Oslo og Tønsberg, skifte *Manvik* Gaard og Gods, *Bugaarden* m. v. efter *Fru Katarina Jonsdatter* mellem Hr. *Alf Knutsson* med Sökende samt *Otte Matsson (Römer)* og *Nils Posse*. (jfr. No. 671.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 8 Segl vedhænge 3, 4, 5, 6 og 7.

932.

6 Februar 1482.

Oslo.

Wii Hans med gudz nade biscob i Bergen *Erick Björnsson* *Gauthe Kane* *Swen Galle* *Ener Flughæ* riddere *Jon Björnsson* aff vapen *Erick Ericksson* lagman i Oslo ock *Niels Olefson* lagman i Tønsberg sende alle allom mannom som thette breff sæe eller høre q. g. oc sina kwngørende at kam fore oss ock menig rigens radh pa commwnet at domkirckin i Oslo sancte *Dorothee* dagh anno domini mcdlxxxii^o welbørne men her *Alf Knwtsson* ock hans syskene alle med hanom en

Otte Matzson ock Niels Poose pa then andre sydhæ om arffwegotz at skiffthe effther frw Karine Ions dotter som ær Manwick ock Manwicke gotz. kom tha begges theres breff ther i rette fore oss ock gaf fæ sig i rette pa bathe sidher till rett rantzsaken ock dom. Nw breffuen owerlæsen ock rettelige rantzsakede dømde wii samstundes swa at forne. her Alf skal først haffue aff oskiffthe thiende gioff aff alt thet gotz som fornemde frw Katerina otte en forne. thiende gioff aff skiffth tha skal alt forne. frw Karine gotz gonge till skiffthe allom forne. till rett liicke deeles. thoc swa at forne. her Alf all eyne skal beholde gorden Manwich allen vppa sith skiffthe i swa made at hwar for seg aff the andre som forne. stande schole hwor effther sin made haffue igen iapmpn meghn iord mwn sam godh mothe Manwick effther sex dande menne mathe ock wyrningh. Jtem war ock i wor dom thet med at forne. her Alf skal fylge ock haffue Bogard ock Bogardz gotz till thes han haffuer sinæ penige igen som han thet igen løste fore aff her Hartwigh Krwmedighe som ær tw hwdrethe lette gyldene at forne. her Alf fonger them af thesse forne. swa meghet pa theres deel kan komme swa at forne. her Alf wel at nøgher effther thy som hans breff ther om giort vtwisær. Jtem skal ock Otte forne. betale her Alf the hwtrede lette gyldene som han hanom skyldigh ær pa her Erick Biørns-son wegne. her om till saninden henge wii ware indscygle for thette breff som giort ær i forne. stad dagh ock aar som før scriffuit star.

Fire Lagrettemænd kundgjøre, at *Thorkel Tryrekssøn* og hans Hustru *Inga Thorleifsdatter* pantsatte Gaarden *Østre Ørmen* til *Borghild Arnesdatter* og hendes Børn, for det Stød, *Thorkel* havde bibragt hendes Mand *Rolf Thorleifssøn*, og hvilket var Aarsag til hans Død. (jfr. No. 929.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af 4 Segl vedhænge 1, 3 og 4.

933.

11 Marts 1482.

Rygge.

Ollom monnom them som thette bref se eller høre sendher Biørn Andresson Symon Amwndsson Asulf Ewindsson Erik Karlsson swornæ lagretesmen q. g. ok sinæ vellom mer ether kwnnikt gøre thet mer vorom i Ryghia i vterluthum i Borghesystæ i prestæ stwfuen sancti Gregorii afthen anno domini mcdlxxxii soghom mer ok hørdom pa ath tank heldæ handom sanmen af eynæ halfuæ Borgyllæ Arnesdotther i fwilæ ombutæ pa synæ barnæ vegnæ en af andre halfuæ Torkiell Tryreksson ok Ynghæ Torlefsdotther eyien konæ hans. Var ther ta hetherlik man her Ifuar Vighyngsson provester ath Marie kirkæ i Osloø ofuerwærendes. Giordæ mer them eynæ venlikæ semmiæ i mellom

for then lysingh som Rolf Torlefsson lysdæ paa Torkiell Tryreksson fornemdom mogh synom ath han trefs ynthet sythen han hade støth honnwm for brysteth ok pa sydhen ok thet lysdæ han Rolf ath thet drogh bonnwm mekiæth thell dødæ. Settæ tha forneind Torkiell ok Yng hæ eyien konæ hans sa meghen andell som tauk attæ Rolfs barnom i østræ garden i Ørnænæ frelst ok hiemholt for hweriæ mannæ vthen gards ok ynnen med allom luttom ok lynnyndæ som tel ligher ok ligheth hafuer fra fornæ ok nyæ fra sek ok synæ arfwinghæ ok vnder fornemd Rolfs barnom ok theres arfwinghæ thel ewerdelik eyiæ ok althæ afredes. Tell ytermere sannidhæ henghæ vy vore yndseklæ for thette bref ther giort var degi ok are som fore sigher.

Herman Kannik, Erik Eriksson Lagmand og Nils Pedersøn Lagrettemand i Oslo kundgjøre, at Thorstein Einarsson solgte til Amund Holk Gaardene Lysethveit og Arnethveit i Skibthveit Sogn i øvre Borgesyssel, som Cecilia Haakonsdatter havde arvet efter Alf Jonsson.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

934.

27 Juni 1482.

Oslo.

Ollom monnom tøm som thetta bref see ædher høræ sænder herre Hærman *oc kannich at sancte Halwordsz kirke oc Erik Erikson lachman i Oslo oc Nielz Pædherson lachrætes man ther samæstaz q. g. oc sinæ kvnnict gørandhe at wii varom j Pavsæn som ligher i forenæmdh stadh Oslo torzdachen næst esther sancte Joanæs dach medlxxxij saom oc hêrdom at Torstein Eynarson saldhæ Amvndh Holk Liosætveith oc Arnætveith som ligar i Skiptevith skonn i øfra lvthn i Borræsý(s)læ som Sithsilaa Hakondother erdhæ esther Alver Jonzson fra sek oc siinom ærvighæ oc vnder Amvndhz Holcz [oc ha(n)s¹ ærvighæ til ævædelikæ eigæ oc alz afrædes med allom lvtom oc lvni-dom som ther til ligher oc læighith hauer fra forno oc nyæ vthan gardhz oc jnan oc med jakvædhæ Hiæghe Asmudhson som aghær Torstein systær. oc framdeles kændhes tee fornæmdh Torstein Eynarson oc Hiæghe Asmudhson med sama handerbænda at the haue vpborith fyrstæ pænigh oc øfstæ oc alla thær j milom som j kavp theiræ kom. til sannidhæ hær vm hæigom mith okor jnsigh(l)æ fore thetta bref som giorth var dach oc ar som fore sæigher.

(¹) Tilkrevet over Liaien.

Kong Hans stadfmeter de Friheder, som hans Fader Kong Christiern havde givet Bændernes i Opdal med Hensyn til Udfare-Leding m. v.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

935.

23 Juli 1483.

Nidaros.

Wij Hans meth gudz nade Norges Danmarcks Vendes oc Gothes koning udwald koning till Sweriges rige hertug i Sleszuigh oc hertug Holsten Stormaren oc Ditmarschen greffue i Oldenborgh oc Delmenhorst gøre alle witherligt at wij aff wor synderlige gwnst oc nathe swo oc fore then kostnadh som wore bønder oc almwe i Vpdall haffue bodhe till Doffrefield oc fra, sin skiot giort, oc weggha atbøthe oc stor gestningh, haffue wij effther wort elskelige raadz raad i Norghe fulburd oc stadfest oc meth thette wort obne breff wne oc stadfeste them thet breff som wor nathige herre fader koning Cristiern hwes siell gud nade them nadelige wnt och giffuet haffue swo at the skulle gøre halff tridhia hamlæ i arlighom leydangher oc skulle ther medh quite wære fore allum nebndom eller nakon vthfara leydangh vth atgøre, oc swo-lenge som wor nade tilsigher. Thii forbywte wij alle ehwo the helst ære eller wære kwnne oc serdeles wore fogete oc embitzmen foræ. wor almoghe her emodh eller vdi athindre eller hindre lathe møde vma-ghe qwelie eller i nager made modh thenne wor gwnst oc nade vfor-rette wnder wor koninxlige heffnd oc wrethe. Datum in ciuitate nostra Nidrosiensi crastino die sancte Marie Magdalene anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo tercio nostro sub secreto presentibus appenso.

Sub plica: Ad relacionem domini Alueri Kanuti militis.

Trende Lagrettemænd kundgjøre, at *Halvard Eivindsson* ved sin *Romerreise* gav *Thord Thordsson* dennes Odelsgaard østre *Stenrof* paa Nes i Ullenshof paa Hedemarken, hvis han ikke kom tilbage.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Et Stykke af Brevet afrevet, hvorved Beg. af hver Linje mangler. To Segl vedhænge.

936.

uden Dag 1483.

Ringebu.

[Ollom monnom theim sem] thetta bref see æller høira sender Torer Arneson longh Siwrð Dag[sson] oc Tore esh men quedæ gudz oc syne kunnickt gerandhe ath thee syno incigle ad Halwardher Ewinsson i then timæ han foor rese til Room tha wntthe han Tordh Tordsson ighen østræ [Steinroff' som] ligger aa Ness i Vllenshof presthegeldh a Hiedhmark

medh han ekki kome heim af then rese af Room
 medh ollom lutom oc nyom vtan gardh oc innan,
 och sagde Halwardher fornempder ordz aadernepde
 odals jordh och thy wyldhe han honom then at
 Tordder hafde fyrmæira vnth Halwardhe fornempdo
 orem i Ringghebwo anno domini m cd lxxxiiij feria vja post

(¹) Udfyldt efter en nyere Paategning bag paa Brevet.

*Gudleik Andressön, Lagmand i Skien, tildømmer Gunulf Lensmand Kosthold
 samt Kongen Stænefald hos Odd og Thorgeir Thorleifssønner samt Grjot-
 gard Olafssön og Aslak Svenungssön for deres Udeblivelse fra en til-
 stævnet Sag.*

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Spor af 1 paatrykt Segl.

937.

27 Marts 1484.

Skien.

Ollom monnom theim som thættæ bref se ædhr høyræ sænder
 Gudlek Andresson logman i Skyde systlæ q. g. oc syne kvnnoc gørande
 at a logordagen næsth fore mydfastæ sonnædag kom a almennælyg
 stempnæ stogæ fore myk i Hræns¹ gaard i Skydo af ennæ halfvo Gvn-
 nof lænsman anno domini mcd lxxxiiii kvadæ oc krafde vppa thæssæ
 æfthær skrøfnæ mæn som han stemph. hafde oc vildhæ thær vm a
 bogh sværæ mæd follom ædstaff først Oddæ Thollef son oc Torger
 Thollef son Grøgdardher Olafson oc Aslak Svenongson æn no æfthær
 thy at ængen kom af thæssæ førskrøfnæ monnou krafde tha Gvnnof
 myk kosthald. sagde jak honom samstondes i enfalth kosthald af As-
 lakæ vii hvder æn hælningz avkaa a logbogkænæ vægnæ æn af Oddæ
 oc Torger oc Grøgdard ix hvder af hvarym theyræ i ænfalth kosthald
 æn hælny(n)gz avkæ af logbogkænæ vægnæ af hvarym teyræ myk log-
 lyg thyl krafder oc mark koninginum i stempnæ faald af hvarym teyræ
 oc hafvæ loketh manath fra thy at thættæ bref ær læsæth ællær hørth
 æller bøthæ som logh vattæ. Tyl sanynde hær vm thrykker jak myth
 insyglæ fore thættæ bref ær giort var d[ag] oc aar som før sægx.

(¹) Uden Tvivl for herræns, som ellers forekommer.

*Fire Mænd kundgjøre, at Anfinn Aasulfssön solgte til Fru Magnild Odds-
 datter 1 Maanedmatsbol i Sem i Graven Sogn i Hardanger.*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 4 Segl vedhænge.

938.

24 August 1484.

Birke.

Thet see alle men konoth som thette breff see eller høre ath
 vi vare a Birkæ som liger oppæ Voos sancti Bartholomei dagh anno

domini mcdlxxx quarto, Odh Enersson Suen Halstensson Ketill Bryn-
iolsson Erik Kalsson sogæ oc hordæ oppa ordh oc hander bandh theræ
en aff enæ haluæ velboren quinnæ ffrw Magnil Odz dotther en aff
andhre haluæ Anfin Asulfsson, soldæ tha fornemde Anfin ffrw Magnil
eith mamatthæboll j Sem som ligger j Grunuenæ sogn j Hardanger fra
segh oc sinæ eruingæ oc vndher frw Magnill Odz dotther oc hennes
eruingæ til euordeligh eygæ. Oc kendes tha fornemde Anfin samstun-
des for oss ath han hafdæ oppæboreth førstæ penningh oc senesth oc
alle ther j mellom som j kœpp theres kom. Till ythermeræ vessæ oc
saningæn her om hengæ vi varæ inseglæ for thette breff som giorth
var aar oc dagh oc stedh som før siger.

Bagpaa med forskjellige Hænder: breff wu Seem y Hardhangher [som
frue Magnild kiøffte tiill eyændom.]

*Abbedisse, Confessor generalis, Brødre og Søstre i Munkeliv Kloster optage
Hr. Peter Laurentssøn paa Lom i Ordenens Broderskab.*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Begge Konventers Segl mangle.

939.

uden Dag 1484.

Bergen.

Patri misericordiarum deo eiusque vnigenito filio Iesu Christo
sincere deuoto domino Petro Laurencij in Lom nobis intime ac preci-
pue dilecto abbatissa confessor generalis sorores et fratres conuentua-
les vniuersi monasterij sanctarum Marie virginis et beate Birgitte
ordinis sancti saluatoris in Mwnkliiff Bergensis dyocesis fraternam dilec-
cionem et celestis glorie augmentum continuum cum salute. Exigente
tue sinceritatis et deuocionis affectu quo deum et carissimam patronam
et matrem nostram beatam Birgittam precipua veneracione nosque ac
monasterium ordinemque nostrum speciali fauore in domino succense
diligis, te tanquam amicum et benefactorem nostrum precipuum intra
gremium fraternitatis nostre fauorabiliter suscipimus et recolligimus per
presentes [cup]ientes et volentes quantum nobis per dominicam gratiam
ex alto conceditur te municipem et [particip]em fieri omnium bonorum
spiritualium videlicet missarum horarum vigiliarum ieiuniorum eleemo-
synarum p[recum] ceterorumque piorum operum quo in nostro mo-
nasterio fieri donauerit ineffabilis clemencia saluatoris. [Volum]us eci-
am ut cum domino placuerit te de huius seculi incolatu vocare et nobis
obitus tuus [sit intima]tus idem officium in celebracione diuinorum
quod pro singularibus amicis et benefactoribus nostris d[ecedenti]bus
facere consueuimus de gracia speciali. In cuius testimonium sigillum

nostrum presentibus est appensum. Datum in monasterio nostro anno domini mcdlxxxiii.

Biakop Karl og Domkapitlet i Hammer mageskifte Gaarden *Borgeliid* med en Kværnefos til Saxe *Halvardsson* for Gaarden *Elstad*. (Ringebo Sogn i Gudbrandsdal?)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene hele.

940. 2 Januar 1485. Hammer.

Wii Karll med gudz naad biscop i Hammar oc capitell ther samestedz. gøre allom mannom kunnickt med tesso wore opne breffue at wii haffue giort iardhe skipte med thenne breffuisere Saxe Haluardsson, i swa maathe at wii oc wore epterkommende biscopper till Hammars domkirkiæ skullæ her esfter fylgiæ swa møget som Saxe agher i westre garden aa Elstæd med allom lutom oc lunnendom som ther till ligghe æller leiget haffue wthens gardz oc innen, fra forno oc nyo, engho wndæn skildo till euerdelige eigho, skall oc Saxe her eemoot haffue all Borgeliid med allom theim lutom oc lunnendom som till forneffnde Borgeliid ligghe oc leighet haffue fraa forno oc nyo wthens gardz oc innen j wothe oc tørræ oc med yttre querne førssen som ligghe aa sødre landet j Namnøfle han oc hans ærffwinge till euerdelige eigho, skulle oc gardene baade, Elstæd oc Borgeliid huær annen frelse, till yttermere wisso oc sanning her om henge wii wort secretum med wart capituli jncegle forø thette breff som giort war i Hammar dagen nest efter nyaarss dagh anno domini mcdlxxx quinto.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Thorleif Gunnarsson* og *Signe Thormodsdatter* afstode til *Adalis Gunnarsdatter* den østre Stue i østre Skodin i Svarvestad Sogn paa Vestfold i Aabodfald.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

941. 31 Januar 1485. Hole.

Ollom monnom theim som thetta breff see eller høyræ sender Sigurdh Vagleikson oc Olaff Reidarson suornæ logrettes men q. g. oc synæ kunnikt gyørande ath mith worom aa Holom manedagen nersth fore kynnesmessæ anno domini m cd lxxx quinto saaghom oc høyrdom aa jaa oc handerbandh ath Tolleiff Gunneson oc Signiidh Tormodz dotter eigin konæ Tollefs vnthe Adalitz Gunnarsdotter halffwæ austæstoffwonæ j øystre gardenæ Skodinæ som ligger j Suarffwestadæ sokn aa Vestfoldennæ med luthom oc lunnindhon som till ligger oc leygith

haffwer fraa forno oc nyo wtthan gardz oc jnnan fraa segh oc synom arffwingom oc vndir Adalitz oc hennæss arffwingæ fore then sak ath Tormodh Eiliffson fader Signiidæ haffde nider felth eyn gatugardh oc jngen aabwdh gyorth till vestegarden som han førnempdæ Adalitz lofuadh oc skildth haffde. Till sanindæ hæer wm hengiæ mith wor jnsigle fore thetta breff som gyorth war dagh oc aar som før seygir.

Bagpaa med samtidig Haand: Skaadyne breff.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Ragnid* i Aamot vedgik paa Opfordring af *Jon Rolfsson*, Sogneprest i Høland, at hun og hendes Mand *Olaf* havde givet hvad de eiede i Gaarden *Aamot* m. v. til *Løkens Kirke* efter begges Død, rette Odelsmand til Gjenløsning.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

942.

24 April 1485.

Løken.

Ollom monnom theim ssom thetta bref see eller høyra sendher Gudleik Eynarsson ok Vætherliden Botholfsson logrettes men q. g. ok syna kwnnoch gørandes at veer varom j Løken kyrkio vm iij swnnadaghen nest esther paskannæ anno domini mcdlxxxv saghom ok hørdhom a at her Joon Rolfsson vaar soknapresther spwrde Randiæ j Amoth aat vm hwn vilde standa thil then giøf som hwn ok Olafuer hennæs bonde gofwo med iaa ok handerbandhe til Løkønna kyrkio saa mychit som tawgh atthe j Amothe lisa Amothe ok Takwunnæ hwart theira syna helft med allum luthum oc lwynnynnom som ther til liggia som bref ther vm vatther, ssom liggher a Hølande oppa Seiskoog, swaradæ Randit ik staar thet fwllegha til at veer heldom handhom saman Olafuer myn bonde ok ik, ok gofwo hwart andro asæther oppa Amothe hwilkit som annat leingher lifuer, ok os badhom fraa fallom goofwom veer begis vara deild til Løkønna kyrkio vaan deild allan j Amothe lisa Amothe (ok) Takwunnæ med luthum ok lwynnynnom vtthan gars ok innan theim til lawsnar som retther odaalz man ær til Amothe. Thil meyra visso ok sanynde heinghium veer okor insigle farær thetta brof som giort var aar ok daagh som fyr sigher.

Hans Lawritsson Prest i Sillegjord og 3 Lagrettemænd kundgjøre, at *Thord Gregardsson* og *Kolf Thofson* tilgave hinanden de Fornærmelser, de i Ord eller Gjerning gjensidigen havde tilföiet hinanden.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

943.

22 Mai 1485.

Bjoland.

Ollom the dande men och swena som thetta breff see eller hendher ath hōra sender Hans Laurisson sokne presther i Siligiord Havardh Halvordhson Aslak Solleson och Trondher Olaffson logrettes men q. g. oc sina kunnukt gerande ath myth vorom i Morgadal som ligher i Brunggaber sokn a Byoland om hwythe swnndag anno domini m cd lxxx v^o sagom oc hōrdom a ath Tordher Gregarsson gaff Kolff Toffsson alla te saker til som han haffde mædh Girmund Toffsson pa Gunnil Glødardotter vegne hwæth thet hælsth kwnde vara, ta swarade forder Torder kære Kolff bedher iak tik fore then horda døth som gud tolde for alla verlene at tu giff mik til fore beggestera saala vegne som ær forder. Girmund oc Gunnil huath iak haffuer gorth eller talath tik i mote mædh gerni(n)gga eller ordom eller vpburith pæning eller peninxs mon lönlegga eller vppenbarande ta kennes iak forder. Torder at iak haffuer tik illa imote gyo(r)th lönlega eller vppenbarende Kolff, ta swaradde forder. Kolff teslikes beder oc iak tik forder. Torder om iak haffuer tik i mothe gort lönlega eller mine sførælre, swarade ta forder. Tord huat te haffuæ gorth eller j ta giffuer iak tik thet gerna til huat thet hælsth kan uarith teslikes swarade forder. Kolff. Til mera sanide her vm hengom vi var insigle fore thetta breff som giorth var degi oc are som fore sigir. Jtem *swanade en ta forder. Tord iak giffuer tik quit-tan oc altinges atalaløs for mik oc alle mine rette arffuinge oc efter kumande ho te hælsth kwnto vara min gode Kolff.

Thorvard Olafssøn og Omund Thordssøn kundgjøre et Prov om et Slagsmaal mellem Omund Nikulassøn og Omund Thorkelssøn.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

944.

18 Juni 1485.

Rakkestad.

Ollom monnom theim som þettæ bref se eder høyra sender þorwarder Olafson oc Omunder þordzson logrettesmen q. g. oc sinæ kunnikt gerande at mit varom j Rakkastadæ j Skawn a stempno oc a rettom stempnostadh laugurdagen neste epfter Botulsvoku anno domini m cd lxxx quinto sagom oc hōrdom a at Omvnd þorkiels son leide ij skilrik vitne som sa heitæ Engilbrikt oc Niclis Ramvndz syni oc a bok sworo med fullom eidzstaf at þe varo j Vesby j Oosbygd j festerøle manædagen neste firir Halwardz messo nw nest var, sago oc hōrde videratto þeire Omundz Niclissons oc Omundz þorkielssons Omunder

Niclis son var j stofwone oc sath j høgsetheno satho tha Engibrikt oc Niclis adernempnde a bordomen. kom þa Jon j Grof in j stofwone med eith draget swerdh oc sagde til Omund Niclis son thu hafuer kal- let meg cløpping eg skal kløppe tek saa at þu skalt faa eit fallen døfwel sagde Jon oc høg Jon samstundis til Omund Niclisson ii hog med swerdet en Omunder sat en tha j høgsethene oc bøthe fore seg oc stod þa Omunder samstundis vp or høgsetenæ oc hygge j gen til Jone oc Jon gek til baka til brikene. kom tha Omunder Þorkielsson in gangondhe j stofwone oc sagde til Omund Niclis(son) beter matte thw betala Jone sinæ þieneste løn fyr thu hægger vp a honom en þu j fallen døfwel sagde Omund Niclis son til Omund Þorkiel son oc Omund Niclis son høg samstundis eit hog til Omund Þorkielson oc rakade j handfangen j sw(e)rdene var oc þa Omunder Þorkiels son halden oc rwed seg bort orr handomen moder sinne som honom helt oc hyggie tha samstundis Omunder Þorkielsson honom Omunde Niclis son oc Omund Niclis son gek gensten at dørnænæ oc sagde til Omund Þor- kielsson haf tak fore Omund sagde Omund Niclisson siden han var hoggen Omund Þorkielson swarade honom ther hauer thu þet far fen- denom j vald. tok Tolfuer lendsman j Skawn þesse vitne efther sex manne dome til saninde her vm tha hengiom mit okor incigle firir þettæ bref er giort var degi oc are som fore segir.

Erkebiskop *Gaute, Hans (Teiste)*, Biskop i Bergen, og *Alf Knutsson*, Hö- vedsmænd paa Kongsgaarden i Bergen, forlige efter Kong Hans's Befal- ling *Fru Botild Swalesdatter* og *Fru Ingegerd Erlendsdatter* angaaende Arveskiftet efter *Fru Ingegerds* Husbonde, Hr. *Olaf Guttormsson*.

Efter Orig. p. Perg. i det norske Rigsarkiv. Af Seglene vedhænge No. 1 og 2.

945.

12 Septbr. 1485.

Bergen.

Allom mannom theim som thetta breff see ædher høyra helss- om wii Gauto medh gudz nade erchebiscop i Niderooss ock paffuelige sæthes legatus Hans medh same nadhe biscop i Berghen ock Alf Knwtz- sson riddere ock höffwitzman uppa konungsgaarden i Berghen kerlige medh gudi ock sancte Olaff konung, kwnnicht görende, at aarom effther gudz burd mcdlxxx quinto manedaghen infra octavas natiuitatis Marie. effther wor nadughe herres konung Hansses befellingge breff, wore wii skickade ath sithie ein rett i millom velburduge qwinnor frw *Boltide Swales dotther ock fru Inggegærde Erlendzdotther om skiffthe gaaffuer ock skulder som theim i millom foor effther velboren man her Olaff Guttormsson riddere etc. gud hans sæl nade som war [forn]empde frw

Botildes systemsson ock frw Ingerdes husbonde. Ransakede wii tha ock forhørde then sak theræ i millom ock proff[uade s]kæll uppa baade sidher, till tacknom medh oss welburdughen man her Niels Henricks-son riddere ock heiderligom ock be[skedlig]om mannom meister Asgowt ock her Olaff Henricksson canika i Trondheim ock Erick Amwrdsson lowgman ther [samma stad] ock Sebiørn Guttormsson lagman i Bergen. ock tha hørdom tilltalom ock genswarom gjorde wii medh begges [thera sam]tyckt these effther scriffne wenlige semmie ock saatmaall theræ i millom ath fornempde frw *Boltide vnte frw Ingerde aadernempde, till kerleick welsemdh ock aaminnelse effther sin systemsson these efftherscriffne gaarde i frw Inggegerde liiffs tiidh ath beholda liggende uppa Liistha som ær Hananger, Grimsby, Lund twegaardet Stocke, Fridestade, Eitzlandh ock østhre Atla hulke gaarde ock gotz straxs effther frw Inggegerde fraafall falla atther vndher frw Botilde eller hennes retthe arffuingge vthan all rettgongh trætte æder mothemæle som rette arffwingge ære till gotzet effther her Olaff swa ath hoffwdh gotzet Hananger see wel ock lagelige vppeholdet. ock skal gaarden Hananger tha upp antwardes frw Botilde æder hennes arffuingge medh thesso inuentario aff frw Inggegerdz boskap, først sextan gangande kør, fire kørslag i smale, ock ther till tiwge kørslag i ældgog(n)om, senggjom ock adrom boskapstingom, ock alle the andre gaarde leigeføre. ock skall frw Botilde thær medh betala i her Olaffs skuld hundrede marck en allæ andra skulder som her Olaff ock frw Inggerdh bundet haffue skall frw Inggerde sielff betalæ, ock ther medh bliffue offuertalat theire i millom om alle gaaffuer ock alt annat som theim foor i millom effther her Olaff Guttormsson. War thetta theire wenlige semmie medh samtyckt ock handerbande ock skall holdes swa som fuller doomer ock lage orskwrth. Ock till meræ wisso ock stadfestelsse her om late fornempde welburduge qwinnor frw Botilde ock Inggegærde hengge theire insigle ock aadernempde gode men som medh oss offwer wore i thesso sæmmie henggie theire insigle medh waare fore thetta breff scriffuet i Bergen degi ock are sou fore seger.

Amund Sigurdssøn, i Lagmands Sted i Skien, svarer paa Olaf Haraldssøns Opfordring, at efter Lovens 4de Arv skal Farbroderen arve sin Broderdatter förend Sösterdatteren. (jfr. Norges gamle Love. II. 81-82.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

946.

ved 17 Juni 1486.

Skien.

Ollom monnom them som thette breff see eller høræ sendher Amundh Sigurdson sitiandes i lagmanstad i Skyden q. gudz och sine

kwnnikt görande ath kom a almenneliget logting vm Botolfs voko anno domini mcdlxxx sexto kom fore mek Olaff Haraldson i fullu vnbode Swenkes Sweinsson och at spurdæ mek vppæ lagbokennæ vegnæ hwat heller skullæ fader broder arffue broder dotter sinæ kommen aff samfeddom brodranæ eller och syster dottaren. Nw epter thy som lagboken vattar i fiordæ ærffid ath takæ skal fader broder arffuen fram fore syster dottern sa til komen som fyr segir. Och til sanynd her vm henger jek myt inciglæ fore thette breff som giort var dag och aar som fyr sigir.

Thurs Matsson, Hr. Henrik Krummedikes Underfoged i Skiens Syssel, indsender til Kong Hans et Drabsprov om Thorgeir Gunnarsson, der havde ombragt Nerid Thorgeirsson.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

947.

6 Marts 1486.

Skien.

Edher mynom virdaligom herra och høghornæ fyrstæ konung Hans med gudz nadh Noregs Danmarks Vendes och Gates konunger vtualder til Sweriges hertug i Slesuig och hertug i Holsen Stormaren och Detmersken greffue i Oldenborg och Delmenhorst, helsar jek Thwre Mattson her Henriks Kroumadlgs vndæ fowt i Skydæsyslæ ødmiwkaligæ med gudi och mynnæ verdzskuldugæ tienist ydrom herradom kwngörandes at epther edars nades breffue och bode var jek i Herrans garde i Skydo manædagen nest epter mytfastæ swunnædag a tridix aare rikis edars, tok jek proff Torgeirs Gwnnarssons som Neridæ Torgeirson varth ath skadæ vforsynio tok jek først ij skilrik vitne som sa heithæ Tosten Torgiulson och Thoræ Holuardz dotter a bok sworo med fullum eidstaff ath Torgeir Gwnnarson kom til theim samdøgres och lystæ fore theim, hwat som Neridæ Torgeirson haffuer aff fenget thet haffuer jek giort och ingen annan. Ther nest tok jek vphaffs vitnæ som sa heithæ Haluardh Torgeirson och Helgæ Tormodz dotter ath Neridæ Torgeirson som fell kom heim til Haluardh Hergulson som atuistæ saken er geffuen och kraffidæ leigho fore sinæ dotter som han haffdæ seet Haluarde til tionestæ spurdæ tha Neridæ som fell, Haluardæ hwat wilt thu heldher bitalæ mek ketiulen eller kwnæ som thu loffuadæ meer fore dotter mynæ i leigho feet swaradæ Haluard thu skal annet hwert fa, sagdæ en Haluard mek tykker være for mykit, fore thy hon er ey sa snwdig som thu sagdæ mer hennæ, tak hona heim igen jek vil gøræ tek likæ fore thet hon haffuer varet. swaradæ Nerid thet skal bliffuæ som myt taladom. sagdæ tha Torgeir som skaden giordæ tygir tigr jek vil

ekke høræ edar tretto. swaradæ Haluard thu tarff her inthet til leggiæ thet kommer inthet tek til. sagdæ en Nerid som fell til Haluard then baathen som jek haffdæ i flord norder a vidden then haffuer jek i iar. swaradæ Haluard ekki fer thu han jek vil haffua han sielffuer. swaradæ Nerid Tosten loffuædæ mek sin delt swaradæ Haluard hwat Tosten haffuer loffuat inthet far thu myn deld. swaradæ Nerid haffuer sialfuer edar baat i fennens nampn. swaradæ Haluard ekki vil jek sa haffua han, sagdæ Haluard til Nerid gak thin veg, jek vil ekki deilæ vid tek, vilt thu ekki ganghæ tha verder jek. swaradæ Nerid ekki genger ek fore theer. stod sa Haluard vp och vildæ gangæ at dørnen och tok vp enæ litlæ øx och sa innar i stogono tha sprang Torgeir vp som skaden giordæ. sagda tha Haluard sith thu, hwert til fennens vilt thu, thu haffuer inthet med thetta. kastadæ tha Haluard øxen nidher a goluet oc vilde haffuæ tekite Torgeir och sek honum ekki. sagdæ tha Torgeir slikt er ikkæ ein syn Neridæ och stak honum i brystet j styng oc ther doo han aff samstundis. En Helge broder ath fornempdom Torgeir som skaden giordæ och atuistæ saken er geffuen fore Neridz død tok jek i skilrikt vitne som sa heither Awald Iffuarson. kom Torgeir som skadan giort haffdæ och Helge broder hans med honum i then garden som Torgeir lystæ vigenom och var Torgeir Neridson ther med son at mannen som fell skuldæ myt tha gangæ in i stogonæ och Helge høttæ at oss øxænæ genger ikke at mek. swaradæ Awal myth villæ ganga in i stogonæ. gengho sa Torgeir oc Helge bort i annen garden sagdæ Torgeir Neridson til Awald vilt thu fylgiæ meer och see hwat fadher myn hæffuer aff fenget. och sa gengho their tha badher och sogho their tha Torgeir oc Helge broder hans haffdæ Torgeir i handbogæ i hendæ sinnæ taladæ tha Awal til Torgeir thu haffuer illæ giort, ekki mwnt thu skiotæ mek sagdæ en Awald skiot i maran ban skaut tha Torgeir och kom mellom sonen at mannen som fell och Awald och ingen skadæ vart ther aff. Var thetta vig vonnet a Setberge vare fru apthan assumptionis heim til Haluardz Hergiuilson vitan alla gridæstadæ var och lagliga fore stempd ærwingiæ hins dauda. haffuer the och seeth edhar nad borgan fore teng och fridkaup och frendenom fore bøther kwnnadæ jek ey sannaræ proff fa ath tessæ proffue. var thetta proff tekite i retto konungs degj staar til guds och ydher nadæ vm theiræ landzuist. Och til sanynd her vm henger jek myth incigla fore thetta breff som giort var degi och are som fyr sigir.

Bagpaa med samme Haand: viget var vonet var frv aptan assumptionis.

Simon Ormson stadfæster sin Fader Orm Swainssöns Salg af 1 Markebol i Lunde i Lunde-Herred paa Grenland til Jon Ketilssön. (jfr. No. 805.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. De 2 Segl vedhænge.

948.

2 April 1486.

Fen.

Kennes jek Symon Ormson med thettæ myth opnæ breff ath jek stadfester och tilstar thet kaup som Ormer Swenson fadher myn giort haffdæ med Jon Ketilulson a Lunde ath han haffde selt for. dom Jon j markæ boll i Lundæ j vestragedænum fra sek oc sinom arwingiom och vnder for. Jon och hans arwingiæ til euerdaligæ eigho med allum theim lutum oc lwnninom som til ligger oc leget haffuer fra forno och nyo vttan gardz och innan kennes jek och ath vp er boret fore for. markæ boll j Lwndæ forstæ pening och opstæ och alle ther i mellum epter thy som j kaup theiræ kom. Och til (sannindæ) her vm setter Amund Sigurdson lagman och Germund Kolbeinson Orner Kolbeinson sin inciglæ fore thettæ breff som giort var a Feen swnædagen nest epter pæsta anno domini m cd lxxx sexto. jtem ligger thennæ jord j Lundæ haradæ a Grelande.

Margreta og Elin Hansdöttr give Fru *Magnild Oddsdatter* Fuldmagt at bygge og bestyre deres Eiendomme *Dalen* i Ringsaker samt *Bjerke* og *Skenem* i Nannestad, som de arvede efter sin Moster *Ragnhild Matthisdatter*, og erklære, at de have lovet Fru *Magnild* at sælge hende og ingen Anden dette Gods.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene itu.

949.

10 Juli 1486.

Bergen.

Thette kennes vi Margreth Hansdotter oc hennes syster Elin medh thette vore opne breff ath vi hafvom befelh velborne quinne frw *Magnildh Odz* dotter vore fwth oc laglicth *ombotz offver vorth gotz som vy finghe æffther vor modersyster *Ragnildh Matisdotter* som ær *Delym* som ligher pa Hedmarken j Ringesager songh oc *Biærkiem* oc *Skenem* som ligher a *Romerighe* j *Nannestade* songh at byghe oc bøle oc alle landskyl oc rettoghedh opatbere opa vore vegne oc xi arss landskyldh som nw igien star. oc skwle vy thet alth halle oc hafve som hwn j vore omboth gjør, bedhe vy the dandhe men som opa fornemde gotz sidhe at j laden frw *Magnildh* fa then landskwl som j oss medh rettogh skwldigh ock plictogh ær som j sielff vedhe at her *Rafwaldh Nielsson* hafvde omboth ther opa vdaff *Voss* oc gjorde oss redhe vdaff lanskwllen so bedhe vy oss gwd til hielper at vy alder gafve

eller solde thet gotz noghen man antigh jag eller myn syster j vore lefvegh daghe eller noget aff vore slecth hafver thet soldh vthen frw Magnildh hafvom vy lofveith thet nw tilkopz nar gud vil at vy finne henne igien tha skwlle vy giøre en ændhe opaeth. Til mere saningen her om bedes vi velborne man her Niels Henricson ridder at henghe sith *jngcile fore thette breff medh logmanens j Trondem Erick A[n-uidsson oc Endridh Rostwnggh radman i Bergen som giordh var pa konings garden i Bergen sancti Knwdss konings dagh anno domini mcdlxxx sexto.

Bagpaa med noget nyere Haand: breff at Margrete Hansdather oc hennes syster Eline att the gaffue fru Mangnille Ottesdather fullt wmbodt offuer theres godtz paa Hedmarken.

Erkebiskop Gauto af Nidaros oplader med sit Kapitels Raad Kong *Hans jus patronatus* til *Tromsø Kirke*, som Kongen med fremlagte Pavebreve havde bevist sin Ret til, mod at han til samme præsenterer en bekvem og *indlandsk* Klerk, der skal være Erkebispens lydige. (Jfr. No. 113. 114).

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Levning af Gautoes Segl.

950.

18 Juli 1486.

Bergen.

Wij Gauto medh gudz nadh erchiebiscop i Nidross och paweligis sætis legatus kungöra medh these wore opnæ breffwe ath effther theim pawe breffwom som høgbornen sførstha och wor wyrdeligh herre herre Hans medh gudz nadh Norges och Danmark kunungh etc. loth nw sføre komma her i Berghena i hulkom theth bewisas ath hans nadhe bør haffwa jus patronatus till Trwms kirkia haffwa wij medh wors elskaligha capituli radhe hans nadhe wplatith fforscreffne jus patronatus till Trwms kirkia och hans efftherkommandhe kununghen i Norghe medh all renthe och rettugheith som ther bør till ath liggia medh thy skilordhe ath till adhernempdhæ kirkia ner hon vacerer presenteres bequemligh och inlensk klerk, hulkin som bliffwa i retthe lydhne wnder oss och wore efftherkommandhæ erchiebiscopa i Nidross. Och till meire wissan herom lather worth elskalighe capitulum hengia sith jncigle medh ware secreto ffor thette breff. Datum in ciuitate Bergensi decima octaua die mensis Julij anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto.

Erkebiskop *Gaute* forliger *Midsyssels Almue* paa Agder, der ved 2 Ombuds-
mænd havde klaget over sin Geistlighed, med denne saaledes, at 1,
en bestemt *Betaling for Jordefærd* fastsættes, 2, at *Kirkerne* skulle be-
holde alt sit lovlige *Gods*, og 3, Biskop *Eilif* af Stavanger eftergive
det Kosthold, Almuen var idømt til ham for Udeblivelse, mod at den gjør
ham en venlig Godvilje, som ei er Nogen til Tyngsel.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn. fasc. 47. Nr. 4.
Gautes Segl mangler.

951.

31 Juli 1486.

Bergen.

Wii Gauto med gudz nadh erchiebiscop i Nidross oc p[awe]-
ligh sættes legatus helsa idher alla bøndher oc almwghe som byggia
oc boo i Midsysla a Agdom kerligha med gudh oc wor andeligha
bletzan kunnocthgørandhe med tesse wore opnæ breffwe ath komæ ffore
oss her nw i Berghenæ besskedeligha men Erlendh Salmwndsson oc
Torgeir Torieffsson med breffwom oc beffellingh a idhra wegna cla-
gandes wm tesse efftherscreffne stykke. fførst wm wthfferdher effther
døth folk som idher tykker ath ther med idher større wthgøræs en
idher bør med laghom. Annath war thet ath kirkiom ther med idher
ære fraa geigner there eigner som i meine theim med retthæ hører,
war oc tha wor wyrdeligha brodher biscop Eileff i Staffwanghre ner-
warandes oc swaradhe ath almughen i ffornempdhæ Midsyslle hadde
sielffwer giorth breff wm kirkionne eigner oc prestanna rentha och
rettwgeith som theim ey burdhe offwerdøma. oc haffdhe han ther ffore
stempth ffore oss till Trondheims noghre aff almwghen nw fføre eina
aare oc ffek kosthaldz breff wppa theim tha the ey komæ edher theres
wmbodz man effther thy som the stempdhe wore. Haffwa wij thetta
moll ransakath wppa badhe sidher oc wppa thet ath almwghen bliffwa
i retthe lydhæ oc wyrdingh widh sin biscop som widh sin andeligh
ffadher oc samaleides widh sinæ soknapresta, haffwa wij medh for-
nempdz wors wyrdelix brodhers biscop Eiliffs samtykke oc andre godha
manna radhe som nw her ner oss wore giorth tessa skipan oc stadgha
wm adhernempdher saker. Ffførsth skulo wthfferdher effther døth folk
gøratz i tessæ mathe. effther bondhe edher hustru hwarth there som
dør skall giffwas two marker i wthfferdh effther thy som gamoll sid-
weniæ haffwer wærith ther medh idher. skall tho minne giffwas ther
som er ey empne till och mangh barn effther. effther søn edher dotther
wgiffthom xvj aare gamlom edher meire giffwas ein mark i wthfferdh
och samaleides effther leighe dreng som ffwllæ løn teker. effther
barn vij¹ aare gamalth wtheffwer xvj aar giffwas j mark i wtfferdh.
en effther barn som yngre er en vij¹ wettre gøras wthfførth effther

thy som there alder oc empne ere till tho minne en j mark som ffor er sakth. Skall oc nadhemoll wære i allom fforneppdhem wthfferdhem ffore plaffwa pestilencie oc ffatikdomz saker. Item om kirkione eigner loffwadhe fforneppdhem wor wyrdeligha brodher ath the skulæ igen komma till kirkiom hwath som lagligha kan proffwas ath theim till hører. Item wm thet kosthaldh som the sakadhe wordhe gaff han wp widh almwghen ffore wore tillagha oc almughens fforffaldh skuldh tho medh thy skilordhe ath fføre tha olydhne oc offdyrffwe som almwghen giordhe oc dæmdhe offwer kirkionne eigner som theim ey medh rettho burdhe skall almwghen i adhernempdha Midsysle gøra honom ein winlighan godwilæ, tho swa ath inghom er till tyngslæ. Tessø fforscreffne stykke haffwer fforneppdhem wor wyrdaligha brodher biscop Eileff samtykth ath hedhanaff haldas skulo oc fforneppdhem idhre wmbodzmen a almwghens wegnæ. Oc till meiræ wissan her om lather biscop Eileff sith jncigle hengiæ ffore thetta breff medh wore. scriffwath i Berghen manedaghen nesth effther sancte Olaffs dagh anno domini mcdlxxxsexto.

(¹) Kan maaske læses: Xij.

Orm Anundsson, Prest paa Gerpen, kvitterer Awald og Anstein Olafssønner for Kirkeombudet ved Sænde Kirke paa Grenland.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Spor af det nedenunder paatrykte Segl.

952.

15 Februar 1487.

[Gerpen.]

Ollom monnom theim som thetta bref sea ædher høyra helser jek Orm Anundzsson presther a Gerpene kwnnikt gørande ath tha jek wisterade wpp(a) Grandlande anno domini m cd lxxx vij die sancti Sigfridi episcopi et confessoris kom ther tha beskedeliken man for megh Awal Olafsson i rette wmbodhe brodher sins Anstein Ollafsson gud hans saal nadhe som kirkia wmbodhet ath Saudhe kirkia hafde. Gaf jek tha fornemde Awald Olafsson qvitter lidwgher ok akærelaws, honom oc hans erwinghom for fornemde wmbod for megh ok minom esther komandhem. Till ytermere wisso ok bewisingh tha sether jek mith jnsigle for thetta bref som giort waar degi ok aare som fyr seghir.

ærvinghe till everdeligh egie frelst oc hiemolth for hvario(m) manne gawf oc frw Magnildh Sten Tordsson xii mark j koper oc j klede for thet Stenroff var betre en hennes jord som hon hanom setthe kennes oc han for oss at han hadhe opboreth første pennighe oc sederste oc alle ther emellom som j køp there kom till mere vissen hær om hinghom vi vorom jngciller for thette breff som giordh var ar oc dagh som fore sigher etc.

Bagpaa med noget senere Haand: breff om osthære gardhen j Stenroff (som) ffru Magnild køffte.

Thord Thorðsson stadfæster sin Söns Stein Thorðssöns Mageskifte med Fru Magnild Oddsdatter, hvorved hun fik Steinroff for Jokeseter.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sigillatorisk forbundet med foreg. No.

955. 28 Februar 1488. Grefsheim.

Alle men som thettæ breff siæ eller høræ gør iak Tord Tordson witerligh med thettæ mith oppnæ breff ath iak til staar Sten Tordson myn son thet skyffthæ som han giordhæ oppo myn wegnæ med welboren quinno fru Magnild Odzdotther ath hon skuldæ haffuæ Stenroff med allæ lwthom oc lundom som ther til ligger oc legath haffuer wnder segh oc hennas ærwinghæ til ewærdeligh egie. Oc iak skal haffuæ ighen Joqwssetther med allæ lwndom oc lwthom som til then jord liggher wnder mek oc myn erwinghæ til ewerdeligh eghie. Oc kænnas iak ath haffuæ oppboreth aff fru Magnild fyrstha penningha oc sætersthæ som hon mek ther i mellom gaff som begges wore koppzbreff vdnisser til sanninghen hær om hænger iak mith inseglæ for thettæ breff som giorth war aff Grefssæm torstdaghen i fyrstha fuld-wikæ i longhæ fasthæ anno domini millesimo quadringentesimo octogesimo octauo.

Abbed Paal af Hovedøen skjenker til Esrom Kloster i Sjælland den Arv i Løst og Fast, som en i Hovedøen indgiven Broder Laurents Peterssøn, Søn af en Borger i Kjöbenhavn, ved sin Död havde efterladt Klostret.

Efter samtidig Afskrift i Codex Esromensis fol. 186, i den Arnamagn. Saml. i Kbhvn. Additam. No. 113. fol.

956. 24 Septbr. 1488. [Esrom?]

Alle mæn thette breff see eller høre læsse helse wij brother Poel abbeth pa Ho(v)ithøen closter liggyndes i Norye i Opsloo byscops demæ ewindelighe meth gudh. giøre wij witherlight meth thette wort

opne breff thet wij haffwe vnth oc giffwet oc vndæ oc giffwæ til Esroms closter lyggindes i Sieland (i) Roskild byscops dømmæ all then arff i ioor oc i fæe eller siæle gaffwe. swo som wor brother brother Laurentz Pætherssen Per Lasses søn som borger war i Køpnehaffn ærffit haffuer efter syn kiære father oc mothær. Thy fornæffnde arff til faal oss oc wort closter effthar thy at fornæffnde brother war wor professus oc ingiffuen brother i wort closter. oc døthe i wort closter nw tw aar syen. til ewik tiid at nydhe oc beholle. oc skiøthe wij fraan oss oc fraan wort closter oc indtil Esroms closter foræ. arff ioor oc grwnd oc annet hwat som hæl(s)t næffnis kaan. Thij bethe wij alle oc hwær særdelis at i hielpe oc trøste fornæ. her abbet i Esroms closter at nydhæ oc brughe fornæ arff oc siælegaffue at beholle som ther til bør, thy at wij ære hans fulkommelighe hymmel oc tilstannare. Til ythermere *wisteen oc forwaringh hænge wij wort inseile with thette wort opne breff oc be(d)ynniss thesse dannemæntz jnseyle som ær her Niels aff Tykøbyn, Per Lyy af wapn boendes i Børsholm, Jep foghet borgemæster i Siøghborgh lens Ionssen aff Bisthorp oc Lasse Jwl i Dansthorp at the hænge theres indsegle meth worth vndhær thette opne breff. Giffuith aar effther gutz byrdh mcd^o. lxxx^o. viij^o. thæn onsdagh næst fore sancti Michels dagh.

Tre Lagrettemænd kundgjøre et Vidnesbyrd om, at *Gest Holk* havde givet til Prestegaarden i *Sarpsborg* 1 Bol Jord kaldet *Holksbol* i *Borgegerde* og *Borge-Eng* til aarlig *Sjælemesse* for sig og sit Hus.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

957.

4 Oktbr. 1488.

Veberg.

Ollom monnom thom som tetta breff see eller høra sender Hakon Helgesson vicarius a Twnom Byorn Asgwithsson och Dyre Neils-son laghretto men q. g. och sina kunnikt gerandhe ath wi warom a Wæberghe j Borgha soknn die sancti Francisci dagh anno domini mcd lxxx viii^o saghum och hørdum vppa ath ærligh quinna hustru Gunborgh Tormodz dottor och Hæningh Kok ware bekendes fore oss och fulleligha till stodho ath Gest Holk gudh hans sell nadhe haffwer giffwet till prestbooleth j Sarpsborgh eth bool jordhar som kallas Holks booll som ligger j Borgha gerdhe och Borgha ængh til æuerdeliga ægo fore segh och sina warnadha seell j sa matto ath presten j Sarpsborg skall halda eth begengilse a hworio aare fore allas wara warnadha seell a sancti Olaffs dagh øffre med liwss och offer, och ær thet sa ath presten thet försymar tha viiker gozeth till sanna arffwingia j gen. Till

sanninde her vm sette forde Hæning Kok sith incigle med warom fore tetta breff som giorth war, dagh och aar som firra sigher.

Jakob Matsson, Prest og Kannik i Thronhjøm, udsteder nyt Skjøde til Bertel Jonsson, Væbner, paa Gaarden store Borg (i Levanger Sogn) i Skaun i Throndelagen, da han ved Ildsvaade havde tabt det ældre Kjøebrev.

Efter en Vidisse paa Pergament, nedenfor No. 960.

958.

28 Oktbr. 1488.

Oslo.

For alle the dandemen som thetthe breff see æder børæ: widh-erkennes och kwngører ek Jacob Matzson presther ok canok i Trondheym medh thetthe mith nærwarende breff at ek haffwer rantsakatz ok fwnnet i fullæ wisso och sannindh ath the breff som Bertil Jonsson a wapn aff mik haffde, wppa then gard som han haffde aff mik køpt som heyther stooræ Boor liggiandis i Skawn j Trondelaugh æro honum fra kommen ok forbrænd med andræ hans penningæ ok ægædelde. Thij fornygher ek nw theim : stadfesther och fulleligh tilstaar i allum synom articulom som the liwdhe ath ek haffde selt fornempde Bertil Jonsson athernempdom storæ Boor medh ollom lwthom ok lwnendom wthan gardz ok jnnan jnghom wndherskildom i myndra lwth æder meyre. och haffwer han fornøygth ok giort i mith mynnæ første penningh ok ofsthe effther thwy som i wart kawp kom. Ok wil ek ok skal frælsæ oc heimholle optnæmpde jordh stooræ Boor Bertilz Jensons barnom oc ærffwinghiom før hwarom manne, effther thwi som wart kawp giort war. Til ytthermeræ vissæ oc sanninde her om bether ek beskedelige men som saa ethe her Olaff Anwndsson prebendatus aath doomkirkian i Oslo Eliff Nielsson borgemesther och Gerulff Torkilsson radman ther samastadz heyngia syn jnsiglæ medh mino fore thetthe breff som giort var i Oslo anno domini mcdlxxxvij^o a saneti Symonis et Jude dagh.

Johanniternes Prior i Varne *Olaf Nilsson* optager Ordenens Velgjörer *Gunnulf* med Hustru i *Broderskabet*, og gjør dem delagtige i alle dens gode Gjærninger og de af Paverne forundte Indulgenser.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Det paatrykte Sægl er affaldet.

959.

uden Dag 1488.

Varne.

Vniuersis Christifidelibus ad quos presentes litere peruenerint frater Olaus Nicolai prior sacre domus hospitalis ordinis sancti Johannis Iherosolimitani in Varne totusque conuentus ibidem salutem in

domino sempiternam. Nouerint vniuersi nos exigentibus suis meritis et beneficiis nobis et ordini nostro pie impensis et posterius per dei gratiam *impendendum discretum virum [Gwnnolff cum uxore¹ jn sanctam fraternitatem ordinis nostri beniuole recepisse. statuentes et facientes ipsos participes omnium benefactorum nostrorum spirituum videlicet matutinarum orarum missarum vigiliarum vesperarum et aliorum diuinorum officiorum factorum et faciendorum in predicti ordinis nostri domibus ecclesiis capellis et oratoriis a prima fundacione ordinis et sic ad finem eiusdem per amplitum tocius mundi vniuersum. gracia diuina largiente hanc sibi gratiam addentes, quod vbicunque interdictum fuerit generale siue *spesiale ianuis clausis missas audire valeant diuinis interesse ipsis autem mortuis ecclesiastica sepultura sibi minime denegetur nisi quod deus auertat publice sint excommunicati vel nominatim interdicti. Item Johannes papa visesimus secundus triginta annos et triginta karenos pro testamento et totidem pro sepultura eis in domino relaxat. Item Gregorius papa magnus dat eis remissionem omnium peccatorum oblatorum. Item Honorius papa 3us. in fine eiusdem priuilegij sic dicit quod secundum deuocionis affectum et subsidij quantitatem fraternitatem sancte Johannis Ierosolimitani sumentibus *ueniam omnium peccatorum in domino polliceatur. Datum Varnæ anno domini mcdlxxxviii.

(¹) Udfyldt med en anden Haand med aabent Rum til Hustruens Navn.

Hans Hanssøn Sass, Gudleif Jonssøn og Reidar Endridsøn, Kanniker, Erik Erikssøn Lagmand, to Raadmænd i Oslo og en Lagrettemand udstede Transskript af foregaaende Brev No. 958.

Efter Orig. p. Perg. i norske Videnskabs-Selsk. Saml. 1 og 4 Segl mangle.

960.

25 Marts 1489.

Oslo.

Ollom monnom theim som thettæ breff see æller høra helse vij efftherscriffnæ Hans Hansson Sass Gudleiff Jonsson Reydher Endrids-son cannukæ ath domkirckionne i Oslo Erik Eriksson lagman Symon Henriksson Helgiæ Biørnsson radmen ther samastadz och Biørn Eriks-son sworn logrettis man, kærlega med warum herræ, kwnnokt gørande ath om warfrumesse dag i fastonnæ anno dominj mcdlxxxnono presenterade oss hedherligman her Llars Jønsson ercheprest i Oslo eth permænsbreff medh fira hengiandæ jnsiglom hulkit breff vij lose. øffwersago ok granliga ransakadhe. Tha funno vij thet ok sage wara oskrapath, oplomperath, oskæmpt, i alle synæ articulis fult och gilt, ok med helom jnsiglom, llydandis ord fran ordh inthet tilleggiandæ æller

vndan takande som her effther scriffuat star. [*Nu følger Brev No. 958.*] Till meer vissæ och ytthermeræ vitnæsbyrd hengiæ vij forscriffnæ var jnsiglæ for thetta breff som scriffwat ær j Oslo dagh och aar som før scriffwat staar.

Thjostolf Sveinssøn, Hr. Odd Alfssøns Underfoged i Skiens-Syssel, indmelder til Kong Hans de nærmere Omstændigheder, hvorunder Liduord Aslakssøn dræbte Arne Thorleifssøn paa Gaarden Bø i Saudlands Sogn i Thelemarken.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

961.

6 Mai 1489?

Skien.

Edher mynom verdaligom herra och hægbornæ fyrsta konungh Hans medh gudz nadh Noriges Danmarks vtualdher til Sweriges Vendes och Gotes konung hertug i Slesuig och hertug i Holsten Stormaren och Ditmersken greffue i Oldenborg och Delmenthorst helser jek Tio-stolff Swenson herra Ood Alssons vndirfout i Skydasysslæ ødmykaliga medh gud och mynæ verdskyldugæ tienest ydrom herradom kwngørandes ath ephther ydars nades breffue och bodæ var jek j Herrans gardæ i Skydo mytwiku dagen nest ephther krosmessæ *exultacionis a setta aare rikis ydars. Tok jek proff vm aftak Arne Tolleifson som Liduord Aslakson varth at skadæ vforsynio. Tok jek fyrst ii viglysinga vitnæ skilrik er a bok sworo medh fullum eidstaff som sa heitha Øysten Awalson och Olaff Hysingson at Liduord kom til theim sandøgres och lyste fore theim hwat som Arne Tolleifson haffuer aff faat thet haffuer jek giort oc ingen annen. Ther nest tok ii vphaffs vitnæ som sa heithæ Torgiuls Oluersson och Toffue Tostenson er a bok sworo medh fullum eidstaff at Liduord som skadan giorde kom gangandes til Bø och Arne som fell var ther til bodes i garden fore honum. Liduord som skaden giorde gek i stogonæ oc møttæ bonden i dønnen och spurdæ maa jek gangæ i stogonæ. swaradæ bonden hwi mat thu ey ganga sa vel vil jek vnnæ tek i skaal som odrom vilt thu vel flygiæ tek, settes tha Liduordh til bordz och sek i skaall och draak Arne til som fell och Arne tok vid skalen oc takkadæ honum fore. En Liduord sagdæ got synth jw. swarade Arne som fell jek kan jkke vid thet skraffuet. sagde Helge som atuistæ saken er gefftuen, en liotha myt skraffuæ nokot swarade Arne laath oss tala vorth fader moll och moder moll myth verdæ ey framare en thaw haffuæ varet myth kwnnæ ikkæ vid thet malet myth kabbretta keptænæ. skraffuum ikke sa ath myth skraffuum ikke fra oss halsbeinet. En Liduord sturdæ vidher och swaradæ ingo. Sagdæ en Arnæ badæ æræ orden til och badæ skyly myth tenkæ ath karlen kan

haffuæ eith saarth hierthæ hwer mynnes sith. Och stod sa Liduord vp och tok sin skothynnæ och taladæ til Torgeir laat oss gangæ til vok[sin]æ och j thet samæ stak Liduord til Arnæ ij styngæ och Arne fek ther ingen skadæ aff, stod tha Arne vp och rugthæ sin kniff hwar theiræ och stwngo hwer til odrom och giorde hwer annen saren. en Liduord stak Arne ii stynga i hoffuud och thet tridiæ i josten och ther doo han aff samstwndis gud hans siell nadæ. En Helge adernempder var haffder ath dørnen och Helge vilde i stogonæ igen och hogge j dørnen j hog en Helge var halden aff bonden j garden. sägdæ bondæn til Swen hog ikke mannen mædan jek holder honum. En Liduord kom vt och løp sin veg nidher at skogen en Helge gek vp i offræ garden. Uar thetta vig vonnet a Bøø i Sudalandom a Telamarken krossmessæ aptan vm varet vtan alle gridastadæ var och lagliga fore stempder arwingæ hins dauda. haffuer han och seeth ydher nad borgan fore tekn oc fridkaup och frendom fore bøter. kwnnæ jek ey sannare proff faa ath tesse proffue. staar nw til gud och yder nada vm hans landzuist. var thetta proff i rettom konungs degi och til sanynd her vm henger jek myth inciglæ fore thetta breff som giort var degi oc aare som fyr sigir.

Kong Hans frikjender ved Kantsleren *Jon Paalssøn Gunnulf Swenungssøn* for Drabet paa *Thorleif og Gunnulf Stigsønner*; men *Thorgeir Asmundssøn*, som var tilstede ved Drabet, faar hverken Dag eller Landsvist af Kongen. Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

962.

25 Septbr. 1489.

Oslo.

Wii Hans med gwdz nad Noregx Danmarkx Wendes oc Gotes koningh wtwaldher till Swerikx hertigh i Sleswigh och i Holtzen Stormaran oc Dytmersken greffwe i Oldenborgh oc Delmenhorst sendher ollom mannom them ssom thetta breff sea ædher høyra q. g. och syna, ver williom at ther widher ath wer haffwom i heidher widher gw d saker godra mannæ bønistadher och effther ty proffwe ssom her ffylgher och effther thet proff ssom draperenss proff ffylgher giffwith Gwnwllffh Stighæss sønnerss dawdh ffrii qwitthen ledhogh och læwss ffore oss och hwariom manne ffore sfornempde Tolleffz och Gwnwllffz dawdh. En ffwkomaligha sforbyodom wer hwariom manne wandradhe ath awke ædher awke lathæ widher han hedhan aff wm thetta mall. Nema hwar som thet gører wili haffwa sforgiorth ffee och sfridhi och werdæ aldræ bothe madher [sidhan]. Var thetta breff giorth i Oslo die sancti Ffirmini episcopi et martiris anno domini mcdlxxx nono are rikis

wors Noreges her Jon Pollsson prosther at Mario kirke i Oslo cancel-ler wor jnsigladhe. Jtem Torghilss Asmwndsson er ffvll athwisthe man at the drape ssom han war før till dõmpdher och haffwer han hwaske dagh eller landzwith aff oss.

Erkebisp *Gaute*, Biskop *Hans*, Provst *Christiern Pederssøn*, *Alf Knutssøn* og *Otte Matssøn*, Riddere, dõmme *Kjøbmændene (paa Bryggen)*, i Anledning af *Bergens Børgeres* indgivne Klager, til inden 3 Aar at bortføre eller til Berettigede at sælge de *Huse*, som de ulovligen eiede paa *Stranden*, da de ellers, med hvad senere bygges der, skal tilfalde Kronen.

Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimarkiv. Se glene vedhænge.

963.

3 Oktbr. 1489.

Bergen.

Allom mannom them som thetta breff see edher høra helsa wij Gawto meth gwdz nadh erchibiscop i Nidros oc paweligis sætes legatus Hans meth sama nadh biscop i Berghen Cristiern Pædhersson profast ath Apostola kirkio ther samastadz Alff Knwtson riddare oc Otte Mattson riddare oc høwidsman ppa kwngsgardhen i Berghen kærligha meth gwdh oc sancte Olaff konungh. kunnictgørande meth thesso waro opno breffue at anno domini med octogesimo nono logherdaghen nest esther sancte Michiels dagh kome fore oss ppa konungs gardhen i Berghen beskædelighe men radmennænæ oc meinogheithen ther samastadz oc klagadhe ppa køpmennænæ wm then olagligha bygningh som the haffwa øffwer strandh meth theres hwsom borgharom oc inbyggiarom til storth forfangh. Kraffde tha oss fornemfde radmen oc meinogheit at seghia ein rett mellom them oc forscreffne køpmen. Ranzakade wij tha theres tiltall oc køpmennænæ genswar oc dæmde tha meth fwlom dome effther war nadige herres konungs breff oc befellingh ther om swo at køpmennænæ skwla fornempde hws jnnan try aar nest komande haffwa afført edher selt them som them bør ath laghom sælia. en hwar sem sin hws jnnan forscreffne try aar ikke selt haffwer ædher afført skwlo tha taw hws falla vndhr war nadiga herra konunghen oc cronona. Byggher oc nokor aff køpmennænæ her effther ppa strandh tha skwlo the hws strax falla wndher war nadige herra oc cronone som sakt er. Til sanninde her om lathe wii hengia war secret oc insigle fore thette breff som scriffwat war i Berghen aar oc degghi som fyre segher.

To Lagrettemænd paa Hadeland kundgjøre, at *Gunnar Guttormsson* og hans Moder *Ragnhild* solgte til *Halvård Vegeirsson* paa hans Broder *Ingebrets* Vegne 12 Öresbol i östre Rød i Jævnaker Sogn paa Hadeland.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

964.

6 Decbr. 1489.

Gamme.

Ollom monnon theim som thettæ breff se æller hoyræ sender Halwarder Østensson oc Gest Beintson logrettes men a Hadalande q. g. oc sinæ kunnikt gerandes at mith warom a Gammæ som ligger j Grana sokn a sancte Nicholai dagh anno domini mcdlxxx nono sogom oc hoyrdom a at taugh heldo handum saman af eine halwo Halw(a)rder Wegeirsson en aff annare halwo Gunnar Guttormsson oc Ragnil moder hans j fullo oc lagligo wmbode Jengelbrikts br(o)der sins med theim skilordom at fyrd. folk Gunnar oc Ragnillæ kendis fore os at taugh haffde selt adernemdum Halwarde Wegeirsyni xii auræ bool jardar j øystræ gardenom j Rudhi som ligger j Jamnaker sokn a Hadalande frialst oc heimholt fore hw(o)rium manne med allom theim lutum oc lunnindum som ther til ligger oc leget haffwer j fra fonno oc nyo vtten gardz oc jnnen, vndan Gunnare oc Ragnille oc teira aruengom oc effterkomandum oc vnder adernemden Halward Wegeirsson oc hans aruenga oc efftherkomande til æuerdæliga eigo til alz affrædis, kendis oc fyrd. folk Gunnar oc Ragnillæ at taugh haffde vp boret aff fyrdm. Halwarde Vegeirsyni fyrst iiii mark oc xl j sylffer oc xiiii mark oc xx j kapar oc ii mark j femætom peningom som theim wel aath nogde. Oc war tha bittalet fyrsta peningh oc øffstæ oc allæ ther j mellom effther ty som j kaup teira kom fore fyrd. tollfauræbool j Rudhi som fyr segir. Til yttermeir sanninde her vm tha heingiom mit wor jncigle fore thetta breff som giort war a dagh oc aar som fyr segir.

Bisperne Herlag af Oslo og Herman af Hammer, Kantsler Jon Paalsson, Hr. Bo Fleming og Lagmand Erik Eriksøn frikjende Lambrecht, Borgermester i Sarpsborg, for Hr. Henrik Krumedikes Tiltale angaaende et ved Bahus bygget Skib, da han beviste, at det var bygget paa Dragsmarks Klosters Grund og med Abbed Thores og hans Konvents Samtykke.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv, hullet. Levning af 4 bagpaa trykte Segl.

965.

22 Marts 1490.

Oslo.

Wij Herlogh meth gwdz nad bisp i Oslo Hærman meth sama nad bisp i Hamar Joon Pawelson provast i Marie kirke Norges riges canceler Boo Flæmyngh riddare høwitzman pa Akershwshs och Erik

Eriksson lagman i Oslo giøre alle witherlighet ad aarom epther gwdz byrd mcd *nonagesimo mandaghen nesth epther midfasthe sonnedagh ta wi satha for rettha i canukke commwnan i Oslo epther wor nadighe herres kongh Hanssis breff och befallinghe kom for oss ærligh och welboren man herre Henrik Krwmedyke och talad[he] wppo wor nadighe herre kong Hanssis wegnæ och sagdhe ad han h[afde b]efallingh aff hanss nadhæ ther wm ath thala till Lambrikth borgmesth[er i] Sartzborgh hwkikh moll Ebbe Mwnk hadha forre røth wm j skip som fornempde Lambrikth hadhe lathet wp seth(e) oc wpbygghe i Bahwss . . . [h]wkhidh moll wi thoke for oss i retthæ och fwn[ne wi] skelighe meth the breff och tilstandilse som herre abboth Thore i Dragxmarke klosther meth alth conwenthss samtykke hadhe honom skelighe giffwidh och tilstondeth ath bygghe fornempde skip wppa Dragxmarke kløsther egher tess likes meth skelighe withne som han hadhe . . er oss wppa dhet ath Ebbe Mwnk hadhe giffwidh honom ther till loff saa ok meth landzfawthens loff. Ty fwnnom wi sannindhe ad forne(m)þde Lambrikth hadhe ther meth farith redhelighe ok skelighe ok sygom honwm hwth och frij for all ythermera till thala ther wm. Til ythermeræ withnesbyrdh latha wi Hærlogh i Oslo Herman i Hamar meth gwdz nadhe biscope Joan Pawelsson provasth i Marie kirkie ok Erik Erikson lagman i Oslo *tyrkke wore secreth och insiglæ wppa thette breff som giffwidh [och gi]orth er aar och stadh som forscriffwidh staar.

To Lagrettemænd i Romsdalen kundgjøre, at *Kort Hanssøn* solgte til Hr. *Alf Knutssøn* Ódegaarden *Aalseter* i Vatne Kirkesogn paa Sunnmøre.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

966.

24 April 1490.

Giske.

Allom mannom them som thette breff see eller høyra sender Thidheman Jonsson ok Jon Eriksson sworne laghretthiss men j Romsdhall q. g. ok syna kwnukth gørendhe ath meer worom a Giska daghin efftir sancte Jheorgii dagh anno domini m cd nonagesimo soghom ok hørdom ath beskedheligh man Korth Hansson soldhe welbwrdwgh man her Alff Knwthsson eyn ødhe gordh som Aala setthir heytyr som liggir jnnen fore Hollo ok j Watthne kirkio sokn a Swnmøre med allom them lwthwm ok lwnnendhom som ther thill liggir ok legeth haffwir fra forno ok nyio wthan gorss oc jnnan oc jngho vndan skyldo ffrelsth ok hemholth fore hwerio(m) manne vndan fornemdh Korth

Hansson ok hanss arwinghe ok wndir adernemdan welboren man her Alff Knwttsson ok hans arwinge thill aldirss ok odhals thill æwerdheligha ægnar ok bethaladhe her Alff *Kwnthsson samstwndis ffyrste pæninghe ok mesthe j sylffer ok j koppar som i kawpp theres kom som honwm well noghde ok thill sannindhe her wm heyngie vy wor insigle fore thette breff som gi(o)rth war dagh aar som fyre sighir.

Jon Aslaksson, Prest paa Moland, og to Lagrettemænd i Thelemarken fastsætte det Beløb, hvorfor Thorlak Olafsson efter sit Ønske kunde faa kjøbt ¼ Markebol i Tharaldslid, som tilhørte Molands Kirke, hvilket han strax betalte.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

967.

25 April 1490.

Moland.

Ollom monnom theim som thetta bref sea adher høra sendher Joon Aslaksson presther a Molande Halwardh Steinwlfsson oc Torgher Halwardzson lagretes men a Telamarken q. g. oc sina kunnuk gørande at mith worom a Molande sancte Marcus dag anno domini med nonagesimo tha kom ther Tallak Olafson oc vilde løysaa eith halft mark bool j Taralde lidh j nedre gardenom som ligger j Molandz sonk af Molandz kirkio sith gamle [oda] oc baad fyrnemdher Tallak [okkor] oc fleire af sonknebondonom oc legge werdh vppa hworw mikit han skulde gifua kirkionne firi fyrnemd halft mark bool. tha funno mith saa firi ath fyrnemdhe Tallak skulde gifua kirkionne eyna waar koo oc eith kørslag leggja vppa kirkionne oc thet hafuer han betaladh fyrnemdhe Molandz kirkio oc funno mith ey annat firi æsther witzmonum warum ath kirkian war bether haldhen af pæninghom en af øydhe jordhenne. thy maa fyrnemdher Tallak hafua fyrnemda jordh akera lausaa firi allom laglighom agangom. til meira wisso oc sanindhom her wm setthiom mith okkor insigle firi thetta bref som giorth war degi oc are som fyr seghir.

Jon Folkwardsøn kvitterer Alf Thorbjørnssøn for Bøder for sin Faders Drab.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Af 6 Segl ere tilbage Levninger af 1, 3 og 5.

968.

17 Juli 1490.

Folkheim.

Kennes jek Jon Folquardson logrettesman med thettæ myth opnæ breff ath jek haffuer vp boret giold aff Alff Torbiornson och aff hans arwingiom til fulnes som han mek och mynæ brødher skylduger

varth fore var faders død Folquard Jonson som han varth ath skadæ yforsynio gud hans siel nadæ. thy geffuer jek forden Alff Torbiornson quittan och hans arwingæ fore mek och mynæ brøder och fore alle vare arwingæ och epter komande fore forde afftak. och til sanynd her vm tha bidher jek Aslak Solleson Steinær Torgrimson Biorn Ketiulson Jon Herbrandson Eliff Rolfson vm sin inciglæ fore thettæ breff som giorth var a Folkeim nordergardenom lugurdagen nest fore sancte Margareta dag virginis anno domini mcdlxxxx etc.

Jon Paalssøn, Provst og Norges Kantsler, og *Bo Fleming*, Ridder og Hovedsmand paa Akershus, kundgjøre, at de efter Fuldmagt fra Kongen have modtaget Sikkerhed fra Oldermændene for de *Rostockske Kjøbmænd* i *Oslo* og *Tønsberg* for, at deres i Tønsberg nu beroende Gods skal der holdes forvaret, indtil Kongens nærmere Bestemmelse indløber, samt at de kun skulle sælge hvad de til sin Kost tiltrænge og indkræve sine udestaaende Fordringer.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. De indvendig paatrykte Segl ere tildels affaldne.

969.

27 Oktbr. 1490.

Oslo.

Wij effterscreffne Jon Polsson prost ath Marie kirke j Oslo oc Noriges riige(s) canceler och Boo Flemings riddere oc høwitzman vppa Agershwss, gøre alle viderligt at effter then befalingh ther wij nw hawe aff wor nadige herre, om the køpmen aff Rozstock som ere i Oslo oc Tonsbergh etc. Tha hawe wij nw swa fulbørdt hans nades bodh och befalingh meth the køpmen aff Tonsbergh swa at theres oldermen Clawes Vrese och Reynolt hawe giort oc satt oss pa wor nadige herres wegne ful vissen och forwaringh swa i mathe, at alt gotz som nw i Tonsbergh er och køpmennene till hører i hwess made thet helzst ware kan, thet skall stonde ther forvaret till rette, oc inghen stedz vnførs eller forwendes før en ther kommer eith annet skickelse, vppa fra wor nadige herre. inthet skule the och købe eller selie meth noghre wor nadige herres inbyggere ther for innen vden, swa myket som the kwnne forwende til theres kost. en theres skulder mwge the och wtkreffie hwar the helzst hawe them oc forware vnder samme løfte som før siger. Thette stonde wij them fulkomlica till effter then befalingh och fulmacth ther wij hawe aff wor nadige herre. Datum Asloie jn vigilia apostolorum Simonis et Jude anno domini mcdxc nostris sub sigillis.

Lagrettemændene *Björn Thjostolfsøn* og *Svein Arnessøn* kundgjøre, at *Amund Avaldsøn* solgte til *Hergjuls Halvardsøn* og *Gunnulf Amundssøn* 6 Markbol i *Gindyrstuga* paa *Haddeland* i Raudland Sogn (Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. tilhør. Sogneprest S. O. Wolff i Saude. Seglene mangle.

970. ved 14 April? 1491. Axvik.

Ollom mannom theim som thetta breff se eller høra sendher *Biorn Tystolfsøn* *Swen Arnessøn* logrettes men q. g. och sina kwnukt gørande at mith vorom a *Axvigh* som ligher i *Rødela(n)d* sokn vm *Tiburci* nw nest anno domini mcdxcj^o sagom oc hørdom a ath their heldo handom saman aff ena halffuo *Anunder Awalsson* en aff andra halffuo *Heriuls Halvardsøn* oc *Gunnulf Amundsson* med thy skylordæ at fornemder *Anunder Awalsson* stad festæ oc til stod at han selde *Heriuls Halvardsøn* oc *Gunnulf Amundsson* vi marka bol jorder j *Gindyrstugo* som ligher a *Haddela(n)d* j *Rødeland* sokn frælsth oc hemhulth for horim manne fran seg oc sinom rette arvingæ oc vnder fornemdom *Heriuls* oc hans rette arvinge til everdæligo eigo med lutum oc lvnyom som til ligger oc liget haffuer med fyske oc fyglæ oc alle veide stadom vtan gardz oc innan kendes oc fornemder *Anunder* j samma hande bandæ ath han haffdæ vp boret af fornemdom *Heriuls* førstæ penig oc høfuerste oc alle ther j mellom kommo efter thy som j koup thera kom oc sedan selde fornemde *Gunnulf* fornemdom *Heriuls* sin del i fornemde jord fran sek oc sinom rette arvingom oc vnder fornemdom *Heriuls* oc hans rette arvingom oc til mere sanind her um hengom vi vor insigle fore thetta breff som giort var degi oc are som fyr sigher.

Anders Nilssøn, Provst og Prest i *Hjerdal*, sælger til *Steinulf Sveinssøn* 14 Markbol i nedre *Saudland*, som tilhørte *Biskoppen* og *Domkirken* i *Hammer*.

Efter Orig. p. Perg. i *Deichmanns Biblioth.* i *Christiania*. Seglene mangle.

971. 28 Septbr. 1491. Urdal.

Ollom monnom them som thette breff seer eller hører lesses kennes jak *Anders Nielszson* presther i *Hjerdal* ok prouast ther samæstades at jak haffwer solth *Stennwlff Swenson* ij markæboll i nedræ *Saulandh* med fiisk ok føglo m ok allom vedom stadom som tiil ferdæ. jord liggher ok ligit (haffwer) fra fornæ ok ny vtthen gardz ok innen fra myn herræ biscopp ok domkirken i *Hamar* ok vnder *Stenwlff Swenson* ok hans eruingæ tiil ewerdeligæ eygæ ok all affredes. kennes jak ok fordæ. ombodszman at jak haffwer opp boret førstæ penningh ok øffstæ ok allom ther i mellom som i kopp ockert kom thi giiffwer jak

fordæ. Stenulff ok hans eruingæ qwitthen for min herræ biscoppen for mek ok for myn øffther komandæ tiil sannengæ hingær jak mith inseglæ med Torløffsz Halwordsons inseglæ for thettæ breff som giort var i Vrdal sanctæ Michils aftthen anno domini medlxxxv primo.

Fire Lagrettemænd kundgjøre, at *Reidar Borgarssøn, Gunnar Jonssøn og Skeldulf Anundssøn* solgte til *Svein Arnessøn* 8 Markebol i *Lofstgarden* paa *Thecite* i Vinje Sogn (Thelemarken. jfr. næste No.)

Efter Orig. p. Perg. tilhør. Sogneprest S. O. Wolff i Sande. Seglene mangle.

972.

3 Oktbr. 1491.

Hylgedal.

Ollom mannom them som thetta breff see eller høra sendher Biorn *Stystolfsson Hauardher Nielsson Swndreth Redarsson och Torgiuls Tofsson logrettes men q. g. oc sina kwnukt gørande at myth vorom j Vinnie sokn a Hylgedal manædagen nest efter Mikkil messa anno domini med lxxxv primo sagom oc hørdom a ath ther heldo hando(m) saman aff enæ halffuo Redar Borgarsson Gunnar Jonsson och Skelulf Anundersson en aff andra halffuo Swen Arnesson med thy skylorde ath fornemde men Redar oc Gunnar stad feste oc til stodho thet jarde kop som ther selde fornemdom Suen Arnesson fyro marka bol jarder j Lofst garden a Twetom som ligggher j Vinnie sokn en annor iiii marka bol jarder j fornemdom Lofst garde a Twetom j samma sokn selde fornemder Skelulf Anunderson teslikkes annor helthane fran sik och sina retthe aruige oc vnder fornemdom Swen Arnesson oc hans retthe aruingom till everdeligæ eigo frælsth oc hemhul for huargom manne med lutum oc *luningom som til ligggher oc leget haffuer med fiske oc fylgæ oc allom veidæ stadom vtan gardz oc jnnan kendes oc fornemde dande men Redar Gunnar oc Skelulff j samma skylorde oc hande bande ath ther haffua vp borit aff fornemdom Swen Arnesson forstæ penige oc høffuarste oc alle ther j millan komma efter thy som j vort koup komm oc takkam vi honom kerligæ for sina goda betallan som en godan dande man. oc til mera saninde tha hengium vi vor insigle føre thetta breff som giorth degi oc aare som føre sægher.

Hans Laurensen, Prest i Lagerdal, og 5 Lagrettemænd kundgjøre, at Reidar Borgarssen, Gunnar Jonsson og Skeldulf Anundsson solgte Socin Arnessen 8 Markebol i Loftjorden paa Theite i Vinje. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. paa Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Af de 6 Segl vedhænge 4 og 6.

973. 3 Mai ell. 14 Septbr. 1492. Hylgeland.

Ollom mannom them som thetta breff se eller høra sendher Hans Larensen presther j Laugherdal Hauarder Nielsson Tollef Haluardsson Roal Torghersson oc Torgiuls Toffsson logrettes men q. g. oc sina kwnukt gorande at mit vorom j Vinn(i)e sokn a Hylgeland om he(l)ge kors dagh anno domini m cd lxxxx 2° sagom oc hørde a ath ther heldo handom saman aff ena halffuo Redar Borgarsson Gwnnar Jonsson en aff andra halffuo Swen Arnesson med thy skylorde at forde. dande men selde ffordom. Swen fyre marka bol jorder j Lops jordene a Twetum som ligger j Vinnie sokn oc theslikes Skelulf Anundersson annor iiii marka bol jorder j samma Lops jorden a Twetum j forde. sokn oc thera goda dande quinnor til stodo som tera odal var for gudi oc lyste for goda dande men oc dande swena huat thera goda dande men gorde thet stodo te vel til ffran sik oc sina rette aruighe huat te voro fødde eller ofødde nær eller ferre oc vnder fordom. Swen Arnesson oc hans rette aruige til everdeligæ eigo med lutum oc *lunlingom som til ligger oc leget haffuer med fiske oc fygle oc alla veide stadom vttan gardz oc jnnan. kendes oc forde. goda dande (men) Redar oc Gwnnar Skelul oc theras goda dande quinnor stad feste oc til stodo j samma hande bande at ther haffde seld forde. jord frælsso hemhulth for huarium manne oc vp baret aff fordom. Swen Arnesson første peningh oc høffuerste som j koup thera kom och takkom vi fordom. Swen for betalad som han oss betalade som en goder dande men som var viii mark gwiz som oss vel at nokde oc til mara sanind ta bedium vi tesse goda dande men henga sin jnsigle for thetta breff efter thy vi ærum ey jnsigles men sielffue som giord var degit oc are som føre sagher.

Hans Laurensen Prest paa Vinje og 6 andre Mænd kundgjøre, at Thorgeir Sandulfsson m. fl. solgte til Thof Thorgeirsson Haaale i Midtboen i Vinje og pantsatte Thoraldslid i Moland til Aashild Thorlefsdatter.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. 3dic Segl mangler.

974. 7 Mai ell. 17 Septbr. 1492. Ringhus.

Ollom mannom them som thetta breff se eller høra sendher Hans Larensen presther a Vinnie Swen Arnesson Sundreth Redarsson

Gregordh Biorsson Drengman Helgesson logrettes men oc Herbiorn Torgiulsson Eil Hakesson mogamen q. g. och sina kwnukt gørande at mit vorom j Vinnie sokn a Ringhussum mannæ dagen nest eftir kross messo anno domini m cd xc ii^o sagom oc hørdom a atther heldo handom saman aff ena halffuo Torgher Sandulfsson en aff andra halffuo Toff Torghersson med thy skylordæ at forder. Torgher selde fordom. Toff vii marka bol jorder j H(u)allene som ligger j Mitbøn j Vinnie sokn frælst hemhulth for huarium manne fran sik oc sinum rette arwingom oc vnder fordom. Toff och hans rette arwingom til euerdeligæ eige [oc oddall¹ med lutum oc *luningom som til ligger oc legeth haffuer med fyske oc fylgæ och alle veide stadom vtan gardz oc jnnan kendes oc forder. Torgher i samna handa bande stad festæ och til stod at fornemdh jord skulde vara frælst oc hemhulth for huarium manne for liffuandes och oføddom² jtem kennes iak oc forder. Torgher at iak haffuer seth Asil Tollefdotter xii marka bol jorder i Toralzlit som ligger j Moland sokn før forde. jord Huallene a pa thet at ingen skal a ga henne eller amaga nokor man oc Asil Tollefdotter losuade thet at ingen skulle pa henne vengan j sina daga thet sam tykte oc hennes vmbodz man Vlff Estenson a ty male oc dande men a hørde som sa heta Swen Arnesson Tof Tollefsson Vluar Gunnarson Swenken Torgiulsson Solue Torgiulsson at aller hennes forde. Asil eller hennes aruinge a tala forde. jord Huallen eller hennes barn. jtem sporde en forder. Tof sik fore om nokor var then med dande manna rade thet viste at ford. jord var ey fræils ta suarade forder. Torger oc Asil at ford. jord skal var(a) tik fræils fore huarium men oc sa marger otalen dande man a hørde. jtem kopte oc forder. Tof ii markabol j samna forde. jord af Drengman Helgesson oc aff Leffuard Hoksson fræils for huarium manne som føre sæger. kendes oc forde. dande men Torgher Drengman oc Leuard at te hafde vp boreth af fordom. Tof forstæ penning och høfuerste oc alla ther i millum effter ty som i kop tera kom. oc til mera saninde her om hengom vi vor insigle føre thetta breff som giort var degi oc aare som fyre sægher.

(¹) Tilføiet over Linien med en senere Haand. — (²) I Rønden er tilskrevet med anden Haand og Henvisningstegn hid: jtem kennes jek forder. Torgher haffwe oppe boreth ix kør log j owergyfth aff Toff Torgersson.

Biskop *Eibif* af Stavanger kundgjör, at *Gunnulf Olafsson* paa egne, Kones og Börns Vegne har sögt og faaet hans Tilgivelse, fordi de ungtet Provstens Paabud ikke havde opgravet den fredlöse *Scenung Aslaksson af Kirkegaarden*, saa at Liget nu maa blive liggende. Ligesaa opgjordes Bispens Fordring paa Landskyld.

Efter Orig. p. Perg. i Arendals Museum. Seglet mangler.

975. 20 August 1492. uden Sted.

Wij Elif med gudhs nadh biscop j Stafuangher helssom ollom monnom them som thette bref see eller höræ kærligha med gudh kunnukt görande med thette vorth aapne bref at beskedelegh man *Gunnulf Olafsson* hafuer vareth i wort mynnæ for segh syn hustru oc syn barn hustru barn for thet vlydnæ som thee oss giordæ ath thee lothæ *Swenungh Aslaksson* liggæ i kirkæ garden iij aar esther at han var funden foræ vthslagher oc vor profuast bødth them paa vora vegna hannom vpgrafuæ oc vthkastæ oc hafue nu saker gudz oc godæ manaan bönastadh vnth oc tilstadh oc framdeles vndhom oc tilstedhom at forskrefne *Swenungs* krop maa liggæ nu framdeles i kirkæ gordh som kommen er med andhrom godæ kristnæ manne liik oc hans saal blyfuæ med andhrom godhom cristnom salom nyuta(n)dhæ helagræ kirkæ bøn. Swaa hafuer han oc varith i reet mynnæ for then skortningh som han hafuer giort paa vor landz skyldh v aar f[iri]leden. Thij gefue wij honom quith frii oc altinges aakærælausan for oss oc ollom vorom estherkommandom och ollom ther kwnnæ paa klaghæ for forskrefne saker. Til sanindæ her om henghæ wy vort secrete insecglæ for thette bref som giort var feria 2a infra octauas assumptionis Marie virginis gloriose anno domini mcdxcij.

Bagpaa samtidig: Gaf os forde. *Gunulf* gard . . fore tessæ saker.

Ingerid Nilsdatter testerer en Del Jordegods paa Oplandene til en ny Præbende ved hellige fem Vunders Altar i *Hammers Domkirke* for sine Brødres Biskop *Finboges* af Bergen og Hr. *Olaf Nilssöns*, sin Moders *Ragnhilds*, Husbonde *Jörunds* og Börns *Agatas*, *Thorers* og *Birgittas* Sjæle, samt forunder sin Søn *Gudbrand Klementsson* for Livstid denne Præbende, hvortil *Hammers* Biskopper efter hans Död skulle have jus patronatus.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

976. 8 April 1493. Hammer.

J nampn faders oc söns oc thes helge andhe amen. Bekennis iak *Ingridh Nilsdotther* at thenne wæroldh oc then æræ henne fylgher ær forgengelighen oc alth wordher till inthet som ey i gudhs heidher

wendes. Thy hafuer iak ofwerwægith then heidher. mackt oc framdratt som myn slæckt biscop Finbo i Berfwæna her Olaf Nilsson minæ brødræ. Ragnildæ myn modher Jærwndh myn kæræ husbondhæ. hans oc myne barn Agatha Thorer oc Birgittæ hadæ her i iorderikæ oc medhan gudh hafuer them till sinæ signadhæ nadhe anameth oc theyres godz oc æygedelæ eræ nw till mik falnæ. bør mik forthy saa betenke oc tillsee at then alzmetughestæ gudh beholdher ewerdeligh lof heydher oc wyrndingh af theyres oc mit godz oc helsth i then stad oc kirkæ som the hwiless oc iak meth gudz nadh huxsær oc hopæss nær them iordhes oc hwiless. Thy wil iak at allom skall wittherligbet waræ at iak meth raade gudz oc myne betzstæ wenerss hafuer laght till helge fem vndher altaræ i Hammarss domkirke till einæ prebendæ mith oc myne forældres godz. saa at tre messer i hwaræ wiku fore them skall holdes æ mædhan werdhen standher. Ein messæ hwar synnedagh de sancta trinitate. annen mæssæ hwar midwikudagh fore allæ cristnæ saale oc then tridiæ om fredaghen af the helge fem vnder oc memoriam de beata virgine meth thet æmbethæ till er *facthet. Hafuer iak lackt till thet altare fore alle wære forscifnæ saale oc fore alle cristne saale primo Hanastad liggendes oppa Tothn som aarligh rentther ij pundh. alth Draghæ som liggher a Tothn rentter j pundh. jtem alt By som liggher pa Ness a Heidmarken som rentther ein hæfseldæ smør oc ij hudher arlighe. jtem alt Biørka som liggher i Riidhebo som aarligh rentter ij pundh. jtem øfre østre gardhen i Blistadh som liggher i Riidhebo (i) Nasawgh sokn rentther iiij hudher aarlighæ. jtem Hafswalæ som liggher i Riidhebo som aarlighæ rentter iij hudher. jtem Lyødæstadhæ som liggher i Linæstadæ sokn rentther j pundh. jtem alt Jonsbergh oc half Palbergh oc half Olafbergh rentther ij pundh. jtem Hof oc eith warp som liggher i Flensøn myth i elwænæ rentther j hudh aarlighæ. jtem nördstæ By som liggher i Vingher soka i Solløygher rentther ij pundh aarlighæ. item Steenrof som liggher i Nessokn oppa Heidmarken rentther ij pundh aarlighæ. item [Fi]ædherstadh rentther [j] hudh. jtem Fialstadh som liggher a Ringheriikæ rentther ij pundh. item Swadzstad ibidem rentther ij pundh. oc Hwaall ødegardh som liggher a Ringheriike rentther j pundh. jtem Tollaugewald oc j Budhæ ein øyre gyllæn af hwar theræ. jtem Harestadh som liggher i Riidhebo i Hwumblestadsokn rentther ij hudh. jtem adhel Amoth i Øystrædaalen rentther j hudh. item Qwerness ibidem rentther ij hudher aarlighæ. item Steins warpet i Lawghen. J swa matha at thette forde. godz skall ligghæ ewerdeligh till thet forde. altare oc er thettæ myn ytterste williæ. skipan oc testamenth som iak hafuer nw giorth oc

inghen annan skipan skall giöress meth thettæ fasthe godz. oc ther meth skall gudz thïæneste iampligæ oppæ haldess. Oc hafuer iak nw meth wyrdeligs fadhers biscops Herman i Hammar oc hans erligs capitelss raadh oc samtyckt vnth oc forlenth myn kiære søn Gulbrandh Clementsson then altares reanttæ swa at han skall nywthe oc fylghe thet altare meth alth thet godz ther er till ædher her ephther kan tillegges om sinæ lifssdaghæ oc han lather mæssæ oc gwdz thïæneste well oppæ haldes som fore sïgher. Æn nar gudh kaller her Gulbrandh Clementsson af. tha skulle biscope i Hambre hwar æphther annan nywthe retth æghedom som kalles jus patronatus till thet altare at skikke then sidhen som er bæsth beqwemmeligh till thet altare meth capitelss raadh oc godzet fylgiæ och haldæ gudz thïæneste iampl[igæ] oppæ som fore sïgher. Oc till fulkommalighe stadfestningh oc fastheith at thenne skipan oc testamenth skall standhæ ock obrygdelig haldes. tha hafuer iak bedith wyrdelige herre biscop Herman i Hambre biscop Herlawgh i O[slo] her Jon Polsson prost at Mariækirke ther samastadz her Ood Alfsson riddare her Hans Pedhersson her Karl Jenson mesther Thomas canicke i Hambre oc Lasse Mwss a waphen henghe sine jnsigle fore thettæ bref som giort er i Hammar anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio annen dagh paskæ i sacristiæ i Hammarss domkirkæ.

Hertil er ved 9 Segl heftet følgende Attest paa Pergament:

Wij epterschreffne Torbenn Olsenn paa Hoff, Bord Rolfsenn paa Stange, Amund Ellingsenn paa Grann Torstenn Olsenn paa Fronn, Lawritz Lawritzenn paa Wang, Franndtz Hannsenn y Gussdall, Christiernn Huidt y Rinngsager, Twre Hummer, och Mogenns Bordsenn, kiennedes mett thette wort-opne breff, att oss och meenige capitell y Hammer wïtherligt er, at thette wnderhengennedes pergamentz breff lywdennedes om hellige femwunders altars funnderinngæ var mett alle sinne tilhengennedes jndsegle wforderffuitt tesligeste wskamscritt vdj alle maade jndtill saalengge att the Swenske falt her jndt vdj landdett mett theris krigsmagtt aar etc. mdlxvij, tha finngæ the eblannt anddett fatt paa thette wnderfeste breff och reffue saa alle jndseglen ther fraa. Till ythermere winndesbordt att saa y sannhdhedt er som forschreffuit staar haßfuer wij henngdt wore jndsegle nedenn fore. Giiffuett paa Aloo thenn vij dagh Septembris aar &c. mdlxvij.

Tre Lagretlemænd paa Nes (Hedemarken) kundgjøre, at *Arne Paalssøn Klave* (jfr. No. 889) solgte sin Gaard *Thorestad* i Thrøtten Sogn i Gudbrandsdal med 2 Ódegaarde og Kværnebrug til Hr. *Alf Knutssøn* og Fru *Magnild Oddsdatter*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl vedhænge.

977.

23 Oktbr. 1493.

Grefsheim.

Allom mannom theim som thette breff se eller høræ helssom vi Torsten Vlfson Jon Gudbranzson oc Engelbrekt Erikson lagrettesmen pa Nes i Vllenhoff sokn pa Heidmarken kerlig met gud kungørendes at anno domini m cd nonagesimo tertio varom vi pa Gressen i forscreffin geld sancte Seuerins dag sagom oc hordom at beskedelig man Arne Palson Klavæ selde oc afhendede velbyrdegom man her Alf Knutson oc heiderligæ quinne fru Magnild Odzdotter jerder sina liggendes i Øyorsokn i Gudbranzdalen pa Trøtten sa heitendes først Torestad met tva øydegårder¹ met teires querne-støde oc allæ andræ luter oc luninder som vnder te iorder liggia oc leiget haffuæ fra forne oc nye vitan gardz eller innan frelsser oc heimale for horium manne fra seg oc sinom ervingom oc vnder velbyrdig man her Alf Knusson oc hæiderlig quinne fru Magnild forscreffner oc teires ervingen til æuerdelig eigæ oc alz afrædes. kiendes oc fornemd Arne sammadag for os oc fleire gode men ther nervarandes at han hade vp boret første pæning oc sideste oc allæ ther i mellom (som) i kaup teires kom seg til fullæ nøyæ for forscreffner jerder met teires tillunner huar te helst liggie kunna. til saninge her vm tryktom vi vor insigle for thette breff som scriffuet var dag oc ar som for seiger.

Bagpaa samtidigt: Breff vm Torrestad med sinæ tillunner j Gudbrandzdalen och ij øde garde med theræs qwerne stad som her Allff Knwdsson kofte och frw Mangnyl tyl ewareliigh eye.

(¹) Aabent Rum i Originalen.

Jon Thronssøn skjenker sin Broderdatter *Thora Thorgilsdatter* i Markebo i Gaarden *Linderyg* ved Sked Kirke i Bamble. (jfr. No. 919. 1033.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Scjlene mangle.

978.

25 Novbr. 1493.

Linderyg.

Thet kiennitz jak Joen Trondzson oc fulkomeligæ tilstender med thesso myno breffwe at jak haffwer vnth oc geffwet Thoro Torgiulsdotter brødradotter minne eyt markæ bool jardæ j Lind[ery]g ær ligger firir nordan Skeidæ kirkiæ j Bamblæ med luthom oc lunindom som till ligger oc leigit haffwer sraa fornoo oc nyo vitan gardz oc jnan, frelst heimholth oc aakiærelaust firir hwariom manne sraa mech oc mynom arffwingiom oc wndir sfyrnempdo Thoro Torgiulsdotther oc hennar arffwingæ till ewerdeligæ eigo oc altz afrædis. Till sanindæ

oc yttermeyræ bewiisning bæer wæ, bider jak beskedeligæ men som swaa heithæ Vlff Rikardzsson Reidar Haluardzson oc Stoff Mattesson at hengiæ siin jnciglæ fore thettæ breff med myno som gyorth war aa Linderygh sancte Katherine dag anno domini mcd xc tercio.

Bagpaa med samme Haand: breff for j marke boll jardæ i Lindærygh.

Tre Lagrettemænd kundgjøre, at *Ulf Grimsøn* kjøbte 3 Öresbol i *Skage-thoeit* i Andebo Sogn paa Vestfold af *Thorer Reidarsson* og hans Hustru *Liv Alfsdatter*, samt 2½ Öresbol i samme Gaard, som var hans Odel fra gammel Tid, af *Ketil Anundsson* og *Baard Steinbjörnsson*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1 og 2 Segl vedhænge.

979.

29 Juni 1494.

Haneholt.

Ollum monnum thein som thette breff see eller høre sender Kiætil Anundhson Helleik Tlostolffson Gunnar Nilsson sworner logrettes men q. g. oc sinæ kwnnicth gierendhe at myth warom a Haneholtthe i Skidhwghe sokn som ligger a Westefollen anno domini m cd nonagesimo quarto om sancte Pædher oc sancte Paals dagh soghom oc hørdom a ath the heldho handom saman aff einno halfwo Wlff Griims-son en aff andro halfwo Thorer Redharson oc Liifwe Alfisdotter eighen kono hans. kendis tha fornempd hion Thorer oc Liifwe ath thaw haffdhe selt fornempdom Wlff Griimsyni triggæ auræ bool j øystræ Skaghatweit oc nørstæ som ligger i Andhebw sokn a Westfollen meth lutum oc lunnindom som ther til ligger oc lighet haffwer fra fonno oc nyo wthan gardz oc innan fra fornempde hion Thorer oc Liiffwe oc vnder adhernempdan Vilff oc hans ærwinghæ til ewerdelighe eygho oc alz affredes. Jtem kendis oc Kiætil Anundhson oc Bordhe Stenbionson j sama handerbande meth beggis theiris konor jaqwædhe at thaw haffdhe selth tratnempdom Wlff Griim syni halft tridhia øyris bool i samræ joordh Skaghatweit som hans odhal er fra heidhnom hawgh fra fornempdom hionom Kiætil oc Bordh oc theris konors arwingæ oc vndher tiidnempdan Wlff oc hans arwingæ til ewerdeligh eighæ. Jtem kendis oc these fornempd hion at thaw ol try haffdhe vpboret første pæningh oc øffste oc al ther j mellom som j kawp terre kom for fornempde jordh Skaghatweit. Thil saninde her om hengie wii war insigle for thette breff som giort war dagh oc aar som for sigher.

Bagpaa med senere Haand: Breff om Skagatuetha vj øris bool.

Broder *Johannes*, Prior og Commissarius for St. Mariæ Kloster af Bernhardinerordenen i Bergen (d. e. Nonneseter), optager Hr. *Nils Henrikssøn* med Hustru (Fru *Ingegerd Ottesdatter Römer*) i Broderskabet, med Ret til at antage sig en særskilt Skriftefader.

Efter Afskr. med Arne Magnussöns Haand i Barth. C. 506-507.

980. 22 Septbr. [14]94.¹ Bergen.

Omnibus hoc scriptum cernentibus frater Johannes prior et commissarius monasterii beatissime virginis Marie ad sanctam trinitatem ordinis sancti Bernardi salutem. Noveritis nos exigentibus suis meritis nobis et ordini nostro impensis et impendendis devotas personas dominum Nicholaum Henrici cum conjuge sua [Ingigerda Ottonis filia² in confraternitatem ordinis nostri benigne recepisse, facientes eos participes in vita *simili et in morte omnium honorum operum spiritualium, que fiunt in omnibus ordinis nostri monasteriis usque ad finem mundi, videlicet missarum horarum jejuniorum vigiliarum disciplinarum et indulgentiarum, auctoritate vero apostolica adduntur eis gratie speciales, quod aliquis confessor ydoneus possit eos absolvere ab omnibus peccatis suis quantumcunque enormibus et sedi apostolice reservatis, impendendo eis plenariam remissionem ac sanctissimum jubileum, et hoc quotiens articulus mortis eminebit, et si illorum obitus nobis innotuerit, idem officium fiet pro eis sicut pro fratribus nostris dilectissimis in monasterio habitantibus. Datum Bergis sub sigillo confraternitatis nostre, xxij die Septembris anno etc. xciiij.

(¹) Suhm, Danm. Hist. XIV. 336, henfører dette Brev urigtigen til 1394. Jfr. Lange, Norske Klosters Historie, 503-504. — (²) Afskriftens æubne Rum er her udfyldt efter Giesing.

Christiern Pederssøn, Provst ved Apostelkirken, og 3 Raadmønd i Bergen udstede Transskript af Brevene ovenfor No. 877 og 894.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangler.

981. 14 Oktbr. 1494. Bergen.

Thet gerum vij Cristienn Pedurs son proffast ath apostula kirekiu. Asmund Saulmundz son Jon Styrckars son ok Niels gullsmid radmenn i Berghen godum monnum viturligth med thessu woru opnu breffe ad wy hauffam sed ok yffer lesit opin breff med oskoddum hangandi jnnsiglum so latande ord epter ord sem her seger. [Nu følge Brevene No. 877. 894.] *Og til mere sannenda her vm settum vær ffyræfader menn vor jmsigle ffior thetta trænskriftar breff skriffat j

Bergen. vpp sa sialffa Kalixsti messu pape vm haustid. anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.

Bagpaa med samtidig Haand: bref vm norska gozith. Odallss brefit.

Birgitta Ötreksdatter, Abbodisse, og Lafrants Olafssön, Confessor generalis i Munkeliff Kloster, bygsle en Klostreta Tomt i Bergen til Klaus Kamper, Hans Fisker og Jokim Fattig og Efterkommere mod 10 Skillings aarlig Tomteleie.

Efter Orig. p. Perg. i Bergens Museum. Begge Segl vedhænge.

982.

5 Februar 1495.

Bergen.

In nomine domini amen. Wij systr Birgitta Øtrekx dottr abbatissa i Munkaliifwes klostr ok brodhr Læfranz Olaff son confessor generalis ther sama stadhz widhrkennas oss medh thetta wort nærwarrendhis opna breff ath wij hafwa medh begghias conuentz samthyt bykt beskedhelighom mannom Clafws kamper ok Hans fiskare ok Joachim fatighe eena wora klosters thoht som ligghr nædhan fore bakhwset nesth Arwidh Swens sons gaardh xj alen langh ok x alna bredh medh thy skilordhe ath the skulo behaldha fornemda grundh i thera liifs dagha ok theres æpthr komandhe ok skulo the gifwa x skillingar i redha pæninga a hwario aare i topta leigho i retthe kôpstefno thet sidhrsta korsmessu wm høsten wthan alth hindhr ok mothe mælee. Ok wm swa ær at thohtaleighan wordhr jkke betaladh hwart aar, ok vppa then thima som før ær sakt tha hafwa the siælfwe sith breff forbrwthit. Til meere wisso henghia wij beggiæs wora conuentz jncigle fore thetha breff som scrifwat war i wort fornemda kloster Munkaliif anno domini mdxcv. wppa sancta Dorothea apthan.

Tre Lagrettemænd paa Sunnmøre kundgjøre, at *Larens Kok* solgte til Hr. *Alf Knutssøn* Ödegaarden *Aske* i St. Peders Sogn (Borgund) paa Sunnmøre.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

983.

30 Marts 1495.

Borgund.

Thet kenniss wii efftherskreffnæ men Kaaræ Torkelson Baardh Ionson oc Thorstin Ionson swornæ lawrettis men i Swnmør ad wii warom i Borghwnd som ligger i nædræ lwttē i forde. Swnmør, manedaghen nesth effther mydhfastæ swnnedagh anno domini m cd xc quinto saghw m oc hørdom uppæ ad beskeligh man Larens Kock saldhe welboren man her Alf Knwthson ein ødhe ioordh som sa hether Askæ

oc ligger for swnnen Stottæ i sanctæ Pædheress kyrkæ soghn med all lwthwm oc lwnnendom som dher til ligger oc leyet hawer fra fornæ oc nyo wtan gardssz oc innan oc fra sigh oc synæ ærwinghæ oc wndher forde. welboren man her Alf Knwthson oc hanss ærwinghæ til ewerdelighæ eghæ frælsth oc akærælawsth for hwærye manne. jtem kenniss oc forde. Lareness Kock ad han hawer vppboredh mynstæ pæningh oc mesthæ som i kawp theress kom som honom well aath nœcdhæ. Thil ythermeræ bewiisningh her wm tha henghæ wii waar jnsiglæ for thette breff som giorth war dagh oc aar som foræ sygher.

Bagpaa med senere Haand: købe breff paa Aske som ligger tiill Giskæ.

To Lagrettemænd i Romsdalen kundgjøre, at *Østen Einarssøn* solgte til Hr. *Alf Knutssøn* og Fru *Magnild Oddsdatter* hvad han eiede i *Bolsø* i *Bolsø* Aatting i Romsdalen og *Ekrcim* paa *Gossen* i *Okerø* Sogn.
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl vedhænger.

984.

28 Oktbr. 1495.

Giske.

Thet kenis vi ephther screffne men Olaff Olsson och Aubyrn Asserssøn logrettes men y Romsdal gøre vy vitherligth med thetta varth opne breff ath vy vare a Gizskæ in die apostolorum Symonis et Judhe anno domini mcdxc quinto saghe och hørde aa handher bandh there aff eine halfsue velbyrdigh man her Alf Knutzsøn riddher en aff andhre halfsue beskedeligh man her Østen Enerssøn, i saa mothe ath Østen for-screffne solde her Alf Knutzsøn och ffru Magnildh Odz dotter saa mækith som han otthe y Bøllisøn som liggher i Romsdal y Bøllisøn otingh och saa mækith som han othe i Ekrim som liggher y Gossyn y Okrøy kirke sogn som bressuet vtuiisser, ffraa segh och sine erwinghe och vndher her Alf Knutzsøn och ffru Magnilde Ødzdotter och teres ervinghe tiil everdeligh eyge. och kendis och forneffnde Østen ath han haffde op boret minsthe peningh och mesthe som y køp there kom saa hanum vel ath nøgdhe. Tiil mere saninde och beuisningh tha henge vy vare jncigle fore thette breff som skreff(et) var aar och dagh som fore sigher.

Bagpaa med senere Haand: breff om Byllesø och Eckrym i Rwmssdall som her Alf Knutzsøn kiøffte aff Østen Enerssøn tiill eyædom.

Erkebiskop *Gauts* kundgjør, at han under sin Visitats paa *Medalhws* led *Herwald Olafssøn* føre forskjellige Vidner angaaende hans Hustru *Aasas* Odelsret til Gaarden övre *Krokstad* i Skaun i Orkedals-Fylke, der i flere *Æt*lægge havde været i hendes Slægts Eie, medens alene Landskyld af en Öre deri tilkom Presten paa *Gryting*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Vidensk. Selsk. Saml. i Throndhjem. Seglet mangler.

985. uden Dag 1495. Throndhjem.

Wij *Gauto* medh gudz nadh erkebiskop j *Nidross* göra wi-therligit medh lessa woro opno breffue at anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto tha wj ware i wor wiseterungh i *Medelhws* kom ther for oss *Herwaldh Olaffson* uppa syn hustru wegna *Aasa* medh theim heffdar witnom som hær effter nemfnis om fornempda *Aasa* odalssiord *Krokstade* liggjandes i *Skawn* i *Orkadalls fylke* effter ty som wi hade honom førelactht ath han skulde ther komma medh synom witnom om fornempda jord, vittnade tha *Gunnar Magnasson* a *Stokkom* at han mynnis kono som *Aasa Sigurdzþotter* heit som sath aa *Hwale*, oc hon war odalssman till *Krokstade* som kallas øffregarden. *Endrid* war *Aasa* son oc erffde sama *Krokstade* effter syna moder. *Bersuen* war *Endrizson* oc erffde thet oc effther syn fader. *Tore* war *Berswens* broder oc erffde thet sama effther honom. *Gertrud* war *Toriss* syster oc erffde hon sama *Krokstade*. Eff(ther) *Gertrud* ware iij døther iij heita *Ingeborga* tridia *Aasa* som ær fornempdz *Herwaldzss* hustru, oc forneupda *Krokstad* kom uppa henniss part tha som byttis mellom henne oc hennar twem systrom. *Peder* aa *Hwale* haffuer ein aff theim systrom oc *Jon* aa *Hallasether* i *Cleppbo* then andra. Item *Joar Lodensson* herinpde oc synss fader ord som en liffuer at fornempda jord *Krokstade* haffuer legit vnder adhernempdan etthlegh effter ty som for seigher. Item her *Haluard* i *Medelhws* vitnade at tha han kom till *Medelhvs* liffde *Tore* fornempde oc fylgde *Krokstade*, oc *Gertrud* effter honou, oc sydan the fleire som forscriffuat star. Item vittnade *Sigurd* a *Syolestade* at han hørde aldre annat en fornempd jord log vnder fornempde ettlegh som nw sacht ær. Item *Anderss* a *Bierghom* som ther oppfødder ær, oc hanss fader oc fader fader vitnade at han hørde aldre annat om fornempde *Krokstade* en som nw sacht ær. Vore tessø fornempde vittne reidebwne at swerie fornempdan vittnisburd om tess kan widtorffua. Sagde the oc at thet ær flestom kunnocht at aff tette *Krokstade* øffre garden gar eit span aff i landskyld arlige som thenne ettlegh fylgt haffuer som nw ær sacht, en presten i *Gryting* eigher then j øre i landskyld arlige en inghen eigher ther meyr vthi. Toke wi forscriffna witnisburd i wore visetering som for seigher oc ransakade

thet ytherlige boda i Medellhws oc i Skawn oc ty latha wi till meira wisso hengia wort secretum for thetta breff giffuit i Trondheim sama aare som før seigher.

Bagpaa: Breff vm Krokstade i Skawn i Orkædals fylke.

Jon Aslaksson, Provst paa Gerpen, *Svein Haakonsson*, Prest paa Bø, og *Olaf Tharaldsson*, Lagrettemand paa Grenland, kvittere paa *Garder Kirkes Vegne Bergulf Drengsson* for 16 Huder, hvorfor Gunstein Thorsteinsson havde pantsat 4 Løbsland i *Flateland* i Hjerdtal til samme Kirke.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene vedhænge.

986.

25 Februar 1496.

Bø.

Ollom monnom theim som thetta bref sea ædher høra ssændher Joon Aslakson profwather a Gerpene Swein Hakonson presther a Bø och Olaf Tharaldhson lagretesman a Grælande q. g. och syna kunnuk gørandhe ath mith worom a Bø j presthegardenom a sancti Matthias apostoli dagh anno domini mcdxcvi heiuithade mith a kirkiene wegna a Gardene af Bergwlfue Drengsson xvi hwdher firi eina jordh som hei-ther Flathalandh er liggheer j Hierdal j Hammars biscops dōme som Gunstein Tosteinson hafde seth fyrnemde Gardene kirkie iiii laupa landh i fyrnemde iordh thy frelsadom mith fyrnemdom Bergwlfue jordene honom och hans erfwingiom a helge kirkionne wegna efther almogans radhe til euerdelighe eignar. Til mera wisso oc saninde setthyom mith okkor jnsigle firi thetta bref som giort war degi oc are som fyr seghir.

To Lagrettemænd paa Lom kundgjøre, at *Gunnild Halvardsdatter* gav *Kirken paa Mo* 5 Koleier, som hun eiede i nordre *Adulstads*, til Bønnehold for sin Sjæl.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Første Segl vedhænger.

987.

5 Juni 1496.

Mo [Lom].

Thet kennis iak Jon Siwgurdhsson oc Alff Æiwindsson sworne logrettis men a Loom q. gudz oc sinæ kunnikt gørandis ath mith waarom a Monom swnedaghen nesth efther corporis Christi dagh anno etc. cdcx¹ vj^o saghom oc hørdom a ath Gunnilde Halwordz dotther gaff oc vnthe then helghe kirkie a Monom oc til presthebolith heil oc heilbrighdhe fore sine saal oc sik til bønneholdz swa mykith hon aathe j nordre gardin j Adulstadshe til awerdhelighe eygho gudh hennis saal naadhe oc sagdhe thet wara fæm kooleigher. Til sanind her vm heinghe

vy waar incigle fore thetta breff som scrifwet war aar oc dægghi som fyr seghir a fyrnempdnom Monom.

Bagpaa med samtidig Haand: breff om Ødilstad.

(1) Uden Tvivl Skrivfeil for XC.

Tretten Lagrettemænd paa Voss kundgjøre, at de lovligen tilkaldte af Fru *Magnild Oddsdatter* have undersøgt Markstenene mellem store og lille *Ringheim* paa Voss, og fundet, at Jorden *Sönderager*, som *Gudrid Bodvarsdatter* i længere Tid har brugt uden Hjemmel, med Rette ligger til Fru *Magnilds Gaard* store *Ringheim*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 6 Segl tilovers.

988.

1 Oktbr. 1496.

Ringheim.

Alle men som thetta breff seer eller høre gøre wy witherligh ephther skreffne men Olaff Anvidssøn Sivrdh Olafsøn Laurens Anwidssøn Sven Halstenssøn Bordh Odssøn Issac Kallessøn Erik Kallessøn Ketel Brøndwiffson Magnuss Halstenssøn Torfin Pederssøn Jon Gwlessøn Sven Gvttormssøn Laurens Torstenssøn och Olaff Endridssøn *suaret lagrettis men oppo Voss qvæde gud och sine, kvngøre vy ath vy vare a store Ringim som ligggher oppo Voss y sancte Micelis kirke sokn lögherdagen nesth ephther sancte Micels dagh anno domini m cd xc sexto lagligh tiil kraffidher aff velbyrdigh quinnæ ffrw Magnild Odzdotther ath skode och see och grandeligh ransake sydher agher som ligggher y store Ringim ffrw Magnildz iordh som Gvdridh Bodverdoter lenghe fwllth haffuer, ginghe vy tha samstwndes saghe och grandeligh ransaketh stengardh och mardsten som var mellom store Ringim och lille Ringim, varth tha stengarden och mardstenen sydher agher tiil store Ringim och varth store Ringimss egner oppo alle sidher a sydher agher, kraffde tha ffrw Magnild godemendz breff eller beuisningh hure hun kom in y then sydher agher y store Ringims egner, svarede tha fornempde Gvdridh enghen breff eller beuisningh haffde hun ther fore hure then sydher agher kom vndher lille Ringim, kraffde tha ffrw Magnild oss tiil ath vy skulde sighe eppther varth samvidh och som vy vilde answerare fore gud huath eller sydher agher ligggher tiil store Ringim eller tiil lille Ringim, fvne vy tha saa fore epter vart samvidh ath sydher agher ligggher tiil store Ringim ath epter the lignelisse som vy kvnne see som før skriffin stor. Thiil mere saninde her om henge vij vare insigle fore thette breff som giorth varth aar och dagh som fore sigher.

Frederik König sælger til velb. Mand Hr. Henrik Krumedike sin Gaard Skeggen paa Bryggen i Bergen, som han havde arvet efter sin Broder Albrekt König.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, meget afbleget. 4de Segl mangler.

989.

12 Marts 1497.

Bahus?

Jek Fredrick Kønick giør vittherlichth for alle meth thette mith obne breff at jegh haffuer solth skiøth och affhendhet oc meth thette mith obne breff sæller skiøder oc affhendher ffraa miigh oc myne arffuinge oc jndh till velbyrdugh man her Henrik Kromdick ridder till Brynlagh oc hans arffuinge till ewigh tidh en myn gaardh liggendes i Bærghen paa bryggen nest søndhen op till lagmantz gaardh oc kalles Skegen huilken gaardh jeg ærffuedhe effther myn brodher Albreth Kønick, oc kiendes jegh meg h at haffue vp baareth aff fornemde her Henrik penninge oc fuldh værdh for fornemde gaardh effther myn eghin nøghe som i vort kōp kom tackendes hanom for godh betalingh, oc skall han oc hans arffuinge nydhe bruge oc behollæ forscreffne gaardh till ewigh tidh meth alle sin tilligelsse i lēnghe (oc) i brædhe. oc kiendes jeg [arffuingæ] inghen dell eller rettighedh at haffue i forscreffne gaardh effther thenne dagh i nogher maadhe men skall bliffue hoss fornemd her Henrik oc hans arffuinge som forskreffuit staa. Oc beplichther jeg meg oc mine arffuinge at ffrij [hiemlæ] oc fuldkomelighe tilstaa fornemde her Henrick oc hans arffuinge samme gaardh meth alle sin tilligelsse i lēnghe och bredæ som ffør [er] røρθ fore huer mantz tilhale som ther kan paa thale meth ræϑthæ. Sker oc saa thet gudh forbiwde at fornemde her Henrick oc hans arffuinge ey sffinghe fornemde gaardh for myn vanhiemelsse skuldh tha beplichther jegh oc myne arffuinge fornemde her Henrick oc hans arffuinge saa godh en gaardh igien atuederlægge foruthen noghere hindre hielperede eller igiensigelsse ther emodh i noghere maadhe. Till ytthermere forwaringhe oc [fastheedh] hengher jegh mith jndsighell nedhen thette mith obne breff tilbedendes hederlighe oc [beskedhelige] men her Arne Gundersson fforstandher i Castelledh Oluff Haquonsson S(i)wordh Haquonsson oc Marqwordh Stake raadmen i Kongelde at the oc hænghe tterres jndcigle meth mith fore thette breff. Datum [Bahuss]¹ ipso die beati Gregorij pape anno domini mcd xc septimo.

(¹) Ulæseligt; første Bogstav er B, og det sidste synes at være S.

To Mænd kundgjøre, at *Beard Arnessøn* kjøbte af sin Søster *Elen Arnesdatter* 2 Øresbol i Gaarden *Alnes* i Flote (nu Kors) Sogn, Nes Aatting (i Romsdalen.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

990.

9 April 1497.

Vedö.

Allom mannom them som thetta breff see eller høra helsar iach Erik Arneson och Ængelbreckt Arneson q. gud och syna kunnockt görande med wart opne breff ath Bard Arneson køpthe aff sinne systher Elin Arnedotther ij øres bol j Alnes j Flotha kirkia sokn och i Neess attung med o(l)lom lwthom och lunnendom fra forno och nyghia for iiii kørslag, strags betaladh, ffrandeles staado ij kørslag j ghen. thet ena gafwom wij førde men Erik och Ængelbreckt Elines sone søner til, och stadfestom thet køpth som the sysskeniin gjorde och annath kørslagch gafue the oss Ængelbreckth Kolbiørnson och Johan Arneson. thy stadfestom wij thet twegge øres bol kop kuith och frelstz for huarriom manne wndhan oos och warom æptherkommandom och wndher Ængelbreckth Kolbiørnsson och Iohan Arneson och wndher therras ærwingom til altz odals. Til ythermera wisso sæther iach Erik Arneson mith jncigle for thetta breff och æpther thy min broder Ængelbreckth hafver ekki jncigle bedis han beskedeligs mans jncigle Olaff Arneson til ythermera forwaringh. Scriptum Widhøn anno domini mcdxcvii *sone fliorten daga æpther paska.

Biskop *Herman* i Hammer mageskifter fra Bispestolen to Gaarde *Lunde* i Aals Fjerdings, Horgen Sogn, til *Stefan Guttormssøn* og *Andres Thorgeris-søn*, mod Gaardene øvre og nedre *Vang* og 15 *Lispund* i *Gulle* i Jævnakers Sogn (Hadeland).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 7 Segl vedhænge 1, 2, 3, 4, 6.

991.

9 Septbr. 1497.

[Hammer.]

Vy Herman med gudes nad biscop j Hammar kunnuckt gjørøm allom mannom ath anno domini mcd xc vij llagerdagen nest effter natiuitatis Marie gjorde wy thette iordeskiffte med wort hederligx capituli rade med Staffan Guttormsson och Andres Torgiersson. fffingie wy tha førde Staffan och Andres ij garde som hethe Llundhe liggienes i Aall i Horgene sokn a Hadeland som før haffuer lighet wnder biscopxstolen i Hammar som arlige renther iij pund med luthom och lundhom som ther till ligger etc. inthet wndertaket. fffingie wy ther moth ighen aff førde Staffan och Andres vi øres booll i nædre garden i Wange och vi i øfre garden och i part i Gullæ som ligger i Iannaker sokn med

luthom oc lundhom som ther till ligger och lighet haffuer fra forno och nyghe inthet wndertaket. Gullæ renther xv linspund a huarie are en forde bade gardene i Wange renthe ij pund a huario are. Tesse neruarendes then tiid thette iordeskifte giort war hederlig man her Pæder Iensson canik i Hammar och sokneprest a Gran Andres Amundsson a wabn Borgher Torsson Lasse Amundsson Orm skarff Staffan Guttormsson Andres Torgiersson logrettes monnom som sine jnsigle hengie for thenne cirographum med ware jnsigle som giort war aar och dagh som for sigher.

To Mænd kundgjøre, at *Helge Björnsson* solgte til *Hans Haakonsson* † Markbol i *Sappamo* i Trygstad Sogn (Borgesysse).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

992.

20 Decbr. 1497.

Bredegg.

Ollom monnom theim som thetta breff se eller høyra sender Sten Gunnarson och Albrich Hanson lagrettes men (q. g. och sina) kunnoth gørende ath mith warom i Bredegh som ligger i Esbergsokn och i Trøgienborgs sfierdongh pa sancte Thome apostoli aftan anno domini medxc septimo sagom och hørdom a ath Helge Björnson vederkendes ath han hadhe salth Hans Hakenson eth halffth marka bool i Sappamonum som ligger i Trygxstadha sokn med lutum och lunnennom som ligger och ligith haffwer i ffra sffonno och til nyo vtan gards och innan sffrelst och hemholth ffyry hvariom manne i ffra Helge och hans erwingom och vnder Hans Hakenson och hans erffwingom til ewerdeligh ego och alz affredes, holde the ther handom saman Helgie och Hans vederkendes Helgie i samma handerbande ath Hans Hakenson haffwer bittaladh Helgie ffyrsta pening och øffsta som i kop tera kom badhe ffor iakwedhe och iordhewerdh. til mera visse och sanninde hengiom mith war jnsigle ffore thetta breff som giorth war dagh och aar som ffore siger.

Herlag Biskop, *Narve Thoresson* Erkeprest, *Erik Eriksson* Lagmand samt Borgermester og syv Raadmænd i Oslo vidne, at den paa *Akers* Thing ved ulovlig *Budkavle* samlede Almue fra Hr. *Knut Alfssøns* og Fleres Len vedgik, at den var stævnet did af Bønderne i Nes og Odal, og at de intet havde paa Hr. Knut eller hans Tjenero at klage hverken sfor eller nu. Udstederne lyste derefter hver den for *Landraademand*, som efter denne Dag opskar eller adlød sliq *Budkavle*, og Almuen lovede at lyde Hr. Knut og alle Andre, som havde Rigets Len af Kongen, samt betale hvad de efter Norges Lov pligtede.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Münch. Saml. Af de 11 Segl mangle 9 og 10; de øvrige tildels itu.

993.

6 Februar 1498.

Akers-Thing.

Vii Herlog med gudz nad biscop i Oslo Narffwe Thoresson
 archeprest Erick Ericksson lagman j Oslo Helge Biørnsson borgemes-
 ther Gerulff Torki(l)sson. Tordh skaat. Gwnnar Hakonsson. Bertill kock.
 Torgeir Palsson Jon B[iar]nesson oc Sigurd Helliæsson radmen ther sama
 stadz gøre alle widherligt at tiisdaghen nest effther kyndelsmesso anno
 domini mcdxc octauo ware wii a Akerssting widh Akersshuss tha som
 almwghen aff all Akersshwss leen oc aff flere gode herrers leen her
 swnnan fieldz i Norige woro ther samblade at thinge. kom tha till them
 welboren man her Knwt Alfson riddere oc howitzman oppa Akersshwss
 oppa wor nadige herre konnung Hansses wegna oc spurde almwghen
 at hwar fore the ware saa forsamlede helder hwo som them haffde
 saa vtkommet helder oc om the haffde honom noghet at skyldel-
 dher noghen aff hans thenere. Huilkit almwghen swarede offuer alt
 oc hwar fore segh at the bøndher aff Nes sokn oc Oodall haffde them
 vtkommet med theres budkaffwle som the haffde først opskoret som
 ware brente a ein endhe oc hanck i andhen endhe oc wiste ey hwat
 som thet gialt oppa for en the komme till tingx. Oc sagde segh alle
 saman oc hwer serdeles inthet at haffue forn^e. her Knut at skylle helder
 nogre aff hans thenere hwarke aff the leen som han n[w haffuer helder]
 aff the leen som han førre haffde. Wore tha almwghen beger[ende]
 aff forn^e. her Knwt at han skulde holde them med Noriges l[agh . . .
 . . . swarede] tha her Knwt at han wilde thet gerne gøre oppa wor
 nadige herre konungx wegna oc gerne wilde . . . al
 almwghen skulle icke haffue omaget segh thi her Knwt
 aff them om ther war skulle icke haffue them i
 flock oc følge med them igen. Tha swarede almwghen . . .
 noger swadane men skulle ware i theres selskapp.
 [Loff]wade oc all almwghen oc hwar serdeles fore segh
 the skulle aldrih her effther noghen tiidh vtlope [effther] swadane
 owiise mentz budkaffwle. Fframdeles oppa [wor nadige] herres konung
 Hansses wegna oc Noriges riges bistand lysde wii forn^e. Herlogh
 biscop i Oslo med the gode herrers oc flere gode [mentz] samtycke
 som tha nerwarendes ware fore all almwghen at huilken aff them hel-
 dher noghen andhen riigher helder fatugh vngher helder [aldradher]
 nogher tiidh her effther dyrffues at skeere opp swadane budkaffwle
 som the nw giort haffue oc huilken som ther effther løper
 hwo som thet helst ware kan. tha skall han ware san landraademan
 bade wor nadige herre konungx oc saa Noriges riges

thet skeer saa at wor nadige herre konung heldher noghen hans nad gode men som land oc leen haffue aff hans nadhe tilbiw-dende oc serdeless mackt liggher oppa. Framdeles loffwade oc all almwghen oc hwar serdeles fore segh [ath the skulle] her effther ware fornē her Knwt i sine leen oc the andre gode riigens men hwar om segh i sine leen effther thy konung haffuer hwar serde-less forlent her i righet hørige och lyduge i alle mathe oc giffue oc gielde them alth thet som them bør vt at giffwe oppa wor naduge herre konungx wegne effther Noriges lagh som gamall sedhwane haffuer warit her i landet. Till sannind her om oc ythter-meire stadfestning at thette skall obrygdelige holdes som firesigher sette wii wort secretum oc inziple fore thette breff som giort er aar, dagh oc stædh som fireseigher.

Arne Aslakssøn og 3 andre Lagrettemænd vidne, at Ragnild Thoresdatter og Katrine Germundsdatter solgte til Amund Arvidssøn sin Arvelod efter Gudmund Olafssøn i Birke paa Veldre i Ringsaker Sogn. (Hedemarken.)
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

994.

5 Marts 1498?

Oslo.

Ollom monnom them som thetta breff sea eller høræ kienness vy Arne Aslacson oc Nilss Olsson Gunnar Torstensson oc Haraldh Gudmundsson swarnæ logretlessmen q. g. oc synæ kunnucht gerendess ath vi varom j nedhre Nypingghen saagom oc hyrdom beggiess there ordh oc handhebandh Amundh Aruidsson oc Ragnyl Torerssdotther oc Kadryn Germunsdotther oc seeldhæ tha Ragnyl oc Kadryn fornempdhæ Amundh saa mykyn arffuedeldh som them var tiil falleth ephther Gud-mundh Olafson badhe j løsæ oc j fastæ j medall gordhen j Byrkie som liggher a Veldhræ j Ringiess okersonkn fra segh ok synæ eruinggæ oc tiil fornempdhæ Amundher ok hanss eruingghæ oc bytaleth tha han mynstæ peningh ok mestæ oc alth thet i thera kiøp kom quither oc lidugher oc akierelauss for haaræ mannæ ther meiræ saningh tha hen-giom vi vorth insiglæ for thetta breff som saa eithæ Arnæ Aslaacson Nilss Olsson Gunnær Torstensson oc Haraldh Gudmunsson. Datum As-loye in secunda feria post dominicam quadragesimam anno domini m cd cx viii.¹

(¹) Uden Tvivl feilskrevet for: mcdxcviij eller maaske for: mdxviij.

Knut Alfson, Høvedsmand paa Akershus, pantsætter til Erkebiskop *Gauts* i Nidaros *Bjørøen* og *Bjørø Gods* (i Halmø Sogn, Naumedalen) for 200 Mark Penge. (Jfr. No. 884. 1015. 1019.)

Efter Vidisse af 1 August 1539 i norske Rigsarkiv.

995.

28 Decbr. 1498.

Kastelle.

For alle the som thette breff see eller høre kiennes ieg Knudtt Alssenn ridder och høffuitzmand paa Aggershuss att ieg haffuer nu tagett till lens aff werdugste fader her Gauthe erchiebischop i Nidross tou hundritt marck penning xvi β regnnett i huer marck, war ther wdj xl Davids gildenn regnede for xxx β huer thære thett andre alsamenn i rede penninge for huilkæ ijc. march penning setther ieg hanom i pantt mitt gotzs Børiøen mett the garde oc egnn ther tiill liggæ, skall hans naade haffue oc beholde tiill pantt forskreffne Børiøen oc Børiø gotzs i fyre samfelde aar fraa thenne tiidtt mett thæ skiloordtt att thend landskildt som hand innen these iij aar opbere oc anname skall affquittes aff swmenn xii β for huar s pundt. End er thett saa att gotsætt worder ey igenn løst indenn forskreffne iij aar thaa schall thett falde wnder hellige Nidross domkircke tiill ewindeligh eyæ for saa mange peninge som thett werdt er effther skynsame manne metordtt. War thette begges wore samtickæ oc guod willie, oc (tiill) mere wisse her om att thett saa fast oc wbrødeligenn holdes skall lader iegh henng mitt jndseggle nedenn for thette breff giffuet i Castelle closter widdt Kungeell fierde dag jwlæ anno domini mcdxc octauo.

To Mænd kundgjøre *Ingerid Aslaksdatters* Tilstaaelse om, at hendes Husbonde *Thorleif Thordsson* havde solgt *Gunleik Haloardsson* $\frac{1}{2}$ Markebol i *Bjerke* i Hof Sogn (Røyrdal paa Vestfold).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene vedhænge.

996.

17 Februar 1499.

Hof.

Ollom monnom theim som thetta bref see ædher høyra sender Beint Sebiørnson oc Olaf Eiuindzson q. g. oc sina kunnukt gørandis at mit varom a Hofue som ligger i Hofsokn i Røyrdale swnnadaghen i fulla viku fasto anno domini mcdxc nono saghom oc høyrdom at Ingerid Aslaxdotter kendis for os at hennis bonde Tolleif Tordzson hafde selt Gunleik Haluardzson $\frac{1}{2}$ mark bool iardar i Byërko som ligger i Hofsokn frelst oc heimholt for huariom manne fra segh oc sina aruinga oc vnder fornemnd Gunleik oc hans aruinga tiill æuerdaligha eigo oc alz afrædis kendis oc fornemnd Ingerid for os at fornemnd Tolleif hennis bonde oc hoon hafde vpboret fyrsta pening oc øfste oc alla

thær i millan efter ty som i kaup teira kom for fornemd j mark bool. Til ytermeira vissa oc samind her vm heinge vy vaar incigle for thetta bref som giort var dag oc aar som for seigher.

Bagpaa samtidigt: Breff for Byærkæ.

Erik Erikssøn og Thormod Jonssøn, Lagmænd i Oslo og Tønsberg, tildømme Hr. Henrik Krumedike Gaarden Texlenes (i Vaaler), som Amund Jonssøn efter Lasse Mus's Død havde faaet sig tildømt af Erkebiskoppen og det nordensjeldske Rigsraad, uden at den, som havde Gaarden i Pant, var stævnet dertil. (jfr. No. 895. 998.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Et Segl, paantrykt under Brevet, er affaldet.

997.

9. Marts 1499.

[Oslo.]

Ollom monnom theim som thette breff se eller høre sender Eric Ericsson oc Tormodh Jonsson lagmen i Oslo oc Tonsberg quædiu g. oc synæ kwnnockt gørande at kom fore oss oc radmennena vppa commwnet rigens radh offuerwarandes midfasto løgherdagh anno domini mcdxcnono aff eynne halffuo velbirdigh man her Henric Krwmdig rid-dære høffuidzman vppa Boohwss aff andre halffuo Amund Jonsson a vapn. talade tha fornemd her Henrik til Amwnd och sporde honom aatt for hwar skuld han baffe tagit ein gard i fra honom som hether Texlaness eller meth hwat rett han haffuer folt then garden sidhen Lasse Mwss død bleff eller hans fader som godzet haffde panthat, Amund swarade oc sagde at han haffuer folt thet effther then dom som han fik vppa Jærssøn aff erkebiscopen oc aff the godhe herrer nordan fieldz. her Henric swarade oc sagde ath honom mistyckthe vppa then dom sakar thess at malz eighanen var ikke rett fore kommen vppa then andre sidhan som garden haffde panthat Texlaness. Kraffde tha fornemd her Henrich oss ath segia sik rett, oss lagligo til kraffde, sagde mer meth the gode herrers radhe som tha hia oss vare fornemd her Henric garden til hande igen oc lanskyllen meth sa mykla som Amundh vpburith haffde sidhen thet domsbreff wtgiffwit var som Amund Jonsson haffuer vppa fornemd gard Texlaness. Til sanind her om set-tiom vi var insigle fore thette breff som giort var dagh och aar som fore segher.

Bagpaa samtidigt: lagmans dom paa Texleness om then landskyld.

Biskopperne Herlag af Oslo og Herman af Hammer, Kantsleren Jon Paals-
søn og Lagmændene Erik Erikssøn og Thormod Jonssøn tildømme Hr.
Henrik Krumedike som Lasse Mus's Søn's Arving Gaarden Textenes i
Vaaler, som Amund Jonssøn uretteligen havde tilegnet sig og erhvervet
Dom paa af Rigsraadet Nordenfjelds. (jfr. No. 895. 997.)
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 første Segl mangle.

998.

9 Marts 1499.

Oslo.

Wij efftirskreffne Herlag met gudes nade biscop i Aaslo, He(r)man met same nade biscop i Hammer Jon Powelsson prowest i Marikirck i fornæ. Aaslo oc Noriges rigens canceller Erick Ericksson lagman i fornæ Aaslo Tormod Jonsson lagman i Tonsberg giøre alle witterligt at aar efftir gudes byrdh mcdxcix løffwerdagen nest fore søndagen letare i Aaslo nerwerendes flere gode men som ther tha oc tilstede ware ware skicket i rettæ for oss heiderlig oc welbyrdug man her Henrig Krwmdick ridder oc høwitzman paa Baahwss paa wor nadige herres wegna konung Hans etc. paa then ene oc tiltalde welbyrdug man Amwnd Jonsson i Skyden paa then annen siide om Textleness som ligger vdj Wallesogen hwilcket fornæ her Henrig bewiste met et breff swo lwdendes at Niels Mwss haffde køpt fornæ. Textleness aff [Heffwe gwld] oc frwe Gertrwd Amwnd Boldes arffwinge till ewinnelige eyge met Jon Elifssons raad oc sambticke som rett odelssman war ther till fore otte oc fyretywge kørslag, xx mark hvide engilske hwilcke fornæ. Textleness fornæ Niels Mwss vntte oc gaff syn kære søn Lass Mwss met hans arffwinges willie oc sambticke. Sammeledes fandtes then dom oc eckj wed macht som Amwnd Jonsson fick paa Jersøen aff rigens raad nordenfjeldz fore fornæ Amwnd Jonsson haffde then vlaglig wonden aff them i swodan mathe fore fornæ Lass Mwss war eckj paa stemffd tiid hwilcket fornæ. Amwnd Jonsson personligen bekende oc tilstod. Tha efftir tiltall genswar breff oc bewissning som tha fore oss i rettæ lagdes paa bode siider worte ther paa swo for rettæ sagt at fornæ. her Henrig Krwmdick Lass Mwsses søns arffwinge skall nyde oc følge fornæ. Textleness til ewinnelige eygæ met alle hennes rettæ tilligelsæ som er agger eng skow marck fyskwatn feegang woit oc tyert enngttet vnnæntagen ehwad thet helst oc nogen tiid neffnis kan i nogre mathe. Giffuit aar dag tiid oc sted som forskreffuit staar vnder wor secrete oc indsegell.

Bagpaa samtidigt: breff paa Textleness.

Kong Hans giver ved Kantaleren *Jon Paalssøn Thorevil Grundessøn* Landsvist, forsaauidt han har nogen Skyld i *Bergulf Soenungssøns* Død, og paalægger Sysselmanden at undersøge Sagen.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Et Brevet uvedkommende Segl er samme tilsyet.

999.

27 Januar 1500.

Oslo.

Vii Hans med gudz nad Norriges Danmarks Sweriges Wendes och Gotes konnung hertug j Slezswig och j Holzsten Stormaran och Dytmersken greffue j Oldenborgh och Delmenhorst sender ollom monnom theim som thetta breff sea ædher høyra q. g. och sine. Weer williom ath theer widher ath weer haffwom j heider widder gud saker godra manna hønistadar giffuit *Þorewill Grwndesson* om honom kan noghen sagh tilkomme fore *Biergwlf Swenungssons* afftagh oforsynio grid och frid fore oss och hwarior manne till sancti Johannis dagh om mytsameren her effther nest kommande med theim hette ath han bøther widder gud och erffwingie hins dawde. Byodum weer syslomanne warum och theim som aleigomall war jnne haffwa ath proffua mall hans. oll ophaff. widderatto. gridestader. wiglysning och hwasso langt liideth er fra thy thetta wigh wunnit war hiowarande och laglige forestempde erffwingie hins dawde och hwat wisso han gør oss fore tegn och botum eff han proffwazss bothamader werda och riita thet proff atther till oss ath thy sannezste som fezss ath thesso maale. En fulkommaliga forbyodum weer hwarior manne wandrada ath awke ædher awke latha widder han jnnan thessom warum gridom. nema hwar som thet gørar willi haffwa forgiort ffee och friddi. War thetta breff giorth j Oslo mandaghen nest effther *Polsmesso* anno domini md aa syttiandhe aare riges warss Norriges. her *Jon Polsson* prosther ath *Marie* kirkio j Oslo canceller war jnciglada.

Kong Hans frigiver ved Kantsleren *Jon Paalssøn Björn Thorgilssøn* og *Hal-dor Andulfssøn* for al Tiltale, fordi de havde været med, da *Lasse Skjol* blev ihjelslagen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1000.

14 Juni 1500.

Oslo.

Vii Hans med gudz nad Norriges Danmarks Sweriges Wendes och Gotes konung hertugh i Sleszwich och Holzsten Stormaran och Dytmersken greffwe i Oldenborgh och Delmenhorst sender ollom monnom theim som thetta breff sea ædher høyra q. g. och sine. weer williom ath theer widher ath weer haffwom i heider widder gwd saker

godra manna benistader giffuit Biörn Trugilsson och Haldor Awdulsson fore thet the wore j flock och fylghe med then tiid Lasse Skioll war j heell slaghen oforsynio landzwisth och fulle qwittan ath the skule ther fore ware qwitte och frii leduge och lawse och allwnge aakere-lawss fore oss och hwarior manne swa ath jnghen fødd ædher ofødd skall haffwa mackt theim fore then sagh ath hindre ædher hindre latha. kreffie platze. mødhe. reeke. qwelie. hindre. hindre latha eller i nogre madhe omaghe noghen tiidh her effther hwaszket wppa wore och kronenne weghne icke och helder erfwingie hins dawde fore ført afftagh. nema hwar som thet gørar willi haffwa forgiort ffee och friddi och werda aldra bothamader sidhan. War thetta breff giort j Oslo dominica trinitatis anno domini md aa syttiande aare riges warss Norriges. her Jon Polsson prosther ath Marie kirkio j Oslo canceller war jncigladæ.

Fem Mænd kundgjøre, at Fru *Ingerid*, Abbedisse (i Nonneseter i Oslo), ene-des med *Eivind Jussesøn* og *Finn Lodinssøn* om at lade Udstederne opgaa et ret og lovligt *Gadeløb* mellem *Ringstad* og *Medalnes* Gaarde paa *Enebaks-Neset*, hvilket derpaa efter *Lagmandens* Dom fastsattes til begge Parters Tilfredshed.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn. fasc. 47. Nr. 11:
Levning af 3die og 5te Segl.

1001.

16 Juni 1500.

Ringstad.

Ollom monnom theim som thetta breff see eller høre sendher Berdor Trondsson Olaff Halwardsson Henrik Toresson Arne Jerwudhs-son och Torsten Arnesson (q. g. och sine) kwngørendhe ath Botolffz-messæ affthan anno domini md worom wy a Ringstadhe som ligger i Ignebacke a Næsedh och hørdom wppa ath hederligh och erligh jomfrw frw Jngeridh abdyssæ taledhe tiil Ewindh Iwssesson och Fin Lodhensson bødh theim eith rethelighet och laglighet gatwleghe mel-lom Ringstadh och Mædhelness effther thy som domsbreff och lagman-sens orskwrdh ther wm jnneholdher och wtuiser swaredhe tha fornempdhe men ath theim ther wm wel athnøgdhe, ginghe wy tha saman samstwndhess och flere godhe men med oss och effther beggiess there samtyckiæ tha lagdhe wy mellom fornempde gaardhe einæ loglighe gathw som theim wel nøgdhess wppa baadhe siidher swa ath the skulle inthet aff taghe och inthet tiil vithan som wy giordhe och skall nw i Mædhelness haldhe gatwgardhen swnnan tiil swa langhen som giordhet tiil swarer och sidhan skall Ringstadhe taghæ widh och gærdhe then gardh swa lenghe som sameghnan tiil swarer och skall alth annedh

liggiæ tiil Ringstadhe for westan gatwgardhen tiil ewinneligh eighe och teslikess gatwn ewinneligh tiil Mædelness. Her wm tiil sanindhe henghiæ wy wor incigle for thetta breff scriffuedh stedh dagh och aar som før sigbr.

Bagpaa: Breff wm gathene mellom Ringstadh och Mædelness.

To Mænd kundgjøre, at Fogden *Simon Andressøn* satte *Laas* for Presterne *Jon Nilssøns* og *Peders Fiske*, fordi de ikke derom kunde forliges, men sloge hinandens *Laas* itu og gik til Fisket med væbnet Haand.

Efter Orig. paa Papir i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1002.

17 Juni 1500.

Brunla.

Ollom godhom monnom them som thetta breff see eller høra sendher Arne Eynarson oc Liidword Arneson q. g. oc synæ kunnucht gørande at wii wōrom på Brwnla sancti Botolphii dagh anno domini md sogom oc hōrdom att her Jon Nielson prester a Tiødelinge spørde Symon Andreson myndeligæ for hwat sacher han satte syn loos for wor fiiske her Peders oc myno en Symon swarade thet stonder ek tiill medhan j kunne ecke forliches oc hwar slaar then anners laas synder oc ganga tiill fiiskes med weriande hand oc kunna ecke førliches som jach haffer hørt *off dandemen ati agha aller lichamyket j fisket thii satte ech myn loos meder ethren swa lenge j kunne bether forliches oc maghe høra hwar som skuld haffer j thii erendhe. jtem sporde oc her Jon fornemd Symon om han hade nogor skuld for thet eller han bad hanom setie syn loos ther for en Symon swarade jngen skuld haffue j ther *vitman hwa etther skyller ther for thaa gør han etter orett ok wiill nogher ther poo tala thet iech gjorde j then maathe thæ wiill iech ther tiill swara æ ner oc hwar mech tiill [stemt werder:] Och [tiill sannindhe] her om settiom wii æcker jnsigle for thetta breff som giort wart degi som for seghir.

Bagpaa med samtidig Haand: Item Symon Andreson fogoten sette sin las for fisket.

Anund Björnssøn Teiste sælger 2 Öres Leie i vestre Dal paa Snaas i Sparbo-Fylke til *Binar Anfinssøn* for 22 norrøne Mark.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge, tildels itu.

1003.

15 Februar 1501. Vinje. [Snaasen].

Allom mannom theim som thetta breff see heller høra helsar iach Anundh Björnson Teiste kierligha med gudi kungørande med myno

vpne breffue at iach haffuer salth och vplait myn iordh som heither Dalum j væstregardenom som ligger vppa Snaas i Sparbo filkie haffuer iach salth beiskedheli(g)om manne Enar Anfinson ii øyris leigho i Dalum føre xxii marker nordren i silffuer och kopar vndan mich och mynom erwingiom och vnder fornemde Enar och hans ervingiom til everdelighe eggho med lutum och lunnadhom vatn och veidhestadhom som ther til ligger oc leghath haffuer fran forno och nyo einthe vndan taghith och haffuer fornemde Enar betalath mich halfvan peningh och heilan swa at mich vel atnøghier som i vorth kiøp kom med dandemanne radhe. til ytermeer visse och sanind her vm tha beides iach dande manne jnsigle med mith eghit insigle som heither Erich Tharaldeson Arne Østeinson och Ivar Thorsteinson før thetta breff (som) scriffuat var a Vynia anno domini *mcdcxprimo jn die sancti Sigffride episcopi et confessoris.

*Amund Sigurdssøn, Lagmand i Skiens-Syssel, tildømmer Vermund Anunds-
søn og hans Søn Folke, som Arv efter den førstes Dattersøn Snare Odds-
søn, 8 Markebol i Haathveit og Thronarthveit i Nissedal, hvilken Arv
Torevil Grundessøn efter sin Broder Olaf ulovlig besad.*

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet indvendig pastrykt.

1004.

20 Marts 1501.

Skien.

Ollom monnom theim som thetta breff see eller høræ sender Amund Sigurdson lagman j Skydasyslæ q. gudz och sinæ kwnnukt gørande at jek var i Bergulffs garde i Skydo mydfastæ lugerdagea vppa radstogon anno domini md primo kom fore mek aff ennæ halfuo Vermund Anundson och Folke son hans och taladæ til Torevil Grwnda son vm then arff som Olaff Grwndeson tok fra Vermund och hans son och Toreuil erffde sin broder och fyldæ framdeles thet som Olaff haffde vlagligæ takit i x aar vtan theires loff eller mynnæ som var Hatweit iiii marka bol och Trondætweit iiii marka boll oc ligger thenna jorder beggiæ i Nissæ dall a Telamarken och erffdæ fordæ Vermund tessar jarder effther sin dotter son Snere Odson. Domlagdæ fordæ men Vermund och Folke och Toreuill vm thettæ mall. Var thet myn domer och lagarord medh logretteno radæ och samtykt medh theiræ dome ath forder men Vermund (och) Folke skulæ j gen haffwa forst jordena Hatweit och Trondætweit och skal han och i gen føræ alt thet som toko ther aff gardæ vlogliga kæröld eller annet hwat som til garden hørðæ och thet. som han k[wnn]æ ikke gøre sek medh vitnum thet skuldæ han i gen føræ medh swornum eidæ. Och skal forder Toreuil gefuæ theim fordom Vermund och Folke fore landskylden som their

toko vlagligæ och fyldo rangligæ i x aar xx kyrlag i godom femett-
nom peningom och haffua bitalet x kyrlag innan krossmessæ nest kom-
mer oc fem kyrlag innan Botulswokw nest epther och fem korlag ath
krossmessæ ath hausten nest komandis. Och haffuer for^{dæ} Toreuill nokon
laglig til talæ vm for^{dæ} godz tha skal han theim lagligæ til talæ forstæ
thenne dom er holden oc peningæ æræ fulkomaligæ vth græiddæ them
i hender som [breffwet] til sigir. Och til sanynd her vm setter jek
myt inciglæ fore thetta breff som giort var degi och aare som fyr sigir.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Amund Halvardssøn* gav *Eidsbergs* Prestebol
2 Öresbol i *Brandarud* i Herlands Sogn (Borgesysssel) til *Sjælemesser* for
sig, sine Forældre, Söskende og Arvinger.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1005. 24 Novbr. 1501. Eidsberg.

Ollom monnom them som thetta bref se eller høre sendæ
Torgyls Euinds son oc Hans Hakons son suorne lagrettismen q. g. oc
sinæ. kunnukt görendæ at a snnedeghi nest fore sanctæ Karinss dag.
anno domini mcdxcix. varoin mith i Eidzbergs kirkie. søghom oc hør-
dom at thau heldæ handom saman. sire Gudmund Elifs son oc Amund
Haluards son med them skilordom at for^{dæ} Amund Haluards son gaf
til Eidzbergs presteboll ii øres boll ierder i Brandzrudi liggendæ i
Herelandz søkn. for sek. oc for sinom faders oc moders oc syskinæ
sælom them oc sek til euerdælighæ bønehold fra sek oc sinom eruin-
ghom oc til for^{dæ} Eidzbergs prestebol til euerdelighæ eighæ. Til ytter-
meire sanind her om. hengom mith okker jncigl for thetta breff. scri-
fuet oc giort anno domini mdi jn profesto sancte Katerine virginis et
martyris.

Broder Diderik (Munk i Varne) sælger til *Orm Alfssøn* 1 Markebol i *Mo*
(i Hjerdal), som *Eivind Lifssøn* havde givet *Varne Kloster*.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. 1ste og 2det Segl
vedhænge.

1006. uden Dag 1501. Holm.

Ollom monnom them som thette breff seer eller hører kennes
jegh brodher Dyryk medh thette myth obne breff ath thenne breffviser
Orm Alson haffver køpth aff meg j markæ bol j Monum som Evindhæ
Liffveson gaff til Varne kløsther. thy haffver fornessnd Orm løsth thet
igen aff fornessnd brodher Dyryk for i vj mark hesth ok ligger i for-
nessnd Ormss samegn til Medelandh thette giordhæ jeg fornd. brodher

Dyryk aa myn (herre) prierenss vegne ok viliz. Til yttermeyro bettre bevissning beydis jeg forneffnd brodher Dyryk these godhe menss incigle nedhen fore thette breff som saa hette Bergulff Drengson Sivgurdh Tofson ok Jon Drengson som giorth var a Holme i Hiertale anno domini md j^o.

Amund Sigurdsson, Lagmand i Skiens-Syssel, afgiver paa Gumnulf Thorsteinssons Forespørgsel sin Erklæring om Odelsretten til Gaardene Gulberg og Silkestad i Eidsbergs Sogn i Borgeyssel. (jfr. No. 1013.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet indvendig pastrykt.

1007.

31 Marts 1502.

Skien.

Kennes jek Amundh Sigurdson lagman i Skydasyslæ q. gudz och sina med thetta myth opnæ breff ath Gwnnulf Tostenson var nær mek och spurdæ mek vm sith adall som hans fader atte i gardh och i en oydagard som heiter Gulberg och Sylkæstad och ligger j Eidzbergs sokn i Borgasyslæ och helfften i fordæ jorder sagdis han haffuæ selt sin broder Berg Tostenson gud hans siell nadæ som var syster atte Birgittæ Sigurdz datter gud hennes siel nadæ och hon thennæ jordmwn erffdæ ephther sin barn och broder barn fordæ Gwnulffs. Nw ephther odals bolken och konong Hokons rettæ both hauer jek a mynæ broders vegnæ och mynæ Haluard och Sigurd Sigurdz synir helfften j fordæ jordom peningæ laust och andre helfften skal han loysæ fore peninga ephther thy thet er hans odal. och var syster thet fek i sin helmings felag en thet som hon erffdæ sin barn och hans broder barn skal han i gen haffwæ vttan peningæ som fyr sigir. jtem er jek skyldug myn broder xii mark fore i hest forstæ gud vil ath Haluard eller hans vissæ bod komer til mek tha vil jek bytala honom sin hest til godæ reidæ. och sidan er jek begiærendæ myn tredæ parth aff then arff som mynæ broder haffuæ wp boret ephther thy som lagen sek ther vm geffuæ. Och til sanynd her vm trykker jek myth inciglæ fore thetta breff som giorth var i Skydo tostdagen i pascæ viken anno domini md secundo.

Laurents Andersson, Prest paa Vaage, testamenterer forskjelligt Løsdre og Jordegods til Biskop Herman i Hammer, til Domkirken og St. Katarinas Altar i samme, til Vaage, Sandbo, Sel og Lesje Kirker i Gudbrandsdalen, samt til flere Kanniker i Hammer.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1008.

14 April 1503?

Hammer.

Thet kenness jek Lauffrenss Andersson prester a Waghe ath meth myn frii willie ok welmakt gør thette mit testame(n)t gudhi ok jomfrwe Marie til loff ok hether ok myn fattighe siell til hielp ok trøst. Primo giffuer jek mynom herre bispen biscop Herman biscop i Hambre i xij lodh skal. jtem til sancte Katerine altare i Hammarss doomkirchio en halff bygdh gardh a Doffre som heiter Arne gardh som arligh renter ij huder ok i engelandh hether Haldorhuss som arligh renter iij skillinghe. jtem til doomkirken til bygningh i oxo i koo ok i kyrlagh sawdher. jtem sancti Petri kirkie a Waghe ij kør til wax . . . [kø-] til wm viij kyrlagh. jtem til Sandboss kirkie i tiere tunne ok brodløn meth. jtem Silss kirkie i manuale wm iij kyrlagh. jtem Lesier kirkie i kyrlagh i rugh ok i kyrlagh i korn i monstrancia. jtem her Hanss i iij lodh skedh ok i oxo ok i koo. jtem her Karl iij lodh skedh som mester Tomass war migh skuldogh ok i oxo swort. jtem her Jwer i alkedhe² som stor ner Atzer Simunson a Doffre got fyr ij kyrlagh. jtem her Kolbiorn ij alne [quern] som Morthen klukkere er migh skuldogh. jtem til prestebolet a Waghe xx kyrlagh i all handhe nytte penninghe. Til ytherinere saningh herwm hengher jek mit jntzegel bidhindess her Hanss *jntzegel sith jntzegel fyre thette breff er giort war i Hambre anno domini mcdtercio¹ die sanctorum martirum Tiburcii et Valeriani.

(¹) Aaret maa være feilskrevet for m. d. tercio eller m. cd. xc. tercio.

— (²) o: akledhe.

Biskop Hans i Bergen forbyder paa Kongens Vegne at sælge eller tappe Öl, Mjød eller anden Drik i *Stavanger* uden med Borgernes Tilladelse.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Levning af Bispens paatrykte Segl.

1009.

10 Oktbr. 1503.

Bergen.

Vii Hanss med gudz naad biscop i Bergen. helsæ alle de dande men som biggiæ ock boo i Staffwanger kerlig med gud kwnnucktgørendiss med thetta wort opnæ breff. ath wij vppa wor nadige herres wægne affloffwæ ock forbiudhæ nagrom ath selliæ heller tappa nakod øoll miødh heller hwad helstz dryck thet kan wara der i Staffwanger vthen med borgrens loff som der boo nema hwar som annarss giør wiliæ komnæ i skuld heller skadhe derffore ock wara wptøker. Till sanende her wm trickiæ wii wort secret ffore thetta breff. Datum Bergis anno domini milesimo quingentesimo tercio die sanctorum martirum Gereoniss sociorumque eius.

Kong Hans giver ved Kantsleren Jon Paalssøn Thorer Thorgilssøn, som havde været tilstede ved Drabet paa Thord Nilssøn, Landvist, og paalægger Sysselmanden nærmere at undersøge Sagen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1010.

9 Novbr. 1503.

Oslo.

Vii Hans med gudz nad Norriges Danmarks Sweriges Wendes och Gotes konungh hertugh i Sleszwich och i Holzszzen Stormaran och Dylmersken greffue j Oldenborgh och Delmenhorst sender ollom monnom theim som thetta breff sea ædher høyra q. g. och sine weer williom ath theer widher ath weer haffwom j heider widder gud saker godhe manne bønistader giffuit Thorer Torgiwilsson som atwiste sagh er tillagd fore Tord Nilssons aftagh vforsynio grid och frid fore oss och hwariom manne till sancti Johannis dagh om mydsameren her ephther nesth kommandes med theim hette ath han bøther widder gud och erffwingie hins dawde. Byodum weer syslomanne warum och theim som alleigho mall war jne haffwe ath proffwa mall hans. oll ophaff wideratto. gridestader. wiglysingh och hwasso langth liideth er fra thy thetta wigh wunnit war. hiöwarende och laglige forestempde erffwingie hins dawde och hwat wisso han gør oss fore tegn och botum eff han proffvazss bothamadher wara. och rithæ thet proff atther till oss ath thy sannezste som fezss ath thesso maale. En fulkommalige forbyodum weer hwariom manne wandrade ath awke ædher awke latha widdher han jnnan thessom warum gridom. nema hwar som thet görar willi haffwa forgiort ssee och fridi. war thetta breff giort i Oslo torsdaghens nest fore Marthinssmesso anno domini md terciö aa einö och twtuge aare riges warss Norriges. her Jon Polsson proster ath Marie kirkio i Oslo canceller war jnciglade.

Styrkar og Margitte, Endrid Kroks ægte Börn, sælge til Hr. Jens Jakobsøn Kannik i Throndhjem hvad de selv, deres Fader, Fæster og Frænke eiede i Gaarden Bølmen i Rindals Sogn i Surendalens Skibrede.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1011.

24 Marts 1504.

Nidaros.

Allom mannöm thet breff ssee eller höræ sændher Styrkar Endritsson och Margittæ Endritsdotthir qwedie gwdz och synæ konnigtgörandhæ ath wii met go(d)he sæmie och beradnæ mothe, haffwe selth och affhent hedherligom manne hær Iønss Jacobij caniche i Trondhem jordh wora som Bølmenæ heiter i Ryndalssokn er ligger i Swrendale skipredo fförsth alt thet som ffadher wor Endrit Krock atte ther

wthi och alth thet som han kœffte ther til wtaff Torsætes och Tygnildals piltomen som breff ther om pa giorde ære. Jtem och alth thet som ffadersyster wor aagher ther wtj sommoledis haffwer han och kœffth alth thet som wor ffrenckæ Anne i Ny hws atte ther wthi met rade och samtickio wore. Thy sk[atom] wij fforscripnæ gardh och gotss wndan oss och allom worom effther kommandis erffwingiom och wnder fforscripnæ hær lænss Iacobi och hans erffwingie til ewerdelega eigo til all forredes met allom lutom och lunnendom laxeloke wedestodo engo wndhan skildno. kennos wii och haffwe opboreth minstæ peningh och mestæ som i kuop wort kom i silffwer och goth gwł som oss wal ath nœgde och til sanindhen och bether fforwaringa bedis jegh fforscripne Styrker och Margittæ Ændritss Krocks egthæ och skilgethen barn tæsse gode mæns jncigle met mynæ som fførsth ær Olaff Wiffasts-son logman i Trondhem Jon gwłsmed och Arnæ gwłsmed Lodhen Jonsson Gwłle Olsson och Hans bock nidhen fore thetta breff som giort war i Nidros aa wor ffrw aſthen annunciacionis Marie anno domini md quarto. Summa pecuniarum jtem eith belthe ffor xxxij mark och en skal om viij lot och en skedh om ij lodh ij skaaler om xxv lodh xii rensyillen och i gyllen rede peningæ ij skedher om vij lodh.

Bagpaa: Hec litere spectant ad prebendam 4^{or} doctorum que wulgari-ter Tywijck dicitur etc.

Tre Lagrettemænd i Setersdalen kundgjøre, at *Gunnar Roaldssøn* solgte *Björn Jonssøn* 20 Markebol i *Byklebø*, samt at *Askell Gunnarssøn* betalte samme *Björn* 5 Markebol i samme Gaard for et *Haandhug*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1012.

uden Dag 1504.

Pyken.

Olom monnom them som thetta breff se eller høre kwngyørum mitt Gwnsten Torgylson oc Ffolke Oudzsson oc Toralde Tollakson sworne lagretes men i Sætters dal quædæ guds oc sino ad mitt warum j hya a Pykeno oc saghum oc hawrdhum a at Gwnnar Roaldzsson solde Byøn Jonson xx marka boll jardher i Byklæ bœ ffrelst oc allunges akyærelaust ffor hwariom manne med lwthum oc lwnnendum som ther til lygher oc læget hæwer fra fonno oc nio vthan gardz oc jnnan i ffyssk oc fygle holt eller hagma i engo wndan skyldo til xx mark bol. jtem kyændes oc Askyæl Gwnnar(son) i samma handarbande at han haffde loked Byøn Jonsson v marka bol iardher i Byklæthweyth i samma Byklæ bœ for thet hand hogget som han hog honum Byørn Jonson. jtem kendes ok ford Askyæl at han frælsade kwænnæ stadhen honum fordum Byøn Jonsson oc ffry wæghen til oc fra och jnghen annan

stroth með bæyth eller omak ey með hæst eller oxer eller adru bwfe. Jtem frælsado och *tardher Askyæl Gwnnarsson honum Byøn Jonson v mark bol och xx i sama Bykla bæ vthan kyrkyo tæygh oc kros tæygher oc konunghz thæygher allunges akyærelaust til ewerdælyguæ eygo oc kyendes ok forder Askyæl Gunnarson at han haffde vp boret fforsta sal oc offstæ oc allt ther i mellom aff tratdum Byøn Jonson oc jordhena i fra fordam Askyæle Gwnnarson oc hans erwinghum oc efter kommandr oc wndher tratdum Biøn Jonsson oc hans erwinghæ oc epter kommander til æwærdeka eygo til mere wisso och sanidh wm hengium mitt okar jnsigle ffor thetta breff anno domini mdiiii.

Oc war ther fflore vii mark gwiz oc i hest ffor the xx mark bol wmffram the v mark bol ffor hand hoggith oc do then ena mannen ffra som jnsighle skwilde viii dagar epter thet breffuit var skriwet som het Ffolke Oudzsson.

*Amund Sigurdsson, Lagmand i Skiens Syssel, sælger til Gunnulf Thosteins-
søn 3 Öresbol i Gulberg og 1 Öresbol i Silkestad i Eidsbergs Sogn for
20 norrøne Mark. (jfr. No. 1007.)*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1013.

26 Marts 1505.

Skien.

Ollom monnom them som thettæ breff see eller høræ sendher Amund Sigurdson lagman i Skydsyslæ q. gudz och sinæ kwinnukt gørande ath jek var i Thores garde i Skydo fiordæ dag poscæ anno domini m d quinto. kennes jek ath jek haffuer selt Gwnnulf Tostenson iii oyres boll i Gulberg och i oyres boll i Silkestad som liger (i) Eidsbergs sokn Berg Tostenson och hans quinna myn syster Birgittæ Sigurdz dotter atte gud theires siell nadæ och forda Berg arfell epter sin fadher och modher en annet iiii oyres boll i sambræjordom haffuer vpladet honom vttan peningæ epter thy ath thet var hans odall haffuer jek selt och vnth oc vpladet fordom Gwnnulf Tostenson fornæ jordmw-nir med allom them lutum oc lwnnynnom som ther til ligger oc leget haffuer fra forno och nyo vttan gardz oc innan fra mek och mynom arwingom oc mynæ brødher Haluard oc Sigurd Sigurdsynir oc theires arwingæ och vndher forden Gwnnulff och hans arwinga til euerdaligæ eigo och altz affredes. kennes iek ath forda Gwnnulff haffuer bytalet mek xx norena mark vel til nøges sou mek ath nøger. En forstæ mynæ brødher haffua mek i gen lagt sa mykit som the haffua vp boret epter var fadher oc modher och var syster gud theires siell nadæ med theires eid, en sidan the haffua sa giort, haffuer jek meir vp boret en vppæ theires luth part haffuer komet. Tha vil jek vidher leggiæ mynæ

brødher som brødher byr at gøræ med sinæ brødher. Och til sanynd her vm bidher (jek) tessæ goda men Giislæ Stenson oc Dyrik Olafson a vopen fore thetta breff med myno inciglæ fore thetta breff som giort var degi oc are som fyr sigir.

Lagmand Amund Sigurdssøn tildømmer Olaf Gunnaldssøn ifølge et Gavebrev 12 Öresbol i midtre Namlaus i Fem Sogn paa Grenland.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet vedhænger.

1014.

14 Juni 1505.

Skien.

Ollom monnom theim som thettæ breff see eller höræ sender Amundh Sigurdson lagman i Skydæsystem q. gudz och sinæ kwnnukt görande ath jek var i Karls garde i Skydo lugerdagen nest fore Botulswokw aptanen vppæ radstogon anno domini m d quinto mædher xii logrettes monnom kom fore mek aff enna halfuo Ragnæ Kolbeinsdotter oc Tord Ormson i vmbodæ foræ Ragnæ fader syster synnæ en aff andra halfuo Olaff Gwnaldson. lagdæ tha fordæ Olaff i gassua breff fram j rettæ fore mek och logrettet sa ludandes ath Germund Kolbeinsson haffdæ geffuet honom och hans brodher Aslak Gwnnalsen xij auræ boll i mydgar-denom i Namlaussom ligger i Feens sokn a Gralande hwilket fordæ Tord och Ragnæ fulkommeligæ ney fore sagdæ. Domlagdæ fordæ folk Olaff Gwnaldson och Tord Ormson Ragnæ Kolbeinsdotter vm thetta maall. Gengo myth tha til doms och inuirdaligæ ath hugdom mall theiræ vppa bada sy[dor]. Var thet goda manna domer och myn lagar ordskurd ath fordæ Olaff Gwnaldson skal beholdæ foræ xii auræ boll i mydgar-denom i Namlaus til euerdaligæ eigæ han och hans erwingæ til euerdaligæ eigho ephther thy thet var hans odall och foræ Germundh thet faat haffdæ medh giptingom och var nw til arffs fallet i vskyldæ eth. Sskall och fordæ Olaff geffuæ Ragnæ xii kyrlagh i godom peningom ephther goda manna mathæ och haffua theim bytalet innan krossmessæ *exultacionis nest kommer epter thy ath Ragnæ var sins broders retta erffwinga. Och til sanynd her vm henger jek myth inciglæ fore thetta breff som giort war degi och are som fyr segir.

Kong Hans befaler Hr. Nils Henrikssøn, Embedsmand paa Vardøhus, og Olaf Vigfastsøn, Lagmand i Throndhjem, at undersøge, hvormeget Bjørden med Gods, som Hr. Knut Alfssøn havde pantsat til Erkebiskop Gaute og ei indløst, er mere værd end 200 Mark, da Kongen har skjænket dette nu forbrudte Gods til Nidaros Domkirke mod at faa det Overskydende af Værdien udbetalt. (jfr. No. 884. 995. 1019.)

atrodh meðh bæyth eller omak ey meðh hæst eller oxe eller adru bwfe. jtem frælsado och *tardher Askyæl Gwnnarsson honum Byøn Jonson v mark bol och xx i sama Bykla bæ vthan kyrkyo tæygh oc kros tæygher oc konunghz thæygher allunges akyærelaust til ewerdelygæ eygo oc kyendes ok forder Askyæl Gunnarson at han haffde vp boret fforsta sal oc offstæ oc allt ther i mellum aff tratdum Byøn Jonson oc jordhena i fra forðum Askyæle Gwnnarson oc hans erwinghum oc efter kommandr oc wndher tratdum Biøn Jonsson oc hans erwinghæ oc epter kommander til æwærdeka eygo til mere wisso och sanidh wm hengium mitt okar jusigle ffor thetta breff anno domini mdüiii.

Oc war ther ffore vii mark gwz oc i hest ffor the xx mark bol wmffram the v mark bol ffor hand hoggith oc do then ena mannen ffra som jnsigle skwlde viii dagar epter thet breffuit var skriwet som het Ffolke Oudzsson.

*Amund Sigurdsson, Lagmand i Skiens Syssel, sælger til Gunnulf Thosteins-
søn 3 Öresbol i Gulberg og 1 Öresbol i Silkestad i Eidsbergs Sogn for
20 norrøne Mark. (jfr. No. 1007.)*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1013.

26 Marts 1505.

Skien.

Ollom monnom them som thettæ breff see eller høræ sendher Amund Sigurdson lagman i Skydsyslæ q. gudz och sinæ kwnnukt gørande ath jek var i Thores garde i Skydo fiordæ dag poscæ anno domini m d quinto. kennes jek ath jek haffuer selt Gwnnulf Tostenson iii oyres boll i Gulberg och i oyres boll i Silkestad som liger (i) Eidzbergs sokn Berg Tostenson och hans quinna myn syster Birgittæ Sigurdz dotter atte gud theires siell nadæ och forðæ Berg arfell epter sin fadher och modher en annet iiii oyres boll i sambræ jordom haffuer vpladet honom vtan peningæ epter thy ath thet var hans odall haffuer jek selt och vnth oc vpladet forðom Gwnnulf Tostenson fornæ jordmw-nir med allom them lutum oc lwynnynnom som ther til ligger oc leget haffuer fra forno och nyo vtan gardz oc innan fra mek och mynom arwingom oc mynæ brødher Haluard oc Sigurd Sigurdsynir oc theires arwingæ och vndher forðen Gwnnulf och hans arwinga til euerdaligæ eigo och altz affredes. kennes iek ath forðæ Gwnnulf haffuer bytalet mek xx norena mark vel til nøges som mek ath nøger. En forstæ mynæ brødher haffua mek i gen lagt sa mykit som the haffua vp boret epter var fadher oc modher och var syster gud theires siell nadæ med theires eid, en sidan the haffua sa giort, haffuer jek meir vp boret en vppæ theires luth part haffuer komet. Tha vil jek vidher leggiæ mynæ

brødher som brødher byr at gøræ med sinæ brødher. Och til sanynd her vm bidher (jek) tessæ goda men Giislæ Stenson oc Dyrik Olafson a vapon fore thetta breff med myno inciglæ fore thetta breff som giort var degi oc are som fyr sigir.

Lagmand Amund Sigurdssøn tildømmer Olaf Gunnaldssøn ifølge et Gavebrev 12 Öresbol i midtre Namlaus i Fem Sogn paa Grenland.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet vedhænger.

1014.

14 Juni 1505.

Skien.

Ollom monnom theim som thettæ breff see eller høræ sender Amundh Sigurdson lagman i Skydæsyslæ q. gudz och sinæ kwnnukt görande ath jek var i Karls garde i Skydo lugerdagen nest fore Botuls-wokw aptanen vppæ radstogon anno domini m d quinto mædher xii logrettes monnom kom fore mek aff enna halfuo Ragnæ Kolbeinsdotter oc Tord Ormson i vmbodæ fornæ Ragnæ fader syster synnæ en aff andra halfuo Olaff Gwnaldson. lagdæ tha fordæ Olaff i gaffua breff fram j rettæ fore mek och logrettet sa ludandes ath Germund Kolbeinsson haffdæ geffuet honom och hans brodher Aslak Gwnnalson xij auræ boll i mydgar-denom i Namlaus som ligger i Feens sokn a Gralande hwilket fordæ Tord och Ragnæ fulkommeligæ ney fore sagdæ. Domlagdæ fordæ folk Olaff Gwnaldson och Tord Ormson Ragnæ Kolbeinsdotter vm thetta maall. Gengo myth tha til doms och inuirdaligæ ath hugdom mall theiræ vppa bada sy[dor]. Var thet goda manna domer och myn lagar ordskurd ath fordæ Olaff Gwnaldson skal beholdæ fornæ xii auræ boll i mydgarde-nom i Namlaus til euerdaligæ eigæ han och hans erwingæ til euerda-ligæ eigho ephther thy thet var hans odall och fornæ Germundh thet faat haffdæ medh giptingom och var nw til arffs fallet i vskyldæ eth. Sskall och fordæ Olaff geffuæ Ragnæ xii kyrlagh i godom peningom ephther goda manna mathæ och haffua theim bytalet innan krosmessæ *exultacionis nest kommer epter thy ath Ragnæ var sins broders retta erffwinga. Och til sanynd her vm henger jek myth inciglæ fore thetta breff som giort war degi och are som fyr segir.

Kong Hans befaler Hr. Nils Henrikssøn, Embedsmand paa Vardöhus, og Olaf Vigfastsøn, Lagmand i Thronhjelm, at undersøge, hvormeget Björ-öen med Gods, som Hr. Knut Alfssøn havde pantsat til Erkebiskop Gaute og ei indløst, er mere værd end 200 Mark, da Kongen har skjænket dette nu forbrudte Gods til Nidaros Domkirke mod at faa det Overskydende af Værdien udbetalt. (jfr. No. 884. 995. 1019.)

Efter Vidisse af 1 August 1539 i norske Rigsarkiv.

1015.

1 Juli 1505.

Kalmar.

Wii Hans mett guds naade Danmarck, Nories, Wendes oc Gottes koning, hertug i Slesuig, Holsten, Stormarn och Ditmarskenn, greffue i Oldennborg och Delmenhorst hielsæ edher oss elskelige her Niels Hendricksenn wor mand, rådt och embedzmandtt paa Warhwss och Oluff Wigastessenn wor lagmandtt i Trundhem kierligenn mett gudtt oc wor naade, wider kiere wanner att oss elskelige werdugste fadher her Gauthe erchiebischop i Trundhem haffuer oss tilkiende giffuit att hann for nogenn forledhenn aar siidenn sich i pantt aff her Knudt Alssenn for touhundritt marck Børiøn liggindes i Nwmdall mett thett gotzs ther wp wnder liggher oc tilhører, och forpliothett siig samme her Knudt Alssenn att warett saa att hand ey igenn løde forskreffne garde oc gotzs indenn iij aar ther nest effther hand thett i pantt satte haffde thaa skulle thett siidenn bliffue oc were wnder Trundhiemss domkircke tiill ewiig tiidtt, doch saa att hand sich ther for huess thet ydermere werdtt war endt ijc march. Thaa effther forskreffne her Knut Alssenns forplictelsæ och wilkuor ey wortte holdtt oc fult giortt indenn iiii aar som forskreffne stoer oc effther att gotsett er oss nu paa Nories krones wegnne tilfaldett och tildøpmt er wij tilsinds att wille wnde forskreffne werdugste fadher thett tiill eyædom tiill Trundhems domkircke i saa maade att hand skall fornøge oss saa møgett som forskreffne gotzs er ydermere werdtt endtt forskreffne ijc march. Thij bede wij edher oc bessalle oc mett thette wortt obne breff fuldt magtt giffue att i strax mett thett allerførste paa beleiglig tiidtt randsage, forfare, oc bespørge hur møgett som forskreffne garde och gotzs er ydermere werdtt endt thii ijc march hand her Knudt Alssenn ther paa tilfornn foett haffuer, oc giffuer oss thett altingest beschreffuit fraa eder hurledes ther om er effther som i wille ansuare for gud oc were bekiendtt for oss. Giffuit paa wortt slott Kalmarnn wor frue affthend visitacionis aar effther gudsbiirdt mdv wnder wortt singnett.

Kong Hans giver ved Kantsleren *Jon Paalsøn* Landsvist til *Björn Samundsøn*, som havde dræbt *Bergulf Halvardssøn*, og til *Alf Björnssøn*, forsaa vidt han har nogen Skyld deri, samt paalægger Sysselmanden at indberette Omstændighederne ved Drabet.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

1016.

18 Oktbr. 1505.

Oslo.

Vii Hans med gudz nad Norrriges Danmarkes Sweriges Wendes och Gotes konungh hertugh j Sleszwich och j Holzsthen Stormaran och Dytmersken greffwe j Oldenborgh och Delmenhorsth sendher ollom monnom theim som thetta breff sea ædher høyre q. g. och sine. Weer williom ath theer widher ath weer haffwom j heider widder gud saker godhe manne bønistader giffuit Biörn Samundsson som Berwlff Halwardsson wart at skadhe oforsynio och Alf Biörnsson om honom kan noghen sagh tilkomme fore samme aftag grid och frid fore oss och hwariom manne till poske her epher nest kommendes med theim hette ath the bøthe widdher gudh och erffwingie hins dawde. Byodum weer syslomanne warum och theim alleighomall war jnne haffwe at proffwe mall theres. oll ophaff. widderato. gridestader. wiglysningh och hwasso langt liideth er fra thy thetta wigh wunnith war hiowarende och laglige forestempde erffwingie hins dawde och hwat wisse the gøre oss fore tegn och botum eff the proffwazss bothamanne werde och ritha thet proff atther till oss ath thy sannezste som fezs ath thesso maale. Ea fulkommalige forbyodum weer hwariom manne wandrade ath awke ædher awke latha widder theim jnnan thesso warum gridom. nema hwar som thet gørar willi haffwa forgiort fee och fridi. war thetta breff giort j Oslo die sancti Luce ewangeliste anno domini md quinto aa anneth och tyttugte aare riges warss Norrriges. herre Jon Polsson prosther ath Marie kirkio j Oslo canceller war jncigladhe.

Kong Hans giver ved Kantseren Jon Paalssøn Landsvist til Thorer Helgesøn, som var tilstede ved Drabet paa Saxbjörn Arnessøn, mod at han betaler fuld Atoistebod.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1017.

19 Decbr. 1505.

Oslo.

Vii Hans med gudz nad Norrriges Danmarkes Sweriges Wendes och Gotes konungh hertugh j Sleszwich och j Holzsthen Stormaran och Dytmersken greffwe j Oldenborgh och Delmenhorsth sender ollom monnom theim som thetta breff sea ædher høyre q. g. och sine. weer williom ath theer widher ath weer haffwom j heidher widdher gudh saker godhe manne bønistader och epher the proffwe som kom fore oss epher Saxbiörn Arnessons aftagh oforsynio giffwit Thorer Helliesson som atwiste man bleff ath same aftagh landzwisth med theim hette ath han bøther widdher gudh och erffwingie hins dawde och lwke oss ein fwill

atwisteboddh och haffwe Iwkath janan tolf manedhe fra thessom deggi
 ødher haffwer han eingha landzwisth. Byodum weer erffwingie hins
 dawde ath taka setther och bøther aff honum epher theyre betzste
 manne lagardome som sysloianne tillnempner aa hwario tweggio half-
 wonne. En fulkommalighe forbyodum weer hwariom manne wandrade
 ath awke ødher awke latha widder han hedhen aff om thette mall. nema
 kwar som thet gerar willi haffwa forgiorth ffee och fridi och werdhe
 aldre bothamadher sidhen. war thetta breff giorth j Oslo ffredaghen
 nesth fore Thomes messe fore jwll anno domini mdquinto aa anmeth
 och tyttugthe aare riges warss Norriges. her Jon Polsson prosther ath
 Marie kirkio j Oslo canceller war jncigladhe.

Frostethings-Lagmanden *Olaf Vigfastson* fastsætter, efter Paalæg af Erke-
 bispen og Hr. Nils Henrikssøn i Anledning af flere til Rigsraadet ind-
 komne Klager, med 24 Frostethings-Mænd *Bøder* for dem, som udeblive
 fra Thinge, eller som møde drukne eller gjøre Støi der, m. v.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. (Münc. Saml.) Spor af 10 bagpaa
 trykte Segl.

1018.

17 Juni 1506.

Lagetun.

Jegh Olaff Viifstesson Ffrostotyngs logman gjør allom man-
 nom viterlict ath offthe och tiidom haffuer waret klaget och kiert ffor
 riigens raadh vppo then onde och sløme ssiidwænie ssom hær ær innan
 Ffrostotyngs laga med daarheyth oc drwkkenskap vppo ffylkes tyngom
 och ffiordungs tyngom eller stepnom. Thy togh jegh mig thet vppo
 effther min herre erchibispens willie och fformanilse sommeledis erli-
 ghen herre her Niels Henricsson riddhers, och nempde tessæ effther-
 screffne xxiii men i ein dom som sa heyta Niels Torsteinson Jon Jon-
 son a(f) Ffrostone, Øwind Lodenson Paal Anderson aff Øyna fy(l)ke,
 Oluff Knwtson Swein Eirichson aff Sparboo, Belliwth Anderson Iffuer
 Ottarsson aff Verdaal, Amwnd Gestson Eirich Arneson aff Skognen,
 Stein Torbergsson Siwgurd Gulbrandson aff Nommedall Jon Arneson
 Jon Rollowgson aff Stiørdall, Torkil Assmundson Oluff Rolffson aff
 Strinden, Oluff Pederson Tord Gwnneron aff Gawldall Torgils To-
 steinson Arwiid Benkson aff Ørkedalls ffylke, Anders Bordsson Oluff
 Arneson aff Romsdall, Haldan Jonson och Anbiørn Andorsson aff baade
 Nordmøre. Hwilket wij innerligæ och granneligæ offuer tenktom och
 ffor oss i doom settom ath thet moo ey ssaa lenge ffordrages wort
 egit ffordarff ffortaal och skade, thy haffwom wij saa for fwinnith ath
 hwilkin ein ssom hær effther ssitter heyma sit tyngth vtan lagligh ffor-

ffaal han skal bøthe ij owra ther fore som lagen viser. En hwilkin sidare kommer til tyngs en reth messæ tidh bøte ein øyre och kommer han druckin, skal bøthe ij owra och gjør han ther til oliwt skal han bøthe ther for i mark, som stonder i vapna kapituli. Item er han dømder stempdher eller haffuer han lagth i hwart heller han aager maal kiere, eller sware, och kommer han druckin, oc sent, skal gelda ffult tyngwiithe och viisas vtaff, och bøthe ther til ffult domrooff, eller stempneffaal, och ther til, maals eigendom sith ffulla kostholl hallffwa awkin som lagh wotta, och haffwe thet alt lokit innan nesta maanat ther effther a alle siide och liide tha oc vngellæ, annen doom vpo daagh och tiid som bestæ men kunne ffinne honom ffore som tha vppo tyngene ære. Item ær thet nogen som thessæ fforscreffne sticke vppo taler eller och ikke holdher som wij dømt haffwom och lagen inne holdher til fforenæ, tha bedie wij fowgether och lensmen ath skaffe oss, och them merkelighen dom och proff, nesta sommeren hiid til lagtyngghet ighen laglige dømde eller stempdæ. Thettæ ær alles wore xxiiij fulle dommer oc alle menyge lagrettens samtyckie och fforsscreffne logmans ffulle orskurdher. Til ythermere wisso och saninde trickiom vi wore jncigle vppo thenne wor dom huelkit wij fframdeles alle gerne besigle wiliom nar riigens raad thette teckis vpponnder perman. Datum Lagetwn vppo Ffrostøn anno domini millesimo quingentesimo sexto die beati Botulffii abbatis.

Bagpaa samtidigt: xxiiij männa dom och samtykt vppa Frostetinget.

Kong Hans afstaar *Björöen* og *Björöens Gods*, som Norges Riges Raad har tildømt Kronen fra Hr. *Knut Alfsson* for Avindskjold han førte mod Riget, til Erkebiskop *Gaute* og *Thronhjems Domkirke* for 136 Mark, som det var værdsat høiere, end Domkirkens Pant 200 Mark. (jfr. No. 884. 995. 1015.)

Efter Vidisse af 1 August 1539 i norske Rigsarkiv.

1019. 24 August 1506. Kallundborg.

Wii Hans mett guds naade Danmarck, Nories, Wenndes och Gottes koning, hertug wdj Slesuig, Holsten Stormarnn och Ditmerskenn, greffue i Oldennborg och Delmennhorst giøre alle witterligt att oss elskelig werdugste fader her Gautthe erchiebischof i Trundhemm etc. haffuer oss tilkienne giffuitt att hand for nogen tiidtt siidenn fick i pantt aff her Knudt Alssenn Børiø oc Børiøs gotzs for ije march effther som thett pantte breff them ther om emellom giortt er kandtt ther for giøre skell, och nu effther saadantt gotzs er oss paa Nories kronis wegne

mett rette tilfaldett oc tildømpett aff wortt elskeligæ Nories riiges raadtt for awøndtt skioldtt oc andre stikker forskreffne her Knutt Alssenn førde oc brugtte emod oss och rigett, thaa er forskreffne werdugste fader erchiebischop Gautthe begierindes aff oss Børiæ och Børiæs gotz tiill eyædom att maa haffue och beholde tiill Trundhems domkircke, och haffuer nu ther paa ladett see oc bewurdtt same gotzs hur møgett thet bedre er endt thij ijc marck handt thett for wdj pantt haffuer. Och er tha wdj saa maade bewurdtt att thett skall end ther tiill were saa gott som ithundritt sex oc treduge march tilsiger, for huilken swm penninge wij aff ware sønderlig gunst och naade haffue nu wntt oc tilladett oc mett thette wortt obne breff wnwde oc tillade att forskreffne oss elskelige werdugste fader erchiebischop Gautthe och hans efftherkomere erchiebischopper wdj Trundhem maa och skall nyde bruge och beholde tiill Trundhems kirckæ tiill ewindeligh eyædom forskreffnæ Børiæ oc Børiæs gotzs mett theres tilligelse och eyædom ehvad som helst thett were kandtt inthet wdentagenn wdj noget maade effther thett pantthe breff som forskreffne er. Thii forbiude wij alle ehuo the helst er eller were kunde och serdeliis wore fogder och embetzmendt forskreffne werdugste fader eller hans efftherkommere erchiebischopper i Trundhem her emodt paa forskreffne Børiæ och Børiæs gotzs att hindre hindre ladhe mødhe, pladise, qwelie eller i noget maade wfforrette wnder wor koninglig heffun och wrede. Giffuitt paa wortt slott Kallindborg sanclj Bartholomej apostoli dag aar etc. mdsexto.

Biskop Karl af Hammer tager *Elen Thronsdatter* med Børn og Gods i den hellige Kirkes og sit Hegn og Forsvar, og anmoder Alle, især Kongens Ombudsmænd, om ikke at forurette hende.

Efter Orig. paa Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania.
Seglet indvendig paatrykt.

1020.

14 Oktbr. 1506.

Hammer.

Wij Karll meth gudz nade biscoþ i Hammar giørum viterlegt meth thette wore opne breffwe at wij haffwe taget thenne breffwiser-skæ Elene Trondz dottir hennes barn godz oc peninge lawst oc fast, i then helge kirkis oc wort forswar, hægn oc beskerming at forsware for allæ wrættæ mafæ. Thi bede wij alle oc serdelis wor kereste nodigæ herres wmbwdzmen henne her vt offwer ey hindre plassæ qwelie eller i noget made wforretta hwickæt wij wille altid gerne forskwllæ. Datum Hammarie xiiij die mensis Octobris anno salutis mdsexto nostro sub signeto.

Sex Mænd kundgjøre, at Hustru *Karine Jensdatter* med sin Husbonde *Peder Nilssøns* Samtykke vedstod de *Gaver*, som hendes nu afdøde Søn *Gunnar Finkelssøn* gjorde *Birgitte Gautesdatter* paa deres begges Bryllupsdag, nemlig *Gaardene Folberg og Austmo* i Nes Sogn paa Romerike.

Efter Orig. paa Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1021.

13 Juni 1507.

Gautestad.

Alle danne men thette breff see eller høre kenniss vij efter skrefne Jver Helyeson Engilbrecht Marquordson oc Jon Narveson canicke i Hammar Andhress Vilfanghson sogneprest i Rvmedall Kæll Kællson Paal Clemetsson oc Gudbrandh Tolfson svorne laugrettes men pa Hinmarken ad vij varom pa Gautestad liggendes i Rvmedall svnnedagen nest efter Barnabe appostoli anno domini m^o d^o septimo sagom oc hørdom a ad hedherligh quinne hustru Birieth Gautes dotter spurde siin vær moder hustru Kariin Jensdotter aath vm hvn ville samtycke then gaffve som heniss kære boonde Gvner Finckelson hvass siell gud nade henne gaff i begges teress bryllaupss dagh fornempde Gvner oc hustru Birieth som var ein gaardh heter Folbergh liggendes i Ness sogn paa Romerike i siin fester gaffve oc ein annen gardh som heyter Austmo liggendes ther same stad i henniss benker gaffve met the skyloorde ad hvn skville aghe forskrefne til eværdelighe eyghe som i kaupmaall theyre kom oc foroordh tha var ad thet skulle falle i fra aternempde Gvner oc hans ærviinge oc vndher tidnempde hustru Byrieth oc henniss ervinngge til everdelighe eyghe. svaradhe tha fornempde hustru Kariin Gvners modher met siin bondes samtycke Pædher Niellsson ad hvn ville thet gerne samtycke oc holle oc have som hennis kære son giorth hafde oc ther met holde the handom saman tidnempde hustru Kariin oc hennis bondhe Pædher Niellsson i hustru Byriettes hand ad thenne gerdh skall vbrytelighe holdes til ytermere stadfethningh her vm hengge vij vaar jnsigle for thette breff som giorth var dagh oc ar som fore siger.

Tre Lagrettemænd i Ryfylke kundgjøre, at *Sigrid Thoresdatter* gav *Haloar Olafssøn (Snop)* og hans Hustru *Ingeborg Haloardsdatter* hvad hun eiede i Gaarden *Bå* i Finnø Sogn, *Sæby Skibrede* i Ryfylke. (jfr. No. 917. 918. 1027.)

Efter Orig. paa Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1022.

15 August 1507.

[Ryfylke.]

Ollum mannum them som thetha bref se eldir høira helser Klemet Steinfinson Stein Iuarson Torgils Torsteinson suorne lagrettes

men i Ryfylke der wære wi neer saghom ok hørdom at Sigrid Toris dotter gaf Haluarde Olafzson ok eigne kone hans Ingeborg Haluars dotter sa iniket som hon ate i Bø som liger i Finøi sonkt ok i Sæby skipreid med allom lutom ok lunendom som til liger ok liget hafauer fra forno ok nyo vndan seg ok sine ærfuinge ok vnder fornemdan Haluard ok hans hustru ærfuingie til euerdelig eignar til saningghen hengiom wi war incigle fore thetta breff som giort war war fru dag dyre anno domini m. d. vii.

Bisp *Anders (Mus)* af Oslo giver Kanniken Hr. *Thorer Nilssøn Hellig-Læsens* (quinque vulnerum) *Alter* i Oslo Domkirke paa Livstid, og befaler Altarets Leilendinger at betale ham den aarlige Afgift.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn. fasc. 97. No. 10. Seglet mangler.

1023.

4 Decbr. 1507.

Oslo.

Wij Anders med gudz nad biscop i Oslo giøre vitherligh med thette vorth opne breff ath wij haffva wnth oc giffvedh oc med thette varth opne breff unne oc giffve hedherligh man her Thorer Nielsson var canik helgælostn altare i var domkirke med al sin renthe oc rettigheith som nw tiil liggheer och leghet haffver aff alder ath beholdhe i sin liffztiidh. Thy bedhe vii och bivdhæ alle landhbo som ther tiil høræ ath i giøre och giffwe honom alle then renthe och rethtigheith som edher bør och plichoghe eræ at giffve och giøræ til forscriffne altare arlighæ. Datum Asloie die sancte Barbare virginis et martiris anno domini mdvij nostro (sub) sigillo.

Bagpaa med samme Haand: Collacio altaris quinque vulnerum siue resolutionis [nost]re.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Thore Issarssøn* solgte til *Baard Thorsteins-søn* 2 Broderlodder i *Rarne* i Rakkestad Sogn og to i *Hofden* og *Olafslykken* i Tune Sogn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1024.

23 Marts 1508.

Rakkestad.

Ollom monnom teim som tetta bref se ader høræ scender Steinar Toreson Magnvss Asgavtson svorne logretes men q. gvdes och sinæ kvnukth gørande ath mer vorom i nædre Rakkastadh som liger i Skavn skipredo vm torsdagh nest fore vor frv dagh i fasto anno domini m d viii sagom och hørdom vpa ia och hander bandh (af) eino halfvo Bardh Torsteinson af andro halfvo Tore Issarson medh teim skilordom ath fornæmdh Tore hafde scelth fornemdh Bardh thva

broder deildh i Ravne som liger i Rakkastadh sokn och Vttanskoggs fiardvnggh och thva broder deildh i Hofdhan och i Olafss lykko som liger i Tonæ sokn som er Bardss odhal medh lvtum och lvninom som ther til liger och lægidh hafver fra forno och til nyio och alth afrædilze och til æfverdelighæ eigho och fra Tore Issarson och hanss erfvingha och vndher Bardh Torsteinson och hanss erfvinghæ och til æfverdelighæ eigho och alth afrædilze och er thet Bardh Torsteinsons odhal badhe Ravne och Hofdhan och Olafss lykkæn kendes och Tore samstvndes i sama handerbandhe ath han hafde vpboredh fyrstæ pæningh och øfsthæ som i kaupth terass kom vm fornemdh iordmyn och til sanine och yther mere visso henghio mer var insigle for tetta bref som giorth var dagh och ar som fyr seigher.

Den udvalgte Kong *Christiern* giver ved Kantsleren *Jon Paalsøn* Landvist til *Thoror Thorsteinssøn*, som var tilstede ved Drabet paa *Adalis Sigurdsdatter*, mød at han betaler fuld Atvistebod.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1025.

18 Februar 1509.

Oslo.

Vii *Cristiernn* med guds nade rett arffwingh till Norriges riighe wtwald konungh till Danmarck och Swerigh hertugh j Sleszwich och j Holzsthen Stormarann och Dytmersken greffwe j Oldenborgh och Delmenhorsth sender ollou monnom theim som thetta breff sea ædher høyre q. g. och sine. weer wiliom ath theer widher ath weer haffwom j heidher widdher gudh saker gode manne bønistader och effther the proffwe som kom fore oss effther Adlyss *Sigurdzdatthers* aftagh oforsynio giffuit *Thoror Torsteinsson* som atwiste mann bleff ath samme aftagh landzwisth med theim hette ath han bøther widdher gudh och erfwingie hins dawdhe och lwke oss ein full atwisteboodh och haffwe lwkath jnnan tolf manedhe fra thesso degi ædher haffuer han eingha landzwisth. Byodum weer erfwingie hins dawdhe ath taka setther och bøther aff honom effther theyre bezsthe manne lagardomme som sylomannen tillnempner aa hwario tweggio halffwonne. en fulkommalighe forbyodum weer hwariom manne wandrade ath awke ædher awke latha widder han hedhen aff om thetta mall. nema hwar som thet gørar willi haffwa forgiorth fsee och fridi och werde aldre bothamader sidhen. War thetta breff giorth j Oslo dominica quinquagesime anno domini mdnono. her *Jon Polsson* prosther ath *Marie* kirkio j Oslo canceller waar jncigladhe.

Ti Mænd til dømme *Björn Andersson* 2 Öresleie i Gaarden vestre *Halvardsmo* i Skage Sogn i Overhalven i Naumdalen.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 10 Segl vedhænge 3, 5, 7.

1026.

5 Septbr. 1509.

Raneim.

Alle men som thetta breff seer eldher høyre helse Sigwardh Baghe Torir Tordsson Vsach Mansson Yuar skarthe Euendhe Arnesson Pedher Arnesson Gulbrandh Torgilsson Erik Torgilsson Torberghe Olafsson Olaf Jonsson Eynar Gauson kierlighe med gud kongerandhe med thetta worth oppith breff ath wy varom nempdh i doom vppa Valla tingh aff konongx wmbodz man them i millom Biörn Andhersson, een aff andhre halffuo Arne (ok) Olaf Erixsonner ok theres fadher søsther om vester gardhen i Haluardh moo som ligher i Skaga kirkio sogn i offuer halffuo Nommedalen och dæmdhe wy forscrepne Biøn ij øyre leighe i forscreffne jordh Halvardhmo som han ærfvidh esther sin fadher fadher, ock fadher hans stodh til gud tere siel naadhe, ok vnnan forscreffnæ brødrom och theres fadher søstrom Ingiborghe Birgitthe Astridh þoer¹ dætther ok ondher fornempde Biörn Andersson til ewerdhelighe eygho ock hans ærffuinghe.² Til meiræ sannindhe heer om hengher wy forscreffne domsmen woor insigle fore thetta breff ther screffuith war aa Raneimé anno domini mdix ipso die sancti Bertini abbatis et confessoris. righer werdugher herræ herre Hans med guds naadhe Danmarkx Norgis Suerigis konongh hertoghen i Holsthen ock greffue i Oldhenborghe etc. Ock werdugher fadur ock herra, herra Gautho med samæ naadhe erchibisoper i Nydross.

(¹) Eller: Koer. — (²) Her staar et Mærke, som uden Tvivl henviser til følgende Ord i Randen: Mare þors (eller Kors) dotther.

Orm Eriksson Væbner sælger, efter Fuldmagt af Bisp Andor i Bergen og Korskirkens Ombudsmand der, Gaarden Bø paa Fogn i Ryfylke til Halvard (Olafsson) Snop og hans Hustru Ingeborg Halvardsdatter for 12 Mark. (Jfr. No. 917. 918. 1022.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1027.

uden Dag 1509.

uden Sted.

Theess bekenness jach Orm Eriksson aff wapn meth thette mith øpne breff anno domini m d nono aff then befelnynghe som iach haffwer aff wørdwghe herræ biscop Andhor meth gudx naadh biscop i Bæren och Herman Krampe wmbudzman ath Kroskirkæ ther samme stadz ath sæliæ then gardh som Bø hether och liggher i Fongh i

Fynø kirkæ sokn ock i Sæbø skipredhe. soldhe jack thaa fornæmdhe gardh beskedelig man Haldwardh Snop ock hans hustru Ingeborgh Haldwardzdotther oc ær thet hennes retthe odel ffor xij mark effther godhe manne skønsemndh som jac ock thøm tykthe lykesth waare oc thet haffwer the betalet h i godhe redhe. Tiil sanning her om hengher jack mith insegle nædhen for thette breff som giorth waar aar ock dagh som føre segher.

Henrik (Christiernssøn), Abbed i Sorø og Cistercienserklostrenes Visitor og Reformator i Danmark, Sverige og Norge, vælger efter Samraad med Abbed Herlag af Hærsvad, Mathias Henrikssøn, Munk i Sorø, til Abbed i Tuteröen i Nidaros Stift.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv (Münch. Saml.). Seglene vedhænge.

1028.

5 Februar 1510.

Sorø.

Nos frater Hinricus paciencia dei abbas monasterii Sorensis Cisterciensis ordinis in Roskildensi dyocesi visitor ac reformator omnium *monaasteriorum dicti ordinis in inclitissimis regnis Dacie Suecie et Norwegie et in partibus circumuicinis vna cum reverendo patre ac domino domino Herlogo per reverendissimum in Christo patrem ac dominum dominum Jacobum diuina prouidencia abbatem Cistercii et sacre theologie professorem legitime constitutus et specialiter deputatus omnibus quorum interest constare volumus per presentes quod quia monasterium nostrum de Tuta insula in Norwegia Nidrosiensis dyocesis pronunc propter pastoris viduationem et fratrum paucitatem ruine proximum multiplicibus impeditij negotijs ac propter nimiam locorum distantiam et varia viarum discrimina personaliter accedere et visitare, vt debuimus, non valemus, quin etiam dispendiosa sit prefate domus dei vacatio non solum veridica relatio verumetiam efficax rerum magistra ipsa experientia docet. nos vero qui curam omnium locorum nostri ordinis in prefatis regnis vigore commissionis nostre gerimus illud canonis attendentes quo dicitur Vbi difficilius agitur ibi cautius venit consulendum. et illud Non est culpabile quod necessitas infert Et vt paries ille reedificetur Et ne tribus vna de Israel deleatur. de unanimi consensu consilio et fauore prefati reverendi patris domini Hereuadensis et ceterorum patrum ordinis religiosum ac deo deuotum virum dominum Mathiam Hinrici. monachum et sacerdotem in ipso monasterio nostro Sorensi fontaliter professum de legitimo thoro procreatum etate. scientia et moribus probatum corporali iuramento ab eo prius recepto in patrem. pastorem. et abbatem dicti monasterii de Tuta insula alias Thuterø preficimus. nominamus. declaramus. et confirmamus fina-

liter per presentes. Ita tamen quod statum domus sue non deteriorabit sed pro posse et nosse quantum sibi cum deo possibile fuerit vt zelatorem sancte religionis decet per omnia meliorabit clenodia jocalia et bona immobilia sine requisitione nostra vel capituli generalis facultate expressa non infendabit. locabit. aut quouis modo alienabit. Preterea autoritate qua supra in virtute salutaris obedientie et sub omnibus censuris ordinis strictissime precipiendo mandamus omnibus et singulis prefati monasterii regularibus personis inibi professis siue hospitibus cuiuscumque conditionis quatenus sepedicto domino Mathie eorum abbati visis presentibus professiones suas deuote faciant humiliter obediant et presertim in his que sanctimoniam ordinis et regularis d[ivi]ne formam zelant omni occasione frivola semota obtemperare non omittant. In quorum omnium et singulorum fidem maiorem et euentius testimonium sigillum nostrum abbaciale vna cum sigillo dicti reverendi patris domini Herlogi Hereuadensis presentibus duximus appendendum. Datum in antedicto monasterio nostro die beate Agate virginis anno domini millesimo quingentesimo decimo. I. N.

Sigurd Thoresøn, Kønnik i Oslo og Provst paa Gerpen, paalægger efter Biskoppens Befaling Halvard Thorbjørnssøn 7 Aars aandelig Bod for begaet Manddrab.

Efter Orig. p. Papir i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Det indvendig paatrykte Segl er affaldet.

1029.

9 Mai 1510.

Gerpen.

Allom mannom som thethæ breff see heller høre kennes iak Sigwrd Thoreson canic i Ocslo ok prost aa Gerpene ad effther mins herre biscopens beffalling haffuer iak set skripth Halward Thorbjønson vij aar ffør mansskadaa som han haffwer i kommit i saa mothe iij aar vthan kyrke ok kættothe ok *hee sec beretthe vthan i nudsyn. en iij aar ther effther alle karene ad ffasthe ffredaghe ok alle jonffru Maria affthene ok apostollene affthene. thesse vij aarom vthan ffisk. en daghen som skadan skedhe i liffues thime sinom kjøth ad tyrme. Til sanning heer vm sether iak mit inzegllee ffør thethe breff som gjord vaar a Gerpene anno salutis millesimo quingentesimo decimo ipso die ascensionis domini.

Borgethings-Lagmand *Anders Sebjörnsson* kundgör en 24 Mænds Stadfæstelsedom i en Tyvssag, som *Olaf Thorsteinsson* i Askim havde indanket for Lagthinget, med Klage over de 6 Mænd, som først havde dømt i Sagen, samt idømmer Klageren Bøder til de Indstævnte og 4 Mark til Kongen i Domsrov. De 24 Mænds Dom stadfæstedes af hele Lagretten baade inden og udenfor *Vebaændene*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 4 Segl paatrykte under Brevet.

1030.

1 Juli 1511.

Sarpsborg.

Ollom mannom them som thette breff see eller høre senner Anderss Sebiør(n)sson Borgetings lagman q. g. ok sine kwnnogth gørande ath kom aa almenighe lagtingith ffor megh ok al lagrettith j Sarpzborigh tiisdagen nesth ephther Pedersmøsse anno domini m. d. vndecimo aff eno halffuo Olaff Torstønsson i Askim, aff andre halffuo Enar Torfindsson, Odh Eyliffson, Anderss Sebjörnsson, Torgier Trondsøn Torgiwlss Hellissøn ok Haraldh Arnessøn vort thet there retthe steffnedagh, som the vore hiith steffnde, kerdhe fforne. Olaff paa aderneffnde men om then dom som the hanom paa dømpt haffde ath han skulle frelsse syn drengH Halle Owdenssøn ffor the sakar som han vor i komman j hans tiennesthe med Haluardh fforne. Olaffzson, ffor then ko som Haluardh fforne. stal i Enebacke. ok Halle fforne. føde Haluard tha han togh koen ok sa tiil bager ighen ok fforne. Olaff the sex men røgth haffde ffor gode men ofuar then dom. [Svare]de aderneffnde sex men ath ephther thi proffue som ffor os kommen j then dom som wii th[a dømde] ephther vore samuidzsku, then staa wii fwlkommeleghe tiil, ephther tii proffue som fföre komme. Ephther thet goffue the segh j retthe Olaff ok aderneffnde sex men ffor megh ok allagrettith om fforne. dom ok rogxmol, sette jegh thet mol vnnar xxiiii skilricke men ath ransaka thet mol ok om dømme hwor laglege them totthe then dom vere som the sex fforne. men dømpt hade paa fforne. Olaff. Ginghe the tha sauunan granneleghe ransakade ok ath hugde thet mool, ok ephther thi proffue som ffor them kom dømde the then dom laglege ok ffwlkommeleghe vere som the sex men tiil fforne dømpt haffde om Olaff, ok ephther fforne. Olaffz egen wederkenningh, ath fforne. Halle Aawdenssøn vaar j hans tiennesthe siden han vor medh fforne. Olaffz søn, Haluardh ath gøre then gerningh som fforscriffuit stor, tha vart thenne xxiiii manne dom samtygth aff al lagrettith jnnan vebondith ok vtthen ath then dom var laghlegH dømpt ephther thi proffue som ffor them kom. Jtem kraffde fforne sex men megh lagedom om thet rogxmol, ephther la(g)bockenne vt skyrelse som votther vm [rogxz]mol dømde jegh tha medh lagher orhskurder ath fforne. Olaff skal sware

hweriom sex domsmen sligu som the . . . er rygder var om their haffde verith sanne aff thi mole ath then dom haffde olagligh verith som the hanom paa dømth haffde. ok skal Olaff sforne. giffue minom herre kongen iiii mark i domroff. Thil sanninger her om trycker jegh mith jnseglo sfor thette mith opne breff medh these *gøde men som medh vore j thenne xxiiii manne dom som er Gwnnar Reyerssøn Herlugh Pederssøn, Powel Aslackssøn Gwnnar Ormsøn Gwlegh Bruse ok Jon Pederssøn som scriffuith varth j Sarpzborigh aar och dagh som fforscriffuith stor.

Halle Steinarssøn og Hustru Atwor Gwnnarsdatter sælge til Halcord Olwerssøn 4 Markebol i Attleland i Attrod Sogn paa Tian (Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1031.

6 Oktbr. 1511.

Ulleren.

Thet bekendez jeg Halle Steinarsson met thette breff ad jeg med rade och samtikkie Attwor Gwnnarss dotter egin kone mine hawer selt Halwarde Olwerssøn iiii markebol j Allælände som ligger j Altrade ssokn aa Tinnie med allom lutom och lunindom som til ligger och legid hawer ffra sforne och nygio vttan ghardz och jnnan med flüsskie och ffygle och allom weidestadom, och vndan meg och Atwor och beggiess ware erwingie och atter vnder Halworde Olwerssøn och hans ærwingie til æwerdelige eigo kennedz ieg Halle ad hawa vpbored ffyrste pening och øffste och alle ter j mellom effter ty som j koup wart kom och nam thette koup vppa Vlleren j sama sforsscreffne bygd vppa manedagen nest effter sancte Michialssdag thil yttreimeire saninden tha hengier thenne ghode man som ssa heiter Tostein Ericson sit jnsigle med mino jnssigle sfor thette breff som giort war anno domini mdxj.

To Lagrettemænd kundgjøre, at *Grunde Thorbjörnssøn solgte til Olaf Jonssøn 1 Öresbol i Amunderud i Hofvins Sogn i övre Borgesyssel for 9 norröne Mark.*

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1032.

29 Februar 1512.

Mjelkeberg.

Allum mannum thettæ breff seer eller hoyrar sendher Sigwrder Jonsson och Halword Hwgesson sworne logrettes men q. g. *a sina kwnnueth giorende at meedh worom vppa Mielkæbergh som ligger i Hellinæ sokn dominica jawocaut anno domini m^o d^o xii^o soghom

och hêrdom ath Grwnde Torbiorsson soldhæ Olaffwe Jonssyne med ja och handerband j øræss bordh i Amunderud som sffornempd Olaffz hustruss odalss er Asæ Sigurdsdotter sffralsth oc heimholth sffir hwaræ manne sffra fornemde Grunda och hanss arffwingæ och vndar Olaff och hanss erffwingæ till effwerdeligh eigho. Viderkendes tiidnempder Grundæ haffwe wppboriith sffora fornemde ores bool i Amunderud som ligger i Hoffwinæ sokn i offwer lwththen i Borgesyslæ ix noræne mark som honom well at nøgdæ. Tiil mera wissa hengom wi wor jncigle sffor thettæ breff (som) gort war dag och aar som sffor sisher etc.

Lagmand i Skien *Lydke Gudleckssøn*, Fogden *Jeppé Skaaning* og 2 Mænd kundgjøre, at *Thronð Sanderssøn* for sin *Søster Ingeborg* solgte til *Solue Amundssøn* 2 Markebol i *Linderyg* i Bamble. (jfr. No. 978.)

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

1033.

19 Marts 1512.

Bransberg.

Alle men thette breff se eller høre lesis helse wy estherscrefne Lydke Gudleckson lagman i Skydes (syslo) Ieppe Sconing sffogith ther sammestadz, Keel Endritson, oc Gwnleck Amondson suorne lagrettes men q. gudz oc sine kwngøre wy meth thette worth opne breff ath ar esther gudz byrd mdxii fredagin nesth sffore medfasthe syndag wore wy pa Bransberg, saaghe wy oc hêrdom wy pa hunderbond Trond Sanderson, oc Solue Amundson i ssa maadhe ath sffornempde Trondh ssoldhe adhernempdom (Solue) ii marckebool iordhe i Lynderygh som ligghe i Bamle i Skede sogn pa sine systhers wegne Ingeborgh Sanderss dotther, sffrelsth oc hemholth oc laglighæ lagbodiith meth lwthum oc lwnnindwm ehwath thet helsth er eller ware kan, sffra sffornempdhe Ingeborg oc hennis arffwinge oc wnder sffornempdhe Solue oc hans arffuinge til ewerdelig eghe. jtem kendis oc sffornempdhe Trond ath haffwe opboret sfførssthe penning oc systhe som i kop therre kom, ssa ath honwm wel nøgdhe. jtem thedhe oc sffornempde Trond oss, ombodz oc beffelings breff meth heel oc wskadh incigle ssa lydendiss, ath hwat ssom sffornempde Trond gør eller lather om forscreffne erendhe, thet stor sffornempde Ingeborg oc Anne modher hennis honom sffwkomme-lige til, ath wy thette seth oc hêrth haffwe wetne wy thet meth wore incigle hengendes neden sffor thette worth obne breff som giord er po Bransberg dagh oc aar ssom sffore sisher etc.

Den udvalgte Kong *Christiern* udsteder ved Kantieren Hr. *Jon Paalsøn* Landsvist for *Halvard Björnsson*, som havde taget *Halvard Asbjörnsson* af Dage, mod at han betaler Kongen 3 fulde Thegn og 3 fulde Fredkjøb, da Drabet var begaaet under *Julefred* og *Hjemfred*.

Efter Orig. p. Perg. tilhør. Sogneprest S. O. Wolff i Saudc. Scglet mangler tilligemed Drabsprovet.

1034.

18. April 1512.

Oslo.

Wii *Cristiern* medh gwdz nade rett arffwingh till *Noriges* riige wdworldh koningh till *Danmarck* ock *Swerigh* hertwg j *Sleszwich* *Holsten* *Stormarn* ock *Dythmersken* greffwe j *Oldenborgh* ock *Delmenhorst* sender ollom monnom them som thette breff seæ æder høyre q. g. ock sine. Weer williom ath theer witter ath weer haffwom j heyder wider gwd saaker gode manne bønistader ock efter thii proffwe som her fylger giffwed *Halward Björnsson* som *Halward Asbjörnsson* warth ath skade oforsynio landswisth medh theem hette ath han bœothe wider gwd ock erffwinge hins dowde ock lwke oss trenne fwlle tegn ock trenne fwl friidkop saaker jwle friid och heemfridh ock hawe lwkett innen tolf manede fraa thessom degi æder haffwer han ingen landzwisth. biwdom weer erffwinge hins dawde ath taghe setlber ock bœother aff hannom efter theyre bestze manne lagerdomme som syszlemanne till nemffner aa hwario tweggio halwone. En fwikomlige forbiwdom weer hwariom manne wandraade ath awke æder awke laathe wider han heden aff om thette maall. nema hwar som thet gholder wille haffwe for giortt fee ock friidi oc werde aldre boothe maader siiden. War thette breff giortt j *Oslo* dominica quasi modogeniti anno domini m d xiimo. her *Jon Polsson* proster ath *Marie* kirocke j *Oslo* canceller wor jnsiglade.

Biskop *Eilif (Jonsson)* af *Stavanger* skjenker *Jon Eilifsson*, dennes Hustru *Sigrid Endridsdatter* og deres ægte Børn sit Arvegods hele *Exje* i *Ryggiot* Sogn i *Borgesysse*, undtagen de 2 Gaarde *Rodestad*, som *Stavanger* Domkirke skal have, indtil de for *Jon* udlagte 300 danske Mark ere betalte af *Landskylden*. Tillige erkjender han *Jon Eilifssons* ægte Børn for sine nærmeste Arvinger. (jfr. No. 1043. 1075.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Stumper af 1, 3 og 5 Segl vedhænge.

1035.

15 Juli 1512.

Stavanger.

Vy *Eliff* med gwdz naad byscop j *Staffwangher* göra allæ men witterliget med thesso waaro opno breffwe at aar effther gwdz bwrdd mdxij ipso die translacionis sancti *Switthuni* at wij thet lysthe fore

mongha dannemen ock danneswæne j waart mack ath wi wnth haffwa ock med thetha waart breff vnnæ ock laglighe giffwe Jon Elifson ock hans hustru Sigrith Ændredz dotther ock theress eckthe barn alt thet godz baade lithet oc mycked som er Effwiæ som ligghe i Ryggiöff sokn ock Effwiæ godz i Swdlandhen som oss arfflighe til komed er med lwthom ock lwnindom med watn ock weidestade skogha ock mylnor ock med allom thy som ther til ligger ock leged haffwer sraa forno ock nyo wthan gardz ock jnnan thet fræ(1)slige eigha brwcka ock byggia effther thy som waare foreldræ giort haffua aamaghelowst fore hwarior manne ingho i thy godze wudanskilt wthan ii gaarda som Rodhestade heitha som waar domkirkiæ her i Staffwangher skal frælsighe effter fylia til thess at landskyllen løysser gaardanæ i gen om thet werder icke fyr løyst fore the iije danske mark som wt waare giffnæ fore Jon Elifson. Kenniss wii ock at inghe ære waare nærmeire arffwinghe nw liffwandes en fornempde Jon Elifsons æcthe barn. Till sanind her om bedhe wij effterscreffne heiderlighe men mesther Hoskold Hoskoldsson ærchedene her Olaff Botwidsson officialis her Olaff Torsthensson her Peder Hansson canickæ ock Orm Ericks-son aff wapn hengiæ siin jnsigle med wart fore thetha breff thy at the aahørandes neer waaro tha tesse forscreffnæ gærd ock lysning gort war oss them laglige til kreffwendes. Screffwed i Staffwangher dagh ock aar som fflore segher.

Olaf Thorgeirsson kvitterer Thorleif og Haloard Haavardssønner for den Tiltale, han paa sin Herres (Kongens) Vegne havde til dem.

Efter Orig. p. Papir med Spor af indvendig paatrykt Segl, tilhør. Sognepr.
S. O. Wolf i Saude.

1036.

31 Januar 1513.

Hollen.

Thet kennis jek Olaff Thorgherson meth thettæ mith opne breff ath (jek) giffuer tesse men Tollef Hawardson Halwardh Hawardson hvi the ok lydogæ for then tala som jek haffde til them wppa myns herra vegne ath the haffue varit i mith mynna thy geffuer jek them løsæ for meg och minæ ephther komende til ytther mer vissa ath sa er giorth thrycker jek mith jnsigle foræ thettæ breff som giorth er aa Hollene anno domini mdxij manedagen nest fore kynders messæ.

To Mænd kundgjøre, at *Andres Steinolfssøn* mageskiftede til *Jarp Narvessøn* 2 Öreabol i *Byrgisrud* i Sandsfjerding paa Hudrim mod $\frac{1}{4}$ Tolfting af *Laxefisket* i *Frebergsvik* (i Nykirke Sogn, Vestfold).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1037.

5 Marts 1513.

Tuft.

Allom mannom them som thetta bref see eller høra q. g. och sina. bekenoms vy Arne Jørensøn ok Clemeth Tallaksson ath met varom aa Twfftho som lyggher j Nykirkio sokn j Vala skypreidh, logodagen for mytfastho arom epther gudz byrdh mdxij sagom ok hordom aa aff eno halwo Jarper Narffwasson ok aff andro halwo Anders Stenolsson bytho the syna mellom gaff Anders Stenolfson Jarpe Narffwasson ij øres bool jordher j Byrgisrudh som liggheer j Sandz fyordungh paa Hwdrem thes lykis gaff Jarper Andrese en j tolstwngn j laxafyskeno j Ffrebergx vyk sagom ok hordom aa ath Anders ok Jarper heldo handom saman ok bytho venligha ok kerligha som j bythe thera kom. Till idhermera vyssø ok sannynnd trykkyom wy vor jnsigle nedhan for thetta breff som gyorth ær aarom ok daghy som fyre sæghir.

Søstrene *Anna* og *Otilia Ottesdøtre* foretage Skifte mellem sig af en Del Jordegods, de hidtil have eiet felles, hvorved *Anna* faar *Rørvik* og *Swævik* paa Ordost og *Thom* Gaard i Raade Sogn, *Holme*, m. m., men *Otilia Aaby* i Sotenes Sogn, *Julethorp* i Sked Sogn i Bahus-Len, m. v.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. 5 Segl paatrykte under Brevet.

1038.

17 Februar 1514.

Holleby.

Thet kenness wij effterscreffne systher *Anna* och *Otilia Ottesdøtter* ath wij wore i Hoalleby i Twne sokn i ytterluthen i Borge-syslæ ffredaghen nesth effther *Juliane* virginis anno domini m. d. xiiii. gjorde vii eyth systherlight och kiærlight bythæ oss i millou vm nogher jordher som vbyth haffwer wariith oss i millom i noghen tiid. Scal och *Anna* myn systher niwthæ och haffue myn deel j *Rørvik* *Swanwik* i Stadle sokn liggendes vppa Ordawsth i Bahwss leen oc myn deell i Ttwm i Rodhesokn i Borge-syslæ. och scal jagh *Otilia* haffue myn systherss del Aaby i Sotanes prestægell i *Wikæn* ther moth i gen meth alle luther och lunindher som tiil haffwer light aff forne och nyæ. Jtem skal och myn syster *Anna* haffue myn deel i *Holme* for henness helthen i *Jwlætorp* i Skediesokn. Jtem haffwer och *Anna* myn systher vnth megh j tønne malt aff *Jaleff* liggendes i sffornempde *Skediesokn* tiil yttermere sfforliknen. jtem haffwer jagh *Otilia* vnth myn syster *Anna* ii tønner malt aff thee goordee som (ligger) vppa Hør-

børøen som megh bwrde som ligger i Qwillæ sokn ffor thee pening som Anna lade vth ffor Eedhz gaardh och annen deel som hon haffwer vt lagd jtem i tønne i Kottarud. jtem skal jagh Ottilia i tønne malt i Fimætorp haffwe oc i stwge i Valle oc jagh Anne then andhre. jtem skal jagh Ottiliæ haffue ii stwger i Veggæ liggiandes i Sotheness. jtem skal jagh Anne aghe Loffgaard och Rud pa Horborn øen. Til yttermere sanind bediæ vij erligh och velborne men Peder Griis Olaff Galle Gawto Galle a vapn her Torsten i Bergh canik i Oslo och jagh Ottilia trykkia mith inceglæ meth theres (for thette bref) som giorth war aar och dagh som for star. Jtem bliffwer noghet vffrelsth tha bliffwer thet vppa begges wor skade eller och jam got godz igien etc.

Bagpaa med samme Haand: Mith skiftæ breff om Abii och Tw[m].

Abbed *Henrik Christiernsøn* af Sorø, Cistercienserordenens Commissarius, Visitator og Collector af Contributionerne i Danmark, Sverige og Norge, kvitterer Abbed *Mathias* af Tuterø for 4 Aars Contribution 8 rhinske Gylden og for 4 Gylden i sædvanlige Expenser. (jfr. No. 1028. 1069.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. (Münch. Saml.) Seglet vedhænger.

1039.

1 Mai 1514.

Sorø.

Nos ffrater Henricus Cristierni abbas monasterii Sorensis Cisterciensis ordinis in Roskildensi diocesi per reuerendum dominum Cisterciensem et generale capitulum commissarius visitator et collector contributionum omnium monasteriorum regnorum Datie Svetcie et Noruegie legitime constitutus recognoscimus per presentes nos a venerabili in Christo nobis percarissimo coabbate nostro domino Mathia monasterii de Tuta insula dicti ordinis Nidrociensis diocesis nomine contributionum ordinis quatuor annorum videlicet quingentesimi quarti quinti, sexti et septimi octo florenos renenses pro contributionibus et quatuor pro expensis consuetis ad integrum subleuasse pro quibus quidem contributionibus et expensis prefatum dominum Mathiam abbatem suumque monasterium quittamus per presentes. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus duximus appendendum. Datum in antedicto monasterio nostro Sorensi die beatorum apostolorum Philippi et Jacobi anno domini mdxiiij.

Bagpaa med en anden samtidig Haand: Quitancia domini abbatis de Tuta insula.

Ses Biskopper skjenke de Bodfærdige, som besøge eller hjælpe St. Anne Altar i St. Halvards Kirke i Bergen eller indtræde i det dertil hørende Gilde eller Broderskab, 40 Dages Afsad.

Efter Arne Magnussøns Afskr. i Barth. XXIII. (C). 505-506.

1040.

12 Juli 1514.

Oslo.

Universis sacrosancte matris ecclesie filiis ad quorum visum vel auditum presentes nostre littere pervenerint, Ericus dei gracia archiepiscopus Nidrosiensis et apostolice sedis legatus, Andreas Asloensis, Andorus Bergensis, Ericus Wiburgensis, Hoscoldus Stawangrensis et Magnus Hamarensis eadem gracia episcopi, salutem in omnium salvatore. Pium obsequium deo impendere arbitramur quociens ejus fideles ad pietatis opera excitamus. Cupientes igitur ut altare sancte Anne situm in ecclesia sancti Halvardi Bergis congruis habeatur reverencia et honore et a Christi fidelibus jugiter frequentetur, et ut convivium fraternitasque dicti altaris in suo vigore maneant et persistent, omnibus et singulis vere penitentibus contritis et confessis qui dictum altare causa devotionis aut orationis pie visitaverint, vel qui missis et quibuscumque aliis divinis officiis interfuerint seu qui pretactum convivium causa fraternitatis intraverint nec non ad fabricam lumina ornamenta aut quevis alia prefati altaris seu convivii necessaria manus porrexerint adjutrices. vel qui in eorum testamentis aut extra aliquod charitativum subsidium eidem altari convivioque legaverint, donaverint, legari vel donari procuraverint et qui apud nominatum altare celebraverint vel celebrari fecerint aut qui pro fraternitate antedicti convivii deum devote exoraverint, etiam qui recitato in fine evangelii Joannis, verbum caro factum est, et auditis sacrosanctis nominibus Jesu et Maria genua sua devoto animo flexerint, quociens premissa vel aliquid premissorum sincero corde adimpleverint, tociens de omnipotentis dei misericordia ac sanctorum Petri et Pauli apostolorum auctoritate confisi, singuli nostrum xli^a dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis misericorditer in domino relaxamus. In maiorem evidentionem premissorum presentes fecimus secretorum nostrorum munimine roborari. Datum et actum Asloye duodecima die mensis Julii, anno dominice incarnationis millesimo quingentesimo decimo quarto.

Kong Christiern II bekræfter sin Farfaders Fribrev for Bønderne i Opdal angaaende Udfareleding m. v. paa Grund af den besværlige Skyds over Doorefjæld og den store Gjæstning, de ere underkastede. (Jfr. No. 935.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1041.

23 Juli 1514.

Akershus.

Wii Christiern met gudz nade Noriges Danmarkes Wendis oc Gottis koningh vtwald koningh till Suerige hertugh i Slesuig Holsten Stormaren oc Dytnerschen greffue i Oldenburg oc Delmenhorst giøre alle witterligt at wii aff wor synderlige gunst oc nade swo oc for oss elskelige werdugeste faders her Erick Walkendorp ærchibiscops i Trwadhems bøenskyld. for then store kostnæd som wore bønder oc almwge i Updall hassue bode till Doffrefæld oc fran, sin skiot at gøre, weghe at bøthe oc storee giæstning som the hassue tha hassue wii efter wort elskeligt Noriges riges radz raadh. vndt och tilladt at the skulle gøre halftredie hamle i aarlighe leidænger oc skulle ther met qwitt wære for alle nembd eller noghen vdfareleding vd atgiøre i noghre mathe. hwilken friihedt hogborenn furste koning Christiern wore kiære forfader them tillforen nadeligen vndt oc giffuit hassuer. thli forbywde wii alle ehwo the helst ere ellir wære kunde serdelis wor fogder oc embitzmænd forscreffne wor almwe hær emodt thenne wor gunst oc nade at hindre hindre lade møde ellir vforrætthe vnder wore hyllest oc nade. Giffuit paa wort slot Aggershws søndagen nest efftir sancte Marie Magdalene dagh aar etc. twsendfæmhwndret paa thet fiortænde vnder wort secretum.

Sub plica: Ex commissione reverendissimi patris domini Erici archiepiscopi Nidrosiensis.

Kong Christiern II melder Indbyggerne paa Orknøerne, at han mod det første agter at gjenløse til Norges Krone deres til Skotlands Konge pantsatte Land, og befaler dem imidlertid efter gammel Sædvane at betale Erkebispens af Thronhjem det ham af Kirkerne tilkommende *subsidiū pallii*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. (Münch. Saml.) Seglet trykt bagpaa.

1042.

31 Juli 1514.

Akershus.

Wii Cristiernn met gudz nadæ Noriiges oc Danmarckes koningh vdtwald konningh tiil Sweriige hertiigh vti Sleszuiigh Holstenn Stormarnn oc i Ditmersken greffue vti Oldenboriigh oc Delmenhorst hellisæ ether alle gode men som bygge oc boo po Orcknøe kierlighenn met gud oc wor nadæ. Kiære venner som ether vitherligt er ati aff retthæ høræ at wære vnder Noriiges kronæ, en dogh ati nw stande koningen aff Skotland i panth. tha acthe wii dog met thet allerførstæ at løsæ ether tiill Noriiges kronæ vnder oss oc Noriiges koninge at bliffue som thet bør met retthæ. Och som ether well fortencker ati

aktiid vdi andelighe erende haffua vnderwardt werdugeste fader met gudi erchiebiscopenn aff Trondhem oc aff alder oc æffuæ haffua giffuid ethert subsidium pallii hiid (til) Norriiges riige. swo willæ wii oc her efter ati giøre skullæ. Thii bedæ wii ether kierlighenn ati bestillæ thet met kirkewerinæ offuer alt ether land at redelighenn vtgøre foræ werdugeste fader her erchiebiscop vti Trondhem eller hans ombudzman thet subsidium pallii som hanum bør at haffuæ efter godæ gamble sidweniæ. Thet velle wii kierlighenn met ether forskylle, her met beffallæ wii ether gud oc sancte Oluff konningh. Giffuedt po wortt oc Norriiges krones slott Agersshuss sancti Germani episcopi et confessoris dagh aar etc. mdxiii^o vnder wortt secrette.

Bagpaa samüdiget: konnung Cristierns vitnisbø(r)d om Aarknnøy.

Kong Christiern II og Norges Riges Raad paadømme en Odelsag om Eoje Gaard og Gods (i Borgesyssel) mellem Hustru Anna (Ottesdatter), Amand Jonssøns Enke, og Jon Eliifssøn, uægte Søn af Biskop Eliif Jonssøn i Stavanger, og tildømme hver af Parterne den halve Del. (jfr. No. 1035. 1075.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1043.

1 August 1514.

Oslo.

Wii Christiernn met gudz nade Noriges Danmarks Wendes oc Gottes koning vdwald koning till Suerige hertug i Slesuig Holsten Stormaren oc Dytmerschen greffue i Oldenburg oc Delmenhorst giøre alle witterligt at aar efter gudz byrd mdxiiij sancti Petri apostoli dag in vinculis war schicket for oss oc wort elskelige Noriges riges raad paa raadstwen vti wor stadt Osloo Jon Eliiffsson oc haffde met wore stæffning i rætthe stæffnd oc till talede oss elskelige hustru Anne Amwnd Jonssons efterleuerske om een gard som kallis Ewide oc Ewede godz oc framlagte han for oss eth werduge faders her Eliiffs som war biscop i Staffwanger obne beseglede breff lydendis at han haffde vndt oc giffuit foræ. Jon Eliiffsson hans hustru oc bægge theris æchte børn foræ. Ewide gard oc Ewide godz for rætt odall oc arfft till ewerdelege eyge. Ther emodt framlagde i retthe foræ, hustru Anne oc oss elskelige Guthe Galle som hwn sit omboth vti same sag befaledet et breff lydendis at foræ. Jon Eliiffsson war foræ, biscop Eliiffes væchte søn oc menthe at hannom ther for ey burde samme godz at arffue eller haffue met flere ord them ther om emellom war. Tha efter samme breff bewisning och Noriges lag wordte ther swo for rætthe poæ sagdt at forscreffne Ewide gard oc Ewide godz burde oc skulle

i twenne dele skiffes ligerwis som fornæ. biscop Eliiff oc Amwnd Jons-son brødere bode leffuede oc ther aff først tage oc haffue fornæ. Jon Eliiffsson halffdelen for sine retthe æchtebørn till arfft oc ewerdelige eyge oc anden halffdelen skall fornæ. hustru Anne nyde bruge oc besidding i haffue swo lenge hwn leffuer oc siden at komme vnder rætthe odals mænd oc arffuinge. Giffuit aar dag oc stædt som forscreffuit staa vnder wort secrete.

Kong *Christiern II* anoder *Thronhjems Kapittel* om at overlade ham nogle af *St. Olafs Helligdomme* i Domkirken.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Brevform udvendig forsegl.

1044.

6 August 1514.

Oslo.

Christiernus dei gratia Noruegie Dacie Sclauorum Gotorum-que rex electus in regem Suecie dux Slesuicensis Holsacie Stormarie etc.

Premisso nostro sincero fauore. kiere venner wii bete ether kierligen ati fore thenne wor bøn oc scriffuelses skyld velæ fore nogen merckelig leilighetz skyld oc stor orszage som wii ther tiil haffue vndne oc giffue oss nogen aff sancti Oluffs reliquier som ther i ethers domkircke ære oc ati them antworde velæ oss elskelige verdugste fadher her Eriick Valckendorff erckebiscop i Trwnhien swo hand them oss met thet første forsckicke kand wii velæ lade them holdes i tilbørilig ære oc verdughet oc thet altid met ether oc ethers kircke kierligen forskyldte. Jn Christo valet. Ex ciuitate nostra Asloensi die sancti Sixti pape et martiris anno etc. mdxiiij nostro sub signeto.

Udskrift: Venerabilibus viris dominis prelatibus et capitularibus ecclesie Nidrosiensis coniunctim et diuisim nobis sincere dilectis.

Biskop *Magnus* af Hammer estergiver *Lafrants Thormodssøn* (i Aamotsdal i Övre Thelemarken) en Horssag med *Sigrid Thorleifsdatter*, mod at han skal forlade denne og tage sin Ægtekvinde igjen.

Efter Orig. p. Papir med Spor af indvendig paatrykt Segl, tilhør. Sogneprest S. O. Wolff i Saude.

1045.

[17 Septbr.] 1514.

Aamotsdal.

Wii Magnus medt gudz node biscop i Hammar giore alle witherligt ath wii haffwe giffwet oc medt thette wort opne breff giffwe thenne nerwarendes breffwisere Larans Tormodson kwitt frii lidug oc aldeeldes aakereløs for oss wore proster oc efftherkomende for thet

hordome han war i komen medt Sigriid Tolleffs dotter. Thii forbiwde wii alle oc hwar en hanom hindre eller wforrette i thenne saak. Oc skal fornemde Larans nu strax offwergiffwe fornemde Sigrít oc take i gen siin ækteqwiine. Til sanind her wm trycke wii wort [in]-segel for thette breff. Datum [i] Amotzdal die sancti [Lamberti] anno domini m. d. xiiii^o.

To Borgemestere og to Borgere i *Sarpsborg* kundgjøre, at dengang *Nils Rawaldsson* havde *Olsborg* (i Bahus-Len) inde, kom *Söfren Skonung* med en Del af hans Svende til *Sarpsborg*, og tvang Borgerskabet til at sende sine Faldmægtige til *Olsborg* og der løskjøbe sig fra *Brandskat* hos Hustru *Ottília*, som ellers truede Byen med *Marstrands* Skjebne.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv med 4 pastrykte Segl.

1046. 24 Marts 1515. [Sarpsborg].

Vij epterscreffne Lambrecht Gerdsson Bordh Andersson borgemestere i Sarpsborg Owdhn Mwnamsson och Oleff Anundsson borgere sammestadz gøre viitherliigeth meth thette vort breff atth then tiidh Niels Rawelsson hadhe Olzborgh oc laa allt menige landitt tiil fyltiis etc. tha kom Søffrin Skonungh meth eth tall folck aff Niels Rawelssons swena her for byn oc war begerende att vij skulle wt komme oc fordagtinge oss och wor stad Sarpsborgh saa framt the skule ecke brennenn. Thaa sændhe vij nogre aff oss wtt tiil them att forhøre theres begering. bleff thet saa talet emellen them oc oss alth the gaffue oss halff manadz dagh meth saa forordh att vij skulle innen then dagh at komme til Olzborgh tiil hustru Ottiliæ och alle os oc vor stadh fordagtinge thet betzste meth henne vij tha kundhe. Jnnen then forsagdhe dagh sændhe vij wth aff wor stadh Bordh Andersson Redher Paelsson och Owdhen Monamsson borgere i forscreffne stadh och goffue them fwlle maght ath fordagtinge vor stadh och oss alle til thet betzste the tha kune. Then tiidh the ther komme paa Olzborgh tha konne the ther engen annen dægtingen faa aff hustru Ottilia en the motthe henne wtloffue paa theres oc stadsens vegna for brandskath jtem iij stycke nerest jtem et stycke leesck jtem et stycke haghens och eth ske^d hwmble oc sadhe foræ hustru Ottilia velæ j thettæ ecke giffue meg, tha skole j skodhæ ether alle j Malstrandz spegel etc. Thettæ forscreffne godz haffue vij henne redelegh wtgiffuit epter hennes nøie, paa thet at vor stadh och vij alle skulle ecke bliiffue skøffledhe oc brendhe oc vij j helslagne som i Malstrand skedt var. Att thettæ foræ. swa i sanningh ær wittnæ vij forscreffne meth alle vore indzsegle

nedhen for thette breff som giffait ær war frwes apten annunsiationis anno domini mdxv.

Erkebisop *Erik Valkendorf* paalægger Bisp *Andor* af Bergen, *Christiern Pederssøn*, Provst ved Apostelkirken, *Mikkel* Abbed i Lyse, *Olaf* Prior i Nonneseter, *Jørgen Hanssøn* Kannik i Lund og menige Kapitel i Bergens Domkirke at dømme i en Trætte mellem Biskop *Hoskold* af *Stawanger* og Abbed *Henrik* af *Utstein*.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv (Münch. Saml.) Levning af det bagpaa trykte Segl.

1047.

24 August 1515.

Kjöbenhavn.

Wii Eric met gwds nadhe erchebisop i Trundhem oc paffwelig legatt etc. helse edher wore kære brødre her Andor met samme nade biscop i Berghen mæster Cristiern Persson prowest ibidem i Apostel kirken renliffuet mand her Michel abbet i Liwse her Oluff prior i Nwnnesætter i Berghen her Jørghen Hansson canick i Lwnd oc menig capitel i Berghen ewindelig met gwd oc sanct Oluff. Kære herrer oc wænner mwe i widhe at ther ær tretthe oc dele emellom werduge fadher her Ascold biscop i Stauanger oc her Henrick abbet i Wdsten ffor et wskelligt leffnet fforæ. werduge ffadher hannum tillegger oc ther emod haffwer fforæ her abbet tiltael til hannum at hann skwlde griffwet oc slaget hannum som han sigher oc selff ydhermere berethe oc bewise wiil. Thi bedhe wij edher kerlige oc biwdhe at i met thet fførsthe fforsamle edher paa beleylig sted oc tiid oc stæffner them ffor edher paa bodhe sidher oc hører the sagher oc skyldninger them emellom ære effther begges theres bewisningh. Thesligest hører oc fforæ her abbet Henricks purgacioner ffor the sager hannum tillægges oc skiller them saa at met retthe saa them skeer ræt. skæl. oc ffyldest paa bode sidher oc thesligest then qwinne som fforæ werduge ffaders aff Stawanger swæne pinthe. thet hwn wskyldig ær, oc giffwer them saa paa bode sidher thet saa beskreffwet ffra eder som i wille andsware ffor gwddz strenge dom oc wære bekende ffor hwer dandemand. Bedendes oc biwdendes edher paa bode sidher som fforæ sager ære anrørendes wnder lydelsse at i møde ffor fforæ dommere hwor oc naar the edher tilsighe oc lidher oc wndgældher hwæss the ther edher ffor rette affsigendes worde oc ladher thet ingelwnde wnder then hellige kirkes fforffølning. Giffwet i Køpenhafn ipso die Bartholomei apostoli mdxv. sub nostro sigillo.

Nils Amundsson bevidner, at han godt mindes, at Hr. *Alf Knutsson* kjøbte *Tolltestad* (i Vaage) af Fru *Kirstines* Arvinger, Vintren før han havde ihjelslaet Hr. *Henrik Krumedikes* Foged paa Hedemarken *Lasse Jensson*, og at Ingen havde gjort Hr. *Alf*, Fru *Magnilde*, Hr. *Knut Alfsson* eller nogen efter ham Eiendommen stridig, førend han nu hører, at *Hans Krwko* gjør Fordring derpaa. Lignende Erklæring afgiver *Berdor Ivarsson* paa Dovre. (jfr. No. 760. 864.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1048.

14 Marts 1516. Kongsgaard p. Dovre.

Ollom monnom thetta breff see eller høre læses bekennes iak Nils Amundsson med these mynno opne breffwe ath myn fader boodhe po *Tolltestad* allan syn alder ok iæk hæffwer æfther hans dødh allan myn alder booth po fornemde *Tolltestad* ok ær iæk nw øffuer otte tye aare gamal ok mynnes mik nw thet granth ath her *Alff Knwtson* købte tidth næmde *Tolltestad* aff ffrw *Kirstins* ærwinge: sik ok sine ærwinge til æwærdeligh æghe. Ok po dhen same tidth her *Alff Knwtson* købte dhee godz doo hade her *Hartwik K(r)omedike Akersshws* slooth ok wintren tilforende hadhe forne her *Alff Knwtson* slaghet *Lasse Jenson* i hiæl som war forne her *Hartwiksz* fogete po Hedemarken. Annan høsten dher næst æffther købte han tidth næmde *Tolltestad* ok dhee godz ok tho bar han op første lanskylden dher aff. Ok hæffwer iæk alth sidan booth po tidth næmde *Tolltestad* al myn alder en til nw. ok hæffwer iæk aldre hørth eller sporth ath noghen tidth war omakath eller aa talath a tidth næmde godz hwerken po tingh eller stæmne eller adrestas hwerken i tidth næmde her *Alff Knwtsons* tidth eller i frw *Magnildes* tidth eller i her *Knwt Alfsons* tidth eller æfter hans dødh for en nw eth oor siden iak hørde seydes ath *Hans Krwko* vilde thet amake. Thetta binder iak mik soo gwddh til hiælp ok al helgon ath sa i sanningen tilgongit ær som forskriwat stor ok wil ek thet ytermere a book ok heligedoma swerie nar iak til krafder worder. Samaledes ok ek *Bærdor Ywarson* po *Dowre* at iæk ær øffwer sextie aare gamal ok iæk aldre lengere mynnes til baka en her *Alff Knwtson* hæffwer iow folth *Tolltestade* godz ok hæffwer iæk aldre hørth eller sporth dhet wara omakath eller po taladh aff nogon hwerken po tingh eller stæmne eller anner stas i all myn dagha. ther po binder iæk mik so gwddh hiælp ok al helgon o(k) wil iæk dhet framdeles aa book swerie nar iak til krafder vorder. Thyl ytermere visse ok sannindh henge wi forskrifne meen Nils Amundson ok *Bærdor Ywarson* wor insigle for thetta breff som skriffwat i konwngs gorden ær po *Dowra* fredaghen for palme sondagh anno domini m d xvj^o.

Bagpaa med nyere Haand: breff paa Talttestad at thet var icke amaged i her Alff Knwtssons tid.

Erkebiskop Erik Valkendorff mageskifter til velb. Karl Knutssøn af Giske Gaardene Rörvigen i Vigerød og Halvdelen af Gjw paa Gudö (Söndmöre) imod Asmundehus i Soknedal, Kæsebo og Grennes paa Inderöden, Vernes i Skausund, Vaade, Brattereid og Malme i Beitstad samt Myklebolstad paa Söndmöre.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl helt, 2-4 itu.

1049. 29 Juni 1516. Throndhjem.

Vii Eric Walckendorff met gwdes nade erchebiscop i Trondem oc paffwelig sædes legatt gøre witterligt alle oc kændes met thette wort obne breff sfor oss oc wore efterkommendes erchebiscope i Trondem at wii haffwe giort et wenligt mageskifte met erlig oc wælbyrdig swænd Karl Knwdzsson til Gitzske wæpnere vj saa maade at han oc hans arffwinge skulle haffwe oc beholde til ewindelig eie thesse effterskreffne gaarde oc godz som ære Rörwighen i Wegrem oc rænther aarlige ij kørlag oc halffdelen i Giwff paa Gwdøn som rænther aarlige et kørlag. oc ther emod skulle wij oc wore efterkommere erchebiscope i Trondem haffwe oc beholde til ewindelig eie til maglag thesse effterskreffne gaarde oc godz som ære først Asmwndehwss i Soknedael som rænther et spand jtem Kæsebo paa Indrøen som rænther iij øre jtem Grenness ibidem som rænther en øre jtem Wernæss i Skauswnd som renther two øre jtem søndre Vadde i Bedstad som renther j øre jtem nedre Wadde ibidem som rænther j spand jtem Bratt[rey]d ibidem som renther en øre jtem Malme ibidem som renther en øre jtem en geed i myckle Bolstad paa Swndmør. Thii bepligte wii oss oc wore fforskreffne efftherkommere at ffrii oc ffrelsse fforskreffne wælbyrdig swænd Karl Knwdzsson oc hans arffwinge fforskreffne gaarde oc godz sfor hwerss mandz tiltael. Oc sker thet saa at fforskreffne gaarde oc godz bliffwe hannom eller hans arffwinge affwndhne met rætte tha bepligte wi oss oc wore fforskreffne efftherkommere at wederlægge hannom oc hans arffwinge indhen vj wgher dag ther nest kommendes met saa gaat godz aff rænthe oc saa wæl beleiligt oc holde hannom oc hans arffwinge thet aldellis wdhen skade. Thil ydhermere witesbyrd haffwe wij ladet hengd wort secretum nedhen sfor thette wort obne breff oc tilbedet hedherlige mænd Oluff Wigffastsson lagmand i Trondem her Pædher Hoghensson oc her Otleff Matzsson canicke i wor domkirke ther sammestedz at besege thette wort breff met oss som

giffwet er i Trondem sanctorum Petri et Paulj apostolorum dag aar etc. mdxvj.

Bagpaa samtidigt: jtem mageskifte emellom biscop Erick Walckendorp oc Karl Knutsson tiill Giske.

Jon Lafrantssön, Abbed i Nidarholm, og hans Konvent mageskifte efter Erkebispens Raad Klosters Gaard Sundland i Lade Soga paa Strinden til Hr. Antleif Matssön, Kannik i Throndhjem paa Volds Prabendes Vegne, mod Gaarden Elene i Byrsen i Orkedals Fylke.

Efter Orig. p. Perg. i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn. fasc. 18. Nr. 11.
Levning af Abbedens Segl.

1050. 27 Septbr. 1516. Throndhjem.

Ollom monnom theim som thetta breff see eller hoyre helse wi Jon Laffransson medh gudz miskwn abboth i Holm och conuent j sammestadh q. g. och sinæ. bekenness wij medh these ware opne breffue ath wi medh alt menik conuentess samtykt och medh wyrdugeste herra erchebiskops Ericx Walkendorff raad. haffue skipt och wenlighe byth medh heidherlighe herra her Antleif Matzson canik j Trondeim ein jord som Swnland either liggendess pa Strindhen i Ladhe sokn och renther aarlighe iij span vti ein jord som Elene either liggendess i Byrsane i Orchedals fylke som swa mykit renther som forscreffne kløstherens jord Swnland iij spann aarlighe. Ok skall forneffnde jord Swnland ligge her effther till prebendam Woll medh luthom och lunendom som till henne liggher och lighet haffwer till ewigh eign. Till ytther meer sanningh her om henghe wi wart jnsigell och conuentess nedhen for thetta breff som giort war j Trondeim anno domini millesimo quingentesimo xvj sabbato proximo ante Michaelis archangeli.

Bagpaa: De permutacione predii Elene i Byrsen in predium Sundland pa Strinden.

Eggert Hanssön, Landfoged paa Hedemarken, indmelder til Kongen et efter Befaling optaget Forhör om, hvorledes Drengen Halcaard Neridssön i Boldspil for 6 Aar siden var bleven saaret i Hosten af Thorsten Audenssön.
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1051. 7 Februar 1517. Vald?

Ider mynn alderkereste nadugeste herre ho(g)borne fforste her Cristienn meth gudtz nadh Noriges Dannemarks Wendes ok Gotes koning vdwaldt koning tyll Swerig hartock y Slyeswick Holsten Stormerenn ock y Dytmersken greffue y Oldenborg ock Delmenhorst

sender Eggerdt Hanssen landffo[w]d offer Hedmarkenn meth mynn vnderdanyg troo ock wyllige tyenste. werdes yder nade wyte at effter yders nades breff och both war jeg a Waldes y Lowten rette steffneby anno mdxvij^o loferdaggen nest effter Dorotee virginis. toch jeg iij vp-haffes witne Botolff Swenssen Jon Syworssen ok Androth Asbyornssen a bokyt swore met fullum edtstaff at te ware y leken met Torsten Odenssen ock Halwor Nerygssen loferdaggen nest effter Marite messe offer vj are forledendes sage the ath fornefende Torsten Odenssen kaste tyll fforde Halwor Nerygssen meth en ball war bunden tyll hope meth en slunge snøre ock rakede fornefende Halwor Nerygssen pha hufften. Taledo swo en krafftly dande quinne Brunnill Brunnolffes detter tyll drengen, leker icky swo lenger sodanne lek gyffer thette offer. Thette swor hun a boken met ffullum edtstaff. Skylls swo drengen fra *for-anden. Gyk swo ffram en dandequinne Hellige Jonss detter a boket swor met ffullum edtstaff at trydige dag ter effter drengen begunte at keane warcken y hufften aff slagg(e)t fornefende Torsten Odenssen hannum kaste met ballen. at fforneffinde Halwor Nerygssen lysede ock sto tyll for hans egen moder ock ffor fornefende Hellige Jons detter ten sukedom han hadde ten fek han aff thette slag sum Torsten Odenssen hannum kaste pha hufften. Gynges swo ffram ij loffrettes men Sywordt Perssen ock Laden Wylhelmsen a boket swore met ffullum edtstaff at the sagum, ock hordum fornefender Halwor Nerygssen hadde gyordt hans skrifflemall ock presten hadde gyordt hans rede, lysede atternefende Halwor Nerygssen for presten ock tem at han war aldry helbrecht eller hadde en gude tyme y the vj are siden fornefende Torsten Odenssen kaste hannum met ballen. døde han swo tysdaggen nest effter sancte Tammes dag for jull anno mdxvij^o. Kunne jeg ey retter proff ffa a tesse male the gaffe seg vpp at alle proffe pha bade syder lysede han ock wiglusenige anden dag jwll ter effter drengen dode for Gunder Estenssen ock Botoll Estenssen thette swore the a boken met ffullum edtstaff mandaggen nest effter kodt sundaggen anno mdxvij^o ware thette proff taggt y retten konings daggen wart thette vig wunnet vten alle gredestad. haffer han seth wyssan yder nade for teken ok frikopen ock frenderne for boterne vmme hannum proffes boter unader ad werde. Stender nu tyll gud ok yder nade vmme hans landtz-wyst. Tyll ytermer sannigh henger jeg forde Eggerdt Hanssen myt signet neden for thette breff sum screffuet er anno vt supra.

Sub plica med anden Haand: j bodh for xxiiij sk.

Biskop *Mogens* i Hammer mageskifter til *Dyre Sevaldssøn*, Lagmand i Oplandene, Gaarden *Hanestad* paa Thoten fra Hellige fem Vunders Altar i Hammers Domkirke, imod 2 Pund Rente i *Sudreim* paa Ringerike, $\frac{1}{4}$ Pund i *Swartstad* i Røyse Sogn sammesteds og en Huds Værd.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2det Segl vedhænger.

1052.

8 Juni 1517.

Hammer.

Vy Mons med gwdz nad biscop i Hammar giøre alle vittherligt med thette vort opne breff ath wij med raadhe och samticke vor heedherlige capittelss hafwe giorth thette ioorde skipthe med ærlige och vælbyrdog man Dyre Sewalsson lagman i Oplandæn i tesse maathe ath wij fyngge honom eith goodz som heyther Hanestadh liggendis paa Thothen som renther ij pund til aarlighe renthe som hafwer vareth hertil vndher the helge fæmwunderss altare, her i doomkirken i Hammar med allom lwthom och lwnnindom som til ligggher och leygit hafwer fraa foorno och nyge inthet vndhertakath, i fra forde altare och vndher atthernefnede Dyre och hanss ærfwinge til ewærdelighe eyge, afhende forde Dyre oss vndher altereth ther i modh igen ii pundh rænthe i Swdreym som ligggher paa Ringerike och eith $\frac{1}{2}$ pund i Swartstadh som ligggher i Røyse sokn och skal gifwe ther til eith hwdewærdh fra segh och syne ærfwinghe frælst och heymalth och vndher helge fæm wndherss altare til ewærdelig eyge vndher tesse foroordh paa baadhe siidher ath findes nokot ofrælst i thette skipthe tha skall hwar sith goodz ath frælse som borth byther, eller och liike goth goodz vidherlægge i sammestad, for thet som tha ofrælst vordher. Til ytthermeyre bewisingh och stadfæstelsæ her pa lathe wij henge worth secret med capittelss insigle nedhen for thette breff som giort var i Hammar maandagen nesth effther sancte trinitatis dag anno domini mdxvij^o.

Biskop *Mogens* i Hammer sælger til *Gunnild Helgesdatter* sin og Kirkens Gaard 2 Markehol i *Övrebý* i Hjerdals Prestegjæld (Thelemarken).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglet mangler.

1053.

9 Mai ell. 19 Septbr. 1518.

Hjerdal.

Wii Mogens met gudss naade biscop i Hammer giøre alle witterlicet met thette wort obnebreff at wii hafue soldt oc affhendt oc met thette wort obnebreff seelæ oc afhende thenne nærwarendes *breffwisker *Gunnild Helgesdatter* et wort oc kirkenss godss Øffreby hetandes ligendes wdi Hierdals prestegjæld som er twegigæ marke booll fra oss oc then hellig kirke oc wnder adernempder *Gunnild* oc henness

erffwinge. skall hwn thette godz frelselig fyligix till ewerdelig eygo met alle lawtom oc lundom som ther tiilliger oc tiilliget haffuer fra fornwm oc nyom wthen gardss oc inden gaardss inthet wndertaket. Tiill ythermere sænnen her om henghe wii wort signeet nedcn for thette breeff som gieffuet war wdi Hierdallss prestegaard søndagen nest effter heligkross dag aar etc. md decimo octauo. forbiwde wii noken henne ther paa noken hinder giøre wnder band.

Erkebiskop *Erik Valkendorf* indmelder til Kongen, at en *swensk Hær* paa Jæmternes Opfordring er *falden ind i Jæmteland*, har slaaet de Folk, Erkebispn og Hr. Nils Henrikssön havde sendt derind, og tinget Landet Hr. *Sten Sture* til Haande. Han raader Kongen at paalægge Lensherren i Jæmteland Hr. *Oluf Galde* at begive sig did for at styrke Almuen, og lover med Hr. Nils at hjælpe ham. Han klager over *Mag. Hans Mules* Foged *Peder Verkmaster*, som i Drukkenskab mishandler Almuen og plyndrer St. Olafs Pilegrime, uden at Mule vil raade Bod derpaa.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Brevform, udvendigt forseglet.

1054.

26 Marts 1519.

Nidaros.

Promptissimum obsequium et famulatum cum humillima salutatione ac anime et corporis sanitate. Høgbaarne første oc eddelste herre, wærdis edher nade at widhe, at ieg fick at spørre, ath fogethen aff Hælsingeland actet at drage ind i Jempteland met xl. eller l. personer, at tinge edher nade then almwe fra hande i her Oluff Galles frawærelsse. Thii at noghen bønder aff Jempteland hadde weret i Swerige hoess her Steen oc klaget for hannom, at them skede stoer wræt ther i landet met skat oc anden deel, och at han wilde flii them the bøder oppaa. Tha sænde ieg oc her Niels Henrickson her Oluff Galles foget til hiælp noger karle ther ind i Jempteland, och finge them pænninge nok at tære, saa the ey skulle besware almwen til en smaapænningh, thii ther ær swar tiid i landet saa wæl som hær, och schreffwe almwen til ath the skwlde bliffwe trofasthe som fader oc forælderne hawe været fore them wnder Norigis krone som dandemænd bwrde at wære, oc wnderwiiste them hwad effter wilde følge, om the andet gjorde. Then tiid wort folck tingede met them, tha swared the wæl och loffwedhe alle at stande met them fæst som dandemænd, oc meente, ath komme ther end et twsind hoffmænd aff Swerighe, the skwlde inet twinge them. Och loffwede the at the wilde hawe theris speiere wde, saa the skwlle fange thet bethimelighe at wide, och saa wilde the møde mand aff hwse och sagde, at the maatte forlade seg ther wist till met monge andre ord etc. Noghet ther effter komme ther iiij. fri-

baarne mænd aff Swerighe 200. sterke och mere, forwden Dalekarle och Bærskarle, och komme mit ind i landet om natte tide, ther som the høre wort folck wore. Mæn ingen atwarsel fick wort folck aff bønderne i noget maade som the hadde loffwet. En lænsmand ther i landet følgde the Swænske hart til the gaarde, som wort folck laae wdi, och gjorde the Swænske all vnderwissningh paa wort folk, saa wort folk wiste ther intet aff, førre theris egne haaldere saae fiende hart hoess gaardene. Ther met komme the til værrie saa the finge døde och saare kaarle paa baade sider, saa længe the komme jld paa hwset, the wore wdi. En part bleffwe slagne, en part grebne, nogre faa wndkomme, som laae i en gaard længst ther fran. The hadde geræe reisdt almwen at wedergiort thet paa the Swænske, før the hadde faret aff landet. Thet wor wmweligt ath the kwnde fonge en mand met segh. The sagde, bliffwe wi æn mænd til at slaa thette folck wdaff, tha komme the ighen och brænde oc skænne, nw gøre the oss icke andet æn gott. Then tiid the finge inghen anden swar aff almwen, tha sænde mine swæne, som wndkomme, en bonde til the Swænske at the skwilde bide ther til stæde i iij dage, om the ware hoffmænd etc. The Swænske tingede met almwen at the skwilde gaa her Steen til hande, en part swarde strax ia, men en part sagde ney. Ther met droge the Swænske strax aff landet om morgenen førre thet dagdis, och trwede ath the skwille snært komme ighen etc. Item kærste nadigste herre, iegh raader eders nade at eders nade skriffwer her Oluff Galle til, at han er sælff tilstæde i then landsænde, efter thij han haffuer lænet, oc styrker almwen, som thet seg bør. Hiælp och bestandt skal han fonghe aff meg oc her Niels, naar han oss tilsiger. Item kærste nadigste herre mester Hans Mwles foget Pædher Wærkmæster stiller seg gantzke wbeskedelige emod almwen, besynderlige i sin druckenskaff, saa ther gaar stoert oc ont røcthe aff, han rænder bønder om kwld oc troer them siden wnder sine hæste føder, baster och binder them, som biwde oc dom for segh, han slo en qwinne saa hwn fick et døet barn, han hwgger oc slaer dørre op effther theris leieqwinder hans swæne røffwe oc tage fra sancte Oluffs pilegrime och tage fra them s. Oluffs offer oc testamente, som gode mænniske sænde til sancte Oluff. Then lille friihed, som kirken haffuer forkræncke the hwor the kwndhe, oc thet wed ieg, at thet ær icke eders nades wilie. Effter thii sligt klages for meg aff almwen, tha maa ieg icke andet æn wnderwise eder nade thet. Naar iegh wnderwiser thet mester Hans, tha bliffwer han wred. Jeg haffwer æn nw paa ny staffn skreffwet hannom til, at han skwilde rætte segh sælff, oc fiii ther bod oppaa, gwd giffwe han wilde thet

gøre. Hær ære thes wær inghen gode tidender, som ieg wed at skriffwe edher nade til paa thenne tiid. Sed cum his animam corpus et illustrissimam maiestatem vestram deo omnipotenti et sancto Olauo regi perpetuo commendo. Ex Nidrosia postridie annunciationis Marie anno domini mdxix sub meo signeto.

E. V. S. M. C.

Ericus Walkendorff
archiepiscopus Nidrosiensis etc.

Bagpaa: Illustrissimo et invicto principi, domino Christierno dei gratia Dacie Noruegie Sclauorum Gothorumque regi, electo in regem Suecie, duci Slesuicensi, Holsacie, Stormarie et Theomarchie, comiti in Oldenborgh et Delmenhorsth domino suo gratiosissimo.

Sex Mænd opgaa paa Opfordring af *Truls Soemssøn*, Forstander over *Hospitalet* i Tønsberg, efter *Olof Larensdatters* Prov Markeskjellet mellem *Gaardene Ryg* og *nordre Thoeterud* i Sæms Sogn ved Tønsberg.

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Seglene mangle.

1055.

2 Juli 1519.

[Tønsberg.]

Foræ allæ men som thette breff hendher fore adh kommæ helsæ wy estherskreffne Roor Helgesson. Anders Elyfson Nyelss Asmwndzon Olaff Haluordsson lensman Torbyørn Tordzson Fokwardh Torsson sworne loffrettesmen j Arnedalsskypredhæ kyerlighæ med gwdh, gyørom mydh wyttherlikt med thette wort obne breff adh myd worwm om lowrdaghen nest esther Pedherssokchæ anno domini mdxix^o laghlighæ tiilkræffdhæ ok bedner aff hedherligh man her Trwlss Swensson forstannere saawer spetalen j Tonsberg wppa waar nadyge herres wegne konwng Kristiernss aff ene halwoa, en aff andro halwoa Byørn Gwnnersson paa syne hwstru wegne Oloff Larensdatter adh gonge skodhæ ok ransachæ reth delæ mellom Ryg ok nørdræ Tweyderwdh som lyger j Semssokn wydher forde Tonsberg, nw esther forde Oloffs Lawrensdatter hermynggh som hwn sagdes adh høre aff syn wermodher Helge Rolssdatter som barnfødh ok wpsfødh waar wppaa Ryg adh delet ok nierchestenen skwille begynnes oor Borgherasenom ok ywer Langeroffwæ myr j Bergstonghen, sydhen nordher med berge ok westher j dyketh wydher tyodweghen ok sydhen nordher med bakchæbrothenom ok nedher j aanæ. Gyngom mydh westher wndher Borgheraasen ok fwnnom iii stene ther liggendes som hon sagdæ ok sydhen al endemerchiæ nedher j aen som hwn hernde som her fore staar. kwunnæ myd ey licher see eller fynnæ en thet waar ræth dele for gwdy mellom Ryg ok nørdre

Twetherudh ok dæmdom mer forde dele ok merchiæstene gylldæ ok wyd makt blyffwæ ok settom mer iii aar dag tyl ytthermere ransak, om ey finss sannare proff skal then skogegonge blyffwæ wbrÿthelig ok wydher makt. Tiil ytthermere wyssen hengæ myd war jusiglæ fore thette breff som gyort er aar ok dagh som fore sigher.

Hans Reff, Kannik i Throndhjem, kvitterer Erkebiskop Erik for hvad der stod til Rest for Trykkelønnen af *Missale (Nidrosiense)*, som Mag. *Paal Reff* havde besørget prentet (i Amsterdam).

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv (Münch. Saml.) uden Forsegling.

1056. 31 Oktbr. 1520. Throndhjem.

Jegh Hans Reff canich i Trondem och juris vtriusque baccalaurius bekennes meth thenne myn eghen handscreffth ath werdugeste fader meth gud her erchebiscop Erich Walkendorff vdj Trondem och paffuelige sedes legathe haffwer nw fornøged meg till goede rede swo ath meg well nøges all then deell som ighen stod paa mesther Pouell Reffs wegne for the missaler hand prentede for hans nade swo ath hans nade bliffwer hannom ther fore inthet mere skuldugh, och haffuer hans nade befaled megh ath lade komme aff fornæ missaler till the kirker och steder som hans nade haffuer oppebaared penninge vdaff for en parth aff fornæ missaler. Thill sanninghen her om er thenne myn eghen handscreffth screffwen paa erchebiscops gorden i Trondem vigilia omnium sanctorum anno a Christo nato mdxx^o.

Bagpaa med anden samtidig Haand: Mesther Hans Reffs hantscreffth.

Björn Olsson mageskifter til *Mogens Trulsson* Væbner östre Nord-Vid i Ottestad Sogn, paa 1 Hud Skyld nær, mod *Gulkonrud* i samme Sogn, paa 1 Ödegaard nær. (Hedemarken.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1057. 7 Marts? 1521. Gautestad.

Thet bekennes ieg Biern Olson met thette mith opne breff ath ieg war poo Gawtestad die Tome confessoris anno domini mcdxxi^o met flere danne men ofwer werendes, ath ieg hawer byth gooss met ærlig oc fornwastok man Moenss Trulsson af vopn at forde Moenss Trulsson fek aff meg i gord som soo eyther alt nerdre Widene i østre gorden po i hud skil ner liggendes i Skogn i Ottestad sokn met myne barns samtikke met alle lwttwm oc lwnnane wttan gords oc innan frelst oc hemeholt for hwarie manne inthet vndan takandes til ewindelig eyge

fra meg oc myne erwinge oc vnder forde Moens Trulsson oc hans erwinge til ewindelig eyge oc fek forde Moens meg i gord igen som so eyther alt Gwlkwnerwt vtan i eyde gord liggendes i Skokn i Otestad sokn met myne barnss samtikke met alle lwttwm oc lwnnane vtan gords oc innan frelst oc hemeholt for hwarie manne inthet wndan takandes til ewindelig eyge, fro meg oc myne erwingge oc wnder forde Biern Olsson oc hans erwinge til ewindelig eyge oc gaff forde Moens Trulsson forde Bion Olsson vi lod silff i mellom oc bidder ieg Andirs Jonsson poo myne wegne besigle thette breff for ty ieg hawer inthet sielff oc bidder ieg Andirs Godenson oc Steffen Berswenson henge syne insigl for nedden thet breff met hanss. skrewit oor oc dag som for stor.

Bagpaa samtidig: breff om Norduidhe.

Erkebiskop *Erik Valkendorf* kvitterer sin Official Degnen i Nidaros Mester *Olaf Engelbrektsøn* for rigtigt Regnskab i al den Tid, han har havt Erkebispens Oppebørsler.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv (Münch. Saml.) Seglet vedhænger.

1058. 16 Mai 1521. Throndhjem.

Wii Erich Walkendorff meth gudz naadæ erchebyscop vdi Trondem och paffwelig sedes legatus gøre alle weterligt at hederlig mand mester Oluff Engelbrichtson dægen i Nidross wor officialis haffwer nw giort oss good rede och rægenscaff for hwes gwll sylff klædæ kopper och all anden deld som han haffwer vpbaarit aff oss selfwe och aff wore prooster fowder och vmbudzmend tesligist testament sagefald och alt andet som han haffwer vpbaarit och vtgiffwit paa wore wegnnæ siden først han bleff wor officialis och ind till thenne dagh saa han bliffuer oss ther aff aldeldes intith skyldig och takke wii honnom for got rægenscaff. Ty lade wii honnom och hans ærffwinggæ quit frii ledigh och løss for oss och wore efterkommendæ erchebiscop i Trondem ffor alt ydermere tiltall och kraffd vm fforneffinde rægenscaff i naager maadæ. Till ydermere sanning hær vm haffwe wii latit hengt wort insigle for thenne quittance som giffwen ær i Trondem in crastino Haluardi martiris anno domini mdxxj.

Erkebiskop *Erik Valkendorf* melder *Danmarks Riges Raad*, at han af Frygt for *Sigbrits Forfølgelse*, som giver ham Skyld for *Dyokes Død*, er dragen fra *Utrecht* til *Rom*, og der vil svare for sin rette Dommer Paven, samt at han ikke vover efter Raadets Opfordring at vende tilbage til Throndhjem, da Sigbrit har Kongen i sin Magt, og dennes gode Løfter derfor ei kunne hjælpe ham.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. (Munch. Saml.) Brevform, med Erkebispens Segl. Istykkerrevet og defekt i Midten.

1059.

13 Februar 1522.

Rom.

Jesus Maria. Salutem et perpetuam felicitatem. Kære herrer och wænner. Jeg skreff eder till om myn leilighed och modgang aff Wdtræct om sanctj Bartolomej dags tide næst forleden, och efter ath min broffdraghene wor ighenkomen tha forbidde jegh edhers andswar mere æn wdj v wger, oc fick dog inthet, Thess forinden fick jeg atspørle hworledes ath Jørghen skriffwere ffoget i Berghen wd[siff]wer all then wræt och forffang som han haffwer giort sancte Olaff och meg oppaa then hellige kirkes frihedh tha haffwer han nw paa thet ny, then hellige kirke, erchebiscopkelige ære och meg til hoffmoed och forffang arresteret fforhindret och spolieret meg min rænte ffran, och fforhwdet mine ombwdzmænd och alle andre wnder lieff och goedz at sænde megh en pænning eller skriffwe meg et ord till. Och sammelodes wor megh och wnderwiest hworledes Sibrith loed bekwme mit ffolck som komme til Danmark och tog alt mit godz som the hadde metatffare ligerwiest som jeg hadde wæret et wdædigs mænniske. Tha thette rycthe kaam ath saa waar i sandhedt raadde meg och sagde alle wiise mænd leghe och lærde som thette hærde ath thet waar meg ingeledes fforswareligt ænthen ffor gwddh eller mænniske atide ther meth mæn ath jeg skwilde giffwe meg til wor hælligste ffader paffwen min rættene och dommene och giffwe hans hellighet thet tilkænde hworledes megh metffores. Dog tøffwede jeg efter eders gænswar wdj Wdtræct intil sanctj Mortens affthen, och hadde siden hiid til Rom then swareste wæy som noghen tiid om aaret ffalder, och kom hiid om kyndelmesse tide met stoer møde arbeide och wmaghe, wdi min siwgdom paa mine gamle daghe. thet weed gwdd och the gode mænd som met megh wdj wæyen waare. Item sancte Scolastice affthen ther efter fick jegh wærdighe ffædres her Laghe Wrnes, her Anders Mwess wdi Roskilde och Oslo biscopper, her electj i Lwndh, erlige och wælbeyrdige mænds her Moghens Gøye och her Albrect Jepsøn ridder, Danmarks och Noriges rigers raads skriffwelsse som wor skreffwen wdi Køpnehaffn sancti Brixii dagh mdxxi. lydendes ath the hadde giffwet høgbaaren fførste konninglige maiestat wor kærreste nadige herre min skriffwelsse til kænde och wærfwet mine ærinde hoess hans nades høgmegetighet wdi bæste maade saa then gwntst och wille hans nade haffwer aff fførste begyndelse wdi munge aar bewiest meg och hwlpet och giort meg och mine wænner till mænds, synderlig meg

sælfwer til yperste prelate och erchebiscop wdi hans nades righe Norrige bliffwer wæl waractigh ther hans nade fformærker min aarsaghe och wskyllighet etc. ffor hwilket jegh tacker hans nade ydmygelige gærne. och ladher jeg thet til gwd ath jegh ey hælder andet weed meg athaffwe ffortiaent af hans nade. mæn om erchebiscops dommet aff Trondem, thet hans nadhe skreff ffor megh til Rom och wndsætte megh til laaens met en paert pønninghe til min confirmatz thet ladher jegh til gwdh och hans nade sælfwer om jegh waar thet begærendes eller om jegh stoed her emodh, jegh sagde hans nade then tiid thet meg siden och nw ær hændt ffor kirkens ffriihet. megh loffdes tha eth, oc andet megh nw haaldes etc. Ffræmdeles skreffwe the och ath inghen kwnde i the lande standet bedre met hans nade æn jegh giorde etc. kære wænner thes mere fforwndrer meg ath then tiid jeg ffoer hans nades ærinde och wærff til keyserligh maiestat effther høgbaaren førstinde min frwe drotningen tha hadde jeg hans nades hyldest och wænscaff och sparede jegh [hwærken gwld p]¹ ænninghe eller anden deel paa samme reyse hans nade til ære, them aff Danmarkes och Noriges rigers raad til witne skydendes som ther nær ware. [Mæn . . . then]¹ skriffwelsse skyld som jegh skreff hans nade tiil om Dyffwe hwæss siæl gwd nade effther keyserlig maiestatz begære, som wor helligste ffader passwen]¹ witterligt ær [som then tiid]¹ waar hans maiestatz cancellær och taalck emellom keyserligh maiestat och [me]¹ samme oed dagh san [sse ærligh paa hennes wegne til breffwet skydendes, endagh samme skriffwe]¹ och hændes dotter behageligh, ther ffore loffd [obenbaerlige]¹ meget oent aff them. en paert ær meg weerffaret och en paert molske stander meg æn nw ffore [om thet gan]¹ gher efter hændes wilie etc. Jtem skreffwe the och om jeg wiil sælfwer giffwe meg need och søghe rætt ffor Danmarkes och Noriges rigers raad . . . hwilket jeg gærne hadde giort, hadde [jegh] ffonget eders skriffwelsse i tide, och ath i hadde giffwet meg tilkænde ath i hadde hafft noghen besynderlig beffalningh ther paa aff wor helligste ffader passwen at dømme offwer megh och mine sagher, ellers widhe i wæl sælfwe ath i ære icke mine dommere. Jtem skreffwe the och ath them hoffdes ath thet hadde icke giords behoff attaget megh noghen ffrwct eller ffare till ffor noghen personer som jegh then tiid skreff om, som waare Sibrit, och hændes parthii etc. Jw kære wænner jegh befrycther megh ath hwn weed mere æn hände bwrde atwidhe effther christenrættten thii hwn sigher thet obenbaerlige och wrder skøet ey hwo thet hører, ath min herre skal inthet andet gøre æn som hwn wiil haffwe giort, och

wilde han ænd ffwdgærne tha skwilde han inghen magt haffwe ther tiil, all then stwnd hwn ær hans nade paa x mile nær. och theswær thet ær wæl ligt ther till ath saa ær i sandhedt. Jtem mwe i och wide ath hwa skylder nw megh obenbaertighe och inghen anden paa iorden ffor hænnes dotters dæd hwæss siæl gwd nadc. gwdh weed myn wskyl-lichtet ther wdi. och sigher ath thet skal kaaste mit lieff flørre æn omgaar, och skæmmes inthet weed atsigher ath min herre haffwer thet och koffwet hænde. Thette samme wnderwiesde megh och hændes bro-dær Hermen Wiliemsson, løgherdaghen næst fflore sanctj Hansses dagh wdj Pompej hwæss i Amstordam saa grofft ath jeg maatte tage ther paa om jeg icke ellers hadde fforstandet thet. Mæn hændes søster ther sammestæds lod megh inthet mere forstaa æn hwn sagde paa tydske min suster wil iw in den torn hebben, wnd sy wil iw doet hebben, och spoerde megh om jegh hadde icke ændt wæret ffanghen etc. met monge andre skæll och widne som jegh haffwer ffor meg som jeg wæl bewiise wil naar behoff gøres. Och ther fflore skal edher icke fforwndre ath jeg ffroether hændes ondscaff, effther thii at min herres nade ffroether hænde sælff, och ey taar eller wil sighe hænde emod (som hwn sigher) mæn hwad hwn wiil haffwe ffrem thet tagher ffremgangh, theswær thet ær alt ffor meget sænninghen och moxen hwær mand witterligt. Jtem ffremdeles skriffwe the och at jnnocentia semper est tuta etc. Theswær gwd bedret, contrarium est verum, och besynderlige ther som mæster Dirich Slackech, Sibrit, mæster Hans Mwle och theris parthii ære raadendes, ther nyder mand hwærken lag, rætt, eller skwdzmaal. Jeg skøed meg (nw ij aar fforledne) ind ffor wor nadige herre Danmarkes och Noriges rigers raad met mit obne breff som obenbaertlige bleff læst och til widne skwdet paa Oslo raadstwe lydendes ath jeg bød log och ræt ffor meg och alle sancti Oluffs frii thienere och at jegh wilde wære offwerbwidigh atffwdgøre ffor them all then deel them kwnde tilffindes aff wor kæreste nadige herre och Danmarkes och Noriges riges raad ath them bwerde atgøre. Thet hialp meg och them ey mere æn som jegh hadde skwdet meg ind ffor saaldanen. Tha thet kwnde inthet hælpe bød jeg meg til met mæster Hans Mwle ath jeg willede wdlægge och beta[le for] sancti Oluffs frii thienere saa monge pænninghe som han wilde sælffwer æske aff them. Thet wilde han icke hælder gøre, thii han beffroctede seg ath hw[is]¹ han [thet] giorde tha waare icke then hællige kirkes ffriihet fforkræncket, thii wilde han thet ingeledes gøre. Ehworledes jeg haffwer bwdet meg til met hannom tha . . . megh inthet hælpe andeth æn han io effther Sibritz beffalning oc wille ændelige wilde wære i trætte met megh,

enaar jeg kand betale hannom ther fföre. Och effther bægges wores dommere ære her i Rom, tha wiil jeg (nw jeg hiid kommen ær) gøre och hænde ræt ffor min tilbørlige dommere . . . [a the]¹ sagher [ha]¹ haffwe [meg til attale].¹ Then tiid jeg skreeff wor kæreste nades herre tiil ath [mæster]¹ [Hans Mwle for]ffwlgde then hællige kirke och fforkrænc[ked] hændes ffriihed. tha skreeff hans nade meg til ighen som en dydeligh første, at hwor thet skeede tha waar thet hwærken met hans nades wilie eller widskaff hwilket hans nades breff jeg haffwer her tilstæde i Rom hoess megh. Alle the cardinaler thet høre læses tha sighe the ath hans nade thet skreeff som en christen første. hans nade ær dydeligh och goed nock ther hans nade haffwer gode raadgiffwere etc. Ffræmdeles skriffwe the och ath them intet twiler ther paa ath jeg io allffwerlige viil besinde och betracte myn eghen læmpe och min domkirkes wælfart och bestand ath hwn och hændes eyedeele och ffriiheder nyde icke myn ffrawærelsse oent ath. kære wænner, mit skwdzmaael skal fførst wære til gwd och siden til hwær dandemand ath jeg aldrig met ræt fforagt wilde wiide myn domkirkes argeste wdi mine daghe, ændogh ath jeg haffwer ffortæret store pænninge aff then hællige kirkes rænthe wor nadige herre til tjeneste indenlandz och wdenlandz, och lied stoer skade aff hans nades ffüender the Swænse. Tha weed thet gwd ath jeg gjorde thet i then acht at myn domkirke och jegh skwlde nydet thet gaat ath. mæn then hællige kirke och hændes thixnere haffwe hwærken nydet ffreed eller ffriihedt siden mæster Hans Mwle ffick fførst beffalning paa Agershws hwilket gwd kænde meg stoerlige ær emod, och wiil jeg gerne (som i meg raade i eders skriffwelsse) wiide min domkirkes bæste wdi then och alle andre maade effther waar hælligste ffaders paffwens sigelsse. Thet ær inghen mere emod æn megh ath jegh icke ffredelige maa wære hoess min domkirke. Hænde bør inthet met rætte atnyde myn ffrawærelsse oent ath. Skeer thet ther wdoffwer, tha then och all anden wræt honhed och offwerlast som megh ær skeet och offwerganghen aff konninglige maiestatz ombwdzmænd och andre flere och æn nw daglige dags offwergaar sætter jegh aldeles wdi gwds och wor hælligste ffaders paffwens hænder. Jtem kære wænner hwor som jeg kwnde wære edher til wilie och kærlighet ffor thet i haffwe handledt thet wdi bæste maade emellom wor nadige herre och meg, thet wilde jegh gerne met edher fforskyldhe hwor thet waare i min magt. In Christo valet. Ex Roma, communi patria, in profesto sancti Valentini martiris. anno domini. mdxxij. sub meo secreto.

Ericus dei gracia archiepiscopus Nidrosiensis.

Udskrift: *Reuerendis in Christo patribus, magnificis et eximiis generosis nobilibus et strenuis viris et dominis dominis episcopis abbatis prioribus prepositis decanis ceterisque prelati ecclesiasticis et doctoribus. necnon militibus et militaribus inclyti regni Dacie conciliariis, coniunctim vel diuisim. amicis nostris syncere dilectis.*

Paaskrift med en anden Haand, samtidigt: biscop Ericks scriffuelssse til Danmarks rigssens raad och alle andre.

(¹) Nu bortrevet. Suppleret efter en i München tagen Afskrift i danske Geheimarkiv. — Parenthesteegnene i dette Brev findes i Orig.

Atten af *Oslo Stifts* Provster og Sogneprester, der af *Domkapitlet* i Oslo vare indkaldte i Anledning af Biskop *Anders Mus's Resignation* og Kapitlets Valg af Mester *Hans Mule* til hans Eftermand, stadfæste dette Valg og erklære, at de ingensinde villo have Mester *Anders* igjen til Stiftet. (jfr. No. 1065. 1066.)

Efter en samtidig af Oslo Kapitlets Notarius Amund Gris bekræftet Afskrift paa Papir i Dipl. Arn. Magn. i Kbhvn. fasc. 97. No. 17.

1060.

29 Septbr. [152]2.

Oslo.

Vi effthorne Klawes Nielsen canek i Oslo oc prowest vdi Sarpborgs prostrij Gwdbrand vdi Skiøbergæ Gest i Berg Peder i Vesby prost paa Follo Oluff i Kragestad Oluff i Rackestadæ prost i Isbergs prostrij Alf i Trigstad Hans i Spivdebergæ Soffrijn i Thøneim prost i Vigen Ma[gnus] i Broo oc Anund i Næssyne Tiøstolff Nielsen canick oc prester i Tegneby Torer i Sydrem prost offuer Solløyer prostrij Amand Gerolsen i Hoff oc Peder i Fid Jens i Skedsmo prost i Rommerigæ V[ig]lick i Eidsvold oc Anders i Gerdrem gjør vitterligt mett thette vortt obne breff att vij indkallett vore till Oslo aff mester Hans electo till Oslo domkirke och hederlig cappittel ther samestedt paa sancti Michaelis archangeli [dag anno m^o. d^o. xx^o. se]cundo om nogen merkelige sager och ærendæ att høræ som kierken och menigæ *stigstedt anrørendes ere besynderligæ om then resignacione som verdugæ fader biscop Anders giortt haffr om Oslo stictt mdxxprimo oc saa om then electione som menigæ cappittell giortt haffuer mett foræ mester Hans Mwle som nw vtwald er oc stichett i vergiæ haffuer. vor thett thaa saa tracteret oc beuist mett foræ bispens breff oc segell mett flere andre att bisp Anders resigneret oc froo sæg anthwordett [ville]ligen haffuer samme stict vnodt vt[hv]ingen vtthen all hødtz trwg eller nogen falsk i noget hande maathæ oc effther hans egen vilgiæ samtickiæ oc begering oc kwndæ vij ickæ andett forfaræ eller bewise i sandhedt att veræ enthen att foræ election erligæ oc rite canonic

giortt er vtloff menigæ cappitulo mett allis theres samtickie som theres elections breff lyder som thee ther paa giffuedt haffuæ oc desligeste till kallett forne bisp Anders mett breff oc scriffuelse sijne venner oc slæct som oc thaa till stæde voræ. thaa som saadanne resignation oc election giortt vor hwilckett thee oc mett samtickie oc yndest till gaff hwa[!] som giortt vor oc mett vore paa then tidt thaa biscop Anders selff personligen antwordett mester Hans gorden oc stictedt wp¹ hwilket vij alle forne prowester oc prester paa menige klerkers vegnæ j stictedt all . . thett som cappittulum redeligen giortt haffdæ efter tij att vij theres breff ther paa haffwæ som nw ickæ till stæde vore oc villæ vij nw alle jndrecteligæ samtickelligæ hollæ oc haffwæ oc mett full mact att bliffue ladhæ, alltt thett som menigæ cappittulum giortt haffwer om sforne electionem oc confirmere hender paa vor godhæ troo oc ære som vij oc mett opracthæ hender swarett haffuæ etc. oc aldre effther then tidt samtickie eller vndergiffue oss att bekendhæ biscop Anders for prelatæ att bliffwe til Oslo domkirkæ ytthermere for mangæ vttalligæ oc store sager oc skadhæ som hand kierken oc stichet giortt haffwer i langh tidt som oss vitterligt er. Oc tesligeste allæ thee punther oc articler som capittell bescreffnæ haffue mod forne her bispen sigæ oc bekende vij sanne alt vere oc er oss dees ver formyckedt i røre oc forfarelse at saa er. tij att hand haffue(r) mangæ aff oss och andre vlagligæ beskattett oc beswærett i mangæ motthæ. Item kand ther oc jngen contractus eller breff holles mett a . . nemdh handlinge som giortt i næl- lom forne bisp oc mester Hans electo nostro bode i vor kerestæ nadige herres oc andre godæ herræs oc gode mendz offueruersæ oc biscop Anders eygnæ breff at vtww[isæ] oc then helligæ kirkæ skall ytther- meræ skadhæ oc forderff [haf]fwe for hans buller oc klammer skild. tha villæ vij menigæ klerker mett vortt capittell neder fare persone- ligen selffwe till vor kereste nadigste herræ oc alle Danmarcks riges prelater och herræ, oc ther beklagæ vor store briist skade oc forder- ffuelse som hand fraa førstæ dag och till thenne tidt giortt haffwer, oc bekende vij oss jngen anden herræ oc prelatæ at haffuæ end then godæ herræ som vij nw haffue som er mester Hans Mwle. then villæ vij leffue oc dø med forlj saa vij kand formercke att hand er oc yttermere blij- ffuer then helligæ kirkæ nyttelig oc gangligen boode mett bygnijnger paa kirken oc gordt, oc desleges gudz tienestæ att formere. Att saa i sandhett er som forscriffuel stor trickæ vij alle forne prester voræ jndciglæ nædhen thette breff som giortt oc scriffuit vor aar dag stedt oc tiidt som fore scriffuit staar etc.

Auscultata et collacionata est presens copia per me Amandum

Gris Astocensis dyocesis clericum notarium publicum que coar[dat] cum suo originali de verbo ad verbum vt prefertur.

Bagpaa samtidigt: Capittels klage breff paa bispen m. Anders och affsettelse breff oc igen kallett m. Hans Mulle. xviii.

(¹) Her er et uæseligt Ord udslettet, og et „bifallæ“ eller lignende i den følgende Sætning uden Tvivl udeglemt.

Thronhjems Domkapittel mælde Kong Christiern II, at Erkebiskop Erik Val-kendorf er død i Rom, og at Kapitlet har valgt Degnon Mester Olaf (Eagelbrektsøn) til hans Eftemand, hvortil Kongens Samtykke udbedes.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. (Munch. Saml.) Brevform udvendig forseglet.

1061.

4 Juni 1523.

Nidaros.

Debitum et sincerissimum famulatum cum humillima in Christo recommendacione. Høgbornesthe herra och førsthe. werdiss eder naadh withe ath nw fierdhe dagh pinsdagh. fenghe wij saan tidhendh medh breff ath war werdighe herra erchebisp Erich. bleiff dædh j Room. hwass sæll gudh haffwe, ware wij tha erchedeken och capitell j Trondeym nesthe logherdagh i samme wike till hope komne och foreynadhe vppa ein belegligh staadh j domkirken effther helgæ federss och kirkene logh skykkelse ath wtkore ok welie j werdwgesthe fader j gwdhi erchebispis Erics staadh och staath eyn aff wart capitell till helgæ sancti Olai domkirke her j Trondeym. Och then tidh wij haffdhe alt fwlkommedh som electioni och vtkeor tilhørdhe och medh retthe bordhe. tha fwnne wij ath wyrdeligh och heidherligh man meisther Olaff waar deken wart electus. wtkoredh och wthwaldher j staadh fornempde werdwgesthe faderss etc. Høgbornesthe herra och førsthe werdes eder naadh ath høyre war inneligh och ødmiwklighe bøn capitell j Trondeym ath edher naadh wildhe for gwdz skwld och sancti Olai samtykke och fulbordhe then waar electionem. vtkeor och wtwalningh gudi till loff. eder naadh och kronen till bestandh och tienesthe then helghæ sancti Olai domkirke och oss allom leirdom ok leiktom til forstandher forman och prelaath. wilie wij medh gwdlighe bonhold och andre som wij formaghe. ware eder naadh altidh till wilie kerleik och tienesthe. Heer medh eder nadz staath. liff och sell the helghæ trefalligheith och war helgasthe patron sancto Olauo befallendes. Ex Nidrosia anno domini md xxij die corporis Christi.

*Vestre serenissime maiestatis humiles oratores
archidiaconus et capitulum ecclesie Nidrosiensis.*

Udskrift med samme Haand: Illustrissimo ac serenissimo principi domino domino Christiarno dej gratia Norwegie Dacie Swecie Slauorum Gottorumque regi. duci Sleswisensi et Holsacie Stormarie et Dithmercie comiti in Oldenborgh et Delmenhorst domino nostro graciosissimo.

Bagpaa med Gotskalk Erikssøns Haand: breff aff domkircken vti Norge at biscop Erick er død.

Olaf Engelbrektsøn, Electus til Thronhjelm, tilsiger Kong *Christiern II*, hans Dronning og Börn Huldskab og Troskab.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. (Münch. Saml.) Seglet mangler. Underskriften er egenhændig.

1062.

15 Juli 1523.

Mecheln.

Jegh Oluff Engelbrichtsenn electus till Trondem Domkirkæ laaffwer och tilseier och med thette myt obne breff loffwe och tilseigæ høgbornæ fførstæ och mechtigste herre hær Cristiern med gudz naade Danmarckes Swerriges Norriges Wendes och Godes konnung hertigh etc. myn kærestæ nadigste herre hwidskaff mandskap och troskap hans kongligæ maiestat troligen at bewise warnnæ och affwende vden all fforsymmelse efther myn macht alt thet iegh weid paa thenne tiid eller hær efther fforkommer som hans naade eller hans naades høgbornæ fforstinnæ eller herre børn land och riigæ eller naagre hans naades tro tienere kand kommæ till ære(s) eller staadz fforkrenkkelse skade eller fforderff lønligæ eller aabenbarlige vdi naagre maade. Sameledes beplicher iegh megh med thette myt obne breff then ene efther then anden och alle till samend help bestand och trøst at gøre som ein prelate och erchebyscoppe bør at gøre sin rette herre och koning och aldre gøre naagen fforbund eller vpreisning ene eller med andree emod hans naade hans naades høgbornæ fforstinnæ och herrebørnn paa myn preesdoom conscientze ære och rædeligheit. Tesligeste adh holdæ vbraadeligæ alle skelligæ och lydigæ articlæ och punckter hans naade och riiget hans naades høgbornæ fforstinnæ och herrebørnn. Till ydermere witnisbyrd och større fforwaring at these ffornessnde artickler skulle vbrædeligæ holdes hengger iegh myt insiglæ næden ffor thette myt obne breff vnderskreffwid med myn eigen hand som giort och skreffwid ær i Mecklen ipso die diuisionis apostolorum anno domini mdxxij.

Ego Olauus qui supra
manu mea propria.

Bagpaa med en anden samtidig Haand: Olaff Engelbritssøn electas til Trundhems domkircke giffuer k. maj. thette breff.

Biskop *Mogens* i Hammer kvitterer paa Kirkens og Kronens Vegne *Haldor Lassessen* for *Leiermaal* med *Ympe Haloardsdatter*, der var ham beslegtet i andet og tredie Led.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Det paatrykte Segl mangler.

1063. 1 Septbr. 1523. Hammer.

Wii Moens med gudis nade biscop i Hammar giøre alle wítherligt att thenne nerwardendis breffwisere Haldor [Lassesen¹ haffwer waret i minde med oss for noget leger som han haffde bedresswit med [Ympe Halu(o)rdotter¹ oc war skylt ther emellom till andre oc tredie och er thette kirkenes maall all eneste och icke kronens. ther for sige wii hanom qwit friig ledig oc aldelis aakierelos i thette lægier for oss wore embitzmend och alle andre effther oss tilkomende biscope i attherde Hamre. Sammeledis sige wii hanom qwit paa kronens wegne effther christne retthen hellige kirkes lag oc sættegierd. Till sanning her wm trucke wii wort signett for thette breff. Ex Hammaria die beati Egidii abbatis anno domini mdxxij nostro sub signeto.

(¹) Tilføiet med en meget senere Haand (maaske fra 18de Aarhundrede.)

Ti Lagrettemænd paa Hedemarken bevidne, at Hr. *Oluf Galde* to Gange paa Akersting i Kong Frederiks Sendebuds *Olaf Pedersøns*, flere Herrers og Almuens Nærværelse havde tinget Kong Frederik Landet til Haande. (jfr. No. 1067.)

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Med 10 paatrykte Segl.

1064. 2 Novbr. 1523. Skaun [Stange].

Ffor alle the danne mend som thette breff hendher fore att komme bekiennes wii efftherne lagrettesmend paa Hedmarken, Hafflor Mwseliid, Staffen Røne, Olaff Westad, Niels Knwtson, Ingebret Skelwe, Lauris Olestad, Torgard Welingstad, Narffwe Widen, Hans Bylo, Anders Reckstad thet wii wore twænne gange paa Agersting wed Hammer tha hedherlig oc welburdig mand her Oluff Galle riddere tingede med oss oc menige mand her paa Hedmarken och bode reyser lodh han læse oc forkynde for oss mectuge oc høgborne førstes hertug Fredericks breff wor kiereste nadigste herre som hanss nade haffde schreffuit hiid till Norge och tingede han tha hanss nade landet till hande med flere gode herriss her nerwærendes oc menige almwges her sammesteds

raad oc samtøeke och icke annerlwnd haffwer han tinget thet sigē wii paa wor saningen oss saa gud hielpe en dogh att andre wilge sigē hanom oc oss annet paa som wii haffwe spurt tha skall thet aldrig med saningen bewises. oc war hanss nades egen sendebud oc breffdrager Olaff Pædersson her till stæde paa samme tiidh ath hanom well witherligt er. Att saa wtj sandhed er triicke wii wore indzegle for thette breff schreffuet wti Skonenn die animarum anno etc. mdxxiii nostris sub sigillis.

Kong Frederik I melder Erkebisp Olaf i Thronhjøm, at Kongen og Danmarks Rigsraad have istandbragt et Forlig mellem Biskop i Oslo Anders Mus og Hr. Hans Mule, Electus til Oslo, hvorved hin har afstaaet sit Bispedømme til denne, hvorfor Kongen anmoder Erkebispens om snarest muligt at stadfæste dette Forlig og indvie Hans Mule. (jfr. No. 1060. 1066. 1070.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. (Münch. Saml.), udvendig forsejlet.

1065.

15 Juni 1524.

Kjöbenhavn.

Ffedericus dei gracia electus jn regem Datie et Noruegie dux Slessuicensis Holszatie Stormarie et Ditmertie comes jn Oldenburg et Delmenhorst.

Premissa reuerentia cum nostro sincero fauore. Kiære herre oc fadher: mwe i vide att vij oc oss elskelige Danmarcks riigis raadtt haffue nw forhandlitt emellom oss elskelige verdwge fadher biscop Anders Mwess oc oss elskelige her Hans Mwle electum tiill Opsloo domkircke szo the eræ venlig oc vell forlighthæ om forne. Opsloo biscops domm szo at forne. her Hans Mwle maa oc skall beholle same biscops domm oc forne. biscop Anders Mwess er ther aldellis tiill friidz mett som hans breff ther paa nw giortt er oc ydermere indheholler oc vdtwiiszer. Thij bethe vij ether kierligen atthij ville giffue forne. her Hans Mwle confirmationem paa same biscops domm oc viæ hannem tiill biscop eller giffue andre verdwge sædræ oc biscooper ther i Norgis riigæ befalling oc fwld magtt att viæ hannem att hand kand komme tiill same biscops domm vtenn ald ydher mere forhalning kost oc thæring att giøre ther paa i nogher mode, epher Norges riiges preueleghers lydelsze: oc rammer hans bedstæ her vdtinden for thenne vor bønn oc scriffuelsze skyldh som vij ether tiilltroe: vij ville thett kierligen mett ether forskylle: oc huor vij kwnne være ether tiill villiæ oc kierlighedt ville vij aldtiid gernæ giøre. Jn Christo valetc. Ex castro nostro

Haffnenn ipso die sanctorum Vitj et Modesti martirum anno domini
mdxxiiij nostro sub signeto.

Udkrift: Reuerendissimo in Christo patrij domino Olauo Engel-
berti Nidrosiensis ecclesie archiepiscopo necnon apostolice sedis legato
nobis sincere dilecto.

Biskop *Anders Mus* af Oslo lover at ville overholde det med Hr. *Hans Mule*, Electus til Oslo Domkirke, indgaede Forlig om Bispestolens Af-
staaelse til denne, og ei derpaa at klage for Paven eller Erkebispem,
imod at han for Livstid beholder *Skjens* og *Tømsbergs* Provstier, Pre-
stegjeldene *Ekar*, *Lior*, *Sanden*, *Nes* og *Tanum* (i Viken) samt hele *Mo-
land* Gaard med Gods (i Viken), og mod at *Hans Mule* stiller Borgen for de
udlovede 4000 Mark danske til Indkjøb af Kobber for Domkirken og til
de af Bisp *Anders* stiftede Tider for Jomfru Maria, udleverer en Del Bo-
have, m. v. (jfr. foreg. No.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv, sammenl. med et Udkast til samme
paa Pergament. Orig. synes ikke at have været besejlet.

1066.

28 Juni 1524.

Kjöbenhavn,

Andræas Mwss dei et apostolice sedis gracia episcopus Asloensis
omnibus presentes literas nostras inspecturis lecturis seu auditoris salu-
tem et notum facinus per presentes quatenus reuerendo in Christo patri
domino Magno ecclesie Hamarensis episcopo fratri nostro dilecto domino
doctori Dilleuo Reuentlou preposito monasterii Renebeck necnon domino
Tychoni Krabbe militi et regni Dacie marschalco promittimus vt nouis-
simum contractum inter nos et quendam dominum Joannem Mwle elec-
tum ad ecclesiam Asloensem factum et in presentia quorundam vene-
rabilium et discretorum virorum videlicet magistri Pauli Andree ecclesie
Ripensis cantoris et Joannis Tolnere opidi Alburgensis proconsulis et
plurimorum spectabilium virorum ad hoc requisitorum in omnibus suis
articulis et punctis tenere et obseruare indubitanter volumus. insuper
promittimus hincinde nunquam literis aut nunciis verbo neque facto
palam siue quouis modo occulto eundem dominum Joannem Mwle aut
quemcunque ab eo procuratorem constitutum coram sanctissimo patre
nostro ac domino papa et sede apostolica aut reuerendissimo in Christo
patre domino archiepiscopo Nidrosiensi velle desuper monere seu im-
pedire, quin episcopatus prenominata ecclesie Asloensis confirmacio-
nem et consecracionem consequi possit. nichilominus obseruatis con-
dicionibus infrascriptis videlicet vt libere quoad vixerimus nobis cedant
infrascripte prepositure videlicet Skiesysell et Tonsberg etiam parro-
chie videlicet Eycker. Lyer. Sanden, Ness et Tønnøm in Wiick eiusdem

diocesis illico acceptande. preterea prefatus dominus electus sine mora possessionem terre Molandt cum suis bonis omnibus. redditibus et pertinentiis illico nobis tradat vt libere ea vtamur pro pingnore mille lottonum argenti iuxta ritum ponderis Coloniensis. Et si aliquo iure prescriptum pingnus Molandt nobis abiudicatum fuerit tunc pretensus dominus electus nobis mille lottonum argenti debite soluat. Jtem prefatus dominus electus idoneos fideiussores insuper nobis constituet vt sua confirmatione et consecratione acquisita quatuor milia marcharum Danicarum receptorum soluat pro emendo cupro in vsum ecclesie Osloensis conuertendo et horas gloriose virginis Marie quas ibidem fundauimus sustentando. ac iterum nobis tunicam iniuste raptam ex veluto pellibus hermelinis subductam restituet reddetque nobis omnia que ad bonj lecti sternationem vsui sunt. ac demum dolea cachabos ceteraque id genus instrumentorum que ad coquenda cereuisiam vsui fore arbitramur nobis restituat. debent itaque a predicta quinque millium marcharum summa abstrahi que dominus electus Asloensis a prefata pecuniarum summa antea nobis satisfecerit et si electus (optimo maximoque deo uolente) e uiuis haud confirmatus consecratusque decesserit libere ad prefatam nostram diocesim Asloensem regressum habeamus ac reuerendissimus in Christo pater dominus Olauus dei gratia archiepiscopus Nidrosiensis nos reddet securos, ne a sanctissimo domino nostro papa (si ita res acciderit) aliquo iure ob prefatum contractum aggrediamur damnumque nobis inferatur. Datum Hafnie anno domini mdxx iiij die Mercurij xxviiij mensis Junii nostro sub sigillo.

Norges Riges Raad kundgjør, at Hr. Nils Henrikssøn, Norges Hovmester, Hr. Oluf Galde og nogle Flere, da Kong Christiern var rømt fra Danmark, havde bestemt, at Hr. Nils skulde tage Nordlandene (d. e. det Nordenfjeldske indtil Sire-aa) og Hr. Oluf Sydlandene (det Søndenfjeldske) i Værge til Norges Riges Bedste, indtil man fik en anden Konge, hvorved Oluf Galde kom i Strid med Kong Christierns Tilhænger Bisp Hans Mule og fik sin Gaard paa Hedemarken brændt; Raadet anbefaler ham derfor nu til at faa Akershus Slot i Forlening. (jfr. No. 1064.)

Efter Orig. p. Papir in danske Gcheimearkiv. Seglene paatrykte.

1067.

23 August 1524.

Bergen.

Wij efftherschreffne Oluff met gudz nade erchebiscop vdj Trondhem och passuelige sedes legathe Oschuld i Stawanger Mogens i Hammer Oluff i Berghenn Hans Mwle i Oslo Jon Aresson i Holæ i Jsland aff samme nade biscopper. Vincencius Lunge Guthe Galle Jachym

Griis riddere Oluff Bagge Erich Erichson och Johan Kruko aff wabenn Norriges riges raad bekennes met thette wort obne breff ath oss er witterlicht ath siden hogborne fursthe konung Christiernn wor rymbdt aff Danmarks rige, tha gick erlig och welburdig mand her Niels Henrichson riddere Norriges riges hoffmesthere och her Oluff Galle och nogher met them, sammen ath forhandle rigens ærende och tha szwo besluttede ath effther slig leilighed som tha i riget wor, skulde foræ her Niels Henrichson eskæ konungs gorden i Berghen och tage Nordlandene ind, och her Oluff Galle eskæ paa Agershws och tage Soderlandene ind, Norriges rige till besthe indtill szwo lenge the finge en annen herre och konung for seg ighen her i riged, hworfore drog foræ her Oluff Galle till Soderlandene, eskendes och begerendes Agershuss och kom ther vdoffuer vdj stoer feyde met verduge fader bisp Hans Mwle till Oslo, som tha konnung Christierns mand och tieneræ wor, och bleff tha ther vdoffuer hans gard vdj Hedemarkenn spoliert och brendt och ther nesth effther mange skermutze, aff bisp Hans Mwles wold och macht indtregndt och forfuld ind j Sueriges rige, begerendes ther hielp och trøsth emod konung Christierns mend och wenner, och ther noger tiid i riget stillæ bleff ind till szwo lenge forskreffne bisp Hans Mwle wor wor kiereste nadigste herre konung Frederich etc. till hende ganged, tha gaff hand seg strax ind j Norriges rige ighen och forlichtes wenligen met sforæ bisp Hans Mwlæ, och bleff tha som tilforn altiit, Norriges kronæ en hwld och troo indfodder mand, hwilke hand effther thenne dag wthen all twibels maall szwo bliffue skall och wij ey heller aldrig annedt fornwmed eller formercht haffue, hwo szom hannom annet sigher oppo, tha forlade wij oss aldeles till ath ey annerledes i sandhed befinnes skall end som forscreffued staar. Thij er wor ydmyge och kerlige bøn ether nade will werdes till gwnstelige ath forlenæ foræ her Oluff Galle Agershws slott och læn som wij hannom paa ether nades trøsth loffued och tilsacht haffue, effther thij hand er en dugelig nyttig indfodder rigens edlingh som riget i alle maade well behoff haffuer. Thet fortiene wij met ether nades konungelige maiestatt altiit ydmygeligen gerne, hwess liiff siell staatt och læhsalige regementæ wij befale then almechtige gud och herre sancte Oluff konung till ewig tiid. Giffuid och screffued i Berghen sanctj Bartholomei apostoli affthenn aar etc. mdxxiiij^o vnder wore jndzegle.

Ved Foden med anden Haand: Her Oluff Galles forklaringe.

Norges Riges Raad undersøger Slægten Rostungs Familieforhold i Anledning af en Arvesag mellem Gaute Joarssøn og Olaf Mikkelssøn om Hustru Sunnie Endridsdatters efterladte Gods, som det tildømmer Gautes Moder Hustru Herborg Thorbjørnsdatter, og de af Olaf fremlagte Breve erklæres falske og blive af Rigsraadet sønderskaarne.

Efter en Vidisse paa Papir i danske Geheimearkiv, nedenfor No. 1078.

1068.

2 Septbr. 1524.

Bergen.

Wij Oluff med guds naade erchebiskop j Trondem oc paaue-
lig sedes legaatt Hoskoldtt j Staffuangher Magnus i Hammar Oloff i
Berghen Hans j Oslo Jon j Hoole j Islandtt¹ Wincentius Lunge Oluff
Galle Goude Galle Jachim Griis riddere Erick Wgropp Oluff Bagge
Erick Ericsson oc Johan Kruko webnere Norges rikis raadtt gøre wit-
therligt met tette opne breff att aar effther gudz byrdtt tusendefem-
hundredefireoctiughe ffredaghen nest effther sancti Egidij dag kom j
retthe ffor oss i Berghen i sworthebrødhre kløsther beskedelig man
Goude Jwarsson ffull oc laglig wmbodzman wppaa hans modhers wegne
wppaa then ene halfsue oc Oluff Michelsson wppaa then annen halfsue,
oc thaleda thaa fforde. Gouthe till Oluff Michelsson wm then arff som
forde. Oluff haade befatedtt seg med effther hustrw Sunneues dødt
hues sæll gud naade som waar forde. Gautes modhrsystherdotther.
Ransakede wij thaa skylskabin wppaa bode sidhen oc ffunne wij thett
att Torgils Rostung ssom allt godsset otthe hade en son ssom heitt
Suen oc en dotther ssom heitt Gudrun oc Suen hade en son heith
Endridtt oc Gudrun annan son ssom heitt Michell. Endridtt hade en
dotther heitt Sunniua och Michell en son wecktted² heitt Oluff. Effther
Torgils Rostungs dødt erffde Suen oc Gudrun læsth oc ffast baade
effther modher oc ffader, ther nest døde Suen oc honnum erffde hans
son Endridtt, ther nest døde Michell oc honnum erffde hans modher
Gudrun thi han hade ingen eckte barn effther segh. Saa døde Gudrun
oc henne erffde fforde. Endridtt hennis brodher, och ther medt kom
allt godzitt læsth oc ffastt som Torgils Rostung leffde sin son Suen oc
Gudrun sin dotther in till fforde. Endridtt och hannum erffde hustrw Sunnie
hans ectte dotther. Nw effther thi att hustrw Sunniua hade icke barn
effther segh tilsaade wij med en ffull dom hennis modher syster hustrw
Herborg Torbjørnsdotter allt thett godtz læsth oc ffast ssom fforde. hustrw
Sunniua otthe oc ffylgde intidtt wnden taghett fforde. hustrw Herborg
oc hennis erffuinge till euigh tiidtt rosamlighe att beholde oc nydhe.
Fframbar oc wppaa same tiidtt ffor oss i retthe fforde. Oluff Michels-
son noghen breff lydendes att Steffan Olaff Michelssons ffaderfader
skulde haffua ffortt med segh aff Suerighe hiitt i landett monghe hun-

drede noble oc andre peninge oc skulde ssaa ffor fforde. peninge sidhen tett han hade ffaatt fforde. Gudrun Oluff Michelssons ffadhermoder till sin hustrw inløsth thette iordegodtz ssom fforde. hustrw Sunniua sene-
sthe fylgde. och thij begerede han ssaa mykid aff godzitt ssom penin-
ghene till saade eller sin fadherfaders peninge igen. Och bleffue the
fforde. breff lesne oc grannelige aff oss alle ransakedtt oc ffune wā
them alle gamle oc nye aabenbarlige ffalske att ware till scriffit dicktt
oc intzgle, och thij lethe wij thom syndher skære oc all domer ssom
effther fforde. breff ware dømde tesliges. Och ther med saade wij
hustrw Herborg oc hennis erffuinghe quith oc ffrij att ware i them
maade ffor allt ythermere tiltall. Till ythermere wissen oc fforuarung
her om lade wij henge wore intzgle nedhen ffor thette wortht obne
breff som giffuidtt oc scriffuidtt ær i Berghen aar daag oc stedtt ssom
før scriffuidt staar.

(¹) Her er uden Tvivl udeladt: med same naade biskoper. — (²) d. e. uægte.

Henrik Christiernssøn, Abbed i Sorø og Cistercienserordenens Commissarius
og Collector i Danmark, Sverige og Norge, kvitterer Abbed *Mathias af
Tutørø* for 4 Aars Contributioner, betalte i 1518 ved *Erkebisp Eriks Tjener
Gudmund*, og for 6 Aars Contributioner, nu betalte ved ham selv. (jfr.
No. 1039.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. (Münch. Saml.) Seglet vedhænger.

1069.

24 Februar 1525.

Sorø.

Nos frater Hinricus Christierni abbas monasterii Sorensis Ci-
sterciensis ordinis in Roschildensi diocesi dicti ordinis per Daciam
Suetiam et Noruegiam etc. commissarius ac collector contributionum
per ipsum capitulum generale singulariter deputatus recognoscimus per
presentes nos anno domini md decimo octavo recepisse octo florenos
Renenses per quendam Gwthmundum familiarem reuerendissimi in Chri-
sto patris domini Erii archiepiscopi Nidrosiensis nomine venerandi
patris domini Mathie abbatis monasterii Tuteinsule racione contribu-
tionum ordinis quatuor annorum videlicet md octavi noni decimi et
vndecimi cum expensis consuetis. Preterea etiam recepimus ab eodem
venerabili patre hic in monasterio nostro Sorensi xii florenos Re-
nenses pro sex annis videlicet md duodecimo decimo tercio decimo
quarto decimo quinto decimo sexto et decimo septimo cum expensis
consuetis pro quibus quidem contributionibus et expensis prefatum
dominum Mathiam abbatem quittamus et quittum facimus per presen-
tes. Datum in monasterio nostro Sorensi die beati Mathie apostoli et
euangeliste anno domini mdxxvinto.

Hans Reff, af Biskop Andreas Mws kaaret og af hans Kapittel samtykket Biskop i Oslo, aflægger som saadan Troskabsed til Kong Frederik og Norges Rige for Erkebiskop Olaf, da hans Kirkes Tarv ei tillader ham personlig at begive sig til Kongen for at indhente hans Samtykke. Efter Orig. p. Perg. i danske Geheimearkiv. Seglet vedhænger.

1070.

9 Marts 1525.

Thronhjøm.

Jeg Hans Reff juris vtriusque baccalaureus canick i Trondem aff verduge fader biscop Anders Mws chaaren oc aff hans erlige capit-tell endrecteligen sambtycht till biseop oc formand offuer Oslos biscopsdøme ath worde, gjør vitterlicht for alle att effther thij jeg ey kan nw personligen for landzens leylighed oc hellige sanctj Halduardz kerkes store tarff oc brøsth som nw bessunderlige poferdøm er giffue meg her so hasteligen aff riget ned till høgborne fursthe vor kereste nadigste herre konning Ffrederich om att faa hans nades fuldburd oc sambtycke po forscreffne Oslo sticht, haffuer jeg po myn goede tro loffwed oc tilsacht verdugste fader oc herre her Oluff met gudz nade erchebiscop i Trondem oc passuelige sedes legathe, ath være forneffnde vor kereste nadigste herre konning Ffrederich oc Norriges rigæ huld oc tro effther thenne dag, altiid ath styrke hans nades rætt oc Norriges oc landzens lag, oc affwerge hans nades oc Norriges riges skade oc forderff met raad oc daad aff all myn macht myn prestdom oforkrenketh, om nogher vdlensk eller indlensk vilde legge seg effther at gjøre hans nade Norriges rigæ affhendigt. oc hwor jeg kan formerke hans nades skade tha skall jeg ther om giffue hans nade atworsell. Till ythermere wissen ath jeg thet szo loffwed haffuer vbrodeligen atholde, tha haffuer ieg ladet hengtt myt indsegle neden for thette myt obne breff som giffwed er vdi Trondemm torsdag for dominicam reminiscere aar effther gudz burdt mdxxquinto.

Svend Amundsson paa Fors kvitterer Erkebiskop Olaf og hans Anrørende for hans Ombud i Anledning af Hr. Anders Nilssöns, Svends Söstersöns, Testament.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv (Münch. Saml.), med 2 paatrykte Segl.

1071.

uden Dag 1526.

Nidaros.

Thes bekennis ieg Swen Amundsson j Ffors j Skipelanda sokn pa Hisingin med thette mith opne breff ath ieg vplather och giffwer verdigh ffader erchebisp Olaff j Trondhem honom och hans nadis anrørende qwith och ffri j for meg och minæ ærwingæ ffor deth testamentarij vmbod som hans nad haffde effter min systersson her Anders

Nilsson hwes siell gud glæde, staar ieg deth fwlkomligæ och velwilielig till ath den verdig herre och andelig ffader haffwer wareth meg till wiliæ och venskap i mange velgeringer. Till ytermere visse och bætre fforwarelsse bider ieg erlige och beskelige men Gunner Kroch och Bord Bagge trycke siin jnsigll ffor thette breff. Datum Nidrosie anno m. d. xxvj.

Bagpaa samtidigt: Quittance pa her Anders Nilssons testamente.

Olaf Erkebiskop kundgjör, at han paa Kong Frederiks og Norges Riges Vegne udsender Paal Jonsson med flere, som ham fölge, for at beskytte Indbyggerne og de Kjøbmænd, som lovligen besøge Riget, mod Overlast paa Søen af Rigets Fiender, og anbefaler ham og hans Folk til Alles Bistand, naar det tiltrænges.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv (Münch. Samling.) Seglet vedhænger.

1072.

14 April 1527.

Throndhjem.

Wii Oluff med gudz naade erchebysp i Trondem och paffwelig sedes legatt gøre weterligt ffor alle med thette wort obnæ breff att wii paa høgmectigste høgbornæ ffyrstes konnung Ffræderichz wor kæreste naadugste herres och Nories riges wegnnæ hans naade till tjenestæ Nories rigæ, thess inbyggere och menigæ køffmend som med theres rette købenscaff riget besøgæ, till trøst wern och beskermelsæ haffwe nw vtsent till syødz oss elskelige Paall Jonson med ffleere wore tienere som honnom ffylgæ i saa maade ath thee skulle efter theres yderstæ sformwe och macht affweriæ sfforneffndæ wor kæreste naadugste herres och rigens skade och sfforderff straffendes ther offwer hans naades sfiender och theres gynnere och anhenggere indlenskæ eller vtlenskæ hwor thee thenom offwer kwonnæ kommæ som giort haffwæ eller gøre achtæ anfall och skade hær ind paa rigett rigens inbyggere och menigæ køffmend till vboteligæ skade och sfforderff. Ty bede wii alle som sfforneffndæ wor kereste naadugste herres och Nories riges skyld wille gøre och lade sfforneffndæ wore tienere behielpeligæ ath ware med trøst och bestand hwor thenom paa thenne theres reisæ ock rigens landwern behooff kand gøres. Thet sfforskyldte wii altiid gernæ. Giffuid paa wor erchebyspz gaard i Trondem palme synnedag aar esther gudz børd mdxxvij vnder wort secrete.

Sammestedes findes en Papir-Afskrift af et lignende Pas paa Latin, dat. Palmesøndag 1528, hvilket vel er en Skrivfeil for 1527. Det indtages derfor her som en Variant af foregaaende Brev.

Nos Olauus dei gratia archiepiscopus Nidrosiensis et apostolice sedis legatus constare volumus vniuersis ad quorum presentiam presentes lettere peruenerint

ex illustrissimi iunctissimique domini regis Ffrederici, domini nostri gratiosissimi ac regni Noruegie causa, sue gratie in obsequium, regni Noruegie incolis et inhabitatoribus necnon mercatoribus generalibus, qui bonis ac eorum mercantiis, regnum fideliter querunt aut querere videantur, in solatium, tuitionem, protectionem, dilectum nobis Paulum Joannis cum aliis quibusdam nostris familiaribus in mari emisisse, tali sub conditione ac lege, vt viriliter et omni eorum pro posse dicti domini nostri serenissimi ac Noruegie regni detrimentum oppugarent, corripientes preterea predicti jllustrissimi domini nostri inimicos, et jllorum adherentes quoscumque, extraneos vel intraneos, si qui inueniri possent, qui deliberati, regno Noruegie eiusdemque inhabitatoribus iacturam ac inestimabile dampnum inferre conarentur. Quapropter omnes et singulos ad quos predictos nostros familiares casu vel proposito declinare contigerit, vt iutuitu sepedictj jllustrissimi domini nostri, ac nostre intercessionis causa eisdem adiumento vbi et quando necessarium fuerit esse velit, enixe rogamus. Quod nos erga vos et vestros sicubi nostra requiratur opera sedulo demereamus. Datum Nidrosie in curia nostra archiepiscopali Nidrosiensis dominica palmarum anno domini millesimo quingentesimo vigesimo octauo sub nostro impendenti secreto.

Auscultata et diligenter collacionata est presens copia per me Joannem Vamholte clericum Bremensis diocesis publicum apostolica auctoritate notarium et concordat cum suo originali vero sigillato, quod protestor in his scriptis.

Olaf Engelbretssøn giver Thorgeir og Olaf (Hanssøn eller hans Søn) Fuldmagt paa lovlig Vei at indfordre hos Bergulf Ljotssøn (?) Betaling for en Hest. Efter Orig. p. Papir tilhør. Sogneprest S. O. Wolf i Saude. Det paatrykte Segl er affaldet.

1073. 8 Septbr. 1527. Malmanger.

Ffor alle the [godhe menn som thette] breff seer eller høra thette bekennæs iack Oluff Engebrytsson ath iack haffuer gyffwidh mith ffulle wmbadhe vpp ath herre ock vdh ath kreffwe Torger ock Olluff hans søn, nocken peningh aff en man som hetter Berwlff Lywtteson for en hesth xij aar sydhen som han fick aff mick, pa then tydh loffwidh han mick en j løppes ketell ock ene skynbledhe, ock entidh haffuer iack foth aff hannum y saa langh tydh etc. hwar fore bydher iack hwer danne man ock vor keresthe naduck herris vmbosmen ath the skycke mick lagh ock reth ock nocket for mith som iack haffwer wth foth, fredhes thet hannum ath thage [t]er pening aff danne men ock icke betalle saa fynnes her godhe rodh ner ethers folck kommer hyd. Tyl yther mere sanning her om trycker iack Gwnnar Øll . . sson mith ensegel nedhen for thette breff som scriffuet er pa Malmanger anno domini mdxxxvij natiuitatis Marie.

illustrissimi iunctissimique domini regis Ffrederici, domini nostri gratiosissimi regni Noruegie causa, sue gratie in obsequium, regni Noruegie iacolis et inhabitatoribus necnon mercatoribus generalibus, qui bonis ac eorum mercantiis, regnum fideliter querunt aut querere videantur, in solatium, tuitionem, protectionem, octum nobis Paulum Joannis cum aliis quibusdam nostris familiaribus in mari iis, tali sub conditione ac lege, vt viriliter et omni eorum pro posse dicti domini nostri serenissimi ac Noruegie regni detrimentum oppugnarent, corripientes cetera predicti illustrissimi domini nostri inimicos, et jllorum adherentes quosque, extraneos vel intraneos, si qui inueniri possent, qui deliberati, regno Noruegie eiusdemque inhabitatoribus iacturam ac inestimabile dampnum inferre conantur. Quapropter omnes et singulos ad quos predictos nostros familiares casus vel proposito declinare contigerit, vt intuitu sepe dicti illustrissimi domini nostri, ac vestre intercessionis causa eisdem adiumento vbi et quando necessarium fuerit esse solitis, enixe rogamus. Quod nos erga vos et vestros sicubi nostra requiratur opera sedulo demereamur. Datum Nidrosie in curia nostra archiepiscopali Nidrosiensi dominica palmarum anno domini millesimo quingentesimo vigesimo octauo sub nostro impendenti secreto.

Auscultata et diligenter collacionata est presens copia per me Joannem Vamholte clericum Bremensis diocesis publicum apostolica auctoritate notarium et concordat cum suo originali vero sigillato, quod protestor in his scriptis.

Olaf Engelbretssøn giver Thorgeir og Olaf (Hanssøn eller hans Søn) Fuldmagt paa lovlig Vei at indfordre hos Bergulf Ljotssøn (?) Betaling for en Hest.

Efter Orig. p. Papir tilbør. Sogneprest S. O. Wolff i Saude. Det paatrykte Scgl er affaldet.

73.

8 Septbr. 1527.

Malmanger.

Alle the [godhe menn som thette] breff seer eller høra
 iack Oluff Engebrytsson ath iack haffuer gyffwidh mith
 vpp ath berre ock vdh ath kreffwe Torger ock Olluff
 en peningh aff en man som hetter Berwlff Lywtsson
 ij aar sydhen som han fick aff mick, pa then tydh
 es ketell ock ene skynbledhe, ock entid
 y saa langh tydh etc. hwar fore bydhe
 keresthe naduck herris vmbosmen a
 h ock nocket for milh som iack haffw
 um ath thage [t]er pening
 es her godhe rodh ner ethe
 sanning her om trycker iack
 r thette breff som scriffuet
 tiuitatis Marie.

*Olaf Jonsson, Prest i Hjerdal, udsteder Pas for Paal Ormsson paa dennes
Pilegrimsførd til Vadstena Kloster.*

Efter Orig. p. Papir i norske Videnskabs-Selsk. Saml. Spor af indvendig
paatrykt Segl.

1074. 15 Januar 1528. Hjerdal.

Thet bekennes eck Oleff Jonson prester i Hierdal meth thette mit opne breff at thenne breffviser Paal Ormson ær nw stadder i sin rette pelegrims reiisse til sancta Birgitta i Vazstene og siden hem igen. Ty beder eck alle gode gudz vener besynerligen mynss herress konges fauter og embess men at the fore gudz skul honom ei hindre eller hindre late platze møde vforrette i noker mate vtten forde og fremme honom til alle gode. takendes ter fore løn aff sielver gud og sancta Birgitta. at saa i sanhet (er) trykker eck myn incigle fore thette breff scriffvet i Hierdal die sancti Mauri abbatis anno domini m d xx octauo.

Sex Lagrettemænd i Ryggiof Sogn erklære paa Opfordring af Hr. *Gæste Galde*, at de aldrig have hørt eller vidst, at *Olaf Ottesson* eller hans Foreldre have eiet *Evje Gaard* og Gods, som derimod tilhørte *Amund Jonsson* og hans Hustru *Anna (Ottesdatter)* efter ham. Da Kong *Christiern* kronedes i Oslo blev Halvdelen af *Evje* tildømt *Jon Eilifsson*, som havde den i Eie til han aflivedes i Bergen, hvorpaa Kongens Ombudsmand paa *Akershus Mester Hans Mule* tog den i Værge, medens Hustru *Anna* havde den anden Halvdel. (jfr. No. 1035. 1043.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 6 Segl mangler 2det.

1075. 1 Marts 1528. Rygge Kirke.

Ollom mannom them som thette breff see eller hører sendher Gwdmwnd Halwardson Guttarmd Direson Torbierud Torgersson Guttarmd Erickson Alf Trwlsson och Olaff Jondsson sworne laurettes mend i Ryggioff songnh quede guds och syne kwnnock gerende ath mytt vorom po Ryggioffs kirke goord synne daghen i fulle vykw faste jnuocaut anno domini m d xxvij, kom ther erligh och velburdigh mand och strenge rydder her Gwthe Galle for oss och flere gode mend och spurde vm the nokon tyd hårde spurde eller deryss for eller¹ fore them, vm Olaff Otsson eller hans forelder nokon tyd otte eller fylde Eyffwe eller Eyffwe goss i syne daghe, hulkyd wii alldre hårde eller aff vyste ath Olaff Otsson eller hanss for eller¹ nokond tyd otte eller fylde Eyffwe eller Eyffwe goss vthen Amwnd Jondson oc hanss foreller otte thet och fylde och er thereyss *gamgle oodal, och hanss hustru hustru *Anne* fylde alt Eyffwe och Eyffwe goss effther Amwnd Jondssons døød intil konung

Crystrer bleff krynth vtii Oslo tha bleff Jond Elyffson dømt helthen aff gottzett til och fulde thet saa lenghe hand leffde, och sa var hand afflyffwed i Berghen, sydhen hand var døtt ssa anampmed mesther Hanss Mule *komgenss vmboz mand paa Agerhuss Eyffwe och Eyffwe goss ssa myged som Jond Elijffson fulde til fforen och forde hustru Anne fulde then andhen halffdelen til syn døde dack. Tiil itthermere vyssen oc bedtre for varyngh tha *hemgom wii forscriffne mend wore ingsygle nedhen for thette breff som gort och gyffwed er aar och dack som fore sygher.

(¹) o: forældre.

Jon Gunnarssøn Prest i Hobøl og 4 Lagrettemænd undersøge Grændsen mellem Gaardene Tomter og Kennerud i Tomter Sogn i Mossedal, som de fastsætte, hvis ikke nye Prov bringes til Veie inden Aar og Dag.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Af de 6 Sejl mangle de 3 sidste.

1076. 2 Mai ell. 13 Septbr. 1528. Kennerud.

Bekennes wi eftherscreffne men Ion Gwnner son presther i Hobøl Torgyls Awdon son Odhen . . . : ward son, Annulff [Mysen] oc Halsthen Tollagson lagrettesmen q. g. oc sine, kunnocth gørandes at wi worom poo, Kennerud som ligger i Tomthe sogn i Mossedal korsmesse afflan anno domini mdxxviii^o. Worom wi i dom nemder aff Erlend Ion son lensman i Mossedal, aff eine halfwo, her Mons [i] Hobøl, æn andre halwo lens skreddher rodman i Oslo, som fornemde her Mons [er] i wmbode fore; ransakat wi thaa granneligh oc aat sogho wm then iord . . i mellom nedhre Tomthe oc Kennerud fornemde, fwnne wi thaa icke annet fore, effter thii som proffwen lwdher poo inghen proff . . . poo then andre sidan. Thaa war wor dom at thet skwldhe stoo aar oc dag . . ransake poo Tomthe til thet nesthe med proff, eller i prosthens registhe, innan then fornemde aars dag, war thet saa i wor fornemde dom, wm thet kunne icke fynnes annen proff poo fornemde Tomthe sidhen, thaa skwldde Kennerud fylghe then iord . . harth fraa grindan oc nedher esther becken oc i Mosse aan frelseligh her esther. Item war Reidher Pedher son i wmbode poo kyrkens vegne som er Tomthe kyrke then same tid. Till mere vissan trycke wi wor incigle for thette breff.

Kong Frederik I forlener Borger i Oslo Rolf Olafssøn med St. Jørgens Hospital udenfor Oslo med Gods og Rente for hans Livstid, mod at holde Messer der som før, modtage de fattige Syge der fra Egnen, som forlanges indlagte i Hospitalet, og sørge vel for Lemmernes Pleie og Underholdning i alle Maader.

Efter en af Oslo Borgemester i 1544 udstedt Vidisse paa Papir i danske Geheimearkiv.

1077.

24 Marts 1530.

Buckenhagen.

Wii Ffrederik mett gwltts nadhe Danmarcks Wendes och Gottis koningh wttwoldt koningh till Norge etc. gøre alle witthrligge att wii aff wore sunderligge gwnsth oc nadee haffue vntt oc forlenntt oc mett thette worth obne bref vnne oc forlenne oss elskelige Rolff Olussen bwrger wdi woer købstedt Opslo itt vorth oc Norgiis krones sancti Jørgens hospittalle legendes vden ffore forscreffne Opslo mett *alatt goltz renthe oc rettughett som ther nw leger til samme hospittalle thett att haffue nyde brwge oc beholle vdi sin liffs tiidt och saalenge han leffuer dog mett saa skell att han ther skall ladde holle messer oc andhen gwds tienneste oc tysliigeste skall annamme vdi samme hospitall hwess siwge menneske som siges hannem till ther omkringh effter som thett skeckett oc fwnderritt er. Skall han och redeligen giffwe thee arme siwge mennesker som ther indhe æræ eller her epptter indkommendes wordhe sadan prouenth oc vnholn(n)gh som sedwonligdt er och the plegge att fonghe. Sameledes skall handtt bøgge oc forbedtre hospitalet och holle thett witt machth oc tiennerne ther tillegge vedt Norges logh oc gode gamle sedwonne oc ey till stedhe atte vforrettes emodt loggen vdi nogen modhe. Ty forbiude wii aldhe ehwo the helst ere eller were kwnne serdellis vore fogeder embittzmen oc alle andre forscreffne Rolff Oluffson her emodt att hindre hindre lade møde plasse eller vdi nogen mode attuforrette vnder worth hildelse oc nadhe. Giffuet pa vor gordh Bwckenhagen mondagen nest epptter quasi modo geniti søndag anno etc. mdxxx vnder worth signette.

Abbed Gunnar i Halsnø, Hans Henriksøn, Sogneprest i Fjælberg, og en Lagrettemand paa Søndhordland udstede Transskript af Norges Rigsraads Dom, ovenfor No. 1068.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Seglene itu.

1078.

11 Decbr. 1530.

Halsnø.

Alle gode men ssom thette breff ssee eller høre helsser ieg brodher Gunnar aff gudtz tholemøde abbett wtj Halsne Hans Henricks-

son sogneprest wtj Fielberg och Tosten Guttormsson sworn lagrettes man wtj Swnhordelandtt kerlighe medtt Iesu Christo. kungørendes att wij haffwom seett grannelige aaffuerlesitt oc hørdtt ett Norges rikes raadz doms breff medtt heele oc wskadde intzege ssaa ludendes ordtt ffraa ordt ssom her effther ffylgher. [*Nu følger Brev No. 1068.*] Till sanninde om thenne nerwarendes copie trycke wij wor intzege wndher henne som scriffuen waar j Halsne klosther anno 1530 dominica 3a. aduentus domini.

Biskop *Hans Reff*, Kantsler *Matthias Hooruf*, Abbed *Hans Andersson*, Rigsraad *Erik Eriksson* med Flero afvise *Peder Sønnes* Fordring paa Jomfru *Görvel* (*Fadersdatters*) Gods i Norge, som *Jakob Brokkenhus* havde i Forvaring paa Hr. *Thure Jönssons* Vegne, indtil Parterne fremkom for *Norges Riges Raad* med Skiftsbrev og andre Bevisligheder om Godsets Størrelse og Beliggenhed, da Godset nu lovlig tilhørte Jomfru *Karine Alfsdatter*.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. 4 Segl paatrykte.

1079.

16 Marts 1531.

Oslo.

Wij Hans Reff meth guds naade biscop i Oslo Mattis Hwøruff prowesth ther sammesthetz Norges riges canceller Hans Andersenn abboth i Hoffwit øonn Erich Ericssenn aff vobenn Norges riges raad Niels Knutsenn lagmand ther sammestedt borgemesther och radt ther offweruerendes giøre vittherligt for alle met thette vort obne breff att iij søgendaghe for midfasthe anno domini mdxxxj. kom ffør oss paa Oslo radstwe beskedenn swend Per Swenske och presentereth høgmechtigste fførstes her Gøtstaffs Swerriges konings vegbreff lyden- des att hand schulle jndfare i Norge søghe och atspørræ erligh och velbyrdigh jomffrwess jomffrw Gørwels gotz och egendom. Tiill swareth strax erligh och velbyrdigh swend Jacob Brockenhwss at hand hadde befallningh aff her Twri Jenssenn at fulli samme gotz som Per Swenske atspurde meth hogborne fførstes koning Ffredericks vor kere- ste nadigste herres villi oc samtycke. kom ther tha samme tiidt for oss two møndige dannemend radmend ther sammestedtz szom var Swendh Knutsenn och Per Ffynbo oss kwndgørendes erligh och velbyrdigs jomffrwess jomffrw Karine Alfsdotthers ordh och befallningh i saa maade att jomffrw Gørwel i Swerrige hadde vpeboreth sind fulle lodt i arff och egedom i Swerrige emodt thet gotz som i Norge fald oc bekende segh at were farsøsther tiill samme gotz och jomffrw Gørwell er søsther- dotther som och fyndes i sandheid. Thii goffwe wij forskreffne Ja-

cob Brockenhwss och Per Swenske szaa for swar athee schulle vere samme gotz vbwareth bode paa her Twriss wegne och paa jomffrw Gørwelss vegne szaa lenghe at ther vthermere komm for oss retthe skiffthe breff och andre gode beseglede breff som retthelige oc laglige forclare kwnde hwor megit gotz och hwat thet hedher och hwor thet ligggher hwer paa sind anpar:h her i Norges rige. och nar sodanne breff for oss och all Norges riges radt ighenn kommer ville wij them grandgiffuelig offwersee och besinde och tha tiilbørlige och laglige them for retthe affsee effther Norges lagh som vij wille giffue beschreffuet ffraa oss. Och wide wij ey retthere at then tiidt hogborne fførsthe hertugh Christiern her i Osloo var och samme tiidt Danmarcks och Norges riges raadt forsamliidt var tha affsagt effther Norges lagh och reth arffwetall att fforschreffne jomffrw Karine schulle fforschreffne gotz fulli och beholle. huilcket vij och nw som tha tiill forne sagt var samtycke szaa lenghe ther kommer vthermere bedre bewisnigh paa szom fforschreffuit staar. Tiill vthermeer bewisningh her omm trycke wij wore jndsegle nedhen for thette vort obne breff. giffuit aar och dagh szom fforschreffuit staar.

Kong Christiern II forlener *Thronhjems Domkapittel* paa Grund af tro Tjeneste med Kronens Len *Stjørdalen* uden Afgift.

Efter Orig. p. Perg. i Thronhjems Stiftskiste. Seglet mangler.

1080.

1 Januar 1532.

Oslo.

Wij Christiern met gudz naade Danmarkis Suerigis Norgis oc Gotis koningh hertug i Slesuig i Holsten Stormarn oc i Dytmersken greffue vdi Oldenborg oc Delmenhorst gøre alle viderligt ath wj aff vor synderlige gunst och naade saa oc faare villig och tro tieniste som oss elskelige hederlige capittel i Trwendhiem oss och Norgis rige giort haffue, oc her effter trolige gøre skulle och mwe haffue wi nw wnt oc forlent oc met dette vort obne breff vnde oc forlene dem wort oc kronens leen *Stjørdallen* ath haffue nyde bruge oc beholle qwit oc frit met all kongelige rente rettighed och affgiffst saa lenge wj dem derom anderlediss tilsigendis worde. Thij forbiwde wi alle ehwo de helst ære eller vere kwnde serdeliss waare ffogder och embedzmend oc alle andre som fore waar skyld ville gøre oc lade fforschreffne hederlige capittell i Trwendhiem her emod paa fforschreffne *Stjørdallen* eller paa nogen dess rette tilligelse ath hindre hindre lade platze dele møde wmage forfang ath gjøre, eller i nogen maade ath wforrette vnder vor kon-

gelige heffn oc vredhe. Giffuit i Oslo nyaars dag aar effter gudz byrd
mdxxxij vnder vort signete.

Jomfru *Magdalena Olafsdatter* skjenker sin Gudsøn velbyrd. Barn *Henrik Bille* sin Grund övre *Bjørne* (Bjarnegaard?) paa Hollenderstræde i Bergen, som hun havde faaet af *Eilif Olafssøns* Enke Hustru *Margareta*.

Efter Örig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene afrevne.

1081.

26 Novbr? 1532.

Hatteberg.

Alle mendt som thette breeff see eller høre læssis helsser ieg
Magdalena Oluffsdotter af wabenn ewindeligh mett gudt: kundgiorindis
mett thette mytt obne breeff att ieg mett myn friig fuldberæde gode
wilge oc welberoddet hug haffuer wntt giiffuitt skiøtt oc affhendt oc
nu mett thette mytt obne breff vnder giffuer skiøder oc affhender frann
meg oc myne arffuinge: oc wnder ærlig oc welburdig barnn Henriic
Bille myn kiære gudsonn oc hans arffuinge tiill ewig tiidt enn mynn
grwndt [Beerne] øffre liggendis paa Hollenderstrædit wdi Bergenn som
Eyliiff Oluffsson fordvmm raadmandt ther sammestets mett retthe otthe
oc i wære haffde oc hans kiære husfrue effter hans døødt høstru Ma-
ritte meg welwilligenn oc kierligenn skiencte oc mett begaffuede huil-
chen fornæ grundt myn anpartt jeg frammdelis i lige maade weluilli-
genn oc kierligenn igenn skiencker oc mett begaffuer forbenefnde Hen-
rich Bille att nyde bruge beholde tiilhøre oc eige schulle tiill ewerde-
lig eige mett alle fornæ grundts rette tiilliggelssse wdi lengdt oc breedt
som hunn nu forefunden er inthet wndertagit wdj nogen maade. Thij
beplicther ieg meg oc myne arffuinge fornæ Henriich Bille oc hans
arffuinge att friig hiemmble oc fuldkomeligenn tiilstaae fornæ grwndt
mett alle syne tiilhørelsser oc rettughetther somm for schreffuitt stoer
oc holde hannem oc hans arffuinge thett aldels wdenn scade i alle
maade. Theész tiill ytthermere wtnisbyrdt oc bethre beuising at saa
i sanningen er oc wbrødelig holdis scall somm foreschreffuitt stander
haffuer ieg mett mynn friig wilge oc wiidscab ladit henge mytt sig-
nette nædenn fore thette mytt obne breff mett thesse effterschreffne
gode danemendts jndsegle somm ieg her kierligenn tiilbedit haffuer att
besegle mett meg somm ære Guttormm Nielsson laugmandt i Bergenn
Joen Ellingsson Oluff Torbiørnsson oc Christiern Torbiørnsson raad-
mendt her samestedts. Schreffuitt paa Hatteberg andenn sancte Ka-
tharine dag¹ aar etc. mdxxxij.

Bagpaa samtidigt: Bjørne øffre jomffrw Magdalene.

(¹) Antaget for at betegne Dagen *efter* Katharina Dag. Der er og en Katharina (Senensis) Dag 30 April.

Ottilia Ottosdotter, velb. Mand *Nils Rawaldsøns* Enke, vedgaar for nogle Aar siden at have mageskiftet Gaarden *Thom* i Raade Sogn til Hr. *Olaf Galde*. (jfr. No. 1038.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 6 Segl vedhænge.

1082. 5 August 1533. Tønsberg.

Jegh *Ottilia Ottisdotther* erligh och velburdigh mands *Niels Rawelsøns* efterlefuerske kennis meth thette mith obne breff ath iegh for nogen aar forleden gjorde eth venligt magh byte meth erligh velburdigh mand oc strenge ridder herre *Oleff Galle* vm en mine garde hedendes Twm liggendes i *Borgesyszell* i *Rodhe* sogn i sa made at herre *Oleff* skulle haffue och beholle for^{ne} Twm tiil segh och sine rette arfuinge till ewerdelige æge meth all sin rette tilliggelse, vott och twrt, skogh och mark intheth vndentagendes som thet till ligger och kennis jegh megh hafue vp boret fult værd och fulleste aff for^{ne} herre *Oleff Galle* for for^{ne} gaardh. Thi lader jegh ham och hans arfuinge quitt oc frij for megh oc mine arfuinge for for^{ne} gaard. Och kennes megh ingen retlighed esther thenne dagh at haffwe till samme gaard. Till vitnisburdt henger jegh mitt incegl for thette breff bedendes erlige oc velburdige mænd *Erick Gyldenstjerne høffuitzmand* pa *Agershus Eric Vgerup høwitzmand* ofuer *Tønsbergs* læn oc erlige mænd *Joenn Joenssøn* lagman i for^{ne} *Tønsberg* *Oleff Benctson* borgemester och *Lasse Fønbo* byfoget i samme stedh at hengie teres incigle meth mitt for thette breff som giort var i for^{ne} *Tønsbergh octauis sancti Olai regis et martiris anno domini mdxxx tercio*.

Erkebiskop *Olaf af Throndhjem* udsteder med Rigsraadet paa *Norges Krones Vegne* ved Kantsleren *M. Morten Krabbe* Landsvistbrev for *Swend Olafssøn*, som havde taget *Orm Leidulfssøn* af *Dage*.

Efter Orig. p. Perg. tilhør. Sognepr. *S. O. Wolff* i *Saude*. Seglet mangler.

1083. 7 Juli 1534. Oslo.

Wii Oluff met guds nade erchebiscop i *Trondhem* och passweligh sædes legathe met mennige *Norges* riges raadt oppaa *Norges* krones wegne sender allum mannun them som thette breff szea eder *horya q. g. och syne. wer wiliom at er witta at wer haffuum i heider weder gudh sacker gode manne bønnestader och esther the proffwe som her ffølger giffuit *Swendt Oluffsson* som *Orm Ledulsson* wort at scade wfforsyniø landsuisth met them hetthe at hand bøtther weder gudt och arffwingie hins dowde och scall hand lowcke oss two fulde tegenn och two fulde fritkowp sacker thess then dowde fald sacker lowss att haffwa lowcket jnnan tolf monede esther thessom degi eder haff-

uer hand jnghenn landsuisth. Biodum wer a(r)ffwingie hins dowde attage szetther och botther effther hanom effther there besthe manne lage-domme som syslomanne tilnempner [aa hwerret]wegio halffwone. end fuldkommeliggenn forbiodum wer hweriom manum wandrodhæ attowcke eder atowcke latthe weder hand hedom aff omn thessze maale. nema hwer szom thet giører at wille haffua forgiort ffæe och ffriddi och aldrig werde botamader sidann. War thetta breff giort i Osloø fferia tercia jntra octauas visitationis Marie anno dominj mdxxxiiij. Mesther Morthenn Krabbe proffwesth tiill Marikirke i Osloø och Norges Riges canceller (insiglade).

Erkebiskop *Olaf* mageskifter, efter Anmodning af Holtaalens Sogneprest Hr. *Hans*, $\frac{1}{2}$ Spand i *Østeliid* og $\frac{1}{2}$ Spand i *Grønseter* til *Holtaalens Prestebol* mod 1 Spand i *Björgie*, som *Holtaalens Kirke* fik i Stedet.
Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1084.

22 Januar 1535.

Holtaalen.

Wij Oluff mett guds naade erchebyscop j Trondem och paff-welig sædes legatt gøre witterligt for alle meth thette wortt obne breff at anno domini mdxxxv paa sancti Vincencij martiris dagh som wi wore vtj waar wiseteringh j Holtaalenn, klagedhe for oss heyderligh mannd her *Hans* sognne prest ther sammesteds att hand hadhe stoor nødh for engh och bwahaghe, och thij giorde wij effther gode mendz raad som tha hooss oss wore eit wenneliggt jordebythe emellom prestebolett och sognnekirkenn i saa maathe at hand och hans effterkom-mende sogne prester i Holtaalen skulle haffue tiill ewerdelige engh j spann j Østeliidh och eit annet j spann i Grønsetther, och sognne kirkenn skal haffue ther fore ighenn tiill ewerdelige engh aff presteboolet, ein heih bygd gord som heither *Biörgie* och renther aarligen j spann. Thii forbiude wij alle besynderligen waare proester och vmbodzmend naagett hinder her vppaa att gøre vnder wor wreyde och heffnd. Giffuit och scriffuidt i Holtaalen aar och dag som fore syger. vnder wort jndsiggell.

Biskop *Hans* af Oslo stadfæster et Jordebytte mellem Hr. *Jens*, Sogneprest i Hiterdal, og *Thorleif Kyse* i Næsherred, hvorved Hiterdals Prestebol fik Gaarden *Gesterud* med $\frac{1}{4}$ af den dertil hørende Sæter for den halve Gaard *Vatne*.

Efter Orig. p. Perg. tilhør. Sognepr. S. O. Wolff i Saude. Seglene mangle.

1085.

4 Oktbr. 1535.

Hitterdal.

Wii Hans mett gudz naade biscop i Oslo giøre witterligt mett tette wort obne breff atth hederlig mand her Jens sognepresth till Hitterdall oc Tolleff Kyse i Næsherit haffue giort jorde bythe segh emelium i szo mode att her Jens skall haffue halff fierde lousps land i Gesterud liggendes i Hitterdal fornemde mett tredie parten i settreth som ther til ligger hetendes [Ber]ganda mett aager oc ængh. skogh. marck. oc fiskewan luthum oc lundhum som ther til ligger oc leget haffuer wthen gars oc innan att bliffue till prestbolet i fornemde Hitterdal til ewerdelige egho, oc fornemde Tolleff Kyse skal her i mott haffue halffue jorden i Watne som ligger paa Wa[tne]heitt fraa fornemde prestbol oc wnder sig oc sine arffuinge til euerdelige egho mett skough. marck. fiskewan. luthum oc lundhum sem nw tilligger oc tilleget haffwer fraa forne oc til nyo. Huicket jordebyte wij mett wore canickers oc profastes oc bestem[anne] raade. som thaa nær oss wore. samtycke oc fulborde oc stadfeste att saa maa bliffue och wbridelighen holles som forskreffuit staar. Giffuit i Hitterdals prestegard sancti Francisci confessoris dagh anno domini m d. xxxv^o. wnder wort oc fornemde mendz her Jenses oc Tolleffs jnsegel.

Thorstein Kusse til Samsal, Væbner, *Haakon Kannik* i Hammer, *Peder Bartelssøn* Kannik i Oslo og 4 Andre kundgjøre, at de Juledagen hørte Jomfru *Karine Alfsdatter* give sin Frænke *Karine Olafsdatter* og hendes Mand velb. *Ioar Jenssøn* til Hofvin Gaarden *Bugaarden* i Sandeherrad paa Vestfold, uden Anmodning fra disses Side.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv, med 2 Segl paatrykte.

1086.

28 Decbr. 1536.

Grefsheim.

Wii efftherscre(ff)næ Thosthen Kwssæ wæbner till Samsoll hærrer Hoghen canicth tiil Hammers domkirckæ her Pædher Bartelsson canicth tiil Marie kirckæ y Osloff Pædher Hoghensson Iørghen bas-skære Otthæ Raghen och Orm gyøræ vittherlicth och kændes ffor allæ ath vy meth flære godhæ folck voræ paa Gryffsym *lingimdis paa Hæddmarckkæn jullæ dagh anno domini m d xxx vi^o. saa vy tha och hørdhæ ath ærligh och vælburdigh mand Iffwer Iænsson tiil Hoffuyn mædh syn hwsstruff, sffrw *Karine Oluffsdotther* kommæ tiil forne Græffsym samæ dagh och tiidh, effther thæ twennæ budh som thæ fynghæ fraa Græffsym paa sammæ dagh, er oss thette allæ vdti sandinghen vittherlicth ath vy tha hørdhæ ath ærligh och vælburdigh iomffrv, iomffrv

Karinæ Al(f)sdotther gaff syn kære ff(r)ænckæ ffrw Karine Oluffz-dotther tiil ewærligh eyghæ vndher fforne ffrw Karine och hyndes arffwinghæ en hyndes gordh lygyndes paa Vestfollen vdti Sandæ soghen som hædher Baagaardh och gyffwer orlighen vdti lanskyld ffyræ løppen smør mædh allæ rættthæ tiil lygelssæ skoff marck och ffysskæ vand int-thet wndher tagindes wdthi noghre madhæ, her vij tha och saae ath fforne iomffrv Karine gaff syn kære f(r)ænckæ thenne fforne gordh effther then godhæ kærlighæd och skylskaff som thæ tiil hobæ hagdhæ och ey vy hørdæ y noglæ madhæ ath fforne Iffwer eller hans hustruff bæggæ-rindes sammæ gord, mend fforne iomffrv Karine gaff hændhæ then gaffwæ aff syn eghen godhæ vilghæ. tiil sandingh hær om trøckæ vy fforne Thossthen Kwssæ och her Hoghen voræ indzeglæ nedden thette vor obnæ breff och iagh her Pædher Bartelsson tiil stoer och bekænder vndher thennæ myn handscriffth¹, thy myth indzeglæ er icky nw tiil stædhæ ath saa er vdti sandingh som ffort standher scriffweth paa Greffsym torsdaghen næsth effther iulle dagh etc anno domini etc.

(¹) Spor af Underskriften findes ikke.

Kong Christian III paalægger Hr. Esge Bilde, allevegne fra Klostre og Kirker (Nordenfjelds) at skaffe Kongen *forgylt Kobber* og sende det til Danmark med første Bud, dog med deres Samtykke, som have Klostrene og Kirkerne i Væрге.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv, udvendig forseglet, men neppe med Kongens Signet.

1087.

27 April 1537.

Viborg.

Christiann mett guds naade vdtuoldtt koning tiill Danmarch och Norge etc. Wor sønnerlige gunst tiilforne. kere Eske vij bede eder kerligen atj alle wegne wille were vdhe om atj ther aff closter eller kyrcker kunde flye oss nogett forgylt kobber e(n)then thet er taffwle bylleder kerter eller andet kobber som forgylt er. och thet sende oss neder mett thet første budtt eder hidt neder tiil oss stedes kandtt. Dog atj liguell haffuer thet vdj theres mynde som samme closter och kyrcker vdj were och forleninge haffue. Ther mett gjør i oss sønnerligen tiill wilge och forskyldet mett eder egen gerne. Och j wille scriffue oss ther hoss huor møget aff samme kobber som i oss tiilskicke. Befallendes ether gudt. Scriffuit vdj wor kiøpstedtt Wiiborg fredagen nest ephther jubilate søndag aar etc. mdxxvij vnder vort signet.

Udskrift: Oss elskelige Eske Bilde ridder wor tro mandt raadtt och embitzmandt paa vortt slott Bergenhuss.

Biskop Mogens af Hammer afstaar til Hr. Truid Ulfstand Grafshelm Gaard og Gods (paa Hedemarken), som afdøde Jomfru Karine Alfsdatter havde skjenket ham og hans Domkirke.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1088.

18 Juni 1537.

Hammer.

Wii Mogens mett gudtz naade bischop tiill Hampmer kiennes oc giøre witttherliggt mett thette wortt obne breffu, att wii nu for willie oc wenskab skildtt haffue wntt oc opladet erlig welbirdigenn mandt oc strengæ ridder her Trudt Wlstandt tiil Torop ith breff igenn som erlig welbirdig jomffrv, jomffrv Karine Alsdatter gud hendes siell naade oss wntt oc giffuet haffde liudindes paa Grepse oc Grepse gotza. Och kien- nes wij oss wor domkircke och efftherkommere effther thenne dag ingen dell eller rettighedt athaffue i forskreffne Grepse eller Grepse gotzs for thet gaffue breffs skildt som wij aff jomffrv Karine Alsdatter haffde pa same gotzs oc mæler then gaffue oc gaffue breff aldels døtt oc macteløss at uere, oc ickæ her Trudt Wlstandt, hans hostrv oc therres arffuingæ i nogenn måde tilskadæ atkomme. Att thette saa fast och wbrødeligen holdes skall som forskreffuet stor henge wij wortt indsegle neden for thette wortt obne breff tilbedindes kierligenn werdugæ fader i gud bischop Hans Reffu tiill Opslo oc Joseph Falster aff waben att thæ wille henge theres jndsegler oc singnetther neden for thette wartt obne breff huoss wartt jndsegle, som er schreffuit oc giffuit i Hampmer mandagenn for sancti Hans dag mitsommer aar etc. mdxxxvij.

Bagpaa samtidigt: Tette er thett breff som bispen aff Hammer oplod her Truid Grefzom oc Grefzom gotz szom jomfru Karina gaff hannum.

Peder Paalssøn, Sogneprest i Odensø, og 3 Lagrettemænd kundgjøre, at Gudleik Thorsteinsøn kvitterede Peder Bjernulfssøn for al sin og Slægts Tiltale i Anledning af Drabet paa hans Broder Reidulf Thorsteinsøn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1089.

12 Juni 1538.

Mollestad.

Ffor alle dee godhe mæn dætthe breff hænder ffoore adh komma bekønnæs ick Pedher Paalson søknepresth wtij Odheassøn Moorthen Nijlson Hokon Torbijnson och Osmwndh Berijeson sworne lag-

rettes mæn dær samma stadhs q. g. och sijne kwnnijcth görandes adh wij woorom ij Mollestadh som liigandes ær ij Odhenssø skepredhe och flere godhe mæn meth aass ffyærdedagh pijsndagh anno domini md-xxxviiij, soghom wij dær ok hêrdom adh Gwdlek Tosthenson tijlstodh ffoore aass adh han haffwer gjiffwijth Pedher Bernwlfson kwijttan frij ledijgh och lowss meth en fwllan kwijttens, ffor alth dæth han warth hans brodher Redwlff Tosthen(son) gudh hanss sijæll noodhe, bleff adh skadha oforsijnio, boodhe ffor sægh och sijn brodheress wæghne, dæslijkijss och ffor sijn brodhersons wægne Redwlff Redwlfson och sedhan ffor alle dee dær wppoo kwnne tala boodhe ffor fødder och ofødder tijll ewerdelijgh tijdh. tijll ijthermere wijssan och sannijng hænge wij woore jnsijgle ffoore dætthe breff som gjorth war aar och dagh som ffoore sijgher.

Kong Christian III tager Oslo Borgere i sit kongelige Værn, og stadfæster Byens ældre Privilegier. Desuden tillader han Oslo Borgere at handle paa Viken samt Konghelles Borgere at handle paa Oslo, indtil han efter Overlæg med Danmarks Riges Raad heri gjør Forandring (jfr. No. 906.)

Efter Cancelli-Registranten: Tegnelser over alle Lande, No. 1. fol. 306 b
—307 a. i danske Geheimearkiv.

1090.

10 Novbr. 1538.

[Kjöbenhavn?]

Wii Christiann etc. giøre alle witterligt att wii nu aff wor sønnerlige gunst oc naade haffue tagit annammitt oc wndtfongett oc mett thetthe wortt obne breff tage annamme och wndtfange wore wndersaatthe burgmester raadtmendt och menige borgere wdj wor kiøpsted Wpslaa thennom theris hustruer børn gotzs rørendis och wrørendis ehwadtt thett helst er eller were kandt ingthett wndertagett wdj noger maade *wdenn wor koninglig begnn wern frid oc beskermelsse. besønnerligenn att wille forsware *beskyldte beskerme oc fortadtinge tiill alle retthe. Sameledis haffue wij aff samme gunst och naade fuldbyrd sambtygt och stadtfest och nu mett thetthe wortt obne breff fuldbyrde sambtycke oc stadtfeste alle the *naadit f(r)yeheder oc priuelegier szom forskreffne wore wndersaatthe menige borgere (wdj) Wpslaa aff wore forfædre framforne koninger wdj Danmarck oc Norge naadeligenn oc gunsteligenn wndte och giiffne ere wedt theris fuldmagt att bliffue wedt alle theris ordt pungther oc article som the indholle och wduisze. Sameledis haffue wij och wndt oc tylladytt ath thij forne wore wndersaatthe borgere wdj Wpslaa mwe och schulle her ephther besøge theris nering wdj Wigenn och ther kiøbe kiødt korn och andre wore szom ther i thett landtz indt tiill kiøps erre. Tesligiste mwe wore

wndersaatthe wdj Kongielff oc søge theris nering oc byeryng hossz Wpslaa oc ther kiøbe oc sellie hues thennom behowff ere tyll theris wnderholling. dog szaa att naar wij wiuder ere kompne wdj rigenns forfarenhedt oc ther szom tha findis nogle articler i szamme theris preuilegier och frighedt szom ere ossz eller andre wore wndersaatthe ther wdj landit besuerlig tha wille wij mett wore elskelige Danmarckis rigis raads rodt haffue fuldmagt szamme preuilegier oc friihedt att forandre foruandle och remediere epther szom the kunde were ossz och riigett och andre wore wndersaatthe lydelig oc tollig. Thii forbiude wij alle ehuo the helst erre eller werre kundhe serdelis wore fogeder embitzmendt och alle andre forne wore kiere wndersaatthe borgmester raadtmendt oc menige borgere wdj forne Wpslaa her emodt paa perszoner hustruer børn hion tiennere gots rørendis oc wrørendis ingthett wndertaget paa forne theris frygheder oc preuilegier effther szom forschreffuit staar att hindre hindre lade møyge platze wmage eller wdj nogher maade forfong att giøre wnder wor koninglige heffnn och wrede. Giiffuitt paa wortt slott¹ sancti Morthenns affthenn aar etc. mdxxxviiij wnder wortt secrett.

(¹) Navnet er udeladt.

Gebic Pederssøn, Superattendent i Bergen, indberetter til Kongen, at han med Hr. *Truid Ulfstand*, Hr. *Klaus Bilde* og *Peder Hanssen* har forhandlet om *Religionens (den lutherske Læres) Antagelse i Oslo og Hammer Stifter*, hvor (den danske) *Kirke-Ordinants* nu er vedtagen af Lærde og Læge, og forlanger en Superattendent for disse Stifter fra Danmark. Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Brevform, udvendig forseget.

1091.

28 Juni 1539.

Oslo.

Myn ødmyge plictug vnderdanig tro tieniste ødmigelig forsent met wor herre Jesu Christo, hogmectugeste høgborne ffürste och herre verdist eder nadis konninglige verdighet at vithe at jeg effther eder nadis schriffuelse haffuer møt och vorit i Oslo nu i thenne midsommer met erlige welbyrduge men oc strenge riddere her Trwer Vffsztan (oc) her Claus Bille mett sampt erlig oc welbyrdug mann Peder Hanssen at handle i thet enfoldigste om religionen oc haffuer canicerne till Oslo oc Hamer stlicht clerckeriet borgermester raadt oc menige borgere veluillelige ingaet oc annammidt eder nadis christelige ordinantz, men dogh er heer jngenn som træster seg till at annamme officium superattendentis. Ffordi ær menige almoe lerde oc vlerde køpstadzmen oc bønder alle theris ødmigeste bøn och begering at eder

nade ville verdist millelige at vnne oc tilskicke denem ein lærd mann till en superattendent atte motte komme till euuangelii rette førstend. Æer oc saa canicker oc chlerckri till Hammers biscops døm vnnerlact til Oslo domkirkie oc ær landit ganske viit at visiterer saa at thet beløper seg offuer hundrede prestegell at en person thet neppelige visiterer et aar omkring. Item høgborne fürste nadigste herre ær heer oc saa nockre prester som ære vforsynie komne i mandrop omm eder nade vil tilsta atte her effter scule bliffue jn officio euuangelico atj thet ville giffue j befalning then som eder nade ville verdist hiit atskicke pro superattendentj. Oc ær det saa atte icke faa nokenn superattendent her hoss denem i dette stiickt besidendes ær thet früctendes att christelig religio bliffuer føge achiid. Eder nadis konninglige verdughet oc ypperlige stat gud befalendis euindelige. scriptum Asloe anno mdxxxix løffuerdagen nest for Petri et Pauli.

Eder nadis k. maiestats fatige tro tienere

Geble Pederssen
superattendens till Bergenn.

Klaus Bilde, Thord Röd og tre Lagmænd afhøre paa Hr. Truid Ulfstands Forlangende Hr. Jens i Milde om en Hr. Alf Knutssøn tilhørende Kiste med Breve, som Jomfru Karine Alfsdatter havde indsat til Hr. Jens i Sortebrødre Kloster i Bergen, medens han var Prior der, og som senere havde været i Olaf Otlessøns og Fru Ingerd Ottesdatters Værge. Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. 5 paatrykte Segl.

1092.

31 Juli 1539.

Bergenn.

Wii efftherskreffne Claffues Bilde hoffuitzmandt paa Bahuss ridder Danmarcks riiges raadtt och koninglig majestatzs koning Christians koning Fredericks søns fuldmectuge indskickede i Norie Tore Rodtt høffuitzmandt paa Berg(e)nhuss Guttorm Nielszen i Bergenn, Hans Bagge paa Steegh och Niels Claffuitssenn i Staffuanger laugmendt giøre alle witherligt mett thette wortt obnne breff att aar effther gudsbiirdt mdxxxix torsdagenn effther sancte Oluff konings dag war skickitt for oss i Bergen erlig welbiirdiigenn mandt och strenge ridder her Trudt Wlstandt tiill Giskæ oc for oss obennbare læse lodtt ith sendiige breff som hederlig mand her Jens i Mylde haffde wdtskreffuitt tiill welbyrdiig jomffrue jomffrue Karine Alsdather nagre aar siidenn forledenn om en kyste stoennedes i suarttebrødher closther i Bergen i thend middeltiiddt hand prior och forstander war tiill forskreffne suortte brøder closther oc hørde forskreffne kyste her Alf Knutssenn och hans arff-

uinge tiill mett rette som forskreffne her Jens ickæ andett wiste, tha fram kalledæ och fore eskede forskreffne her Trudt ofteneffndt her Jens begierendis att hand wdj sandingenn tilstaa och bekiende wilde huess hanom ther om witterligt war oc om hand samme sende breff wdtschreffuet haffde, huilkett hand strax guoduilligenn for oss bestodt oc att wdi thend middell tidt handtt prior war i forskreffne closther tha schreffu hand samme breff endog forskreffne jomffrue Karine forsømede och ickæ kom effther forskreffne kiiste. Sammeledis bestodt oc forskreffne her Jens att nogre aar tilforenn for hand kom tiill clostredt tha indgick Oluff Otszenn i samme closther oc wd tog thend kiiste ther stodt mett samme breffue oc forde henne aff Bergen wdt tiill Hesby, oc haffde henne ther y sine giomæ och foruaring nagenntiidd. Ther effther kom koning Christiernn hiiddt tiill Bergen och bleff thet tha beklagett for hannom att forskreffne Oluff Otszenn haffde saa borttagett samme kyste mett breffue, oc tha bleff forskreffne Oluff forlagt aff forskreffne konning Christiernn att han widt syn halffs och suorne edtt indføre skulle samme kyste igenn mett breffue i forskreffne closter, huilkett han ocsaa gjorde. Nogre aar ther effther tha her Vincentius haffde slotthet kom forskreffne frue Ingridt her tiill Bergenn, tha indgick hun i forskreffne closther oc opledse samme kiiste oc wd tog alle the breffue som henne behagde, tha badt forskreffne her Jens att hun tage skulle samme kyste mett the andre breffue ther tha wdi igenn ware. Siiden tog forskreffne her Jens the andre breffue som igenn ware oc bar thennom wp tiill forskreffne frue Ingridt for thend leilighedt om wffredt som siig saa tha beffaldt oc begaffu huilkett Gottorn Nielssenn laugmandt i Bergenn, Anders Hanssen borgmester, Jonn Ellingssen oc Jens Haldlendsfadher raadmendt i Bergenn mett flere gamle raadmendt ther sammestads witnede oc bestodt att them fuld witterligt war som forskreffuit staer om samme kyste oc breffue. Thess tiill ydermere witnisbiirdt tricker wij wore jndsegler oc singnnetter nedhenn paa thette breff som er giffuit och schreffuit aar dag och stedt som forskreffuit staer.

Bagpaa samtidigt: breff om te breff ffriu Inger Ottes dather vdtwg i Bergen.

Klaus Bilde, Thord Rød og Hans Bagge udatede Vidisse af Brevene No. 995. 1015 og 1019.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2 Segl vedhænge.

1093.

7 August 1539.

Bergen.

Wii effterskreffne Claffuis Bilde ridder och høffuitzmandt paa Bahuss Tordt Rodt høffuitzmand paa Bergnhwss och Hans Baggæ lagmandtt paa Steg i Norlandtt kiennis oc giøre witterligt mett thette wartt obne breff att wij haffue seett oc hørtt trenne pargamentzs bressue mett hæle oc fuldkomen jndsegller wskrabbtt och wfforderffuitt i alle maade liudendis ordt fraa ordtt som her effter schreffuit staer. [*Nu følge Brevens No. 995. 1015 og 1019.*] Att wij sliig bressue seett och hørtt haffuer som forskreffne stander thett witnæ wij mett wore singnetther hengendes nedenn paa thette wortt obne breff som er schreffuitt i Bergenn søndagenn effter sanctj Pedhrs dag ad vincula aar etc. mdxxxix.

Truid Ulfstand og Klaus Bilde, Kongens Fuldmægtige i Norge, Christoffer Huitfeld, Thord Rød og Lagmændene Nordenfjelds tildømme velb. Mand *Peder Amundssøn Gaarden Venneskaal* (i Aas) paa Follo, da hans Hustru var rette Odelsmand dertil, og Fru *Margareta Nilsdatter* ei kunde godtgjøre Hr. *Knut Knutssøns* Hjæmmel til Gaarden. (jfr. næste No.)

Efter Orig. paa Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1094.

8 August 1539.

Bergen.

Wij efftherskreffne Truett Wlfstand høffuitzmand paa Warberg Claus Bilde høffuitzmand paa Baahus riddere Danmarcks riiges raadt oc kon. maiestats herre Christians kong Ffredericks szøens wor naudigste herres fuldmegtege indskickette ij Norge Christopher Huitfeld høffwitzmand paa Stenwigsholm Tord Rodt høffuitzmand paa Bergenus Gottorm Nielssen wdj Bergenn Hans Bagge paa Stegh *ther aa waben Niels Claussen ij Stauanger Oluff Mogenssen ij Trwendhem Mattis Storssen paa Agdesiidhe laugmend nordenfjelds ij Norghe giøre alle wiiderligt mett thette wortt obne breff att aar effther guds byrd mdxxxix fredagenn nest fore sancti Laurens dag paa Bergenn radstue war skickett fore oss welburdig mand Peder Amwnssen paa Andenes paa then ene oc haffde wdj retthe steffntt erlig oc welburdigh qwindhe sfru Margrette her Vincentii efftherleffuerske till Lungegord paa thenn andenn siidhe om i gordt heder Venneskall paa Ffoldo liggendes huilcken gordtt foræ. Pedher kende seg paa hans hostrues vegne rett odelsmand till oc framlagde ther paa gamble odels breff lydendes att foræ. gord er forne. Peders hostrues rette odall. Ther emodt framgick erligh mand

Troend Iffwersen paa fornø. fru Margrettes vegne oc framla
 breff lydendes, hendes hosbonde fornø. her Vince(n)lius fornø
 till segh løst haffde fran helliglegoms gildes vmbutzmand Peder
 i Aassloo effther som thet købe breff hand haffde aff her Knud
 sen(s) søster szøenn Erick Johanssen paa hans køffue gots her ij
 wudentaget Vigenn oc kwnde icke fornø. fru Margrette *icke be-
 seligt giøre fornø. her Knud Knudsen(s) atkomme til samme gord ij
 noger maade. Thaa effther tiltaall oc genswar oc bewisningh szom
 tilstødhe waar bleff ther szaa paa sagtt fore retthe at fornø. Peder
 Amwndsen paa hans hostrues wegne bøer at følghe fornø. gord We-
 neskill frii oc quitt om xii monette her effther ther szom fornø. fru
 Margrette inden thess icke skellegen bewisser fornø. her Knud Knud-
 sens loglege atkomme till thenn gord, kand oc fru Margrette thaa be-
 wisze her Knud Knudsens atkomme i noger maadhe thaa skaall fornø.
 Peder Amwndsen igenn giffue hende the penninge szom hendes hos-
 bonde lødde thenn gord mett ij Aasslo. Datum Bergenn fredagenn
 nest fore sancti Laurens dag aar oc dag szom foreschreffuit stonder
 wnder wore signether.

*Thord Röd, samt Bergens Lagmand og to Raadmænd kundgjøre, at velb.
 Svend Jens Pederstøn fremlagde det i forrige Aar udstedte Domsbrev
 (foreg. No.) om Gaarden Venneskaal paa Follo, og da Fru Margareta
 (Nilsdatter) ikko inden bestemt Frist havde oplyst Hr. Knut Knutstøns
 Adkomst dertil, dømme de hia Dom ved Magt at stande.*

Efter Orig. paa Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle, hvorved foreg. No.
 er skilt fra dette.

1095.

12 August 1540.

Bergen.

Wii efftherschreffne Tord Rod hoffwitzmand til Bergenhuss
 Mattis Størssen lagman i Bergen loon Ellingsen lens scriffuæræ rad-
 mend ibidem bekennis och gør wetherlicht at wii war pa Bergen rad-
 stuffue torsdag effther Lawrentii anno domini mdxl. kom ther i rettæ
 ffor oss och alt radit erlige och welbyrdig swenn lenss Perssen och
 lagde ther et domsbreff i rettæ som the gode herrer her Trwed Uiff-
 tand her Clauss Bille mett menige rad i Bergen thette nest *fforganen-
 des ar wtgiffuit er: och thette breff widher ffest er: ludendes wmm
 en gard som Weneskal hetther liggendes *paaa Ffollo: tha effther at
 ffrw Mærgrit heller hennis wmbodzmand kom ickæ indhen xii manade
 som breffuit indeholler mett proff heller skeel hwarledes her Knut Knut-
 sen war laglig tiil thet gotz komit. tha dømde wij thette domsbreff wid

macht i alle sine grener och articler som thet indeholder: och ffrw Margret sökæ sinæ pening igen hwar honn them mett laghen winne kann. at sa er i saningen henge wij wor insigle ffor thette breff som er widherffest thet andre domsbreff. datum anno et die vt supra.

(Jomfru) *Magdalena Olafsdatter* til *Hatteberg* skjenker efter Overløg med sin Frænde *Thronð Benkestok* sin kjære Frænke *Adelis Thronðsdatter* uden Arv og Skifte *Hananger* og *Hanangers Gods* paa *Lister*. (jfr. No. 1120.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 3 Segl mangle.

1096. uvis Dag 1540. Hatteberg.

Jegh *Magdalenn Olaffs* dotter tiill *Hattabergh* bekennis och gør witterligt for alle medh thette mitt opne breff, att iegh medh mynn frii vilgie ock well beraadhen hwgh medh mynn elskeliige frende *Trondh Benkestock* haffwer vntt ock giiffwiitt mynn kere frencke *Addeliisse Trondzdotter Hananger* ock *Hanangerss* godz saa mykit som mynn moder ock iegh fylgtt haffwær i *Liiste* leen, segh till hielp oc vphaldh ock sinn danneman hwem gudh henne forfægier, fornempde mynn frencke *Addeliisse Trondz* dotter wthann all arff oc skiffthe, henne ock hennes erfvinge till ewerdeligh eign ock odall. Tiill ythermeire vissan och forwaringh lather iegh henge mitt insigle mett tesse godha manna insiglom som saa heita her *Gunnar Bjørsson* sockne presth i *Qwinneheredh* ock *Magnws Mattiisson* paa *Eick* fore thette breff som giortt war aa forne. *Hattaberge* feria quarta quatuor temporum anno domini mdxlmo.

Bagpaa samtidigt: *Adelisses* breff om *Hananger* godtz.

Kong *Christian III* forbyder dem, der ere forlenede med *Klostere* eller andre geistlige *Len*, deraf at oppebære *Sagöre* eller *Leding*.

Efter *Cancelli-Registranten* "Register over alle Lande" No. 4. fol. 5—6 i danske *Geheimarkiv*.

1097. 9 April 1541. Kjöbenhavn.

Tord Rodt fick sligt et breff.

Wi *Christian* etc. giøre alle witterligt att wij nu ere komne wdi forfaring huorledes att mange wore wndersate eddell och wedell som ere forlenthe med nogle chlosters eller andre geistlige leen ther wdj wort riige *Norge* fordriste thennom till at opbere sagerør eller och leding aff the thienner som thill samme clostere oc andre geist-

lige leen ligendis er, endog wor embitzmand oc fogit samme sagerør eller och leding aff gammell tiid alle tiid paa wore wegne opborit haffue, thij forbiude wij alle ehuo the helst ere eller were kunde eddell eller wedell geistlige eller wertzliige ingen wnderthagen som med same clostere eller andre geistlige leenn forlente och forsiet ere her effther aff theris thienere emod gamell seduanne att opbere eller befalle seg med same sagerør eller och leding aff the thienner som till same thieris closter ere eller andre geistlige forleninger ligendis ere eller wdj nogen maade att giøre wor leensmand eller foggit ther nogen hinder eller forfang ther paa huad helder the breffue som j haffue paa samme leen lyde ther paa eller ey. wnder wor hyldiste och naade, thij hand skall giøre oss gode rede och regenschaff fore. Giffuett paa wort slott Kiøpnehaffn løffuerdagen nest effther vor herris himellfar dag aar mdxlj.

Christoffer Andersson, Foged i Raabygdelaget, indberetter til Kongen de nærmere Omstændigheder ved *Asbjörn Halvardssøns* Drab paa *Sivard Thoresson*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler.

1098.

10 Mai [21 Septbr?] 1541.

Rige.

Myn ydhmyghe wndermyghe plygtyghe tro tyenneste eders nodes konnglige maiestett altyd forsenth mett wor herre hogborn første ok megtyghe herre her Chrystyann mett gwdes node Danmarkes Norges Wendes ok Gottes konyng hertwgh y Slesswygh Holsten Stormern greffwe j Oldenborgh ok Delmerhorsth. werdes eders nodhe ath wydhe ath iegh Chrystoffer Andherssøn sfogeth y Robyggelagh war wdskykedh aff welbwrdhyghe man Per Hanssøn howyssman po Agerss hwss po edhers nodes wegne ath taghe proff effther Sywordh Toressøn som Asbyorn Halwardssøn warth ath skadhe sfor wforsyn hwess siell gwdh nodhe togh effther edhers nodes bodh ok befalyng hwar iegh ij Ryghen y Settherdall anno domini mdxlj otthe daghe effther korssmesse wor tetthe theres første ophoff ok wedher otthe ffwness Halwordh Wiffwerssøn ok Sywordh Torressøn y Ryghen om kyndherss messe ok Arne Tyodgerssøn. soe logh fordh Arne Tyodgerssøn ok wendhe seg y senghen soe taledhe Halwordh tyll Sywordh ok sagdhe tw gører teg stoer syndh po Arne mogh myn hann moo yke syddhe ok gøre segh gladh meth flere godom mannom. swaredhe Syword haa tør yke klaghe segh en hanom er lydet meth boeth sfor wy kommer østen tyll yghen ia sagdhe Halwardh iegh skulle soe lydet sware ther tyll tw affwer soe lydeth y then arffwe soe sprangh Sywordh op y

benken ok sagdhe tyll Halvord indh eygher tw mynner gudsbans gyffwen. soe gyk Syvordh or dærrer thet soer Torgeyr Ffolkessøn fwill boger eydh. jtem Asbyon Halwordssøn gyk efter Syvordh wd y garden meth eth stob æll ok sagdhe kom y stoffwen ygen y skwllæ well fforlykes fadher myn ok tw. swaredhe Sywordh gud forbanne fadher thyn han lygghe segh fram ffor thet han bekommer inthet. swaredhe Asbyorn dryk tysse stob meth megh. swaredhe Syword drykke fendhen met tegh. swaredhe Asbyorn yke skall fendhen dryketh tag wyll iegh syeffwe dryketh. swaredhe Sywordh far fendhen y woldh thyn weslynggh gwds bæss weslynggh thyn modher er en mer ok thw est en mersøn hoore wnghe hoore wnghe two ganghe. thet soer Asbyorn Halwordssøn Folke Ketylssøn Torgrym Folkessøn fwill boger eydh. jtem Sywordh gyk ath dorren ok Halwordh sædth y stoffwen ygen ok sagdhe gwð forbanne hanom Sywordh indh tyll nyen kne. soe kom ind forðhe Asbyorn y stoffwen ok sagdhe tyll forðhe Halwordh fadher syn yldhe lønthe Sywordh megh ffor well gyorth han kalthe modher myn en mer. taledhe han thet sagdhe Halwardh. ia sagdhe Asbyorn. op Torgylss sagdhe Halwardh latther oss effther hanom. soe swaredhe Torgylss my(n) fadher latthe blywe tyll morghen soe wyll wy høre om han wyll standhe syn ord tyll iegh ffor yke gy[lth] thet iegh hæfwer edeth hans math ok drwketh hans æll. soe swaredhe Halwordh nar gaff han megh smør ok brædh Sywordh. thette soer Gwnnwllf Olafsøn fwill boger eydh. jtem kom Tolleff Torgylssøn wd aff stoffwen ok Sywordh stodh wdy garden ok forðhe Asbyorn wylde hæfwe taget en øygss aff Swen Torlakssøn. soe sagdhe Tolleff kere Sywordh lath oss gaa. soe sagdhe Asbyorn gud skall forbanne teg Sywordh. thette soer Tolleff Torgylssøn fwill boger eydt. jtem kom Twry Torgieyrdotther ok sagdhe hwn hæfde bedhet forðhe Halwordh Wllfwerssøn ok Sywordh Toressøn po eth moll empne effther syne bondhe ok redh syn kost y wygen hoss Torgylss Anundssøn then same tyd skadhæn skedhe. thette soe(r) forðhe Twry Torgieyrssdotther fwill boger eydh. jtem gyk forðhe Halwordh meth thwo syne sønner eth pyll skoth y wyghen effther Syword ok taledhe Halwordh tyll Sywordh hwor dan ordh taleth tw os tyll Asbyorn myn y Ryghen. herm orden sagdhe Sywordh. soe kom fram Asbyorn ok sagdhe tw sagdhe thet Sywordh at myn modher wor en mer ok ieg en mersøn swaredhe Sywordh thet løkst tw. soe kastedhe Asbyorn et stob y anledh po hanom Sywordh. soe wor Asbyorn rækth fra Sywordh. soe stak Asbyorn Syword syn bane soer ok løp soe Syward ok skød drengghen fra segh ok slo tyll forðhe Halwordh ok rampthe Torgylss Anundssøn ok sagdhe Sywordh no kom yke retth fram som iegh aktydh. thet soer

Torgylss Anundsson ok Torgylss Gwnnussøn fwl boger eydh. jtem thet then karlen logh po gwllen tag saghde Torgeyr Olafdotther han motthe wydhe segh thet gudsbans gyffuen han wendh yke ath sfør han bleff lagth som brodher hans *logh wor lakth. thet soer Ingeborygh Torgylssdotther fwl boger eydh. jtem tog ieg eth wyglywsyngh. kom Asbyorn Halwordsson hyem y Ryghen same nath som skadhen wor gyorth ok sagdhe tyll fadher syn ffadher bywdh ffør karlen karlen lyggber. swaredhe Halvordh lathe lyggben y gudss ban han skall yke lengher ffoess po Arne mogh myn. thet soer Wiffwe Toralsøn fwl boger eydh. jtem eth anneth wyglywsyngh kom forde Asbyorn ok sagde tyll Rawaldh ieg er komen y skadhe. hworledes sagdhe Rawaldh. ia sagdhe Asbyorn iegh er komen y skadhe ffør Sywordh. fadher myn ok Sywordh them kom ordh y mellom soe gyk Sywordh at dorren ok iegh tog et stob søll ok gyk effther hanom ok bod hanom dryke. soe swaredhe han megh dryke fendhen mett thyn fendens weslyng far fendhen y woldh thyn modher er komen aff merren thyn mer søn ok hoor wnghe. thet soer forde Rawaldh fwl boger eydh. thette wygh wor wundyth ok tageth y retthe kongs dag som thet syelff bewysse kandh lagelyge forstempnyth arffweyngh hynds dowdhe. haffwer han seth megh loffwen ok wysen ffør tegen ok fredkøp po eders nodes weghne ok arffwnghe hynds dowdhe ffør bottherne. standher thet tyll gud ok eders nodhe om hans lantsswist [um] hand pproww botthwadher heller ey. her meth edhers nodhe then almegtighe gud befalendes. skreffwyth aar dag ok stedh som for stor. tyll ytthermere sanyng henger ieg Bertordh Amondsson indcygll nedhen ffør tetthe proff effter thy myt sygneth er yke tyll stedes.

Domkapitlet i Throndhjem stadfæster et Mageskifte mellem Anfinn, Sogneprest til Selbo, og Kanniken Thorfinn, Sogneprest i Stjördalen, hvorved Anfinn fik Gaarden Nesten til Selbo Prestebord for Dele af Gaardene Ære Liden, ytre Eiden og Kølseter, som Thorfinn fik til St. Birgittes Præbende (ved Domkirken.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 1ste Segl afrevet.

1099.

28 Septbr. 1541.

Throndhjem.

Wii deken archiedeken cantor och menigh capittel gøre witttherligt fore alle meth thette vaart ophne breff att aar epther gwdz byrdh m: d xli sancte Michiells affthenn kom fore oss erligh och ffor-nomstigh mandh herre Anphin sognepresth i Selebo och waar begerandes meth vaart samtyckie ath skyffthe jordher meth erligh och for-nomstigh mandh herre Torphin canick wthi Trondhem och sogneprest

i Størdalen och nw epther thy att erlig och welbyrdigh mand Christoffer Hwitfeldh haffwer paa kongelige maiestats vaar aller keræsthe naadigste herres weghne tillateth att hwer maa skipthe meth annann jordher och jordeparther epther som hwer hans beleyglighet seegh begiffwer. saa begeradhe fornessnde herre Anphin eyn bygd jordh aff fornessnde herre Torphin som heither Nesthen liggiandes j Selebo som renther aarlige aarss ij span meth lwthum och lwnnindhom som ther till liggher och ligeth haffwer aff fornum och nyun wndhen fornessnde herre Torphin och sancte Birithe prebende stouph, och wndher herre Anphin och prestebordhet j Selebo till ewerdeligh eyghn: och gaff herre Anphin hanom j ghen jamgotth, fforsth i offwer Lidhenn j span jythre Eydhenn ij øre Kolsetther j øre j bigdhe jordher meth lutthum och lunindhun som ther till liggher och lighet haffuer aff fornum och nywm wndhenn herre Anphin och prestebordhet i Selebo och wndher herre Torphin och sancte Birithe prebende stoup till ewerdeligh eyghnn. bleff thette skipthe giorth j waar cummun meth allis wor vilie och samtyckie. Ther fore haffwe wij till ythermeyre forwaringh hength waarth capittelss jnsegel medh herre Thorphins och herre Anphins nedhenn fore thette waarth ophne breff som scriffwith waar aar och daag som forskriffwith staar.

Bagpaa med aildigere Haand: Skyftebreff mellom prebendam sancte Byrgytte och prestebordet ij Seleboo.

Tvende Borgere i Skien kundgjøre et Jordebytte mellem *Hedde Hedsøn* og *Olaf Olafssøn*, hvorved den første fik 1 Markebol i vestre *Brenne* i *Hvaløb* (Holden) i *Skiens-Syssel*, og den sidste 1 *Óresbol* og 3 *Pendingsland* i *Kjeresfaket* i *Styrvold* i *Lagerdal* (Vestfold).

Efter Orig. p. Perg. i Deichmanns Biblioth. i Christiania. Af 3 Segl vedhænge 1 og 3.

1100.

18 Marts 1542.

Skien.

Alle mend som thette breff szer lesze eller høre sende vij effterscreffne Regnoltt Ionssen Tomas Jude borger i Skienn att anno domini mdxlij loffuerdagen nest fore midfaste søndag wore vij i biskops gordenn i Skienn sogum oc hørdum att ther heldis hondum samen aff enno haluo Hedde Hedszenn borger i szamme sted end aff andre haluo Oluff Oluffszenn giørendis iorde bytte thennom emcllom mett sliig skillorde att forscreffne Hedde skall eyge oc frelszeliig følge ett marckebooll iorde i Brende i vestre gordenn som ligger i Valebøe vdi Skiesøse mett allom thennom lutun oc lundum som ther tiill ligger oc

legitt haffuer fra forscreffne Oluff oc hans arffuinge oc vnder forscreffne Hedde oc hans arffuinge tiill euerdeliige eygo frelst oc hiemeholt for huerye mande. Ther emod skall forscreffne Oluff haffue aff forscreffne Hedde i Kiergefiske som ligger i Styrewold sognen i Laffuerdall som er it ouritts boell oc iij penningsland oc gick hueritt aar aff iij mark oc iij pund lax i landskyld fra forscreffne Hedde oc hans arffuinge oc vnder Oluff oc hans arffuinge att nyde oc bruge tiill euerdeliige eygo. Att saa er i sandhett som forscreffuitt staar tha tiilbeder jeg forscreffne Hedde forscreffne Regnolt oc Tomas Jude att henge theris jndzige neden thette obne breff mett mitt som er screffuitt i Skienn aar oc dag som forscreffuitt staar.

Bagpaa samtidigt: breff for Kergefiske j Lauerdael.

Kong Christian III kvitterer Stig Baggis Arvinger for hvad han var bleuen Kronen skyldig af Lister Len, som nu ved Overdragelse af en Gaard ved Kongens Bergverk i Thelemarken i alle Dele er betalt.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet vedhænger.

1101.

5 Juni 1543.

Kjöbenhavn.

Wy Christiann met gudtz naade Danmarkcs Norgis Vendis och Gottis konning, hertugh vj Slesswiigh Holstenn Stormarenn och Dytmerschenn gressue vj Oldenborg och Delmenhorst giøre alle witttherligt ath oss elskelige Stiig Baggis arffwinge haffue nw fornøgett oss och clartt affbethalet, met guldt, sølff och peninge allt huess forschreffne Stiig Bagge oss och kronenn skyldiig wor aff Lysta lenn frann thett første hand samme leen fick och annamede och saa inndtill thenne dag. och haffue forschreffne Stiig Baggis arffwinge giffuitt oss och kronenn vj samme wor bethalinge till ewyndelige eye, en hans eyedoms gaardt liggendis wdj Tyllemarckenn hoss wortt berckwerck wdj wortt rige Norge. saa bliffue the oss aldels inthett ytthermere skyldiig wdj nogre modhe. Thij lade wij thennum och theris arffwinghe fry, quite, leddiige och løesse, fore all yttermere tilthale eller kraff aff oss wore arffwinnges och eptherkommere koninger wdj Danmarck och alle andre paa wore wegne vj alle mode. Giffuitt paa wortt slott Kiøpnehaffnn tisdagenn nest fore sancti Bonifatii dag aar etc. mdxliij vnder wortt signett

Christian.

Jon Løken stadfæster Salget af en Sösterlod og en Broderlod i östre Nord-Vide (Stange, Hedemarken) til velb. Mogens Thrulssön og hans Hustru Ingerid Asgautsdatter, som derfor betalte ham en Hest og 5 norske Lod Solv. (jfr. No. 1114.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. De 4 Segl vedhænge.

1102.

11 Mai 1544.

Vide.

Thet kennijss ieg Ion Løkene met thette mijt obne breff at ieg met myn quinne Anbierg Anderssdotter oc begges wore barn haffue samtick thet køp som myn werfader Anderss Godensson giort haffuer met erlijg oc welbyrdugh man Mongs Trulsson aff wapn oc hans hustru hustru Ingerijd Asgodzdotter som war ein syster parth i Nord Wide i østregorden. Fframdelijss bekennijss ieg och met myn quinne och barn at haffue samtyck oc jaquædet thet byte oc køp som myn quinness moderbroder Biorn Oolsson giort haffuer met forne hion Mongs oc Ingerijd som war ein broder part i ssama østre gorden Nord Wide ffraa oss oc wore aruinge oc wnder offtenempde Mongs Trulsson hustru Ingerijd oc theress aruinge tijl euirdelijg eigo. ther paa haffuer ieg opboret ein hesst wm viij lod oc v norske lod sylffuer. thet saa i saninden er beder ieg beskedlige menne Staphan Bersuenson Per Oolsson oc Per Torstenson henge there insigle met mijne neden fore thette breff som giort er paa Wide synnedagen nest fore sancte Haluordss dag anno domini m d xliij.

Lagmand i Oslo *Peder Herlaugssön* tildømmer *Gudbrand Larensön* Gaarden *Vestby* i Skauns Skibrede fra *Amund Thordsön*.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1103.

22 Januar 1545.

[Oslo.]

Ullom mannom them som thette breff see eller høre, sender Peder Herlougssen lagmandt i Osslo q. g. och sine kunnocht gørendes a the iij søgner nest ffore sancti Poffuels dagh anno domini m d xlv tha kom a rodzstoffuen y retthe ffor migh offueruerendes erligh oc welbyrdig mandt Erick Vrne høffuizman paa Agger huss j ærligh mandt Peder Hanssen ffrauerelsse Otthe Andersen tyll Hamers gardth Peder Anderssen lagmand j Tonsbergh boremethet och raadiit aff ene j^o Gudbrandt Larensen, och tyll taliit handt Amundh Torsen ffor nocken jorde breff som hand heller hans verbroder haffue jnne, som lyude oppo en gardh som hetther Vesby liiggendes j Skaffuen skipprede, som Gulbrandt Jllebech hade op ladiit medh syn fry och gode

villie j ffræ segh och sine aruynde och vnder Gulbrandth Larensen och hans aruyngge. Ther tyll suarett Amundth oc sagde atth Gudbrandth llebeck vor skyllier tyll thet godtz atth haffue, end Gudbrandth Larensen vor, lagde the tha begges theriss breff j retthe oc vare the granneligh offuer lessen oppo bode syder, end tha efter the breff oc beuissningh som Gudbrandh Larensen lade j retthe, ffyrsth eith breff vnder gode mandz jndsegle ludandes atth Gudbrandt llebeck hade op-ladit ffræ segh oc sine aruingghe fforscreffne gaardt Vestby, medh end ffry villee oc vnder Gudbrandt Larensen och hans aruingge. Sameledes lagde Gudbrandt thuenne lagmendtz orskuorde j retthe lydendes att samme semye oc stafestelsse skulle bliffue vid end fuld machth. Tha bleff en nuu saa for retthe aff sagth medt fullum dom. att Gudbrandtz breff skulle bliffue vid en fuld machth ubrytellige vdi alle thessz ordh och *artykel som the jnne holle. End mystroer Amundth att Gudbrandt haffuer icke betaliit the peninghe som same breff inne holle tha skall Gudbrandt suere thet seelff tredie effter thy som Noriiges lagh inne holder oc vtuisser att hand haffuer betaliit Gudbrandt Redersen alle the peninghe som hans breff jnne holle oc vtuisser jnnen end maanet j fra thet att hand haffuer hørt thette breff, jtem alle the breff som for-screffne Amund haffer the bleff alle gort tyll jnthet oc magteløse. att saa y sandhet er henger ieg mitt jndsegell neden ffor thette breff giort dag oc aar som fore slaer.

Bagpaa samtidigt: Rigenss raads dom.

Sex Mand paa Eker kundgjøre en *Delesgang* mellem Gaardene søndre Viken og nordre Lodensaasen i Haugs Sogn paa Eker.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af 7 Segl mangle 1 og 2.

1104.

19 Mai 1545.

[Eker.]

Ollom monnom thæm som thæta breff scer eder høra sendr Thrøker Engebretson Thorer Olaffson Amon Pederson Ketil Omvnsøn Erik Siugersøn ok Bertel Nilsøn lagretsmend a *Ekeker quede gud ok sina kunit gierande at vi vorom a rettæ skog skælna ok delis gang louliga thenemder mellom søndre Vikæn ok nordre Lodens aasen som lig i Milis vikene i Hoxsokn a Ekiom sva ok at gange delesgang mellom ffornemde nördre Lodens aasen ok Pols aasen en eyia ok samego thera met Korsgarden ok Brota som ligger i sama sokn a tisdagen nest effter Halvas(o)ke anno domini mdxlv: hiaværande erlig ok velbyrdig mand Peder Hansøn høffuitsman a Akershus hans tiener ok ffulmegtig

Anders Hansøn sva ok hederlik ok vellerde man her Peder Øyiersøn sokneprest i Lier ok prost offuer Eger saa ok beskedelike man Anders Evinson paa sinne egne vegner ok ombodzman fformemde her Peder ok Hoxs kierkis ombodz men Iakop Ormson ok Thor Olsøn ok alle sameyiesmen offuer verende boriade vii vet en stor kante sten som staar i aasen offuen Soløs som er en ret delis sten mellem søndre ok nördre Lodens aasene søndre Viken ok Soløs der ginge vi ffra then sten ok i en helle som staar vester i bergit sva dedan ok i risgarden som staar for Gioffsrud ok er skelna ok dele fformemde nördre Lodensaasen ok søndre Viken mellom. sva ginge vi effter et gamelt pergementis breff ok øffrighedens befaling ok offuer soge rette delle mellom Polsaasen ok Lodens aasen eneyia ok boriade i risgarden som staar ffor Gioffsrud ok er en delis gar mellom fformemde nördre Lodensaasen ok Polsaasen sa bent i Roude kleff ok sva op offuer Roude kleff ok i vegen som ganger at fornemde Polsaasen. det var rette dele mellom en eyia ok sam eyia thera fformemde gardom ffra vegen bent ouster offuer Gryttebeken offvan ffosse ffaldit der beken brytter nor ok bent vdi Hestemyren i en kaffebru som liger mit i vegen ok i then myr som Hestemyrren hetter møtter søndre Aas egor. ok ther var op lest it gammelt pergementis breff vdi giffuet vdi kong Eriks xxte regierings aar der effther ginge vi ok offuer saago bode eneyier ok sameyier a Lodensaasene ok rette dele ok endemerker som tha stod i bytte met Hoxskierkas vegna ok Gulasrud nordre aff Ffiskum stranden offuerffor vi aker ok eng skoug ok mark deller ok endemerker. var det da vor ffulde dom at alla disa fformemde deler ok endemerker skal vbrydeligen stande fformemde garder mellom som det gamle breff vdi viser ok vi nu gangit ok er Polsaasen ok bode Lodensaasene met Brota ok Korsgarden vera sameyia huar met anden ok ffara vegen at Rouda kleff Brotamen ok Korsgarsmen ok the san hed her om hengio mer vorom insegle neden ffor theta breff som giort var dag ok aar som fforre siggær datum ut supra.

Knud Gyldenstjerne og Axel Urne bevidne, at de saa Hr. Truid Ulfstands 3 Sønner Gregars, Lage og Jens udtælle til Fru Görel Fadersdatter til Giske 347 dobbelte Dukater og 261 Engelotter, hver Dukat regnet for 3 Daler og hver Engelot for 2 Daler 1 Mark Danske.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv med paantrykte Segl.

1105.

31 Oktbr. 1546.

Lund.

Wij effterschreffne Knudt Gyldennsternn till Thym och Axell Urne till Siøgaardt kendis och giør witterligt for alle mett thette wortt

ohne breff att aar effter gudts byrdt mdxlvj then søndagh nesth for sanctorum Simonis et Jude apostolorum dagh wore wij tilbedenn aff erligh och welbyrdige frue frue Gjørill Fadersdather till Gitzske herde och saage heer vdj Lundt i Hans Holstis hussz att Gregers Lauge och Jens her Trudt Vlfstanndt till Torup sønner lodt kaste och tilteile forschreffne frue Gjørill tryhundrett fyrge tyuffue oc syw dobbelt ducater: halff tredie hundrett oc elloff engellotter for elluff hundrett vngers gyldenne regnett huer dobbelt ducat for tree dalere: och huer engellott for tuo dalere och en marck danske: Thette er oss fuldt wilterligt i sandhedt. Till windisbyrdt haffue wii trøcktt wore signetter nedenn for thette wortt ohne breff giffuit oc schreffuit vdi Lundt loffuerdagenn nesth effter sanctorum Simonis et Jude apostolorum dagh aar etc. mdxlvj.

Bagpaa samtidigt: Item tette breff er paa thet gall szom her Truds børnn anduorde sfru Gørell Fadhres dotther.

Peder Hanssøn, Høvedsmand paa Akershus, Anders Mattsøn, Superintendent til Oslo og Hammer Stift, og Domkapitlet i Oslo stadfæste et Jordbytte mellem Jens Tommessøn, Borger i Sarpsborg, og Knut Jenssøn paa Twne Kirkes Vegne. (Borgesysssel.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Levning af 2det Segl.
Det paaberaabte Byttebrev er ikke nu vedheftet.

1106.

1 Decbr. 1546.

Oslo.

Vii effter skreffne Peder Hansson aff vaben høffwidzmandt paa Aghersshwss mester Anders Mattsson superintendens tiil Oslo oc Hammerss stict oc capitulum kanicker i Oslo bekendis att wii haffwe bewilget oc samtycth oc medt thette vort opne breff bewilge oc samtycke thette jordhebythe som giortt er emellom beskeligh mandt Jenss Tommesson borger i Sarpsburg oc hederlig mandt her Knwdt Jensson paa Twne kirkess vegne effter thette breffs lydelsse som her er viidt fest. Tiil yttermere vissen oc betre forwaring att saa skall staa vbrydelig henge wii wore jndzgle oc signeth nedhen for thette breff giffwit i Oslo then første dag i Decembris maanede aar effter gwdtss byrdt twsinde femhndrede firetigel oc sex.

Bagpaa samtidigt: dette breff er om Grimsø.

Jon Pederssøn sælger til sin Frænde Sjur Amundssøn, Kannik i Throindhjem, 1 Spandsleic i Gaarden Óloen i Skaun i Frolen Skibrede (Levanger Sogn, Indherred).

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene mangle.

1107.

25 Januar 1547.

Sul.

For alle godhe men som tetthe breff see eller høre kennis jegh Jonn Person ad jeg haffwer solth beskedeliigom manne mynom frendhe her Siwrd Amwndson canick y Thronnem eth spans leghe y Ølwen som jegh erffde effther mynom fadher Per Ottherson liiggendis y Skøne fylke y Frolen med lwttom och lwndom som ther wndher liigger och liighet haffwer fraa forne och nyie wnden megh och myne erwinge och wnder fornempde her Siwrd Amwndson och hans erwinge tiil ewerdeligh eggn och odall och haffwer fornempde her Siwrd Amwndson fornæckt och betaled megh for forskriiffne spans leghe mynsthe penningh och mesthe som y worth koop kom saa jegh hanwm kerliighe tacker som er eth helthe wm xviii lodh eth kors wm xiii lod. Tiil ythermere wiissen och sanningh wm tetthe køp tha bedis jegh dannemens insigle nedhen for tetthe breff som saa hethe Otthe Person lensman y Werdal Siwrd Torrisson Ottar Halwardson Larans Person sworne lagrettismen y Werdal skriiffwid pa Swll sancte Paalss dag anno domini md xlvi.

Ingerd Ottesdatter (Rømer), Hr. Nils Henrikssøns Enke, giver med Jens Tilufssøns (Bjelkes) og sin Datter Lucies Samtykke Gaarden Borg i Skogn til Mester Henrik Nilssøn, Kannik i Throindhjem, og dennes ægte Børn.

Efter Orig. p. Perg. i norske Vidensk. Selsk. Saml. i Throindhjem. 3 Segl vedhænge.

1108.

5 Juli 1547.

Österaat.

Jegh Ingerdt Otthis datther Her Nels Henrichssøns ridders efftherleuerske hues siell gudt naadhe, kendis oc gjør wittherligt for alle medtt thenne mytt opne breff att iegh mett myn frii wilge oc welberodt modtt wthj myn swndhiedt oc wellmagt haffuer wnnt och giiffuit och nw mett thonne myn opne breff wndher och giiffuer erliig oc welbyrdiigh mandt mesther Henrich Nellssenn kannich wthj Thrwndhiem, medtt erliig oc welbyrdiigh mandt lens Tiellofssenn oc myn kiere datther Lucie Nels datthers fry wilge oc samtycke, en myn gordt ligenadis wthj Skoffuen widtt naffuen: Borck: oc skyldher hwn orliigen viij^o spandt, medtt alle synn retthe tiilligellsse bodt tiill landt oc wandt som hwnnw nw forwndenn er, frann megh oc myne sandhe arffwinghe oc wndher forskreffne erliig oc welbyrdiighe mandt mesther Henrich Nellssenn oc hans sandhe ecthe arffuinghe, tiill euerelige eye oc egen-

dom. dog medtt saa skiell om forskreffne mesther Henrich Nellsenn hans kiere barnn eller barne barn wdaff gudz forssywnn affginge eller affdøde barneløss oc wden alle lageliige arffuinghe attha samme forskreffne gordtt: Borck: wden alle emodsiigellsse oc retthergangh schulle were igenn wndher meg eller myne sandhe arffuinghe, att saa wtij sandhiedtt er som forskriffuitt stor tillbedher iegh alle myne kiere sønner dötther oc suogre, som er Peder Hanssenn hōuitzmand pø Aggershus, Erich Wgerop thiill Allinghe, leas Splidtt tiill Brøenn, Margarethe Nells datther, Anne Nells datther, Ingeborigh Nells datther oc sameledis thiill beder iegh alle thisse efftherschreffne godhe mendtt som nerwerendis tiillstedhe wore oc hōrdhe thissse myne ordtt som er e(r)liigh och welbyrdiigh mandtt Christoffer Galle hōffuidzmandtt po Stenwigholm, Iørgenn Perssenn forstander tiill Bache, Oluff Monsssen lage-mandtt y Trwndhiem, oc Adriann Falchener borgemesther ibidem thetthe att bezegle medtt meg som schriffuitt er paa Østheroth thendh femthe dagh Iwly anno domini mdxlvij^o.

Eske Bilde, Danmarks Riges Hovmester, kvitterer sin Foged Jens Skriver paa Brunla for leveret Tømmer, Jern, Lærred, Skindvarer m. v.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet paatrykt.

1109.

21 Juni 1548.

Svanholm.

Jeg Eske Bilde tiill Suannholm riidder Danmarkis riighens hōffmester giøre alle wytterligt medt thette mytt obnne breff att jeg haffuer annammetth och wpborenn paa regenskaff aff mynn tiener och fogett Jens Schriiffuer paa Brundlaagh først half tōltte hwndre lectther thye tōltther sawdeller trōddie tōltther hughenn buordt och xxxiiij wogher s(t)angh jernn ij stenger y huer wog och xxx β woghen dett er xxj daller enn orth. jtem vj stycke narsth xl alne furdugh ijc. xxxij alne groff lerretth och hundre graa[skyndt] otte maarskyndt och en half tønne speck for huilckett forne, lectther, sawdeller, hughennbordt, stangjernn, nersth, furdugh, leretth och graa skyndt maarskyndt och j [tønne] speck jeg quithther hanom och hans arffuinge for mig och myne arffuinge quithth och [uell] malss løss wdj alle maade. Dattum Suannholm thenn torsdagh nesth for santi Hanss dag anno 1548. wnder mytt sygnett.

Hertug *Frederik*, udvalgt Konge, stadfæster de *Opdals Bønder* af foregaaende Konger forundte *Friheder*, under Forbehold af hans Faders Kongens Stadfæstelse. (jfr. No. 935. 1041.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglet mangler, hvorved de ældre vedheftede Frihedsbreve ere skilte fra dette.

1110. 17 Juli 1548. Akershus.

Wij Frederick met gudtzs naade wdualdt koning til Danmarck oc Norige hertug wdtj Sleszuig Holstenn Stormarnn oc Dyttmersckenn greffue wdtj Oldenborig oc Delmenhorst gjør witterliigdt alt for ossz war skickett worre kierre troff wnderszaatter sendebudtt wdaff Wpdaell met nogne breffue oc frijheder szom thennum wdaff framfarne koninger naadeligenn wndtt oc giffuene erre szom her hoesz hengdt erre huilcke breffue oc priuilegier wij aff wor synderlige gunst oc naadhe haffue fulbyrdtt sambycktt och stadffesth oc nu met thette wort opne breff fulbyrde samtycke oc stadffeste wid fulde magdtt alt bliffue, wedtt alle thæris ordtt puncter oc artickle som samme breffue indeholdhe oc wduissze. dog paa hogborne fyrstis her Christians wor kierre herre faders gynstige oc widere behagh. Thi forbiude wij alle ehuo the helst erre eller wærrer kunde serdelis worre fogetther embedtzmendtt oc alle andre forne worre kierre tro wnderszaatte wdtj Wpdall ther emodtt møye pladtze eller wfforrette wnder wortt hylleste oc naadhe. Giiffuitt paa wortt slott Aggershus then xvij Iulii aer etc. m. d. xlvij wnder wortt signette.

Peder Hanssøn, Peder Huitfeld, Iver Jenssøn (Jernskjæg) med flere Lagmænd og Raadmænd paadømme efter Kongens Befaling en Proces mellem *Margareta Jonsdatter* og Hr. *Gaute Galde* til Nygaard angaaende *Ewje Gaard og Gods*, som efter fremlagte Breve tildømmes *Margareta*, da *Tønne Galde*, der mødte paa sin syge Faders Vegne, ei kunde godtgjøre, med hvad Ret denne havde sat sig i Besiddelse af Godset. (jfr. No. 1035. 1043 og 1075.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 13 Segl mangler 1 og 11; nogle ere itu.

1111. 27 Novbr. 1548. Oslo.

Wii efterschreffne *Peder Hansenn hoffuitzmandt* paa *Aggershuus*: *Peder Huitfeldt Norges riiges cancceller*: *Iffuer Jenssenn* till *Fresie webner*: *Peder Herlossenn Peder Andersenn* aff *Tonsberriig*: *Benntt Hordt* aff *Oplandt lagmændt*: *Gunder Rolsenn*: *Seueren bunttmager*: *Biorn Pedersen*: *Siuordt Jonsen*: *Stenn Siuorsen*: *Oluff Nielsen*: oc *Tames Busk rodmendt*: vdtj *Osslo* gjør alle witterliggt mett thette wortt

obne breff att aar effter gudz burd mdxl paa thett ottinde tiisdagen effter sancte Karinne dag war wij effter kongelig maiestats wor nadigste *herrix befalings breffs lidelse forsamblett paa Osslaa rodstone oc haffde effter same befalning vj rette steffnett for ossz erliighe oc welburdige mandt oc strenge ridder her Gude Galle til Nigord paa thea ene oc hederlige quinde Margrette Ionsdotter paa thenn andenn side: om nogen trette thennom emellom war for godtz som kaldes Effuie gord oc Effuie godtz: Møtte tha vj rette erlige oc welburdige suennnd Thonne Galle paa forskreffinne her Gude Galles hans faders wegne. tiltalett tha forskreffne Margrette Jonsdotter Thonne oc sagde att forskreffne Effui oc Effuie godtz war henndis rette arffue godtz: oc atspurde hun Thonne mett huatt rett hanns fader haffde hende szame synn arff forholditt: oc i rette eskett hun thett forleninngs breff som her Gude bekiende for hertug Frerick oc hanns rodt ther paa att haffue eller omm hann haffde ther noggen andre breffue paa: Fframdeles berette Margrette att salige hendes fader Joenn Elefszen haffde werett i rette mett her Gude som then tiidt haffde hustrue Annes fulde vmbodt effter Amund Jonsens dødt omm foræ. Effuie oc Effuie godtz oc framlagde hun ett hogborne furstes koning Christierns dombs breff vdgiffuit ther mandt schreff 1514 lidindes at forskreffne Effuie gordt oc Effuie godtz skulle deles vdi thuo liige parther halparten vnder Jon Elefszens rette ecttiige barnn till euerdelighe eidomm, oc anden helten hustrue Anne Amundt Jonsenns efterleffuerske att nyde oc beholde i synn liiffs tiidt oc effter henndes dødt vnder rett odelsmendt igien effter logenn mett flere ord same dom indholt etc. Ther tiill suarede Thonne Galle at han aldels i thenne sag war vforfarenn oc berette at hans fader laa paa hans sotte sennng oc fordj begierett hann wiider skodzmoll: dog ey i rette lagde hann nogenn breffue eller beuising for same godtz, oc ey wille han giiffue siig her i rette for oss till nogenn dom meden stetze begierett wiider skodzmoll somm forstander etc. Tha effter tiltale: giensuar: breffue: beuuisning: oc sagenns leyliighet: at wij effter kongelig maiestats befalning breffs lydelse skulle granske oc forfare same sagh forskreffne her Gude oc Margrette emellom oc siiden ther endelighe dømme paa som wij wille andsuare for gudt oc were bekend for hans koninglige maiestatt. sagde wii alle endrectteligh saa for rette at forskreffne Margrette Jonn Elefszens ecttiige barnn oc henndis arffuinng skall hedenaff: nyde: bruge: oc beholde thenn partt aff Effuie oc Effuie godtz till euerdelige eidom somm her Gude Galle her till fuld oc annamett haffuer, en will her Gude eller nogen anden tiltale Margrette ydermere omm samme godtz,

tha skall thett giøres mett rette efter laagenn, till winnisburdt att saa er i sanningenn somm forskreffuett stor hennge vii wore judzegle oc signetter neden for thette vort obne breff. Datum vt supra.

Peder Anderssøn Lagmand i Tønsberg oplyser paa Forespørgsel af *Knut Thorstenssøn*, at Farfader efter Loven skal arve sin Sønnesøn. (Jfr. Norges gamle Love. II. 231.)

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Seglet affaldet.

1112. 10 Marts 1549. [Tønsberg.]

Ollom mannom theim som thette breff see eder høre sender Peder Andersen lagman i Tonsbergh q. g. och sine kunnoct gørende ath a then første sønnedagh j faste anno domini mdxlix tha kom till megh Knudt Torstensen och ath spurde megh vm fader fader burde ecke ærffue sin sone son effter lagen. Tha sagde jegh hanom som ther star j erfde talet j thet første capitell Nw misser fader sonar sin dotter eder sona sonar. tha teker han arff effter taw nema taw eige skilgetin barn effter segh. Och effter thi ath Thorstens sona son var liden och haffde erfft sin fader och moder baade løst och fast tha erffuer foræ Thorsten thet alt effter sin sona son. men vilie odals mæn løse godset i geen thet som teris odals gods ær tha skule the løse thet effter sex manne mathe. Till ytermere beuisningh tricker jegh mitt incigle for thette breff som giortt var dagh och aar som fore siger.

Jens Tellufssøn (Bjelke) med Hustru *Lucie Nilsdatter* (Gyldenløve) skjenker i Spands Lcie i Hellem i Lexdalen i Størdalens Prestegjeld til Underholdning for de Fattige i Hospitalet i Throndhjem.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. 2 og 3 Segl mangle.

1113. 29 Juli 1550. Throndhjem.

Jegh Jenns Thiuelleszonn thiill Øestraadth gjør wiittherliighe for alle och kiiendiis medh thette miitth obne breff att jegh med min kiere hustrues Lucziie Nielszdotther begghiis wor frij wilie well beraadth moedth och szamtycke wthij wor godhe lessuendiis liiff haffue wnth och giiffuiidh och nu medh thette worth obne breff weluilliighenn wndhe giiffue och affhendhe ein spands leye wthij ein wor jordh heitter Hellem liigghendiis wthij Sztørdaalenns presthegielddh y Lexdaalenn wndher hoszpitaaledd y Trondheim thenn almegetti the gudh thiill looff och ære och the fatthiighe j szame hospitaall thiill nytthe och gaffn frann oss och wore arffwiinghe och efftherkommere och wndher for-

szcriffne hospitaall thiill ewerdeliigh eiiggn och odhell. Och ther szom forbeneffnde szpand y Hellem bleffue ther fraawundhenn med noghen retthergangh tha forpllicthe wij ossz eller wore arffuinghe att wedher legghe thiill for^{ae}. hospitaall eth szpand y ein andhenn jordh yghenn szaa well beleyliigh frij och frelsz jndenn szex wghers daagh ther nesth komendiis wthenn all forhiindringh eller modthsziigelsze wthij naghre maadhe. Thes thiill ytherrmere wittneszbyrdh och wiidhere foruaringh att szaa wthij alle maadhe wbroetheliighenn wthenn all argeliisth holdiis scall szom forbeneffndth er haffuer jegh och min hwstru forscriffne Luczie Nielszdotther tiilbedhett erliigh welbordiigh mand mesther Hans Gaas superintendens offuer Trondheims stiigtth och erliighe wellforstandiighe mendh Niels Lauresszonn och Adriiann Falchener borghemesthere y for^{ae}. Throndheim thette wortht obune breff medh oss atth beszegle szom giorth er j forbenempde Trondheim sancte Oluffs daagh aar effther guds bordh thuszende femhundrett oc halffthreidhieszinds thyiige.

Ingerid Asgautsdatter til Vide skjenker sin Datter *Ronnog Mogensdatter* i Medgift 2 Pund Malt i Gaarden *Øvre Hauge* i Skibthveit Soga, med det Forord, at de *Øvrige Børn* skulle faa ligessa meget og godt Gods, naar de blive gifte. (jfr. No. 1102.)

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Seglene vedhænge.

1114.

25 Juni 1551.

Vide.

Jeg Ingeriidt Asgautsdotther tiill Wydenn kendes oc giør witterligt att jeg haffuer wntt och giffuit oc nu mett thette mit opne breff wnder oc giffuer myn datther Rannog Moensdotter enn gaardt legennendes wti Skethuid sogenn y Leerre fierding hettenndes øffre Houge som skiilder tho pund malt orligenn fra meg oc the andre myne arffuinge oc skudtt oc trigtt wnder hennet oc henners arffuinge tiill euerdelig egnar met all syn tiill ligelsze mett ødegaarden oc alt anddit bode y wotte oc thøre inthet wnden tagennendes oc gaff iegh hennet samme gaardt wtti hiemme gaffuer eller hiemme fyllie, dog met the forordt att alle mynne barn som gifte bliffue skulle faa lige møgit oc lige gott godz paa theris anpart wti hiemme gaffue. Tiill ytherrmere wiszenn oc bedre foruaringh lather ieg hennet mit signnet nedenn wnder thette mit opne breff met her Bors paa Stannge mester Amund Grann oc Steffenn Rønes indzige screffuit paa Widenn dagenn effther sancti Johannis baptiste dag anno domini 1551.

Bagpaa samtidigt: breff for Hoghen y Skeitthuit sogenn.

Tolv Mænd oplyse paa *Bendt Bildes* Forespørgsel, at *St. Olafs Klosters Landbønder* i den Tid, Klostret var ved Magt, aarlig som *Downing* til Klostret hver slog to Maal, skar $\frac{1}{2}$ Maal og kjørte 2 Læs Ved om Vinteren, og betalte Landskylden til *Kongs-Søm* og ikke til Klostret, samt at alene *Gunnarsby* laa som Ladegaard derunder.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Med 12 paatrykte Segl.

1115.

24 Juli 1552.

Søm.

Vi efftherschreffne Powiill Iffuersen Ewenn Thorstensen Gudttmandtt Thorresen Ewenn Fyndttsen Hendriick Thrulsen Reydher Haluordttsen Oluff Nielsen Erriick Hellysenn Hanns Hansen Borry Gwtormsen Aszuoldtt Falckorttsen oc Oluff Atterssen giøre wiittherliigt mett thette wortt obne breff att aar eptther gudttz byrdtt 1552 sønndagenn nest for sanctte Iacobj apostoli dagh wor wy paa konungis Sem, tha att spurdhe erliigh oc welbiurdiige mandtt Benntt Byllde oss att om wy aff wiisthe, (huor) manghe doffninghe som thij landtbønder ssom lygher tiill sanctte Oluffs closther wdj Tønsberriigh, thij pleiitt aarligenn aff gamle tiidtt tiill samme closther att giørre, tha swarriitt wy forskreffne atth thett er oss fuldtt wiittherliigt att thenn tiidtt samme forskreffne closther wor wiidtt macht, tha giørde huer lantthone ther nest om krynghe icke flere doffninger tiill forskreffne closther huertt aar, enndtt huer mandtt ij maaell att slae, huer ij mendtt om ett mæll att skierre, oc huer landthone ther nest om kringhe ij læess weiidtt att kiørre om wynttherrenn, oc gaff thij therres leidinger tiill kongis Szem samme tiidtt oc icke tiill forskreffne sanctte Oluffs closther, oc tiisligestte er thett oss fuldtt wiittherliigt att Gundersby wor lagordtt tiill forskreffne closther i samme tiidtt oc ingenn andhenn. Att szaa wdj sandhet er som forskreffuitt staaer wynder wy mett wore jndtzegell nedhenn for thette wortt obne breff som schreffuitt er aar och dagh som forsiigher etc.

Lars Holk, Peder Jonssøn, Borgemester i Tønsberg, og 5 Rædmænd bevidne, at salig Hr. *Lars Matssøn* Provst i Tønsberg holdt 3 Kirketjenere foruden sig selv med Kost og Løn til *St. Laurentii Kirkes* og *Skolens* Betjening.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Af 6 paatrykte Segl er det 1ste tilbage.

1116.

8 Marts 1555.

Tønsberg.

Wij effther skreffne Lares Holk Pedher Jonssen borghemesther wthi Tonsbergh Berent Knippell Jakob Trolssen Mass Henrikssen Ffranke Hanssen Lasse Jenssen radmend i sforne stad gøre vetterligh ffor alle med thette vortt oppne breffh ad os ffulld vetherligh er ad

hedherligh mand her Lares Masson saligh med gud prost i fforskret
Tonsbergh haffver holledh iii kirke thienere ffor vthen segh sel
med koth och løn med hves oc annen theris redheligh vnderholdig
til predike embed och skolens och synghe dagligh gvds tidher
sancti Lavrencij kircke och skicke segh erligh och skellighe her
os och med menik mand her vthi vor by Tonsbergh saa vij betat
them och holle the hver dagh i sancti Lavrencij kirke otthe song
och affthen sangh och hver synnedagh ij prediken och om onsdag
en och messe embethe om the daghe som ffolk søke och beghere
hoffverdighe sacramenth och annen thienest hves sogne ffolket behø
haffver. ad saa er j sanhed som fforskrevet star trycke vij vore inzi
nedhen thette vorth oppne breffh som skrevet er i ffornø stad ffred
ghen i fførste folle veke ffasthe anno domini m d l v^o.

Under Forseglingen er tilføiet med samme Haand: Och samme thienes
lather saliiغه prosth Larensis efftherleverske opp holdhe j sancte Lar
kirke en nv daglige siidhen hand døde i herren.

Bagpaa samtidigt: Breff om prouist Lauritz ij Tonsberg om hu
tieniste handt gjorde aff prouisteriet som handt haffde ij forlening.

Superintendent *Frants Berg* takker Kongen for hans Gave af *Sortebrødt
Kloster i Oslo til Byggetomt*, og ansøger om Kongens Bestemmelse a
gaaende en Jordstrimmel, som Kapitlet gjør Fordring paa, men han øns
lagt til Bispegaarden med eller uden Afgift til Oslo Skole.

Efter Orig. p. Papir i danske Geheimearkiv. Brevform med udenpaa trykt Seg
og Udskrift til Kongen.

1117.

27 Juli 1556.

Oslo

Høghbornn furste stormectugeste konnyng kieriste nadugig
herre myn ydmøge tiennisthe ethers kong. ma. høgmectughed nu
alltiid tiillfornn. kieriste nadugiste herre betacker ieg e. k. m. ydmø
geligen gierne for e. k. m. gunstige skenck oc platz e. k. m. m
wndt oc giffuet haffuer vdj Sortebroder closter vdj Opslo att biug
paa. Saa giffuer ieg e. k. m. ydmøgeligenn tiilkyende ther ligger
liidell haffue nordenn paa wed mynn platz ieg haffuer vdj lyge aff lo
semesterenn tiill en kaalgard oc wrther haffue huilkenn som ieg hør
the andre superintendenter for meg oc haffd haffuer epter lessemes
ren then icke selff brugtt haffuer icke heller haffuer deett haffd beh
att brughe epter hand haffuer szin residentz oc waaning paa cannic
garden huos the andre cannicer oc ganger ther en strybell øster o
tiill schollen emellom szamme haffue oc myn platz som siunes att schu

høre tiill kiergarden om huilkett mytt breff liuder epter ther icke er planckett emellom menn epter samme strybbell eller platz er forget vdj *myntt breff welle the danemendt vdj cappittell nu haffue samme platz fraa meg oc welle io endeligen setthe ther en plancke emellom som noger tiid haffuer werridt plancke eller gerde att formene gangen mett tiill samne myn haffue orsaagendes seeg ther medt oc welle thett skall høre tiill scholenn. menn om thett io endeligenn nu skulle were fraa myn platz oc ligge tiill schollenn tror ieg huilkedt andre end oc well skulle bestaa scholenn icke skulle haffue dectt stor sønderlig proffiitt vdaff hellst epter thet er kun ett smallt stöcke oc kand icke heller well haffue gang aff scholen vden mand skall gange langt omkring eller oc gange egenmen scholewyndugerne oc haffuer dog schollen sin gards romme stoor oc wiid nog som *waae munckene thieris prattell. The baade ieg gierne ydmogeligen e. k. m. ieg motte for en skellig lyge for meg oc myne arffuinger haffue nødt samme haffue for en kallgardtt oc wrther haffue tiill mytt huus oc ieg motte haffue haffd samme strybbell fry tiill en gang tiill haffuen som handt her tiill weriidt haffuer eller oc ther ieg icke maa haffue hannem fry thaa well ieg aff samme strybbell arligen giffue tiill scholenn huad danemendt kand tøckes redeligt att were menn kommer then haffue eller strybbell ther fraa thaa er myn gaard saa gott som skendtt oc haffuer siidhen saa gott szom engen platz tiill kallgardt eller wrther haffue. beddenndes for the for guds skiilld e. k. m. wilde gunsteligenn her vdj haffue rammedt myn teeruff epter ieg haffuer begiøntt att bugge oc saatt myne pendinge paa samme huus att thett icke aff the danemendz affgunst vdj capittell skulle saa hadskeligenn taages meg fraa hwiilke danemendt meg dog liidett .nog haffue werrid gunstyge menn stundum giennstriiduge nog for sydenn ieg hiid kom. ethers kongelige maiestets liiff siell oc salige regemente thenn aldmectugeste gud beffalendes tiill ewiig tiidt. gud spaare e. k. m. met ether naades høghorenn furstinde oc elskeliige bornn mett et langt liiff gud tiill ære oc myenige wnder-satte tiill gaffnn oc godhe. Screffuitt vdj Opslo 27 Julij aar mdlvj.

e. k. m. høgmeclugheds

ydmøge oc wnderdanige
Frands Bierg.

To Lensmænd og 4 Lagrettemænd i Numedals Skibrede kundgjøre, at Norges Kanteler og Hovedsmand paa Flekkerhus *Peder Huitfeld* paa almindeligt Thing lod for Almuen i *Brunla-Len* oplæse Kongens Breve og lovfæstede alt *Kronens, Kirkens og Presternes Gods*, samt tillagde Hr. *Laurits*, Prest i Sandeherrred, Prestebolets Skov, Mark og Havn, som Bønderne paa *Hasle* ulovlig og mod gamle Breve og Register havde tiltaget sig.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv med Spor af 6 paatrykte Segl.

1118.

6 Marts 1557.

Thjødling.

Wy efftherschreffne mendtt Hendrick Pedersen lensmandt y Sande herrith, Tordtt Biørnsen lensmandtt y Tiøling sogn, Viking Anderssen, Tordtt Pouelsen, Hellie Gulleicksen och Michill Laurissen, laghrettis mendtt y Nommedals skipreide, bekiendes medh thette wortt obne breff, att wy wore paa eth almindeligt tiing, hoss Tiølings *kirricke gaardtt, løuerdagenn nest effther fastelagens søndagh anno domini 1557. Tha war erliigh och welbyrdig mandtt Peder Huit fældtt Norrigis rigis canzelær, høuitz mandtt paa Flecker huuss, personlig till stæde, och tingid medtt menige almuge y Brunlag læn paa kongl. maiestadhs wægne, och lodh handtt oss der høre wor naadigste herris breff och befaling, menige almue till nytte och gaffn, och der nest laguerde handtt aabenbarligh, alle kronens, kirckens, och prestebols jorder och egedeler medtt fiske och fygle, och alle lunder, som der till ligge och legith haffuer, och effther then samme befaling erlig mand Peder Huitfeld haffuer paa kongligh maiestadhs wegne, att skicke huer mandtt lagh och rætt, baade fattige och riige, aandelige och werdslige personer, da till sagde handtt siclf, besynderlig her Lauritz y Sandeherrith, prest boelsens skogh, marck, och haffn y heffden y gienn, som fra wor kommen wden rett och dom, vdaff Hasle bønder, naagen tiid lang siiden, att hand then y gien nyder och bruger, friith och fast, medh andre saadanne deeler, som prestebolith wlaglig frakommidt er, efftherdy thet haffuer till faaren laglig y heffden wæridtt, effther som then gode mandtt war sagtt oc vnderuist, aff menige mandtt, medtt breff, proff, register, och godh skiell, indtt till saa lenge att thet worder foræ preste boell fra vundit medtt Norgis lag, och fordy war same prestegaardtt ilde stannendes, for hans rette lunner var fra kommen, som mangen mandtt vitterligt er, men huem der diersfuer sig till att offuer træde efter denne dagh, da suare sig konglig maiestatz ombudtz mandtt, Norriges lagh och effther kongelig maiestatz ordinantz och recess att staa ther till rette faare. Att saa vdy sandhet er som forskreffuit staa, trycke

wy waare indsegle neden paa thette vaartt aabne breff, schreffuidtt aar och dagh som for schreffuidtt staar.

Bagpaa samtidigt: Peder Huitfeldz breff paa skoug oc marck.

Kong *Christian III* med Danmarks Riges Raad fastsætter, i Anledning af en fra Borgerne i *Oslo, Tønsberg* og *Sarpsborg* ved deres Fuldmægtige fremført Klage over, at deres *ældre Handel* paa *Viken* og *Bahus-Len* var dem forbudt, at Handelen skal staa dem fri, indtil Kongen eller hans *Søn Hertug Frederik* kommer til Norge, samt af Borgerne i *Konghelle, Marstrand* og *Oddevald*, som havde gjort Forestillinger mod slig Handel, skulle have samme Handelsret i de forstnævnte Byer.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Kongens mindre Segl vedhænger.

1119.

2 Juni 1557.

Kjöbenhavn.

Wij Christiann thenn thredie mett guds naade Danmarcks Noriges *Wemdes och Gottes koning hertug wtj Slessuig Holstenn Stormarenn och Dytmerskenn greffue wtj Oldenborig och Delmenborst, gjør alle witterligt mett thette wortt openne breff at aar epthter guds byrdtt mdlvij^o thenn onnsdag nest epther sönndagenn exaudi paa wort slot Kiöbinghagen, neruerenns oss elskelige erliige och welbyrdige her Mogenns Gyllenstienn her Peder Skram riidere, Byrge Trolle Eyler Hardenberig, Jørgenn Lycke Thage Thott Claus Wrne, Peder Oxe Nils Lannge Christoffer Huitfeldtt, her Lage Bragde riider, Andreas vann Barbj och Herloff Throlle wor thro menndt och raadtt, wor skickitt fore oss wore elskelige borgere och wnderssatte, aff wore kiöbsteder Opslaa, Thonssberig, och Saletzborig theres fuldmynnige wdsckicke budtt och medborgere, och klagede och berette, huorleds thet nu formenis thennum fore att kiöbslaa, handde och wandle wtj Wigenn och Baghus lenn, emodtt Noriges lag och gamble friheder och preuelegier, som thenum aff framfarenn koninger wti Danmarcke, naadeligenn wnt och giiffne ere, och wij aff wor synnderlige gunst och naade stadfest fuldburdt, och sambtycktt haffue, och thieris gods ther offuer aristeris och forho(1)ds thenum fore som the mennte mett wrett, endog at thet tillads fremede och wdenndske folck, at kiöbe och selle, handde och wandle, mett alle wegtt oc maade store och smaa, ehuore thenum lyster wtj wortt rige Norige. Ther tiill suarede wore elskelige, boriger och wnderssatte thieriis fuldmynnige, och wdsckickedede, aff wore kiöbsteder Koningelff, Marstrandt och Odeualdt, att forne wore wnderssatte, aff Opslaa Thonsberg, och Salsborig thieriis budtt och thienere, jnndrage wtj Wigenn, och anndersteds hoss och omkring

thieriis by, och ther seller klede och andre ware wtj alnetall, och kiøber øxnne, kiødt skindtt och andre ware thenum tiill stor skade, och affbrecke som the och mente att schulle were emodtt thieriis frii- heder thennum aff framfarnne koninger wtj Danmarcke och Norige naadeligen wnut och giffne ere, mett flere ordtt och talle thennum ther om emellom wore. Tha ephther tiltalle giennssuar och sagenns legligh- hett och ephertj thet tillades fremede och wdlenndske folck, att kiøbe handde och wandle wtj Wigenn och Baghuslenn, tha wille wij icke heller haffue wore wnderssaatte wtj Opslaa Thonssberig, och Salss- borig forbaadenn att kiøbe handde och wandle wtj Wigenn och Bag- huslenn, menn thenum wtj Opslaa, Thonssberig och Salssborig att were friit och obitt fore at kiøbe handde och wandle wtj Wigenn och Baghuslenn som the aff arilds tiidtt giordtt, haffuer. Thesliigeste wore wnderssaatte wtj Marstrandtt, Konngell och Odeualdtt wtj lige maade at handde och wandle hos, Opslaa Thonssberig och Salssborig jgienn jndtiill saa lenngj wij personnligen, eller och høgborne fyrste her Frederick, wor kiere sønn jndtt wtj Norige komenns worder, och giøre ther enn andenn skick paa som wore wnderssaatter paa alle siider taaligt og lideligt kanndtt were. Dattum vt supra nostro ad causas sub sigillo Anthonnio Bryske justitiario nostro dilec- tissimo.

Bagpaa med en anden samtidig Haand: Wiggen och Baghus len ma wy købe wty.

Herredagsdom, hvorved velb. Mand Christoffer Erikssøn paa sin Hustrus Ad- elis Throndsatters (Benkestoks) Vegne tildømmes Hananger og Hanan- gers Gods paa Lister efter Thrond Benkestoks Død, i Henhold til Jomfru Magdalenes Gavebrev af 1540 (ovenf. No. 1096), hvorimod Erik Orms- søn fritages for at svare dertil, uden forsaauidt noget af Godset er af Kane- eller Galtunge-Gods.

Efter Orig. p. Perg. i norske Rigsarkiv. Af de 6 Segl er 4 og 6 tilbage.

1120.

17 August 1557.

Bergen.

Wij efterschreffne Peder Huittfeld Norris riges canzeler Chri- stopher Valchendorff høffuitzmand paa Bergenhus samt laugmend syn- den oc norden fields y Norrige som kon. mait. haffuer tilfororderit at schulle sidde retterting her y Bergen paa thenne tiid. giøre alle wit- terligt med thette vort obne breff att anno: mdlvij: tisdagenn nest efter wor frue dag dyre, paa raadhuset y Bergen kom y rette erlig oc wel- byrdig mand Cristoffer Ericszen, oc frai lagde et salig med gud jomfru Madelenis breff vdgiiiffuen ther mand schreff anno mdlx: lydendis att

hun haffde giiffuit jomffru Adelis Trunds datter Hananger oc Hanangers guods, huilchen jomffru Adelis forne. Christopher haffuer tiill syn ecte hustru, oc berette hand att efftherthij hans kiære hustru forde. Trund Benchestoch oc Erich Ormszen ære nu komen offuer ens, om Smørs guods, oc them er giort breff emellom aff huem hand same Hanangers guods scal esche, huilchet hand meen att were aff Smørs guods, tha effter slige beretting bleff ther saa for rette aff sagt att forne. Christopher schall effther Trund Benchestockis dødt frelseligenn aname forschreffne Hannanger oc Hanangers guods, oc ey Erick Ormszen eller hans arffuinge y nogen maade att were forplictet ther tiil att suare effther thene dag paa forne. guods, wden nogit findis aff same guods att were aff Kane eller Galtunge guods, tha schal bode Trund oc Eric suare ther tiil, end Erich inthet att suare tiil forne. gassue breff. Tiil witnisbyrd henger wij wore signether her neden wnder. Schreffuit vdj Bergenn aar oc dag som fore siiger.

Pros Lauritssøn, Lagmand i Oslo, dömmet Gudolf paa Segtun til inden en Maaned at opfylde den 6 Mænds Dom, Presten Hr. Nils paa Kraakstad havde hændet over ham.

Efter Orig. p. Papir i norske Rigsarkiv. Levning af paatrykt Segl.

1121.

27 Januar 1559.

Oslo.

Ollom mannom theim som thette breff see eller høyre sender Pros Lauritzønn lagmandt i Opslo, quede gutz oc sine, kundgiørenndes att thenn anden søgne nest effther Pauli anno mdlx, her paa Oslo raadstufue offueruerendes erliig velbyrdiig mandt Chresternn Munch høfuidzmandt paa Agershus borgemester oc raadt, kom vdj retthe her Niels vdj Krogstadt, oc tiiltalede Guttolff paa Sethun, om en sex manne dom som thennom er gaadt emellom oc handt iche holde will. Bleff saa for retthe affsagt, att forne Guttolff schall fult gjøre same sex manne dom liige som hanndt jndeholler jnden monetz dag epther thette mitt breff er hanom fore leest, eller haffuer thett vdj minde, tiill huis ydermere viidnesbyrdt vnder mitt siignete. datum vt supra.

Lagmand *Severin Pederссon* opnævner, ifølge Klage fra *Venedölerne* og *Herjedölerne* over *Jämtnerne*, som vilde tilegne sig nogle Skove og Vande hinside Raamerkerne, 24 Frostethings-Mænd for at undersøge Sagen, hvilke forbyde saavel Jämter som Herjedöler at gaa over *Raamerkerne* imod hverandre, samt dömme den gamle *Landeskraa* og de gamle Vidnesbyrd at staa ved Magt, men de nye Breve ugyldige.

Efter Orig. p. Papir i Antiquitets-Arkivet i Stockholm. Seglet paatrykt.

1122.

ved 17 Juni 1560.

Frosten.

Jeg Sewerin Persson laugmandtt ij Trundhem gjør alle vitherrliigtt medtt thette mytt opne breff att aar ephther gudz byrdtt: mdlx sancthe Botulphi tiidtt paa Ffrosten lagting erliigh oc welbyrdiig mandtt Jørgen Persson nerwerendes wdj erliige oc welbyrdiige mandis stedtt Euert Bilds oc flere erliige mendtt, kom tha ffor megh oc menige laurertes mendtt wdi retthe, Jemtherne pa then ene oc Wemedals oc Herdals mendtt paa then anden sziide om nogen tretthe thennom langszammeliige emellom werett haffuer om nogen skoff waththen oc weydestade som Jemtherne bruge offer raamercke effther thieres landskroes lydellsze. Tha wore thi paa bode parther begerendes att jegh wille vnnde thennom en wuilliige dom emellom aff xxiiij danne mendtt att randzage thieres breff paa bode parther, huilchett jegh ocszaa gjorde oc neffnde thennom strax xxiii mendt y dom szom saa hette Hans paa Quolle selloff szetthe Syurdtt paa Ladhe sellff setthe Sewaldtt paa Fløytthe selloff szetthe oc Anders paa Ellnem selloff szetthe, huilche ffor-screffne mendtt affzagde for j fuld dom att huerckend Jemther eller oc Herdaller schall effther thenne dagh gaa offuer raamerkitt emodtt huer andre men schall the retthe thennom paa bode parther effther lande skraaen oc gamle breffue oc windesbyrdtt, men alle the ny breffue oc vindisbyrdtt dömdede the wgilde y alle maadhe oc huer skade som thi paa beggj siidder haffuer giørtt huer andre schall randzages hieme oc ther tha att staa huer andre tiill retthe effther proff oc danne mendis siigellssze. Tiill ythter mere wiissze her om tha ordskurer jeg thenne dom wedtt synn flulle magtt att bliiffue om allder och eue. Tiill wiidere stadffesthellsze trycker jeg mynn singnethe neden paa thenne myn ordskurdtt som screffuitt er aar dag oc stedtt som ffor siiger.

SAG-REGISTER

over de mærkeligste Materier.

- Aabod.* 352. 367. 368. 370. 457.
Aartidehold (aarl.ig Sjølemesse, anni-versarium). 7. 38. 187. 242. 252. 480. 591. 688. 702 ff.
Abbed- eller Abbedisse-Valg. 105. 141. 155. 201. 207. 741.
Afsad, Afsadsbrev. 78. 87. 88. 101. 137. 234. 261. 316. 324. 325. 598. 750.
Almindinger. 249. 824.
Altare, nystiftede. 373. 374. 703.
Allthing. 557.
Annater, Indtægt af ledige Prestekald. 121. 122. 123—125.
Arv og Skifte. 75. 76. 91. 126. 128. 129. 132. 134. 140. 155. 156. 178. 199. 206. 225. 242. 243. 250. 253. 295. 298. 323. 328. 364. 388 ff. 394. 408. 425 ff. 429. 438. 443. 447—449. 450. 454. 462. 483. 485. 490. 501 ff. 506 ff. 512. 517. 518. 530. 536—537. 542 ff. 546. 553. 557. 562. 567. 578. 579. 585. 620. 638. 646. 648. 669. 670. 678. 679. 713. 747. 748. 756. 779. 784. 787. 811.
Bandsættelse (excommunicatio). 60. 161—163. 523 ff. 526 ff. 570. 583.
Bedrageri. 326.
Bergverk. 806.
Beseglings Vigtighed. 565.
Beslag paa udenrigsk Gods. 466. 467. 697.
Betaling for Jordefærd fastsat. 684.
Billedmester, Billedbugger. 418.
Bispemøde. 106. 123. 191.
Bispevalg. 37. 40. 54. 94. 95. 254. 521. 538—542. 592—596. 770—772. 776.
Bispevielse. 5. 22. 775.
Blind Mand maa ei være Bisp. 15.
Bod, aandelig (Pönitents). 742.
Brandskat. 754.
Broderskabs-Breve. 624. 649. 674. 689. 707.
Budkøle, ulovlig. 716.
Bankegave. 397.
Bøger. 371. 372. 764.
Bønnekus for Pilegrime. 396.
Coelibatet indskærpet. 15.
Concordat mellem Konge og Geistlighed. 52—59.
Confiscation se Forbrudt Gods.
Dispensationer. 5. 29. 32. 72. 245.
Domme. 75. 76. 77. 86. 97—99. 103. 104. 144. 152. 160. 161. 173. 175—177. 211. 215. 229. 240. 243. 244. 351. 360. 367. 378. 405. 425. 450. 511. 530. 565. 568. 596. 599. 612 ff. 633. 645. 673. 693. 694. 719. 720. 724. 731. 740. 743. 752. 779. 787. 799—801. 807. 813—815. 822. 823.
Doovning (dugnaðr). 817.
Drabsbøder, Saar- og Slagsmaals-Bøder. 135. 190. 315. 376. 381. 411. 440. 458. 460. 552. 555. 569. 599. 620. 622. 632. 666. 670. 686. 696. 729. 739. 794.

- Drabssager*. 174. 175. 192. 197. 214. 271.
275. 290. 281. 320. 397. 400. 491.
494. 496. 532 ff. 534 ff. 560—561.
628. 632. 680. 691. 692. 721—722.
742. 756. 759. 802—804. jfr. *Landsvist*.
- Ed*, Edsformular, Troskabsed. 62. 773. 781.
Elgsgrave. 486.
- Falke*. 55.
- Falske Breve*. 780.
- Festdage*, nye paabudne. 221.
- Fiskeri*. 193. 213. 244. 475. 607. 723.
- Forbrudt Gods*. 97. 129. 130. 456. 732. 735.
- Forbryderes Begravelse*. 570. 702.
- Forleninger*. 240. 374. 385. 392. 415—416.
456. 495. 591. 620. 653. 778. 786.
788. 801. 806.
- Fredhelligt Sted* (griðastaðr). 84. 583.
- Fæstegave*. 133. 134. 220. 279. 391. 396.
- Föderaad*. 235. 247. 248. 454. 471. se
Proventfolk.
- Gaarde-Tiende*. 161—163.
- Gaver til Kirker og Klostre*. 3. 6. 7. 28.
38. 50. 118. 185. 193. 194. 242. 252.
294. 319. 349. 359. 419. 480. 504.
515. 544. 550. 591. 610. 625. 627.
650. 665. 676. 687. 711. 725. 794.
jfr. *Testamenter*.
- Giftermaals Tilladelse*. 245. 664.
- Gilde*, verdsligt Broderskab. 750.
- Gjesteri* (vcizla) for Sysselmanden. 173. 174.
- Gjestning*. 672. 751. jfr. *Kosthold*.
- Gunnars peningr* (?), norsk Mynt. 268.
- Haandverkere* (Skomagere) tyske, 566. 590.
- Handel*, indenlandsk. 821.
— Udlændingers. 129—130. 347.
466. 482. 548. 693. 697.
- Helgener*. 18. 79. 221. 753.
- Herberger*, Kannikernes. 194.
- Hesteløb*, frivillig Ydelse til Kronen. 499.
- Hirdmands Værdighed*. 85.
- Hospitaler*. 786. 815.
- Hungersnød*, Misvæxt. 60.
- Hylding*, Kongers. 230. 231. 773. 774. jfr.
Kongevalg.
- Höstleding*. 500.
- Immunitet*, geistlig. 1. 54. 179. 603.
- Indentura*, litera dentata. 308. 309.
- Indfødsret*. 308. 309. 374. 683.
- Indløsning af pantsat Land*. 751.
- Inventarier*, Kirkers. 640.
- Jarleværdighed*, Erkebispens. 113. 114.
- Jordefærd*. 684.
- Jubelaar*. 251.
- Jurisdiction*, Domsret, geistlig. 1. 54. 56.
80. 313. 603.
— kongelig. 590.
- Jus patronatus*, Kaldsret. 11. 29. 32. 48.
54. 94. 199. 373. 374. 683.
- Kantsler-Embedet*. 127. 141.
- Kapeller*, kongelige. 32. 54. 84. 100—
102. 107. 115. 116. 141. 193. 221.
296. 313.
— nye byggede. 234. 396. 550.
- Kirke*, den norske. 16. 52 ff.
- Kirkeforbedring*, Luthers. 796. 817 ff.
- Kirkemøde*, almindeligt. 17. 43. 53. 121.
- Kirke-Ordinansen*. 796.
- Kjertesvende*. 85.
- Kjøbmænd*, fremmede. 130. 212. 347. 464.
466. 467. 693.
- Kjøbstæderne*, deres Handel og Friheder.
566. 590. 644. 654. 693. 727. 795. 821.
- Klosterløfter*. 112. 114.
- Kongearven i Norge*. 138. 230. 231.
- Kongevalg*. 53. 54. 59. 230. jfr. *Hylding*.
- Kongsgaarde*. 32. 313.
- Korn-Udførsel*. 55.
- Kors* ved alfar Vei. 396.
- Korstog*. 4. 8. 19. 21. 27. 31. 35 ff. 41—47. 64.

- Kosthold.* 648. 684- 885. se *Gjæstning.*
- Krig*, Ufred, Udbud, Krigsforetagender.
106. 108. 109. 466. 467. 482. 590.
607. 761—763.
- Kroninger.* 9. 10. 20. 26. 29. 62.
- Lagthing.* 81. 145. 256. 457. 557.
- Landeskraa.* 824.
- Landnam.* 175.
- Landraademænd.* 716. 736.
- Landsvist.* 236. 269. 283. 289. 312. 318.
337. 350. 351. 385. 398. 487. 500.
537. 587. 647. 721. 728. 733. 734.
746. 790. jfr. *Drabsager.*
- Landoærns-Skiib.* 348.
- Larm* og Uorden paa Thinge. 145. 734.
735.
- Leding*, kgl. Indtægt. 148. 500. 672. 801.
- Ledingsfrihed.* 55. 56. 57. 59. 73. 84.
672. 751.
- Leiermaal.* 248. 616. 753. 774.
- Lendermænds Værdighed.* 85. 113.
- Lensbrev* se *Forleninger.*
- Lov*, verdslig modsat geistlig. 53. 55.
- Lovfortolkning.* 679. 815.
- Magister capellarum.* 100. 101. 116.
- Manddöden*, den store. 277. 278. 279.
287. 297. 314. 343. 387. 409.
- Mandebød* se *Drabsböder.*
- Markeskjel*, *Delesgang.* 74. 122. 125. 420.
445. 451. 473. 474. 481. 531. 580.
581. 626. 663. 712. 722. 763. 785.
808. 824.
- Medgift.* 118. 155. 323. 344. 396. 737. 816.
- Messer*, særlige. 172. 374. 591.
- Misvæxt* se *Hungersnöd.*
- Morgengave* se *Fæstegave* og *Medgift.*
- Munkene* i Strid med Geistligheden. 23.
49. 755.
- Munkenes* Contributioner til Udlandet.
749. 780.
- Mynt*, Penge. 61. 65. 70. 98. 100. 148.
258 ff. 299. 413. 809. 810.
- Mynt*, Myntrettighed. 56.
- Odel*, Odelsret, Odelsløsning. 92. 150. 166.
294. 633. 660. 665. 666. 710. 726. 752.
- Offer* (oblatio). 100.
- Olje*, den sidste. 171.
- Omvendelse*, Grækernes. 559.
— Hedningernes. 19. 29. 35. 41.
- Opløb.* 716.
- Pant*, Pantsættelse, Gjældsbev. 436—
438. 476. 495. 536. 628. 718. 412. 732.
- Pantsættelse*, Orkenøernes. 751.
- Pavetiende* (subsidium papale). 169. 170.
258 ff. 296.
- Pengeværdi*, Cours. 98.
- Peterspenge.* 261. 262.
- Pilegrime* og deres Forsvar. 55. 79. 189.
396. 761. jfr. *Valfarter.*
- Plyndring.* 607. 754. 762.
- Preste-Vielse.* 102. 190.
- Prestegaard*, ny udlagt. 303. 304.
- Privilegier*, Byernes. 644. 654. 821.
- Proventfolk.* 235. 247. jfr. *Föderaad.*
- Præbender.* 48. 50. 51. 523. 703. 738.
- Raad*, Kongens høieste (konungs hæsta
ráð). 145. 146. jfr. *Rigets Raad.*
- Redegift* (reiðugift), prestelig Indtægt.
227. 228. 291. 453.
- Reisepas.* 218. 380. 556. 561.
- Reliquier*, St. Olafs. 753.
- Retterthing* paa Kongens Vegne. 573.
- Ridderes* Værdighed. 85.
- Rigets Raad.* 138. 240. 548.
- Rigsstyrelsen* (rikis stjórn). 138. 573.
586. 777. 778.
- Römaskaltr.* 148.
- Sagöre*, Søgefald. 357. 414. 641. 801. 802.
jfr. *Drabsböder.*

Silde-Tiende. 603 ff.

Sjælmesse se *Aartidehold*.

Sjælepleie (*cura animarum*). 27. 313.

Skat af svenske Pilegrime til St. Olafs Kirke i Nidaros. 189.

Skibe, Baade. 182. 348. 694.

Skilrikte og skynsøse Mænd modsat Lagrettemænd. 599.

Skolebørge. 313.

Skrifte. 163.

Skriftesader, særskilt. 559.

Skydsfærd. 672. 751.

Slagsmaal. 407. 609. 677. jfr. *Drabssager*.

Stikbrev, Forbryderes Efterlysning. 311.

Studium (Universitet). 218.

Subsidium pallii, Bidrag til Erkebispens Romerreise. 39. 751.

— *papale* se *Pavetiende*.

— *Terræ sanctæ.* 61. 64. 67 ff. 70.

Såkrig, Sørøveri. 66. 782.

Testamenter. 63. 125. 150. 160. 161. 171.

187. 195. 423. 501. 512. 520. 542.

547. 552. 702—704. 727. jfr. *Gaver*.

Tiende. 11. 55. 59. 60. 61. 63. 64. 77.

109 ff. 471. 524. 603. 648.

Told. 212. 374. 375.

Toldfrihed. 55.

Trykkeløn. 764.

Ubodsmaal, Ubodsmænd (*úbótamaí, úbótamaðr*). 80. 136.

Udeblivelse fra Thinge, Bøder derfor. 734.

Vaabenthing. 457. 458.

Vaabenside. 499.

Vaarleding. 500.

Valfarter. 309. 359. 376. 380. 393. 556. 561. 650. 672. 784.

Valfartsteder. 79. 189. 359. 561. 650.

Varer for Mynt. 63. 120. 121.

Vearbeide, Vei over andens Grund. 117. 224. 417. 420. 428. 430. 431. 451. 490. 672. 751.

Vice-Kantsler-Embede oprettet. 127.

Viet Jord. 570.

Vintersiddere (vetrsetar), tyske. 109—112.

Voldsgjerning, Mishandling. 517. 548. 563. 652. jfr. *Slagsmaal*.

Vrag, strandet Gods. 464.

Værnbreve, Privilegier, pavelige og kongelige. 3. 6. 12. 16. 23. 28. 30. 35. 38. 73. 79. 82—84. 291. 292. 566. 590. 602. 603. 641. 644. 654. 672. 736. 751. 795. 813.

Værnething se *Jurisdiction*.

Æressager. 555. 601. 657.

Ætleding. 131. 202. 203.

Øi for Vand ved Daaben, forbudt. 21.

— for Vin ved Nadveren, forbudt. 14.

Øltapning. 727.

NAVNE-REGISTER.

- Aa Gaard. 281.
Aaby Gaard. 748. 749.
Aake, Kantsler. 77—79. 83. 86. 109.
Aal Bygd. 347. 386. 403. 555. 568. 714.
— Sogn. 239. 460.
Aalaseter Gaard. 695.
Aalborg By. 776.
Aamlid Gaard. 560. 561.
— Sogn. 639.
Aamord Skibrede. 525.
Aamot, Bygd. 322. 634.
— Gaard. 676. 703.
Aamotsdal, Sogn. 754.
Aardal, Kirke og Sogn. 513. 542. 546.
Aarnes Gaard. 219.
Aeros Gaard. 232.
Aas Bygd. 139. 171. 172. 204. 236. 252. 469.
— Gaard. 247. 276. 546. 643. 809.
— Sogn. 274. 477.
Aasa (Asa). 51.
— Alfsdatter. 634.
— Arnulfsdatter. 517.
— Bergthorsdatter. 52.
— (Eiriksdatter). 517.
— Geirthruds Datter. 710.
— Haavardsdatter, Hustru, paa Fin-
nen. 377. 378. 402. 408. 414. 421. 457.
— Hemingsdatter. 514.
— Ketilsdatter. 493.
— Lodinsdatter. 225.
— Olafsdatter. 343.
— Petersdatter paa Manvik. 186.
— Sigurdsdatter. 314. 627. 710. 745.
— Sveinungsdatter. 649.
Aasa Thorleifsdatter. 389.
— Ulfsdatter. 537.
Aasaland Gaard. 617.
Aasar Gaard. 190. 323.
Aasheim Gaard. 626.
Aashild Thorleifsdatter. 701.
Aasnes Sogn. 576. 577.
Aasta (Asta) Simons Kone. 86.
— Thjostolfsdatter. 519. 520.
— Tholf Sölmundssöns Kone. 504.
Aaste Gunnarssön. 168.
— Björgulfssön. 270. 271.
— paa Merdin. 75. 76.
Aasulf (Asulf, Aasolf, Osulf,) Andreas-
sön. 589.
— Bjarnessön. 351.
— Eyvindssön. 670.
— Liodolfssön. 577.
— Ormssön. 331.
— Reidarssön. 588. 589.
— Superior i Oslo. 188.
— Thoraldessön. 342.
— Thorkelssön. 444.
Adalis (Addelise, Adlys) Erlingsdatter,
Fru. 551.
— Fru, Hr. Thorald Sigurdssöns Enke.
424.
— Gamle-Bruns Datter. 121.
— Gunnarsdatter. 545. 559. 675. 676.
— Sigurdsdatter. 739.
— Throndsdatter (Benkestok). 801. 823.
Adam af Mekro (Inckre?). 308.
Admund Prest. 48.
Adolf 348. se Alf.

Adrian se Hadrian.

Adulstad (Audulfstad) Gaard. 711. 712.

Aga Gaard. 90. 91. 112. 118. 279. 289. 290.

Agaten Gaard. 314.

Agata Jörundsdatler. 703.

Agder, Agdesiden, Landskab. 226. 342.

572. 573. 616. 636. 639. 684. 685. 799.

Agmund (Augmund, Ogmund, Amund, Ammund, Ommund.) 117. 629.

— Aamundessøn. 336.

— Agmundssøn. 657. 658.

— Agmundssøn. 582.

— Alfssøn. 234.

— Arnessøn. 579.

— Arnvidssøn. 717.

— Assarssøn. 581.

— Atlessøn. 222. 368.

— Audunssøn. 315.

— (Omundt) Baardssøn. 519.

— Björnssøn. 364. 365. 381.

— (Berðorssøn) se Bolt.

— Borgarssøn. 138.

— paa Brynjaseter. 122.

— Brytje. 128.

— Danz (Krækedans) Baron. 114.

— Eilifssøn. 443.

— Eirikssøn. 379.

— Erlingssøn. 507. 704.

— Eysteinsøn. 436. 447. 497. 517.

— Finnsøn, Drost. 240. 242. 283. 348.

356. 361. 367. 447. 448. 449. 462.

— Gautessøn. 322. 359—361. 382. 389.

— Geirulfssøn. 770.

— Gestssøn. 734.

— Godenssøn. 411.

— Gran, Magister. 816.

— Grein. 508.

— Greipssøn. 429.

— paa Grimaland. 299.

— Grimssøn. 194. 195.

— (Amandus) Gris. 771. 772.

— Grylla. 85.

Agmund Gunnarssøn. 369.

— Guttormssøn, Hirdstjore. 192. 244. 246.

— Haavardssøn. 220.

— Haldorssøn. 490.

— Halmsko. 195.

— Halvardssøn. 725.

— paa Hol. 277.

— Holk. 671.

— Jonssøn. 381. 565. 719. 720. 752.

753. 784. 814.

— Karl. 272.

— Kongens Ombudsmand. 458.

— Lang. 168. 169. 220.

— Niklissøn. 551. 677. 678.

— Official i Oslo. 233.

— Olafssøn. 333. 561. 580.

— Paalssøn. 412.

— Peterssøn. 808.

— Prest. 119. 134. 142. 163. 204.

252. 358.

— paa Rolid. 485.

— Rostung. 243.

— Saxessøn, Lagmand. 211. 223. 229.

242. 243.

— Sigurdssøn, Ridder. 77. 112.

— Sigurdssøn. 289.

— Sigurdssøn, Lagmand. 679. 682.

724. 726. 730. 731.

— Simonssøn. 322. 349.

— Skolle. 146.

— Sölvessøn. 397. 656. 662.

— Thordssøn. 441. 677. 807. 808.

— Thorerssøn. 580. 586.

— Thorgardssøn. 234.

— Thorgeirssøn. 486.

— Thorkelssøn. 677. 678.

— Thorlakssøn. 315. 316.

— paa Thorp. 190.

— paa Verp. 185.

— Vinaldsøn. 576.

— se Amund.

- Agnes (Agneis), Kong Haakons Datter. 660. 666. 669. 670. 672. 678. 693.
 118. 119. 695. 696. 705. 708. 709. 756. 757. 797.
 — Sigurdsdatter. 335. 450.
 Agvald (Avald) Ivarssøn. 681.
 — (Avald) Olafssøn. 685.
 — (Ovild) Thorleifssøn 482.
 Agvaldastad (Ovaldstad) Gaard. 156.
 Agvaldsnes (Avallsnes) Kirke. 94. 101.
 102. 145.
 Akaberg Gaard. 556.
 Aker, Gaard og Thing. 192. 273. 716. 774.
 Akershus Slot. 312. 500. 599. 612. 627.
 694. 697. 716. 718. 756. 769. 778.
 785. 790. 807. 810. 812. 813. 823.
 Akersnes Gaard. 86.
 Akerøen. 639.
 Akrafjord. 134. 170.
 Akren Gaard. 280.
 Albrekt (Albert), Abbed i Hovedø. 116.
 — digre. 111.
 — Hanssøn. 715.
 — Jepssøn, Rigeraad. 766.
 — Könick. 713.
 — Simonssøn. 442.
 Alen, Gerven van. 413.
 Alexander IV, Pave. 39—41. 43.
 Alf Audunssøn. 394. 406.
 — Björnssøn. 475. 733.
 — Eyvindssøn. 556. 711.
 — Finnssøn. 146.
 — paa Fraun. 153.
 — paa Freyvaller. 185.
 — i Gerde. 157.
 — Gudbrandssøn. 534.
 — Gunnarssøn. 235. 631.
 — Halvardssøn. 634.
 — Haraldssøn, Ridder. 227. 348. 450.
 — Ivarssøn. 168.
 — Jonssøn. 292. 671.
 — paa Kjos. 208.
 — Knutssøn, Ridder. 628. 630. 636.
 639. 642. 643. 645. 651. 653. 657—
 Alf Kolssøn. 562.
 — Niklissøn. 629. 630.
 — Olafssøn. 190. 441.
 — Ormssøn. 484.
 — Pæalssøn, Prest. 274.
 — Prest. 93. 192. 770.
 — Ref. 128.
 — Roaldssøn. 500.
 — paa Rökkvin. 164.
 — Tholfssøn. 596.
 — Thoraldssøn. 303.
 — Thorbjörnssøn. 696. 697
 — Thorgardssøn. 537. 630.
 — Thorgeirssøn. 611.
 — Thorgilssøn (Trulssøn). 784.
 — Thormodssøn. 618.
 — Thorsteinsøn. 456.
 — Ugestssøn. 328. 329.
 — paa Vidanes. 565.
 Alfarheim (Elverum) Sogn. 470.
 Alfstad (Alvstad) Sogn. 412.
 Alfinn Brynjulfssøn. 402. 403. 421. 457.
 Allinge Gaard. 812.
 Alm Gaard. 249. 326. 327. 567. 578. 579.
 Almsaker Gaard. 134. 135.
 Alnaros Gaard. 338.
 Alnnes Gaard. 714.
 Alo Gaard. 704.
 Alstahaug (Alostarhaug) Sogn. 543.
 Alsthorp Gaard. 338.
 Alvald Sveinkessøn. 279.
 Alvidra (Aalvidra) Sogn. 169.
 Am Kirke og Sogn. 404.
 Amba Halvardssøn. 633.
 Amsterdam By. 768.
 Amund (Amundi, Aamunde) Anbjörnssøn.
 279. 289. 290.
 — i Drotningargard. 129.
 — Egilssøn. 158. 159.
 — Karlen. 227.

- Amund paa Kleifar. 86.
 — Kyl. 129.
 — Lagmand i Oslo. 85.
 — Smid. 88.
 — Thorbjörnsson. 325.
 — Thorgardsson. 208. 234. 393.
 — Vicarius paa Vangen. 134.
 — jfr. Agmund.
- Amunderud Gaard. 445.
- Anastasia, Fyrstinde. 66.
- Andabu Sogn. 558. 559. 706.
- Andenes Len. 654.
- Andfinn se Arfinn.
- Andor Abbed i Hovedø. 244.
 — Baardsson. 239.
 — Biskop. 740. 750. 755.
 — paa Gutland. 186.
 — Hergeirsson. 184.
- Andreas (Andres, Anders) Agmundsson.
 580. 581.
 — Agmundsson, Kannik. 305. 306. 315.
 317. 322. 330. 340. 353. 354. 365.
 — Amundsson, Væbner. 715.
 — Anundsson. 484. 537.
 — Arnaldsson. 367.
 — Baardsson. 734.
 — van Barbi, Rigsraad. 821.
 — Bergthorsson. 627.
 — Bessesson. 293.
 — Biskop i Oslo. 56. 62. jfr. Mus.
 — paa Bjerger. 710.
 — Björnsson (Beronis). 539.
 — Bonde paa Sag. 149.
 — i Byrstad, Provst. 344.
 — Eilifsson. 440. 763.
 — Einarsson. 565.
 — Eindride Simonssøns Dattersøn. 195.
 — Eiriksson. 448.
 — paa Ellnem. 824.
 — Jakobsson, Ridder. 496.
 — (Gunnar?) Jønsson. 465.
 — Jønsson. 765.
- Andreas Kannik i Stavanger. 48.
 — Kolbeinsson. 341.
 — Lensmand. 243.
 — Lodinsson, Prest. 325.
 — paa Mara. 92. 169.
 — Matsøn, Superintendent. 810.
 — Mus se Mus.
 — Erkebiskop af Lund. 9. 10.
 — Evindsson. 453. 809.
 — Godensson. 765. 807.
 — Gregoriussøn, Baron. 56.
 — Gudbrandsson. 369.
 — Gudmundsson. 557.
 — Gullklepp. 385.
 — Gyrdsson. 439. 440. 481.
 — Haferssøn. 174.
 — Halvardsson. 667.
 — Hanssøn. 798. 809.
 — Heinesøn. 282.
 — Henrikesøn (Henrikssøn?) 579.
 — paa Hillestad. 409.
 — paa Hongdar. 131.
 — Narvessøn. 648.
 — Nikolassøn, Prest. 698. 781. 782.
 — Paalsson. 132. 319.
 — Paalsson paa Ringheim. 89—91. 93.
 — Peterssøn. 602.
 — Plyt (Plut), Baron. 56.
 — Rekkstad. 774.
 — Prest. 110—112. 770.
 — Sigurd Lists Søn. 666.
 — Sigurd Thorsteinssøns Frænde. 589.
 — i Spitalen. 484.
 — Steinulfsson. 748.
 — Sumaridsson. 425.
 — Sæbjörnsson. 743.
 — Sæbjörnsson Borgarthings Lag-
 mand. 743.
 — Thorerssøn. 346. 347.
 — Thorgeirsson. 714. 715.
 — Thorgrimsson. 457.
 — Thorleifsson. 230.

- Andreas paa Uma. 93.
 — Veterlidssøn. 339. 340.
 — paa Vikar. 147.
 — Vilfangssøn. 737.
 Andrid se Eindride.
 Androd Asbjørnssøn. 759.
 — Grimssøn. 457.
 Andvord Gaard og Kapel. 119. 120. 550.
 Anfin se Arnfinn.
 Anger Bygd. 157. 295. 296. 377.
 Angermannland, Landskab. 189.
 Anna Nilsdatter. 812.
 — Ottesdatter. 748. 749. 752. 753.
 784. 785. 814.
 — i Nyhus. 729.
 — (Sanders Kone). 745.
 Annidedal (Enningdalen). 321.
 Antonius Bryske. 822.
 Anund Agvaldssøn. 651. 698.
 — Andreassøn. 537. 597.
 — Aslakssøn. 326.
 — Baardssøn. 103.
 — Bjarnes Broder. 214. 215.
 — Bjørnssøn. 339.
 — Bjørnssøn Teiste. 723.
 — Borgarssøn, Ridder. 141.
 — Eysteinsøn. 513.
 — Halvardssøn. 324. 587. 663.
 — Helgeassøn. 279.
 — Herleikssøn. 444. •
 — Imba. 139. 150. 154.
 — Lang. 448. 449.
 — Olafssøn. 270. 504. 505.
 — Ormssøn. 275. 276. 298. 299. 415.
 — Peterssøn. 147. 381.
 — Prest. 770.
 — Signysøn. 344.
 — Steinssøn. 299.
 — Stofssøn. 586. 619.
 — Sveinkessøn. 216.
 — Thordssøn. 297. 298.
 — Thorgeirssøn. 657.
- Anund Thorgrimssøn. 286.
 Anundarud Gaard. 352.
 Apildnes (Appellenes) Gaard. 589.
 Aradal Gaard. 187.
 Apostelkirken se Bergens Kirker.
 Are Albrektssøn. 425.
 Arend, Arnt se Arnald.
 Arkarud Gaard. 299. 300.
 Arnadals Skibrede. 763.
 Arnafjord. 97.
 Arnagard Gaard. 727.
 Arnald (Arnold, Arend, Arnt).
 — Abbed i Halsnø. 201.
 — Elisabets Søn. 389. 390.
 — (Arend) Klementssøn, Biskop i Bergen. 536. 541.
 — Jonssøn. 139. 154.
 — Make, tydsk Kjøbm. i Bergen. 407.
 — (paa Odinsland?). 177.
 — Skarlat (Skulat). 130.
 — Vise. 110.
 Arnarud Gaard. 443. 567.
 Arnathveit Gaard. 671.
 Arnbjörg (Anbjörg) Andreadatter. 807.
 — Ormsdatter. 514.
 — Thor . . . sdatter. 551.
 Arnbjörn (Anbjörn) Andorssøn. 734.
 — Azurssøn. 709.
 — Biskop. 465. 550.
 — paa Byre. 290.
 — Eirikassøn. 516.
 — gamle. 51.
 — Gislessøn. 307.
 — Gudleikssøn i Husavik. 425—427.
 — paa Heimnes. 63.
 — Kongens Ombudsm. paa Voss. 241.
 — Munk i Selja. 207.
 — Oddssøn. 471. 514. 516. 553.
 — Prest. 52.
 — paa Rykki. 224.
 — Sunnulfssøn, Provst ved Apostelkirken. 414. 450.

- Arnbjörn i Tolga. 328.
 — unge. 51.
 Arndor se Arathor.
 Arne (Aarne). 193.
 — af Aga. 112. 128.
 — Amundssøn. 206. 386. 479.
 — Auundssøn. 628.
 — Arnessøn. 203. 365.
 — Aslakssøn, Kantsler. 221. 237. 240.
 — Aslakssøn. 484. 717.
 — Asmunds Fader. 640.
 — Azurssøn. 223.
 — Baardssøn. 507.
 — I. Biskop i Bergen. 9. 10. 13. 19.
 28. 35. 36.
 — II. Biskop i Bergen, (Sigurdssøn).
 94. 96. 105. 106. 108. 109. 112.
 114. 121. 122.
 — III. Biskop i Bergen. 536. 541.
 — Biskop i Skalholt. 62. 482.
 — Biskop i Stavanger. 62. 63. 77.
 85. 87.
 — Björnssøn. 322. 359. 531. 587.
 — Blyfot. 282.
 — Borgarssøn. 510.
 — Brynhildssøn. 111.
 — Dalakoll. 133.
 — Drengssøn. 400. 402. 421. 430.
 432. 441. 446. 455.
 — Einarssøn. 723.
 — Eindrides Frænde. 188.
 — Eirikssøn. 302. 303. 740.
 — (Vade) Erkeb. i Nidaros. 251. 254.
 — Eysteinnssøn. 724.
 — Eyvindssøn. 473.
 — Gig. 151.
 — Gjafaldssøn. 130.
 — Gullsmid. 729.
 — Gunnarssøn. 632. 713.
 — i Grasgard. 89—91. 120. 121. 129.
 — Hallkelssøn. 290.
 — Halvardssøn. 222.
 Arne Haraldssøn, Kannik. 194. 242.
 — paa Hasla. 418.
 — paa Hof. 190.
 — Helgessøn. 515.
 — Horn. 136.
 — Hvaas. 168.
 — Ingulfssøn. 484.
 — Ivarssøn. 276. 277.
 — Jogramssøn. 213. 214.
 — Jonssøn. 196. 201. 397.
 — Jörundssøn. 722. 748.
 — Kampe. 244.
 — Kannik i Halsnø. 105.
 — Ketilssøn. 268.
 — Kolbeinssøn. 171.
 — Kolbjörnssøn. 153.
 — Lang i Gullskoer. 104.
 — Lang i Gyltan. 104.
 — Lensmand. 245.
 — i Leykvín. 206.
 — paa Mysín. 190. 206.
 — Nikolassøn. 533.
 — Paalssøn. 89. 507. 531. 543.
 — Paalssøn Klave. 705.
 — Prest. 149. 220. 280.
 — Roaldssøn. 551. 552.
 — Sigríds Mand. 248.
 — (Sigurdssøn). 666.
 — Sigurdssøn, Kantsler. 335. 398.
 — Støffanssøn. 226.
 — Steinarssøn. 585.
 — Sveinssøn. 362.
 — Sörlessøn, Kannik. 501.
 — Thjodgeirssøn. 802. 804.
 — Tholfssøn. 488. 602.
 — Thorbjörnssøn. 368. 373. 394. 406.
 407. 432. 455.
 — Thorerssøn. 486.
 — Thorgeirssøn. 519. 520.
 — Thorkelssøn. 352.
 — Thorleifssøn. 691. 692.
 — paa Vinganes. 222.

- Arne paa Voll. 122.
- Arnfinn (Anfin) Aasulfsson. 674.
- paa Alm. 249.
 - Amundsson. 413.
 - Arnæsson. 149.
 - paa Dal. 200.
 - Duksson. 250. se A. Haldorss.
 - Eilifsson Skökja. 104. 150. 153.
 - (Anfin) Gunnarsson. 545.
 - (Andfin) Haldorsson (Duksson?). 250. 253. 294. 343.
 - Halvardsson. 489.
 - Helgesson. 423. 432. 433. 446.
 - paa Hof. 120.
 - Isaksson. 611. 612.
 - Jonsson. 190.
 - Lagmand. 188.
 - Petersson. 493.
 - Preat. 804. 805.
 - paa Sult. 184.
 - Thorfinnsson. 97.
 - Trinbrok. 166.
 - (Anfin) Trining. 89.
- Arngunn Halldors Moder. 203.
- Arnkel Jonsson. 345.
- Arnljot Bødvors Kone. 121.
- Narvesson. 377.
 - paa Spildar. 166.
- Arnora Arnbjörnsdatter. 426.
- Arnstein (Anstein) Alfsson. 500.
- Broke, Lensmand paa Bjarke. 198.
 - Olafsson. 685.
 - Thorleifsson. 668.
 - Thorbjörnsson. 492.
 - Ulfsson. 292.
- Arnt se Arnald.
- Arnulf, Abbed i Hovedø. 258-261. 263-265. 267. 268.
- i Birke. 242. 243.
 - (Ornulf) Eiriksson. 488.
 - Gunnarsson Lagmand. 367. 377. 413.
 - Gunnarsson. 530.
- Arnulf Haavardsson. 184.
- Mysin. 785.
 - Simiansson. 498.
 - Ulf Buks Frænde. 241.
- Arnvid (Arvid) Benediktsson. 734.
- Jonsson. 622.
 - Ingeldsson. 456. 483. 491.
 - Sveinsson. 576. 708.
- Arvidsgaard i Bergen. 668.
- Asa se Aasa.
- Ashjörg Aslaksdatter. 158. 159. 211.
- Endridesdatter. 353. 354.
 - Thordsdatter. 662.
 - Thorersdatter. 281.
- Ashjörn Alfsson. 645.
- Arnthorsson. 182.
 - Ashjörnsson. 226.
 - Bergulfsson. 463.
 - paa Dal. 128.
 - Geirmundsson. 569.
 - Gudleiksson. 161. 279. 289.
 - Halvardsson. 413. 802-804.
 - Jensson. 461.
 - Jonsson. 648.
 - Klærk. 176.
 - Kopr. 6.
 - paa Kruna? 327.
 - Olafsson. 517. 647.
 - Ormsson. 614. 615.
 - Thorkelejon. 469.
 - Thrugelsson. 652.
 - Tokesson. 411.
- Asdal Gaard. 662.
- Asgaut (Thorgaut Geirmundss?). 579.
- Afarsson. 333.
 - Magister. 679.
 - Nikolausson. 393.
 - Olafsson. 608. 613. 614. 615. 617. 625.
- Asgeir. 104.
- Petersson. 405.
- Asgrim Björnsson. 532.
- Askar Sogn. 159.

- Askatin Biskop i Bergen. 56.**
 — Margaretas Mand. 91.
Askatingsgaard i Bergen. 384.
Aske Gaard. 708. 709.
Aske Thorgeirsson. 558.
Askel Agmundsson. 303.
 — Aslaksson. 507.
 — Biskop i Stavanger. 10. 28. 38. 39.
 — Eysteinnsson. 210. 250. 253.
 — Gunnarsson. 729. 730.
 — (Askjel) Halvardsson. 610.
 — Prest. 93. 208.
 — Sakasvein. 89—91.
 — Thorkelsson. 126. 128.
 — (Eskel) Thorsteinnsson. 310. 514.
 552. 553.
 — paa Vinsand. 224.
Askeim Gaard. 236. 743.
Askheim Sogn. 190. 252. 323. 597.
Askoll se Hoskoll.
Askvik Gaard. 314.
Aslak. 139.
 — Aslaksson. 501. 632.
 — Audunsson. 455.
 — Baardsson. 220.
 — (Bolt) se Bolt.
 — Björnsson. 99.
 — Brattsson. 145.
 — Fadde Höskuldsson. 393.
 — paa Folberg. 158. 159. 211.
 — Graabrødrene's Custos. 390.
 — Grimkelsson. 585.
 — Gudmundsson. 353. 376.
 — Gunnarsson. 629.
 — Gus, Baron. 56.
 — Gunnaldsson. 731.
 — Heidinge. 204.
 — Kolbeinnsson. 278.
 — af Laufdal. 459.
 — Magister. 7.
 — Munk. 96. 126.
 — Neridsson. 337.
- Aslak Olafs Broder paa Roaldstad. 216.**
 — Olafsson. 380.
 — Olafsson, Ridder. 132. 150.
 — Petersson. 643.
 — Petersson, Ridder. 524. 525.
 — (?) Pitlor, Prest. 7.
 — Prest. 209. 430.
 — Prestesøn. 140.
 — Ragvaldsson, Ridder. 103.
 — Rolfsson, Prest. 659.
 — Sollessøn. 677. 697.
 — Strut. 278.
 — Sveinungsson. 673.
 — Thorbjörnsson. 561.
 — Thordsson (Thord). 521. 555.
 — Ulfsson. 464. 483. 491. 506. 512.
 — paa Vinje. 165.
- Aslaug Drengsdatter. 629.**
 — Grundsdatter. 320.
 — Helgesdatter. 535.
 — Herbjörnsdatter. 563. 564.
 — Sunresdatter. 416.
 — Sölmundsdatter. 216.
- Aslaveller se Atlavoller.**
Asle se Atle.
- Asmund (Aasmund, Osmund,) Arnessøn**
 625. 640.
 — Asgeirsson 586.
 — Haavardsson. 579.
 — Börgesson. 794.
 — Roaldsson. 301.
 — Rolfsson. 281.
 — Sölmundsson. 707.
 — Thorgeirsson. 662.
 — (Thorkelsson.) 227.
- Asmundarhus Gaard. 757.**
Asmundarrud Gaard. 588.
Asnaby se Astnaby.
Aspar Gaard. 3. 219.
Assa se Asa.
Assar se Azzur.
Aste se Aaste.

- Astnaby (Asnaby) Gaard.** 344. 345.
Astrid. 161.
 — **Berg Lagmands Hustru.** 319.
 — **Borgarsdatter.** 585.
 — **Kaaresdatter? (Thordsd.)** 740.
 — **Nikolaus's Kone.** 198.
Asulf se Aasulf.
Asvald (Aasvald, Osvald) Agmundsson.
 400. 430.
 — **Folkvardsson.** 817.
 — **Halvardsson.** 168.
Atla (Hasla?) Gaard. 679.
Ataland Gaard. 744.
Atlavoller (Atlavellir) Gaard. 335. 344.
Atle (Atsle, Asle) Alfsson. 498.
 — **paa Bø.** 183.
 — **Halvardsson.** 176.
 — **Prest.** 249. 326.
 — **Sigurdsson.** 241. 343. 345.
 — **Thordsson.** 652.
 — **Thorsteinsson.** 395.
 — **Thorsteinsson, Prest.** 484.
Atrod Sogn. 480. 646. 744.
Atvor Gunnarsdatter. 744.
Aude Gunnulfsson. 355.
 — **Jonsson.** 349.
Audfinn, Biskop i Bergen. 141. 142. 155.
 161—163. 171. 199.
Audgrim Ormsson. 499.
Audny Thorleifsdatter. 489.
Audun Audunsson. 331.
 — **Björnsson.** 545.
 — **Biskop i Holar.** 123. — (Eivindsson)
Biskop i Stavanger. (523.) 526.
 529. 538. 540. 549. 573. 661,
 — **Halvardsson.** 415. 470.
 — **Hestakorn.** 456. 457.
 — **Joarsson.** 408.
 — **Jonsson.** 196. 197.
 — **Kannik i Nidaros.** 56.
 — **Kolbeinsson, Prest.** 225. 264.
 — **Labbesson.** 328.
Audun Munamsson. 754.
 — **Paalsson, Klerk.** 111.
 — **Petersson.** 495. 578.
 — **Prest.** 288. 552.
 — **Rolfsson.** 587.
 — **Sindresson.** 347.
 — **Thorbergsson.** 108.
 — **Thorgeirsson.** 638.
 — **Thormodsson.** 479.
 — **Thorkelsson.** 647.
 — **Thorsteinsson.** 275.
 — **Tolfsson.** 489.
 — (Oden) . . . **vardsson.** 785.
Audunarrud Gaard. 119.
Audunarstad Gaard. 481.
Augustiner-Ordenen. 33. 34. 96. 119. 561.
Augustinus se Eystein.
Aulastad Gaard. 346.
Auler (Ölver?). 276.
Aulin Gaard. 440.
Aur Sogn. 608.
Aurdal Gaard. 145. 146. 616.
 — **Kirke og Sogn.** 546. 616.
Aurland Gaard. 517.
 — (Udland) **Sogn.** 544.
Austby Gaard. 236. 252. 301. 453. 492. 575.
Austeraatt (Österaat) Gaard. 108. 115.
 812. 815.
Austeragder, Landskab. 342. *se* **Agder.**
Austerengjar se Engjar.
Austmo Gaard. 737.
Austreim Gaard. 242.
Avald se Agvald.
Avaldsnes se Agvaldsnes.
Axel Urne til Sjøgaard. 809.
Axvik Gaard. 698.
Azzur (Ozzur, Ozzor, Odzor, Assar.) 326
 — **Agmundsson.** 580.
 — **Gudbrandsson.** 578.
 — **Halvardsson.** 500.
 — **Olafsson.** 555.
 — **Ottarsson.** 222.

- Azzur, Ridder. 84.
 — Simonssøn. 727.
- Baard, Abbed i Hovedø. 95.
 — Alfssøn. 223.
 — Addressøn. 754.
 — Ankelssøn. 488.
 — Arnessøn. 714.
 — Baardssøn, Prest. 103.
 — Bagge. 782.
 — Bare. 7.
 — Bjarnessøn. 204. 234.
 — Björnssøn, Korsbroder. 271.
 — Bende i Roppom. 239.
 — i . . . ey. 143. 144.
 — Gullsmid. 206.
 — Hallsteinssøn. 381.
 — Hjartaker. 200.
 — paa Hvitestein. 655.
 — Ivarssøn. 413.
 — Jonssøn. 708.
 — Kantsler. 80. 81.
 — Kapellan. 541.
 — Oddssøn. 712.
 — paa Odin. 225. 264.
 — Olafssøn. 223.
 — Ottarssøn. 273.
 — Peterssøn. 79. 83. 109. 130. 160.
 161. 166.
 — Prest. 163.
 — Raude. 149.
 — paa Rolshale. 185.
 — (Bor) Rolffsøn. 704. 816.
 — Sigurdssøn. 507.
 — Stenbjörnssøn. 706.
 — Sveinungssøn. 445.
 — Tabard. 243.
 — Thorerssøn. 228.
 — Thorgrimssøn. 660.
 — Thorsteinssøn. 575. 738. 739.
 — paa Thosin. 225. 264.
 — Thronssøn. 327. 335.
- Bagaholm (Bæholm). 449.
 Bagabus (Baahus, Bahus) Slot. 448. 449.
 466. 695. 713. 719. 720. 797. 799.
 — Len. 748. 821. 822.
- Baggar (i Boggum) Gaard. 282.
- Bagge, Baard. 782.
 — Hans, Lagmand. 797. 799.
 — Olaf, Rigsraad. 778. 779.
 — (Bage), Sigvard. 740.
 — Stig. 806.
- Bagns Sogn. 606.
- Bakkar Gaard. 513.
- Bakke Gaard. 108.
 — Kloster. 812.
- Bakken Gaard. 197. 304.
- Baldershol Gaard. 274.
- Baldsgaard i Tönsberg. 387.
- Balke Gaard og Sogn. 224. 633. 648.
- Balte, Klerk. 100.
- Balthazar van der Dam. 456. 464. 466.
- Bamblar Landskab. 183. 577. 662. 705. 745.
- Barfodmunke. 150. se Minoriter.
- Bargastad Gaard. 537.
- Bartholomeus gullsmidr. 312.
- Basel-Concilium. 539.
- Basse Guttormssøn, Ridder. 63. 77. 110.
 111. 112.
- Basthvaal (Bastval) Gaard. 664. 665.
- Bedheim (Bædheim) Gaard. 283.
- Begga (Bergljot?). 51.
- Beine (paa Thorp?) 286.
- Beinkt, Bengt se Benedikt.
- Beitstad Bygd. 757.
- Belg Gaard? 197. (se Eilif Aabelg).
- Bellagaard i Bergen. 120. 129. 134.
- Belle Gaard. 184.
- Belliud Anderssøn. 734.
- Benedikt (Bendikt, Beinkt, Bengt, Bent,
 Beint). 569.
 — Abbed. 284.
 — (Beinkt) Adamssøn. 483.
 — (Bent) Bentssøn. 622.

- Benedikt (Bendt,) Bilde. 817.
 — Biskop i Bergen. 313. 314.
 — Biskop af Skara. 603.
 — Haraldssøn. 205.
 — (Bengt) Hartvikssøn, Ridder. 553. 554. 555. 567. 568. 658. 666.
 — paa Haugar. 89.
 — Hord (Haard), Lagmand. 813.
 — (Beint) Jonssøn. 500.
 — Nikelssøn, Ridder. 348. 374. 392.
 — XII, Pave. 189.
 — Prest i Veø. 226.
 — (Beint) Sæbjörnssøn. 718.
- Benediktiner-Ordenen. 18. 20. 114. 207. 209. 244. 332.
- Benkestok (Benkjastokk,) Adalis. 501. 823.
 — Jon Thordssøn. 543.
 — Thrond. 801.
- Bent se Benedikt.
- Berdor se Berghor.
- Berg Bygd. 134. 568. 600. 634.
 — Gaard. 13. 213. 214. 224. 248. 339. 346. 371. 468. 472. 544. 545. 567. 568. 589. 600.
 — Sogn. 186. 235. 299. 388. 494. 749. 770.
- Berg, Frants, Superintendent. 819.
- Berg Hermundssøn, Lagmand. 280. 298. 319. 360.
 — Jonssøn. 302.
 — Thorsteinssøn. 726. 730.
- Berganda Seter. 792.
- Bergar Gaard. 271. 441.
- Bergen (Bergvin, Björgvin,) By. 54. 62. 106. 107. 110. 111. 112. 121. 134. 230. 258. 266. 312. 693.
 — Biskop. 9. 10. 13. 28. 35. 36. 55. 56. 62. 85. 94. 96. 105. 106. 109. 112. 114. 121. 141. 142. 161—163. 171. 190. 191. 199. 201. 207. 209. 218. 261. 277. 287. 288. 295. 313. 450. 456. 491. 512. 522. 536. 538. 540. 541. 543. 549. 554. 561. 567. 570. 573. 583. 591. 669. 678. 693. 707. 727. 740. 750. 755. 777. 779. 797.
 Bergens Borgemester. 798.
 — Domkapittel. 105. 142. 258. 262. 313. 345. 591. 755.
 — Fehirder. 114. 130. 202. 450.
 — Foged. 407. 464. 766.
 — Gaarde og Gader. 90—94. 99. 100. 104. 105. 110—112. 120. 121. 129—131. 133. 134. 150. 152. 155. 156. 161—163. 166—168. 171. 177. 187. 201. 203. 220. 238. 313. 329. 332. 355 ff. 379. 384. 407. 413. 425 ff. 436. 456. 464. 466. 507. 512. 543. 568. 591. 599. 651. 668. 678. 683. 693. 708. 713. 778. 789. 794. 799. 800. 822.
 — Kanniker. 5. 100. 105. 112. 114. 122. 134. 142. 153. 155. 161—163. 171. 178. 202. 237. 241. 257. 258. 262. 288. 313. 327. 329. 345. 347. 366. 456. 506. 538. 540. 541. 546. 554. 611. 628.
 — Kirker og Klostre. 5. 62. 96. 100 ff. 110—112. 114. 117. 134. 141. 142. 144. 149. 153. 155. 161 ff. 171. 178. 187. 188. 190 ff. 195. 201. 202. 207. 209. 212. 220. 257. 258. 266. 288. 296. 313. 327. 329. 332. 345. 348. 351. 355 ff. 366. 378. 384. 407. 414. 436. 450. 456. 462. 506. 554. 568. 583. 611. 668. 693. 707. 708. 740. 750. 755. 797. 798.
 — Lagmænd. 89. 92. 96. 110—112. 120. 121. 129. 151. 152. 177. 367. 377. 413. 422. 450. 464. 506. 512. 789. 797—799. 800.
 — Lagsogn. 502.
 — Provster. 190. 191. 202. 212. 348. 351. 414. 450. 506. 540. 630. 693. 707. 755.
 — Raadmænd. 378. 384. 413. 422.

456. 464. 466. 491. 506. 507. 628.
683. 693. 707. 789. 798. 800.
- Bergens Sysselmænd. 110. 111. 151. 450.
794. 799. 800.
- Bergene Gaard. 400.
- Bergenhus Slot. 794. 797. 800. 822.
- Berger (Bjarger) Gaard. 638. 710.
- Bergheim Bygd og Gaard. 194. 487.
- Bergtjot, Erlends Hustru. 203.
- Bergvein Baardsson. 229.
— Endridsson. 710.
— (Hnupsøn?) 460.
— Niklissøn. 501. 523. 524. 527. 528.
— Sigurdsson. 146.
- Bergthor (Berdor) Amundsson. 804.
— Grimsson. 300.
— Ivarsson. 347. 403. 756.
— (Berdor) Thronndsson. 722.
- Bergulf (Bjargulf, Bjorgulf, Berulf,) 215.
— Amundsson. 597.
— Björnsson. 617.
— Drengsson. 711. 726.
— paa Eplathveit. 97.
— Hallasøn. 471. 509.
— Halvardsson. 733.
— Leidulfsson. 440.
— Lyttesson. 783.
— Olafsson. 534. 535. 537.
— Ragnassøn. 75. 76.
— Sveinungsson. 721.
— (Thorsteinsson.) 206.
— Valthjofsson. 535. se Björgulf.
- Bergulfsgaard i Skien. 724.
- Bernhard de Hortulis (Ortulis). 263.
— (Berent) Hypper. 466.
— (Bjarnard) Jonsson. 302.
— (Bernt) Knippel. 817.
— Sluter. 479.
- Bernhardiner Ordenen. 10. 18. 25. 30. 33.
258. 260. 264. 707. 741. 749. 780.
- Bertel Jonsson, Væbner. 689.
— Kock. 716.
- Bertel Nilsson. 808.
- Besse. 104.
— Sigurdsson. 131.
— Thorerssøn. 210. 211. 250. 253. 260.
— Vikingssøn. 279. 289.
- Beysings Sønner. 88.
- Bild, Evert. 824.
- Bilde, Bendt. 817.
— Esge, Ridder. 793. 794. 812.
— Henrik. 789.
— Klaus, Ridder. 796. 797. 799. 800.
- Birger. 608.
— Aslessøn. 468.
— Erkebiskop i Nidaros. 49.
— (Börge) Guttormsson. 817.
— Helgessøn. 382. 390.
— Thorgilsson. 617.
— Trolle, Rigsraad. 821.
— Trygssøn. 454.
- Birgesheim Gaard. 139. 154.
- Birgesrud Gaard. 748.
- Birgit (Birgitte, Brigit, Beryt) Björn-
datter. 104.
— Gaudesdatter, Hustru. 737.
— i Grauten. 152.
— Jerundsdatter. 703.
— Kaaredatter? (Thordsd.?) 740.
— Sigurdsdatter. 726. 730.
— Ölreksdatter, Abbedisse. 653. 708.
- Birgittiner-Ordenen. 583. 653. 668. 708.
- Birid Bygd. 368. 369. 441. 612.
- Birke Gaard. 242. 243. 278. 347. 673. 717.
- Birkeflet Gaard. 118.
- Birkeland Gaard. 93. 572. 573.
- Birkenes Sogn. 232.
- Birker Gaard. 568.
- Birkjar Gaard. 89—91. 96. 164. 283.
- Birning (Binning) Kallessøn. 643.
— Romundsson. 307.
- Bisling Gaard. 217.
- Bisthorp (Bistrup) i Sjælland. 688.
- Bjaarland Gaard. 355.

- Bjalland Gaard. 556.
 Bjarger Gaard. 638. 710.
 Bjargulf se Bergulf. Björgulf.
 Bjarka Gaard. 198. 476. 682. 703. 718. 719.
 — Sogn. 113. 413.
 Bjarkey Ó. 202. 257. 302. 303.
 Bjarknes (Bjerknes) Gaard. 192. 297.
 298. 299. 495. 666.
 Bjarnagaard i Bergen. 789.
 — i Oslo. 175. 229. 458.
 — i Veø. 226.
 Bjarnarbø Gaard. 274. 341.
 Bjarnard se Bernhard.
 Bjarnastad Gaard. 190. 206. 515. 567.
 Bjarnathveit Gaard. 355.
 Bjarne Anundssøn, Lagmand. 178.
 — Audunssøn, Ridder. 115. 118. 119.
 129. 138. 141.
 — Cecilias Søn. 485.
 — Erlingssøn, Baron. 56. 84. 85. 99.
 126. 240.
 — Klokke. 91.
 — Olafssøn. 550.
 — Sigurdssøn. 132. 133.
 — paa Strand. 214. 215.
 — Thorbjørnssøn. 175.
 — Thorleifssøn. 422.
 — jfr. Björn.
 Bjelke, Jens Tillefssøn. 811. 815.
 Bjoland Gaard. 677.
 Bjorcy (Bjørø) Gods. 642. 718. 732.
 734. 736.
 Bjoreyjar Jord. 187.
 Bjønnerbø (Bjarnarbø) Gaard. 274. 341.
 Björg (Bjarger?) Gaard. 132. 133.
 Björg, Hustru, i Kollavaag. 98.
 Björgje Gaard. 791.
 Björgulf Aastessøn paa Merdin. 196. 214.
 se Bergulf.
 Björka se Bjarka.
 Björknes se Bjarknes.
 Björn Aamundessøn. 85.
 I.
- Björn Abbed i Nidarholm. 18.
 — Alfssøn. 376. 392.
 — Andressøn. 483. 670. 740.
 — Androdssøn. 409.
 — Arnbjørnssøn. 290. 296. 307.
 — Arnnessøn. 629.
 — Asgautssøn. 688.
 — Aslakssøn, Prest. 597. 667.
 — Bjørnssøn. 634.
 — Bonde. 7.
 — Bukssøn. 90.
 — Degn. 529.
 — Eindridssøn. 272.
 — Eirikssøn. 569. 690.
 — Eyvindssøn. 270. 345.
 — Gudbrandssøn. 486. 487. 494.
 — Gunnarssøn. 314. 320. 534. 763.
 — paa Hakastad. 296.
 — Halvardssøn. 169. 286. 470.
 — Hannessøn. 602.
 — Helgessøn. 129.
 — Herleifssøn. 395.
 — Ivarssøn. 404.
 — Jonssøn. 151. 282. 294. 398. 648.
 662. 729. 730.
 — (Bero, Bernerus), Kannik. 25.
 — Ketilssøn. 697.
 — af Marker. 78.
 — Nikolassøn. 499.
 — Olafssøn, Lagmand. 173.
 — Oleifssøn. 272.
 — Olssøn. 764. 765. 807.
 — Peterssøn, Raadmand i Oslo. 813.
 — Prest i Holmedal. 185.
 — paa Reykholt. 223. 230.
 — Sigrids Søn (paa Reyne). 126.
 — Sigurdssøn. 283. 459. 493. 505.
 525. 530.
 — Skirmil. 217.
 — Steinssøn. 139. 147. 151. 210. 213.
 214. 224.
 — Store. 103.

- Ejörn Sumarliðsson. 587. 608.**
 — Sæmundsson. 733.
 — Thjostolfsson. 423. 698. 699.
 — Tholfsson. 215.
 — Thorbjörnsson. 342. 492.
 — Thordsson. 611.
 — Thorersson, Kannaik. 529.
 — Thorgeirsson. 416.
 — Thorgilsson. 722.
 — (Bjarne) Thorgrímsson. 339. 561.
 — Thorleifsson. 305. 309. 310. 320.
 321. 634.
 — Thronðsson. 223. 634.
 — Ólversson. 440. 459.
 — jfr. Bjarne.
- Blakararf Gaard. 82.**
Blakkastad Gaard. 245.
Blandehol Gaard. 190.
Bleika Gaard. 159.
Bleikja Gaard. 273.
Bligseter Gaard. 274.
Blikkar Gaard. 567.
Blistad (Blystad ell. Blæstad) Gaard. 703.
Blyfotgaard i Vø. 282.
Bo (Boecius) Abbed i Hovedø. 558. 603.
 — Biskop af Aarhus. 496.
 — Fleming, Ridder. 612. 622. 694. 697.
- Bode-Bro paa Voss. 224.**
Bodvel, Jon af. 308.
Bokenes Gaard. 661.
Boknes (Buknes) Sogn. 149.
Bolheim Gaard. 157.
Bolstad Gaard. 132. 307. 366. 376. 379.
 414. 415. 421. 757.
- Bolsø (Bollisø) Gaard og Sogn. 709.**
Bolt, Agmund (Berdorsson), Rigsraad.
 348. 382. 452. 720.
 — Aslak, Erkebisp. 456. 491. 522.
 538 — 540. 542 — 544. 548. 549.
 593. 621.
 — Borghild Agmundsdatter. 555.
 — Cecilia Haakonsdatter(?) 671.
- Bolt, Sigurd, Ridder. 445.**
Bondal Gaard. 602.
Bondastad Gaard. 545.
Bonifacius VIII, Pave. 251. 524. 604.
 — IX, Pave. 624.
- Borg (Bor, Bork) Gaard. 689. 811. 812.**
Borgar Alfsson. 558.
 — Anundsson. 240.
 — Helgesson. 423. 432. 433.
 — Prest i Sande. 430.
 — Sigurdsson. 581.
 — Sveinsson. 363.
 — Sveinsson. 585.
 — Thordsson. 715.
 — Ulfsson. 430. 432. 446. 455.
 — Veterlidsson. 192.
- Borgar Gaard. 75. 76. 331.**
 — (Borge) Sogn. 622. 688.
 — -Aasen. 763.
 — -Eng, Jord. 688.
 — -Fjord. 81.
- Borgergarde (Borregaard). 688.**
Borgarlid Gaard. 675.
Borgarsysla (Borgesysse). 217. 240. 299.
 324. 354. 392. 443. 481. 484. 504.
 597. 622. 659. 667. 670. 671. 724.
 745. 748. 790.
- Borgarthings Lagmænd. 530. 531. 743.**
Borgastad Sogn. 182.
Borghild Agmundsdatter. 252.
 — Agmundsdatter (Bolt). 555.
 — Arnesdatter. 667. 670.
 — Birgersdatter. 614. 615.
 — Erlendsdatter. 460.
 — Haakonsdatter. 235. 236.
 — paa Hun. 525.
 — Rolf Bopdes Kone. 172.
 — Thorersdatter. 459. 530.
 — Thronðs Kone. 224.
- Borgin Gaard. 118. 551. 567.**
Borgny Kolbjørnsdatter. 389. 390.
Borgstrandar-Aating paa Voss. 516. 553.

- Borgund By og dons Gaarde. 200. 257.
 519. 601. 708.
 — Õ og Bygd. 92. 104. 126. 257.
 Borni se Borgny.
 Borrabranden Skib. 348.
 Borre Sogn. 470. 519. 520. 589.
 Bosarud Gaard. 574. 575.
 Bothild (Botilda, Botilla). 161.
 — Bessesdatter. 611. 612.
 — Eiriksdatter. 198.
 — Grimsdatter. 461.
 — Gunnesdatter. 625.
 — Hallsteins Kone. 515.
 — i Krogkil. 326.
 — Odds Hustru. 553. 658. 669.
 — Svalsdatter (Smør), Fru. 678. 679.
 — Thorgardsdatter. 86.
 Botne Sogn. 624. 655.
 Botulf (Botolf) Agmundssøn. 187.
 — Arnessøn. 614.
 — Biskop i Stavanger. 290.
 — Eindridessøn. 283. 295. 296. 343.
 355. 356. 358. 630.
 — Eysteinsøn. 759.
 — Fehirder i Bergen. 114.
 — Haakonssøn. 112. 143.
 — Halvardssøn, Prest. 368. 370. 373.
 — Kannik i Hamar. 94.
 — Prest. 161. 213. 214.
 — Skegssøn. 609. 612. 614. 617. 625.
 — Sveinsøn. 759.
 — Thorerssøn. 477.
 Bragde, Lage, Ridder. 821.
 Brand Gunnarssøn, Lagmand. 383. 388—
 390. 394. 397.
 Brandabu Bygd. 273.
 Brandsliden Gaard. 277. 650.
 Brandsrud Gaard. 725.
 Brandstad Gaard. 534.
 Brandulfersud Gaard. 474.
 Bransberg Gaard. 745.
 Bratt Andressøn. 382.
 Bratt, Prest paa Ævanger. 241.
 Brattarud Gaard. 606.
 Bratta-Svell. 120.
 Bratte, G 7.
 Brattebø Gaard. 182.
 Bratten Gaard i Bergen. 110. 426.
 — Gaard i Stavanger. 247.
 — Gaard i Tønsberg. 387.
 Bratsberg Gaard. 652. 686.
 Brattereid Gaard. 757.
 Braut Gaard. 153.
 Brautastad Gaard. 337. 369.
 Breden (a Bredæmni) Gaard. 248.
 Bredegg Gaard. 715.
 Breida-Almenning i Bergen. 177. 507.
 Breidaholt Gaard. 140. 167.
 Breidaseter Gaard. 97. 568.
 Breiden Bygd. 666.
 Brekaseter Gaard. 81.
 Brekka Gaard. 151. 204. 243. 299. 305.
 310. 321. 375. 416. 504. 516. 553.
 Breknar Gaard. 74.
 Bremens Erkestift. 527. 783.
 Brenne Gaard. 252. 805.
 Brjotheim Bygd. 567. 578.
 Broder Jonssøn. 500.
 Brohelm Gaard. 497.
 Brokkenhus, Jakob. 787. 788.
 Brote Gaard. 205. 473. 808. 809.
 Brothusene i Bergen. 568.
 Bru (Bro) Sogn. 770.
 Bruarseter Gaard. 81.
 Bruggaberg se Brunkeberg.
 Brun gamle. 111. 121.
 Brunen Gaard. 344.
 Brunkeberg Sogn. 280. 355. 504. 571. 677.
 Brunla se Brynla.
 Brunney (Brønne) Sogn. 364.
 Brunstad Gaard. 383.
 Brunvik Sogn. 515.
 Bryn Gaard. 90. 205.
 Brynhild Brynjulfedatter. 759.

- Brynhild Eyvinds Kone. 307.
 — Josefsdatter. 377.
 — Skeggsdatter. 361.
 — Thorerdatter. 286. 287.
- Brynjaseter Gaard. 122.
- Brynjulf Agmundssøn, Ridder. 185.
 — Atlessøn. 181.
 — Baron. 56.
 — (Brynnolf) Bessessøn. 611.
 — Brynjulfssøn. 146. 210. 213. 214. 241.
 — Eilifssøn. 378.
 — Fokvardssøn. 647.
 — Gunnarssøn. 475.
 — i Hage. 145.
 — Halsteinssøn. 164.
 — Halvardssøn. 276.
 — Haraldssøn. 194. 195. 235. 236. 242. 248.
 — Klerk. 50.
 — Natolfssøn 483.
 — Nikolassøn. 282.
 — Olafssøn. 444.
 — Peterssøn. 112.
 — i Skarthælen. 139.
 — Thorbergssøn. 427.
 — Thorerssøn. 366.
 — Thoroddssøn. 442.
 — Vikingssøn. 546.
 — paa Vilnar. 476.
- Brynla (Brunla) Gaard. 328. 476. 494. 509. 510. 571. 656. 664. 713. 723. 812.
 — Len. 820.
- Bryske, Antonius. 822.
- Brøen Gaard. 812.
- Brøtem (Brjotheim) Bygd. 567. 578.
- Bu Gaard. 666.
- Buagaard i Bergen. 89. 90. 93.
- Bube (Robert?) Skinner. 308.
- Buder Gaard. 326. 380. 703.
- Bugarden (Vervik) Gd. 430. 431. 670. 793.
- Bukk (Bokk), Hans. 729.
- Bukk, Katharina Markvardsdatter. 572.
 — Markvard. 476. 494. 510. 519. 520. 572.
 — Ulf. 241.
- By Gaard. 122. 638. 703.
- Bygland Gaard. 542. 547.
- Byklabó Gaard. 729. 730.
- Bykløthveit Gaard. 729.
- Bylov(?) (Bylo), Hans. 774.
- Byng, Peder. 525.
- Byre Gaard. 290.
- Byrger, Byrke o. s. v. se Birger, Birke.
- Byrgin Gaard. 198.
- Byrsin Bygd. 758.
- Byrstad Sogn. 344.
- Bø Gaard. 126. 127. 145. 156. 157. 158. 173. 183. 276. 293. 334. 344. 390. 402. 455. 471. 497. 564. 660. 661. 691. 692. 738. 740.
 — (Bjårherød) Sogn. 291. 495. 617. 637. 711.
- Bødvar (Bodvar). 74. 121.
- Bølmin Gaard. 728.
- Bønsnes (Bønesnes) Gaard. 622.
- Børge, Børre se Birger.
- Børsholm i Sjælland. 688.
- Bøtagaard i Bergen. 187.
- Cecilia se Ingebjørg.
- Haakonsdatter (Bolt?). 671.
- Hallgrimsdatter. 416.
- Nonne. 543.
- i Soppo (?) 203.
- Thordsdatter. 400.
- Thorleifsdatter. 485.
- Celestinus III, Pave. 1.
- Christian (Christiern) I, Konge. 590. 591. 595. 607. 620. 628. 641. 644. 647. 654. 672. 751.
 — (Christiern) II, Konge. 739. 746. 751—753. 758. 763. 778. 785. 788. 798. 814.

- Christian III, Konge. 793. 795. 797. 799.
 801. 802. 806. 813. 821.
 — Hvidt. 704.
 — Munk. 823.
 — Peterssøn, Provst. 693. 707. 755.
 — af Sanday. 308.
 — af Teyn, Prest. 308.
 — Thorbjørnsøn. 789.
- Christina Christiernsdatter. 658. 659.
 — Halles Hustru. 137.
 — (Kristin) Nikolasdatter, Fru. 412.
 — Thoraldsdatter, Fru. 630. 756.
- Christoffer af Baiern, Konge. 568. 573.
 — Andressøn. 802.
 — Eirikssøn. 822. 823.
 — Galle. 812.
 — Hvitfeld. 799. 805. 821.
 — Valkendorf. 822.
- Cisterciensere se Bernhardiner-Ordenen.
- Claus (Nikolaus) se Klaus.
- Clemens IV, Pave. 51. — V, Pave. 94.
 100— 102. 115. 116. 123. — VI,
 Pave. 234. 245. 251. 254.—256.
 258. 260. 265.
- Dag Karessøn. 511.
- Dagfinn Erlendssøn. 327. 329.
 — Nilsøn. 425. 508.
- Dagsgaard Gaard. 228.
- Dal (Dale) Gaard. 97. 128. 132. 201.
 427. 514. 515. 517. 544. 638.
 — (Dalsland), Landskab. 311. 345.
 — Sogn. 149. 330. 480. 554.
- Daler Gaard. 724.
- Dalsfjord Bygd. 273.
- Dalvin(?) (Dælen, Daulin?) Gaard. 13.
 146. 682.
- Dam, v. d. (Daem) Baltazar. 456. 464. 466.
- Damskider Jord. 401.
- Danmark. 23. 41. 47. 71. 172. 258. 264.
 265. 371. 372. 766. 767. 768. 770.
 775. 776. 797. 799. 812.
- Dansen Gaard i Skien. 628.
- Danskamansrud Gaard. 204.
- Dansthorp i Sjælland. 688.
- Darre, Halvard. 484.
 — Jon. 348. 362.
- Daulin (Dalvin?) Gaard. 146.
- Deigaleim Sogn. 197. 411.
- Deigaseter Gaard. 634. 635.
- Diderik (Tidikt) Eilifssøn. 391.
 — (Tideke) Junge. 466.
 — (Tidike) Klausssøn. 520.
 — Munk i Varua. 725. 726.
 — (Dyrik) Olafssøn, Væbner. 731.
 — Rust, Foged. 500.
 — Slagheck, Mæg. 768.
 — Sæmm. 437. 438. 478. 479.
 — (Tideke) Willebæk. 466.
 — Wüstenacker (Tideke Wistak), Rid-
 der. 444. 466. 581.
- Digranes (Deignes) Kirke. 521.
- Digrebeinen Gaard i Oslo. 154.
- Digreskytningen Gaard i Oslo. 392.
- Dis (en Kvinde?) 184.
- Ditlef Reventlov. 776.
- Ditmar (en Udlending). 373.
- Djulahola(?) Gaard. 225.
- Djupedal Gaard. 321. 331.
- Djønne Gaard. 279. 289.
- Doflingsluten Gaard. 370.
- Dominicus Michelssøn, Prest. 656.
- Dorothea, Dronning. 592.
- Dovre Bygd. 727. 756.
 — Gaard. 756.
- Dovrefjeld. 672. 751.
- Drafn (Drammen), Handelsplads. 375.
- Drager Gaard. 703.
- Draggens Gaard. 208.
- Dramsuden Gaard i Bergen. 220.
- Dragsmark Kloster. 311. 695.
- Drang Gaard. 636. 659.
- Drangedal Bygd. 564. 585.
- Draugan Vand. 422.

- Dreggen Gaard i Borgen. 651.
 Drengmann Helgessøn. 701.
 Drifdal Gaard. 199. 213.
 Drotningargaard i Bergen. 129.
 Duffa Gaard. 99.
 Dufnald Haraldsøn 438.
 Dunkan af Karmkors. 308.
 Dunrey, Ö. 308.
 Duraal Bygd. 165. 205. 216. 337. 369. 567.
 Duxrud Gaard. 662.
 Dvergastein Gaard. 82.
 Dyfrin Gaard. 247. 248.
 Dyajande, Strög. 194.
 Dyro Gestssøn. 622.
 — paa Lon. 136.
 — Nilssøn. 688.
 — Saulesøn. 352.
 — Sevaldssøn, Lagmand. 760.
 — Sigurdssøn. 622.
 — Thorgeirssøn. 398.
 Dyveke (Dyffwe) Sigbriets Datter. 267.

 Ebbe, Munk. 695.
 Eberstein, Grev Hans af. 651.
 Eggert (Frille?), Ridder. 655.
 — Hanssøn, Foged. 759.
 Egil Arnessøn. 336.
 — Bonde paa Vinaskaal. 205.
 — paa Grannes. 52.
 — (Eil) Hakessøn. 701.
 — Helgessøn. 197.
 — Kolbeinssøn. 354.
 — Neridssøn. 619. 625. 640.
 — Smid (ell. Simd). 217.
 — Sunreressøn. 136.
 — Sölmundssøn. 556.
 — Thordssøn, Kannik. 160.
 Eggjadal Sogn. 185.
 Eid Gaard og Sogn. 81. 104. 190. 199.
 218. 224. 252. 749.
 Eidar-Eng. 190.
 Eiden Gaard. 805.

 Eidsa Gaard. 113. 114. 362.
 Eidsberg Gaard og Sogn. 294. 322. 349.
 354. 358. 386. 453. 504. 515. 520.
 597—599. 663. 667. 715. 725. 726.
 730. 770.
 Eidsborg Sogn. 272. 499.
 Eidskog Kirke. 396.
 Eidsland Gaard. 679.
 Eidsvold Gaard og Sogn. 230. 365. 395.
 458. 770.
 Eik Gaard. 218. 280. 413. 565. 801.
 Eikaberg ved Oslo. 84.
 Eikan Gaard. 185.
 Eikeberg Gaard. 420. 634.
 Eikeland Gaard. 74.
 Eikenes Gaard. 273. 282. 344.
 Eiker (Eikjar) Bygd. 374. 375. 392. 473.
 474. 776. 808. jfr. Hæug.
 Eikin Gaard. 173. 214. 215.
 Eikreim Gaard. 709.
 Eikundøund Kirke. 101. 102.
 Eiler Hardenberg, Rigsraad. 821.
 — (Öylir) Thorsteinssøn. 445.
 Eilif Aabelg (paa Belg?). 197.
 — Aaas Søn. 314.
 — Andvidsøn. 611.
 — Arnessøn. 282.
 — Audunssøn. 175.
 — Björnssøn. 460.
 — Brynjulfssøn. 296.
 — Eilifssøn, Ridder. 240. 245.
 — Erkebiskop. 109. 112. 123. 125.
 136. 148. 179.
 — Helgessøn. 334.
 — Jonssøn. 293. 298. 300. 601.
 — Jonsøn, Biskop i Stavanger. 648.
 657. 684. 685. 702. 746. 752. 753.
 — Kannik i Hamar. 195.
 — af Naustdal, Baron. 56.
 — Nilssøn, Borgermester. 689.
 — Olafssøn. 441. 569. 650. 789.
 — Peterssøn. 378.

Eilif, Prest. 136.

- Rolffsøn. 697.
- (Elir) Romundssøn. 667.
- Sigurdssøn. 250. 253.
- Skjalg. 137.
- Steinodssøn. 495.
- Thordssøn. 622.
- Thorhvatsøn. 272.
- Thorkelssøn, Korsbroder. 285.

Einar, Abbed i Munkeliv. 142.

- Agmundssøn. 188.
- Ambessøn, Fehirder. 130.
- Arnessøn. 642.
- Arnfinnssøn. 724.
- Björnssøn. 518.
- Borgarssøn. 469.
- i Drotningargard. 129.
- Eindridessøn, Lagmand. 413. 422. 438. 450. 464. 506.
- Erlings Frænde. 121.
- paa Eyrar. 134. 156.
- Flugá, Ridder. 669.
- Gautssøn. 740.
- Halsteinssøn. 291. 292.
- Helgessøn. 159.
- i Hildegard. 152.
- Kolbeinssøn. 349.
- Kuf. 220.
- Pinnung. 89—91.
- paa Rjodar. 52.
- (Smörbak), Erkebiskop. 39. 40. 45. 46.
- Steinarssøn. 271.
- Thorerssøn. 626.
- Thorfinnssøn. 743.
- Thorgilssøn. 143. 601.

Einarsgaard i Bergen. 92. 111.**Einarstad Gaard. 184.****Eindridarud Gaard. 118.****Eindride Aasas Søn. 710.**

- Anundssøn. 589.
- Botulfssøn. 199. 212. 213. 343.

Eindride (Indride) Eirikssøn. 638.

- Erlendssøn, Ridder. 358. 434. 478. 490. 496.
- Erlingssøn. 493. 494.
- Haldanssøn. 483. 506. 512.
- Halvardssøn. 380.
- paa Hof. 120.
- Hvit. 92. 104.
- Jofreyrassøn. 247.
- Jonssøn. 149. 242. 243.
- (Endrit) Krok. 728. 729.
- i Mikjalsgard. 123. 229.
- Olafssøn. 196.
- paa Ottar. 326.
- Peterssøn. 156. 237. 238. 241.
- Reidarssøn. 324.
- Sigurdssøn. 611. 612.
- (Andrid) Simonssøn, Lagmand. 81. 103. 120. 121. 129. 130. 150. 151. 187. 195. 273.
- Skegg. 237.
- Skolt. 122.
- Sveinssøn Rostung. 683. 779.

Eirik (Erik, Erek). 117.

- Abbed i Halsø. 126. 128.
- Alfssøn. 193.
- Amundessøn. 453.
- Amundssøn, Lagmand. 679. 683.
- Andreassøn. 477.
- Arnessøn. 148. 177. 714. 734.
- Asbjörnssøn, Prest. 617.
- paa Berg. 248.
- Biskop i Stavanger. 148. 160. 172. 173. 191. 209. — Biskop i Viborg. 750.
- Björnssøn. 551. 569. 669.
- paa Blandehol. 180.
- Bokk paa Finnin. 203. 250. 253.
- Bronbelg. 589.
- paa Bryn. 205.
- Einarssøn. 408. 518.
- Eirikssøn. 346. 442. 628.

- Eirik Kirikssón (Gyldenhorn), Lagmand. 669. 671. 690. 694. 695. 716. 719. 720. 778. 779. 787.
- Erlendssón. 156. 210. 213. 214. 488.
 - Erlingssón. 274. 514.
 - Esbjörnssón. 636.
 - Flein. 327.
 - paa Gryter. 315. 317.
 - Gunnarssón, Lagmand. 443.
 - Gyldenstjerne. 790.
 - Haakonssón. 454.
 - Haldorssón. 216.
 - Helgessón. 365. 817.
 - den Hellige, Konge. 221.
 - Hermundssón. 156.
 - paa Hillestad. 409.
 - Hognessón. 641.
 - Ivarssón. 131. 132. 324.
 - Johannssón. 800.
 - Jokelssón. 137.
 - Kannik. 50. 105. 208.
 - Karlssón. 670. 674. 712.
 - Ketilssón, Marsk. 311. 338.
 - Kolbjörnssón. 401. 405. 410. 417. 419. 421. 423. 424. 428. 430. 432-436. 446. 582.
 - (Kója?) 120. 121.
 - Lagmand i Bergen. 110.
 - paa Lande. 459.
 - Leikssón, Prest. 441.
 - Mag. Prædikebroder. 100.
 - Magnussón, Norges Konge. 62—65. 70. 79. 80. 113. 228.
 - Magnussón, Arving t. Sverige. 231.
 - paa Mjøløstø. 184.
 - Olafssón. 269. 386. 477. 485. 536. 580. 582.
 - Ormssón. 118. 235. 823.
 - af Pommern, Unionskongen. 385. 392. 398. 416. 447. 448. 456. 467. 482. 483. 487. 495. 496. 500. 532. 534. 536. 537. 541. 548. 549.
- Eirik Prest. 140. 145. 232. 286. 287. 417.
- Raudaberg. 63.
 - Ridder. 81.
 - Ronnogs Søn. 393.
 - Sigurdssón. 248. 806.
 - Svartekoll. 198.
 - Sæmundssón, Ridder. 582.
 - Tharaldssón. 724.
 - Thordssón. 277. 287. 492.
 - Thorfinnssón. 516.
 - Thorgardssón. 380.
 - Thorgeirssón. 531.
 - Thorgilssón. 552. 740.
 - Thorkelssón. 469.
 - Thorleifssón. 542.
 - Thorsteinssón. 531.
 - Ugerup. 779. 790. 812.
 - Unge, Ridder. 82.
 - Urne. 807.
 - Valkendorf se Valkendorf.
 - Vikingssón. 237. 238. 241.
- Ek, Eker o. s. v. se Eik, Eiker.
- Eldrid Bergsvensdatter. 665.
- Olafsdatter. 579.
- Elene Gaard. 758.
- Elfarsysla (Elvesysel). 141.
- Elfsborg Slot. 385.
- Elftaleyte Gaard. 275. 429.
- Sogn. 192. 275. 297. 298. 336. 383. 429.
- Elgastad Gaard. 404.
- Eliir(?) Romundssón. 667.
- Elin Abbedisse i Oslo. 244.
- Agmundsdatter. 252.
 - Arnesdatter. 714.
 - Eiriksdatter, Hustru. 584.
 - Eysteinsdatter. 577.
 - Hansdatter. 682. 688.
 - Reidarsdatter. 286.
 - Simonsdatter. 187. 195.
 - Thorsersdatter, Fru. 203. 314.
 - Throndsdatter. 736.

- Elen Vilhelmsdatter. 295. 296. 343. 377.
 Elisabet (Elsebe) Arnaldsdatter. 389. 390.
 — Eggertsdatter, Abbedisse. 668.
 — (Ottesdatter) Römer, Fru. 543.
 Ellestad Gaard. 567. 675.
 Ellin (Ellingaard) Gaard. 536.
 Elnem Gaard. 824.
 Elstad Gaard. 675.
 Emund Smid. 154. 219.
 Ende Gaard. 118.
 Endrid se Eindride.
 Eng Gaard. 566.
 Engelbrekt (Ingelbrikt) Arnessön. 714.
 — Eirikssön. 705.
 — (Guttormssön.) 694.
 — Hilger. 479.
 — Jonssön. 447.
 — Kolbjörnssön. 714.
 — (Lybek?) 110.
 — Markvardssön. 737.
 — Ramundssön. 677. 678.
 — Skelve. 774.
 Engjar Gaard. 567. 579.
 Englagaard i Bergen. 111.
 Enningdalen se Annidedal.
 Eplar Gaard. 169.
 Eplathveit Gaard. 97.
 Eplabóthveit Bygd. 504.
 Erengisl Eilifasön, Raadmand. 378.
 Erfjord (Ærfjord) Bygd. 661.
 Erlend, Abbed i Munkeliv. 332.
 — Alfett. 82.
 — Arnessön. 334.
 — Biskop paa Færøerne. 62.
 — Blese Kaarssön. 184.
 — Eindridessön, Ridder. 546. 560. 584.
 — Eirikssön. 302. 324.
 — paa Fyrri. 153.
 — Geirmundssön. 82. 97.
 — Gjömanna. 91.
 — paa Grjotland. 89.
 — Guttormssön. 293.
 I.
 Erlend paa Hof. 120.
 — Jonssön. 456. 785.
 — Josteinssön, Munk. 207. 209. 210.
 — Kannik i Nidaros. 50.
 — Karlshovedssön. 203.
 — Kutse. 158. 208.
 — Olafssön. 283.
 — Philippussön. 425. 438.
 — Prest paa Kaldrekstad. 199.
 — i Rogdaberg. 128.
 — Salmundssön. 684.
 — Sterke (Olafssön). 75. 76.
 — Unge. 89. 99.
 — Utamssön. 506.
 Erling Aarmand. 82.
 — Amundessön, Ridder. 99. 104. 112.
 120. 121. 129. 132. 133.
 — Amundssön. 622. 623.
 — Breid. 121.
 — Einarssön. 335. 336. 344.
 — Eirikssön. 475. 568.
 — Folkungssön. (Folkkonungssön).
 180. 212.
 — Gudbrandssön. 415.
 — Gullæssön, Provst i Oslo. 212.
 — Gunnarssön. 647.
 — i Hage. 183.
 — Halvardssön. 641.
 — Haldorssön. 354. 375.
 — Haraldssön. 395.
 — Helgessön. 297. 298.
 — Isakssön. 368.
 — Jonssön, Prest. 381. 419.
 — Ormssön. 184.
 — Prande, Prest. 111.
 — Prest i Vinje. 238. 241.
 — Rott. 224. 256. 260.
 — Sighvatssön. 409.
 — Sigrids Sön paa Rifling. 128.
 — Sigurdssön. 282. 283. 294.
 — Steinarssön. 180.
 — Sveinssön. 495. 585. 586.
 55

- Erling paa Thenrar. 184.
 — Thjostolfsson. 473. 474.
 — Thorgilsson, Aarmand. 248.
 — Vidkunnsson, Drotsete. 125. 132.
 142. 149. 150. 153. 159. 168. 170.
 171. 179. 182. 202. 203. 226. 234.
 245. 257. 269.
 Erp Björnsson. 199. 200.
 Ertmar. 109.
 Ege (Eake) Bilde, Ridder. 793. 794. 812.
 Ekil (Askel) Erkebiskop. 436. 437. 494.
 501. 507. 521. 523.
 Ekjellen Gaard i Tønsberg. 556.
 Esrom Kloster i Sjælland. 688.
 Esseter Gaard. 395.
 Eufemia, Dronning. 85. 127.
 Eugenius, Pave. 538. 540. 559.
 Evert Bild. 824.
 Evje Gaard og Gods. 747. 752. 784. 785. 814.
 Ey, Eye, Eyar o. fl. se Öy, Öye, Öyar.
 Eygolf i Skor. 93.
 Eyjolf Haldorsson. 210. 211.
 Eykerberne (Ökerberne). 86.
 Eymund Agmundsson. 259.
 Eyna-Fylke. 734.
 Eyrar (Eyre) Gaard. 134. 156. 320. 453.
 Eyresfjords-Aatting i Romsdal. 282.
 Eysteinn (Öystein, Östen, Esten). 104.
 — Amundsson. 356. 357.
 — Avaldsson. 691.
 — Bergthorsson. 144.
 — Biskop i Oslo. 369. 373. 374. 375.
 386. 395. 396. 404. 405. 410. 417.
 418. 424. 428. 430.
 — Einarsson. 709.
 — (Augustinus), Erkebiskop. 18.
 — Gislefsson. 193. 244.
 — Gudmundsson. 290.
 — Gydas Søn. 248.
 — Halvardsson. 465.
 — Ivarsson, Klerk. 81.
 — Ketilsson. 280.
 Eysteinn (Isaksson) Mugga. 151. 152. 169.
 174. 180. 199.
 — Ottarsson. 222.
 — Raggad. 146.
 — Skalde. 145.
 — Thordsson, Prest. 453. 504. 515.
 520. 521.
 — Thorsson. 621.
 — Thorgrimsson. 572. 573.
 Eystusyn se Öystusyn.
 Eyvind Aamundsson. 352.
 — Arnesson. 740.
 — Aamundsson. 634.
 — Biskop i Oslo. 72. 85.
 — paa Braaten. 473.
 — Brandsson. 490. 510.
 — Dyresson. 556. 599. 645.
 — paa Eyaker. 244.
 — Finnsson. 817.
 — Gudbrandsson. 607.
 — Gunnarsson. 307. 331.
 — Gyrdsson. 645.
 — Haakonsson. 320. 321. 331. 404.
 — Halsteinnsson. 212.
 — Halvardsson. 492.
 — Ivarsson. 393.
 — Jonsson. 328. 329.
 — Jussesson. 722.
 — Lax. 186.
 — Lifsson. 725.
 — Lodinsson. 350. 734.
 — Olafsson. 182.
 — Paalsson. 441.
 — Prest. 233. 252.
 — Roarsson. 422. 639.
 — Rolfsson. 558.
 — Steinarsson. 400. 401.
 — Thorberasson. 181.
 — Thormodsson. 358.
 — Thorsteinsson. 817.
 — paa Thronarthveit. 87. 88.
 Eyvindarvik Sogn. 169.

- Fagaberg (Faaberg) Kirke og Sogn.** 320.
 346. 347. 368. 403. 453. 475. 476.
 568. 579. 631. 632. 645. 650. 652.
 665. 686.
Falster, Jeppe. 609.
 — Josef, Væbner. 794.
Fana Kirke og Sogn. 101. 102. 169.
Farastad Gaard. 479.
Fardal Bygd. 513.
Farnanes Gaard. 132. 133.
Faun Bygd. 567.
Fausk Gaard. 190.
Fauskar Bygd. 460. 566.
Faxastad Gaard. 568.
Fen Gaard og Sogn. 682. 731.
Fergus af Rosce. 308.
Fets (Fedde) Sogn. 572.
Fikke Grupondal. 448.
Fimathorp Gaard. 749.
Fimreite Kapel. 261.
Finn. 298
 — Agmundssøn. 167.
 — Arnessøn. 415.
 — Eindridessøn. 463.
 — Halldorssøn, Provst. 100. 112. 115.
 — Lodinssøn. 722.
 — Olafssøn. 507. 519.
 — Sigmundssøn. 506. 554.
 — paa Stein. 122.
 — Thorbjørnssøn. 587. 588.
 — Thorgilssøn. 475.
 — Ulfsøn. 186.
Finboge (Finbo) Niklessøn, Biskop i Bergen. 568. 591. 703.
Finnestad Gaard. 470.
Finggaarden i Bergen. 425—427.
Fingard Thorsteinssøn. 518.
 — paa Ylin. 136.
Finnin Gaard. 89. 90. 92. 134. 139. 140.
 156. 157. 172. 203. 210. 211. 250.
 253. 257. 260. 295. 343. 355. 377.
 414. 421. 516. 552. 553. 628. 642. 643.
Finnkell Arnkelssøn. 343.
 — Guttormssøn. 211.
Finnmarken, Landskab. 482. 483.
Finnø Sogn. 77. 660. 738. 741.
Firdafylke. 170. se Fjordene.
Firikstad Gaard. 410.
Fiskheim (Fiskum) Gaard. 809.
Fiskin Gaard. 49.
Fiater Sogn. 381.
Fit Gaard og Sogn. 137. 475. 608. 770.
Fitjar Gaard. 663.
Fjalastad (Fjælstad) Gaard. 398. 505.
Fjalberg Sogn. 787.
Fjall (Fjæld) Gaard. 294. 532. 568.
 — Sogn. 123. 290. 365. 452.
Fjallar, Prest. 93. 324.
Fjallastad Gaard. 552.
Fjalstad Gaard. 703.
Fjoner Gaard. 590.
Fjordene (Firdir) Landskab. 150. 187.
 195. 200. 344.
Fjosrud Gaard. 336.
Fjæderstad Gaard. 703.
Flagaa Gaard. 406.
Fløndern Land. 312.
Flata Gaard. 156.
Flateland Gaard. 515. 711.
Flaten Gaard. 429.
Flegstad Gaard. 7.
Flekkerhus (Slot). 820.
Fleming, Bo, Ridder. 612. 622. 694. 697.
 — Ivar. 568.
Flensøen. 703.
Floyte Gaard. 824.
Floar Gaard. 88.
Flogar Gaard. 375.
Flote (Kors) Sogn. 714.
Fluga, Einar, Ridder. 669.
Flugeberg Sogn. 286. 315. 317. 498.
Fodvang Sogn. 567.
Fogn Ö. 660. 661. 740.
Fola Gaard. 252.

- Folanger Vand. 244.
 Folberg Gaard. 158. 737.
 Foldabu Bygd. 276. 277. 567. 589. 650.
 Folkastad Gaard. 495.
 Folke Bygd (Fylkiabygd, Hafslø). 92.
 212. 239. 277 ff. 283. 287. 358. 377.
 Folke Ketilssøn. 803.
 — Oudassøn. 729. 730.
 — Thorleifssøn. 440. 444. 492.
 — Vermundassøn. 724.
 Folkensborg Sogn. 339. 598.
 Folkheim Gaard. 697.
 Folkvård Alfssøn. 599.
 — Jonssøn. 697.
 — Melbygger. 75. 76.
 — Olafssøn. 664. 665.
 — Thorsøn. 763.
 Follo Landskab. 3. 84. 139. 204. 212.
 233. 234. 236. 252. 276. 285. 300.
 469. 534. 569. 610. 626. 640. 770.
 799. 800.
 Fonne Thorerasøn. 614. 615.
 Fønnes (Fones) Sogn. 284.
 Forr Gaard. 196.
 Fors (Foss) Gaard og Sogn. 823. 395.
 420. 632. 781.
 Forsheim (Fossheim) Gaard. 185. 224. 476.
 Fossar Gaard. 506. 588.
 Framnes Sogn. 170.
 Franke Hanssøn, Raadmand. 817.
 Frants Berg, Superintendent i Oslo. 819.
 — Hanssøn. 704.
 Frastad Kongsgaard. 457. 458.
 Fraun Gaard. 158. 394.
 Fraunar Gaard og Sogn. 278. 329. 406.
 Frederik I, Konge. 774. 775. 778. 781—
 783. 786. 787. 797.
 — II, udv. Konge. 813. 814. 822.
 — (Fridrek). 128. 154. 327.
 — Björnssøn. 486. 488. 489.
 — Kannik i Bergen. 100. 104. 114.
 — Könick. 713.
 Frederik Prest paa Vangen. 147.
 — Styrkarssøn. 601.
 Fresjar (Fresje) Gaard. 390. 543. 613.
 Frettstad Gaard. 219.
 Freybergs Vik. 748.
 Freyeberg Gaard. 411.
 Freyhof Kirke. 153.
 Freyraker Gaard. 542.
 Freyshof Gaard og Sogn. 118. 272.
 Freysteinsby Gaard. 344.
 Freysvik Sogn. 133.
 Freyvoller Gaard. 185. 186.
 Fridstad Gaard. 679.
 Frode Grundessøn. 475.
 Frode-Gaarden i Lunder. 395.
 Frolen Skibrede. 811.
 Fron Sogn. 225. 380. 381. 531. 567. 704.
 Frostaa Bygd. 7. 734. 735. 824.
 Fryaal Bygd. 314.
 Frændafors Sogn. 344.
 Frøeng Gaard. 567.
 Frøland Skibrede. 597.
 Frølik Thorleifssøn. 486.
 Fulseraas Gaard. 811.
 Furenes Gaard. 546.
 Furnes Bygd. 123. 197. 211. 285. 404.
 411. 517.
 — Kloster i England. 22.
 Fylingastad Gaard. 188. 184.
 Fylke Gaard. 658.
 Fylkeshaug Gaard. 290. 452. 558.
 Fyrde Sogn. 140.
 Fyri (Fyrri) Gaard. 153. 232.
 Fyrisdal Bygd. 491. 492. 625.
 Færøerne. 62. 64. 425. 427. 438. 584.
 Gaas, Hans, Superintendent. 816.
 Gabriel, Klerk. 73.
 Galde, (Galle) Christoffer. 812.
 — Gaute, Ridder. 748. 752. 777. 779.
 784. 814.
 — Nikulas. 328.

- Galde, Olaf, Ridder. 749. 761. 762. 774.
778. 779. 790.
— Svein. 669.
— Tønne. 814.
- Galgen Gaard i Bergen. 379. 436.
- Galte, Sigurd. 144.
- Galtung se Gaute Eirikssøn.
- Galtung-Gods. 823.
- Gamal Bonde. 82.
— Gunnulfssøn. 660.
— Jorundssøn. 324.
- Gamalsrud Gaard. 525.
- Gamløstød Gaard. 130.
- Gamme Gaard. 694.
- Gand Bygd. 661.
- Gard Alfssøn. 336.
— Gardssøn. 382. 394.
— Gunnvaldssøn. 399.
— Thorerssøn i Tolga. 443. 447—449.
- Gardaas Gaard. 13.
- Gardar Bispedømme. 60.
— Gaard og Kirke. 511. 610. 711.
- Garde paa Hvitheim. 151.
— Rikulfssøn. 643.
— Thorgeirssøn. 499.
— paa Vinje. 90. 91.
- Gardlaus Gaard. 472. 567.
- Gardlid Gaard. 248.
- Gata Gaard. 600.
- Gaukstød Gaard. 368. 370. 373.
- Gaulardals-Fylke. 230. 734.
- Gaulsvik Gaard og Sogn. 239. 342.
- Gaupne Bygd. 213.
- Gausdal Sogn. 276. 415. 486. 567. 568.
641. 704.
- Gaut Jonssøn. 39.
- Gautagaard i Tønsberg. 319. 359. 361.
- Gautastød Gaard. 13. 737. 764.
- Gauta-Tolga Gaard. 447. 449.
- Gaute Amundssøn 636.
— Aslakssøn, Lagmand. 298.
— Eirikssøn (Galtung), Ridder. 312.
317. 318. 321. 348. 375. 388—390.
393. 399. 400. 411. 415. 455. 545.
574. 582. 602. 611.
- Gaute Erkebiskop. 678. 683. 684. 693.
710. 718. 732. 735. 736. 740.
— Galle, se Galle.
— Gautssøn. 578.
— Isakssøn. 140. 145. 152.
— Ivarssøn. 779.
— Nilssøn se Kane.
- Gauteid Bygd. 278.
- Gautulf Bendiktssøn. 176.
- Gebble Pederssøn, Biskop i Bergen. 797.
- Geila Sogn. 291.
- Geilestød Gaard. 597.
- Geirard se Gerhard.
- Geirastød (Geirstød) Gaard og Sogn. 86.
169. 210.
- Geirlaug, Bergulfs Kone. 97.
— Sveinsdatter. 271.
- Geirleif (Geileif) Thorkelssøn. 520.
- Geirmund (Vermund?). 270.
— (Germund) Asmundssøn. 581.
— Eirikssøn. 633.
— Helges Fader. 197.
— Herr. 103. 140.
— Kolbeinssøn. 682. 731.
— Olafssøn. 444.
— Thofssøn. 677.
— Thorgeirssøn. 439.
- Geirthrud (Eilifsdatter?) 720.
— (Gertrud Eindridesdatter). 710.
— Jepsdatter (Römer). 628.
— Paalsdatter, Hustru. 547.
— Sigleifsdatter. 226.
- Geirulf Thorkelssøn, Raadmand i Oslo.
689. 716.
- Gelje-Seter. 149.
- Gella Gaard. 228.
- Gellastød Gaard. 299. 300.
- Gellin Gaard. 224.
- Gemlestød Gaard. 200.

- Gerdaraker Gaard. 147.
 Gerde Gaard. 157. 611. 612.
 Gerdeshvaal Gaard. 375.
 Gerdestad Gaard. 491.
 Gerdreim Sogn. 770.
 Gerhard (Geirard) Blakmann. 110.
 — (Gert) Byseke. 466.
 — to der Mølen. 466.
 — Rikmann. 130.
 — (Geirard) Sumar. 130.
 Gerikstad Gaard. 324. 382.
 Geysdal Gaard. 480.
 Gerlag, Kennik i Oslo. 50.
 Germin Gaard. 553.
 Gerpen Gaard og Sogn. 309. 309. 461. 552.
 574. 579. 635. 656. 662. 685. 711. 742.
 Gertrud se Geirthrud.
 Gervin van Alen. 413.
 — (Gierwin) Thomassøn. 110. 130.
 Gesa Vedichesdatter. 387.
 Geslin Gaard. 643.
 Gesling, I (var), Prest. 6.
 Gest paa Bargastad. 537.
 — Beintssøn. 694.
 — Holk. 688.
 — Prest i Bergen. 770.
 Gest, Thorstein. 224.
 — Thron. 140.
 Gestgaarden i Skien. 214. 215. 227.
 Getestad Gaard. 567.
 Gillebrekt (Gildebimert) Anderssøn. 290. 315.
 — Biskop i Hamar. 48.
 Gimsø Kloster. 271. 399. 461.
 Gindyrstuga Gaard. 688.
 Gisbrekt, Biskop i Bergen. 261. 277. 287.
 288. 295.
 — Erlendssøn. 218.
 — Guttormssøn. 550.
 Gisle Arnbjörnssøn. 370.
 — Hofmann. 158.
 — paa Odinhof. 174.
 — Steinssøn. 731.
 Giska Gaard. 128. 269. 292. 293. 495.
 502. 503. 506. 512. 695. 709. 757.
 797. 810.
 — Kapel. 234.
 Gizzur paa Broidaseter. 97.
 Gjallastad (Gellastad) Gaard. 299. 300.
 Gjofsrud Gaard. 809.
 Gjuf Gaard. 599. 757.
 Gjukastein Gaard. 553.
 Gjõe (Gøye), Mogens. 766.
 Glamastad Gaard. 634.
 Glasø. 642.
 Glein (Gleinna) Gaard. 429.
 Gløder Gullhals. 75. 76.
 — Olafssøn. 451.
 — (Glører) Thorgilssøn. 420.
 Gløderud Gaard. 354.
 Glømin Gaard. 567.
 Gnipar Gaard. 82.
 Goden, Godene, se Gudine.
 Gord Bygd. 468.
 Gorgehus (Gurre Slot?). 501.
 Gossin, Ø. 709.
 Gotskalk, Biskop i Holar. 563. 568. 585.
 — Kønikesøn. 498. 515.
 Graf (Graf, Grøf) Gaard og Sogn. 6. 637. 678.
 Grafarbø Gaard. 363. 440.
 Grafdal Gaard. 293. 618.
 Grafen (Grøfn) Gaard. 136.
 Gran Gaard og Sogn. 330. 538—431. 694.
 704. 715.
 Grandaus-Herred. 611.
 Grannes Gaard. 52. 160. 161.
 Grauvin (Grenvin, Graven) Sogn. 170.
 378. 413. 674.
 Grasgardr, Gaard i Bergen. 89—91. 120.
 121. 129.
 Graudar Gaard. 147. 151. 213. 214. 366.
 Grauten Gaard i Bergen. 152.
 Grefsheim (Grefsyn, Grefseeng) Gaard. 409.
 631. 636. 686. 687. 705. 792—794.
 Greftesrud Gaard. 602.

- Gregers Ulfstand. 810.
 Gregor Benediktssøn. 62.
 — Ivarssøn. 97.
 — den store, Pave. 624. 690. — IX,
 Pave. 9—19. 24. 40. — X, Pave.
 58. 65. 67. — XI, Pave. 316.
 Greip Throndssøn. 156.
 Greipstad Gaard. 232.
 Grengstuveit Gaard. 222.
 Grenin Gaard. 206.
 Grennes Gaard. 757.
 Grettesrud Gaard. 625.
 Griffar Gaard. 213. 214.
 Grim Arnessøn. 213. 214.
 — Björnssøn. 136.
 — Halvardssøn. 520.
 — Klerk. 185.
 — Ragnessøn. 290.
 — Sigurdssøn. 551.
 — Steinarssøn. 574. 575.
 — paa Thyркиn. 315.
 Grimaland Gaard. 299.
 Grimestad Gaard. 588.
 Grimsby Gaard. 679.
 Grimstad Gaard og Sogn. 302. 344.
 Grimstuveit Gaard. 563.
 Grimsø. 810.
 Grindheim Sogn. 156.
 Gris, Joakim. 778. 779.
 — Peder. 749.
 Grisen Gaard i Bergen. 161—163.
 Grislid Gaard. 447.
 Grjotgard Alfssøn. 297. 298.
 — (Gregord) Björnssøn. 643. 651. 701.
 — Eirikssøn. 569.
 — Eyvindssøn. 491. 492. 552.
 — (paa Floor?) 87. 88.
 — Olafssøn. 673.
 Gro Erlingsdatter. 558.
 — Gunnulfsdatter. 596.
 — Ivar Prest Søster. 131.
 — (paa Kraakenes). 87. 88.
 Gro Ozzarsdatter. 333.
 — Sigurdadatter. 632.
 — Simonsdatter. 157.
 — Thorbjørns Kone. 657.
 — Thordsdatter. 580.
 — Thorgeirsdatter. 521. 558.
 — Thronds Kone. 485.
 Grunde Björnssøn. 197.
 — Halvardssøn. 492. 564. 585.
 — Staalessøn. 363.
 — Thorbjörnssøn. 745.
 Grutteland Gaard. 74.
 Gryfja (Aa?). 213. 214.
 Gryflefjord Gaard. 364.
 Gryte-Bekken. 809.
 Gryter Gaard. 184. 315. 317.
 Gryting Gaard. 97. 115. 225. 226.
 — Sogn. 710.
 Grøgard, Gregard se Grjotgard.
 Grönin Gaard. 393.
 Grönland (Grenland, Græland) Landskab.
 305. 334. 495. 617. 635. 682. 685. 731.
 — i Amerika. 59—60.
 Grønseter Gaard. 791.
 Gudakers Thinglag. 461.
 Gudbrand. 86. 178. 188.
 — Andreassøn. 308.
 — Asbjörnssøn. 667.
 — Aslakssøn. 180. 307.
 — Baardssøn. 472. 473.
 — Birgerssøn. 479.
 — Björnssøn. 641.
 — Erlingssøn. 342. 369.
 — Eyvindssøn. 365.
 — i Gardlid. 248.
 — paa Gellin. 224.
 — Haakonssøn. 340.
 — (Gundbrand) Halbjörnssøn. 643.
 — Illebekk (Reidarssøn?). 807. 808.
 — Joarssøn. 353. 354.
 — Klementssøn. 704.
 — Lang. 193. 244. 245.

Gudbrand Larensøn. 807. 808.

- Lodinssøn. 305.
- Magnussøn. 439.
- paa Medalheim. 184.
- Olafssøn. 630. 639. 650. 686.
- Peterssøn. 156. 157. 172.
- Prest i Skjeberg. 770.
- Reidarssøn. 807. 808.
- Rolfssøn, Vicekantsler. 647.
- Sigurdssøn. 460.
- Steinssøn. 489.
- Tholfssøn. 737.
- Thorfinnssøn. 370. 375. 402.
- Thorgilssøn. 740.

Gudbrandsdalir, Landskab. 330. 365. 403.
486. 514. 531. 547. 551. 555. 567.
568. 621. 630. 631. 641. 645. 666. 705.

Gudey i Borgund. 257. 269.

Gudfred (Gudifrið), Prest. 110. 111.

Gudin Gaard. 216. 217.

Gudine (Godene) paa Baldershol. 274.

- (Goden) Otrekssøn. 555.

Gudlaug Lafrinsdatter. 465.

- Seljessøn. 409. 410.

Gudleif Joarssøn. 175—177. 198.

- Jonssøn, Provst. 617. 690.

Gudleik Andreassøn, Lagmand. 673.

- (Guleg) Bruse. 744.
- Einarssøn. 609. 613. 614. 617. 676.
- Eindridessøn. 146.
- Gudleikssøn. 433.
- Gunnarssøn. 499.
- i Huggul. 126.
- Jenssøn. 636.
- Jonssøn. 164. 643.
- Olafssøn. 665.
- Ormsøn. 241.
- Paalssøn. 154.
- Prest. 6. 172.
- Sigurds Broder paa Askvik. 314.
- Smid. 219.
- Thord(ssøn). 314.

Gudleik Thorsteinsøn. 785.

- Viljalmsøn, Ridder. 76.

Gudmand Thoressøn. 817.

Gudmund Askelssøn. 642. 643.

- Biskop i Holar. 14. 15.
- Eilifssøn, Prest. 725.
- Eirik Valkendorfs Tjener. 780.
- Gudmundssøn. 365.
- Halvardssøn. 784.
- Laurentssøn. 314.
- Olafssøn. 717.
- Peterssøn. 502.
- Prest paa Skeidsmo. 153.
- Slög. 225. 264.
- Thjostolfssøn. 547.
- Thorleifssøn. 301. 302.

Gudrid. 132. 166.

- Andfinnsdatter. 134. 135. 156.
- Anundsatter. 339. 340.
- Bødvarsdatter. 712.
- Husfru. 200.
- Ingemundsatter, Hustru. 638.
- Jonsdatter. 232. 233. 531.
- paa Mjølstad. 184.
- Nilsdatter. 658.
- paa Rjodar. 52.
- Thorgardsdatter. 669.
- Thorsteinsdatter. 471.

Gudrin Gaard. 476. 572.

Gudrun 206. 275. 326. 341.

- Amundsatter. 600.
- Anundsatter, Hustru. 384.
- Folkesdatter. 363.
- Ivarsdatter, Fru. 226.
- Kolbjørnsdatter. 301.
- Kõjas Kone. 120. 121.
- Lodinsdatter. 389.
- Olafsatter. 334.
- Ormsdatter. 614.
- Sigurdsdatter. 425—427. 438.
- paa Stangaland. 52.
- Thorbjørnsdatter. 157.

- Gudrun Thorgilsdatter (Røstung). 779. 780.
 — Thorkelsdatter. 656.
 — Vegesdatter. 236.
 Gudsas Gaard. 285.
 Gudstheit Gaard. 472.
 Gudulf Christianssøn, Foged. 535.
 — Gunnulfssøn. 645. 648.
 — paa Segtun. 823.
 — paa Ullarhvaal. 139.
 Gudó Gaard og Ó. 757.
 Gulaasrød Gaard. 809.
 Gulberg Gaard. 354. 726. 730.
 Gullalid Gaard. 588.
 Gullastad Gaard. 74.
 Gulle Gaard. 714. 715.
 Gulle Jonssøn. 357.
 — paa Nordby. 158. 159. 211.
 — Olssøn. 729.
 Gullfjerding Aatting. 224. 370. 375. 553.
 Gullkonnarud Gaard. 465. 765.
 Gullskoen Gaard i Bergen. 104.
 Gulsna Gaard. 183.
 Gulstein Neridsøn. 660.
 Gunna Geirulfsdatter. 281.
 — Sunnifas Datter. 279.
 Gunnar (Gunner). 119. 130. 183. 184.
 352. 377.
 — Abbed. 114. 116. 786.
 — Alfssøn. 286. 310.
 — Amundssøn. 631.
 — Aslakssøn. 525.
 — paa Aspar. 219.
 — Biskop i Hamar. 568. 598. 631.
 646. — Biskop i Oslo se Holk.
 — Bjørnssøn. 378. 801.
 — Bonde paa Borgar. 75.
 — Brynjulfssøn. 320. 368. 412.
 — Døl. 232.
 — Eirikssøn, Kannik. 529. 575.
 — Erlendssøn. 226.
 — Eysteinssøn. 609. 759.
 — Finnkellssøn. 737.
 I.
 Gunnar Gaar. 208.
 — Grenemeid, Prest i Lom. 228.
 — Gunnarssøn. 500.
 — Guttormssøn. 694.
 — Haakonssøn, Raadmand. 716.
 — Halvardssøn. 342. 365. 383.
 — Helgessøn. 600.
 — Holtessøn. 465.
 — Hostig(?). 454.
 — Ivarssøn. 276. 277.
 — Jakobssøn. 476.
 — Jonssøn. 315. 317. 465. 699. 700.
 — Kana. 450.
 — Ketilssøn. 328. 586. 662.
 — Kolbeinssøn. 260. 261.
 — Krok. 782.
 — Magnessøn. 710.
 — Niklessøn. 683. 706.
 — Oleifssøn. 97. 618. 653.
 — Ormssøn. 744.
 — Peterssøn. 402.
 — Prest. 82. 119. 131. 596.
 — Reyerssøn. 744.
 — Røaldssøn. 729.
 — Rolfssøn. 500. 813.
 — Saam. 196.
 — paa Sandland. 103.
 — Saud. 145.
 — Sekk. 122.
 — Sigurdssøn. 386. 403.
 — Simonssøn. 482.
 — paa Skodin. 505.
 — Sveinkessøn. 599.
 — Sveinssøn. 135.
 — Sæmundssøn. 480.
 — Thjostulfssøn, Kannik i Oslo. 556.
 — Thomassøn. 150.
 — Thoraldessøn. 240. 526.
 — Thorbjørnssøn. 578.
 — Thordssøn. 252. 652.
 — Thorerssøn. 310. 333. 451.
 — Thorkellssøn. 103.
 56

- Gunnar Thorleifsson, Prest. 429.**
 — Thorsteinsson. 277. 278. 287. 288.
 646. 717.
 — Ulfalde. 75. 76.
 — i Vigilsrud. 167.
 — Vigleiksson. 299.
 — Ógjalsson. 582.
 — Ólversson. 215. 783.
 — Óre. 270.
Gunnarud Gaard. 601.
Gunnarsby Gaard. 817.
Gunnbjörg. 192.
 — Halvardsdatter. 559.
 — Helgesdatter. 627.
 — Leidulfadatter. 619.
 — Simonsdatter. 354.
 — Thormodsdatter, Hustru. 688.
Gunnbjörn Gudbrandsøn. 645.
 — i Hodal. 494.
Gunne Eyvindsson. 350.
 — paa Gnipar. 82.
 — Tholfsson. 269.
 — Thorbjörnsson. 271.
 — Thorgrimsson. 636. 637.
Gunnhild. 504. 575. 661.
 — Alesdatter. 272.
 — Glödersdatter. 677.
 — Halvardsdatter. 711.
 — Helgesdatter. 760.
 — Olafsdatter. 579. 608.
 — (Gul) Ongrimsdatter. 624.
 — Ormsdatter. 581.
 — Roaldsdatter. 534.
 — Sigurdsdatter. 132. 133.
 — Sölmundsdatter. 402.
 — Thorbjörnsdatter. 578. 579.
 — Thordsdatter. 518.
 — Thorleifsdatter. 451.
 — Vagleiksdatter. 608.
Gunnlaug Thorleifsdatter. 496.
Gunnleif Audunsson. 535.
 — Gudbrandsøn. 576.
Gunnleik Amundsson. 745.
 — Gudulfsson. 420.
 — Gunnaldsson. 618.
 — Halvardsson. 215. 216. 718.
 — Helgesson. 280.
 — Ormsson. 182. 610.
 — Thorgils's Fader. 406.
 — Thorkelsson. 629.
Gunnstein, Prest paa Birkenes. 232.
 — Steinsson. 661.
 — Thorgilsson. 729.
 — Thorsteinsson. 711.
Gunnulf. 444. 690.
 — Amundsson. 698.
 — Audesson. 355.
 — Eiriksson paa Bjarknes. 495.
 — Gudbrandsøn. 206.
 — Helgesson. 353. 656.
 — Lensmand. 673.
 — Neridsson. 582.
 — Niklissøn. 634.
 — Olafsson. 702. 803.
 — paa Randheim. 206.
 — Stenulfsson. 686.
 — Stigesson. 692.
 — Sveinkesson. 551. 552.
 — Sveinungsson. 692.
 — Thorersson. 368.
 — Thorgeirsson, Prest. 368.
 — Thorsteinsson. 726. 730.
Gunnvald Anundsson. 304. 306.
 — Helgesson. 280.
 — Rolleifsson. 585.
Gunnvor. 145. 172. 234. 615.
 — Gunnesdatter. 615.
 — Hallsteinsdatter. 498.
 — Husfru i Brekka. 204.
 — Kolbeinsdatter. 285. 300.
Gustav I. Vasa, Sveriges Konge. 787.
Gutland Gaard 186.
Gutte Koll. 123.
Guttorm. 52. 224. 274. 409.

Guttorm Alfssøn. 330. 340. 342.

- Amundssøn. 453. 668.
 - Andreassøn. 369.
 - Arnthorssøn. 206.
 - Benktsøn, Væbner. 476. 512.
 - Biskop i Stavanger. 231.
 - paa Bolstad. 132.
 - Brandulfssøn (Branolfss.). 239. 358.
 - Dyressøn. 784.
 - Eindridessøn. 509. 510.
 - Eirikssøn. 176. 181. 223. 230. 667. 784.
 - Erkebiskop i Nidaros. 2. 4.
 - Eyvindssøn, Væbner. 574.
 - Fadde Aslakssøn. 393.
 - Gudbrandssøn, Lagmand. 295.
 - Haavardssøn. 442.
 - Hafthorssøn. 158. 208.
 - Hallæssøn. 137.
 - Haraldssøn. 622.
 - Helgæssøn. 138. 151. 159. 178.
Jonssøn. 167. 507.
 - Kaaræssøn. 653.
 - Ketilssøn. 235.
 - Kolbjørnssøn, Ridder. 138. 141.
152. 159. 161. 171. 181—183.
 - Nilssøn, Lagmand. 789. 797—799.
 - Paalssøn. 195. 562.
 - Paalssøn, Provst og Fehirder. 190.
191. 202. 212.
 - Prest. 172. 452.
 - Rolfssøn. 431.
 - Sigurdssøn. 384.
 - Simonssøn, Prest. 354.
 - Skruk. 476.
 - Thorlaugssøn. 272. 280. 281. 283.
 - Thorleifssøn. 237.
 - Thorsteinssøn, Prest. 356. 357.
 - Thronæssøn. 395.
 - Thrydikssøn. 379.
- Gyda. 233. 241.
- Ivarsdatter. 248.
- Gyldaug Thorkelsdatter. 406.

(Gyldenhorn) se Erik Erikssøn.

- (Gyldenløve), Anna Nilsdatter. 812.
- Ingeborg Nilsdatter. 812.
 - Lucie Nilsdatter. 811. 812. 815. 816.
 - Margareta Nilsdatter. 799—801. 812.
 - Nils Henrikssøn, Ridder. 679. 683.
707. 732. 734. 761. 778. 811.
- (Gyldensparre), Görvel Fadersdatter. 787.
788. 810.
- Gyldenstjerne, Knut, til Tim. 809.
- Mogens, Ridder. 821.
- Gylfringrud Gaard. 610.
- Gylmheim Gaard. 217.
- Gyltan Gaard i Bergen. 104. 329. 355. 356.
- Gynt Jonssøn, Prest. 463.
- Gyrd (Gjurd). 416. 486.
- Aslessøn, Biskop i Oslo. 259. 268.
 - Bjærtssøn, Prest. 562. 565.
 - paa Haug. 294.
 - Leidulfssøn. 389. 390.
 - Thorerssøn. 454. 520.
- Gyrid Andresdatter. 72. 171. 306.
- Aslaksdatter. 653.
 - Einarsdatter. 518.
 - Erlingsdatter. 170. 245. 491.
 - Hallbjørnsdatter. 323.
 - Jonsdatter. 402.
 - Karl Gunnarssøns Husfru. 200.
 - Oddsdatter. 145.
- Göde paa Mjølstad. 184.
- Gödiche Gödichessøn. 436.
- Görvel (Fadersdatter). 787. 788. 810.
- Haa (Haes) Bygd. 349.
- Haaból Sogn. 222. 386. 409. 472. 473.
480. 511. 524. 525. 562. 565. 785.
- Haadal Gaard. 494.
- Haaheim Gaard og Sogn. 200. 306.
- Haaland Gaard. 661.
- Haakon. 175.
- Agmundssøn. 326. 353. 361. 373.
394. 421. 430. 432. 441.

Haakon Agmundsson, Ridder. 141. 160. 229.

- Alfsson, Prest. 235. 236.
- Atlsson. 237.
- Baardsson, Husfoged. 446.
- Biskop i Bergen. 190. 199. 201. 207. 209. 218. — Biskop i Oslo. 35—37. 48. — Biskop i Stavanger. 444. 466.
- i Dagsgard. 228.
- Einarsson. 270. 285.
- Erkebiskop i Nidaros. 50. 51.
- Eskilsson. 556.
- Eyvindsson. 346.
- paa Gerikstad. 324.
- i Grimstad, Prest. 344.
- Gunnarsson. 398.
- Guttormsson. 178. 401. 410. 431. 435. 436. 455. 475. 490.
- Haakonsson, Konge. 9—11. 13. 18—20. 25—31. 33. 35—38. 41. 43. 47. 48. 101. 111.
- Helgesson. 276. 688.
- i Hvalar. 148.
- Höskuldsson, Lagmand i Oslo. 558.
- Ivarsson. 127. 131. 132. 141. 148. 159.
- Jonsson. 216. 217. 276. 341. 444.
- Jonsson, Væbner. 308. 309. 341. 348. 376.
- Ketilsson. 632.
- Kusker. 153.
- V. Magnussøn, Konge. 73. 77. 78. 82. 84. 85. 93. 94. 96. 99—102. 106—108. 110. 111. 113. 115. 116. 118. 122. 127. 131. 138. 141. 143. 240. 243. 289. 295. 499.
- VI. Magnussøn, Konge. 230. 231. 280. 283. 290. 291. 296. 311. 313. 318. 320. 321. 329. 337. 338. 351. 362. 374. 385. 415. 416. 456.
- Nikolausson. 200.
- Olafsson. 658.
- Prest. 163. 243. 792. 793.

- Prædikebrødrene Provincial. 41.
- Sigurdsson. 335. 391. 437. 438. 450. 486. 502. 512.
- Skart. 395.
- Sveinsson, Prest. 529.
- Sverressøn, Konge. 99.
- Thorbjørnsson. 578. 794.
- Thorersson. 97.
- Thorgeirsson. 347.
- Thorsteinsson. 646. 658. 669.
- Thuridsson. 277.
- Valthjofsson. 342.

Haakonaraas Gaard. 578.

Haalogeland (Helgeland), Landskab. 142. 303. 364. 365. 482. 483. 548. 797. 799.

Haard (Hordt) Bengt, Lagmand. 813.

Haathveit Gaard. 103. 289. 360. 518. 563. 564. 724.

Haavard (Havord). 139. 219.

- Askesson, Væbner. 600.
- Biskop i Hamar. 291.
- Botolfsson. 419. 471. 512. 514. 516. 552. 553.
- paa Dvergastein. 82.
- Eiriksson. 314.
- Erlingsson. 343.
- Glysbud. 133.
- Hallessøn. 147.
- Halvardsson. 677.
- paa Herjulfstad. 315. 317.
- Jonsson. 486.
- Lodinsson. 468.
- Nilsson. 699. 700.
- Prest. 5. 82. 119. 120. 125.
- Saljassøn. 633.
- Sigurdsson, Lagmand. 351.
- Thorersson. 590.
- Thorsteinsson. 465.
- Ulfsson. 238. 241.

Haavardstad Gaard. 469.

Haavardstveit Gaard. 429.

Haavete (?) Gaard. 206.

- Hadaland, Landskab. 226. 288. 307. 379.
 386. 395. 471. 653. 694. 714.
- Haddaland, Grænd. 698.
- Haddingjadal, Landskab. 342. 460. 468.
- Hadrian Falkoner, Borgermester. 812. 816.
 — (Adrian), Pave. 1. 16.
- Hafer Hafssøn. 322. 330.
 — Stykkarsøn. 517.
- Hafsaas Gaard. 187.
- Hafslø Sogn. 148. 237. 277. 278. 287.
 358. 377.
- Hafsvæler Gaard. 477. 568. 703.
- Hafthor (Hafthor) Eysteinsøn. 357.
 — Finkelssøn. 404.
 — Jonssøn, Ridder. 118. 119. 138. 174.
 — Muslid. 774.
- Hafvik Gaard. 399.
- Hagbard i Hjaltaberg. 181.
- Hage Gaard. 63. 145. 183. 323.
- Hakastad Gaard. 296.
- Hakasteins Kirke. 271.
- Haldan i Arnafjord. 97.
 — paa Bruarseter. 81.
 — Eirikssøn, Prest. 442.
 — (Haldan) Jonssøn. 734.
 — Magnussøn, Raadmand. 456.
 — Prest. 56. 442.
 — Rafnssøn. 97.
- Hall Eindriddessøn. 122.
 — Prest paa Agvaldsnes. 145.
- Hallad Skjaldulfssøn, Raadmand i Tuns-
 berg. 393.
 — Thorkelssøn. 514.
- Hallafoss Gaard. 328.
- Hallaland Gaard. 632.
- Hallanger Gaard. 140. 152.
- Hallaseter Gaard. 710.
- Hallbjörg. 175.
- Hallbjörn Björnssøn, Provst. 401. 410.
 423. 431—436.
 — Gest. 133. 213. 214.
 — Reidulfssøn. 485. 547. 550. 555.
- Halldisarbakke Gaard. 185.
- Halldor 91. 119. 181. 210.
 — Audulfssøn. 722.
 — Björnssøn. 612.
 — Bonde i Övregard. 82.
 — Duk. 134. 139. 157. 296.
 — Eindriddessøn. 402. 403.
 — Erlingssøn. 132.
 — Jonssøn. 202. 220. 249. 507.
 — Ketilssøn. 175.
 — Koll, Ridder. 63.
 — Lassessøn. 774.
 — Olafssøn. 250. 253.
 — Sigurdssøn paa Hjalpestein. 658.
- Halldora, Orm Svartes Kone. 121. 133. 134.
- Halldorhus, Jord. 727.
- Halldorsrud Gaard. 363.
- Halle Audunssøn. 743.
 — Dyressøn. 302.
 — paa Fit. 137.
 — paa Rogn. 89—91. 93. 134. 135.
 — Steinarssøn. 744.
 — paa Sunnby. 298.
- Hallgeir Kvikkassøn. 562.
- Hallgerd Sigurdsdatter. 132. 133.
- Hallgrim Thomassøn. 480.
- Hallingsbakke Gaard. 344.
- Hallkatla paa Söm. 52.
- Hallkel (Bonde). 86.
 — Hallkelssøn, Ridder. 144.
 — Klerk. 147.
 — Mær. 6.
 — Sighvasssøn. 486. 488. 489.
 — Sigurdssøn. 336.
 — Thorgilssøn. 606. 607.
- Halløf Björnssøn. 99.
- Hallstein Baardssøn. 329. 334.
 — Brase. 89.
 — Disk. 224.
 — Josteinsøn. 250. 253. 257. 260.
 — Neridssøn. 515.
 — Ormassøn. 213. 214.

Hallstein Smid. 544.

- Thorerasón. 103.
- Thorlakssón. 785.
- Thorsteinssón. 237. 250.
- i To. 222.

Hallvard. 136. 275. 310. 610.

- Anasón. 147.
- Abbed i Halsnó. 201.
- Agmundssón. 149. 240. 612.
- Alfssón. 341. 610.
- Andressón. 169. 633.
- Arnaldssón. 222. 285.
- Arnessón. 498. 569. 576. 617.
- Arnfinnssón. 184.
- Asbjörnssón. 746.
- Arnulfssón. 232.
- Aslakssón. 581. 618.
- Audunssón. 535. 597.
- Bengtssón. 622.
- Biskop i Hamar. 94. 185. 190. 227. 242. 261. 291. — Biskop i Oslo. 294. 300. 303.
- Bjarnessón. 259. 264. 268. 367. 401.
- Björnssón. 420. 505. 585. 746.
- Botolfssón (Prior?). 378.
- Byfoged i Oslo. 602.
- Darre. 484.
- Eilifssón. 376.
- Eirikssón. 472. 665.
- Erlendssón. 662. 663.
- Erlingssón. 600.
- Eysteinnssón. 468. 666. 694.
- Eyvindssón. 421. 652. 672. 673.
- paa Fosshheim. 185.
- Gamle. 219.
- Gardssón. 627.
- Grjotgardssón. 214.
- Gudbrandssón. 256.
- Gudleifssón, (Gudleikssón). 358. 443. 453. 454.
- Gudmundssón. 330. 340.
- Gunnarssón. 122. 632.

Hallvard Guttormssón. 508.

- Haavardssón. 472. 747.
- Halvardssón. 543—545.
- Helgessón. 280.
- Hergjuilssón. 680. 681.
- paa Holt. 146.
- Hugessón. 744.
- Kannik. 94. 105. 115.
- Ketilssón. 496. 497. 515. 585. 599.
- Lidvordssón. 656.
- Narvessón. 384.
- Neridassón. 634. 759.
- Nikolaussón. 334.
- Olafssón. 279. 444. 460. 738. 741. 743.
- Prest i Medalhus. 710.
- Prostar (?). 147.
- Reidarssón. 569. 585. 617. 632. 657
- Rolfssón. 454.
- paa Sennastad. 442.
- Sigurdssón. 459. 497. 525. 530. 550. 726. 730.
- Sigvaldssón. 89. 90.
- paa Skuterud. 86.
- Smid. 192.
- Stall. 338.
- Staur. 225. 264.
- Steinulfssón. 602. 625. 696.
- Thorbjörnssón. 742.
- Thordssón. 214.
- Thorerasón. 165. 356. 566.
- Thorgeirssón. 433. 435. 436. 616. 632. 660. 680.
- Thorgilssón. 564. 637.
- Thorsteinssón paa Griflar. 186.
- Thronssón. 484. 485.
- Ulffssón. 513. 803.
- Valebrand. 453.
- Vegeirssón. 694.
- Ólverssón (Ulverassón). 744. 802. 803.

Hallvardmo Gaard. 740.

Hallvardsrud Gaard. 445. 633.

Halmó Sogn. 642.

- Halsnø (Haulsna) Kloster. 105. 126. 128.
199. 200—202. 491. 575. 786. 787.
- Hamar Biskop. 11. 31—33. 37. 48. 55.
62 ff. 82. 85. 94 ff. 123. 185. 190.
227. 242. 261. 291. 375. 395. 471.
485. 538. 547. 550. 568. 598. 631.
646. 675. 694 ff. 704. 715. 720.
727. 736. 750. 753. 760. 774. 776 ff.
779. 794.
- Domkapittel. 12. 37. 94. 95. 675.
704. 715. 760.
- Domkirke. 11. 12. 37. 191. 267.
547. 675. 698. 703. 704. 727. 760.
- Kanniker. 37. 94. 95. 194 ff. 235.
242. 271. 306. 315. 317. 322. 368.
409. 411 ff. 452. 476. 485. 539.
541. 547. 550. 568. 636. 666. 704.
715. 737. 792. 796.
- Gaard. 74. 145. 328. 567. 807.
- Sogn. 169.
- Hamarstad Gaard. 13.
- Hanaholm Gaard. 304. 306. 334. 335.
353. 619.
- Hanaholt Gaard. 706.
- Hananger Gaard. 679. 801. 823.
- Hanastad Gaard. 703. 760.
- Hane Gaard. 661.
- Hangarder. 563.
- Hans, Konge. 654. 672. 678. 680. 683.
691 ff. 695. 716. 720 ff. 728. 732 ff. 735.
- Andersson, Abbed i Hovedø. 787.
- Bagge, Lagmand. 797. 799.
- Bokk. 729.
- Bylo (Bülow?). 774.
- Fisker. 708.
- Haakonsson. 715. 725.
- Hanssøn. 817. — Hanssøn Sass,
Kannik i Oslo. 640. 690.
- Henriksson. 665. 786.
- (Hannes) Hermansson. 662.
- Holst i Lund. 810.
- Krukov se Krukov o. fl.
- Hans Laurentsson. 677. 700.
- Mule se Mule.
- Mynter. 312.
- Peterssøn. 704. 727.
- Prest. 373. 727. 770. 791.
- Reff se Reff.
- Rytzenberg, Kjøbmand. 466.
- Skomaker. 477.
- Teiste, Biskop, se Teiste.
- Thidigssøn. 397.
- (Joannes) Tolner. 776.
- Westhoff, Kjøbm. i Bergen. 466.
- se Johan, Johannes, Jon.
- Hansetæderne. 347. 467.
- Harald. 149.
- Arnessøn. 485. 743.
- i Borgarfjord. 81.
- Eilifsson. 301.
- Gudmundsson. 717.
- Gunnarsson. 471.
- Haakonsson. 362. 399. 400.
- Hjalt. 133.
- paa Hol. 198.
- Jonsson. 395. 575.
- Kolbjörnsson, Lagmand. 229. 230.
395. 408. 569.
- paa Misheim. 219.
- Nikulassøn. 247.
- Olafsson. 508.
- Paalsson. 183. 184.
- Prest. 128. 555. 658.
- Sörkverssøn. 638.
- Tholfsson. 298.
- Thorgeirsson. 622.
- Haralden Gaard i Tønsberg. 664.
- Haraldsgaard i Oslo. 300.
- Haraldstad Gaard. 331. 531. 532. 621.
- Hardangbek Gaard(?). 614. 615.
- Hardanger Landskab. 140. 143. 152. 170.
289. 296. 325. 405. 406. 413. 509.
562. 609. 674.
- Hardenberg, Eiler. 821.

- Hareid Olafssøn. 218.
 Harestad Gaard. 703.
 Harhamar Ó. 292. 293.
 Hartvik Henriksøn. 512. 567. 568.
 — Krumedike se Krumedike.
 — Lambershøvet. 466.
 Hasle Gaard. 336. 418. 679.
 Hattarbøl Gaard. 308.
 Hatteberg Gaard. 789. 801.
 Haug Gaard og Sogn. 50. 51. 128. 294.
 473. 808. 809. jfr. Eiker.
 Haugaland Gaard. 128. 227.
 Hauglid Gaard. 119.
 Haugen, Haugar, Gaarde. 84. 89. 429.
 457. 472. 816.
 Haugsjaa Gaard. 324. 639.
 Hauk Erlendssøn, Ridder. 86. 89. 93. 96.
 112. 129. 131. 132. 136. 143. 178.
 — Lodvardssøn. 643.
 — Prest. 199. 396.
 Hankaas Gaard. 388.
 Haunar Sogn. 168.
 Haus Sogn. 110. 112. 169.
 Hausathveit Gaard. 296. 378.
 Hauskeid Sogn. 638.
 Hedde Heddssøn. 806. 806.
 Hedemarken, Landskab. 158. 208. 226.
 369. 411. 460. 465. 567 ff. 612. 631.
 636. 652. 659. 672. 682. 703. 705.
 737. 756. 769. 774. 778.
 Hedin Agmundssøn. 369.
 — paa Reykholt. 165. 176.
 Hedinstad Sogn. 192. 297. 336. 383.
 Hefwe gwld (?). 720.
 Heggja Gaard og Sogn. 146. 451. 484.
 567. 588.
 Heggjar Sogn i Valdars. 216.
 Heggland Gaard. 324.
 Heggseter Gaard. 399.
 Heidalmo se Heydalsmo.
 Heidarheim Gaard og Sogn. 183. 304.
 339. 476. 509. 581.
- Heidebø Gaard. 610.
 Heigjævd. 210.
 Heimar Gaard. 178.
 Heimdal Gaard. 270.
 Heimnes Gaard. 63.
 Heitradal (Hiterdal) Sogn. 609. 792.
 Helga. 187. 380.
 — Abbedisse i Gimsø. 461.
 — Assursdatter. 403.
 — Eyvindsdatter. 575.
 — Halvardsdatter. 333.
 — (Hellige) Jonsdatter. 759.
 — Kolbjørnsdatter. 389.
 — (Helge) Rolfsdatter. 763.
 — Thormodsatter. 680.
 Helgaland Gaard. 366. 558.
 Helganes Gaard. 364.
 Helgarud Gaard. 123.
 Helge. 275. 474. 691. 692.
 — Alfssøn. 333.
 — Amundssøn. 454. 582. 585. 586.
 — Arnessøn. 359. 361.
 — Baardssøn. 283. 342.
 — Bergulfssøn. 508.
 — Biskop i Oslo. 123.
 — Bjørnssøn. 600. 643. 715. 716.
 — Einarssøn. 280.
 — Eysteinsøn. 380.
 — Geirmundssøn. 196. 197.
 — Gudleikssøn. 665. 820.
 — Gunnarssøn. 681.
 — Halvardsøn. 373. 381.
 — Hvasse. 142.
 — Hvattssøn, Prest. 247.
 — Høakuldssøn. 524. 525.
 — Ivarssøn. 130. 221.
 — Jonsøn. 217. 328.
 — Ketilssøn. 497.
 — Kugg. 192.
 — Paalssøn. 296.
 — Simonssøn. 150.
 — Skjalg. 120.

- Helge Sveinssøn, Prest. 476. 493. 519.
 — Thoraldssøn. 468.
 — Thorbjørnssøn. 315.
 — Thordssøn. 444. 609.
 — Thorerssøn. 332.
 — Thorgautssøn. 361.406.419.421.423.
 Helgeberg Gaard. 144.
 Helgeseter Kloster. 33. 49.
 Helgestad Gaard. 327. 330.
 Helgø (insula sancta). 12. 452.
 Helheim Gaard. 103. 815. 816.
 Helleif, Helleik se Herleif, Herleik.
 Helleland Gaard. 638.
 Hellestad Gaard. 13.
 Hellin (Helin) Sogn. 744.
 Helsingland, Landskab. 189. 761.
 Hem Sogn. 429. 587.
 Heming Gyrdssøn, Prest. 452.
 — Henningssøn. 544.
 — Lagmand. 104.
 — Prest i Ør. 344.
 Hengestig Gaard. 554.
 Hennin Sogn. 208.
 Henning Albrektssøn. 575.
 — Guttormssøn. 631.
 — Kock. 688.
 Henrik. 130. 300. se Henze.
 — Abbed i Utstein. 755.
 — Bille. 789.
 — Biskop af Orknøerne. 478.
 — Abbed i Sorø. 741. 749. 780.
 — Einarssøn, Kannik. 178. 202.
 — Hermanssøn, Prest. 459.
 — (Henrikssøn), Kantaler. 312(?). 348.
 — Hining Gerhardssøn. 130.
 — Jonssøn, Ridder. 607.
 — (Kalteisen), Erkebiskop. 593.
 — Kannik paa Orknø. 32.
 — VI, Konge af England. 548. 549.
 — Kracht. 479.
 — Krumedike se Krumedike.
 — Mykkelsdorp, Rigsraad. 312(?). 348.
 Henrik Nilssøn, Kannik. 811. 812.
 — Papendorp. 466.
 — Peterssøn. 820.
 — Rutenberg. 466.
 — Sinclar, Jarl af Orknøerne. 306.
 341. 345.
 — Skaat (Skakt?). 487.
 — Skalm (Schalim). 373.
 — Sparken. 478.
 — Swicker. 466.
 — Thorerssøn. 722.
 — Thrulssøn. 817.
 — Vilhelmssøn, Raadmand. 378.
 — Wittenhagen. 558. 589.
 Henze, forskjellige af dette Navn. 109. 110.
 — (Hinzi) Fors. 389. 390.
 — i Krakken. 293.
 — Prest i Sandvin. 420.
 — Ræver. 379.
 Herastad Gaard. 219.
 Herbjörg (Herborg) Guttormsdatter. 408.
 — Ivarsdatter. 381.
 — Thorbjørnsdatter, Hustru. 779. 780.
 Herbjörn Herbjörnssøn. 147.
 — Paalssøn. 639.
 — Thorgilssøn. 701.
 Herbrand. 138. 139.
 — Aasulfssøn. 649. 650. 663.
 Herbrandsgard, Gaard. 629. 630.
 Herdis Thorvaldsdatter. 178. 179. 270. 367.
 Herdla Sogn. 101. 102. 544.
 Herdslevik Sogn. 115.
 Heredal Gaard. 579.
 Herckseid Sogn. 564. 585.
 Hergils Drengssøn. 569. 617.
 — Halvardssøn. 698.
 Herjedal, Landskab. 494. 824.
 Herjalfstad Gaard. 184. 315. 317. 637.
 Herlaug, Abbed i Herculad. 741. 742.
 — Biskop i Oslo. 694. 695. 704. 716. 720.
 — Götstafssøn. 502.
 — Mathiasson, Lagmand i Oslo. 568.

- Herlaug Peterssøn, Væbner. 496. 510. 532.
 534. 579. 582. 585. 586. 609. 619.
 620. 744.
- Herleif Jonssøn, Korsbroder i Oslo. 353.
 — a Tiollum. 153.
- Herleik Kolbjørnsøn. 638. 659.
 — Olafssøn. 440.
 — Thjostulfssøn. 706.
- Herleikarud Gaard. 356.
- Herluf Trolle, Rigeraad. 821.
- Herman, Biakop i Hamar. 671. 694. 695.
 704. 714. 720. 727.
 — Kolnare i Englagard. 111.
 — Krampe. 740.
 — Lange, lybek Kjöbm. 466. 512.
 — Laupare. 390.
 — van Minden. 412. 413.
 — Molteke. 484. 556.
 — Nymann. 530.
 — Oldendorp. 466.
 — Skult. 111.
 — van Soost. 466.
 — Vilhelmsøn. 766.
 — Wytte, Kmd. i Bergen. 466.
- Hermansby Gaard. 448.
- Hermund Aabjörnsøn. 327.
 — Thorsteinssøn. 120.
- Herransgaard i Skien. 673. 680. 691.
- Herrisvad Kloster. 12. 741. 742.
- Hervald Olafssøn. 710.
- Herveland Gaard. 13.
- Hesestad (Hysestad) Gaard. 410.
- Hesta-Myren. 809.
- Hestby Gaard. 447. 448. 462. 660. 661. 798.
- Heydalsmo Sogn. 103. 281. 571. 651. 660.
- Heynin Gaard. 13.
- Heyninjar Gaard. 168.
- Heyvaag (Hövaag) Sogn. 639.
- Hide i By. 122.
- Hidsdal Gaard. 128.
- Hile Gaard. 381.
- Hildugaard i Bergen. 120. 152.
- HiBestad Gaard. 409.
- Hilmin Gaard. 216.
- Hindarna Sogn. 63.
- His Sogn. 140.
- Hisingaby Gaard. 484. 487.
- Hisingen Ö. 781.
- Hjage (Hinge) Asmundssøn. 671.
- Hjalle Gaard. 397.
- Hjalmaland Sogn. 323. 381. 419.
- Hjalmar Gaard. 133.
- Hjalmseengæ, Jord. 424. 509.
- Hjelparegaard i Oslo. 123. 229. 285.
- Hjelpestein Gaard. 452. 657. 658. 669.
- Hjalsa Kirkesogn. 638.
- Hjaltaberg (Hjelteberg) Gaard. 181.
- Hjaltland (Hjaltland, Hetland), Ögruppe.
 8. 81. 97. 179. 308. 367. 426 ff. 436 ff.
- Hjardal (Hjartdal) Bygd. 479. 496. 515.
 698. 711. 726. 760. 761. 784.
- Hjardals-Vand. 249.
- Hjardberg Gaard. 168.
- Hjargenes Gaard. 429.
- Hjarne (Hjerne), Jens, Ridder. 412. 483. 487.
- Hjarrande Beinteinssøn. 384.
 — i Lid. 173.
 — Olafssøn. 440.
 — (Hjerrand), Thoralds Fader. 577.
 — Thoraldssøn, Provst. 495. 552.
- Hjondal Gaard. 520.
- Hjordal (Hjardal, Hjördal?) Bygd. 479.
- Hjörmund Arnessøn. 272.
- Hnausen Gaard i Bergen. 111.
- Hoböl, Rodal o. s. v. se Haaböl o. s. v.
- Hof Gaard. 119. 120. 190. 192. 276. 322.
 343. 412. 568. 703. 718.
 — Kirke og Soga. 118. 228. 235. 252.
 305 ff. 314. 322. 330. 332. 340.
 354. 365. 412. 452. 477. 492. 555.
 617. 633. 647. 658. 669. 704. 718. 770.
- Hofheimadal Bygd. 610.
- Hoffland Gaard. 146. 312. 325. 629.
- Hofflandsidd(?) Gaard. 328. 476. 509.

- Hofstaven paa Thoten. 657.
 Hofstranden Bygd. 335. 497.
 Hofsvaal (Hafsva) Gaard. 477.
 Hofsvangen paa Thoten. 412.
 Hofund Bygd 399. 635. 662.
 Hofvin Gaard og Sogn. 158. 206. 211.
 347. 403 ff. 452. 517. 646. 745. 792.
 Hugin (Hogne?) paa Hamar. 326.
 Hognesvaag Gaard. 364.
 Hol (Holen) Gaard. 165. 181. 198. 277. 567.
 Holar Gaard og Sogn. 235. 408. 597. 675.
 Holdabø (Holleby) Gaard. 479. 748.
 Holdliden Bygd. 531. 666.
 Holgeim Gaard. 494.
 Holgeir Kvikkasøn. 472.
 Holk, Amund. 671.
 — Gest. 688.
 — Gunnar, Biskop i Oslo. 574. 587.
 602. 613. 615. 623. 637. 663. 664.
 — Lars. 817.
 Holkaby Gaard. 113.
 Holksbol Jord. 688.
 Hollin (Holden) Sogn. 333. 637. 747.
 Hollo (Hir), Strøg p. Søndmøre. 695.
 Hollolf Sigurdssøn. 402.
 Hollrod Hallsteinssøn. 377.
 — paa Ringheim. 90. 91.
 Hollænder-Stræde i Bergen. 789.
 Holm paa Fylingstad. 183. 184.
 — Neridssøn. 629.
 — Sigurdssøn. 399.
 Holm Gaard og Sogn. 344. 496. 726. 748.
 Holmedal Sogn. 185.
 Holmer Gaard. 568.
 Holmrøst Gaard. 314.
 Holmstein (Homstein). 153.
 Holsarf Gaard. 335.
 Holseta Gaard. 199.
 Holt (Holter) Gaard og Sogn. 146. 222. 324.
 Holtaalen Sogn. 791.
 Holte Gunnarssøn. 225. 264. 292. 302. 303.
 — Jonssøn. 551.
 Holte Redarssøn. 635.
 Hongdar (?) Gaard. 131.
 Honorius III, Pave. 2. 4—6. 8. 24. 690.
 — IV, Pave. 67. 70.
 Hordeland (Harduland). 167. 230.
 Horgin Gaard og Sogn. 13. 307. 386. 395. 714.
 Horn, Horne, Gaard. 205. 638.
 Hornbor Ö og Sund. 347. 748. 749.
 Hornborstad Gaard. 460.
 Hornvin Gaard. 250.
 Horveidsaa Gaard. 140. 628.
 Hosanger Sogn. 169.
 Hoskold paa Hol. 165.
 — Hoskoldasøn, Biskop i Stavanger.
 747. 750. 755. 777. 779.
 Hosmestad Gaard. 13.
 Hovdastad Gaard. 575.
 Hovde, Hovden, Gaard. 63. 458. 739.
 Hovedø Kloster. 3. 6. 25. 30. 95. 116.
 193. 244. 258—261. 263—265. 268.
 558. 649. 654. 687. 787.
 Hudreim Bygd. 748.
 Huga, Prest. 104.
 — Thorerasøn. 515.
 Huggul Ö. 126.
 Huggleik. 6.
 Huggleikstad Gaard. 13.
 Huguicio de Castellione. 67. 71.
 Humblestad Sogn. 703.
 Hummer, Thure. 704.
 Hun Gaard. 183. 184. 459. 525.
 Husaby (Husabø) Gaard. 179. 627.
 Husavik Gaard. 425. 427. 438.
 Husum (Huse) Gaard. 427.
 Hval, Hvalen, Gaard og Sogn. 90. 148. 170.
 181 ff. 182. 197. 701. 703. 710.
 Hvalaby Gaard. 396.
 Hvalar Gaard og Öer. 148. 335.
 Hvalheim Gaard. 392.
 Hvalvik Gaard. 183.
 Hvamm Bygd og Gaard. 92. 104. 151. 169.
 174. 180. 181. 184. 212. 274. 358. 631.

- Hvitfeld, Christoffer. 799. 805. 821.
 — Peder, Kantaler. 813. 820—822.
 Hvidt, Christiern. 704.
 Hvirfilberg Gaard. 188.
 Hvit seid Sogn. 88. 422. 535.
 Hvitestein Gaard. 634. 655.
 Hvitheim Gaard. 139. 151.
 Hvoruf (Hvarfe), Mathias. 787.
 Hylin, Hyllin, Elv og Gaard. 157. 232.
 Hylgedal Gaard. 699.
 Hylgeland, Hylland, Gaard. 626. 700.
 Hyljalandsbø Grend. 551.
 Hyllestad Sogn. 146.
 Hyrning (Hynning). 130.
 Hysesad (Hæsestad) Gaard. 410.
 Hægseter Gaard. 399.
 Hæraland Gaard og Sogn. 206. 299. 340.
 451. 453. 504 ff. 515. 598. 725.
 Hærenes (Hærnes) Gaard og Bygd. 132.
 133. 470. 667.
 Hærin Gaard. 588.
 Høgne i Reydarafjord. 97.
 Høland (Høyland) Bygd. 532. 613. 615.
 617. 676.
 Idd Sogn. 217. 286. 299. 305. 310. 662.
 Ignabakke (Enebak) Sogn. 286. 722. 743.
 Igulsthveit Gaard. 651.
 Ilaby Gaard. 489.
 Illebek Gaard(?). 807. 808.
 Imishaug Gaard. 476.
 Inderøen Bygd. 757.
 Inga Gunnarsdatter. 658.
 — Thorgrimsdatter. 498.
 — (Ynge) Thorleifsdatter. 670. 671.
 — Baardssøn, Konge. 3—5. 7.
 Ingebjørg. 123. 131. 134. 145. 184. 340.
 353. 377. 397. 667. 710.
 — Atlesdatter. 161.
 — Bjørnsdatter. 480.
 — Cecilia, Abbedisse. 155.
 — Erlingsdatter. 302. 303. 344. 461. 491.
 Ingebjørg Gunnarsdatter. 557. 580.
 — Gunnulfsdatter. 497.
 — Haakonsdatter, Hertuginde. 144.
 238. 239. — Haakonsdatter. 391.
 — Hafersdatter. 525.
 — Halvardsdatter. 384. 580. 738. 741.
 — Ivarsdatter. 645.
 — Jonsdatter. 140. 152. 167. 384. 450.
 — Kaaresdatter (Thorsdatter?). 740.
 — Munnsdatter. 238.
 — Nilsdatter. 812.
 — Paalsdatter. 122.
 — Sandersdatter. 745.
 — Sigurdsdatter. 359. 436. 686.
 — Simonsdatter. 250. 253. 257. 296.
 — paa Skjalanes. 126.
 — Sveinsdatter. 346.
 — Thordsdatter. 394. 740.
 — Thorgilsdatter. 804.
 — Thorsteinsdatter. 241.
 Ingebjørgrud Gaard. 128.
 Ingebret se Engelbrekt.
 Ingegerd, Askel Thorkelssøns Kone. 126. 128.
 — Erlendsdatter, Fru. 678. 679.
 — (Jangerd) Ormsdatter. 514.
 — (Ingerd) Ottesdatter, se Römer.
 Ingeleif Eiriks datter. 442.
 — Thord Kolbjørnssøns Hustru. 216.
 — Thorsteinsdatter. 237. 239.
 Ingemar Baardssøn, Kannik i Stavanger.
 ger. 160.
 — Jenssøn. 600. 612. 631. 633. 636. 637.
 Ingemund Korsbroder i Stavanger. 63.
 — Steinulfsøn. 451.
 — paa Thjorar. 52.
 — Thorerssøn. 445.
 — Thorgeirssøn. 638.
 Ingerid 485. 563. 611.
 — Abbedisse i Oalo. 722.
 — Alfsdatter. 394. 406. 455.
 — Asgautsdatter, Hustru. 807. 816.
 — Aslaksdatter. 402. 718.

- Ingerid Eiriksdatter. 477. 478.
- Eyvindsdatter. 425. 426. 611.
 - Halsteinsdatter. 611.
 - Niladatter. 702.
 - Ormsdatter. 392.
 - paa Sand. 52.
 - Sigurdsdatter. 324.
 - Thomasdatter, Hustra. 506.
 - Thormodsdatter. 364.
- Ingjald (Ingeld) Biskop i Hamar. 95. 123. 125.
- Haakonssøn. 196.
 - Munk. 258—261. 263—265. 267.
 - Nikolaussøn. 223.
 - Prest. 82. 232.
- Ingjaldstød Gaard. 339.
- Ingradal Skibrede. 525.
- Ingulf Jonssøn. 577.
- Klerk. 86.
- Ingulfand Gaard. 480.
- Innocents III. Pave. 2. 4. — IV. Pave. 21—37. — VI. Pave. 264.
- Isak Gautessøn, Ridder. 86.
- Ivarssøn. 397.
 - Kallessøn. 712.
 - (Usak) Manssøn. 740.
- Island. 55. 63. 75. 76. 120. 585. 638. 648. 777. 779.
- Istre Fjerdings. 557.
- Ivar (Iver). 166. 185.
- paa Aas. 247.
 - Agmundssøn, Ridder. 130. 196. 209. 210. 214. 240.
 - Amundssøn. 931.
 - Andreassøn, Lagmand. 202.
 - Arnessøn. 144. 271.
 - Bjørnssøn. 347.
 - Bola, Prest. 111.
 - Bonde paa Eid. 81.
 - Bukssøn. 326.
 - Dos. 74.
 - Eirikssøn. 332.
- Ivar Fleming. 568.
- (Roar?) Geirmundssøn. 535.
 - Gullessøn, Korsbroder. 264.
 - Gunnarssøn. 501. 554.
 - Haraldssøn. 198.
 - paa Helgeberg. 144.
 - Helgessøn, Kannik. 727. 737.
 - paa Hof. 120.
 - paa Hol. 181.
 - Ivarssøn. 379. 413—415. 421. 606. 607.
 - Jønssøn. 607. 792. 793. 813.
 - Jonssøn. 447.
 - Kuf. 414.
 - Lagmand. 89. 92 ff. 96 ff. 142.
 - Ludvigssøn. 359.
 - Nef. 39.
 - Nikljassøn, Ridder. 491.
 - Nikolassøn paa Dyfrin. 247. 248.
 - paa Norheim. 93.
 - Oddssøn. 554.
 - Olafssøn, Kantsler. 129. 132. 138. 188. 192.
 - Oma. 177. 178.
 - Ormassøn. 416. 557.
 - Ottarssøn. 226. 734.
 - Paalssøn. 235.
 - Prest. 131 ff. 140. 147. 209. 239.
 - Sigurdssøn. 381. 384.
 - Skarte. 740.
 - Skegg. 122.
 - Smørhat. 448.
 - Smørnæfer. 145.
 - Sperra. 82. 97.
 - Styrlaugssøn. 157.
 - paa Sund. 126.
 - Sveinssøn. 638. — Lagmand. 362.
 - Thjostulfssøn. 547.
 - Thordssøn. 284.
 - Thorsteinssøn. 724.
 - Tovessøn. 649. 650.
 - Vikingssøn, Kantsler. 548. 552. 641. 670.

- Jader (Joder) Gaard. 655.
 Jadradal Bygd. 144. 346. 415. 641.
 Jafnaker Sogn. 694. 714.
 Jakob, Abbed i Cistercium. 741.
 — Beske, Prior i Varna. 624.
 — Biskop i Bergen og Oslo. 444.
 448—450. 453.
 — Brokkenhus. 787. 788.
 — (Jeppe) Falster. 609.
 — Fastluffson, Ridder. 416. 501.
 — (Jep) Foget, Borgemeester. 686.
 — Hurlenberg. 466.
 — Jensson. 623. 651. 663.
 — Knop, Byfoged i Vordingborg. 373.
 — Matsson, Kannik. 669.
 — Ormsson. 809.
 — (Jeppe) Petersson. 344.
 — Prest i Frændafors. 344.
 — (Jeppe) Skanning, Foged. 745.
 — Trulsson, Raadmand. 817.
 Jala Ö. 98. 439.
 Jalef(?) Gaard i Viken. 748.
 Jalsa Sogn. 63.
 Jamtaland, Landskab. 108. 240. 761. 824.
 Jarlø (Jærø) ved Tønsberg. 719.
 Jarngerd (Jaugerd) Ormsdatter. 514.
 Jarp Narvesson. 748.
 Jartrud, Eystein Muggas Kone. 169. 174.
 180. 199.
 — Gudmundsdatter. 228.
 — Jakobsdatter (Römer), Hustru. 553.
 — Paalsdatter. 226.
 Jastad Gaard. 114.
 Jens Benktsson. 407. 574.
 — (Johannes) Biskop i Oslo, Kanteler.
 488. 496. 501. 511. 537. 540. 563.
 — Biskop i Sjælland. 536.
 — Hallandsfar, Raadmand. 798.
 — Hjarne, Ridder. 412. 483. 487.
 — (Jesse) Jakobss. 449. 461. 589. 728ff.
 — Jonsson af Bisthorp. 688.
 — (Jesse) Krabbe, Foged. 444.
 Jens Lafransson, Raadmand i Oslo. 558.
 — i Milde, (for Prior). 797. 798.
 — (Jónes) Olafsson. 469.
 — Petersson, Væbner. 579. 602. 619ff.
 635. 655. 800.
 — Prest. 770. 792.
 — Rud (Rut), Ridder. 371.
 — Skredder, Raadmand i Oslo. 785.
 — Skriver. 800. 812.
 — Splid til Brøen. 812.
 — Svarte, Ridder. 533. 541.
 — Thomasson. 810.
 — Tullufsson (Bjelke). 811. 815.
 — Ulfstand. 810.
 — jfr. Haas, Johannes, Jon.
 Jeppe se Jakob, Jes se Jens.
 Jerpstad (Jerstad). 412. 646. 669.
 Joachim (Jochim) Fatig. 768.
 — Gris, Ridder. 778. 779.
 — Wittenberg. 539.
 Joar Agmundsson. 364.
 — Guttormsson. 368.
 — Lodinsson. 710.
 Judgeir (Jogeir) Jogarsson. 381.
 Jofrid, Prest. 268.
 Jogrim Audunsson. 469.
 — Olafsson. 216.
 Johan Arnesson. 714.
 — Bulse, Hirdprest. 39.
 — Krukov se Krakov.
 — XXII. Pave. 624. 690.
 — Smid, v. Stade og Trage, lybske
 Kjøbmænd. 466.
 Johannes Borsow, Pavens Klerk. 523.
 527. 528.
 — Eynentwintich. 479.
 — Guilaberti, pavelig Nuntius. 259.
 260. 262—265.
 — Laxmann, Degn i Lund. 541.
 — Moch, Notar. publ. 538. 539.
 — Prior i Bergen. 707.
 — Vamholte, Notar. publ. 783.

- Johannes Wybyrton, Eremit-Augustiner. 560(?). 561.
 — jfr. Hans, Jens, Jon.
 Johannitterordenen. 42. 624. 689 ff.
 Jokel paa Mo. 75. 76. se Jökul.
 Jokelsgard Gaard (i Oslo?). 137.
 Jokester ell. Jokestad Gaard. 686. 687.
 Jolund (Jölund, Jelden) Ó. 6.
 Jon. 126. 129. 140. 144. 157. 205. 206. 219.
 222. 476. 485. 597. 690. 678. 710.
 — Abbed i Halsnø. 105.
 — Agmundsson. 390. 399.
 — Andreassøn. 610.
 — Anundsson. 304.
 — Aressøn, Biskop i Holar. 777. 779.
 — Arnessøn. 458. 653. 714. 734.
 — Arnessøn, Kannik. 153. 171.
 — Asgeirsson. 458.
 — Askessøn, Kannik i Oslo. 640.
 — Aslaksson. 343. 696. 711.
 — Audunsson. 208.
 — Azzursson. 204. 205.
 — Baardsson. 242. 243. 519.
 — Batad. 6.
 — Bikar. 224.
 — Biskop i Orknoerne. 478.
 — Biskop i Oslo. 348.
 — Bjarnessøn (Björnsson). 359. 486.
 585. 596. 660. 669. 716.
 — af Bodvel. 308.
 — Botulfsson. 151. 517.
 — Breidhaus. 213. 214.
 — Brune. 121.
 — Brynjulfsson, Ridder. 273. 281.
 — Darre. 348. 382.
 — Drengsøn. 728.
 — Drotning. 110.
 — af Dunrey. 306.
 — Eilifsson. 720. 747. 752. 785. 814.
 — Einarsson. 426. 565. 610.
 — Eiriksson. 355. 356. 393. 413. 414.
 421. 571. 695.
- Jon Erkebiskop. 50. 52. 57—63. 95.
 — Erlendsson. 225. 264.
 — Erlingsson. 464. 789. 798. 800.
 — i Ey. 120.
 — Eysteinsson. 292.
 — Eyvindsson. 114. 507. 512. 517.
 — Falkener. 129.
 — Finnsson. 302.
 — Folkvardsson. 696.
 — Franz. 177.
 — Geilungsson. 136.
 — Gest. 137.
 — Gilsson (Gjulsøn). 357.
 — Grote. 205.
 — Gudbrandsson. 686. 705.
 — Gudleiksson. 494.
 — Gullesøn. 712.
 — Gullsmid. 729.
 — Gunnarsson. 139. 154. 306. 785.
 — Haakonsson, Foged paa Brynla. 664.
 — Haavardsson. 364. 365.
 — Hafthorsson, Ridder. 240. 367. 462.
 — Haldorsson. 114. 202. 203.
 — (Joan) Halvardsson, Provst. 504.
 — Haraldsson. 439. 532. 541. 606 ff.
 612. 614. 615.
 — Hedinson, Kannik i Stavanger. 100.
 — Helgesson. 147.
 — Herbrandsson. 697.
 — Hermanusson. 500.
 — Hjalte. 181.
 — Islending. 74.
 — Ivarsson, Raadmand. 506. 512.
 — Jonsson. 734. 790.
 — Josteinsson. 156.
 — Kaarsson. 210.
 — Karlshovedsson, Prest. 110.
 — Karlsson. 210. 405. 423. 433. 434.
 — Ketilsson. 635. 461. 682.
 — Klementsson. 499.
 — Klerk. 218. 219.
 — Kolbeinsson. 169.

Jon Koll. 99. 145.

- Lafransson, Abbed. 758.
- Lagmand paa Island. 75. 76.
- Leifsson. 597.
- Lodinsson. 376. 480.
- af Lybek. 168.
- Lödvardsson. 370.
- Löken. 807.
- Magnussøn. 539.
- Martinsson se Römer.
- Minoriter-Provincial. 172.
- Moker. 648.
- Narvesson, Kannik i Hamar. 737.
- Naso, Magister. 6.
- Neridsson, Prest paa Fit. 608. 617.
- Nikolaussøn. 282. 366. 426. 438. 440. 584. 656. 723.
- Olafsson. 427. 483.
- Ormsson. 354.
- Paalsson, Prest paa Furnes. 285.
- Paalsson, Provst ved Mariekirken, Kantsler. 693—695. 697. 704. 720—722. 728. 733. 734. 739. 746.
- Petersson. 394. 483. 643. 744. 811.
- Philipsson, Prædikebroder. 259.
- Prest. 50. 52. 74. 93. 144. 145. 154. 157. 161. 203. 219. 278. 296. 581. 582.
- Proktur, Prest. 308.
- Radvardsson. 288.
- Raud (Ivarsson). 99.
- Raudmunn. 130.
- Reppesson. 153.
- Roaldsson. 531.
- Robertsson. 308.
- Rolffsson. 515. 676.
- Rollaugsson. 734.
- Saltkarl, Ridder. 232. 233.
- Saxesson, Prest paa Aur. 608.
- Sigurdsson. 192. 711. 759.
- Sinklar. 308.
- Skolemester. 6.

Jon Smjörslaga. 182.

- Smör, Ridder. 651.
- Stagge. 329.
- Steinarsson. 565.
- Styrkaarsson, Raadmand. 707.
- Störasøn. 532.
- Thoraldsson. 565.
- Thordsson. 456. 498. 502. 503. 652.
- Thordsson Beakjastokk. 543.
- Thorersson. 182. 218.
- Thorgautsson. 288.
- Thorkeiassøn. 614.
- Thorleifsson. 260. 288. 688.
- Thorsteinsson, 80. 89—92. 96. 104. 145. 368.
- Throndsson. 294. 656. 662. 705.
- se Hans, Jens, Johan, Johannes.
- Jonadal Sogn. 175. 298. 378. 406. 472.
- Jonsberg (Jönsberg?) Gaard. 703.
- Jonsgaard i Tönsberg. 359. 405. 423. 434.
- Jorsalaland se Palæstina.
- Jorun. 158. 159. 187. 211. 328. 451. 597.
- Ambesdatter. 600.
- Amundsatter. 475.
- Constantia, Abbedisse. 142.
- Gunnulfsdatter. 534.
- Roesdatter. 315.
- Sunnulfsdatter, Hustru. 567. 568.
- Thorgeirsdatter. 188.
- Jorunnarvik Gaard. 213. 214.
- Josef Falster, Væbner. 794.
- Karlshovedsson. 275. 283. 287.
- paa Myrland. 326. 327.
- Jostein Gauk. 119.
- Olafsson. 408.
- paa Saud. 224.
- Jostredal Sogn. 326.
- Judard se Uddard.
- Jul, Lasse, til Dansthorp. 688.
- Julethorp Gaard. 748.
- Jusse Knutsson. 508.
- Olafsson. 456. 468.

- Jusse Peterssøn. 607. se Jens.
 Jute Knutssøn, Raadmand i Nidaros. 503.
 Jærso (Jarlsø). 719.
 Jökul (Jakul) Skolt. 218. se Jokel.
 Jökulstad (Jokestad) Gaard. 568. 686.
 Jönis, Jöns se Jens.
 Jörgen Badsker. 792.
 - Hanssøn, Kannik i Lund. 755.
 - Lykke, Rigsraad. 821.
 - Peterssøn. 812. 824.
 - Skriver, Foged i Bergen. 766.
 Jörgens-Hospital ved Oslo. 786.
 Jörund. 89. 213. 214. 224. 371. 703.
 - Anundssøn. 557.
 - Arnessøn. 323. 334. 362. 419.
 420. 457.
 - Biskop i Holar. 62.
 - Erkebiskop. 78. 88. 94. 106. 107. 113.
 - Neridssøn. 445.
 - (Jærund) Olafssøn. 648.
 - Sandulfssøn. 686.
 - Simonssøn. 508. 509.
 - (Hjerund) Steinsøn. 661.
 - Tholfssøn. 360.
 - Vad. 224.

 Kaararud Gaard. 641.
 Kaarastad Gaard. 145.
 Kaarathorp Gaard. 197. 205. 411.
 Kaare Gunnarssøn. 184.
 - Thorkelsøn. 708.
 Kagleim Gaard. 13.
 Kalaas Gaard. 618.
 Kaldingeborg (Kallundborg) By. 372. 736.
 Kaldrekstad Sogn. 199.
 Kalen Leidulfssøn. 214.
 Kalfhage Gaard. 237. 239. 277 ff. 283.
 287 ff. 377.
 Kalføen. 639.
 Kalladaberg Gaard. 545.
 Kallaker Gaard. 657.
 Kallbak Gaard. 97.
 I.
 Kalsrud Gaard. 429.
 Kalstad Gaard. 172.
 Kamben Gaard (i Tönsberg?) 306.
 Kane, Gaute Nilssøn, Ridder. 628. 633.
 655. 669.
 - Gunnar. 450.
 - Rolf. 557.
 - Thorald. 572. 620.
 Kane-Gods. 823.
 Karin, Karine se Katharina.
 Karl. 136. 154.
 - Biskop i Hamar. 675. 704. 727. 736.
 - Einarssøn. 585.
 - Gamalssøn. 154.
 - Gunnarssøn paa Gemlestad. 200.
 - (Kalle) Jonssøn. 436.
 - Knutssøn til Gizka, Væbner. 757. 758.
 - Knutssøn, Konge i Sverrig. 607.
 - (Kall) Sumarlidessøn. 480.
 - Thorkelsøn. 616.
 - Ulfssøn, Væbner. 429.
 Karlsgaard (Kallsgaard) i Skien. 731.
 Karlshoved i Kaupanger. 149.
 Karlssøn . . . velb. Mand. 487.
 Karmann, Margaretas Mand. 187.
 Kastelle Kloster. 713. 718.
 Katharina (Karine) Alfsdatter, Jomfru.
 787. 788. 793. 794. 797. 798.
 - Geirmundsatter. 717.
 - (Karin) Jensdatter, Hustru. 737.
 - Jonsdatter se Römer.
 - Knutsdatter, Fru. 362. 443. 444.
 447—449. 462.
 - Markvardsdatter (Buk), Fru. 572.
 - (Karine) Olafsdatter, Fru. 792. 793.
 Kaupanger, By og Gaard. 149. 199. 275.
 327. 419.
 Kaupmann Ormssøn. 339. 410.
 Kaupmannsnes Gd. og Sogn. 275. 393. 618.
 Kausgaard Gaard. 568.
 Keiken Gaard i Tönsberg. 519.
 Keipne Gaard. 546.

- Keldaaas-Vand. 74.
 Keldberg Gaard. 528.
 Keunerud Gaard. 785.
 Kera-Fiske i Laagen. 390. 558. 806.
 Ker-Varpet, Fiskeri. 475.
 Kesrud Gaard. 474.
 Ketil (Qvitillus.) 139. 144. 165. 197. 218.
 276. 312. 580.
 — Agmundssøn. 808.
 — Anundssøn. 708.
 — Benktssøn, Confessor. 654. 668.
 — Biskop i Stavanger. 94. 96. 106.
 — Brændulfssøn. 712.
 — Brynjulfssøn. 643. 674.
 — Christianssøn. 425.
 — (Ketjul) Drengssøn. 616.
 — Eilifssøn, Prest i Øyer. 403.
 — Einarssøn. 300.
 — (Keel) Eindridssøn. 745.
 — Eirikssøn. 486.
 — Eyjulfssøn. 535.
 — Eyvindssøn. 445. 446.
 — Gip. 233.
 — Halvardssøn. 496. 497.
 — paa Hoffand. 312.
 — Ingemarssøn. 381.
 — Ivarssøn, Prest i Hjørdal. 515.
 — Jonssøn, Raadmand i Bergen. 413.
 — Ketilssøn (Køll Køllssøn). 737.
 — Kolbeinssøn. 355.
 — Nikolaussøn. 325.
 — Ormssøn. 289. 473.
 — Peterssøn. 278.
 — Sighvatssøn. 384.
 — Steinarssøn. 496.
 — (Kedel) Thorgardssøn. 622.
 — Thorlakssøn. 178. 275.
 — Venusøn. 136.
 — Vermundssøn. 582. 586.
 Ketilsberg Gaard. 405. 663.
 Kil, Kilar, Gaard. 103. 141. 335. 640.
 Killen Gaard. 563.
 Kinzarvik Sogn. 170. 289. 472. 509. 510.
 Kinzedel Gaard. 335.
 Kirkeby Gaard. 292.
 Kirkeeid Gaard. 397.
 Kirkefjall Gaard. 508. 509.
 Kirkevaag. 309.
 Kisa Gaard. 13. 412. 465.
 Kisan Gaard i Oslo. 337.
 Kista Gaard. 558.
 Kjalaasvik Gaard. 156.
 Kjos Gaard og Sogn. 13. 208. 273. 288. 571.
 Klastad Gaard. 510.
 Klafadal Sogn. 508.
 Kleifar, Kleifen, Gaard. 86. 602. 625.
 Klemet Alfssøn. 477.
 — Arnessøn. 411.
 — Brattssøn. 147.
 — Prædikbroder. 49.
 — Sigurdssøn. 627.
 — Steinfinnssøn. 737.
 — Tallakssøn. 748.
 — i Thorølfegard. 146.
 Klepp Sogn. 63.
 Kleppabu Sogn. 710.
 Kleppanes Gaard. 344.
 Klifar Gaard. 305.
 Klommestein Gaard. 469.
 Knapstad Gaard. 222.
 Knjaa (Kne) Gaard. 338.
 Knjaathveit (Knethveit). 151.
 Knoll Gaard. 667.
 Kunt Alfssøn, Ridder. 716—718. 732.
 735. 736. 756.
 — Algaussøn, Ridder. 344.
 — Eirikssøn, Raadm. i Tunaberg. 664.
 — Gyldenstjerne. 809.
 — Jenssøn. 810.
 — Jonssøn. 386.
 — Knutssøn, Ridder. 800.
 — Thorsteinsøn. 815.
 Knutsgaard i Oslo. 146.
 Kofrstad Gaard. 340. 365.

- Kofstad Gaard. 328. 329.
 Kokk, Bertel. 716.
 — Henning. 688. 689.
 — Larens. 708. 709.
 Kol Agmundssøn. 346.
 — Jonssøn. 608. 613—616.
 Kolabu Bygd. 306.
 Kolanger Gaard. 344. 345.
 Kolbein Arnulfssøn. 211.
 — Baardssøn. 569.
 — Eilifssøn. 642.
 — Eindrideassøn, Kannik i Bergen. 258.
 — Jonssøn. 302.
 — Prest. 51. 52. 157. 531.
 — Simonssøn. 257.
 — Thorerassøn. 257. 269. 380.
 Kolbeinsrud Gaard. 285.
 Kolberg Sogn. 362. 363. 508. 667.
 Kolbjørn paa Birkeland. 93.
 — Gunnarssøn. 500.
 — Herleikssøn. 636. 639. 659.
 — Jonssøn. 303.
 — Kannik i Hamar. 727.
 — Martinssøn. 650. 665.
 — Olafssøn. 304.
 Kolf Thofssøn. 677.
 Koll, Haldor, Ridder. 63.
 — Jon. 99. 145.
 Kollavaag Gaard. 98.
 Kolseter Gaard. 805.
 Kolstad Gaard. 469. 567.
 Konghelle By. 713. 718. 796. 821. 822.
 Kongsgaarden paa Dovre. 756.
 Kongs-Sæm Gaard se Sæheim.
 Konrad i Bratten. 110.
 — Eggertssøn. 332.
 — Garp. 322.
 — Hjælt. 109.
 Koparvik, Toldsted. 375.
 Korsgaarden se Krossgarden.
 Kort Haussøn. 695.
 — Hulsemann, Kjøbm. i Bergen. 466.
 Kottarud Gaard. 749.
 Kraakabø Gaard. 660.
 Kraakastad Sogn. 219. 285. 300. 480. 569.
 770. 823.
 Kraakebøl Gaard. 144. 415. 641.
 Kraake-Fossen. 395.
 Kraakenes Gaard. 87. 88.
 Kraakerey, Ø. 481.
 Krabbe, Jesse. 444.
 — Morten, Kantaler. 791.
 — Tyge, Marsk. 776.
 Krake Gudleikssøn. 314.
 Krakkon Gaard. 293.
 Krassekjerr Gaard. 154.
 Kriken Gaard i Stavanger. 575.
 Kristin so Christina.
 Kristinarud Gaard. 183.
 Kro Sogn. 222.
 Krok, Kroken, Gaard. 310. 335.
 Krok paa Skedjof. 147.
 Krok, Endrid. 728. 729.
 — Gunnar. 782.
 — Margit. 728.
 — Styrkar. 728.
 — Thorstein. 222.
 Krokil Gaard. 326. 327.
 Krokstad Gaard. 710. 711.
 Krossgarden Gaard. 473. 808. 809.
 Krossnes Gaard. 531.
 Kruer Gaard. 190.
 Krukov (Krukog), Hans. 574. 756.
 — Johan, Rigsraad. 778. 779.
 Krumedike, Hartvig, Ridder. 572. 573. 587.
 589. 600. 601. 609. 612. 622 ff.
 626 ff. 655 ff. 670. 756.
 — Henrik, Ridder. 664. 665. 680.
 686. 695. 713. 719. 720.
 Kruna Gaard. 327.
 Krødesherad Bygd. 468. 645. 646.
 Krøpelin, Hans. 449. 466. 467.
 Kuadal (Kodal) Sogn. 328.
 Kupse Firikssøn. 470.

- Kusse, Thorstein, til Samsal. 792. 798.
 Kverndalen i Oslo. 653.
 Kvernnes Gaard. 703.
 Kvikner Sogn. 531. 532. 621.
 Kvikshovde Gaard. 381.
 Kvilde Sogn. 749.
 Kvinnherad Bygd. 413. 801.
 Kvisler Gaard. 185.
 Kvolle Gaard. 824.
 Kvæld Gaard og Sogn. 339.
 Kvældsrud Gaard. 653.
 Kyrningen Gaard i Oslo. 188.
 Kyrwawe (Kyrkjuvaag) paa Orknø. 341.
 Kytvin Gaard. 90. 471. 553. 642.
 Kæren (Kær?) Gaard. 505.
 Kæsebu Gaard. 757.
 Kômestad Gaard og Sogn. 465.
 Könick, Albrekt. 713.
 — Frederik. 713.

 Laagen (Laugrin), Elv. 385. 567. 568.
 645. 703.
 Laakefoss, Kvernstød. 395.
 Ladalm ell. Ladaler (Lalum) Bygd. 551.
 Lade Gaard og Sogn. 758. 824.
 Ladeeng Gaard. 118.
 Ladefall Gaard. 426.
 Lader (i Lodum), Gaard. 178. 179.
 Lafrants, Lafrents, Larens se Laurents.
 Lafvin Gaard. 554.
 Lagardal (Laardal) Bygd. 280. 390. 429.
 493. 498. 545. 545. 587. 700. 806.
 Lagartun, Lagetun, Gaard. 567. 735.
 Lage Bragde, Ridder. 821.
 — Ulfstand. 810.
 — Urne, Biskop i Roeskilde. 766.
 Lakhusene i Leiddal, Gaard. 516.
 Lambrekt Gerdssøn, Borgemester. 695. 754.
 Land, Bygd. 286. 287. 314. 315. 317.
 477. 498. 505.
 Lande Gaard. 459.
 Landsverk Gaard. 103. 602. 625.
- Lange, Nils. 821.
 Langegard Gaard. 567.
 Langerofe-Myr. 763.
 Langeseter Gaard. 206.
 Langethveit (Longathveit) Gaard. 324.
 Lars, Las, Lasse se Laurents.
 Latran Gaard. 134. 135.
 Laufdal Gaard, 459.
 Laufvik Gaard. 126. 128.
 Laufvin Gaard. 310.
 Laurents, Abbed i Hovedø. 25.
 — (Lasse) Amundssøn. 715.
 — Andreassøn, Prest. 727.
 — Arnvidssøn. 712.
 — (Lasse) Fynbo, Byfoged. 790.
 — (Lares) Holk. 817.
 — (Lasse) Jenssøn. 572. 652. 756. 817.
 — Jonssøn. 548. 640. 690.
 — (Lasse) Jul af Dansthorp. 688.
 — Kokk. 708. 709.
 — Kolbjörnssøn, Prest. 465.
 — (Laurits) Lauritssøn. 704.
 — (Lares) Matssøn, Provst. 818.
 — (Lasse) Mus. 648. 704. 719 ff.
 — (Lafrans) Olafssøn, confessor generalis. 708.
 — (Lauris) Ottestad. 774.
 — Paalssøn. 630.
 — Peterssøn. 688. 811.
 — Prest i Sandcherred. 820.
 — Ranzau. 555.
 — (Lasse) Skjol. 722.
 — (Larans) Thormodssøn. 753. 754.
 — Thorsteinssøn. 712.
 — Tokessøn (Tukonis). 541.
 Lautin Sogn. 460. 759.
 Laxmand, Johannes. 541.
 Leiddal, Bygd. 516.
 Leidulf Jonssøn. 542. 546. 547.
 — Ketilssøn. 632.
 — Thorbjörnssøn. 657.
 — Thorsteinssøn. 572.

- Leifsgard Gaard. 75—77.
 Leiknes Gaard og Sogn. 145. 149.
 Lein Bygd. 322. 330. 332. 412.
 Leinar Gaard. 13.
 Leire Fjerding i Skipthveit. 816.
 Leirheim Gaard. 420.
 Leirholar Gaard. 131.
 Leisteberg Gods. 645. 646.
 Leite Gaard. 426.
 Lemun-Sø. 249.
 Leppen Gaard i Bergen. 110.
 Lesjar Kirke. 727.
 Lexdalen Bygd. 815.
 Leykin (Leykvin, Löken) Gaard og Sogn.
 120. 121. 206. 375. 443. 504. 532.
 553. 608 ff. 613 ff. 625. 676. 807.
 Leyrin (Lören) Gaard. 357. 476. 477.
 Lid, Liden Gaard. 173. 192. 206. 224.
 476. 513. 599. 611. 805.
 Lider Bygd og Gaard. 188. 328. 374.
 500. 567. 776. 809.
 Lidvard Arnessøn. 723.
 — Aslakssøn. 691. 692.
 — Haukssøn. 701.
 — paa Sandbekk. 280.
 Lif (Live) Alfsdatter. 706.
 — Eiriksdatter. 618. 619.
 — Gunnarsdatter. 281.
 — (Liva) Helgesdatter. 580.
 — Herleiksdatter. 280.
 — Kraaka. 192.
 — Petersdatter. 582.
 — (Liva) Thorsteinsdatter. 494. 581.
 Lifland, Land. 42.
 Linastad Sogn. 703.
 Lindarin Gaard. 112.
 Lindaryg Gaard. 662. 705. 706. 745.
 Lindthveit Gaard. 383.
 Lindvik (Linvik) Gaard. 546. 567.
 Lista, Landskab. 101 ff. 209. 679. 801. 806.
 Litlavik Gaard. 304.
 Ljodastad (Ljöstad) Gaard. 703.
 Ljodulf af Gamlastad. 130.
 — (Ljotulf) i Rud. 301.
 Ljosathveit Gaard. 671.
 Ljosgarden (Ljotsgarden) Gaard. 567. 577.
 Ljot paa Radarfoss. 74.
 Ljunggerde Gaard. 152.
 Loar (Lom) Bygd. 228. 249. 274. 327.
 330. 335. 340. 341. 550. 674. 71k-
 Lodin paa Bakke. 108.
 — Bonde Logskreppa. 204.
 — Eirikssøn. 345.
 — Hafthorerssøn, Prest. 381.
 — Hallkelssøn, Lensmand. 276.
 — Jonssøn. 729.
 — Sigurdssøn. 185.
 — Thorleifssøn. 301. 202.
 — (Laden) Vilhelmssøn. 759.
 — paa Ymeshof. 476.
 — Öiverssøn. 518.
 Lodins-Aasen. 473. 474. 808. 809.
 Lodver, Lodvik se Ludvig.
 Lofoten, Landskab. 149.
 Loftuseno Gaard. 513.
 Lofrud Gaard. 402.
 Loftsgard (Lofgard) Gaard. 699. 700. 749.
 Loftstad Gaard. 75—77.
 Lomadal Bygd. 194.
 Lomheim Gaard. 199.
 Lon Gaard. 136.
 Longadal Gaard. 314.
 Losna Gaard. 391.
 Lucia Nilsdatter se Gyldenløve.
 Lunge, Vincents, Ridd. 777. 779. 798—800.
 Lungegaarden i Bergen. 799.
 Ludvig (Iværssøn?), Sunnivas Søn. 359.
 — (Lodver) Vise. 110.
 Lund By og Stift. 9. 12. 258. 264. 265.
 527. 539. 541. 693. 755. 810.
 — Gaard og Sogn. 118. 145. 192.
 334. 444. 679.
 Lundaby (Lundabø) Gaard. 368. 370. 441.
 Lundaherred. 582. 586. 635. 682.

- Lunde Gaard. 306. 307. 357. 366. 395.
 582. 586. 635. 682. 714.
 Lybek By. 110. 168. 384. 466. 467. 478.
 Lydke Gudleikssøn, Lagmand i Skien. 745.
 Lydvar Gaard. 408.
 Lygra Sogn. 169.
 Lykke, Jørgen. 821.
 Lykkja Sogn. 385.
 Lyng Gaard. 122.
 Lyon's Concilium. 60. 65. 67. 71.
 Lysa Kloster. 112. 114. 116. 296. 755.
 Læder (i Lædom) Gaard. 52.
 Læheim (Læm) Bygd. 119. 395.
 Løken se Leykin.
 Løn Gaard. 203.
 Løren se Leyrin.
 Løxa Aa. 193. 244.

 Maagar (a Magum) Gaard. 215. 546.
 Madrethveit Gaard. 190. 294. 386.
 Madreveller Gaard. 75.
 Magdalena Olafsdatter, Jomf. 789. 801. 822.
 Magnhild Ketildatter, Fru. 160.
 — Oddsdatter, Fru. 553. 554. 628.
 630 ff. 636. 642 ff. 653. 658. 666.
 669. 682 ff. 686 ff. 705. 709. 712. 756.
 Magnus Asgautssøn. 738.
 — Atsurssøn. 405. 472.
 — Baardssøn. 704.
 — Beintssøn, Dronningens Kapell. 462.
 — Biskop i Hamar. 750. 753. 760.
 774. 776. 777. 779. 794.
 — Eindridessøn. 497.
 — Eirikssøn, Konge. 141. 144 ff. 148.
 174. 176. 179 ff. 192 ff. 196. 212.
 214. 221. 230 ff. 236. 240. 243.
 245 ff. 249. 256. 263. 268 ff. 271.
 275. 289. 318. 415 ff. 456 ff. 543.
 — Erlingssøn, Konge. 38. 53.
 — Erlingssøn. 425. 438. 439.
 — Haakonssøn, Konge. 43. 49. 53.
 56—58. 101. 499.
 Magnus Haakonssøn. 407.
 — Hæsteinsøn. 354. 712.
 — Högnessøn. 82.
 — Magnussøn af Gidzka, Væbær.
 496. 501—503. 507 ff. 512.
 — Mathinssøn paa Eik. 801.
 — Nikolassøn. 519. 606.
 — Prest. 770. 785.
 — Ragnhilds Søn. 438. 439.
 — Thorerssøn. 600.
 — Thrulssøn, Væbær. 764 ff. 807.
 Makildarud Gaard. 484.
 Malis Sperra. 367.
 Malle Sogn. 242.
 Malmanger Gaard. 783.
 Malme Gaard. 757.
 Mann (Mannia) Ö. 22.
 Manaas(?). 657.
 Manger Gaard og Sogn. 543. 544.
 Manvik Gaard. 175. 186 ff. 483. 660. 670.
 Mare Gaard. 92. 169.
 Margareta (Margit). 75—77. 91. 173. 478.
 599. 789.
 — Audunsdatter. 183.
 — paa Brynla, Hustru. 328.
 — Dalesdatter. 322.
 — Eilifsdatter, Fru. 401. 483. 487.
 490. 581.
 — Eindridesdatter (Krok). 728. 729.
 — Gunnarsdatter. 578.
 — Halvarsdatter. 544.
 — Hansdatter. 682. 683.
 — Haraldsdatter. 353.
 — Johansdatter. 655. 659. 814.
 — Kolbeinsdatter. 306.
 — Nilsdatter se Gyldenløve.
 — Ormsdatter. 492. 599.
 — Philippusdatter. 177. 202. 203.
 — Simonsdatter. 508.
 — Skulesdatter, Dronning. 7. 28. 39.
 — Sveinsdatter. 370. 371.
 — Thorersdatter. 287. 611.

- Margareta Thorsteinsdatter. 668.**
 — Valdemarsdatter, Dronning. 312.
 347. 371 ff. 374. 378. 385. 392.
 416. 447—449. 456.
 — Vebjørnsdatter. 468.
 — Vigfusdatter. 638. 648.
- Margaretedal (Margidal), Bygd. 194.**
Margstein Gaard. 120. 340. 341.
Maria (Mare) Kaaredatt. (Thordsd?) 740.
Marielkirke-Sogn paa Vigerø. 519.
MarKastad Gaard. 365.
Marken (Morkin) Gaard. 284. 344.
Marker, Landskab. 78. 445. 566.
Markus Ormssøn, Kannik i Nidaros. 332.
Markvard Buk. 476. 494. 510. 519. 520. 572.
 — Stake, Raadm. i Konghelle. 713.
Marstakker Jord. 149.
Marstrand (Malstrand) By. 341. 754. 821. 822.
Martinsgaard i Borgund. 200.
Martin Aflatessøn. 381.
 — Eindridessøn. 648.
 — Haakonssøn. 483.
 — Klokker. 727.
 — (Morten) Krabbe, Kantsler. 791.
 — (Morten) Nilssøn. 794.
 — IV. Pave. 63—65. 70. 71. — V.
 Pave. 521. 523. 526. 529.
 — Prest i Bergen. 163.
- Marvik Gaard. 638.**
Masheim Herred. 384.
Mathias, Abbed i Munkeliv. 298.
 — Bossøn, Kannik i Bergen. 628.
 — Hemingssøn. 642. 643.
 — Henrikssøn, Abbed. 741. 749. 780.
 — (Mats) Henrikssøn, Raadmand i
 Tunsberg. 817.
 — Hvøruf, Kantsler. 787.
 — Jakobssøn. 501.
 — Palnessøn. 651.
 — Peterssøn, Væbner. 622. 655.
 — Størssøn, Lagmand. 799. 800.
 — Thorgilssøn. 218.
- Matlausagrend Bygd. 48.**
Matthæus Alfssøn. 173.
 — Eindridessøn. 224.
Mecheln By. 773.
Medalby Gaard. 219. 353. 354. 480. 569.
Medalgard Gaard. 453.
Medalheim Gaard og Sogn. 183 ff. 271.
 285. 567. 578.
Medalhus Sogn. 710.
Medalland Gaard. 725.
Medalnes Gaard. 722. 723.
Medfall Gaard. 533.
Meklenborg, Land. 66. 539.
Mel Kirke og Sogn. 75. 76. 279. 480.
Merdin Gaard. 75 ff. 196. 609. 619. 621.
Merdstød Jord. 401.
Mesnar Elv. 567.
Michael, Abbed i Lysa. 755.
 — Haakonssøn, Degn. 481.
 — Lauritssøn. 820.
 — Rut, Ridder. 873.
 — Stephanssøn. 779.
- Midbøen Gaard. 666. 701.**
Midhus i Sygnebo, Gaard. 232.
Midthveit Gaard. 625.
Mikjalsgard i Oslo. 123. 229.
Mikjalsberg Kirke. 215.
Mikjalsthorp (Mykkelsdorp), Henrik. 348.
Mikjalsvarp, Fiskeplads. 366.
Miklehage Gaard. 128.
Miland (Midland?) Gaard. 480.
Milde Gaard. 797.
Milis-Viken (Midlids-Vik?) 808.
Misheim Gaard. 219.
Mjafe (Mjova)-Vatn. 74.
Mjolkaberg (Mjælkeberg) Gaard. 744.
Mjøløstad Gaard. 183. 184.
Mjølhus Gaard. 63.
Mo Gaard og Sogn. 75 ff. 103. 119 ff.
 125. 208. 227. 274. 295. 327. 330.
 340 ff. 349 ff. 381. 535. 545. 550.
 568. 577. 651. 711 ff. 725.

- Modheim Bygd. 374. 375. 392. 484. 588.
 Møgar Gaard. 215. 546.
 Moggedal (Molgedal, Morgedal) Bygd. 355.
 571. 677.
 Mokstad Gaard. 143.
 Moland Gaard og Sogn. 459. 491 ff. 513.
 552. 590. 619. 625 ff. 689 ff. 696.
 702. 777.
 Moldastad Gaard og Sogn. 235. 795.
 Molder Gaard. 638.
 Molteke, Herman. 484. 556.
 — Olaf, Ridder. 658.
 Moskerud Gaard. 659.
 Mosse-Aaen. 785.
 Mossedal Bygd. 3. 222. 333. 386. 472.
 473. 524. 785.
 Moster Sogn. 170.
 Mule, Hans, Biskop. 762. 768. 769—772.
 775—779. 785.
 Mule Gaard. 151.
 Munan Baardsson, Ridder. 160.
 — Reidarsson. 190.
 — Thorleifsson. 339. 340.
 Munk, Christiern. 823.
 — Ebbe. 695.
 Munkoliv se Bergens Klostre.
 Mus, Andreas, Biskop. 738. 750. 766.
 770—772. 775. 776. 781.
 — Andreas, Kantsler. 500.
 — Lasse Nilsson. 648. 704. 719. 720.
 — Nils. 555. 720.
 Musadal (Muse) Bygd. 403. 514. 567. 653.
 Musathorp Gaard. 515.
 Mykenes Gaard. 315.
 Myklebolstad Gaard. 543. 757.
 Mykleby Gaard. 486.
 Myklegard Gaard. 469. — i Oslo. 566.
 Mykleikra Jord. 170.
 Mylnedal Gaard. 187. 188.
 Mynter, Hans. 312.
 Myrahvarf Bygd. 627.
 Myre Gaard. 426.
- Myrkvid Gaard. 517.
 Myrland Gaard. 326. 327.
 Mysin Gaard. 190. 206. 785.
 Mælestödel, Sæter. 138.
 Mæstad Gaard. 132. 133.
 Møadal Bygd. 93.
 Mørk Gaard. 297.
 Nakke Gaard. 132.
 Nakkheim (Nokkheim) Gaard. 493. 520.
 Namlaus (Namnólfe?) 675. 731.
 Nannastad Sogn. 196. 353. 682.
 Naper Gaard. 590.
 Narvaból Gaard. 562.
 Narve Arnbjörnsson. 280.
 — Adlessón. 384.
 — Biskop i Bergen. 62. 85. 110 ff.
 — i Brattebøen. 182.
 — paa Bryn. 90.
 — Jakobsson se Römer.
 — Knutasón. 486.
 — paa Olstad. 153.
 — Skatesón. 470.
 — Thorerssón. 223.
 — Thorerssón, Erkeprest i Oslo. 716.
 — Thoriaksson. 182.
 — Thorsteinsson. 169.
 — Thronssón. 496.
 — Viden. 774.
 Nashaug Sogn. 703.
 Naumadal, Landskab. 108. 230. 280. 642.
 732. 734. 740. 820.
 Nedremo Gaard. 568.
 Ned-Strjon, Skibrede. 397.
 Nerid. 103. 197. 629.
 — Asgeirsson. 579.
 — Asmundsson. 496.
 — Bergulfsson. 496. 497. 515.
 — Björnsson. 136. 390.
 — Geirmundsson. 564. 586. 590. 629.
 — Halsteinsón. 281.
 — Peterssón. 499.

- Nerid Reidarssøn. 504. 535.
 — Thorgeirssøn. 680. 681.
- Nes Bygd og Gaard. 63. 81. 119. 235.
 274. 285. 291. 324. 465. 608. 615.
 631. 636. 652. 660. 672. 686. 703.
 705. 714. 716. 737. 776. 792.
- Neset Bygd. 519. 656. 660. 722.
- Nesheim Gaard. 413.
- Nesherrød Bygd. 792.
- Nesine Sogn i Viken. 338. 770.
- Neskonung Ulfssøn. 565.
- Nesodden Bygd. 127.
- Nestarud Gaard. 498.
- Nesten Gaard. 805.
- Neytanæs Gaard. 298.
- Nidalton Gaard. 493.
- Nidaraa Gaard. 213. 214.
- Nidarholm Kloster. 18. 758.
- Nidaros (Throndheim, Throndhjem), By.
 41. 49. 80. 106. 107. 230. 258. 264.
 285. 371. 494. 496. 556. 594. 607.
 — Borgemester. 812. 816.
 — Domkapittel. 1. 33 ff. 40. 49. 51.
 113 ff. 179 ff. 255. 372. 503. 595.
 683. 753. 772. 788. 804.
 — Eikebiskop. 4. 8—10. 13. 15 ff.
 18. 20—22. 28. 32 ff. 39 ff. 45 ff.
 49—63. 67—69. 78. 80. 88. 94 ff.
 106 ff. 109. 112 ff. 123. 125. 136.
 148. 161. 179. 189. 191. 232. 251.
 254 ff. 263. 325. 332. 371—373.
 375. 387. 409. 436. 494. 501. 507.
 521—523. 538 ff. 542 ff. 548 ff.
 593—ff. 621. 678. 683 ff. 693. 710.
 718. 732. 735 ff. 750 ff. 755. 757 ff.
 763 ff. 769. 772 ff. 790 ff. 816.
 — Gaarde. 503. 764. 783.
 — Kanniker. 25. 27. 40. 49 ff. 53.
 56. 80. 115. 271. 302. 501 ff. 523.
 527. 543. 548. 574. 679. 689. 695.
 728. 753. 757. 758. 764. 765. 772.
 781. 804. 811.
- Nidaros Kirker. 33 ff. 39—41. 46. 49. 58.
 79. 80. 115. 125. 126. 189. 248.
 316. 371. 621. 753. 772. 805. 815.
 — Lagmænd. 115. 502. 503. 679.
 683. 729. 732. 757. 799. 812. 824.
 — Raadmænd. 502. 503. 607.
- Nidsedal Bygd. 87. 270. 320. 363. 440.
 444. 552. 563. 564. 590. 629. 724.
- Nikolaus (Niklas, Niklis, Nils, Nigels,
 Klaus.) 135. 146. 175. 192. 198.
 328. 599.
 — (Nils) Agmundssøn. 599. 756.
 — Asbjørnssøn. 601.
 — (Nils) Asmundssøn. 763.
 — (Nikles) Atlessøn, Lagmand. 578.
 — (Klaus) Berenssøn. 571.
 — Biskop af Albano. 17.
 — Biskop i Oslo. 6.
 — Desting. 74.
 — Eindriddessøn, Prest. 247.
 — Erkedegn paa Hjadland. 8.
 — Eyvindssøn. 314.
 — Galle. 328.
 — paa Grafdal, 293.
 — paa Gryting. 97.
 — (Nils) Gallsmid, Raadmand. 707.
 — Gunnarssøn. 519.
 — Gyrdassøn. 331.
 — Halvardssøn. 227.
 — (Niklis) Haraldssøn. 532.
 — Helgessøn, Prest. 491.
 — Hemichini, Prædikebroder. 259.
 — (Nils) Henrikssøn se Gyldenløve.
 — (Nils) Hermannsby. 448.
 — paa Hof. 119. 120.
 — Ivarssøn paa Dyfrin. 247. 248.
 — (Nisse) Jönssøn. 502.
 — (Claus) Kamper. 708.
 — Ketilssøn. 515. 533. 599.
 — (Nils) Klaussøn. 797. 799.
 — (Nils) Knutssøn. 502. 503. 774. 787.
 — Kvitgyn. 539.

- Nikolaus, Lagmand, Ridder. 89. 111. 112.
 — (Nils) Laurentssøn. 816.
 — i Longedal. 314.
 — (Claus) Lybbertssøn, Cantor. 536.
 — Magnussøn, Prest. 478.
 — (Claus) Munk i Vadstena. 650.
 — (Nils) Mus. 555. 720.
 — Nikolaussøn. 338. 618.
 — (Klaus) Nilssøn, Provst. 770.
 — (Nils) Olssøn. 492. 669. 717.
 — Ormssøn. 499.
 — Paalssøn. 513.
 — Paus, Lagmand. 168. 240.
 — III. Pave. 59—61. — IV. Pave. 72. — V. Pave. 593—595. 602. 603.
 — (Nils) Peterssøn. 452. 455. 490. 671.
 — Plogpenning. 238. 239.
 — (Nils) Posse. 670.
 — Prest. 114. 119. 125. 139. 543. 823.
 — (Nils) Ravalssøn, Væbner. 754. 790.
 — Reidarssøn. 362. 363.
 — Romundssøn. 677. 678.
 — (Nils) Ruser, Erkebiskep. 371. 373.
 — Sigurdssøn. 193. 244. 246.
 — Silfestssøn. 184.
 — Steinssøn. 297. 298.
 — (Claus) Stofusvein. 312.
 — Thjostolfssøn. 499.
 — Thorbjørnssøn, Korsbroder. 431.
 — Thorgeirssøn. 520.
 — Thorleifssøn. 286.
 — Thormodssøn. 509. 582.
 — (Nils) Thorsteinssøn. 576. 734.
 — (Nils) af Tyköby, Ridder. 688.
 — Ulfhedinssøn. 460. 461.
 — (Claus) Vrese, Oldermænd. 697.
 — (Claus) Wytte, Kmd. i Bergen. 466.
- Nils, Nisse o. s. v. se Nikolaus.
 Nissedal se Nidsedal.
 Njardheim Sogn. 156.
 Njardvik Gaard. 128.
 Njoterø. 374. 401. 410. 431. 435.
- Nonn-(Nord-)Sjø paa Grønland. 215.
 Nordby (Nordbu) Gaard. 156. 159. 211.
 252. 429. 587. 652.
 Norddalsherred. 344.
 Norderhof (Njardarhof). 622. 666.
 Nordfjord, Landskab. 398. 397. 543.
 Nordgaarden. 445. 446. 525.
 Nordherred Bygd. 550.
 Nordhordeland, Landskab. 169. 170. 515.
 Nordlandene, Landskab. 364. 437. 461.
 778. 787. 799.
 Nordlæm Bygd. 395.
 Nordmøre, Landskab. 416. 734.
 Nordthorp Gaard. 216. 217.
 Nord-Viden Gaard. 764. se Viden.
 Nordøerne. 98.
 Norheim Gaard. 93. 126. 156. 658.
 Nos Gaard. 185. 344. 585.
 Nusvik Gaard. 596.
 Nygaard Gaard. 814.
 Nyhus Gaard. 729.
 Nykirke Sogn. 185. 469. 748.
 Nypingen Gaard i Oslo. 717.
 Næfseidal Gaard. 140.
 Nördste-By Gaard. 703.
- Odal, Landskab. 369. 388. 716.
 Odd Aamundssøn. 88.
 — Agmundssøn. 343.
 — Alfssøn. 611. 691. 704.
 — Anundssøn. 662. 663.
 — (Odde) Asgeirssøn. 611.
 — Bonde paa Gerdaraker. 147.
 — Botolfssøn. 419. 457. 516. 553 ff.
 — Eilifssøn. 743.
 — Einarssøn. 674.
 — Hallessøn. 177.
 — Jonssøn, Raadmand. 502. 503.
 — Jörundssøn. 371.
 — Kegda. 89. 91.
 — Oddssøn. 151. 177.
 — (Orm?) Olafssøn. 337.

- Odd paa Rogn, (Hallessøn?) 90. 91.
 — paa Røten. 134. 135.
 — Smid. 169.
 — Sveinssøn paa Landsverk. 103.
 — Tofessøn. 485.
 — (Oder) Thoressøn. 328.
 — Thorleifssøn. 673.
 Odde Sogn. 170. 546.
 Oddevall By. 821. 822.
 Oddgeir Thorsteinssøn, Kannik. 262.
 Oddleif (Autleif) Matssøn. 757 ff.
 Oddshus Gaard. 142.
 Odin Gaard. 225. 264.
 Odinsey Bygd. 324. 362. 484. 487. 506.
 531. 537. 560. 794. 795.
 Odinshof Gaard. 174.
 Odinsland Gaard. 177.
 Ofstad Gaard. 223.
 Ogmund, Ofmund se Agmund.
 Okerø Sogn. 709.
 Olaf (Olaf). 97. 121. 145. 147. 192. 195.
 214. 215. 336. 458. 676.
 — Alfssøn. 240.
 — Andressøn. 448. 548.
 — Anundssøn. 385. 689. 754.
 — Arnessøn. 463. 714. 734.
 — Arnvidssøn. 712.
 — Asgeirssøn, Lensmand. 491.
 — Aslakssøn. 551.
 — Asmundssøn. 463.
 — Atlæssøn. 473.
 — Audunssøn. 275. 276. 515.
 — Azzurssøn. 817.
 — Baardssøn. 229.
 — Bagge. 778. 779.
 — Balte. 198.
 — Benktssøn, Borgemester. 790.
 — Biskop i Bergen. 538 ff. 549. 554.
 561. 567. 568. 570. 583. 777. 779.
 — Biskop i Stavanger. 362. 375.
 — Bjarnessøn. 356.
 — Bjørnssøn. 484. 580. 640.
 Olaf Borgarssøn. 197. 468. 505.
 — Eilifssøn. 326. 353.
 — Einarssøn. 412.
 — Eindridessøn. 712.
 — Eirikssøn. 188. 468. 529. 546. 575.
 659. 740.
 — Engelbrektssøn. 783.
 — Erkebiskop i Nidaros. I. 254 ff.
 263. — II. 621. — III. Engel-
 brektssøn. 765. 772 ff. 781 ff. 790 ff.
 — Erlendssøn. 283.
 — Eyvindssøn. 718.
 — Fiskeavein. 147.
 — Folkessøn. 621.
 — Galle, Ridder, se Galde.
 — Gjaldkyre. 6.
 — Glødestsøn. 315.
 — Grimarssøn. 182.
 — Grjotgardssøn. 504. 505.
 — Grundessøn. 724.
 — Gunnarssøn. 377. 618.
 — Gunnvaldsøn. 731.
 — Guttormssøn. 588. 678. 679.
 — Hakonssøn, Konge. 347. 348. 350.
 355. 360. 374.
 — Haakonssøn. 286. 287. 587. 713.
 — Halvardssøn. 74. 328. 606. 722. 763.
 — Hanssøn (Thorgeirssøn?). 783.
 — Haraldssøn. 75—77. 680.
 — Haukssøn. 579. 590.
 — Helgessøn. 576.
 — den Hellige, Konge. 396.
 — Henrikssøn, Kannik. 679.
 — Hergilssøn. 651.
 — Hysingssøn. 691.
 — Ivarssøn. 129. 200.
 — Jakobssøn. 452.
 — Jenssøn. 626. 657.
 — Jokelssøn. 472. 473. 480. 511.
 — Jonssøn. 166. 193. 244. 246. 400 ff.
 501. 538. 540 ff. 558. 740. 745. 784.
 — Karlssøn, Lagmand. 629. 635.

Olaf Klaussøn, Prior. 659. 689.

- Klemetassøn. 658.
- Klerk. 167.
- Knutssøn. 734.
- Lang. 129. 139.
- Laurentassøn. 659.
- Melbygger. 75. 76.
- Michelssøn. 779. 780.
- Mogenssøn, Lagmand. 799. 812.
- Møltike, Ridder. 658.
- Niklissøn (Nilssøn). 502 ff. 507. 636 ff. 703. 813. 817.
- Nilssøn, Ridder. 573. 583. 607. 703.
- Olafssøn. 318. 320. 461. 513. 526. 663. 709. 805. 806.
- paa Olstad. 153.
- Ormssøn. 298. 646.
- Ottessøn. 784. 798.
- Peterssøn. 408. 506. 519. 632. 734. 775.
- Prest. 93. 430. 770.
- Prior i Bergen. 755.
- Reidarssøn. 643. 675.
- paa Roaldstad. 215. 216.
- Rolfssøn. 734.
- Rolleifssøn. 590.
- Sarp, Ridder. 97.
- Sigurdssøn. 161. 248. 379. 645.
- Skutt. 308.
- Steinvarssøn. 344.
- Stort. 147.
- Sumarlidessøn. 234.
- Sæmundssøn. 488.
- Sölmundssøn, Abbed. 433. 436. 481.
- Thoraldssøn. 711.
- Thorbjörnssøn, Raadmand. 789.
- Thoressøn. 422. 456. 464. 506. 512.
- Thorgardssøn. 447.
- Thorgeirssøn. 551. 747. 783.
- Thorgilssøn. 590.
- Thorivilssøn. 336.
- Thorkelssøn. 104. 400. 401. 506.

Olaf Thorleifssøn. 173.

- Thorsteinssøn. 195. 274. 309. 461. 483. 537. 743. 744. 747.
- Tunnelang. 198.
- Ulfssøn. 287. 327. 351. 506. 531.
- Vestad. 774.
- Vigfastssøn. 729. 732. 734. 757.
- Vigleikssøn. 613. 625.
- Ölverssøn. 399.
- Olafberg Gaard. 703.
- Olafsbuder Gaard. 580.
- Olafslykken Gaard. 739.
- Olberg Gaard og Sogn. 468. 645.
- Olbjörn Sigurdssøn. 333.
- Ole Helgessøn. 159. 240.
- Oleif 458. se Olaf.
- Olsborg Slot i Viken. 754.
- Olstad Gaard. 119. 153. 567.
- Olund (Ölen) Sogn. 170.
- Olvik Gaard. 445.
- Olöf Alfadatter. 477.
- Halvardsdatter. 219.
- Laurentsdatter. 763.
- Thorsteinsdatter. 533.
- Onarheim Gaard. 156. 323.
- Onesndshuse(?) Gaard. 567.
- Opdal, Opheim o. s. v. se Uppdal, Uppheim.
- Oplandene (Upplönd), Landskab. 117. 125. 211. 223. 229. 242. 332. 551. 578. 612. 631. 633. 636. 645. 760. 813.
- Oppmund Sölvessøn. 397.
- Ordaust (Ordost), Ö. 748.
- Ordnes Gaard. 287.
- Ordrek. 199.
- Orkadals-Fylke. 710. 734. 758.
- Orkn-Öerne. 32. 308. 309. 341. 345. 478. 751. 752.
- Orm. 74. 184. 252. 792.
- Abbed i Selja. 207. 209.
- Agmundssøn. 383.
- Alfssøn. 129. 725.
- Anundssøn, Prest. 685.

Orm Biskop i Oslo. 13.

- paa Bjarknes. 192.
 — Björnassøn. 136. 587.
 — Eilifassøn. 500.
 — Eirikassøn, Væbner. 740. 747.
 — Erlendassøn. 403. 514.
 — Eysteinassøn, Drotsete. 240. 269. 275.
 — Gardssøn. 587.
 — Geirmundssøn. 599.
 — Grjotgardssøn. 520.
 — Haavardssøn. 382. 388—390. 393.
 — Ivarssøn. 642. 643.
 — Jonssøn. 89.
 — Kaffe. 90. 91. 96. 134. 139. 147.
 151. 213. 611.
 — Kolbeinssøn. 682. 731.
 — Leidulfassøn. 790.
 — i Leifsgard. 75. 76.
 — Nikolaussøn. 382. 475.
 — (Odd) Olafassøn. 337.
 — Ormssøn paa Fjall. 568.
 — Peterssøn. 156. 157. 210.
 — Prest. 119. 223.
 — Skarf. 715.
 — Smørsvein. 182. 183.
 — Svarte Thorerssøn. 120. 121. 133.
 134. 145.
 — Sveinssøn. 465. 682.
 — Orm Thomassøn. 274.
 — Thorerssøn. 297. 298. 510.
 — Thorleifssøn. 305. 411. 639.
 — Thorsteinassøn. 465.
- Ormsrud Gaard. 333.
 Ormstad Gaard. 63.
 Ormstein Sivardssøn. 652.
 Ornes Gaard. 344.
 Os Bygd. 380. 576. 677.
- Oslo (Aslo) By. 6. 71. 165. 208. 456. 566.
 644. 654. 795. 800. 821. 822.
 — Biskop. 4. 6. 13. 30. 35—37. 48.
 55 ff. 62. 72. 85. 95. 123. 240.
 246. 268. 294. 300. 303. 348. 369.
 373—375. 386. 395 ff. 404 ff. 410.
 417 ff. 424. 428. 430. 444. 448 ff.
 453. 488. 496. 511. 540. 563. 602.
 613—615. 623. 637. 663 ff. 694 ff.
 704. 716. 738. 742. 750. 766. 770—
 772. 775—779. 781. 787. 794. 797.
 810. 818 ff.
 — Borgemester. 558. 589. 602. 689.
 716. 787. 795 ff. 823.
 — Domkapittel. 8. 37. 48. 95. 221.
 304. 373 ff. 511. 602. 615. 770 ff. 810.
 — Fehirder. 221.
 — Gaarde og Gader. 6. 84 ff. 123.
 139. 146. 154. 158 ff. 168. 175.
 183. 188. 229. 233 ff. 240. 285.
 299 ff. 337. 353. 392. 395. 458.
 500. 511. 566. 568. 653. 671. 695.
 717. 752. 768. 787. 807. 814. 818 ff.
 — Herred. 112.
 — Kanniker. 50. 94. 112. 148. 208.
 233. 259. 260. 264. 285. 299. 353.
 358 ff. 395. 401. 423. 431. 433 ff.
 443. 448. 453. 455. 475. 490. 504.
 530. 552. 558. 565. 606. 613 ff.
 617. 640 ff. 647. 671. 689 ff. 716.
 738. 742. 749. 792. 796 ff.
 — Kirker og Klostre. 37. 48. 84—86.
 101 ff. 114. 118. 127. 141. 143.
 148. 154. 193 ff. 204. 212. 221.
 233. 244. 252. 259 ff. 265. 278.
 288. 348. 361. 374 ff. 385. 398.
 408. 500. 521. 567. 574. 580. 587.
 602 ff. 641. 647. 669 ff. 689 ff.
 693 ff. 704. 720 ff. 728. 733 ff. 738 ff.
 746. 770. 786. 790. 792. 818.
 — Lagmænd. 3. 85 ff. 136. 165. 175.
 193. 240. 243 ff. 246. 295. 395.
 408. 446. 488. 558. 565. 568 ff.
 608. 669. 690. 694 ff. 716. 719 ff.
 787. 807. 813. 823.
 — Provst (ved Mariekirke). 85. 127.
 143. 208. 212. 259. 348. 361. 385.

398. 500. 574. 587. 670. 693 ff.
697. 704. 720. 728. 733 ff. 739.
746. 787. 791.
- Oslo Raadmænd. 376. 408. 558. 585. 689 ff.
716. 785. 787. 796. 813. 823.
— Stift. 30. 72. 78. 87 ff. 101 ff. 116.
245. 258. 260. 264. 325. 598. 603.
649. 687. 772. 796.
- Osmund, Osvald se Asmund, Asvald.
- Otta Gaard. 149. 326. 327.
- Ottar, Hallvardssøn. 811.
— (Otter) Ivarssøn. 531.
— Thorsteinssøn, Lagmand. 115.
- Ottastad Gaard og Sogn. 465. 764 ff. 774.
- Otte Anderssøn til Hammer. 807.
— Arnesøn. 257. 293.
— Mathiasøn, Svalssøn, se Römer.
— Peterssøn, Lensmand. 811.
— Ragen. 792.
- Ottília Ottedatter se Römer.
- Ottrenes Sogn. 232. 636.
- Ovaldstad Gaard. 156, se Ulvaldstad.
- Overhalven i Naumadal. 740.
- Ovild (Agvild?) Thorleifssøn. 482.
- Oxe, Peder. 821.
- Paal. 63. 218. 222. 276.
— Abbed i Hovedø. 687.
— Anderssøn. 734. 776.
— Aslakssøn. 744.
— Bardarsøn, Erkebiskop. 112. 177.
180. 189. 191. 232.
— Beintssøn. 588. 569.
— Biskop i Hamar. 11. 12. 81. 33. 37.
— Björnssøn. 149.
— Einarssøn. 131. 136. 175. 176. 243.
— Eirikssøn, Merkesmand. 109. 136.
138. 141. 165. 175. 176. 205.
— Erlendssøn. 412.
— Erlingssøn. 639.
— Gyrdssøn. 328.
— Halsteinssøn. 636. 639.
- Paal Halvardssøn. 276. 556. 562.
— Helgessøn. 364.
— Hermundssøn. 322. 323.
— i Hvamm. 151. 162. 169. 174. 180. 181.
— Ivarssøn. 817.
— Jogarssøn. 368.
— Jonssøn. 390. 607. 782. 783.
— Klemetssøn. 519. 737.
— Nikolaussøn. 398. 645.
— Ormssøn. 784.
— Puke. 146.
— Styrkaarsøn. 177. 180. 194. 212.
— Sveinkessøn. 299. 305. 309. 310.
— Sveinssøn. 306.
— Tange. 222.
— Thordssøn. 412.
— Thorsteinssøn. 497.
— Vagaskalm. 39.
- Paalsassen Gaard. 473. 474. 806. 809.
- Paalsgaard Gaard. 568.
- Palberg Gaard. 703.
- Palæstina (Terra sancta). 3. 4. 8. 19. 21.
27. 31 ff. 35 ff. 42. 44-47. 60-71.
- Papilia, blandt Hjaltilands Öer. 439.
- Papplej Ö ved Skotland. 308.
- Papø, blandt Orknøerne. 81. 270.
- Paris By. 218.
- Patrik Kaldar. 308.
- Paus, Nikola, Lagmand. 168. 240.
- Pausan Gaard i Oslo. 671.
- Peter (Peder). 183. 314. 566. 710.
— Aakessøn, Væbner. 628.
— Abbed i Lyse. 296.
— Agmundssøn (Amundssøn). 145.
779. 800.
— Anderssøn. 321. 582. 807. 815.
— Andressøn (Plytt). 86. 104. 108. 115.
— Arnessøn. 740.
— Baardssøn, Kannik i Bergen. 112.
— Bartelasøn, Kannik. 792. 793.
— Biskop i Bergen. 111. — i Hamar.
37. 538. 547. 550.

- Peter Bjernulfsson. 795.**
 — Boasön, Provst. 506.
 — Byng. 525.
 — Eiriksson, Kantaler. 259. 276. 284.
 291 ff. — Eiriksson. 314. 667.
 — Erkebiskop i Lund. 541.
 — Erkebiskop i Nidaros. 8.
 — Eyjarsson, Provst. 809.
 — Eyvindsson. 659.
 — paa Finnin. 89. 90. 92. 134. 139.
 140. 172.
 — Fynbo, Raadmand. 787. 800.
 — Gamle, Kannik. 106. 114.
 — Gris. 749.
 — Gudleiksson. 104. 110. 656.
 — Gudulfsson, Prest. 480.
 — Haakonsson. 273. 281. 757. 792.
 — Hanssön. 433. 747.
 — Hanssön (Basse). 796. 802. 807 ff.
 810—813.
 — Henriksson. 656.
 — Herlaugsson, Lagmand. 807. 813.
 — Huitfeld se Huitfeld.
 — Jenssön. 464. 554. 715.
 — Jonassön. 391. 506. 512. 817.
 — Kapellan paa Hof. 647.
 — Ketilsson, Raadmand. 506. 512.
 — Lagmand i Viken. 75. 76.
 — Lassessön. 688.
 — Laurentsson paa Lom. 674.
 — Lumbarde. 229.
 — Ly i Börsholm, Væbner. 688.
 — Mats, Kannik. 100.
 — (Petrus) de Monte. 559.
 — Neridsson. 306.
 — Nikolaussön. 384. 500. 737.
 — Olafsson. 450. 456. 619. 807.
 — Ottarsson. 811.
 — Oxe, Rigeraad. 821.
 — Paalssön, Prest. 794.
 — Palnessön. 216.
 — Peterssön, Ridder. 132.
- Peter, Preat (Kannik). 63. 89. 91. 114.**
 153. 539. 723. 770.
 — Rolfsson. 667.
 — Romundsson. 140.
 — paa Sandvin. 92. 126. 144.
 — Sigurdsson. 349.
 — Skram, Ridder. 821.
 — Sonarsön, Kannik. 506.
 — Stint. 386.
 — Svenske. 787. 789.
 — Thorgardsson. 477. 478.
 — Thorlaksson. 381. 382.
 — Thorsteinsson. 350. 519. 807.
 — Thronddsson. 507.
 — Verkmaster. 782.
- Petersgaard i Tønsberg. 390.**
Petri Sogn. 257. 601. 664. 709. 727.
Philippa, Dronning. 499. 500.
 — af Eberstein, Fru. 651.
Philippus, Baglerkonge. 3. 4.
 — Eindridessön, paa Losne. 554.
 — Erlendsson. 177. 202. 203.
 — Gudbrandsön, Korsbroder. 302.
- Plogpenning, Nikolaus. 238. 239.**
Plyt (Plut) Andres, Baron. 56. se Peter.
Posse, Nils. 670.
Pros Lauritsson, Lagmand i Oslo. 823.
Prædikebrødre. 20. 23 ff. 33 ff. 41. 47.
 49. 100. 188. 259. 570. 818.
- Pukastad Gaard. 401. 581. 682.**
Puke, Paal. 146.
Pyken Gaard. 729.
- Raa (i Rai) Gaard. 273.**
Radarfoss Gaard. 74.
Radastad Gaard. 547.
Rafnaas Gaard. 280.
Rafne Gaard. 739.
Rafnes Sogn. 284. 656.
Rafnstad Gaard. 225. 340.
Rafnvik Gaard. 328.
Ragna. 297. 298.

- Ragna Botulfsdatter.** 377.
 — Halvardsdatter. 588.
 — Ingemundsdatter, Hustru. 638. 648.
 — Kolbeinsdatter. 731.
 — Martinsdatter, Fru. 112. 114.
 — Olafsdatter. 641.
 — Steinarsdatter. 472.
 — Sæbjørnsdatter. 660. 661.
Ragnid. 369. 398. 676.
 — Eiriksdatter. 517.
 — Simonsdatter. 279.
 — Thorersdatter. 349.
Ragnhild. 167. 174. 180 ff. 183 ff. 195.
 206. 243. 275. 370. 694. 703.
 — Eyateinsdatter. 353. 354.
 — Haavardsdatter. 438. 439.
 — Halsteinsdatter. 608.
 — Haraldsdatter. 224.
 — Herleiksdatter, Hustru. 509. 510.
 — Jönsdatter. 635.
 — Kolbeinsdatter. 159.
 — Mathisdatter. 682.
 — Narvesdatter. 532.
 — Ormsdatter. 196. 201.
 — Porsesdatter. 451.
 — Reidarsdatter. 627.
 — Simonsdatter. 81.
 — Thomasdatter. 506.
 — Thorersdatter. 228. 664. 717.
 — Thorgeirsdatter. 373.
 — Thorlaksdatter. 324.
 — Ölversdatter. 299. 305. 809. 310.
Ragnvald Aslakssøn, Ridder. 56. 130.
 — Bonde i Kyrningen. 188.
 — Haakonssøn. 154 ff.
 — Klerk. 144.
Rakka-Kleiven paa Eiker. 473. 474.
Rakkastad Gaard. 146. 190. 738.
 — Sogn. 454. 520. 664. 677. 739. 770.
Ramborg Knutsdatter. 443. 444.
Ramstad (Rafnstad?) Gaard. 225. 340.
Randaberg Gaard. 63.
Randheim Gaard. 206.
Rane paa Bjarknes. 297. 298.
 — Eyvindssøn. 252.
Raneim Gaard. 740.
Rangri-Drog(?). 120.
Rannveig (Ronnog). 185. 322. 323.
 — Arnulfsdatter. 608. 613. 615. 625.
 — Gunnarsdatter. 445.
 — Höskuldsdatter. 393.
 — Jonsdatter. 597.
 — Ljotsdatter. 454.
 — Monsdatter. 816.
 — Reidulfsdatter. 473.
 — Sigurdsdatter. 365.
Ranzau (Ranzo), Lufrens. 555.
Rappar (a Roppom) Gaard. 239.
Ratardal. 364.
Raudaberg Gaard. 572. 599.
Rauda-Kleif. 809.
Raudaland Sogn. 698.
Rauden Gaard i Tönsberg. 434.
Raufnarud Gaard. 567.
Raumarike, Landskab. 113. 128. 168. 205.
 208. 226. 278. 286. 337. 354. 357.
 376. 392. 395. 567. 608. 682. 737. 770.
Raumsdal, Landskab. 226. 695. 709. 734.
Ravald (Ragnvald?). 804.
 — Nilssøn. 618. 633. 639. 645. 682.
Ravalde Thorsteinssøn. 270.
Ravar Thordssøn. 520.
Redal Bygd. 321. 331. 568.
Reff, Hans, Bisköp. 764. 781. 787. 792. 794.
 — Henze. 379.
 — Paal, Mag. 764.
Regnold Jonssøn. 805. 806.
Reidar. 285. 344.
 — Arnessøn. 632.
 — Borgarssøn. 699. 700.
 — Dagfinnssøn. 140. 152. 167.
 — Eindridessøn. 454. 690.
 — Finnbogessøn. 486.
 — Gunnarssøn. 493.

- Reidar Guttormsson. 469. 470.
 — Haakonsson. 500.
 — Hafthorsson, Prest. 564. 579. 586.
 — Halvardsson. 285. 706. 817.
 — Ivarsson. 432.
 — Ketilsson. 454.
 — Olafsson. 446.
 — Paalsson, Borger i Sarpsborg. 754.
 Petersson. 785.
 — Sigurdsson. 569.
 — Starf. 123.
 — Thoraldsson. 315.
 — Thordsson. 336.
 — Thorgilsson. 175.
 Reidarsdal Gaard. 563.
 Reide, Prest. 564.
 Reidulf Audulfsson. 409.
 — Olafsson. 506.
 — Reidulfsson. 795.
 — Thorersson. 336.
 — Thorsteinsson. 795.
 Reidun (Thorgeirsdatter). 188.
 Reieberg Gaard. 477.
 Rein Kloster. 137.
 Reindal Bygd. 634.
 Reine Gaard. 618.
 Reineberg Gaard. 298.
 Reinold, Oldermænd. 697. 805. 806.
 Rekkstad Gaard. 774.
 Rencbek Kloster. 776.
 Rennesø. 638.
 Reppeskaal Gaard. 339.
 Reverciter Gaard. 344.
 Reventlow, Ditlev. 776.
 Reydarfjord. 97.
 Reydesheim Gaard. 379.
 Reykholt Gaard. 165. 176. 205. 218. 223. 230.
 Reyland Gaard. 74.
 Reyne (Røne) Gaard. 128. 369. 774. 816.
 Reyneberg Gaard. 52. 298.
 Reyrdal Bygd. 252. 298. 633. 718.
 Reyrgar Gaard. 416.
 Reyse Bygd og Gaard. 235. 272. 443. 760.
 Reysheim (Røysem) Gaard. 631.
 Ridaby Bygd. 568. 703.
 Rifing Gaard. 128.
 Rikkard af Rollesey, Prest. 308.
 Rind (Rinde) Gaard og Bygd. 136. 398.
 Rindal Gaard og Sogn. 665. 728.
 Rindarbru. 117.
 Ringabu Bygd. 223. 479. 567. 652. 673.
 Ringanes Gaard. 468.
 Ringarike, Bygd. 235. 622. 703. 760.
 Ringheim Gaard. 89—93. 323. 334. 712.
 Ringhus Gaard. 701.
 Ringsaker Sogn. 321. 384. 398. 442. 578.
 659. 682. 704. 717.
 Ringstad Gaard. 722. 723.
 Risar Gaard. 322. 332.
 Rjodar Gaard. 52.
 Rjotnar Gaard. 580.
 Roald Amundsson. 496.
 — Audunsson. 515. 516.
 — Jonasson. 382. 389. 390. 393.
 — i Kilen. 563.
 — Tholfsson. 640.
 — Thorersson. 368.
 — Thorgeirsson. 700.
 Roaldstad Gaard. 215. 216.
 Roar. 50. 204. 298.
 — (Ivar?) Geirmundsson. 535.
 — Helgesson. 482. 763.
 — Thorgeirsson. 279. 280.
 Robyggjalag, Landskab. 422. 513. 526.
 560. 802.
 Rodalandsstrand, Bygd. 632.
 Rode (Raade) Sogn. 489. 556. 658. 748. 790.
 Rodestad Gaard. 747.
 Rodsnes Gaard. 382.
 Rofa Gaard. 429.
 Rofnastad (Romfnastad) Gaard. 224.
 Rofshale Gaard. 185.
 Rogdaberg Gaard. 128.
 Rogdar Gaard. 546.

- Rogn Gaard og Sogn. 89—93. 134 ff.
196. 201. 224. 343. 419. 457.
- Rolf. 172. 182. 183. 227. 281.
— Alfsson. 378.
— Andersson. 645. 648.
— Arnsson. 526.
— Gamal, Prest i His. 140.
— Greipsson. 429.
— Gudbrandsson. 225.
— Ingulfsson. 484.
— Kane se Kane.
— Leidulfsson. 197.
— Lodinsson. 386.
— Olafsson. 588. 788.
— Sigmundsson. 420.
— Stut. 230.
— Thordsson. 473. 627.
— Thorleifsson. 668. 671.
— Thronsson. 485.
- Rolid Gaard. 331. 485.
- Rollag Bygd. 278.
- Rolland Gotskalksson, Prest. 547.
— Thorsteinsson, Kannik. 558.
- Rollang Asmundsson. 406.
— Lensmand. 397.
- Rolleif Arnbjörnsson. 444. 459.
— Thorsteinsson. 599.
- Rom, By. 376. 393. 672. 673. 767 ff.
- Romanes Gaard og Sogn. 334. 650.
- Ronnog, Rønnog se Rannveig.
- Roppum (a), Gaard. 239.
- Rossaland Gaard. 93. 426.
- Rossastad Gaard. 349. 350.
- Rostock By. 697.
- Rostung, Amund. 243.
— Endride. 683. 779.
— Gudrun Thorgildsdatter. 779. 780.
— Svein Thorgilsson. 779. 780.
- Rud Gaard. 301. 345. 454. 567. 602. 694. 749.
- Rud (Rut), Jens, Ridder. 371.
— Michael, Ridder. 373.
- Rudstad Gaard. 610.
- Ruga (Rufa) Gaard. 252. 429.
- Rugthveit Gaard. 183.
- Rumadal Bygd. 126. 205. 567. 568. 737.
- Rumsa Gaard. 156.
- Rust, Tideke. 500.
- Ryden Gaard. 590.
- Rydgeir i Sveinsgard. 110.
- Rygg Gaard. 200. 763.
- Ryggehof (Ryggjof) Sogn. 324. 362. 544.
659. 670. 747. 784.
- Rygin Gaard og Sogn. 135. 611. 632. 802f.
- Rygjafylke, Landskab. 203. 242. 351. 362.
381. 384. 426. 443. 447. 449. 557.
574. 638. 738.
- Rykki Gaard. 224.
- Röd (Rod, Rodt) Thord. 797. 799—801.
- Rödenes Sogn. 608. 609. 612. 614.
- Röken Sogn. 627.
- Rökkvin Gaard. 89. 164.
- Römer (Reymar), Anna Ottesdatter. 748.
749. 752. 753. 784. 785. 814.
— Elsebe Ottesdatter. 543.
— Gerthrud Jakobsdatter. 553. 628.
— Ingerd Ottesdatter. 707. 798. 811.
— Ingeborg Jonsdatter. 450.
— Jon Marteinsson, Ridder. 344.
345. 348. 357. 366. 375. 378. 392.
404. 450. 477.
— Katharina Jonsdatter, Fru. 450.
483. 487. 581. 670.
— Narve Jakobsson, Ridder. 501.
512. 574.
— Otte Matsson, Ridd. 630. 570. 693.
— — (Svaleson), Ridder. 364. 379.
438. 450. 456. 457.
— Ottilia Ottesd. 748. 749. 754. 790.
— Svale, Ridder. 379. 450. 456.
457. 464. 466. 543.
- Rönabrekka Gaard. 596.
- Röne, Rördal se Reyne, Reyrdal.
- Rörvik (Reyrvik) Gaard. 748. 757.
- Röten Gaard. 134.

- Sadelthveit Gaard. 286.
 Sag Gaard. 149.
 Salomon (Salamon), Biskop i Oslo. 240.
 — Vikingsøn. 546. se Sölmund.
 Saltnes Gaard. 580.
 Samla-Herred. 472.
 Samsal Gaard. 511. 792.
 Samson Botolfssøn. 343.
 Samsongaard i Bergen. 407.
 Sand Gaard og Skibrede. 52. 427. 639.
 Sandaukadal Bygd. 577.
 Sandbekk Gaard. 280.
 Sandbu Kirke. 727.
 Sande Sogn (Sandeherred). 137. 301. 304.
 306. 310. 326. 334 ff. 353. 361. 368.
 370. 373. 394. 400 ff. 405 ff. 410.
 417. 419. 421. 423. 428. 430. 431 ff.
 441. 446. 455. 475. 490. 581 ff. 618 ff.
 623. 663. 793. 820.
 Sandeim Gaard. 463.
 Sander Gaard. 547.
 Sander Sasse. 436.
 Sandey Ö. 308. 427. 639.
 Sandland Gaard. 108.
 Sands-Fjordingen paa Hudreim. 748.
 Sandsverf Bygd. 192. 275. 293. 297. 298.
 336. 429. 588. 618.
 Sandtorg Gaard. 142.
 Sandunge-Vandene. 194.
 Sandvin (Sandin) Gaard og Sogn. 92.
 128. 144. 157. 293. 300. 420. 455.
 600 ff. 618. 634. 776.
 Sappamoen Gaard. 715.
 Sappen Gaard i Tønsberg. 319. 387. 545.
 Sarpborg By. 301. 530. 688. 695. 743.
 744. 754. 770. 810. 821 ff.
 Sass, Hans Hanssøn. 640. 690.
 Saud Gaard. 147. 224. 344. 553.
 Sauder Gaard. 611.
 — Sogn. 305. 495. 638. 685.
 Saudland Gaard. 698.
 Saudalf Thordssøn, Lensmand. 534.
 Saurbø Gaard og Sogn. 101. 102. 353.
 Saxavik Gaard. 301. 304.
 Saxbjörn Arnessøn. 733.
 Saxe. 153. 198. 476.
 — Andreassøn. 384.
 — Haavardssøn. 411.
 — Halvardssøn. 675.
 — Vagleikssøn. 630. 639.
 Segtun (Setun) Gaard. 823.
 Seim, Sem se Sæheim.
 Seland (Sæland?) Gaard. 558. 559.
 Sele Ivarssøn. 454.
 Selja Kloster og Sogn. 170. 207. 209.
 Seljegerd (Seljegjord) Sogn. 139. 272.
 599. 626. 677.
 Seljestødel Gaard. 136.
 Senja (Senjen) Landakab. 302. 303. 347.
 Serker paa Austraat, Ridder. 108. 115.
 Serkvid Gunnleikssøn. 577. 578.
 Seasagjord Gaard. 617.
 Setberg Gaard. 681.
 Seter Gaard. 438. 567. 585. 609.
 Seteraaen. 609.
 Setersdal (Seter) Bygd. 416. 526. 597.
 729. 802.
 Sætnathveit Gaard. 504.
 Setskog Bygd. 676.
 Sevald se Sigvald.
 Severin Buntmager, Raadmand. 813.
 — (Sefrin) Provst i Viken. 770.
 — — Skaaning. 754.
 — Peterssøn, Lagmand. 824.
 Sidrey-ver Ö. 364.
 Sidsel, Sidselja se Cecilia.
 Sigarstad Gaard. 485. 509.
 Sigbjörn Kurt. 204.
 — Lensmand paa Eiker. 474.
 Sigbrit Willums. 766—768.
 Siger Ulfrekssøn. 486.
 Sigfred, Biskop i Oslo og Stavang. 259. 268.
 Sigge, Biskop af Skara. 538.
 — Erkedegn i Strengnes. 539.

- Sighvat (Arnulfsson). 211.
- Björnsson. 634.
 - Kannik i Nidaros. 50. 56.
 - paa Leirholar, Ridder. 131.
 - Sumarlidessøn. 279.
- Sigmund Rolfsson. 558. 559.
- Signy (Signei) Gunnarsdatter. 564.
- (Signid) Thormodsatter. 675. 676.
 - Thorsteinsdatter. 419. 421.
- Sigrid. 128. 131. 132. 151. 158 ff. 183. 184. 201. 219. 222. 237. 299. 462.
- Arnvidsdatter. 289.
 - Askoresdatter. 337.
 - Aslakdatter. 140. 152. 167. 525.
 - Atledatter. 379.
 - Baardsdatter. 220.
 - Eilifsdatter. 517.
 - Eindridsdatter. 747.
 - Erlendsdatter. 129. 241. 391. 450. 502. 503. 507. 508.
 - Gunnarsdatter. 359. 398. 661.
 - Haakonsdatter. 302.
 - Haldorsdatter. 248.
 - Jonsdatter. 278. 346. 393.
 - Niklisdatter. 509. 510. 572.
 - Olafsdatter, Fru. 74.
 - Sveinsdatter. 178. 182.
 - Thorersdatter. 738.
 - Thorleifsdatter. 754.
 - Thorsteinsdatter. 283.
- Sigurd. 93. 97. 126. 183. 185. 204. 205. 217. 224. 308. 314. 581. 666. 710.
- Aamundesson, Prior. 49.
 - Abbed i Munkeliv. 20.
 - Amundesson. 509. 600. 601. 811.
 - Anundesson, Prest. 323.
 - Arnbjörnsson. 427.
 - Arnessøn. 486.
 - Asbjörnsson. 473.
 - Asgautsson. 112. 113.
 - Aslaksson. 395.
 - Asulfsson. 334. 378.
- Sigurd Atlæssøn (Aslæssøn). 368. 606.
- Bage. 740.
 - Birgersøn. 425.
 - Biskop i Hamar. 375. 395. 471. 550.
 - Biskop i Stavanger. 616.
 - Björnsson. 157. 224. 530. 541.
 - paa Blakararf. 82.
 - Bollen. 134.
 - Brita. 172.
 - Dagfinnsson. 666.
 - Eiriksson. 468.
 - Elg. 92.
 - Erkebiskop. 13—22. 28. 32 ff.
 - Erkedeg. 81.
 - Erlendsson, Ridder. 228.
 - Erlingsøn. 192.
 - Eyvindsson. 463.
 - Finnsson. 225. 264.
 - Galte. 144.
 - Graanef. 151.
 - Gregoriusson. 97.
 - Gudbrandsson. 734.
 - Gudlaugsson. 302.
 - Gudleiksson. 652.
 - Gunnarsson. 306.
 - Guttormsson. 611. 646. 658.
 - Gyrdsson, Lagmand. 305. 309.
 - Haakonsson. 713.
 - Hafthorersøn, Ridder. 179. 193. 225 ff. 240. 244. 246. 273. 292 ff. 302 ff. 335. 337. 367. 462.
 - Haldorsson. 471.
 - Halsteinsøn. 49. 445.
 - Halvardsson. 256. 547. 580.
 - Helgesson. 381. 382. 716.
 - Hjalt i Finn garden. 427.
 - Högnessøn. 483.
 - Ivarsson, Kannik. 258. 262.
 - Jonsson. 108. 223. 744. 813.
 - Jonsson, Drotsete. 450. 476. 483. 487. 491. 501 ff. 507 ff. 512. 584. 587.
 - Josefsson. 149. 174. 180.

- Sigurd Kaupsvein. 157.
 — Killing. 315.
 — Kolbeinsson. 488.
 — Kyrauga. 218.
 — paa Lade. 824.
 — Lagmand p. Aga. 90. 61. 108. 115.
 — Linstakk. 192.
 — List. 666.
 — paa Lyng. 122.
 — paa Madrethveit. 190.
 — Martinsson. 508.
 — Moises. 303.
 — Nikulasson. 349.
 — Olafsson. 168. 712.
 — Ormsson, Ridder. 141.
 — Orre. 195.
 — Ottesson. 452.
 — Paalsson. 272. 274.
 — Pertil. 184.
 — Petersson. 274. 550. 759.
 — Prest. 52. 74. 145. 148. 161. 162.
 185. 190. 195. 330. 486. 487.
 — Rafnsson paa Austby. 236.
 — Reidarsson. 499.
 — Rolfsson. 525.
 — Sandulfsson. 323. 342.
 — Sigurdsson. 726. 730.
 — Sjöfarsson, Lagmand. 530. 531. 536.
 — Skjalg. 89—91.
 — paa Skjole. 294.
 — Skyrpare. 344.
 — Snjalle. 90. 91.
 — Sveinsson. 148.
 — Tanne. 132.
 — Thofsson. 726.
 — Thorasson. 217.
 — Thordsson, Klerk. 220. 627.
 — Thorerasson. 130. 303. 742. 802.
 804. 811.
 — Thorleifsson. 601.
 — Thorsteinsson. 224. 237. 337. 369.
 445 ff. 589.
- Sigurd Unessøn, Raadmand i Bergen. 456.
 — Vigleiksson. 675.
 Sigurdarrud Gaard. 204.
 Sigvald (Sigvard) Kannik. 50. 56.
 — Jonsson, Kannik i Nidaros. 523.
 — Helgesson. 577.
 — (Sevald) paa Fleyte. 824.
 Sil Kirke. 727.
 Silkestad Gaard. 726. 730.
 Simon. 86. 476.
 — Albrektsson. 442.
 — Amundsson. 667. 670.
 — Andreaasson, Foged. 723.
 — Björnsson. 558. 586. 659.
 — Eiriksson, Kannik i Oslo. 264.
 — Erkeprest i Oslo. 94.
 — Eyvindsson. 445. 446.
 — Henriksson, Raadmand i Oslo. 690.
 — Ivarsson. 134. 142. 155. 320.
 — Jonsson, Prest paa Kraakstad. 480.
 — Kalsson. 436.
 — Kolbjörnsson. 200.
 — Lagmand i Oslo. 3.
 — Nikolasson. 318. 321. 365.
 — Ormsson. 682.
 — Prest. 110. 111. 409.
 — Suter. 120.
 — Thorgeirsson. 445.
 Sinclair, Henrik, Jarl. 308. 341. 345.
 Sinnen Bygd. 168.
 Sivesyn Gaard. 274.
 Sivian (Sifvean) Aarmand. 145.
 Sixtan, Prior. 143.
 Sixtein Petersson. 493.
 Sjalfvirke, Prestegaard (Thrykstad). 443.
 Sjalneide Jord. 639.
 Sjarnar (Sjerne) Skibrede se Sjørn.
 Sjatnar (Sjetne) Gaard. 7.
 Sjogar Gaard. 328.
 Sjogarlid (Sjovarlid) Gaard. 119. 576.
 Sjolestad Gaard. 710.
 Sjøland Ö. 372. 536. 688.

- Sjøgaard Gaard. 809.
 Sjørn(?) (Sjannarsokn) Sogn. 63. 361. 447.
 Skaalavik Gaard. 427.
 Skanle Sogn. 170.
 Skanlheim Gaard. 93.
 Skadden Gaard i Oslo. 234.
 Skagathveit Gaard. 706.
 Skage Gaard og Sogn. 626. 740.
 Skak Pederseøn. 476. 481.
 Skakt (Skaat, Skak), Henrik. 487.
 — Jon Nilasøn. 584. 656.
 Skapaals Fjording i Ringsaker. 442.
 Skardaberg Gaard. 439. 481. 557.
 Skarfanes Gaard. 427.
 Skartølen Gaard i Oslo. 139. 183.
 Skatheim Gaard. 12.
 Skatved-Dokken (Dal?) 473.
 Skann Bygder. 357. 380. 430. 454. 525.
 567. 576 ff. 689. 710 ff. 734. 738.
 764 ff. 807. 811.
 Skausund. 757.
 Skedjehof Gaard og Sogn. 157. 748.
 Skegge Laurentsøn. 353.
 Skeggen Gaard i Bergen. 713.
 Skeidaker Sogn. 228. 291. 550.
 Skeidauga Sogn. 315. 706.
 Skeide (Skeid) Gaard og Sogn. 381. 477.
 546. 577. 627. 662. 705. 745.
 Skeidsmo Sogn. 153. 770.
 Skelde Gaard. 546.
 Skelfoss Gaard. 524.
 Skelve Gaard. 774.
 Skemma Gaard. 172. 553.
 Skonem (Skinheim) Gaard. 198. 682.
 Skopheimar Gaard. 8.
 Skerdin Gaard. 567.
 Skerfar Gaard. 181. 648.
 Skerfheim Gaard. 183. 429.
 Skevjulstad Gaard. 198.
 Skidastad Gaard. 409. 410.
 Skipaland Sogn. 781.
 Skiphveit Sogn. 87 ff. 252. 358. 671. 816.
 Skirfogg Gaard. 238. 241.
 Skiringssal Bygd. 476.
 Skitsabøl. 429.
 Skien By. 78. 214 ff. 227. 562. 628. 673.
 680. 686. 691. 724. 730. 865.
 — Lagmænd. 75 ff. 97. 103. 173. 186.
 227. 305. 309. 399 ff. 574. 602.
 611. 629. 635. 679. 726.
 — Syssel. 320. 411. 532. 534 ff. 585 ff.
 619 ff. 628. 650. 680. 686. 745. 776.
 Skjaathveit Gaard. 118.
 Skjalanes Gaard. 126.
 Skjaldulf. 50. 219. 345.
 — Anundssøn. 699. 700.
 — (Skeldulf) Oddssøn. 555.
 — (Skjoldulf) Roaldssøn. 640.
 — Thordssøn. 511. 534. 562. 565.
 626. 640.
 — Thorfinnssøn. 418 ff. 428. 431. 490.
 Skjaldungaberg Gaard. 188. 208. 211. 404.
 Skjaldungar Gaard. 498.
 Skjole Gaard. 294.
 Skodin Gaard. 146. 310. 333. 451. 505.
 568. 675. 676.
 Skogabygd i Sandvin Sogn. 601.
 Skogar Thorbjörnssøn. 519.
 Skor, Skorar, Gaard. 93. 506.
 Skoren Gaard. 154.
 Skorre i Aasar. 190.
 Skrafsrud Gaard. 473.
 Skram, Peder, Ridder. 821.
 Skramstad Gaard. 13.
 Skranthvaal Gaard. 185.
 — Sogn. 247. 346. 616.
 Skridethveit Gaard. 651.
 Skroven, Fiskever. 364. 607.
 Skræddergaden i Bergen. 407.
 Skulaberg Gaard. 222.
 Skule Hortug. 6—8. 13.
 — Prest. 51. 52.
 Skumrud Gaard. 368. 612.
 Skuterud Gaard. 86.

- Skygeberg Gaard. 403. 513. 653.
 Slaataldal (Slaattedal) Gaard. 596.
 Slagen Skibrede. 348.
 Slagheck, Diderik. 768.
 Sledanes Gaard. 475.
 Sledvik Gaard. 182.
 Slemdal Bygd. 558.
 Slidrar (Slidre) Bygd. 488.
 Slinde Gaard. 391.
 Sluppen Gaard i Oslo. 139.
 Smedastad Gaard. 555.
 Smid Einarssøn. 475. 581.
 — Omundssøn. 667.
 — Thorgeirssøn. 445.
 — Thorgilssøn. 339. 354. 451. 504.
 Smidsgaard i Oslo. 229.
 Smidjesang(?) Gaard. 567.
 Smidsrud Gaard. 118.
 Smoksgaard i Tønsberg. 382. 368. 389. 509.
 Smør, Bothild Svalsdatter. 678. 679.
 — Jon, Ridder. 651.
 — Svale Jonssøn. 466. 506.
 Smør's Gods. 823.
 Smörbrekka Gaard. 400. 402.
 Snaas (Snos) Bygd. 724.
 Snare Aslakssøn, Ridder. 100.
 — Oddssøn. 724.
 — Reidarssøn. 222.
 Snorre Hirdmand. 75.
 Snubbe Peterssøn. 456.
 Sodger Gaard. 226.
 Sodheim Gaard. 336.
 Sogn Gaard. 194.
 Sogn, Sygna-Fylke. 104. 133. 163 ff. 168.
 170. 177. 196. 239. 277 ff. 283. 287 ff.
 344. 358. 377. 391. 426. 517. 554. 648.
 Soknadal Bygd. 170. 226. 277. 287. 757.
 Solberg Gaard. 578.
 Solbrekka Gaard. 362.
 Sole Gaard. 51.
 Solheim Sogn. 309. 355. 533. 579. 586.
 Solveig i Buagard. 89. 90. 93.
 Solvorn. 180. 212.
 Soløs Gaard. 809.
 Soløer (Soleyar) Landskab. 119. 368. 468.
 576. 617. 703. 776.
 Sone Eirikssøn, Kannik i Bergen. 611.
 Soner Sogn. 534. 565. 640.
 Sorkenes (Sarkunes) Gaard. 119.
 Sorø Kloster. 741. 749. 780.
 Sotanes Sogn. 748. 749.
 Spangen Gaard. 568.
 Sparabu Fylke. 724. 734.
 Spekhus Gaard. 567.
 Spikadal Gaard. 166. 203. 295 ff. 377 ff.
 Spitalen Gaard. 484. 489. 580.
 Spjotaberg Sogn. 443. 664. 770.
 Sponen Gaard. 484.
 Splid, Jens. 812.
 Stadheim Gaard. 178.
 Stadle Sogn paa Ordost. 748.
 Staf Gaard. 403. 578. 579.
 Stafnes Sogn. 413.
 Stafvin (Stavi) Gaard. 460.
 Stake, Markvard. 713.
 Stange (Stanger) Gaard. 291. 394. 555.
 — Sogn. 704. 816.
 Stangeland Gaard. 52.
 Stanley Kloster i England. 10.
 Staur, Halvard. 225. 264.
 Stedja Sogn. 164. 182. 277 ff. 287 ff.
 Steig (Stegen) Lagstol. 797. 799.
 Stavanger By. 73. 78. 101. 247. 259. 351.
 443. 575. 727.
 — Biskop og Stift. 10. 28. 38. 55.
 62. 77 ff. 85. 87. 94. 96. 106. 148.
 172. 191. 209. 231. 290. 362. 375.
 444. 523. 538. 540. 549. 573. 616.
 630. 684. 702. 746. 750 ff. 755.
 777. 779.
 — Kanniker. 48. 63. 73. 82 ff. 160 ff.
 242. 247. 259. 324. 342. 529. 546.
 575. 596. 747.
 — Kirker. 28. 63. 100. 161. 242. 747.

- Stein, Abbed i Munkeliv. 462.
 — Amundssøn. 652.
 — Eilifssøn. 495.
 — Gunnarssøn. 715.
 — paa Hvaalen. 197.
 — Ivarssøn. 737.
 — Jonssøn. 483.
 — Navarssøn. 564.
 — Olafssøn. 543.
 — Sigurdssøn, Raadm. i Oslo. 813.
 — Thorbergssøn. 734.
 — Thordssøn. 686. 687.
 — Thorgrimssøn. 459.
 Stein Gaard og Sogn. 122. 144. 235. 666.
 Steinar. 571. 608.
 — Steinarssøn. 507.
 — Thjostulfssøn. 229.
 — Thoraldssøn. 613. 615.
 — Thordssøn, Korsbroder i Oslo. 353.
 — Thorerssøn. 738.
 — Thorgerssøn. 638.
 — Thorgilssøn, Prest. 352.
 — Thorgrimssøn. 697.
 Steinarhof (Sterov, Steirolf) Gaard og Sogn. 465. 636. 637. 652. 672. 686 ff. 703.
 Steinarsrud Gaard. 172.
 Steinberg (Stenberg) Sogn. 511. 659.
 Steinbru-Fossen. 645.
 Steine Peterssøn. 291. 327. 330. 340. 349.
 Steingrim. 132. 133. 295.
 — Askelssøn. 89.
 — Haakonssøn. 375. 376.
 Steinkirke Sogn. 154. 155. 508.
 Steinsgaard i Stavanger. 351.
 Steins-Varpet i Laagen. 703.
 Steinulf Leidulfssøn. 618. 619.
 — Omundssøn. 643. 644.
 — Steinarssøn. 571.
 — Sumarlidessøn. 355.
 — Sveinssøn. 698. 699.
 — Thorbjörnssøn. 552.
 Steinviksholm Slot. 799. 812.
 Stephan (Staffen). 49. 504. 779.
 — Bergsveinssøn. 765. 807.
 — Guttormssøn. 641. 653. 714. 715.
 — Kannik i Nidaros. 49. 50.
 — Røne. 774. 816.
 — Thomassøn. 477.
 Stig Haakonssøn. 174. 186. 187.
 Stiklastad Gaard. 122.
 Stillaug se Styrlaus.
 Stjoradal. 230. 734. 788. 805. 815.
 Stodla Sogn. 170.
 Stof Mathiasssøn. 706.
 Stofreim Gaard og Sogn. 150. 153. 171.
 Stokke (Stokker) Gaard og Sogn. 368. 370. 384. 401. 404. 417. 418. 568. 679. 710.
 Stokksvand. 422.
 Stolf paa Hoffand. 146.
 Stopul (Bonde). 477.
 Storøen (Eyin bygða). 235.
 Stotte(?), Strøg paa Søndmøre. 709.
 Strand Gaard og Bygd. 135. 214. 215. 408. 433. 436. 638.
 Strandarbarm Sogn. 170.
 Strandvik Sogn. 48.
 Strange Klausssøn. 359.
 Straum Gaard. 388. 413. 415. 421.
 Strengjareid Skibrede. 463.
 Strind Fylke. 734. 758.
 Strindar-Aatting paa Voss. 516.
 Strjon, Landskab. 397.
 Stufamo Gaard. 128.
 Stufarud Gaard. 531.
 Stufnarud Gaard. 233.
 Stufner (Stummer) Gaard. 524.
 Stufstad Gaard. 395.
 Sture, Sten, Ridder. 761. 762.
 Stydjamo Gaard. 505.
 Styr, Prest. 404.
 — Sveinssøn. 534.
 Styrevoll Sogn. 390. 558. 806.

Styrkaar. 52. 90. 91.
 — Einarssøn. 283.
 — Eindridessøn (Krok). 728. 729.
 Styrlaug Atlessøn. 340.
 — (Stillaug) Halvardssøn. 445.
 Subdal Gaard. 564.
 Sudaland (Sauland) Sogn. 692.
 Sudervaag. 584.
 Sudreim Gaard. 174. 357. 760.
 — Sogn. 168. 356. 476. 617. 770.
 Sudreng Gaard. 349.
 Sudthorp, Bygd. 431.
 Sufferud Gaard. 474.
 Sul Gaard. 811.
 Sult Gaard. 184.
 Sumarlide (Somalid). 144. 206.
 Sund Gaard. 128.
 Sundaleid Sogn. 140. 145.
 Sundbu (Sundby) Gaard. 298. 341. 547.
 Sundholmanes. 299. 305. 310.
 Sundland Gaard. 758.
 Sunde (Sunrir). 136. 196. 197.
 — Reidarssøn. 699. 700.
 Sunnfjord Len. 654.
 Sunnhordeland Landskab. 156. 170. 230.
 323. 464. 488. 787.
 Sunniva, Besses Kone. 279.
 — Endridesdatter (Rostung). 779 ff.
 — Erlingsdatter, Hustru. 359.
 — Haavardsdatter. 320.
 — Olefsdatter. 441.
 Sunnmøre, Landskab. 230. 257. 293. 408.
 519. 695. 708. 757.
 Sunnulf Klemetssøn. 128.
 Sunrin Gaard. 275. 460.
 Surnadal Skibrede. 728.
 Surnaflek Gaard. 568.
 Surtstad Gaard. 315.
 Svadabu Bygd. 404. 578.
 Svadstad Gaard. 703.
 Svalastofa Gaard. 632. 643.
 Svale Alfnssøn, Ridder. 278.

Svale se Römer og Smør.
 Svange Gaard. 133.
 Svanholm Gaard. 812.
 Svanvik Gaard. 748.
 Svarte-Jens, Ridder. 533. 541.
 Svartsheim Bygd. 486. 568.
 Svartstad Gaard. 760.
 Svarvasted Sogn. 310. 333. 339. 356.
 451. 493. 505. 545. 875.
 Svein. 52. 81. 103. 135. 139. 140. 143 ff.
 147. 151. 178. 208. 564. 692.
 — Amundssøn i Fors. 781.
 — Anbjörnssøn. 51. 645.
 — Andotssøn. 571.
 — Andressøn. 484.
 — Arnessøn. 407. 698—701.
 — Atlessøn. 289.
 — Bassessøn. 311. 566.
 — Birgerssøn. 365.
 — Bjarnessøn. 96. 134. 234.
 — Bergulfsøn. 269.
 — Björnssøn, Kannik i Bergen. 546.
 — Bonde i Grisen. 161—163.
 — Eirikssøn. 269. 293. 734.
 — Erkedegn i Nidaros. 574.
 — Gudbrandssøn. 589.
 — Gulle. 75. 76.
 — Guttormssøn. 712.
 — Haakonssøn, Prest paa Bø. 711.
 — Halgrimssøn. 660.
 — Halsteimssøn. 674. 712.
 — Hollofssøn. 128.
 — Hundolfssøn. 190.
 — Ivarssøn paa Graude. 366.
 — Jonssøn. 349. 579. 582. 599. 616. 626.
 — Knutssøn, Raadmand. 787.
 — Lafrantssøn. 653.
 — Magister. 111.
 — Magnussøn. 427.
 — Markussøn, Lagmand. 439.
 — Matsøn. 91.
 — Nikolassøn. 362. 363. 576.

- Svein Olafsson. 790.
 — Rolfsson. 632.
 — Sigurdsson. 170. 178 ff. 181 ff. 257.
 — Skaanorm. 186.
 — Smid. 215.
 — Soleyske. 154.
 — Thorbjörnsson. 206. 681.
 — Thordsson. 394. 656.
 — Thorgeirsson. 339. 353.
 — Thorgilsson. 444. 779.
 — Thorlaksson. 803.
 — Vimper. 421.
 — Ölversson. 501.
 Sveinahaug Gaard. 13.
 Sveinke Gudbrandsson. 322.
 — Sigurdsson. 164.
 — Sveinsson. 609. 680.
 — Thorgilsson. 701.
 Sveinngaard i Bergen. 110. 111.
 Sveinung Agmundsson. 235. 236.
 — Aslaksson. 702.
 — Bjuggsson. 569.
 — Sigurdsson. 632.
 — Thorbjörnsson. 563. 564. 657.
 Sverige, Svensker. 23. 25 ff. 41 ff. 71.
 106. 189. 221. 231. 258. 264 ff. 704.
 761 ff. 679.
 Sverrer, Konge. 39.
 Sverting Dans. 74.
 Svinefja Sogn. 280.
 Svæder van Bønten, Kmd. i B. 466.
 Syderø (Sudrey) blandt Færøerne. 442.
 Sydgaard Gaard. 445. 446.
 Sydnes Gaard. 519.
 Sygne Sogn. 231. 232.
 Sygnebø Grend. 232.
 Sylvester Bergulfsson. 611.
 Syrstrand Bygd. 168.
 Sæbjörn. 153.
 — Erlendsson. 129. 133. 134.
 — Guttormsson, Lagmand. 679.
 — Helgesson, Ridder. 106. 132 ff. 143.
 Sæbjörn, Narvesson. 384.
 — Prest paa Aas. 204.
 — Ridder. 84.
 — Thorsteinsson. 451.
 Sæby, Sæbø, Gaard og Sogn. 63. 128.
 169. 648. 660. 661. 738. 741.
 Sæheim (Sæm) Gaard. 250. 410. 441. 674. 817.
 — Sogn. 318. 321. 390. 410. 441. 763.
 Sælabu Sogn. 447. 804. 805.
 Sæmund Kolbeinsson. 519.
 — Olafsson. 601.
 — (Samund) Thorgeirsson. 495.
 — Thorgilsson, Lagmand. 448.
 Sætard Gaard. 517.
 Söderlandene (søndenfj. Norge). 747. 776.
 Sölmund. 190. se Salomon.
 — (Salmund) Gudbrandsson. 576.
 — Gunnarsson. 454.
 — Styrlaugsson. 190.
 — Styrmersson. 247.
 — Thorkelsson. 352.
 Sölvaruds-Svein. 135.
 Sölve Amundsson. 745.
 — Bjarnesson. 337.
 — Eiriksson, Abbed i Halsnø. 491.
 — Eyvindsson. 619.
 — (Solver) Fokvardsson. 647.
 — Hallessøn. 137.
 — Ivarsson. 134. 142. 155.
 — Thorgeirsson. 315. 316.
 — Thorgilsson. 701.
 Söm Gaard. 52.
 Sörkver Andressøn, Ridder. 104.
 — (Særkvid) Gunnleiksson. 577 ff.
 — (Sverker) Ormsson. 210.
 Sörle, Erkebiskop i Nidaros. 35. 36.
 Takn, Valfartsted. 359.
 Takunn(?) Gaard. 676.
 Tandar Gaard. 567.
 Tang Gaard. 174. 180.
 Teigar Gaard. 378. 404. 424. 428.

- Teigen Gaard. 296. 336.
 Teiste Anund Björnsson. 723.
 — Hans, Biskop. 669. 678. 693. 727.
 Teit Teitsson, Munk. 257.
 Teitsfjord Gaard og Sogn. 203.
 Tewes Hoppe, Kjöbm. i Bergen. 466.
 Texlanes (Texnes) Gaard. 648. 719. 720.
 Thallak, Tarald se Thorlak, Thorald.
 Thegnaby Sogn. 770.
 Theiste Dal og Aa. 217.
 Theitar Gaard. 328.
 Thelemarken, Landskab. 87. 272. 320.
 440. 459. 480. 491. 492. 515. 535.
 552. 564. 569. 625 ff. 629. 643. 651.
 692. 696. 724. 806.
 Thengilstad (Thingelstad) Gaard. 379.
 Thenol Kirke og Sogn. 598.
 Thenrar Gaard. 184.
 Therik (Diderik?), Kannik i Oslo. 50.
 Thesal Sogn. 658.
 Thiljastjor Gaard. 451. 452.
 Thilsken Bygd. 416.
 Thingavoll Gaard. 98.
 Thjodalyng (Thjödling) Sogn. 301. 303 ff.
 310. 368. 418 ff. 424. 428. 431. 439.
 481. 490. 510. 557. 571 ff. 581. 820.
 Thjodgeir, Gunnar Döls Maag. 232.
 — Jonsson. 496. 497.
 Thjodulf Thordsson. 416.
 Thjodulfsaas. 103.
 Thjofakil (Thyvekil) Gaard. 385.
 Thjorar Gaard. 52.
 Thjostar (Arnesson). 149.
 Thjostulf Aasulfsson. 499.
 — Arnesson. 566.
 — Dyresson. 273.
 — Germundsson. 481.
 — Gunnarsson. 579. 584.
 — Gunnleiksson. 535. 599.
 — Ketilsson. 326.
 — Neridsson. 599.
 — Nilsson, Prest. 770.
 Thjostulf Olafsson. 451.
 — Petersson. 626. 632.
 — Prest paa Lom. 228.
 — Reidulfsson. 222.
 — Sveinsson. 691.
 — Tholfsson. 352.
 — Thorleifsson. 82.
 Thjörn Ö. 141. 448. 508.
 Thof Gunnesson. 318. 320. 444.
 — Halvardsson. 660.
 — Ormsson. 599.
 — Thorgeirsson. 701.
 — Thorleifsson. 701.
 Tholf paa Eikin. 214. 215.
 — Grimsson. 355.
 — Helgesson. 359.
 — Ketilsson. 458.
 — Lensmand i Skaun. 678.
 — Neridsson. 333.
 — Petersson. 663.
 — Sölmundsson. 504.
 — Thordsson. 499.
 Thom (Thufn, Tum) Gaard. 748. 790.
 Thomas Anundsson. 499.
 — Arland. 308.
 — Audunsson. 332.
 — Biskop i Strengnes. 538.
 — Busk, Raadmand i Oslo. 813.
 — Eyvindsson. 445. 446.
 — Jude. 805. 806.
 — Mag. i Hamar. 704. 727.
 — Simonsson. 154. 270.
 Thor Kögur. 462.
 — Olsson. 809. se Thord og Thorer.
 Thora. 92. 192. 195.
 — Halvardsdatter. 680.
 — Eyvindsdatter. 619.
 — Gunnaradatter. 649.
 — Jonsdatter. 469.
 — Steinarsdatter. 533.
 — Tholfsdatter. 336.
 — Thorgeirsdatter. 470.

- Thora Thorgilsdatter. 705.
 Thorald (Thoralde, Tarald). 74. 139. 145.
 184. 188. 236. 252. 327. 405.
 — (Thoralde) Arnassón. 199.
 — Arnsteinssón. 193.
 — Arnthorssón. 276.
 — Benediktssón. 404.
 — Berdorrssón. 550.
 — Brandssón. 158. 165. 176. 208. 211.
 — Gudbrandssón. 412.
 — Gunnarssón. 519.
 — Halsteinssón, Prest. 514.
 — Hjarrandassón. 577. 578.
 — Kane. 476. 572. 620.
 — Narvessón. 172. 204.
 — Prest i Sandehorred. 430.
 — Sigurdssón, Ridder. 424.
 — (Toralde) Thorlakssón. 729.
 Thoraldalid Gaard. 619. 686. 701.
 Thoralf Askelssón. 469.
 Thorarna se Thorun.
 Thorberg Haldorrssón. 658.
 — Jonssón. 177.
 — Kannik i Nidaros. 50.
 — Olafssón. 740.
 — Skeggssón. 642.
 Thorbjörg, Frú. 150. 153.
 — Sveinungs Søster. 563.
 — Thofsdatler. 382.
 Thorbjörn. 90. 206. 491. 492.
 — Andussón. 271.
 — Asbjörnssón. 518.
 — Audunssón. 508.
 — Björnssón. 475. 596.
 — Gesteinssón. 473. 474.
 — Gunnarssón. 489.
 — Helgessón. 186.
 — Herbjörnssón, Lagmand. 512.
 — Hnupssón. 460.
 — None. 93.
 — Olafssón. 145 ff. 398. 629. 640. 704.
 — Paalssón. 215.
 Thorbjörn, Prest. 171. 208.
 — Raadsmand i Bispeg. 150. 155.
 — Refssón. 492.
 — Sveinssón. 192. 363.
 — Thorbjörnssón. 440.
 — Thordssón. 389. 763.
 — Thorerassón. 401.
 — Thorgeirssón. 784.
 — Thorleifssón. 639.
 — Ölverssón. 429.
 Thord. 131. 245. 314. 336. 345.
 — i Agaten. 314.
 — Anundssón. 662.
 — Arnthorssón. 401.
 — Aalakssón. 577.
 — Atlæssón. 453.
 — Björnssón, Lensmand. 820.
 — Blig. 204.
 — Einarssón. 395.
 — Eindridessón. 608.
 — Eirikssón. 234. 240. 669.
 — Grjotgardssón. 214. 215. 677.
 — Gunnarssón. 734.
 — Gunsteinssón. 531.
 — Gunnvaldssón. 334 ff. 353. 400.
 419. 432.
 — (Hallssón) paa Madreveller. 75 ff.
 — Jonssón. 386.
 — Kinnbein. 157.
 — Kolbjörnssón. 216. 217.
 — Lang. 86.
 — Narvessón. 197. 205.
 — Nikulassón. 306. 728.
 — Olafssón. 411.
 — Ormssón. 526. 731.
 — Otter. 147.
 — Paalssón. 820.
 — Patten. 111.
 — Pedorrssón. 506. 531.
 — Prest. 192. 204. 524. 525.
 — i Ruda. 345.
 — Salmundssón. 454.

- Thord Sigurdssøn. 314.**
 — Skaat, Raadmand i Oslo. 716.
 — Skakalokk. 183.
 — Steinnessøn. 310.
 — Steinrodssøn. 301. 304.
 — Sveinungassøn. 386. 563. 640.
 — Syttra. 168.
 — Thorbjørnssøn. 133. 520. 533. 556.
 — Thordssøn. 521. 652. 672 ff. 688. 687.
 — Thorgilssøn, Lagmand. 214 ff. 227.
 — Thorgilssøn. 597.
 — Thorleifssøn. 445.
 — Thorsteinssøn. 469.
Thordarud Gaard. 235.
Thorer (Thor). 52. 156. 190. 228. 459. 672.
 — Abbed i Dragmark. 695.
 — (Thor) Agmundassøn. 274. 560.
 — Andressøn. 484.
 — Arnessøn Lang. 631. 645. 665. 672.
 — Asbjørnssøn. 565.
 — Audunssøn. 362. 363.
 — Benediktssøn. 399.
 — Bergsveinssøn. 351.
 — Bjørnssøn. 580. 581. 659.
 — Eilifssøn. 370.
 — Eindridessøn. 660. 710.
 — Eirikssøn. 472.
 — Erkebiskop. 4. 9. 10.
 — Erlingssøn. 458. 514. 653.
 — Eyvindssøn. 542.
 — Flikk. 74.
 — Frederikssøn. 163. 162. 278. 287 ff.
 — Gautssøn. 144.
 — Graabein. 165.
 — Gudleikssøn. 295.
 — Haakonssøn, Kantsler. 56. 76. 85.
 87. 97.
 — Haldorssøn, Lagm. 117. 125. 243.
 — Halvardssøn. 383. 597.
 — Helgessøn. 473. 474. 733.
 — Issarssøn(?). 738. 739.
 — (Thure) Jenssøn, Ridder. 787. 788.
- Thorer Jonssøn. 196. 197. 486. 512. 565.**
 — Jörundssøn. 703.
 — Klerk. 7. 75. 76.
 — Kuninhetta. 186.
 — (Thure) Matssøn. 680. 686.
 — Nilssøn, Kannik i Oslo. 738.
 — Official i Bergen. 237. 241.
 — Olafssøn. 576. 808.
 — Paalssøn. 293.
 — Peterssøn. 566.
 — Prest. 7. 82. 134. 148. 448. 770.
 — Rafnssøn (Ramssøn). 123.
 — Raud. 544. 545.
 — Reidarssøn. 663. 706.
 — Rolfssøn. 280. 281. 284.
 — Sigurdssøn. 134. 382.
 — Stephanssøn. 556.
 — Tandre. 212. 213.
 — Tharaldssøn. 525.
 — Thjostolfssøn, Prest. 271.
 — Tholfssøn. 297.
 — Thorbjørnssøn. 334. 335.
 — Thordssøn. 235. 343. 368. 740.
 — Thorgilssøn. 346. 390. 660. 728.
 — Thorhyatsøn. 486. 488 ff.
 — Thorkelssøn. 609. 613 ff. 660.
 — Thormodssøn. 225.
 — Thorsteinssøn. 236. 349. 460. 739.
 — Valsøn. 581.
 — Verpil. 186.
 — se Thor og Thord.
Thoresgaard i Skien. 730.
Thorestad Gaard. 290. 317. 706.
Thorfinn, Biskop i Hamar. 62. 95.
 — Kannik. 56. 804. 805.
 — Peterssøn. 712.
 — Sigvaldssøn, Ridder. 130. 149.
 — Skjoldulfssøn. 333.
Thorgard. 86. 190.
 — Eirikssøn. 380.
 — Kart. 205.
 — Veflingstad. 774.

- Thorgaut. 112. 126. 128. 227.
 — Geirmundsson. 579.
 — Ketilsson. 375. 376. 402.
 — Sæmundsson. 464. 466.
 Thorgeir (Thorger). 74. 119. 140. 151.
 185. 217. 296. 563. 663. 692. 783.
 — Aasulfsson. 643.
 — Alfsson. 252. 534. 565.
 — Amundsson. 473.
 — Arnsson. 626.
 — Arnulfsson. 357.
 — Aslaksson. 645.
 — Bergsson. 520.
 — Björnsson. 398. 497.
 — Einarsson. 157. 257.
 — Erlingsson. 471. 514.
 — Eysteinnsson. 577.
 — Eyvindsson. 273.
 — Folkesson. 803.
 — Geirmundsson. 481.
 — Gunnarsson. 680. 681.
 — Gunnbjörnsson. 310.
 — Gunnvaldsson. 320.
 — Haavardsson. 421.
 — Halbjörnsson. 571.
 — Halvardsson. 440. 696.
 — Haraldsson, Provst. 359.
 — Helgesson. 334. 493. 505.
 — Kolspan. 192.
 — Neridsson. 681.
 — Oddsson. 662. 663.
 — Olafsson. 513. 526. 542. 651.
 — Paalsson, Raadmand i Oslo. 716.
 — Petersson. 531.
 — Prest paa Hegg. 146.
 — Sandulfsson. 629. 701.
 — Simonsson. 138.
 — Skak. 344.
 — Skef. 477.
 — paa Stedja, Raadmand. 202.
 — Steinrodsson. 273.
 — Tholfsson. 469.
 Thorgeir Thorbjörnsson. 444. 504.
 — Thorersson. 206.
 — Thorgilsson. 273.
 — Thorlaksson. 557.
 — Thorleifsson. 673. 684.
 — Throndsson. 743.
 — Tryggvason. 454.
 Thorgeirsrud Gaard. 577. 578.
 Thorgerd Eindridesdatter. 463.
 — (Thorgeir) Olafsdatter. 804.
 Thorgils (Thorgjuls, Trugels). 153. 803.
 — Anundsson. 803. 804.
 — Aslaksson. 596.
 — Asmundsson. 693.
 — Audunsson. 785.
 — (Trugillus) Bisp i Stavanger. 56.
 — Byttefim(?). 149.
 — Eilifsson. 409.
 — Einarsson. 412.
 — Eiriksson. 464.
 — Erlendsson paa Stein. 666.
 — Eyvindsson. 725.
 — Gunnuson. 804.
 — Gunnleiksson. 406.
 — Helgesson. 743.
 — Ivarsson. 517.
 — Mathisson. 512.
 — Prest. 140. 161. 564.
 — Roarsson. 416.
 — Rostung. 779.
 — Skegge. 52. 236.
 — Smidsson. 245. 451. 474.
 — Sveinsson. 346. 763.
 — Thofsson. 699. 700.
 — Thorbjörnsson. 320. 590.
 — Thorgeirsson. 389.
 — Thorleifsson. 319. 563. 564. 585.
 — Thorsteinsson. 734. 737.
 — Thorvaldsson. 74.
 — Vigleiksson. 451. 452.
 — Ölversson. 691.
 Thorgrim Agmundsson. 386. 394.

- Thorgrim Folkessön.** 803.
 — i Fröstensby. 344.
 — Fugl. 344. 345.
 — Haavardssön. 637.
 — Helgessön. 625.
 — Ivarssön. 498.
 — Nikolaussön. 616.
 — Peterssön. 157.
 — Thorsteinssön. 458.
Thorilys (Thorgils?) Gunnessön. 184.
Thorivil Grundessön. 721. 724. 725.
 — Margaretas Broder. 173.
 — Olafssön. 632.
Thorkel. 74. 81. 133. 176. 184. 563.
 — Alfssön. 660.
 — Asmundssön. 734.
 — Biskop i Oslo. 30.
 — Bonde i Övrebö. 126. 128.
 — Eyvindssön. 571.
 — Garderssön. 627.
 — Gunnarssön. 94. 453.
 — Hælung. 74.
 — Klausson. 500.
 — Klementssön. 331.
 — Klerk. 120.
 — Laurentssön. 353.
 — Oddssön. 294. 370. 379. 408.
 — Ormsön, Prest. 133.
 — Peterssön. 599.
 — Prestesön. 74.
 — Prior i Oslo. 288.
 — Raadmand i Oslo. 565.
 — Skeggesön. 52.
 — Skruf, Hr. Olafs Foged. 607.
 — Sveinssön. 382.
 — i Tang. 174. 180.
 — Thordssön. 412.
 — Thorkelssön. 406. 477.
 — Thyrekssön. 670. 671.
Thorlak (Thorleik). 52. 140.
 — Bergulfssön. 629. 630.
 — Björnssön. 149.
Thorlak Laurentssön. 298.
 — (Tallak) Olafssön. 696.
 — Thorbjörnssön. 657.
 — Thorleifssön. 381. 382.
 — Vigfussön, Raadm. i Bergen. 507.
Thorlaksgaard i Oslo. 158. 159.
Thorlaug (Thaulaug) Bergulfsdatter. 444.
Thorlaugevall(?) Gaard. 703.
Thorleif (Thorlaf). 223. 245. 259.
 — Amundssön. 331. 410.
 — Anundssön. 356. 385. 574.
 — Arnessön. 331.
 — (Thorlaf) Biskop i Bergen. 591.
 — Björnssön. 618.
 — Erlingssön. 483. 512. 578.
 — Eysteinssön. 486. 488.
 — Fru Elins Ombudsmand. 245.
 — Geilaugssön. 388.
 — Gudbrandssön. 486.
 — Gudleikssön. 486.
 — Gunnarssön. 611. 612. 675.
 — Haakonssön. 242. 243. 285. 300.
 — Haavardssön. 747.
 — Had. 230.
 — Halvardssön. 699. 700.
 — Haraldssön. 645.
 — Helgessön. 440.
 — Kyse (Kisa?). 792.
 — Lidvordssön. 440.
 — Nikolaussön. 422.
 — Olafssön. 498. 585.
 — Peterssön. 461.
 — Prest. 224. 259.
 — Prestesön. 93.
 — Provat i Bergen. 540.
 — Raadsmand. 223.
 — Rikkardssön. 352.
 — Skeldulfssön. 664.
 — Steinarssön. 574. 575.
 — Stigssön. 692.
 — Sölvessön. 493. 509. 510. 571.
 — Thorbjörnssön. 552.

- Thorleif Thordsson. 718.
 — Thorgeirsson. 309. 429.
 — Thorgilsson. 585. 803.
 — Thorkelsson. 302.
 — Thormodsson. 88.
 — Thronnsson. 340.
 — Ulfsson. 622.
 Thorljotsvik Gaard. 406.
 Thormod Alfsson. 350.
 — Andresson. 364. 442.
 — Björnsson, Kannik i Hamar. 411.
 — Eilifsson. 676.
 — Eiriksson. 217.
 — Erlingsson, Munk. 545.
 — Eyvindsson. 536.
 — Gunnarsson. 632.
 — Helgesson. 643.
 — Jonsson, Lagmand. 719. 720.
 — Sigurdsson. 357.
 — paa Strand. 135.
 — Thorersson. 294.
 — Thorkelsson. 227.
 — Thormodsson. 620. 621.
 Thorny Gudleiksdatter. 293.
 Thorolf af Eidsa, Munk. 112. 114.
 Thorp Gaard. 154. 190. 222. 286. 662 ff.
 Thorshavn paa Færøerne. 425. 442.
 Thorsnes Gaard og Bygd. 126. 302. 459. 525.
 Thorsseter Gaard. 729.
 Thorstein. 63. 204. 410. 418. 461. 681. 815.
 — Andresson. 386.
 — Arnesson. 722.
 — Askelsson. 469. 470.
 — Audunsson. 175. 757.
 — Baug. 52.
 — Biskop i Hamar. 82. 85.
 — Björnsson. 535. 626. 627.
 — Egder. 323.
 — Egilsson. 599.
 — Einarsson. 299. 671.
 — Eiriksson. 744.
 — Eysteinnsson. 577.
 Thorstein Eyvindsson. 237.
 — Fagreboose. 153.
 — Finnsson. 420.
 — Gautsson. 394.
 — Gest. 224.
 — Gunnarsson. 453. 486. 511.
 — Gunnesson. 420.
 — Guðormsson. 787.
 — Haraldsson. 386.
 — Helgesson. 422. 451. 460.
 — Ivarsson. 220.
 — Jomarsson. 277. 287.
 — Jonsson. 247. 322 ff. 380. 460.
 — Katoll. 224.
 — Ketilsson. 216. 287.
 — Kraak. 7. 222.
 — Kunung. 345.
 — Kutse, Væbner. 792. 793.
 — paa Mo. 103.
 — Narvesson. 286.
 — Nikoiaussón, Kannik. 543.
 — Olafsson. 659. 704.
 — Paalsson. 479.
 — Prest. 154. 195. 198. 294. 749.
 — Ragnarsson. 187. 188.
 — Reidarsson. 661.
 — Saxesson. 493.
 — Sigmundsson. 182.
 — Sigvaldsson. 577. 578.
 — Skjaldulfsson. 412. 461. 492.
 — Skolle. 182. 199. 327.
 — paa Stiklastad. 122.
 — Stillaugsson. 646.
 — Sæbjörnsson. 225.
 — Thjostulfsson. 479. 518.
 — Thoraldsson. 504.
 — Thorersson. 555.
 — Thorgilsson. 680.
 — Thorkelsson. 630.
 — Thronnsson. 609.
 — Thof. 181.
 — paa Tolar. 93.

- Thorstein Ulfssøn. 686. 705.**
 — Vaggad. 180.
- Thorun. 208. 298. 304.**
 — Björn Stores Husfru. 103.
 — (Thoran) Einarisdatter. 518.
 — Halvardsdatter. 333.
 — (Thoran) Olafsdatter. 505.
- Thorvald (Thorvallas). 259. 405.**
 — Benediktsøn. 404.
 — Gudbrandsøn. 412.
 — Thorerassøn, Ridder. 74. 81. 98.
- Thorvard. 154. 314.**
 — Olafssøn. 677.
- Thorvid Aastessøn. 330.**
 — Thronssøn. 186. 167. 171. 181. 186.
- Thorølfegaard i Oslo. 146.**
- Thoten, Bygd. 123. 224. 235 ff. 274. 290.**
 305 ff. 322. 330. 332. 340. 365. 412.
 452. 477. 492 ff. 555. 568. 633. 646.
 657 ff. 703. 760.
- Thotsin Gaard. 225. 264.**
- Thott Tage. 821.**
- Thridjungen Bygd. 535. 639.**
- Thromaller (Tromall) Gaard. 686.**
- Thrond Agmundssøn. 322.**
 — Askelssøn. 613.
 — Borgarssøn. 610.
 — Dagfinnssøn. 425. 438. 439.
 — Erkebiskop. 324. 332.
 — Eyvindssøn. 574. 575.
 — paa Forsheim. 224.
 — Gest. 140.
 — Gudbrandsøn. 275.
 — Halvardsøn. 121. 129.
 — Ivarssøn. 800.
 — Jonssøn. 362. 363.
 — Kaupmannsøn. 581.
 — (Thrand) Ketilssøn. 506.
 — Krakessøn. 131. 148. 177. 178. 229.
 — Olafssøn. 677.
 — Paalssøn. 546.
 — Prest i Sandherred. 430.
- Thrond Reidarssøn. 280.**
 — Sanderssøn. 745.
 — Sigurdssøn. 132. 133.
 — Steinessøn. 322.
- Throndarnes Sogn. 142.**
- Throndarthveit Gaard. 87. 88. 724.**
- Throndelagen, Throndheim, Landskab. 49.**
 80. 108. 496. 502.
- Thruma Sogn og Ö. 140. 463.**
- Thrydrek (Thryrik). 276. 480.**
 — Botolfssøn. 225.
 — (Tröker) Engebretssøn. 808.
- Thrykstad Gaard. 118.**
 — Sogn. 225. 443. 504. 715. 770.
- Thrælaues Gaard. 364.**
- Thufdal (Tubdal) Bygd. 488.**
- Thugnarud Bygd. 484.**
- Thure se Thorer.**
- Thurid Halsteinsdatter. 329. 334. 355 ff.**
 413 ff. 421.
 — Thorgeirsdatter. 803.
- Thveit Gaard og Sogn. 320. 342. 363.**
 535. 563 ff. 590. 629. 639.
- Thveitar Gaard. 128. 328. 699. 700.**
- Thveitarud Gaard. 763. 764.**
- Thverdalene Bygd. 374. 375. 392. 645.**
- Thvingalin Gaard. 139.**
- Thydal Bygd. 447.**
- Thyrkin Gaard. 315.**
- Thyrne Sogn i Duraal. 337.**
- Thyrnerud (Thynnerud) Gaard. 410.**
- Thyrnesaker (Tunesaker) Gaard. 567.**
- Tians-Kleiv paa Eiker. 473. 474.**
- Tideman Jonssøn. 695.**
 — Lybek. 110.
- Tildin Gaard. 272.**
- Tildrar Bygd. 7.**
- Tinn, Bygd. 279. 400. 486. 609. 744.**
- Tinnehvaal Gaard. 609. 610.**
- Tjollar(?) Gaard. 158.**
- To Gaard. 222.**
- Tofalid Gaard. 453.**

- Tofe (Tof) paa Braut. 153.
 — Jonssón. 534. 536. 537.
 — Ketilssón. 632.
 — Nilssón, Erkeb. i Lund. 603.
 — (Tuvo) Peterssón, Kannik. 541.
 — Thorsteinssón. 691.
 — Thronssón. 303.
 Tofsin (Tossen) Gaard. 631.
 Toke Aslakssón. 368.
 — Niklissón, Erkeprest i Oslo. 558.
 Tolar Gaard. 93. 296. 378.
 Tolftestad Gaard. 551. 630. 756. 757.
 Tolga Gaard. 326. 362. 447. 449. 638.
 Tomter Gaard og Sogn. 219. 333. 785.
 Torfedal. 210.
 Treginsborg (Tromborg) Sogn. 294. 451.
 598. 667. 715.
 Troghyljar (?) 244.
 Trolle, Byrge. 821.
 — Herluf. 821.
 Trud (Truid) Peterssón. 664.
 Trums, Kirke og Sogn. 101 ff. 437. 683.
 Trygg Andressón. 454.
 Trötten (Thröttin) Bygd. 567. 705.
 Tuft Gaard. 132. 133. 748.
 Tuft Sogn. 429. 588. 618.
 Tunaal Gaard. 648.
 Tune Sogn. 481. 688. 739. 748. 810.
 Tunesager se Thyrnesaker.
 Tungan Jord. 610.
 Tunheim Gaard og Sogn. 208. 328. 338.
 476. 493. 519. 571. 660. 776.
 Tunsberg By. 77. 191. 230. 821. 822.
 — Borgemester og Byfoged. 545. 571.
 655. 790. 817.
 — Gaarde. 319. 359. 361. 382. 387-
 390. 405. 423. 434. 505. 519. 545.
 556. 664.
 — Kirker og Klostre. 101 ff. 284. 319.
 325. 359. 368. 383. 387. 410. 423. 431.
 433. 434. 436. 481. 545. 664. 763. 817 ff.
 — Lægmænd. 76. 141. 166. 171. 249.
 298. 319. 360. 382. 383. 388 ff.
 394. 405. 423. 433 ff. 536. 668.
 719 ff. 790. 807. 813. 815.
 Tunsbergs Læ. 246. 499. 776. 790. 818.
 — Raadmænd. 249. 360. 390. 391.
 545. 556. 664. 817.
 Tunsberghus. 95. 138. 289. 382. 446. 490.
 Ture se Thorer.
 Tuteró (Tautra, Tuta insula) Kloster. 19.
 33. 34. 741. 749. 780.
 Tvilde Gaard. 151. 224.
 Tygnildal Gaard. 729.
 Tymme Jonssón. 496.
 Tyrf Gaard (Elv?). 305.
 Tyridal Bygd. 215. 563. 564. 630. 637.
 Tysnes Sogn. 170.
 Tyssesó Kapel. 101. 102.
 Tyvik? 729.
 Tømt Gaard. 640.
 Tøn Gaard. 89. 91.
 Ubbe, Erkebiskop i Lund. 12.
 Uddard (Judard). 6.
 Ugerup, Erik. 779. 790. 812.
 Ugleddal Gaard. 453. 663.
 Ulf. 120. 224.
 — Aslakssón. 324.
 — Asleifssón. 395. 448. 453. 454.
 — Buk. 241.
 — Eysteinssón. 701.
 — Grimssón. 706.
 — Jonssón. 311. 634. 635.
 — Laurentssón, Raadmand. 408.
 — Peterssón, Prest. 475.
 — Rikkardssón. 706.
 — Rolfssón. 140.
 — Saxessón, Ridder. 197. 205. 240.
 — Thoraldssón. 804.
 — Thorsteinssón. 339. 373. 394. 401.
 Ulfar Gunnarssón. 701.
 Ulfgarden Gaard. 577.
 Ulfhedin Björnsón, Ridder. 86.

- Ulfhedin Peterssøn. 453.
 Ulfhild (Ulville) Hustru. 584.
 Ulfvik Sogn. 140. 152. 170.
 Ulfstand, Gregers, Jens og Lage. 810.
 — Truid, Ridder. 794—800. 810.
 Ullaraal Bygd. 273.
 Ullarhvaal Gaard. 112. 139.
 Ullarin Gaard. 744.
 Ullinshof Sogn. 392. 395. 636. 672. 686. 705.
 Ullinsvang Sogn. 112. 143. 170. 279. 296.
 325. 378. 546.
 Ullinsyn Kirke. 547.
 Ulloar(?) Gaard. 118. (vestre.)
 Ulnes Gaard. 606.
 Ulvaldastad Gaard. 156. 370. 375. 402. 414.
 Ulven (Aulvin) Gaard. 442. 811.
 Uma Gaard. 93.
 Une Peterssøn, Ridder. 108. 129.
 Ungarn Land. 21. 44.
 Unnarheim (Undreim) Gaard. 318. 321.
 Unnarhe msdal (Undreimsdal) Bygd. 352.
 Unneberg Gaard. 361. 419. 421. 423. 432. 446.
 Uppdal. 149. 170. 672. 751. 813.
 Uppheim Gaard og Sogn. 132. 133. 170.
 Upplønd se Oplandene.
 Uppsæl Gaard. 347. 596.
 Uppstad Gaard. 369.
 Upsala By og Stift. 221. 258. 264. 527.
 Urban IV. Pave. 43. 45. 46. 48.
 Urdal Gaard. 699.
 Urne, Axel. 809.
 — Erik. 807.
 — Klaus, Ridder. 821.
 — Lage, Biskop. 766.
 Utamsaker Gaard. 509.
 Utanskogs Fjerdings. 739.
 Utne Gaard. 472.
 Utrecht By. 768.
 Utstein Kloster. 63. 755.
 Vaag, Vaagen, Gaard og Sogn. 128.
 142. 364.
 Vaage Bygd. 125. 249. 479. 547. 551.
 630. 666. 727.
 Vaal Gaard. 204. 759. se Voll.
 Vaalar Gaard og Sogn. 206. 331. 348.
 452. 443. 468. 518. 534. 664. 720. 748.
 Vadastad Gaard. 234.
 Vadde Gaard. 757.
 Vadlabø (Valebø) Bygd. 334. 805.
 Vadstena Kloster. 380. 650. 784.
 Vafvallastad Gaard. 99.
 Valaberg Gaard. 170.
 Valdastad Gaard. 370.
 Valdbø Gaard. 418.
 Valdres, Landskab. 216. 248. 272. 343.
 346. 488. 607.
 Valgerd, Josefs Datterdatter. 327.
 Valhaugar Gaard. 198.
 Valkendorf, Christoffer. 822.
 — Erik, Erkebisp. 750. 751. 753—
 758. 763—765. 769—773. 780.
 Valle Gaard og Sogn. 526. 596. 740. 749.
 Valskardelandet. 74.
 Valter af Buccan, Kannik. 308.
 Valthjof (Vaarthjof). 149. 173. 241.
 — Baardssøn. 307.
 — Gyrdssøn. 411.
 — (Valjof) Thorbjörnssøn. 363.
 — Thorkelssøn. 74.
 Vang Gaard. 285. 300. 413. 648. 714. 715.
 — Sogn. 704.
 Vangen (Vossevangen) Sogn. 90 ff. 134 ff.
 139. 151. 156 ff. 172. 201. 203. 237.
 257. 260. 294 ff. 343. 366. 370. 375 ff.
 379. 419. 457. 514. 516. 546. 553.
 611 ff. se Voss.
 Vangnes Gaard. 648.
 Vancsyn Gaard og Sogn. 209. 573.
 Vansheim Gaard. 153.
 Vardal Bygd. 183. 290. 315. 317. 457. 637.
 Vardøhus Fæstning. 732.
 Vargastad Gaard. 568.
 Varna Kloster. 624. 659. 680. 690. 725.

- Varna Skibrede. 148.
 Vata, Vatne, Gaard og Sogn. 49. 695. 782.
 Vatsenden Gaard. 212. 214.
 Vatskerr Gaard. 470. 519. 520.
 Vatshveit Gaard. 443.
 Vattelof se Veterlide.
 Ve Skibrede. 636.
 Veberg Gaard. 688.
 Vebjörn Einarsson, Lensmand. 488.
 Vedeke Brunsvik. 318. 321.
 Vegard, Kannik i Nidaros. 50.
 Vegger Gaard. 333. 749.
 Veikulfadal Sogn. 247.
 Vekheim Bygd. 223.
 Veldrar Bygd. 717.
 Velingstad (Veflingstad) Gaard. 774.
 Velley Halvö. 328.
 Velong Bygd. 442. 578.
 Vemedal Bygd. 824.
 Vemund Sigurdsson. 250. 253.
 Verdals Fylke. 734. 811.
 Vermaland Landskab. 311. 529.
 Vermund Anundsson. 724.
 — (Geirmund?) paa Heimdal. 270.
 — Petersson. 87.
 — Sveinkesson. 585. 586.
 Vernes Gaard. 757.
 Vernik Jungmeister. 109. 110.
 Verp Gaard. 185.
 Vervik Gaard. 405. 430.
 Veseterud Gaard. 429.
 Vestad Gaard. 774.
 Vestby Gaard og Sogn. 208. 234. 386.
 511. 534. 563. 565. 576. 610. 626.
 640. 677. 770. 807 ff.
 Vestereng Gaard. 608. 613—616. 625.
 Vestfal, Kjöbmand? 312.
 Vestfalen, Land. 186.
 Vestfold Landskab. 352. 301. 304. 308.
 310. 315. 318. 321. 326. 331. 333.
 335. 339. 352 ff. 356. 361. 368. 370.
 400 ff. 404. 406. 429 ff. 438 ff. 439.
451. 455. 469 ff. 475. 481. 483. 483 ff.
 505. 509. 519. 558. 572. 589. 680 ff.
 618. 623. 633. 656. 664. 675. 708. 713
 Vestgard Gaard. 445. 448.
 Vestreim Gaard. 241.
 Vestthorp Bygd. 113.
 Veterlide. 192. 206. 225.
 — Aasulfsson. 624.
 — Björnsson. 616 ff. 643. 657.
 — Bøtulfsson. 676.
 — Skule. 75. 76.
 — Thorsteinsson. 206.
 Veö By. 226. 282. 714.
 Vidanes Gaard. 565.
 Vidar paa Holt. 222.
 Vidareid Gaard. 426. 437.
 Viden Gaard. 764. 765. 774. 807. 819.
 Viderve (?) Gaard. 333.
 Vidheim Gaard. 184.
 Vidkun Erlingsson, Ridder. 72. 86.
 Vifil Rolfsson. 545. 558. 559.
 — Steinarsson. 574. 575.
 — Thorgeirsson. 339.
 Vifilstad Gaard. 247.
 Vifastad Kirke og Sogn. 358.
 Vigdis Eindride Simonssöns Søster. 195.
 Vige Lagmand. 75. 76. 97. 103. 138.
 Vigerö. 509. 519. 757.
 Vigilsrud Gaard. 167.
 Vagleik Arnesson. 588.
 — Dyresson. 332. 356.
 — paa Haathveit. 280.
 — Prest i Eidsvoll. 770.
 — Thorgeirsson. 279. 280.
 — Thorgilasön. 217.
 — Ölversson. 533.
 Vigulf Ormsson, Lensmand. 496.
 Vik Gaard. 406. 424. 472. 638. 642.
 — Skibrede. 648.
 Viken (ell. Vikheim) Bygd. 140.
 — Gaard. 284. 473. 563. 596. 808 ff.
 — Landskab. 75 ff. 192. 244. 246.

448. 563. 748. 770. 776. 795.
831 ff.
- Viker Gaard. 82. 147. 315. 317.
- Vikeyar Sogn. 170. 296. 378. 546.
- Viking Andersson. 820.
- (Brynjulfsson?). 166.
 - Eiriksson. 406.
 - (paa Mogar?) 546.
 - Thorgeirsson, Prest. 186.
- Vikingsgaard i Bergen. 201.
- Vilhelm, Biskop af Orknø. 306.
- Biskop af Sabina. 25. 26. 30. 32.
 - Bote, Kongens Kapellan. 39.
 - af Buccan, Erkedeg. 306.
 - Ervin. 308.
 - Olafsson. 463.
 - Prest. 39.
 - Sigurdsson. 657. 658. 669.
 - Storm. 306.
 - Vod, Prest. 306.
- Vilnar Gaard. 168. 357. 476.
- Vilunganes. 115.
- Vimar, Landskab. 252. 443.
- Vinn Bygd. 479.
- Vinald Henriksson, Erkebiskop. 348. 371-
373. 375. 387. 409.
- Steinfinnsson, Kannik. 502.
- Vinaskaal Gaard. 205. 799. 800.
- Vindas Gaard. 439.
- Vinganes Gaard. 222. 223.
- Vingarheim Bygd. 117. 223. 347. 568.
579. 665.
- Vinger Bygd. 396. 703.
- Vinje Gaard. 90. 91. 165. 644. 724.
- Sogn. 170. 224. 238. 241. 551.
626. 699—701.
- Vinsand Gaard. 224.
- Vistad Gaard. 331.
- Vister Gaard. 299. 300. 486. 488. 489.
- Vittaal Gaard. 118.
- Volebu Bygd. 131.
- Voll (Vall) Gd. 6. 122. 324. 758. se Vaal.
- Voller Gaard. 13. se Valle og Vaalar.
- Vordingborg By og Slot. 371 ff. 538 ff.
- Voss (Vors) Bygd. 89. 147. 170. 178.
196. 213 ff. 224. 241. 250. 283. 323.
334. 355. 379. 402 ff. 413 ff. 628.
642 ff. 673. 682. 712. se Vangen.
- Vælen Gaard. 132. 133.
- Werner van Arsten, Kjøbmand. 466.
- Westminster Slot. 549.
- Wystenacker, Tideke, Ridder. 444. 466. 581.
- Ylin Gaard. 136.
- Ympe Hallvardsatter. 774.
- York's Stift og Biskop. 22.
- Yrikstad Gaard. 567.
- Yrion (Jörgen?) Læssaa. 589.
- Yrpestad Gaard. 218.
- Zwedær, Borgemester i Vordingborg. 373.
- Ærsfjord Bygd. 661.
- Ævanger Sogn. 134. 170. 213 ff. 237 ff.
241. 307. 366. 376. 379. 643.
- Öfjeld Sogn se Eyjafjall.
- Ölven Gaard. 811. se Ulven.
- Ölver. 136. 276. se Alf og Ulf.
- (Ulvar) Gunnarsson. 701.
 - (Ulve) Thoraldsson. 804 .
 - (Öylir) Thorsteinsson. 445.
- Ör Sogn. 344.
- Örmon Gaard. 667 ff. 671.
- Örnulf se Arnulf.
- Östelid Gaard. 791.
- Österaad se Austerant.
- Övrebuder Gaard. 380.
- Övreby Gaard. 760. se By og Bø.
- Övregard Gaard. 82.
- Öy Gaard. 120. 639. se Öye.
- (Uia), hollandsk Ö. 270.
- Öyaker Gaard. 244.

Öyarnark Sogn. 445. 566.

Öya (Öygis)- vata. 445.

Öye Gaard. 381.

— Skibrede. 187. 543.

— Sogn. 131. 272. se Öy og Öyer.

Öyen Gaard. 192.

— bygda (Storöen). 235.

Öyer (Eyjar) Gaard. 186.

— (Öyæ) Sogn. 403. 514. 568. 653.

705. se Öy og Öye.

Öyestad Sogn. 463.

Öystein, Öyvind se Eystein, Eyvind.

Öystradalir. 248. 249. 470. 634. 703.

Öyustusyn Gaard og Sogn. 93. 170.

RETTELSER.

I Diplom-Aftrykkene.

Side	13	Linie	1	ovenf. Dalium, maaske <i>Dalwin</i> .
—	57	—	2	neden. Berge læs <i>Bergis</i> .
—	59	—	21	ovenf. dati, maa være <i>dari</i> .
—	63	—	25	Stanner læs <i>Sianner</i> .
—	72	—	13	sedendas - <i>sedandas</i> .
—	74	—	15	vatno læs <i>vata</i> .
—	87	i sidate	Ord	er i udfaldet, læs <i>sæxtigi</i> .
—	90	Linie	6 og 10	nedenf. og læs <i>ok</i> .
—	115	—	23	ovenf. Værdalu læs <i>Hærdslu</i> .
—	139	—	19	- gangande læs <i>gangende</i> .
—	166	nederst.	þorfindr	læs <i>þorfuidr</i> .
—	176	Linie	5	ovenf. mante læs <i>mants</i> .
—	193	—	2	a atienda o. s. v. bør nok udfyldes: <i>a at[tanda are ok æxta rikis o. s. v. jfr. S. 246.</i>
—	223	—	7	ovenf. dørt læs <i>dyrt</i> .
—	224	—	5	nedenf. kuindils, rettere vistnok: <i>kuindils</i> .
—	252	—	13	- Vnnum læs <i>Vinum</i> .
—	257	—	11	- þar þat, Skrivfeil i Orig. for <i>þan þat</i> .
—	259	—	10	ovenf. comprocatores læs <i>comprocuratores</i> .
—	260	—	4	- universati læs <i>universitati</i> .
—	264	—	16	- domino læs <i>anno domini</i> .
—	280	—	4	- Suinæfinu læs <i>Suinæfuiu</i> .
—	282	—	19	- hært læs <i>huart</i> .
—	344	—	17	- Marci læs [Pet]ri. (Lakune i Brevet.)
—	427	—	5	- werinsada læs <i>wæinsada</i> .
—	476	—	12	- Gudrima læs <i>Gudrina</i> .
—	564	—	12	- kan Aabningen udfyldes: [<i>a Solei</i>]me.
—	589	—	15	- Andersson læs <i>Redersson</i> .
—	683	—	6-7	- Anuidsson l. <i>Amundsson</i> .

I Anledning af nogle fra Hr. Paludan-Müller modtagne Bemærkninger ved de i denne Samlings 1ste Hefte benyttede kalendariske Hjælpemidler, og til Udarbejdelsen af den hermed følgende Indledning er samtlige her trykte Breves Datering paany gennemgaaet, hvorved forskellige Feil ere opdagede, dels fremkomne ved Uagtsomhed dels ved den ældre Usikkerhed i Beregningen af Kongernes Aar. En Liste over disse Feil meddeles her tilligemed nogle mindre væsentlige Rettelser i Overskrifterne m. v.

Side	63	Linie	9	Strands(?) læs <i>Sjanner</i> .
—	80	i Overskr.	No. 89	for No. 88.
—	123	i Datering.	1 Decbr.	for 24 Novbr.
—	127	i Overskr.	Mandens	læs <i>den anden</i> .

